ที่ระลึกในโอกาสที่

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

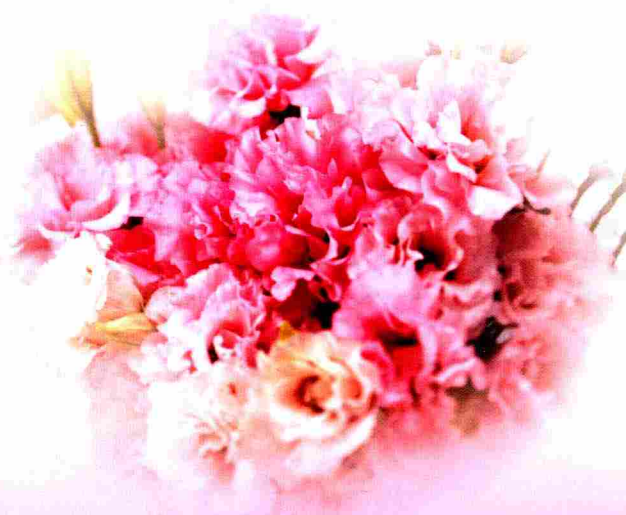
นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.

ณ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

วัดตรีทศเทพวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

เวลา ๑๗.๓๐ น.

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961205011

บ 1297 ฉ.2

อศ
ส237ท
2558

ที่ระลึกในโอกาสที่สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาใน
การพระราชทานเพลิงศพ
นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม. ณ
ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจ...

#76745
วันที่ 13 ก.ย. 59
เลขทะเบียน 212977 ฉ2
อส
เลขหมู่ ส237ท
2558

ที่ระลึกในโอกาสที่

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.

ณ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

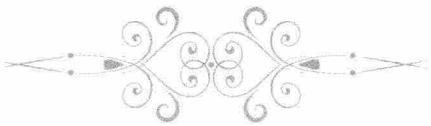
วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

เวลา ๑๗.๓๐ น.

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

หน้าว่าง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ว่า นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม. ได้กราบถวายบังคมลาถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันเสาร์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ โรงพยาบาลธนบุรี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานน้ำหลวงอาบศพ และ พระราชทานเพลิงศพ ณ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร กรุงเทพมหานคร อันเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม แก่ นางสมใจ เพียรเลิศ เป็นล้นพ้น

พระมหากรุณาธิคุณอเนกประการดังกล่าว หาก นางสมใจ เพียรเลิศ หยั่งทราบโดยญาณวิถีใด ย่อมจะปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น กราบถวายบังคมน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัย และถวายอนุโมทนาในพระราชกุศลที่พระราชทานในครั้งนี้

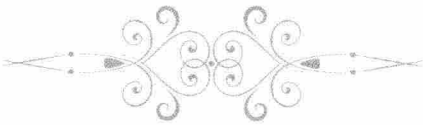
ปวงข้าพระพุทธจ้า ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ และขอเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมด้วยความจงรักภักดี เป็นสรรพสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล และเกียรติยศสูงสุด แก่สกุลวงศ์และครอบครัวสืบไปตลอดกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล และครอบครัว
พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ และครอบครัว
พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ และครอบครัว
นางพัชรี หิรัญมุทราภรณ์ และครอบครัว
เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ

ร๊

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบฝ่าละอองพระบาทว่า นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม. ได้กราบถวายบังคมลา ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันเสาร์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพวงมาลา วางที่หน้าหีบศพ ณ ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพวรวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

จวบจนวาระการพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ ณ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๗.๓๐ น.

พระมหากรุณาธิคุณอันมากพ้นพรรณนานี้ หาก นางสมใจ เพียรเลิศ จะสามารถหยั่งทราบได้ด้วยญาณวิถีใด จะปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กราบถวายบังคมน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัย และถวายอนุโมทนาในพระราชกุศลที่พระราชทานในครั้งนี้

ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้นี้ และขอเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมด้วยความจงรักภักดี เป็นสรรพสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล และเกียรติยศสูงสุดแก่สกุลวงศ์และครอบครัว สืบไปตลอดกาลนาน

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล และครอบครัว
พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ และครอบครัว
พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ และครอบครัว
นางพัชรี หิรัญมุทราภรณ์ และครอบครัว
เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๑๑๑๙๒

สำนักพระราชวัง

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม. อายุ ๙๓ ปี บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ กราบถวายบังคมลา ถึงแก่กรรมด้วยโรคชราภาพ ณ โรงพยาบาลธนบุรี กรุงเทพมหานคร เมื่อวันเสาร์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๕.๕๗ น.

วันอังคาร ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ ณ ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานน้ำหลวงอาบศพ.

ปก

คมกฤษ/พิมพ์/ภภัส /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางสมใจ เพียรเลิศ
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๑๑๕๑๓ **สำนักพระราชวัง**

๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้า ฯ ให้ นายติรวัฒน์ สุจริตกุล เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าหีบศพ นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม. ที่ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๘.๐๐ น.

คมกฤษ/พิมพ์/ตรวจ/ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางสมใจ เพียรเลิศ
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๒๐๐๐๘

สำนักพระราชวัง

๑ กันยายน ๒๕๕๗

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม. ที่เมรุวัดตรีทศเทพ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๗.๓๐ น.
แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

คมกฤษ/พิมพ์/ตรวจ/ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางสมใจ เพียรเลิศ
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

ประมวลภาพ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.

ณ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

เวลา ๑๗.๓๐ น.

หน้าว่าง

ที่ทำการ
ณาปนสถานตำรวจ

ที่ระลึก
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ศรีสวพระราชดำเนินมาในกิจพระราชทานเพลิงศพ
นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.
ปานสถาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
จัดตรีทศเทพวรวิหาร
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
ทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๙
เวลา ๑๗.๒๐ น.

ขอพระราชทานพระราชทาน ถวาย
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ข้าพระพุทธเจ้า พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ
ในนามของทายาท นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.
วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๙

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961205011

ศาลา 1

ดุริยางค์ตำรวจ

ท่านเจ้าพระคุณ สมเด็จพระวันรัต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร และกรรมการมหาเถรสมาคม
ประทานพระเมตตาประกอบพิธีฌาปนกิจ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

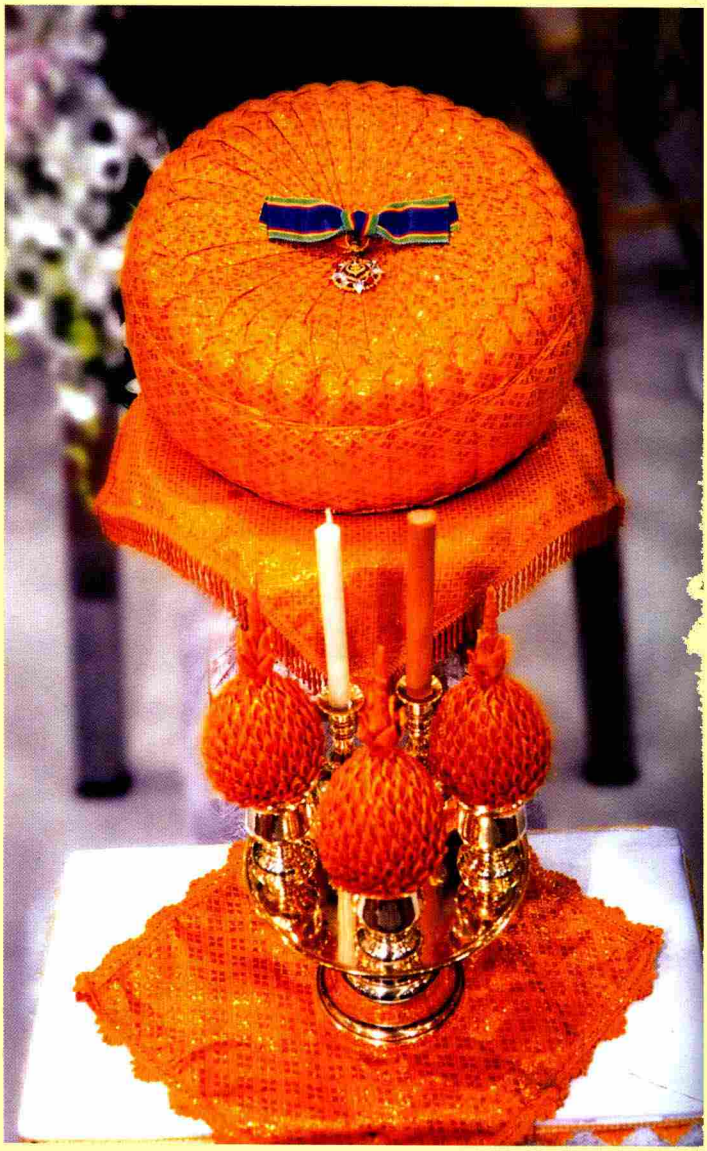

กร-รุ่งนภา ตั้งสง่า

ประมวลภาพ
พิธีสวดพระอภิธรรม (ก่อนพิธีพระราชทานเพลิงศพ)
ณ ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพวรวิหาร

วันเสาร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๙.๐๐ น.

๕

ท่านเจ้าพระคุณ สมเด็จพระวันรัต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร และกรรมการมหาเถรสมาคม
ประทานพระเมตตา ร่วมพิธีสวดพระอภิธรรม

ฯพณฯ พลเรือเอก ชุมพล ปัจจุสานนท์ องคมนตรี ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีฯ

ขอให้
คุณแม่อมร ปาละวงศ์
28 ก.ค. 55

ท่านเจ้าพระคุณ สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศวิหาร / กรรมการมหาเถรสมาคม
ประทานพระเมตตาถ่ายภาพ ร่วมกับ สามเณร กรกฤษ โฆสิตสกุล และ สามเณร นดิฐ โฆสิตสกุล
เหลน คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ที่มีจิตต์กุศลอุปสมบทให้

ฯพณฯ พลเรือเอก ชุมพล ปัจจุสานนท์ องคมนตรี
และ ฯพณฯ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร อดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
ให้เกียรติมาร่วมพิธีสวดพระอภิธรรม

น้าจำนงค์ วัฒนากร
น้องสาวคนเดียวของ
คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ
และ น้าวรรณา โฆสิตสกุล

รวมญาติ - บุตรธิดา หลาน เหลน

ประมวลภาพ

การแสดงพระธรรมเทศนา ถวายภัตตาหาร และบำเพ็ญกุศล (ก่อนพิธีพระราชทานเพลิงศพ)

ณ ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพวรวิหาร วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.

พลตำรวจเอก สถาพร หลาวทอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีฯ

พระพรหมดิลก (ป.ธ.๙, Ph.d.) เจ้าอาวาสวัดสามพระยาวรวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคม
และเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร แสดงพระธรรมเทศนา

ประมวลภาพ

พิธีเก็บอัฐิ ลอยอังคาร และบรรจุอัฐิ

วันจันทร์ ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

พิธีบรรจุอัฐิ

ณ เจดีย์ สกุล "สุคนธมาน - วัฒนากร" วัดเพลง อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

วันจันทร์ ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

ประมวลภาพ
พิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ
วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ฯพณฯ พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ขณะดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
เป็นประธานประกอบพิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ
ณ ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพวรวิหาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
พระราชทานพวงมาลาวางหน้าหีบศพ

นาย ติรวัฒน์ สุจริตกุล ที่ปรึกษา กองราชเลขานุการในพระองค์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เชิญพวงมาลาพระราชทานฯ
วางที่หน้าหีบศพ นางสมใจ เพียรเลิศ ณ ศาลา ๕/๑ วัดตรีทศเทพวรวิหาร

บุตรธิดา หลาน เหลน ของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

ประมวลภาพ
พิธีสวดพระอภิธรรม และ บรรจุศพ
(วันที่ ๖ ถึง ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

ฯพณฯ พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ขณะดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลตำรวจเอก พรศักดิ์ ดุรงควิบูลย์ อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลเรือเอก ประเสริฐ บุญทรง อดีตผู้บัญชาการทหารเรือ

ศาสตราจารย์พิเศษ ประสพสุข บุญเดช อดีตประธานวุฒิสภา

พลตำรวจเอก ชวลิต ยอดมณี อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
ประธานในพิธีสวดพระอภิธรรมและบรรจุศพ

ประมวลภาพ

เจ้าภาพและผู้มีเกียรติที่มาร่วมในพิธีสวดพระอภิธรรมและบรรจุศพ

ประมวลภาพ

พิธีบำเพ็ญกุศล สัตมวาร ปัญญาสมวาร และ สตมวาร

ชีวประวัติ
นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๔ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** ไทย

ภูมิลำเนาเกิด อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี **สกุลเดิม** "วัฒนากร"

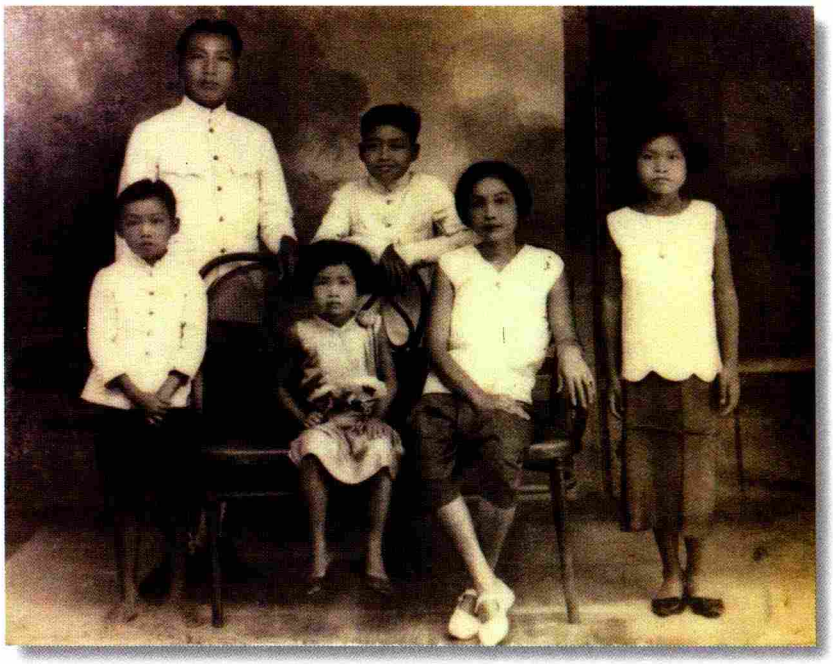
บิดา มารดา เป็นบุตรสาวคนโต ในจำนวนบุตรธิดา ทั้งหมด ๔ คน ของ ขุนวัฒนากรกิจ (เจริญ - วัฒนากร) ข้าราชการกรมสรรพากรส่วนภูมิภาค (จังหวัดราชบุรี และ กาญจนบุรี) และ นางวัฒนากรกิจ (ล้วน วัฒนากร) (สกุลเดิม "สุคนธมาน")

พี่น้อง มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๔ คน เรียงตามลำดับ ดังนี้ –

๑. นายจรูญ วัฒนากร (ถึงแก่กรรม) อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีที่ได้รับการเลือกตั้งโดยได้รับคะแนนสูงสุดเป็นลำดับที่ ๑ ในการเลือกตั้งทั่วไป ๕ สมัย ติดต่อกัน (พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๒๙) เทศมนตรีเทศบาลนครกรุงเทพฯ และกรรมการผู้อำนวยการบริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด (รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม) นอกจากนี้ นายจรูญ วัฒนากร ยังเป็นเจ้าของคอกม้า "ชินพัฒน์" ซึ่งชนะการแข่งม้าประเภทลูกผสมชิงถ้วยรางวัลพระราชทาน **"ดาร์บี้"** ๓ ปีติดต่อกัน และได้รับพระราชทานถ้วยรางวัล **"ดาร์บี้"** เป็นกรรมสิทธิ์ตลอดไป

ถ้วย "ดาร์บี้" พระราชทาน

๒. นางสมใจ เพียรเลิศ (วัฒนากร)

๓. นายสนิท วัฒนากร (ถึงแก่กรรม) อดีตรองผู้อำนวยการ (ฝ่ายปฏิบัติการ) การท่าเรือแห่งประเทศไทย

๔. นางสาวจำนงค์ วัฒนากร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ทางการบัญชี จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฯ อดีตพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย ตำแหน่งหัวหน้าส่วนตรวจสอบกิจการภายใน ฝ่ายกิจการธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปฐมวัย นางสมใจ เพียรเลิศ ถือกำเนิดในครอบครัวข้าราชการชั้นผู้น้อย และเติบโตในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย มีเกร็ดชีวิตที่น่าสนใจควรแก่การศึกษา และถือเป็นแบบอย่างของความเป็น "คนไทย" ในสังคมไทย ได้พอสมควร ดังต่อไปนี้ -

เป็นบุตรสาวคนโตที่มีความกตัญญูต่อบิดามารดาสูง เชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของบิดามารดา มีความขยันหมั่นเพียร วิริยะอุตสาหะ ตั้งใจเรียน รักพี่รักน้อง รักครอบครัวมากกว่าตนเอง ยอมเสียสละแม้แต่อนาคตของตัวให้แก่ครอบครัว และพี่น้องอย่างน่าสรรเสริญ อันเนื่องมาจากบิดาซึ่งเป็นเสาหลักในการอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว ได้ถึงแก่กรรมในขณะที่บุตรทั้ง ๔ คนยังเยาว์วัย โดย บุตรชายคนโต อายุ ๑๓ ปี ส่วนนางสมใจฯ อายุได้เพียง ๑๐ ปี และทุกคนล้วนแต่กำลังอยู่ในวัยเรียน มารดาจึงต้องประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวและให้การศึกษาแก่บุตรธิดาแทนสามี นางสมใจ เพียรเลิศได้ตัดสินใจลาออกจากการเรียนมาช่วยมารดาประกอบอาชีพ เพื่อจะได้ช่วยเหลือครอบครัวให้พี่และน้องคนอื่นๆ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนต่อไป นับเป็นการเสียสละของ นางสมใจ เพียรเลิศ ตั้งแต่ยังเยาว์วัย ตนเองจึงเป็นบุตรคนเดียวที่มีการศึกษาน้อยที่สุด และต้องทำงานหนักที่สุดตั้งแต่เด็กตลอดมา จนพี่น้องทุกคนสำเร็จการศึกษามาประกอบอาชีพการงานได้อย่างมั่นคงในที่สุด

ชีวิตครอบครัว ได้สมรสกับ ร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ นายทหารปืนใหญ่ กองทัพบก เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ ต่อมาสามีได้ลาออกจากราชการทหารไปประกอบอาชีพอื่น แล้วกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ เนื่องจากได้รับการขอร้องให้เข้าไปช่วยเหลือในการจัดตั้ง "กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน" ตามนโยบายของรัฐบาล ต่อมาได้รับยศเป็น พันตำรวจโท ดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการ ๑ กองพลาธิการ

กรมตำรวจ ขณะเดียวกัน กระทรวงกลาโหมได้ขอตัวไปช่วยปฏิบัติงานในตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการ องค์การฟอกหนัง ที่ขณะนั้นกำลังประสบสภาวะวิกฤติ มีฐานะทรุดโทรม ประสบภาวะขาดทุนสูงซึ่ง พันตำรวจโท ภักดิ์ เพียรเลิศ ได้เข้าไปบริหารปรับปรุงกิจการ แก้ไขปัญหาด้วยความรู้ความสามารถ อาศัยประสบการณ์จากต่างประเทศ และความมุ่งมั่น อุทิศทุ่มเททำงานอย่างหนักส่งผลให้สามารถฟื้นฟูกิจการให้ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้า มีฐานะมั่นคง และมีผลกำไรสูง จนได้รับการชมเชยเป็นหนังสือจากกระทรวงกลาโหม ถึง กรมตำรวจ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๙

คู่สมรส "ร้อยเอก ภักดิ์ - สมใจ เพียรเลิศ"

การครองตน

ในฐานะภรรยาที่เกิด และเติบโตในส่วนภูมิภาค ตั้งแต่เยาว์วัย นางสมใจ เพียรเลิศ ได้เข้ามาเป็น "สะใภ้" ของ สกุล **"เพียรเลิศ"*** ในครอบครัว "ทหาร" ที่อยู่รวมกัน โดยทั้ง **ร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ** *** (ยศขณะนั้น) และพี่ชายคนโตของสามี **(พันเอก เภา เพียรเลิศ)**** (ยศขณะนั้น) ต่างเป็นนายทหาร "นักเรียนนอก" ซึ่งสำเร็จการศึกษากลับมาจากต่างประทศที่ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อ โดย พันเอก เภา เพียรเลิศ มีภรรยาเป็นพยาบาลชาวฝรั่งเศสขณะเดินทางไปปฏิบัติราชการสงครามโลกครั้งที่ ๑ ณ สมรภูมิประเทศฝรั่งเศส และเดินทางกลับมาอยู่ในประเทศไทยด้วยกัน การวางตัวและดำรงตนของ นางสมใจฯ ในครอบครัวของสามีจึงจำเป็นต้องให้ได้รับการยอมรับจากบรรดาญาติพี่น้องของสามีตลอดจนครอบครัวของทุกคนด้วย ซึ่งจากการที่นางสมใจฯ เป็นบุตรข้าราชการที่ได้รับการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูเป็นอย่างดีจากบิดามารดา มีอุปนิสัยสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน พูดน้อย รับฟังผู้อื่นมากกว่าพูด เยือกเย็น ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม รักษาศีลห้าอย่างเคร่งครัด ทำบุญตักบาตร ตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร มีความมัธยัสถ์ ประหยัด เรียบง่าย สมถะ รักสงบ อดทน นอบน้อมถ่อมตน ตามแบบฉบับของ "กุลสตรีไทย" เป็นคนที่มีจิตใจดี เกรงใจ และให้เกียรติยกย่องผู้อื่น เป็นคนมีน้ำใจและชอบช่วยเหลือผู้อื่น พอใจที่จะเป็น "ผู้ให้" มากกว่า ไม่เคยทำอะไรเพื่อตนเอง ทำเพื่อผู้อื่น ห่วงใยและคิดถึงแต่ผู้อื่นตลอดเวลา มีคุณลักษณะ "ประนีประนอม" สูง โดยเฉพาะเป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีเมตตาธรรมสูง ทั้งต่อคนและสัตว์เลี้ยงทุกชนิด มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่ถือตน เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย จึงส่งผลดีให้ นางสมใจ เพียรเลิศ เป็น "สะใภ้" ในครอบครัว "ทหาร" (ต่อมาเป็นน้องสะใภ้รัฐมนตรี) ที่อยู่ร่วมและเข้ากับพี่น้องของสามีในครอบครัวเดียวกันได้ด้วยดี เป็นที่รัก สนิทสนม เกรงใจ และได้รับการยอมรับจากทุกคน มีความรักสามัคคีกลมเกลียวกันเป็นอย่างดีตลอดมา

---

* นามสกุล **"เพียรเลิศ"** เป็นนามสกุลที่ จอมพล สมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ พระราชทานให้ นางส้มจีน เพียรเลิศ ข้าหลวงของพระองค์ท่านฯ ซึ่งเป็นมารดาของ พันเอก เภาฯ และร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ

** **พันเอก เภา เพียรเลิศ** (ยศขณะนั้น) หลังจากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อวิชาการทหาร และวิศวกรรมพลเรือน ณ ประเทศเยอรมันนี สวิตเซอร์แลนด์ และฝรั่งเศส รวม ๑๒ ปี และขณะที่มียศ ร้อยตรี ได้สมัครเข้าประจำกองทหารอาสาในสงครามโลกครั้งที่ ๑ สังกัดกองทหารบกรถยนต์ ในสมรภูมิประเทศฝรั่งเศส (พ.ศ. ๒๔๖๑)

ต่อมา เมื่อประเทศไทยเข้าสู่สภาวะสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขณะนั้น นางสมใจฯ และร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ (ยศขณะนั้น) มีบุตรสาวคนแรกอายุได้ ๑ ปีเศษ และกำลังตั้งครรภ์บุตรชายคนที่สอง พักอาศัยอยู่ในบ้านของครอบครัวสามีที่ปากคลองบางกอกน้อย ตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อย ที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการทิ้งระเบิดทางเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตร นางสมใจ เพียรเลิศ ต้องอุ้มบุตรสาวแนบอก พร้อมกับอุ้มครรภ์บุตรคนที่สอง หลบหนีภัยจากการทิ้งระเบิดลงมายังเป้าหมายสถานีรถไฟบางกอกน้อยอย่างรุนแรง ท่ามกลางเสียงสัญญาณเตือนภัยทางอากาศตลอดเวลา แทบไม่เว้นแต่ละวัน จนไม่ได้หลับไม่ได้นอนกันเป็นเวลานานแรมปี จวบจน นางสมใจ เพียรเลิศ คลอดบุตรชายคนที่สองได้ไม่กี่เดือน และอยู่ในสภาพที่ต้องอุ้มทารกลูกน้อยทั้งสองแนบอก ด้วยมือทั้งสองตลอดเวลา คอยหลบหนีภัยระเบิดจากเครื่องบินที่ทวีความวิกฤติรุนแรงมากขึ้น ล้มลุกคลุกคลานทั้งในและนอกหลุมหลบภัย อย่างอกสั่นขวัญแขวน เสี่ยงชีวิตมายาวนานนั้นเอง

ร้อยตรี เภา เพียรเลิศ (แถวหน้าคนขวาสุด) ผู้ช่วยผู้บังคับกองย่อยที่ ๓ กองทหารบกรถยนต์สยาม (พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ ในเวลาต่อมา) ถ่ายภาพร่วมกับนายทหารอาสาของสยาม ณ ยุทธภูมิสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศฝรั่งเศส

ซึ่ง ร้อยตรี เภา เพียรเลิศ ผู้ช่วยผู้บังคับกองย่อยที่ ๓ กองทหารบกรถยนต์สยาม ได้ปฏิบัติหน้าที่ทำการรบท่ามกลางการระดมยิงอย่างหนาแน่นของฝ่ายข้าศึกอย่างองอาจกล้าหาญ และฝ่าอันตราย ในยุทธการที่สมรภูมิ เมือง "วัวซิเย" เป็นผลสำเร็จอย่างดี **จนได้รับเหรียญกล้าหาญ ตรา "ครัวซ์ เดอะ แกร์" (Croix de Guerre)** จากรัฐบาลฝรั่งเศส โดยได้จัดพิธีประดับเหรียญตราดังกล่าวให้ ร้อยตรี เภา เพียรเลิศ ในสนามรบพร้อมทั้งมีประกาศชมเชยความกล้าหาญและผลสำเร็จในการรบครั้งนี้ให้ด้วย และ ร้อยตรี เภา เพียรเลิศ ยังได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์ **"รามาธิบดี"** ชั้นที่ ๔ (อัศวิน)

สงครามที่ไม่เคยปราณีใคร มีแต่ความโหดร้าย รุนแรง ทารุณ และสูญเสีย ลูกระเบิดหลายลูก ได้ถูกทิ้งลงมายังบ้านพักของครอบครัวสามี ตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อย จนเกิดเพลิงไหม้หมดทั้งหลัง ทรัพย์สินเสียหายหมดสิ้น พี่น้องบุตรหลาน ทารกต่างได้รับบาดเจ็บสาหัส และไม่สาหัสจากเศษระเบิด บางคนถึงกับโดนระเบิดขาขาดพิการต่อหน้าญาติพี่น้อง ระหว่างกำลังวิ่งหลบหนีภัยระเบิดที่คุกคามชีวิต และทรัพย์สินมาตลอดระยะเวลายาวนาน โดยไม่เลือกวันเวลา ทั้งกลางวันและกลางคืน แม้แต่ร่างที่ไร้วิญญาณของบิดาและมารดา พันเอก เภาฯ และ ร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ สามีของนางสมใจฯที่ได้ถึงแก่กรรมและบรรจุศพตั้งไว้เคียงคู่กันภายในบ้านเพื่อรอการพระราชทานเพลิงฯ ในฐานะที่เป็นบิดามารดาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น ก็ได้ถูกเพลิงจากระเบิดที่ทิ้งลงมา เผาผลาญไปพร้อมกับบ้านพักอาศัยด้วยนับเป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่เศร้าโศกสะเทือนใจของครอบครัว “เพียรเลิศ” อย่างหาที่สุดมิได้ (ต่อมาภายหลัง พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ และน้องๆ ได้ร่วมกันจัดให้มีการฌาปนกิจศพ นายเพ็ชร์ และนางส้มจีน เพียรเลิศ บิดา - มารดา ณ เมรุ วัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙) นางสมใจฯ กับสามีและบุตรน้อยทั้งสอง แม้ชีวิตจะปลอดภัยแต่ก็ต้องอุ้มบุตรแนบอกพากันอพยพไปหาที่อยู่ใหม่ ในสภาพที่ไม่สามารถนำทรัพย์สมบัติออกมาจากบ้านได้ทันก่อนจะถูกระเบิดเพลิงไหม้ ญาติพี่น้องที่เคยอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นในครอบครัวเดียวกัน ต่างมีอันต้องแตกกระสานซ่านเซ็นอพยพไปคนละทิศทาง ทั้งเดิน ทั้งวิ่ง ล้มลุกคลุกคลาน หนีลง และขึ้นจากหลุมหลบภัยกันไปตลอดทางอย่างไม่คิดชีวิต โดยไม่มั่นใจว่าตนจะสามารถรอดชีวิตจากภัยสงครามได้หรือไม่

ความเป็น “ศรีภริยา” ของสามี และเป็น “พรหม” ของบุตรหลาน

นอกจากจะปฏิบัติตนเป็นภรรยาที่ดี ปรนนิบัติดูแลสามีด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และห่วงใยเช่นเดียวกับภรรยานายทหารและนายตำรวจโดยทั่วไป เคียงคู่กับสามีทั้งในภาวะปกติ ยามที่มีภาวะวิกฤติเสี่ยงชีวิตจากภัยสงครามโลก และในยามทุกข์ยากลำบากตรากตรำทั้งจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และการดำรงชีวิตตลอดมาแล้ว นางสมใจ เพียรเลิศ ยังเป็นกำลังใจ ส่งเสริม สนับสนุน และอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และชีวิตส่วนตัวของสามี ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดู และการศึกษาเล่าเรียนของบุตรธิดา อย่างมีนัยสำคัญตลอดมา ซึ่งจากการที่พันตำรวจโทภักดิ์ฯ สามี ต้องมีภาระรับผิดชอบ ทั้งการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้กำกับการ ๑ กองพลาธิการ กรมตำรวจ และรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การฟอกหนัง กระทรวงกลาโหม ๒ ตำแหน่งในเวลาเดียวกัน จึงต้องปฏิบัติงานอย่างหนัก ทั้งปริมาณงานและความมุ่งมั่น อุทิศทุ่มเท สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความวิริยะอุตสาหะ

จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีกด้วย (หนังสือ “ไทยกับสงครามโลก ครั้งที่ ๑ โดย โอภาส เสวิกุล”) ต่อมาภายหลังกลับมารับราชการทหารในประเทศไทยแล้ว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พันเอก เภา เพียรเลิศ **เป็นรัฐมนตรี**ว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ ตั้งแต่รัฐบาลที่มี พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงรัฐบาลที่มี **จอมพล ป. พิบูลสงคราม** เป็นนายกรัฐมนตรี

และประสบการณ์ โดยเฉพาะการกอบกู้ฟื้นฟูองค์การฟอกหนัง ที่กำลังประสบสภาวะวิกฤติอย่างรุนแรง ต้องเร่งรัดจัดการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วนนั้น นางสมใจฯ ได้คอยปรนนิบัติดูแลสามีอย่างดียิ่ง ทั้งการบ้านการเรือน อาหารการกิน สุขภาพความเป็นอยู่ต่างๆ แม้จะค่ำมืดดึกดื่นต้องอดตาหลับขับตานอนเป็นประจำ เพียงใดก็ตาม นางสมใจ เพียรเลิศได้อยู่เคียงข้างสามีตลอดเวลา จวบจนกระทั่งสามีทำงานเสร็จและพักผ่อนหลับนอน นางสมใจ เพียรเลิศ ได้ถือปฏิบัติในการ "ตื่นก่อน นอนทีหลัง" เป็นประจำ นอกเหนือจากการปฏิบัติตนเปรียบเสมือนเป็น "ช้างเท้าหลัง" ตามประเพณีไทยตลอดมา และยังได้ช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวในการดูแลบุตรที่ตื่นมาเตรียมตัวไปโรงเรียน ในระยะเวลาไล่เลี่ยกับที่สามีเพิ่งทำงานเสร็จและพักผ่อนหลับนอน หลังจากได้หุงหาอาหารและช่วยบุตรทั้ง ๕ คนแต่งตัว รับประทานอาหารเช้าเสร็จเรียบร้อย ไปโรงเรียนได้ทันเวลาแล้ว นางสมใจ เพียรเลิศ จึงจะมีโอกาสได้พักผ่อนหลับนอน จนกระทั่งสามีตื่น จึงช่วยดูแลการแต่งกายไปทำงาน การรับประทานอาหาร ตลอดจนการดูแลสุขภาพร่างกายของสามีที่ไม่ดีนัก ต้องรับประทานยาเป็นประจำ หลังจากสามีไปทำงานเรียบร้อยแล้ว นางสมใจฯ จึงจะปฏิบัติหน้าที่ความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ทำความสะอาดบ้าน จ่ายตลาด เตรียมทำอาหารสำหรับสามีและบุตรหลานด้วยความรักและผูกพันอย่างเต็มกำลังความสามารถและความผูกพันทางจิตใจ โดยไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยากลำบากใดๆ ของตนเองทั้งสิ้น หากมีเวลาว่างที่ค่อนข้างจำกัด จึงจะทำงานฝีมือและศิลปหัตถกรรมต่างๆ ที่ตนชอบและถนัด เช่น การเย็บปักถักร้อย การแกะสลักผลไม้ การพับผ้าเช็ดตัว หรือพับธนบัตรเป็นรูปสัตว์ประดับต้นผ้าป่า การพับใบตองทำบายศรี ทำขนม การพับดอกบัว ใบมะพร้าว การดูแลอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือนโดยใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น น้ำมะขามเปียก น้ำมะนาว การนำสมุนไพรไทยมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นการสืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม และประเพณีไทยด้วยมือทั้งสอง และจิตสำนึกในวิถีชีวิตของความเป็น "คนไทย" และ "กุลสตรีไทย" ของ นางสมใจ เพียรเลิศที่มีมาตลอดชีวิต โดยได้รับการถ่ายทอดพื้นฐานมาจาก นางล้วน วัฒนากร มารดา และเรียนรู้เพิ่มเติมเองด้วยใจรัก นอกเหนือจากการที่นางสมใจฯ มีรสนิยมการแต่งกายชุดไทยในโอกาสการทำบุญ และประเพณีนิยมต่างๆ อยู่เสมอ

เนื่องจากสามีเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร อุทิศทุ่มเทกายและใจ ให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความรับผิดชอบสูง และทำงานหนักตลอดชีวิตราชการ ภาระหน้าที่ในการอบรมดูแลความประพฤติและการเรียนของบุตรธิดา นอกเหนือจากการเลี้ยงดู จึงอยู่ที่นางสมใจ เพียรเลิศ เป็นส่วนใหญ่ โดยนางสมใจฯ ได้อุทิศตนเป็นมารดาที่ดี อาศัยหลักเมตตาธรรม พร่ำสั่งสอนให้บุตรหลานเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมือง มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อหน้าที่ทั้งการศึกษาเล่าเรียนและต่อครอบครัว มีความจงรักภักดี และยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มัธยัสถ์ประหยัด เรียบง่าย สุภาพเรียบร้อย นอบน้อมถ่อมตน เชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีความกตัญญูรู้คุณคน มีความเสียสละต่อส่วนรวม มีความรักสามัคคีในหมู่คณะและครอบครัว รักสงบและใฝ่สันติ มีคุณธรรม จริยธรรม และเมตตาธรรม เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา รักษาชื่อเสียงเกียรติยศของวงศ์ตระกูล อุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม มุ่งมั่นพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง หากบุตรหลานคนใดประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียน หรือการดำรงชีวิต

และได้รับพระราชทานยศสูงขึ้นเป็นพลเอก ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ "ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ" นอกเหนือจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามตำแหน่งหน้าที่ราชการปกติ และคุณหญิงมาเกอริตฯ ภริยา (นางสาวมาเกอริต ดว๊อต) ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จุลจอมเกล้าฝ่ายในด้วย. พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ เคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร สังกัดพรรคเสรีมนังศิลา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ (ครั้งที่มีการ

นางสมใจ เพียรเลิศ จะไม่ใช้อารมณ์ หรือการตำหนิลงโทษ ดุด่าว่ากล่าว แต่จะรับฟังปัญหา แนะนำให้คำปรึกษาหารือ ทำความเข้าใจ เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยหลักเมตตาธรรม และให้ความเห็นใจเสมอ จนส่งผลสัมฤทธิ์ให้บุตรธิดาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และปริญญาโท ด้วยผลการเรียนดีเด่น มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าในการรับราชการ และการประกอบอาชีพ บังเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคมตลอดมา ดังต่อไปนี้ –

บุตร - ธิดา

นางสมใจฯ และ พันตำรวจโท ภักดิ์ เพียรเลิศ มีบุตร - ธิดา ด้วยกัน ๕ คน เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้ -

๑. นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล (เพียรเลิศ) รองประธานกรรมการ บริษัท โตโยต้าเจริญค้า ราชบุรี (1961) จำกัด และ บริษัท โตโยต้า จี เอ็น ดี ชลบุรี จำกัด สมรสกับ นายเฉลา โฆสิตสกุล ประธานกรรมการ บริษัท โตโยต้าเจริญค้า ราชบุรี (1961) จำกัด และ บริษัท โตโยต้า จี เอ็น ดี ชลบุรี จำกัด ครอบครัวนี้ มีหลานยาย ๒ คน ดังนี้ -

๑) นางสาวสุธิดา (ติ๊ก) โฆสิตสกุล ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริษัท โตโยต้าเจริญค้า ราชบุรี (1961) จำกัด และ บริษัท โตโยต้า จี เอ็น ดี ชลบุรี จำกัด

๒) นายธนายุส (ต้อ) โฆสิตสกุล กรรมการผู้จัดการ บริษัท โตโยต้าเจริญค้า ราชบุรี (1961) จำกัด และ บริษัท โตโยต้า จี เอ็น ดี ชลบุรี จำกัด ซึ่งมีเหลน ๓ คน คือ -

(๑) เด็กชาย กรกฤษ โฆสิตสกุล

(๒) เด็กชาย นดิฐ โฆสิตสกุล

(๓) เด็กหญิง กรน์นดา โฆสิตสกุล

๒. พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๗) สำเร็จการศึกษาปริญญาโท พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (ทางรัฐประศาสนศาสตร์) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และปริญญารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต (โรงเรียนนายร้อยตำรวจ) โดยสอบแข่งขันเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน ได้เป็นลำดับที่ ๑ ซึ่งภายหลังครบเกษียณอายุราชการในตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแล้ว พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) จากการเลือกของข้าราชการตำรวจทั่วประเทศ และได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ปัจจุบันได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็น นายตำรวจราชสำนักพิเศษ และได้รับการเลือกเป็นกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ฯลฯ ครอบครัวนี้มีหลานย่า ๒ คน คือ -

๑) นางสาวชลมาส เพียรเลิศ (เอ๋) พนักงานฝ่ายสื่อสารองค์กร ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ ซึ่งมีเหลน ๑ คน คือ -

เด็กชายสิรภพ (มิกกี้) เสกสรรค์วิริยะ

ชุมนุมประท้วงว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่เรียบร้อย เกิดความไม่สงบขึ้นในประเทศ) โดยได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเป็นลำดับที่ ๓ ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ๙ คน ซึ่งจอมพล สฤษดิ์ ธนรัชต์ ได้ทำรัฐประหาร ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ และจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ (จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีได้หลบหนีออกไปนอกประเทศ) พลเอก เภา เพียรเลิศ จึงพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ แต่ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครครั้งใหม่ อีกครั้งหนึ่งแต่เพียงผู้เดียว

๒) พันตำรวจเอก อรรถวิทย์ เพียรเลิศ ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ ๙ กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง มีเหลน ๒ คน คือ –

(๑) เด็กหญิงณัฐิมา (มินนี่) เพียรเลิศ

(๒) เด็กหญิงชานิกา (อลิซ) เพียรเลิศ

๓. พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ อดีตรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ สำเร็จการศึกษาปริญญา วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (ไฟฟ้า) (เกียรตินิยม) ครอบครัวนี้มีหลานย่า ๓ คน ดังนี้ -

๑) นายสมิทธิ (อู) เพียรเลิศ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร สถานีโทรทัศน์ เวรี่ ทีวี มีเหลน ๑ คน คือ -

เด็กชายสมิทธิวัฒน์ (ดิสนีย์) เพียรเลิศ

๒) นางสาวธิชา (จอย) เพียรเลิศ ทำงานเป็น Teacher of Kaplan Certified Education Provider

๓) นางสาวฐิรตา (อิ๊บ) เพียรเลิศ ผู้จัดการผลิตภัณฑ์สินค้า บีโอเร บริษัท คาโอ คอมเมอร์เชียล (ประเทศไทย) จำกัด

๔. นางพัชรี หิรัญมุทราภรณ์ (เพียรเลิศ) เดินทางไปศึกษาต่อและสำเร็จการศึกษาที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และเคยทำงานในตำแหน่งหน้าที่ Senior Home Ownership Officer For Highbury & Islington Council นางพัชรีฯ สมรสกับ นายทวี หิรัญมุทราภรณ์ อดีตข้าราชการสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนไทยในประเทศอังกฤษ ครอบครัวนี้ มีหลานยาย ๓ คน ดังนี้ -

๑) นายวรวัชร (เต้) หิรัญมุทราภรณ์ Consultant For ITV - Plc. ประเทศอังกฤษ

๒) นายศุภรัตน์ (บ๊อบบี้) หิรัญมุทราภรณ์ Director Cuba Recordings ประเทศอังกฤษ มีเหลน ๑ คน คือ -

เด็กหญิง Bee หิรัญมุทราภรณ์

๓) นางระพีพรรณ์ (ดอลลี่) หิรัญมุทราภรณ์ Senior Producer R/GA LONDON มีเหลน ๒ คน คือ -

Pandora Durkin

Lottie Durkin

๕. เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ อดีตอาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สำเร็จการศึกษาปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยม (เหรียญทอง) จากมหาวิทยาลัยมหิดล แล้วเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ จนสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาเอกทางเภสัชวิทยาคลินิก

โดยไม่สังกัดพรรค **เพื่อเป็นการพิสูจน์ตัวเองในการได้รับเลือกตั้งฯครั้งที่ผ่านมา** โดยใช้สโลแกนในการหาเสียงครั้งนี้ว่า **"ใครไม่อยู่ บริภัณฑ์สู้เอง"** ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า **พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ** เป็นผู้สมัครที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองใดแต่เพียงผู้เดียว ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนคร ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ส่วนผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งอีก ๘ คน เป็นผู้สมัครสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ทั้งหมด หลังจากประกาศผลการเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว **พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ** จึงได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนคร แล้ววางมือจากการเมืองไปในที่สุด

นางสมใจ และ พันตำรวจโท ภักดิ์ เพียรเลิศ มีบุตรบุญธรรม ๑ คน คือ นางภาณี อัตตดิเรก (เพียรเลิศ) อดีตเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ (ระดับ ๗) สำนักงบประมาณ

พระคุณและความเมตตาปราณีของ นางสมใจ เพียรเลิศ ดังกล่าว มิได้มีให้แต่เพียงเฉพาะ บุตร ธิดา และหลานย่า หลานยาย ที่บุตรธิดา นำมาฝากให้เลี้ยงดูขณะเยาว์วัย อันเนื่องมาจากการที่แต่ละคนมีภารกิจการงานไม่สามารถดูแลได้อย่างดี เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึง ญาติและเพื่อนของสามี ตลอดจนเพื่อนๆ ของบุตรหลานที่มาพักค้างที่บ้านเป็นครั้งคราว หรือมาเยี่ยมเยือน ด้วยความเคารพระลึกถึงด้วย โดย นางสมใจ เพียรเลิศ จะให้การดูแลทั้งอาหารการกิน และความเป็นอยู่ด้วยอัธยาศัยไมตรี และเมตตาธรรมอย่างเต็มที่ เฉกเช่นเดียวกับญาติพี่น้องและบุตรหลานของตนเอง ซึ่งกิตติศัพท์คุณความดีนี้ของ นางสมใจ เพียรเลิศ เป็นที่ประจักษ์ในบรรดาญาติสนิทมิตรสหายของสามี และบุตรหลานโดยทั่วไปตลอดมา

นางสมใจ เพียรเลิศ ที่เสมือนเป็น “พรหม” ของบุตรหลานเหลนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แม้จะไม่ได้รับการเชิดชูเกียรติในฐานะแม่ดีเด่นหรือคนไทยตัวอย่าง แต่บุตรหลานทุกคนสำนึกในความเป็น “แม่” ผู้ยิ่งใหญ่และสมบูรณ์แบบของนางสมใจ เพียรเลิศ ว่าสมควรเป็น “คนดีศรีสังคม” หรือเป็น “คนดีศรีประเทศ” ที่ได้อุทิศเสียสละเพื่อผู้อื่นตลอดชีวิต โดยไม่เคยหวังผลตอบแทนใดๆ เพื่อตนเอง และเป็นแบบอย่างของผู้อนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยด้วยงานฝีมือ ศิลปหัตถกรรม และการประกอบอาหารได้อย่างน่าชื่นชม จึงเป็นมากกว่า “แม่ของลูก” แต่เป็น “แม่ของโลก” ในสายตาของบุตรหลานเหลนที่มีความภาคภูมิใจและชื่นชมประทับใจในพระคุณของคุณแม่ คุณย่า คุณยาย หรือ คุณทวด สมใจ เพียรเลิศ ตลอดไปตราบชั่วกาลนาน

ปัจฉิมวัย แม้จะเหนื่อยยากกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานจนเป็นฝั่งเป็นฝาไปแล้ว แต่ นางสมใจ เพียรเลิศ ยังต้องมีภาระในการปรนนิบัติดูแลรักษาพยาบาลสามี ซึ่งในบั้นปลายป่วยเป็นอัมพาตจากกระดูกสะโพกหัก ไม่สามารถเดินได้ตามปกติ ต้องนอนอยู่กับที่เป็นเวลานานหลายปีโดยมีภรรยาเฝ้าดูแลรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาจนถึงแก่กรรม หลังจากนั้นแม่ซีล้วน วัฒนากร มารดา ได้ล้มป่วยด้วยอาการทางสมองไม่สามารถพูดและเดินได้อีก นางสมใจ เพียรเลิศ ได้เฝ้าดูแลรักษา พยาบาลมารดาอยู่ที่บ้านตนเองอย่างใกล้ชิดด้วยความกตัญญูกตเวทีอีกหลายปี จนกระทั่งถึงแก่กรรม นับได้ว่า นางสมใจ เพียรเลิศ เป็นผู้ที่มีความกตัญญูเสียสละ อดทน ต่อสู้ ทุกวิถีทาง เพื่อความสุข และความสำเร็จของบิดา มารดา สามี และบุตรหลาน อย่างน่าสรรเสริญยิ่ง

ในบั้นปลายชีวิต ภายหลังจากหมดภาระรับผิดชอบจากสามี และมารดาผู้มีพระคุณแล้ว นางสมใจ เพียรเลิศ ได้อุทิศเวลาที่เหลือส่วนใหญ่ในการเป็นพุทธมามกะที่ดี ศึกษาปฏิบัติธรรม บำเพ็ญบุญกุศล อุปถัมภ์สืบสานพระพุทธศาสนา ทั้งการปฏิบัติและการบริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศล ในวโรกาสต่างๆ การบริจาคเงินเพื่อทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา เพื่อพระภิกษุสงฆ์ และเพื่อสาธารณกุศลต่างๆ เป็นประจำตามที่ได้มุ่งมั่นตั้งใจไว้นานแล้ว แต่เวลาและโอกาสยังไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากมีภาระรับผิดชอบ

*** **ร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ** สามีของนางสมใจ เพียรเลิศ เป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก รุ่นปี พ.ศ. ๒๔๗๒ รุ่นเดียวกับ ฯพณฯจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ อดีตนายกรัฐมนตรี พลเอก ชลอ จารุกลัส อดีตปลัดกระทรวงกลาโหม ฯลฯ และเป็นนักเรียนไทยในฝรั่งเศส รุ่นเดียวกับ พลเอก มังกร พรหมโยธี พันเอก ดร.ถนัด คอมันตร์ ดร.เสริม วินิจฉัยกุล ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนดุล ดร.กนต์ธีร์ ศุภมงคล ฯลฯ โดย ร้อยเอก ภักดิ์ฯ ได้ลาออกจากราชการทหารก่อนที่จะครบเกษียณอายุราชการ

ต้องปฏิบัติจัดทำ หรือเสียสละให้แก่ผู้อื่น โดยแยกได้แต่ละด้าน ดังต่อไปนี้ -

ด้านศาสนาและการกุศล

๑) ได้รับพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนก่อสร้างบูรณะวัดวาอาราม โรงพยาบาล และมหาวิทยาลัยแพทย์ฯหลายครั้ง

๒) บวชชีพราหมณ์ และเข้ารับการศึกษาอบรมปฏิบัติธรรม ที่วัดบวรนิเวศวิหาร วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ วัดป่าวิเวกธรรม จังหวัดขอนแก่น ฯลฯ

๓) บริจาคเพื่ออุปถัมภ์วัดต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นประจำ เช่น วัดตรีทศเทพวรวิหาร วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ วัดป่าวิเวกธรรม จังหวัดขอนแก่น วัดศรีอภัยวงศ์ จังหวัดเลย ฯลฯ

๔) ทำบุญตักบาตรทุกเช้าเป็นกิจวัตรประจำ

๕) บริจาคเพื่อสมทบทุนก่อสร้างโรงพยาบาลและสถานศึกษาต่างๆ เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลตำรวจ มหาวิทยาลัยมหิดล ฯลฯ

๖) เป็นเจ้าภาพทอดกฐินให้วัดวาอารามต่างๆ เช่น วัดเพลง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นบ้านเกิด ฯลฯ

๗) บริจาคตั้งกองทุนเพื่อพระภิกษุสงฆ์อาพาธ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย และบริจาคเพิ่มเติมเป็นประจำทุกปี

ด้านงานอดิเรก

นางสมใจ เพียรเลิศ ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการศึกษาธรรมะ ฟังพระธรรมเทศนา อ่านหนังสือธรรมะ สอนศิลปหัตถกรรมไทยที่มีฝีมือหลายประเภท และการประกอบอาหารที่มีรสชาติประทับใจให้บุตรหลานไว้เป็นมรดก และเพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่ดีงาม

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ “เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย” เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

มรณกรรม

ตามปกติ นางสมใจ เพียรเลิศ เป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย แม้จะทำงานหนักลำบากตรากตรำมาตลอดชีวิต แต่เมื่อเข้าสู่วัยชรา ได้มีปัญหาเกี่ยวกับข้อเข่าเสื่อมตามวัย ซึ่งได้พยายามรักษาทุกทางแล้ว แต่ไม่เป็นผล กอปรกับระยะสุดท้ายของชีวิต ได้มีอาการอ่อนเพลีย รับประทานอาหารไม่ค่อยได้ บุตรหลานได้นำส่งโรงพยาบาลธนบุรีเพื่อพักรักษาตัว ซึ่งแพทย์ได้พยายามรักษาพยาบาลอย่างสุดความสามารถแล้ว แต่เนื่องจากการที่อยู่ในวัยสูงอายุมาก ในที่สุด นางสมใจ เพียรเลิศ ที่เป็นญาติผู้ใหญ่รุ่นอาวุโสสูงสุด ของสกุล “เพียรเลิศ” ซึ่งยังเหลืออยู่เพียงท่านเดียว ได้ถึงแก่อนิจกรรมอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๕.๕๗ น. สิริรวมอายุได้ ๙๓ ปี ๓ เดือน ๑๓ วัน

ตลอดระยะเวลาที่ นางสมใจ เพียรเลิศ ได้เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลธนบุรี ได้รับการเอาใจใส่ดูแลรักษาพยาบาลจาก แพทย์ พยาบาล และผู้บริหารของโรงพยาบาลเป็นอย่างดียิ่ง ตลอดจนได้รับการเยี่ยมเยียนจากพระอริยสงฆ์ที่เคารพศรัทธา และญาติมิตร อย่างอบอุ่น ซึ่งทายาททุกคนรู้สึกซาบซึ้งประทับใจในพระคุณของทุกท่านดังกล่าว จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ความทรงจำที่ประทับใจ

หน้าว่าง

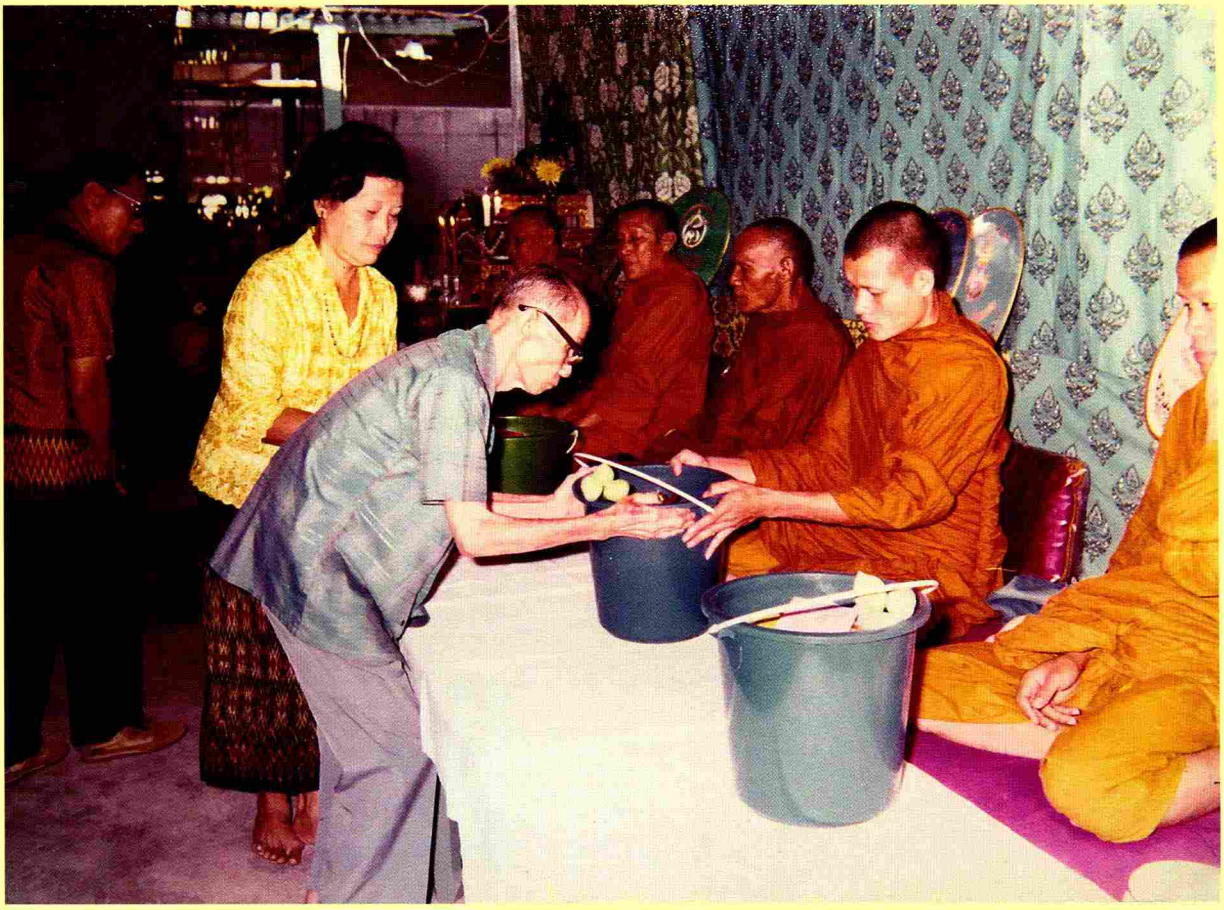

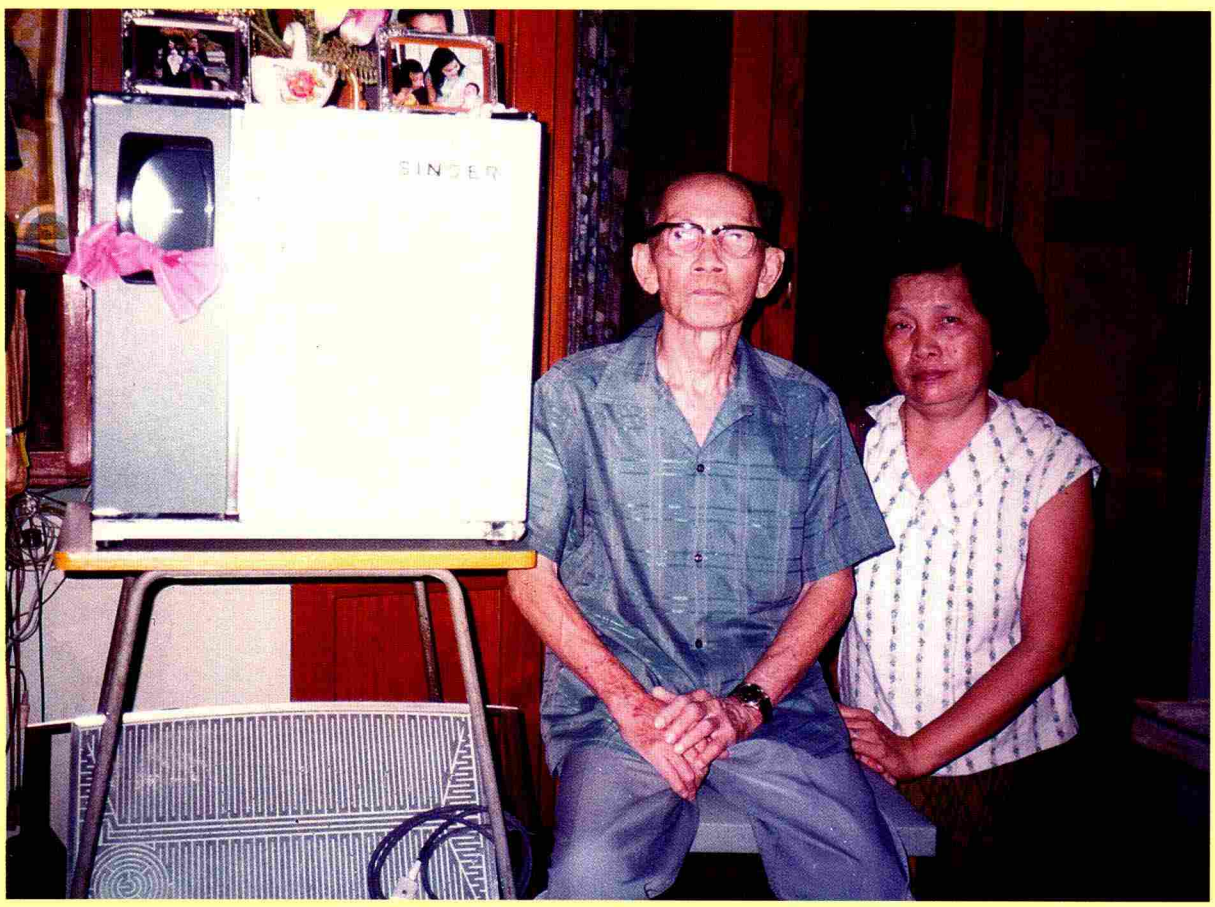

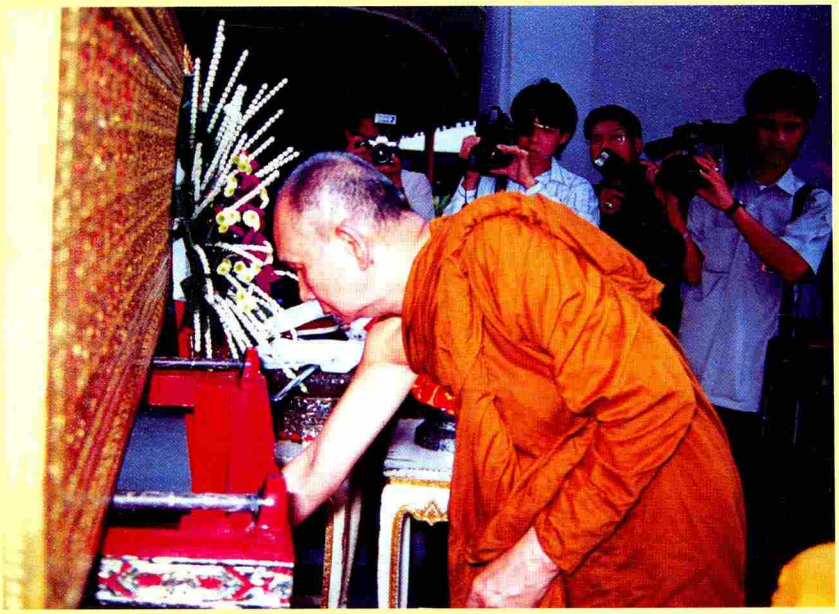

SINGER

“ แม่-ลูก ผูกพัน ” ณ วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ

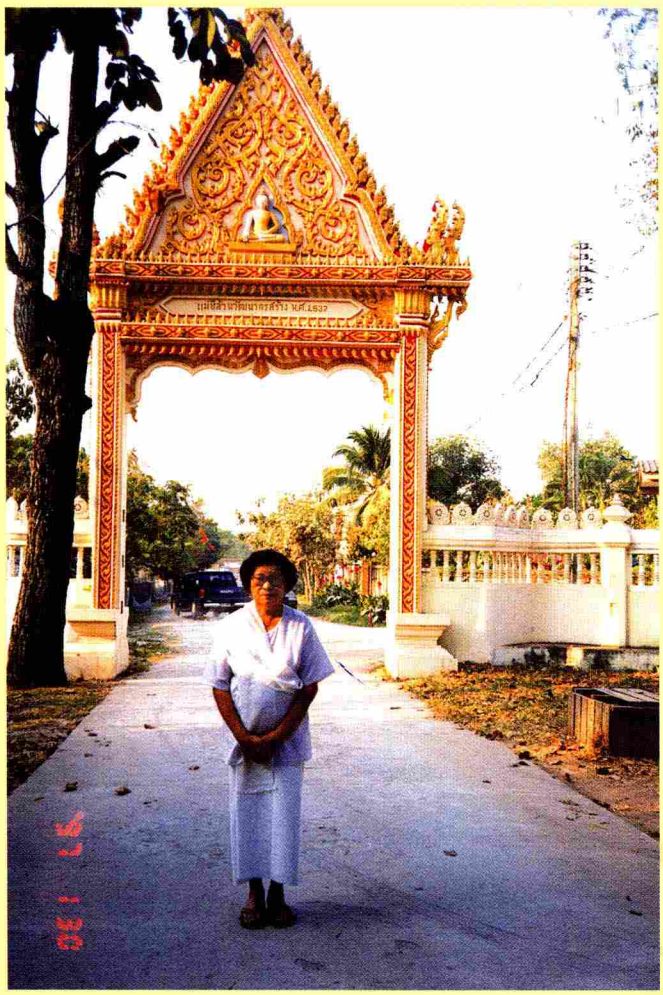

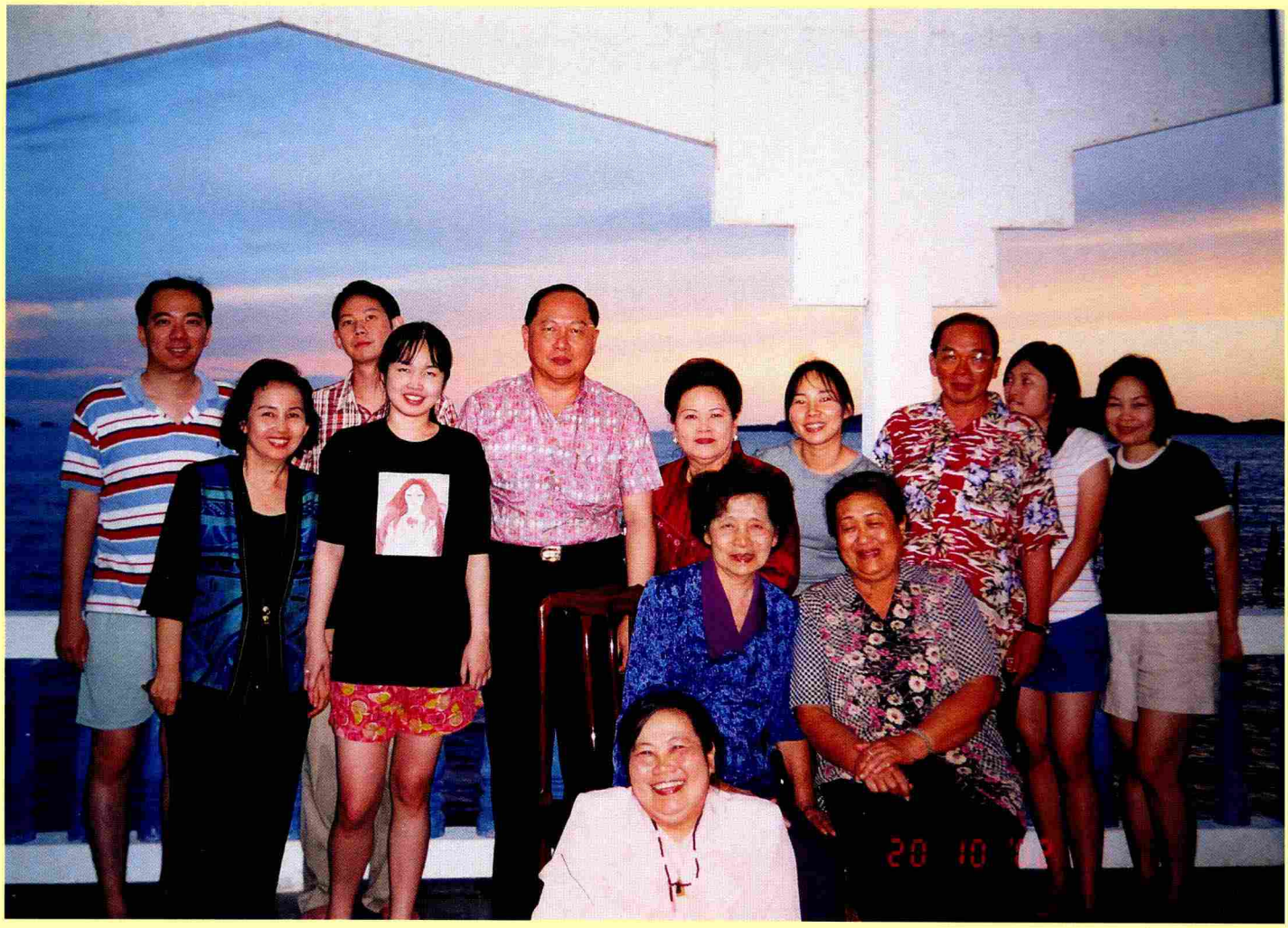

ศรัทธาในบวรพุทธศาสนา - บวชชีพราหมณ์ ณ วัดป่าวิเวกธรรม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพถ่าย ณ ซุ้มประตู
ซึ่งบริจาคสร้างโดย แม่ชีล้วน วัฒนากร (มารดา)
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗

27. 02 2003

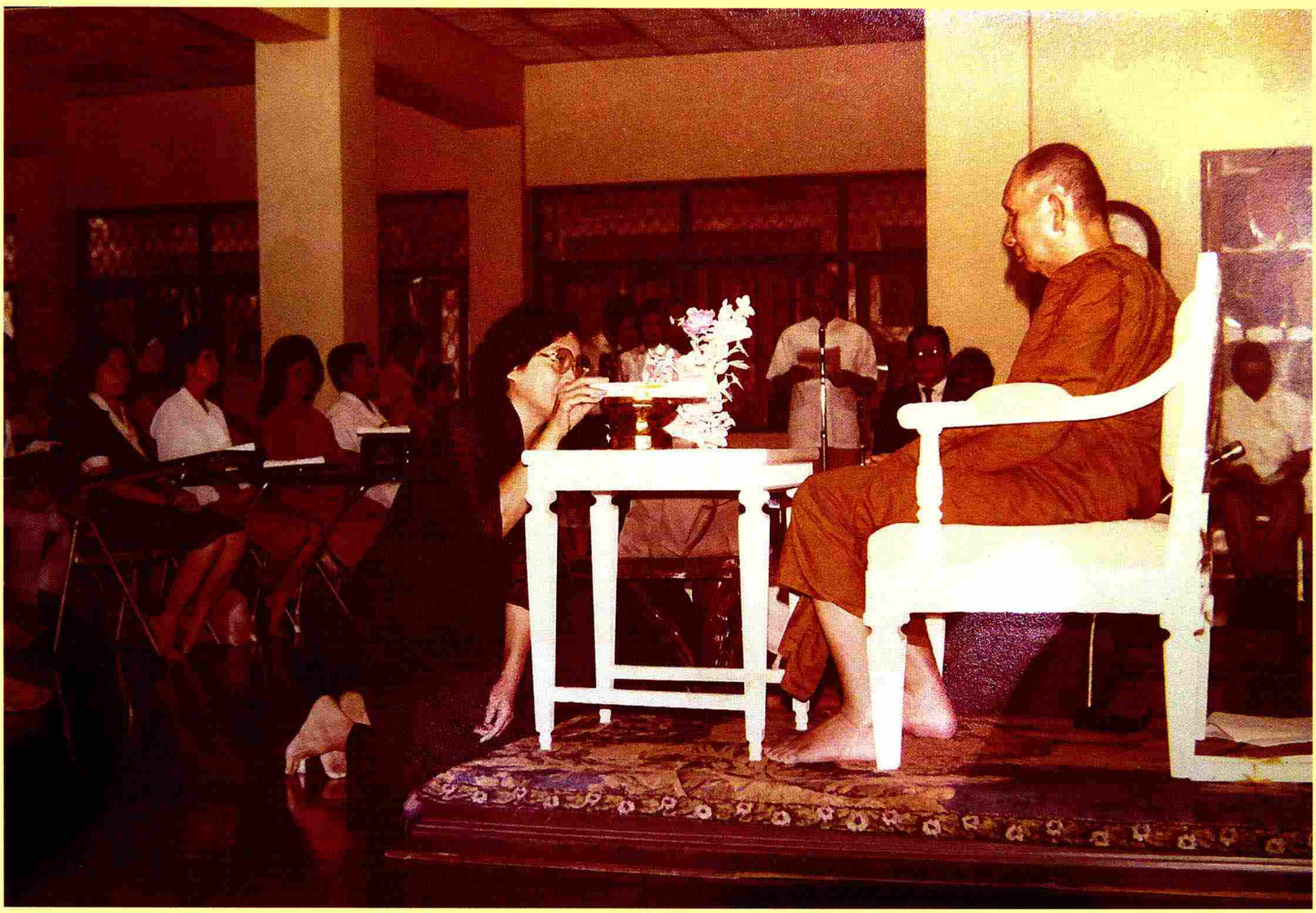
อุปสมบท พันตำรวจเอก อรรถวิทย์ เพียรเลิศ (หลานย่า) ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

เป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี ณ วัดเพลง จังหวัดราชบุรี (บ้านเกิด)

สารบัญ

๑๑ ประมวลภาพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

๔๑ ประมวลภาพ การสวดพระอภิธรรม แสดงพระธรรมเทศนา ถวายภัตตาหาร และบำเพ็ญกุศล (ก่อนพระราชทานเพลิงศพ)

๔๔ ประมวลภาพ พิธีเก็บอัฐิ ลอยอังคาร และบรรจุอัฐิ

๔๕ ประมวลภาพ พิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ

๕๐ ประมวลภาพ พิธีเชิญพวงมาลาพระราชทานฯ วางที่หน้าหีบศพ

๕๒ ประมวลภาพ พิธีสวดพระอภิธรรม และบรรจุศพ

๖๖ ประมวลภาพ พิธีบำเพ็ญกุศลสัตมวาร ปัญญาสมวาร และ สตมวาร

๖๗ ชีวประวัติคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

๗๗ ความทรงจำที่ประทับใจ

๑๑๑ ทายาทขอบพระคุณ

สารบัญ

"สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศวิหาร"

๑๓๘ การแสดงพระธรรมเทศนา โดย พระพรหมดิลก กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร และเจ้าอาวาสวัดสามพระยาวรวิหาร

คำสดุดีไว้อาลัย จาก -

๑๔๕ - สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม และรักษาการแทน เจ้าคณะใหญ่ คณะธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร

๑๔๖ - ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี

๑๔๘ - ฯพณฯ พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑๔๙ - ฯพณฯ อดีตนายกรัฐมนตรี บรรหาร ศิลปอาชา

๑๕๐ - ฯพณฯ อดีตนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย

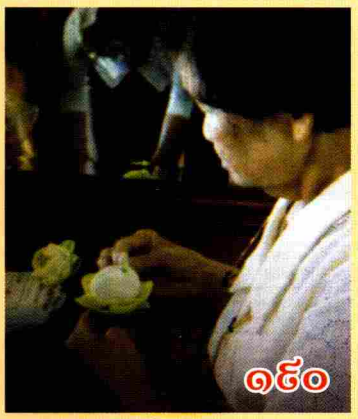
๑๕๑ - ฯพณฯ อดีตรองนายกรัฐมนตรี สุวัจน์ ลิปตพัลลภ

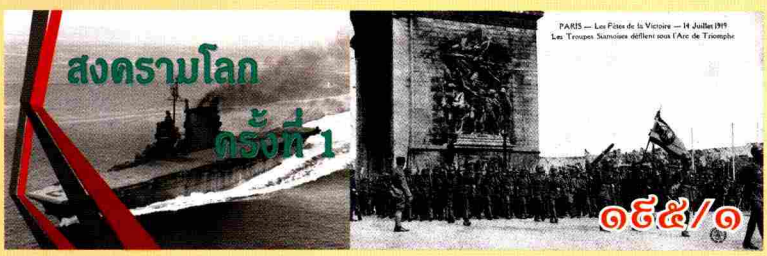
๑๕๒ - ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรีฯ พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์

๑๕๔ - ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรีฯ พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก

๑๕๕ - พลตำรวจเอก บุญชัย ชื่นสุชน อดีตที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

สารบัญ

กองทหารอาสาสยาม ร่วมพิธีสวนสนาม
ฉลองชัยชนะสงครามโลกครั้งที่ ๑
ผ่านประตูชัย กรุงปารีส ฝรั่งเศส
เมื่อ ๑๔ ก.ค. พ.ศ. ๒๔๖๒

สถานีรถไฟบางกอกน้อยถูกทิ้งระเบิด

๑๕๗ - คุณ ไชยสิทธิ์ เอนกสัมพันธ์
อดีต รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

๑๕๘ - พลตำรวจตรี นริศ แก้วสวาท
อดีต ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๗

ด้วยความเคารพรักและเทิดทูน จาก -

๑๖๐ - คุณน้าจำนงค์ วัฒนากร

๑๖๑ - นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล และครอบครัว

๑๖๘ - พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ
และครอบครัว

๑๗๔ - พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ
และครอบครัว

๑๗๖ - นางพัชรี (เพียรเลิศ) หิรัญมุทราภรณ์
และครอบครัว

๑๘๐ - เภสัชกรหญิง ดร. ศรีประภา เพียรเลิศ

๑๘๔ - ครอบครัวคุณน้ากฤษณา วัฒนากร

๑๘๕ กิตติกรรมประกาศ

๑๙๐ "คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ กับ การพับดอกบัว
ในการสืบสานอนุรักษ์ความเป็นไทย"

๑๙๕ "ไทยกับสงครามโลก ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒"

๒๕๗ "เดินดินกินข้าวแกง"
(โดย ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม
รองนายกรัฐมนตรี)

ทายาท
ขอบพระคุณ

หน้าว่าง

ทายาทขอบพระคุณ

ทายาทและครอบครัว คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ทุกคน ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติและญาติมิตรทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า มาร่วมเป็นเกียรติในพิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ ร่วมพิธีสวดพระอภิธรรมและร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

กราบขอบพระคุณ ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรภาครัฐ เอกชน บริษัทเอกชน คณะบุคคล ญาติมิตร และผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่ได้กรุณาร่วมเป็นจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม มอบปัจจัยร่วมในการบำเพ็ญบุญอุทิศส่วนกุศล นำหรีด แจกันดอกไม้ ต้นไม้ และสิ่งของเครื่องใช้ตามประเพณีนิยมมาเคารพศพ

กราบขอบพระคุณ คณะแพทย์ และพยาบาลของโรงพยาบาลธนบุรี และโรงพยาบาลวิชัยยุทธ ที่ได้ให้การรักษาพยาบาล คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นอย่างดี รวมทั้งพระอริยสงฆ์และญาติมิตรที่กรุณามาเยี่ยมเยียนและให้กำลังใจโดยตลอด

กราบขอบพระคุณ พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ทั้งพระเดชพระคุณท่านเจ้าพระคุณ สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ที่ได้กรุณาประทานคำไว้อาลัย เป็นประธานในการสวดพระอภิธรรม และเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม และ การณาปนกิจศพ รวมทั้งพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระพรหมดิลก กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร และเจ้าอาวาสวัดสามพระยาวรวิหาร ที่กรุณาแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระราชทานเพลิงศพ

กราบขอบพระคุณ และขอบพระคุณ ข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่ระดับบริหารทั้งอดีตและปัจจุบัน ผู้บริหารภาครัฐและเอกชน เพื่อนข้าราชการตำรวจ และข้าราชการทุกฝ่ายทุกระดับชั้นที่เกี่ยวข้อง บริษัทเอกชน ทั้งผู้บริหารและพนักงาน สื่อมวลชนทุกสาขา ที่กรุณาสละเวลาให้การสนับสนุนช่วยเหลือทุกด้านอย่างเต็มกำลังความสามารถ ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆ ตั้งแต่การพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ จนถึงการเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ การเก็บอัฐิ การลอยอังคาร และการจัดทำหนังสือที่ระลึก สัมฤทธิ์ผลทุกประการ ดังนี้ -

ผู้ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานในพิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พิธีสวดพระอภิธรรม พิธีบรรจุศพ และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- ฯพณฯ พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขณะดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กรุณาให้เกียรติเป็นประธานในพิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ เป็นประธานและเจ้าภาพในพิธีบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- พลตำรวจเอก พรศักดิ์ ดุรงควิบูลย์ อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- พลเรือเอก ประเสริฐ บุญทรง อดีตผู้บัญชาการทหารเรือ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- ฯพณฯ พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงคมนาคม ให้เกียรติเป็นเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม พิธีบรรจุศพ และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- ศาสตราจารย์พิเศษ ประสพสุข บุญเดช อดีตประธานวุฒิสภา ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม และร่วมในพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

- พลตำรวจเอก ชวลิต ยอดมณี อดีตเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีสวดพระอภิธรรม

ผู้ที่กรุณาให้เกียรติมอบคำไว้อาลัย

- ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี

- ฯพณฯ พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ฯพณฯ บรรหาร ศิลปอาชา อดีตนายกรัฐมนตรี

- ฯพณฯ ชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี

- ฯพณฯ สุวัจน์ ลิปตพัลลภ อดีตรองนายกรัฐมนตรี

- ฯพณฯ พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และปลัดกระทรวงกลาโหม

- ฯพณฯ พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงคมนาคม

- คุณน้ำจำนงค์ วัฒนากร น้องสาวคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

- คุณน้ากฤษณา วัฒนากร และครอบครัว

- พลตำรวจเอก บุญชัย ชื่นสุชน อดีตที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

- คุณไชยสิทธิ์ เอนกสัมพันธ์ อดีตรองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

- พลตำรวจตรี นริศ แก้วสวาท อดีตผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗

ส่วนราชการที่กรุณาให้การสนับสนุน และ ประชาสัมพันธ์

- สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการทำหนังสือเวียนภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งพิธีการและกำหนดการต่างๆ โดยประสานการปฏิบัติกับ กองสวัสดิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- กองสวัสดิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สนับสนุนการดำเนินพิธีการต่างๆ ตั้งแต่พิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพจนถึงพิธีเก็บอัฐิ

- กองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สนับสนุนการถ่ายภาพและวีดีทัศน์ในพิธีพระราชทานเพลิงศพ

- หนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" โดย คุณสราวุธ วัชรพล ช่วยประชาสัมพันธ์ ทั้งภาพ พิธีการและกำหนดการต่างๆ

- หนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" โดย ดร.ประภา เหตระกูล ศรีนวลนัด ช่วยประชาสัมพันธ์ทั้งภาพ พิธีการ และกำหนดการต่างๆ

- หนังสือพิมพ์ "มติชน" โดย คุณกิตติชัย อินทร์นุรักษ์ ช่วยประชาสัมพันธ์ พิธีการและกำหนดการต่างๆ

- หนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" โดย คุณสุริวงศ์ เอื้อปฏิภาณ ช่วยประชาสัมพันธ์ พิธีการ และกำหนดการต่างๆ

- สถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์ "สวพ.- FM 91" โดย คุณไจตนย์ ศรีวังพล รองกรรมการผู้จัดการ บริษัทวิไลเซ็นเตอร์ แอนด์ ซันส์ จำกัด ช่วยประชาสัมพันธ์ พิธีการ และกำหนดการต่างๆ

การเตรียมรับเสด็จฯ พิธีการ การรักษาความปลอดภัย การจราจร การติดต่อประสานงาน การอำนวยความสะดวก และการต้อนรับ

- สำนักพระราชวัง และ สำนักราชเลขานุการในพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- พลตำรวจเอก พีระ พุ่มพิเชฏฐ์
- พลตำรวจโท พิจาร จิตติรัตน์
- พลตำรวจโท ปิยะ สอนตระกูล
- พลตำรวจโท รุ่งโรจน์ แสงคร้าม
- พลตำรวจตรี นิพนธ์ เจริญผล
- พลตำรวจตรี อภิชาติ เพชรประสิทธิ์
- พลตำรวจตรี วิชาญญ์วัชร์ บริรักษ์กุล
- พลตำรวจตรี อภิชัย ศรีโสภิต
- พลตำรวจตรี กิตติ์รัฐ พันธุ์เพ็ชร์
- พลตำรวจตรี สมัคร เสียงเลิศ
- พลตำรวจตรี อนุชา รมยะนันทน์
- พลตำรวจตรี นิรันดร เหลื่อมศรี
- พันตำรวจเอก ภมร รัตนสมัย
- พันตำรวจเอก ชัยพจน์ สุวรรณรักษ์
- พันตำรวจเอก สมบัติ อ่อนสมบูรณ์
- พันตำรวจโท วรพล บุญสิงมา สารวัตรฯ และเจ้าหน้าที่งานฌาปนสถานฯ
- คณะผู้บริหารและพนักงานบริษัทโตโยต้าเจริญค้า ราชบุรี จำกัด (1961) และสาขา

การเอื้อเฟื้อหนังสือที่ได้รับความนิยมมาลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก

ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี และคุณขรรค์ชัย บุญปาน ประธานกรรมการ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) กรุณาเอื้อเฟื้ออนุญาตให้นำหนังสือขายดีมีอันดับ ของสำนักพิมพ์ “มติชน” เรื่อง “เดินดิน กินข้าวแกง” มาเสริมคุณค่าของหนังสือที่ระลึกนี้

การจัดทำ PRESENTATION ประกอบชีวประวัติคุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ

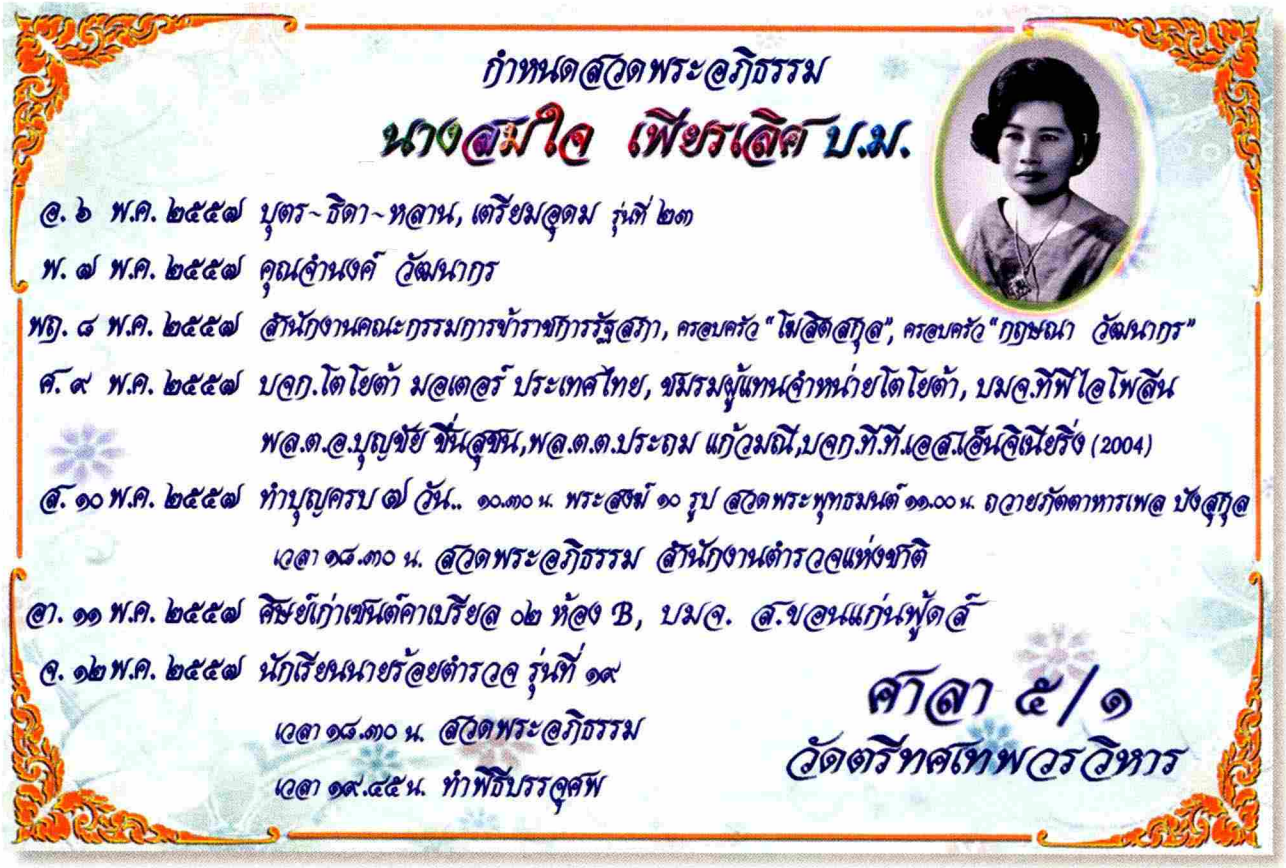
- คุณวรวัสส์ วัสสานนท์ และทีมงาน

การบริการเครื่องดื่มในพิธีสวดพระอภิธรรม

- บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) โดยความอนุเคราะห์ของ คุณเจริญ และคุณหญิงวรรณา สิริวัฒนภักดี จากความกรุณาประสานงานของ คุณวันชัยและคุณบุญชนะ เจริญผล

เจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม

- รายนามผู้ที่กรุณาร่วมเป็นเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม

ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน บริษัทเอกชน คณะบุคคล และผู้มีเกียรติ ที่มีจิตศรัทธาบริจาค และมอบสิ่งของเครื่องใช้ตามประเพณีนิยม เพื่อร่วมบำเพ็ญบุญอุทิศส่วนกุศล สมทบกองทุนเพื่อภิกษุสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หรือนำหรีด ดอกไม้ และแจกันดอกไม้ มาเคารพศพ

๑). รายนามผู้มีจิตศรัทธาบริจาคปัจจัย และสิ่งของเครื่องใช้ตามประเพณีนิยม เพื่อร่วมในการบำเพ็ญบุญกุศลสวดพระอภิธรรม และพิธีพระราชทานเพลิงศพ **(ผนวก-ก และ ผนวก-ก/๑)**

๒). รายนามผู้นำหรีด ดอกไม้ และแจกันดอกไม้ มาเคารพศพ **(ผนวก-ข)**

พิธีลอยอังคาร

- กองบังคับการตำรวจทางหลวง ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และกองบังคับการตำรวจน้ำช่วยจัดเรือ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ดำเนินการ

การจัดทำหนังสือที่ระลึก บรรจุภัณฑ์ และบัตรเชิญ

- คุณภควัต เอื้อจงประสิทธิ์ ผู้บริหารบริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพฯ) จำกัด และทีมงาน

อนึ่ง ตามที่ทุกท่านได้กรุณามีจิตศรัทธาบริจาคปัจจัย เพื่อร่วมบำเพ็ญบุญกุศลให้คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ตั้งแต่พิธีสวดพระอภิธรรมจนถึงพิธีเสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ นั้น ทายาทได้นำปัจจัยทั้งหมดไปบริจาคสมทบทุน "กองทุนเพื่อภิกษุสงฆ์อาพาธ" โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ตามอนุโมทนาบัตรของสภากาชาดไทย **(ผนวก-ค)**

นอกจากนี้ ทายาทยังได้บริจาค **เก้าอี้นั่งไม้สักหุ้มผ้าหลุยส์ จำนวน ๒๐ ตัว ให้แก่ ฌาปนสถาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร** เพื่อเป็นการบำเพ็ญบุญกุศล อีกส่วนหนึ่งด้วย **(ผนวก-ง)**

จึงขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านที่มีส่วนร่วมบริจาคและครอบครัวมา ณ ที่นี้ และมั่นใจว่าหากแม้นคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ จะสามารถหยั่งทราบในกุศลจิตและน้ำใจไมตรีที่ทุกท่านได้กรุณาบำเพ็ญให้ด้วยญาณวิถีใดๆ คงจะมีความปลาบปลื้มปิติยินดี และร่วมอนุโมทนากับทุกท่านอย่างแน่นอน

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลทานบริจาคครั้งนี้ จงดลบันดาลให้ทุกท่านพร้อมทั้งครอบครัว ประสบสรรพสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล ประสงค์สิ่งใดจงสัมฤทธิ์ผล และมีความเจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้าสมปรารถนาทุกประการตลอดไป

ทายาทและครอบครัวของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ทุกคน รู้สึกซาบซึ้งในกุศลจิตและสำนึกในน้ำใจไมตรีที่ทุกท่านได้กรุณามอบให้ครั้งนี้ หากมีข้อบกพร่องประการใด ใคร่ขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

กราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล และครอบครัว
พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ และครอบครัว
พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ และครอบครัว
นางพัชรี หิรัญมุทราภรณ์ และครอบครัว
เภสัชกรหญิง ดร. ศรีประภา เพียรเลิศ

รายนามผู้มีจิตศรัทธา
บริจาคปัจจัยร่วมบำเพ็ญบุญกุศลในพิธีพระราชทานเพลิงศพ

ลำดับ	รายนาม
๑	ฯพณฯ อดีตรองนายกรัฐมนตรี พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
๒	พลตำรวจเอก โกวิท ภักดีภูมิ และภริยา
๓	พลตำรวจตรี กิตติพงษ์ มิ่งโมฬี และภริยา
๔	พลตำรวจตรี กัมพล อรุณปลอด และภริยา
๕	พลตำรวจตรี เกริก กัลยาณมิตร และภริยา
๖	พันตำรวจเอก การุณ กลิ่นประยูร และภริยา
๗	คุณกล้านรงค์ จันทิก และภริยา
๘	คุณกีระณา และท่านอัครวิทย์ สุมาวงศ์
๙	คุณกมล จันทิมา และภริยา
๑๐	คุณกมล ศรีประภา
๑๑	พลตำรวจเอก เขตต์ นิ่มสมบุญ และภริยา
๑๒	คุณคุณวุฒิ ตันตระกูล และภริยา
๑๓	ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี พลตำรวจเอก จำลอง เอี่ยมแจ้งพันธุ์ และภริยา
๑๔	ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี จองชัย เที่ยงธรรม และครอบครัว
๑๕	พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา และภริยา
๑๖	พลตำรวจโท จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา และภริยา
๑๗	พลโท เจริญศักดิ์ เที่ยงธรรม และภริยา
๑๘	พันตำรวจเอก จตุวัฒน์ กิ่งบัวหลวง และภริยา
๑๙	ดร.จรินทร์ สวนแก้ว และภริยา
๒๐	คุณจเร พันธุ์เปรื่อง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และภริยา
๒๑	คุณเจริญ - คุณนิรมล รุจิราโสภณ บริษัท ส.ขอนแก่นฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
๒๒	คุณจุฑาพร กุมุทพงษ์พาณิช บริษัท โตโยต้าพารากอน มอเตอร์ สำนักงานใหญ่
๒๓	คุณเจษฎา เดชสกุลฤทธิ์ และภริยา
๒๔	ทันตแพทย์หญิง จิรพร จารุดิลก
๒๕	พลตำรวจเอก เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน และภริยา
๒๖	พลตำรวจโท หม่อมหลวงฉลองลาภ ทวีวงศ์ และภริยา
๒๗	พลตำรวจโท ฉลอง สนใจ และภริยา
๒๘	ฯพณฯ องคมนตรี พลเรือเอก ชุมพล ปัจจุสานนท์ และคุณหญิง
๒๙	ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก และภริยา
๓๐	ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี ร้อยตำรวจโท เชาวรินธร์ ลัทธศักย์ศิริ และภริยา
๓๑	พลตำรวจตรี ชาลี เวชรัชต์พิมล และภริยา

๓๒ พลตำรวจตรี ชวน วรวานิช และภริยา
๓๓ พันตำรวจโท ชัชชัย เศรษฐีพันล้าน และภริยา
๓๔ ร้อยตำรวจโท เชน ขาวนวล
๓๕ คุณชัชวาล อภิบาลศรี และภริยา
๓๖ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัยพร ภัทราคม และภริยา
๓๗ รองศาสตราจารย์ ดร.ชิต เหล่าวัฒนา
๓๘ คุณชนะ กาญจนวัฒน์ และภริยา
๓๙ คุณไชยยง เมฆจำเริญ เจ้าของร้าน "สูทอลงกรณ์"
๔๐ คุณชนิดา ศรีประภา
๔๑ พลอากาศเอก ณรงค์ศักดิ์ สังขพงศ์ และภริยา
๔๒ พลตำรวจโท ณพัฒน์ ศรีหิรัญ และภริยา
๔๓ พลตำรวจโท ดำรงศักดิ์ นิลคูหา และภริยา
๔๔ คุณเตชะ บุณยะชัย และภริยา
๔๕ พลตำรวจตรี เถลิงศักดิ์ สุคนธมาน และภริยา
๔๖ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ และภริยา
๔๗ พลตำรวจตรี เทอดพงศ์ เทียนสุวรรณ และภริยา
๔๘ อาจารย์ทองอยู่ - คุณอารี แย้มคง
๔๙ คุณทวี หิรัญมุทราภรณ์ และครอบครัว
๕๐ คุณทิตวรรณ - คุณพีระเดช ธนะพานิช
๕๑ ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี พลตำรวจเอก ธีรวุฒิ บุตรศรีภูมิ
๕๒ พลเอก ธีรเดช มีเพียร อดีตประธานวุฒิสภา และภริยา
๕๓ พลอากาศเอก ธเรศ ปุณศรี ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และภริยา
๕๔ พลตำรวจเอก ธวัชชัย ภัยลี้ และภริยา
๕๕ พลตำรวจโท ธีระชัย เหรียญเจริญ และภริยา
๕๖ พลตำรวจตรี ธิติ แสงสว่าง และภริยา
๕๗ คุณธีรพล - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรางทิพย์ นพรัมภา
๕๘ คุณธนวัฒน์ พิสุทธิกุล และภริยา
๕๙ คุณธนะสิทธิ์ ธนวัฒนชัยบูรณ์
๖๐ พลตำรวจเอก นิสสัย บุญศิริ และภริยา
๖๑ พลตำรวจโท นเรศ เทียนกริม และภริยา
๖๒ พลตำรวจตรี นิพนธ์ เจริญผล และภริยา
๖๓ พลตำรวจตรี นิทัศน์ ลิ้มศิริพันธ์ และภริยา
๖๔ พันเอก ดร.นที ศุกลรัตน์ ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) และภริยา
๖๕ พันเอก ดร.นาฬิกอติภัค แสงสนิท
๖๖ คุณนพพร เทพสิทธา และภริยา
๖๗ คุณนิพนธ์ มณฑลผลิน และภริยา

๖๘ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๖๙ พลตำรวจเอก บุญศรี หุ่นสวัสดิ์ และภริยา
๗๐ พลตำรวจเอก บุญฤทธิ์ รัตนะพร และภริยา
๗๑ พลตำรวจตรี บุญเลิศ นันทวิสิทธิ์ และภริยา
๗๒ พลตำรวจตรี บุญส่ง จีระเรืองรัตนา และภริยา
๗๓ พันตำรวจเอก บรรดล ตัณฑไพบูลย์ และภริยา
๗๔ พันตำรวจเอกหญิง บุญเอื้อ พิมลศิริ และครอบครัว
๗๕ รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบา จินดาวิจักษณ์
๗๖ คุณบรรพต หงษ์ทอง และภริยา
๗๗ คุณบรรยงค์ - คุณสุมิดา พันธุ์กระวี สุวรรณผ่อง
๗๘ คุณบุญลือ เพียรเลิศ และครอบครัว
๗๙ คุณบุญพันธ์ - คุณสิริพรรณ จันทรอุไร
๘๐ ฯพณฯ อดีตรองนายกรัฐมนตรี พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก และคุณหญิง
๘๑ พลตำรวจเอก ปิยะ เจียมไชยศรี และภริยา
๘๒ พลตำรวจโท ปรีชา ปฏิบัติสรกิจ และภริยา
๘๓ พลตำรวจโท ปิยะ สอนตระกูล และภริยา
๘๔ พลตำรวจตรี ปรีชา แสงวรรณ และภริยา
๘๕ พลตำรวจตรี ปรีชา แสงสายทิม และภริยา
๘๖ พลตำรวจตรี ประถม แก้วมณี และภริยา
๘๗ พันตำรวจเอก ปัญญา ยิ้มเจริญ และภริยา
๘๘ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ - คุณอุไรวรรณ พุ่มวิเศษ
๘๙ รองศาสตราจารย์ ดร.ปลื้มจิตต์ โรจนพันธุ์
๙๐ คุณหญิง เปรมจิตต์ จามรจันทร์
๙๑ คุณประธาน ประเสริฐวิทยาการ
๙๒ คุณปลิว ตรีวิศวเวทย์ และภริยา - บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)
๙๓ คุณประจักษ์ ตั้งคารวคุณ และภริยา - บริษัท ทีโอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด
๙๔ คุณประเสริฐ พุ่งกุมาร และภริยา
๙๕ คุณประเสริฐ อิงค์ชัยเจริญ และครอบครัว
๙๖ คุณปรีชา บูรณะรุ่งเรืองกิจ และภริยา
๙๗ คุณประนอม พยัคฆพันธ์
๙๘ คุณประพิม เพียรเลิศ
๙๙ ฯพณฯอดีตรัฐมนตรี พีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค
๑๐๐ พลตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ โรหิโตปการ กรมวังผู้ใหญ่ และภริยา
๑๐๑ พลตำรวจเอก พิชิต ควรเดชะคุปต์ และภริยา
๑๐๒ พลตำรวจโท พรหมธร ภาคอัต และภริยา
๑๐๓ พลตำรวจตรี พิพัฒน์พล พูนสุขวัฒนา และภริยา
๑๐๔ พันตำรวจเอกหญิง พรทิพย์ วงศ์ผดุง

๑๐๕ พันตำรวจโท ดร.พงษ์ธร ธัญญสิริ
๑๐๖ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ไพโรจน์ วิทูรพณิชย์ และภริยา
๑๐๗ คุณไพโรจน์ พรหมสาส์น และภริยา
๑๐๘ คุณพรทิพย์ บูรณะขจรกิจ
๑๐๙ คุณพนัส อิ่มใจ
๑๑๐ พลตำรวจเอก ภาณุพงศ์ สิงหรา ณ อยุธยา และภริยา
๑๑๑ คุณภุชงค์ รุ่งโรจน์ และภริยา
๑๑๒ พลตำรวจโท มนตรี จำรูญ และภริยา
๑๑๓ พลตำรวจตรี มงคล หรุ่นเริงใจ และภริยา
๑๑๔ พลตำรวจตรี มนตรี ยิ้มแย้ม และภริยา
๑๑๕ พันตำรวจโท มานะ บำรุงศิลป์
๑๑๖ อาจารย์มัณฑริกา วิทูรชาติ
๑๑๗ คุณมิน เธียรวร และภริยา
๑๑๘ คุณมาณิช - ผศ.ดร.จันทนา อินทฉิม
๑๑๙ พันตำรวจเอก ยุทธบูล ดิสสะมาน และภริยา
๑๒๐ คุณยุรกานต์ สังข์เงิน
๑๒๑ คุณโยธิน บุราณรักษ์
๑๒๒ พลเอก รัตนพันธุ์ โรจนะภิรมย์ และภริยา
๑๒๓ เภสัชกรหญิง โรจนา โกวิทวัฒนพงศ์
๑๒๔ ฯพณฯ อดีตรองนายกรัฐมนตรี ดร.วีระพงษ์ รามางกูร และภริยา
๑๒๕ ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี วิเชษฐ์ เกษมทองศรี และภริยา
๑๒๖ พลตำรวจเอก วิสุทธิ์ กิตติวัฒน์ และภริยา
๑๒๗ พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พื้นแสน และภริยา
๑๒๘ พลตำรวจเอก วุฒิชัย ศรีรัตนวุฒิ และภริยา
๑๒๙ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ และภริยา
๑๓๐ พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด และภริยา
๑๓๑ พลตำรวจโท วสันต์ วัสสานนท์ และครอบครัว
๑๓๒ พลตำรวจโท วิบูล ปรองดอง และภริยา
๑๓๓ พลตำรวจโท วิบูลย์ บางท่าไม้ และภริยา
๑๓๔ พลตำรวจโท วิชาญ ทองประชาญ และภริยา
๑๓๕ พลตำรวจตรี วิทูร ศิริพากย์ และภริยา
๑๓๖ พลตำรวจตรี วันชัย วิสุทธินันท์ และภริยา
๑๓๗ พลตำรวจตรี วัสพล จัยสิน และภริยา
๑๓๘ พลตำรวจตรี วณิช สุรพลชัย และภริยา
๑๓๙ พลตำรวจตรี วิชาญญ์วัชร์ บริรักษ์กุล และภริยา
๑๔๐ ทันตแพทย์หญิง วัชรี เจนพาณิชการ
๑๔๑ คุณวิสิทธิ์ น้อยพันธุ์ และภริยา

๑๔๒ คุณวิเชียร - ดร.เสาวนีย์ เตชะไพบูลย์
๑๔๓ คุณวิวัฒน์ เวศย์ไกรศรี และภริยา
๑๔๔ คุณวีระ สุวรรณประดิษฐ์ และภริยา
๑๔๕ คุณวิรัตน์ - น้องเปีย จอมสง่า
๑๔๖ คุณวรรณา ตั้งประสาทวงศ์
๑๔๗ คุณวาสนา ร่วมชาติ
๑๔๘ พลตำรวจเอก ศุภวุฒิ สังข์อ่อง และภริยา
๑๔๙ พลตำรวจตรี ศิริชัย วัฒนวรางกูร และภริยา
๑๕๐ พลตำรวจตรี ศุภกิจ ศรีจันทรนนท์
๑๕๑ ดาบตำรวจ ศิรพงศ์ (ประยูร) แสนสุภา
๑๕๒ คุณน้าศศิเกษม ทองยงค์ และครอบครัว
๑๕๓ คุณศรยุทธ หนังธรรมมิตร
๑๕๔ คุณศรี ปุญญาภา
๑๕๕ ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี พลเอก สัมพันธ์ - คุณหญิง ปราณี บุญญานันต์
๑๕๖ ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี ดร.สันตศักย์ จรูญ งามพิเชษฐ์ และภริยา
๑๕๗ ท่านอธิบดีผู้พิพากษา สมบัติ เดียวอิศเรศ และภริยา
๑๕๘ พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียาเวส อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และภริยา
๑๕๙ พลตำรวจเอก สุนทร ซ้ายขวัญ และภริยา
๑๖๐ พลตำรวจเอก สมชาย วาณิชเสนี และภริยา
๑๖๑ พลตำรวจเอก สุวัฒน์ จันทร์อิทธิกุล และภริยา
๑๖๒ พลตำรวจโท สัมฤทธิ์ เภตรา และภริยา
๑๖๓ พลตำรวจโท สิทธิศักดิ์ อินทร์ถมยา และภริยา
๑๖๔ พลตำรวจโท สมศักดิ์ บุบผาสุวรรณ และภริยา
๑๖๕ พลตำรวจตรี สุทัศน์ กอสนาน และภริยา
๑๖๖ พลตำรวจตรี สุนทร บุญเรือง และภริยา
๑๖๗ พลตำรวจตรี สุรสิทธิ์ สังขพงศ์ และภริยา
๑๖๘ พลตำรวจตรี สุชาติ ศรีเพ็ญ และภริยา
๑๖๙ พลตำรวจตรี สมาน สุวัฑฒนะ และภริยา
๑๗๐ พลตำรวจตรี สัมพันธ์ เศรษฐาภรณ์ และภริยา
๑๗๑ พลตำรวจตรี สิทธิชัย เยี่ยมอภิชาติ และภริยา
๑๗๒ พลตำรวจตรี สุธี สุทธิศิริวัฒนะ และภริยา
๑๗๓ พลตำรวจตรีหญิง สุวิไล คุณาชีวะ
๑๗๔ พลตำรวจตรี สมยศ อินทร์จันทร์
๑๗๕ พันตำรวจเอก สมศักดิ์ และ คุณนพภา สุวรรณเตมีย์
๑๗๖ พันตำรวจเอก เสรี นาประดิษฐ์ และภริยา
๑๗๗ พันตำรวจเอก สมบัติ อ่อนสมบูรณ์ และภริยา
๑๗๘ พันตำรวจเอก สรเสริญ ใช้สถิตย์ และภริยา

๑๗๙ พันตำรวจเอก สุรพงษ์ จงสูงเนิน
๑๘๐ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์
๑๘๑ คุณสุทธิชัย ทรรศนสฤษดิ์ และภริยา
๑๘๒ คุณสุธรรม พันธุศักดิ์ และภริยา
๑๘๓ คุณสุเทพ พึ่งน้อย และภริยา
๑๘๔ คุณสุภา วีระกรพาณิชย์
๑๘๕ คุณสมเกียรติ เหล่าทวีสุข และภริยา
๑๘๖ คุณสายัณห์ บุพพานนท์ และภริยา
๑๘๗ คุณสุวรรณ ธรรมมณีวงศ์ และภริยา
๑๘๘ คุณสำรอง บุญฤทธิ์ ร้านสุขเจริญผล
๑๘๙ คุณสมชาย แฉ่งฉวี
๑๙๐ คุณสุริมาศ แฉ่งฉวี
๑๙๑ คุณหญิงอารีย์ ธีระสวัสดิ์
๑๙๒ พลตำรวจเอก อำนวย เพชรศิริ และภริยา
๑๙๓ พลตำรวจเอก อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และภริยา
๑๙๔ พลตำรวจโท อนันต์ ภิรมย์แก้ว และภริยา
๑๙๕ พลตำรวจโท อินธเดช พรพีรพาน และภริยา
๑๙๖ พลตำรวจโท อนันต์ ศรีหิรัญ และภริยา
๑๙๗ พลตำรวจตรี อนันต์ เจริญชาศรี และภริยา
๑๙๘ พลตำรวจตรี อังกูร อาทรไผท และภริยา
๑๙๙ พลตำรวจตรี อดุล อิ่มสงวน และภริยา
๒๐๐ พลตำรวจตรี อัตชัย ดวงอัมพร และภริยา
๒๐๑ พลตำรวจตรี อัคราเดช พิมลศรี และภริยา
๒๐๒ พันตำรวจเอก อุรุพงษ์ - คุณนิภา พิทักษ์
๒๐๓ พันตำรวจเอกหญิง อุษา รัตนภาสุร
๒๐๔ รองศาสตราจารย์ ดร.อ้อมบุญ วัลลิสุต
๒๐๕ อาจารย์อาบ ชูโต และภริยา
๒๐๖ คุณอำนวย - คุณเสาวลักษณ์ สารยา
๒๐๗ คุณอุไร เพียรเลิศ และครอบครัว
๒๐๘ คุณอมร เลิศสรรเสริญ และภริยา
๒๐๙ คุณอุไร มโนเย็น (สมรรถกร)
๒๑๐ คุณอรรถพณ กอฟ KS
๒๑๑ คุณอุดม ชัยชนะพานิช บริษัท โตโยต้า ลพบุรีอุดมชัย ผู้จำหน่ายโตโยต้า จำกัด
๒๑๒ บริษัท โตโยต้า นครศรีธรรมราช จำกัด
๒๑๓ ร้าน นิวไชยภัณฑ์ ศรีย่าน
๒๑๔ MRS. ANNETTE - MS. JASMINE - MS. MAY KUNIGAGON

รายนามผู้มีจิตศรัทธา
บริจาคปัจจัยร่วมบำเพ็ญบุญกุศลในพิธีสวดพระอภิธรรม

ลำดับ	รายนาม
๑	พลตำรวจตรี กิตติพงษ์ มิ่งโมฬี
๒	พลตำรวจตรี กิตติ์รัฐ พันธุ์เพ็ชร์
๓	ดร.การุญ - คุณศิริขวัญ จันทรางศุ
๔	คุณกชพรรณ ไตรบัญญัติกุล
๕	คุณเกรียงศิลป์ ลิ้มนันทรักษ์
๖	คุณเกียรติ จิวเจริญ
๗	คุณขันธ์ชัย วิจักขณะ บริษัท ที พี ไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
๘	พันตำรวจเอก จตุวัฒน์ กิ่งบัวหลวง
๙	พันตำรวจโท จารุต อัตตดิเรก
๑๐	คุณน้ำจำนงค์ วัฒนากร
๑๑	คุณเจริญ - คุณหญิงวรรรณา สิริวัฒนภักดี
๑๒	คุณจันทร์เพ็ญ อานามวัฒน์
๑๓	คุณจิ (แม่น้อง ปาร์ตี้)
๑๔	คุณเจริญ - นิรมล รุจิราโสภณ
๑๕	คุณเจริญวิทย์ - อีเมลด้า - บุญยกฤต ภัทราคม
๑๖	คุณเจิดจันทร์ แซ่ตั้ง
๑๗	พลตำรวจเอก เฉลิมเกียรติ - คุณธารศรี ศรีวรขาน
๑๘	พลตำรวจเอก ชวลิต ยอดมณี และภริยา
๑๙	พลตำรวจเอก ชัยยง กีรติขจร
๒๐	พลตำรวจโท ชยุต ธนทวีรัชต์
๒๑	พันตำรวจเอก โชติ - คุณอุทัยรัตน์ กุลดิลก
๒๒	ร้อยตำรวจโท เชน - คุณครูอำไพ ขาวนวล
๒๓	ดร.ชวิน เอี่ยมโสภณา - คุณมาลินี เลี่ยวไพรัตน์
๒๔	คุณชาญวิทย์ ไกรฤกษ์
๒๕	คุณชูชัย - คุณชื่นจิตต์ เจริญงาม
๒๖	คุณเชื้อพรหม มหาผล
๒๗	คุณโชคชัย คุณวาสี และครอบครัว
๒๘	คุณไชยสิทธิ์ เอนกสัมพันธ์ และครอบครัว
๒๙	พลตำรวจตรี นายแพทย์ ณรงค์ศักดิ์ เสาวคนธ์
๓๐	คุณณัฐ เสริมพงศ์
๓๑	คุณดวงจิต สุพัฒนศิรินันต์
๓๒	คุณเด่นดวง - วรรณิภา มากกิตติ

๓๓ คุณตรัยพัทธ์ - คุณอัจฉรียา จิรายุส
๓๔ คุณทัศนีย์ ธรรมสิทธิ์ กรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม
๓๕ คุณถนอมศักดิ์ ยาเอก
๓๖ คุณทรงศักดิ์ - คุณภาณี ไวยรัชพานิช
๓๗ คุณทองรวย จึงตระกูล
๓๘ คุณทอย (แม่น้อง KNIGHT SHB)
๓๙ คุณธนภร เอี่ยมธนะมาศ
๔๐ คุณธัญญานุช จันท์แสนโรจน์
๔๑ คุณธานินทร์ บุพกิจสิริโรจน์
๔๒ คุณธีรพจน์ - นางกิตติวรรณ สุคนธมาน
๔๓ พลตำรวจเอก นิพจน์ วีระสุนทร
๔๔ พลตำรวจโท นเรศ นันทโชติ และภริยา
๔๕ พลตำรวจตรี นริศ แก้วสวาท
๔๖ พลตำรวจตรี นิตย์ อินทอง
๔๗ พันตำรวจเอก นพดล รัตนมงคลมาศ
๔๘ พันตำรวจโท นนท์ ภักดีพันธ์ และ พันตำรวจโทหญิง อัญชนา สุขสาคร
๔๙ คุณนงนุช - คุณสัญชัย แดงชื่น
๕๐ คุณนงนุช เศรษฐบุตร
๕๑ คุณนนทิกร กาญจนะจิตรา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๕๒ คุณนรรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา
๕๓ คุณนราพร ตั้งวิรุฬห์
๕๔ คุณน้อย - คุณนพมนต์ ทัศนสุกาญจน์
๕๕ คุณนันทา วงศ์ปิยะนันทกุล
๕๖ คุณนิคม เจนจิตระนันท์
๕๗ คุณนิติสิทธิ์ จงพิทักษ์รัตน์
๕๘ คุณนิภา , คุณอุรุพงษ์ , คุณกิตติโรจน์ พิทักษ์
๕๙ พลตำรวจเอก บุญชัย - คุณบุปผา ชื่นสุชน
๖๐ พลตำรวจโท บรรจง - คุณกาญจนา ตันศยานนท์
๖๑ ศาสตราจารย์พิเศษ ประสพสุข บุญเดช อดีตประธานวุฒิสภา และภริยา
๖๒ พลเรือเอก ประเสริฐ บุญทรง อดีตผู้บัญชาการทหารเรือ และคุณหญิง
๖๓ พลตำรวจเอก ปานศิริ - คุณปัทมา ประภาวัต
๖๔ พลตำรวจเอก ปกรณ์ - ศจีรัตน์ สรรพกิจ
๖๕ พลตำรวจโท ปิยะ - ดร.สุนีย์ สอนตระกูล
๖๖ พลตำรวจตรี ประถม - ฉวีวรรณ แก้วมณี
๖๗ พลตำรวจตรี ประเสริฐ พิทักษ์ธรรม
๖๘ พันตำรวจเอก ประจวบ - ภาณี อัตตดิเรก
๖๙ พันตำรวจเอก ประเสริฐ พัฒนาดี
๗๐ พันตำรวจเอกหญิง ปสาธนีย์ สิทธิสรเดช
๗๑ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประพาส เพียรเลิศ

๗๒ คุณปฏิภาณ สุคนธมาน
๗๓ คุณป่าน (SHB แม่น้องภูมิ)
๗๔ พลตำรวจเอก พรศักดิ์ ดุรงควิบูลย์ อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และคุณหญิง
๗๕ พลตำรวจเอก พิชิต - รศ.ดร. สุปรียา ควรเดชะคุปต์
๗๖ พลตำรวจตรี พิมล สินธุนาวา
๗๗ พลตำรวจตรี พูลทรัพย์ ประเสริฐศักดิ์
๗๘ พลตำรวจตรี เพิ่มพูน ชิดชอบ
๗๙ พันตำรวจเอก ไพจิตร รัตนดิลก ณ ภูเก็ต
๘๐ คุณพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล
๘๑ รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ พิทยานุกุล - รองศาสตราจารย์ ดร.รพีพล ภโววาท
๘๒ คุณพรชัย บุญวิสุทธิ์ และคุณศิริวรรณ ชัยศิริ
๘๓ คุณพันธุ์ทิพย์ - ยงยุทธ ปุญญาภิวัฒน์
๘๔ คุณพรทิพย์ จิรเมธาธร
๘๕ คุณพรทิพย์ บูรณะขจรกิจ
๘๖ คุณพรพิมล รัตนพิทักษ์
๘๗ คุณพหล จินดากุล
๘๘ คุณพินิต อารยะศิริ
๘๙ คุณพิไล หิรัญวาทิต
๙๐ คุณเพชรธนรัตน์ เลขยานนท์
๙๑ คุณเพ็ญพรรณ แซ่ด่าน
๙๒ คุณไพโรจน์ โฆสิตไพบูลย์
๙๓ นายแพทย์ ภัทรายุ อิทธิพงษ์ และน้องๆ ๔ คน
๙๔ พลตำรวจโท มนู เมฆหมอก
๙๕ คุณมณัสริณ โลศิริ
๙๖ คุณมัณฑนา - นิธิ พิชัยพงทัต
๙๗ คุณมูลาพัชร - คุณชิดชม ดังศรีพล
๙๘ นายแพทย์ ยุทธ โพธารามิก
๙๙ พลตำรวจโท ดร.ระพีพัฒน์ - คุณมาลี ปาละวงศ์ และครอบครัว
๑๐๐ พลตำรวจโท รุ่งโรจน์ แสงคร้าม และ ภรรยา
๑๐๑ คุณรัตนะ - คุณกาญจนา สู่พานิช
๑๐๒ คุณรุ่งอรุณ โรจนะโชติกุล
๑๐๓ คุณเรืองชัย - คุณนันทา ทรัพย์นิรันดร์
๑๐๔ คุณเรืองชัย - คุณจินตนา จิตรสกุล บริษัท โตโยต้าเชียงราย จำกัด
๑๐๕ คุณลัดดา เสกสรรค์วิริยะ
๑๐๖ พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและปลัดกระทรวงคมนาคม
๑๐๗ พลตำรวจเอก วุฒิชัย - ศุภาศิริ ศรีรัตนวุฒิ
๑๐๘ พลตำรวจเอก ดร.วัชรพล - รศ.ปิยานันต์ ประสารราชกิจ
๑๐๙ พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด
๑๑๐ พลตำรวจเอก วรพงษ์ - สลักจิต ชิวปรีชา

๑๑๑ พลตำรวจเอก วุฒิ ลิปตพัลลภ
๑๑๒ พลตำรวจโท วสันต์ วัสสานนท์
๑๑๓ พลตำรวจโท วัฒนา สักกวัตร
๑๑๔ พลตำรวจโท วิชาญ ทองประชาญ
๑๑๕ พลตำรวจตรี วิชาญญ์วัชร์ บริรักษ์กุล
๑๑๖ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิรัติ พาณิชย์พงษ์
๑๑๗ ว่าที่ร้อยตรี วินัย ชาคริยานุโยค
๑๑๘ อาจารย์วิชัย - ยุภาพรรณ อรตัน
๑๑๙ คุณวิชัย ศิริรับโชค
๑๒๐ คุณวรดา ศิวพรพิทักษ์
๑๒๑ คุณวรวุฒิ - สุกัญญา ปริญโญภาส
๑๒๒ คุณวรรณา ไพสิฐกุลวิวัฒน์
๑๒๓ คุณวัลย์ณรัตน์ ดึกภุมรินทร์
๑๒๔ คุณวิฑูร - คุณสุจินต์ สุระประเสริฐ
๑๒๕ คุณวินัย รุ่งรักสกุล และภริยา
๑๒๖ คุณวิรัช - หนูเปีย มณีประเสริฐ
๑๒๗ คุณวิเศษ - วินัดดา แตงน้อย
๑๒๘ คุณวีระ - คุณนภาพร อนาวิโล
๑๒๙ พลตำรวจตรี ศุภกิจ ศรีจันทรนนท์
๑๓๐ พลตำรวจตรีหญิง ศิริจันทร์ จันทร์แสงสว่าง
๑๓๑ คุณศรัณยา ไชยสุต
๑๓๒ คุณศศิเพ็ญรัตน์ พลสนะ
๑๓๓ คุณศิระ โล่ห์รุ่งรัตน์
๑๓๔ คุณศิระ โพธิพิมพานนท์ และภริยา
๑๓๕ คุณศุภชัย - จารุพรรณ หงสไกร
๑๓๖ คุณศุภรัตน์ ถิรทัฬหกุล
๑๓๗ พลตำรวจเอก สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๑๓๘ พลตำรวจเอก สถาพร - คุณนฤนาท หลาวทอง
๑๓๙ พลตำรวจเอก สุนทร - คุณสุทธิมานส์ ซ้ายขวัญ
๑๔๐ พลเอก สุพิทย์ วรอุทัย และครอบครัว
๑๔๑ พลโท สุพจน์ - คุณกรรณิกา บุณยรักษ์
๑๔๒ พลเรือโท สง่า - มัทนา แดงดีเลิศ
๑๔๓ พลตำรวจตรี สมพงษ์ ชิงดวง
๑๔๔ พลตำรวจตรี สมัคร เสียงเลิศ
๑๔๕ พลตำรวจตรี เสถียร คูวิบูลย์ศิลป์
๑๔๖ พลตำรวจตรี แสวง - คุณทิพวรรณ พรมจิตร
๑๔๗ พลตำรวจตรี สมยศ อินทร์จันทร์
๑๔๘ พันตำรวจเอกหญิง สมศรี วุฒิเจริญกิจ
๑๔๙ พันตำรวจเอกหญิง สุกัญญา พีระตานนท์

๑๕๐ พันตำรวจเอก สรเสริญ ใช้สถิตย์
๑๕๑ พันตำรวจเอก สุรินทร์ สว่างแสง
๑๕๒ ร้อยตำรวจตรี สมเกียรติ สืบสกุล และดาบตำรวจหญิง ชุติกาญจน์ ศรีใจ
๑๕๓ นายแพทย์ สุรพจน์ - แพทย์หญิง วรรณวิมล แสงโชติ
๑๕๔ คุณสมยศ พณิชไพโรจน์
๑๕๕ คุณสหนันท์ - คุณพิชามญชุ์ ฉัตรอริยะมงคล
๑๕๖ คุณสามชาย - อภิญญา นุกูลการ
๑๕๗ คุณสีมา - คุณเนติมา สีมานันท์
๑๕๘ คุณสุดารัตน์ ถิตะพาณิชย์
๑๕๙ คุณสุชาดา ทิพย์ประสงค์พร
๑๖๐ คุณสุบิน สินไชย และภริยา
๑๖๑ คุณสุพจน์ - คุณจิตรา โพธิ์ทองคำ
๑๖๒ คุณสุพัชนี เบ็ญจรัตน์
๑๖๓ คุณสุริยา เหลืองธาดา
๑๖๔ คุณเสวี - คุณดวงสิริ กุโลภาส และครอบครัว
๑๖๕ ฯพณฯ รัฐมนตรี พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว และภริยา
๑๖๖ พลตำรวจเอก อชิรวิทย์ สุพรรณเภสัช
๑๖๗ พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์
๑๖๘ พลตำรวจโท อนันต์ ศรีหิรัญ
๑๖๙ พลตำรวจโท อนุชัย เล็กบำรุง
๑๗๐ พลตำรวจตรี องอาจ สุวรรณสิงห์
๑๗๑ พลตำรวจตรี อังกูร อาทรไผท
๑๗๒ พลตำรวจตรี อนุชา รมยะนันทน์
๑๗๓ พลตำรวจตรี อภิชาติ เพชรประสิทธิ์
๑๗๔ พลตำรวจตรี อภิชัย ศรีโสภิต
๑๗๕ พลตำรวจตรี อุทัย เพชรกูล
๑๗๖ พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ - คุณสมิทธิ - คุณฐิรตา เพียรเลิศ
๑๗๗ ดาบตำรวจ อดิศักดิ์ โพธิกุล
๑๗๘ คุณอชิระ - คุณณัฐหทัย ยงค์สงวนชัย และครอบครัว
๑๗๙ คุณอนุกูล ปิยะปกรณ์
๑๘๐ คุณอนุชา จินตกานนท์
๑๘๑ คุณอภิวรรณ พรปรีชาธนกุล
๑๘๒ คุณอรรถพร (บล.กสิกรไทย)
๑๘๓ คุณอัจฉรา สิงหเสนี - คุณทัศนีย์ ธรมธัช
๑๘๔ คุณอัฐวิชย์ วิจิตรานนท์
๑๘๕ คุณอานนท์ เจริญรุ่งเรือง
๑๘๖ คุณอาบ - วรรญา ชูโต
๑๘๗ คุณอารยา รัตนพิธาน

๑๘๘ คุณอุทยาน - คุณพรรณิญา อุทยานะกะ
๑๘๙ คุณอุรุพงษ์ - คุณวิชุดา สินธุ์สอาด
๑๙๐ คุณอุส่าห์ สุคนธมาน
๑๙๑ คุณโอฬาร แสงธนู
๑๙๒ ครอบครัวกฤษณา วัฒนากร
๑๙๓ ครอบครัวโฆสิตสกุล
๑๙๔ ครอบครัวเพียรเลิศ (บ้านบางกอกน้อย)
๑๙๕ ครอบครัวลิมสถายุรัตน์
๑๙๖ ครอบครัววิรุฬห์ กอบกุล ธนภัทร
๑๙๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๑๙๘ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา
๑๙๙ นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่น ๑๙
๒๐๐ กองทุนสวัสดิการเซนต์คาเบรียล ๐๒ (ห้องบี)
๒๐๑ กองทุนสวัสดิการเซนต์คาเบรียล ๐๒ (ห้องรวม)
๒๐๒ ศิษย์เก่าเตรียมอุดมศึกษา รุ่น ๒๓
๒๐๓ บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
๒๐๔ ชมรมผู้แทนจำหน่ายโตโยต้า บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
๒๐๕ บริษัท โตโยต้า สยามออโต้ ซาลอน จำกัด
๒๐๖ บริษัท โตโยต้าไทยเย็น จำกัด (คุณดวงใจ ไตรบัญญัติกุล และคุณเล็ก)
๒๐๗ บริษัท โตโยต้านครปฐม ผู้จำหน่ายโตโยต้า จำกัด
๒๐๘ บริษัท โตโยต้าปราจีนบุรี (1993) จำกัด (คุณศุภชัย แพร่พิพัฒน์มงคล)
๒๐๙ บริษัท โตโยต้าลิสซิ่ง(ประเทศไทย) จำกัด
๒๑๐ บริษัท โตโยต้าสุรินทร์ (1991) จำกัด
๒๑๑ บริษัท โตโยต้าอุดรธานี จำกัด (คุณยงศักดิ์ อรุณยะเดช)
๒๑๒ บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) คุณประชัย และ คุณอรพิน เลี่ยวไพรัตน์
๒๑๓ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) คุณเจริญ - คุณหญิงวรรณา สิริวัฒนภักดี และ คุณวันชัย - คุณบุญชนะ เจริญผล
๒๑๔ บริษัท ส.ขอนแก่นฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
๒๑๕ บริษัท มิตซุย สุมิโตโม อินชัวรันซ์ จำกัด
๒๑๖ บริษัท วรจักร์ยนต์ จำกัด
๒๑๗ บริษัท ที.ที.เอส. เอ็นจิเนียริ่ง (2004) จำกัด (คุณสุภาพ จรัลพัฒน์, คุณตระกูล ติลกานนท์, คุณทนง วีระชื่น)
๒๑๘ บริษัท นครชัยกลการ จำกัด (คุณศักดิ์ชัย เจียรกุลประเสริฐ)
๒๑๙ บริษัท เล้ง ทรัพย์สมบูรณ์พาณิชย์ (1994) จำกัด
๒๒๐ ห้างเพชร การัต (คุณมานะ ลิขิตเกษมกิจ)
๒๒๑ ร้านจิมแมนชอพ บ้านโป่ง
๒๒๒ ร้านแสงทองศรีย่าน (ช่างภาพอาทิตย์ แสงทอง)
๒๒๓ MR. AKIRA TSUBOI
๒๒๔ MRS. ANNETTE - MS. JASMINE KUNIGAGON
๒๒๕ MR. HENRY TOLENTINO

รายนาม
ผู้นำหรีด ดอกไม้ มาเคารพศพ

ลำดับ	รายนาม
๑	พลตำรวจเอก โกวิท ภักดีภูมิ
๒	พลตำรวจเอก กฤษณะ - คุณมารินา ผลอนันต์
๓	ศาตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
๔	คุณกมล - คุณสุรัสวดี จันทิมา
๕	คุณน้ำกฤษณา วัฒนากร และครอบครัว
๖	คุณกิจ มหาจุนทการ
๗	คุณเกรียงศิลป์ ลิ้มนันทรักษ์
๘	พลตำรวจเอก จงรัก จุฑานนท์
๙	พลตำรวจเอก จักร์ทิพย์ - ดร.บุษบา ชัยจินดา
๑๐	พลตำรวจตรีหญิง ดร.จิรารักษ์ สิทธิพันธุ์
๑๑	คุณจักราวุธ นิตยสุทธิ์
๑๒	คุณเจริญ - คุณหญิงวรรรณา สิริวัฒนภักดี
๑๓	พลตำรวจเอก เฉลิมเกียรติ - คุณธารศรี ศรีวรขาน
๑๔	คุณเฉลา - คุณฉวีวรรณ โฆสิตสกุล และครอบครัว
๑๕	ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก และภริยา
๑๖	ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี ร้อยตำรวจโท เชาวรินธร์ ลัทธศักย์ศิริ
๑๗	พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ และครอบครัว
๑๘	พลตำรวจเอก ชัยยง กีรติขจร
๑๙	พลตำรวจโท ชยุต ธนทวีรัชต์
๒๐	ดร.ชวิน เอี่ยมโสภณา - คุณมาลินี เลี่ยวไพรัตน์
๒๑	คุณชาญวิทย์ ไกรฤกษ์
๒๒	คุณฐากร ตัณฑสิทธิ์ เลขาธิการ กสทช.
๒๓	พลตำรวจโท ดำรงค์ศักดิ์ - คุณดวงตา นิลคูหา
๒๔	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล
๒๕	คุณไตรรัตน์ วิริยะศิริกุล
๒๖	คุณทยุติ - คุณณฐินี ศรียุกต์สิริ
๒๗	คุณทัศนีย์ ธรรมสิทธิ์
๒๘	พลตำรวจโท ธีระชัย - คุณประกายรัตน์ เหรียญเจริญ
๒๙	พลตำรวจเอก นิพจน์ - คุณวราภรณ์ วีระสุนทร
๓๐	พลตำรวจโท นเรศ - คุณสุกัญญา เทียนกริม
๓๑	พลตำรวจโท นเรศ นันทโชติ

๓๒ พลตำรวจตรี นริศ แก้วสวาท และครอบครัว
๓๓ พลตำรวจตรี นิทัศน์ ลิ้มศิริพันธ์
๓๔ พันเอก ดร.นที ศุกลรัตน์ ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
๓๕ พันเอก ดร.นาฬิกอติภัค แสงสนิท
๓๖ คุณนนทิกร กาญจนะจิตรา
๓๗ คุณนรรัตน์ พิมเสน เลขาธิการวุฒิสภา
๓๘ คุณนงนุช เศรษฐบุตร
๓๙ พลตำรวจเอก บุญชัย - คุณบุปผา ชื่นสุชน
๔๐ พลตำรวจโท บรรจง - คุณกาญจนา ตันศยานนท์
๔๑ คุณบุณยะพันธุ์ - สิริพรรณ จันทรอุไร
๔๒ พลตำรวจเอก ปานศิริ - คุณปัทมา ประภาวัต
๔๓ พลตำรวจเอก ปกรณ์ - คุณศจีรัตน์ สรรพกิจ
๔๔ พลตำรวจโท ปิยะ - ดร.สุนีย์ สอนตระกูล
๔๕ พลตำรวจตรี ประถม - คุณฉวีรรณ แก้วมณี
๔๖ พลตำรวจตรี ดร. ปิยะ อุทาโย และครอบครัว
๔๗ พันตำรวจเอก ประจวบ - คุณภาณี อัตตดิเรก และครอบครัว
๔๘ พันตำรวจเอก ประเสริฐ พัฒนาดี
๔๙ ดร.ประยูร - รศ.ดร.จิรประภา อัครบวร
๕๐ คุณปกรณ์ วงศ์วิทยาภิรมย์
๕๑ คุณประชัย - คุณอรพิน เลี่ยวไพรัตน์
๕๒ คุณประทีป - แพทย์หญิง ยุวดี เลี่ยวไพรัตน์
๕๓ พลตำรวจเอก พรศักดิ์ ดุรงควิบูลย์ อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และคุณหญิง
๕๔ พลตำรวจเอก พจน์ บุณยะจินดา อดีตอธิบดีกรมตำรวจ และคุณหญิง
๕๕ พลตำรวจเอก พีระ พุ่มพิเชฏฐ์
๕๖ พลตำรวจโท ม.ล. พันธ์ศักดิ์ เกษมสันต์
๕๗ พลตำรวจโท พิชัย - คุณลักษมี สุนทรสัจบูลย์
๕๘ พลตำรวจโท พิสิฏฐ์ - คุณราณี พิสุทธิ์ศักดิ์
๕๙ พลตำรวจตรี พูลทรัพย์ ประเสริฐศักดิ์
๖๐ พลตำรวจตรี เพิ่มพูน ชิดชอบ
๖๑ รองศาตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ พิทยานุกูล - รองศาตราจารย์ นันทนา พฤกษ์คุ้มวงศ์
๖๒ คุณพีรเดช พฤฒิพฤกษ์
๖๓ คุณไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์
๖๔ คุณไพโรจน์ หิรัญเรืองรอง
๖๕ พลตำรวจเอก ภาณุพงศ์ สิงหรา ณ อยุธยา
๖๖ พันตำรวจเอก ภมร รัตนสมัย
๖๗ พลตำรวจโท มนู เมฆหมอก
๖๘ พลตำรวจตรี มนตรี - คุณพัชรภรณ์ ยิ้มแย้ม

๖๙ พลเอก รัตนพันธุ์ - คุณวันฤดี โรจนะภิรมย์
๗๐ พลตำรวจเอก ดร.เรืองศักดิ์ - คุณประไพ จริตเอก
๗๑ พลตำรวจโท ดร.ระพีพัฒน์ - คุณมาลี ปาละวงศ์
๗๒ พลตำรวจโท รุ่งโรจน์ แสงคร้าม
๗๓ พลตำรวจตรี รอย อิงคไพโรจน์
๗๔ พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ / ปลัดกระทรวงคมนาคม และภริยา
๗๕ พลตำรวจเอก วิสุทธิ์ - คุณวิรัชดา กิตติวัฒน์
๗๖ พลตำรวจเอก ดร.วัชรพล - รองศาตราจารย์ ปิยานันต์ ประสารราชกิจ
๗๗ พลตำรวจเอก วรพงษ์ - คุณสลักจิต ชิวปรีชา
๗๘ พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด
๗๙ พลตำรวจเอก วุฒิ ลิปตพัลลภ
๘๐ พลตำรวจตรี วิชาญญ์วัชร์ - คุณกรกมล บริรักษ์กุล
๘๑ พลตำรวจตรี วิวัฒน์ชัย ถนัดหนังสือ
๘๒ คุณวันชัย เจริญผล
๘๓ คุณวราภรณ์ ทวีสิน
๘๔ คุณวัลย์ณรัตน์ ดึกภุมรินทร์
๘๕ คุณวัลยา แย้มโกสุม
๘๖ คุณวิชัย ศิริรับโชค
๘๗ ว่าที่ร้อยตรี วินัย ชาคริยานุโยค
๘๘ พลตำรวจโท ศตวรรษ หิรัญบูรณะ
๘๙ พลตำรวจตรี ศุภกิจ ศรีจันทรนนท์
๙๐ คุณศิตชัย จีระธัญญาสกุล
๙๑ ฯพณฯ อดีตรองนายกรัฐมนตรี สุวัจน์ - พลโทหญิง พูนภิรมย์ ลิปตพัลลภ
๙๒ ฯพณฯ อดีตรัฐมนตรี พลเอก สัมพันธ์ - คุณหญิงปราณี บุญญานันต์
๙๓ พลตำรวจเอก สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และภริยา
๙๔ พลเอก สุพิทย์ วรอุทัย และครอบครัว
๙๕ พลเอก สุเจตน์ - คุณสุนทรี วัฒนสุข
๙๖ พลเรือโท สง่า แดงดีเลิศ และครอบครัว
๙๗ พลตำรวจตรี สหัสชัย - คุณเบญจมาส อินทรสุขศรี
๙๘ พลตำรวจตรี สุรพล ขลังธรรมเนียม และครอบครัว
๙๙ พลตำรวจตรี สมพงษ์ ชิงดวง
๑๐๐ พันตำรวจเอก สรเสริญ ใช้สถิตย์
๑๐๑ คุณสมพันธ์ จารุมิลินท และครอบครัว
๑๐๒ คุณสัก กอเรืองแสง
๑๐๓ คุณสุภา ปิยะจิตติ
๑๐๔ ฯพณฯ รัฐมนตรี พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว และภริยา

๑๐๕ พลเอก อู๊ด - พลโทหญิง วรนุช เบื้องบน
๑๐๖ พลตำรวจเอก อำนาจ อันอาตม์งาม
๑๐๗ พลตำรวจโท อนุชัย - คุณอุษณีษ์วรรณ เล็กบำรุง
๑๐๘ พลตำรวจโท อดิศร นนทรีย์
๑๐๙ พลตำรวจตรี อัคราเดช พิมลศรี
๑๑๐ พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ และครอบครัว
๑๑๑ คุณอชิระ - คุณณัฐหทัย ยงค์สงวนชัย
๑๑๒ คุณอภิรัตน์ ศิวพรพิทักษ์ และครอบครัว
๑๑๓ คุณอาจดนัย - คุณสิริกาญจน์ สุจริตกุล
๑๑๔ ครอบครัวโฆสิตสกุล
๑๑๕ ครอบครัวประเสริฐ อนงค์ทอง
๑๑๖ ครอบครัวอุทยานะกะ
๑๑๗ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๑๑๘ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๑๑๙ ตำรวจรัฐสภา
๑๒๐ คณะอนุกรรมการพิจารณางบประมาณของสำนักงาน กสทช.
๑๒๑ มูลนิธิจรูญ วัฒนากร
๑๒๒ นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่น ๑๙
๑๒๓ ศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียล ๐๒ (ห้อง-บี)
๑๒๔ ศิษย์เก่าเซนต์คาเบรียล ๐๒ (ห้องรวม)
๑๒๕ ศิษย์เก่าเตรียมอุดมศึกษารุ่น ๒๓
๑๒๖ ชมรมผู้แทนจำหน่ายโตโยต้า บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
๑๒๗ ชมรมผู้แทนจำหน่ายโตโยต้า เขตภาคตะวันตก
๑๒๘ ชมรมผู้แทนจำหน่ายโตโยต้า เขตภาคตะวันออก
๑๒๙ ฝ่ายเขตการขาย ๒ บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
๑๓๐ บริษัท โตโยต้าลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด
๑๓๑ บริษัท โตโยต้านนท์กรุ๊ป จำกัด
๑๓๒ บริษัท โตโยต้า พารากอน มอเตอร์ จำกัด
๑๓๓ บริษัท โตโยต้า แพร่ - น่าน (หล่อตระกูล) จำกัด
๑๓๔ บริษัท โตโยต้า ลิบรา จำกัด
๑๓๕ บริษัท โตโยต้าขอนแก่น ผู้จำหน่ายโตโยต้า จำกัด
๑๓๖ บริษัท โตโยต้าเจริญค้า ราชบุรี (1961) จำกัด
๑๓๗ บริษัท โตโยต้าเชียงใหม่ ผู้จำหน่ายโตโยต้า จำกัด
๑๓๘ บริษัท โตโยต้าตรัง จำกัด
๑๓๙ บริษัท โตโยต้าตราด - วิชั่น จำกัด
๑๔๐ บริษัท โตโยต้าไทยยนต์ ชลบุรี จำกัด
๑๔๑ บริษัท โตโยต้านครปฐม จำกัด

๑๔๒ บริษัท โตโยต้านครสวรรค์ จำกัด
๑๔๓ บริษัท โตโยต้าบัสส์ จำกัด
๑๔๔ บริษัท โตโยต้าปราจีนบุรี - สระแก้ว จำกัด
๑๔๕ บริษัท โตโยต้ามหานคร จำกัด (คุณเกรียงศิลป์ ลิ้มนันทรักษ์ และภรรยา)
๑๔๖ บริษัท โตโยต้าเมืองเพชร จำกัด
๑๔๗ บริษัท โตโยต้าลพบุรีอุดมชัย จำกัด
๑๔๘ บริษัท โตโยต้าสมุทรสงคราม ผู้จำหน่ายโตโยต้า จำกัด
๑๔๙ บริษัท โตโยต้าสุโขทัย จำกัด
๑๕๐ บริษัท โตโยต้าสุพรรณบุรี กรุ๊ป จำกัด
๑๕๑ บริษัท โตโยต้าเอกนิมิตไทย จำกัด
๑๕๒ บริษัท ที พี ไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
๑๕๓ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)
๑๕๔ บริษัท กอบอรุณเจมส์ จำกัด
๑๕๕ บริษัท ทิ้ว คอร์ป จำกัด
๑๕๖ บริษัท บันไซ (ประเทศไทย) จำกัด
๑๕๗ บริษัท บ้านโป่งเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด
๑๕๘ บริษัท วิไลเซ็นเตอร์แอนด์ซันส์ จำกัด (สวพ.-.FM 91)
๑๕๙ บริษัท อัคโซ่โนเบลเพ้นท์ส (ประเทศไทย) จำกัด
๑๖๐ บริษัท แอคูชเน็ท กอล์ฟ (ประเทศไทย) จำกัด
๑๖๑ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาบ้านโป่ง
๑๖๒ ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) สาขาบ้านโป่ง
๑๖๓ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี เจ ปิโตรเลียม และห้างหุ้นส่วนจำกัด พี เจ คาร์แคร์ เซอร์วิส
๑๖๔ หนังสือพิมพ์สยามกีฬา
๑๖๕ สหทันตแพทย์
๑๖๖ MR. KYOICHI TANADA (TOYOTA MOTOR THAILAND CO.,LTD.)
๑๖๗ MR. HENRY TOLENTINO (TOYOTA LEASING (THAILAND) CO.,LTD.)
๑๖๘ DELPHYS HAKUHODO (THAILAND) CO. LTD.

พล.ต.อ. วุฒิ ลิปตพัลลภ
ที่ปรึกษา (สบ.19)
พล.ต.อ.จงรัก จุฑานนท์
สมาชิกวุฒิสภา
พล.ท.ล.โกวิท ภักดีภูมิ
พล.ต.อ.วิสุทธิ์ - วิรัชดา กิตติวัฒน์
พล.ต.อ.สมยศ - คุณพจมาน พุ่มพันธุ์มวง
พล.อ.สุเจตน์-สุนทรี วัฒนสุข

พล.ต.อ. บุญชัย - บุบผา ชื่นสุขน
พล.ต.ต.ประณม - ฉวีวรรณ แก้วมณี
พล.ต.อ. วรพงษ์-สลักจิต ชิวปรีชา
พล.ต.อ. เฉลิมเกียรติ - ธารศรี ศรีวรชาน
พล.ต.อ. วุฒิ ลิปตพัลลภ
ที่ปรึกษา (สบ.19)
เซนต์คาเบรียล 02 ห้องB

MR.Henry Tolentino
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นายธาดา ต้ณฑสิทธิ์
เลขาธิการ กสทช.
มูลนิธิจรูญวัฒนากร
นนทิกร กาญจนะจิตรา
เลขาธิการ ก.พ.

การบริจาคปัจจัยสมทบทุน กองทุนเพื่อภิกษุสงฆ์อาพาธ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เพื่อบำเพ็ญบุญกุศล รวม ๒ ครั้ง

สภากาชาดไทย
The Thai Red Cross Society

อนุโมทนาบัตร

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
สภานายิกาสภากาชาดไทย

ทรงพระโสมนัสอนุโมทนาในกุศลจิตของ

พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ

ซึ่งได้บริจาค เงิน เพื่อสมทบทุน "พันตำรวจโท ภักดิ์ - สมใจ เพียรเลิศ"
จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลทานบริจาค จงตลบันดาลให้ผู้บริจาคและครอบครัวประสบสรรพสิริวิลาสิทธิพิพัฒนมงคล ประสงค์สิ่งใดจงสัมฤทธิ์ผลและมีความเจริญก้าวหน้า สมดังปรารถนาทุกประการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(นายแผน วรรณเมธี)
เลขาธิการฯ ปฏิบัติการแทน
อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย

สภากาชาดไทย
The Thai Red Cross Society

ที่ จพ.รด. 1061 /2558

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
1873 ถนนพระรามที่ 4
แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

9 มีนาคม 2558

เรื่อง ตอบรับทราบการบริจาคเงิน
เรียน **พลตำรวจเอกชาญชิต เพียรเลิศ**

ตามที่ท่านได้มีจิตศรัทธาบริจาคเงิน จำนวน 150,000.-บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)ใบเสร็จรับเงิน เล่มที่ 3374 เลขที่ 337387 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2558 เพื่อสมทบกองทุน " **พันตำรวจโทภักดิ์ –สมใจ เพียรเลิศ** " นั้น

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้รับเงินจำนวนดังกล่าวไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ด้วยความขอบพระคุณยิ่ง ขออำนาจบารมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ท่านเคารพนับถือ โปรดคุ้มครองและดลบันดาลให้ท่านตลอดจนครอบครัวมีสุขภาพดี ปราศจากโพยภัยอันตรายทั้งปวง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไศลณ นภาธร)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ติดต่อประสานงาน : พรทิใล
กลุ่มงานร่างโต้ตอบเอกสาร ฝ่ายเลขานุการ โทรศัพท์ 02-256-4312 , โทรสาร 02-256-4368

การบริจาคเก้าอี้นั่งไม้สักบุผ้าหลุยส์ จำนวน ๒๐ ตัว ให้แก่ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร เพื่อบำเพ็ญบุญกุศล

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ด้วย พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ และพี่น้อง บ้านเลขที่ ๑๒๓ ซอยอินทามระ ๒๒ ถนนสุทธิสาร แขวงดินแดง เขตดินแดง จังหวัด กรุงเทพมหานคร

ได้มีเจตนาดีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยบริจาค เก้าอี้ไม้สักบุผ้าหลุยส์ จำนวน ๒๐ ตัว มูลค่า ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) วัตถุประสงค์เพื่อใช้ในราชการ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับบริจาคไว้แล้ว จักได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ต่อไป และขอขอบคุณในกุศล เจตนา ที่ได้บริจาคในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขออำนวยพรให้ท่าน และครอบครัว มีความสุข ความเจริญ ด้วยจตุรพิธพร คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการตลอดไป

พลตำรวจตรี

(อภิชัย ศรีโสภิต)

ผู้บังคับการ กองสวัสดิการ

สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การแสดงพระธรรมเทศนา

ในการพระราชทานเพลิงศพ นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.

เรื่อง อนิจจตากถา

โดย พระพรหมดิลก (เอื้อน หาสธมฺโม ป.ธ.๙, Ph.D.)
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร เจ้าอาวาสวัดสามพระยาวรวิหาร

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
อุปปาโท ปญฺญายติ วโย ปญฺญายติ ฐิตสฺส อญฺญถตฺตํ ปญฺญายตีติ ฯ

บัดนี้ จักรับประทานวิสัชชนาพระธรรมเทศนา ในอนิจจตากถา พรรณนาคำสั่งของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉลองศรัทธาประดับปัญญาบารมี อนุโมทนากุศลบุญราศี ส่วนทักษิณานุปทาน ที่คณะท่านเจ้าคณะภาพ มีบุตร ธิดา เขย สะใภ้ หลานๆ และสัมพันธชนญาติสนิทมิตรสหายทุกท่าน ได้มีสมานฉันท์ร่วมกันบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน อุทิศให้แก่คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ด้วยความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ความเคารพ นอบนบนับถือ บูชา เมื่อคุณโยมสมใจ เพียรเลิศ จะหยั่งทราบด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่ง ถึงการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน ที่คณะเจ้าภาพได้บำเพ็ญอุทิศให้ดังปรากฏอยู่ ณ บัดนี้ คงจะมีปีติโสมนัสยินดี อนุโมทนาสาธุการ บุญกุศลที่ผู้อื่นอุทิศให้ ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ ข้อว่า ปัตตานุโมทนามัย บุญที่สำเร็จด้วยการอนุโมทนาที่ผู้อื่นอุทิศให้ ข้อนี้ย่อมจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยที่จะดลบันดาลให้เกิดทิพยสุข ทิพยสมบัติ แก่คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ตามสมควรแก่สุคติวิสัยในสัมปรายภพทุกประการ ตามมโนปณิธานของคณะท่านเจ้าภาพที่ได้ได้ปรารถนาให้เป็นไป

การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน ซึ่งปรารภบุคคลผู้ล่วงลับดับขันธ์ไปยังปรโลกเบื้องหน้านั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ให้ชื่อการบำเพ็ญกุศลประเภทนี้ว่า การบำเพ็ญทักษิณา เพราะฉะนั้นการบำเพ็ญกุศลอุทิศให้แก่ท่านผู้ล่วงลับดับขันธ์ไปยังปรโลกเบื้องหน้า จึงกล่าวได้ว่าไม่ใช่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีนิยมของคนทั้งหลายและมิใช่สิ่งที่บุคคลทั้งหลายจะกระทำสืบๆ กันมา การบำเพ็ญกุศลทักษิณานี้เป็นพระบรมพุทโธวาทของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้บำเพ็ญกุศลทักษิณาจึงได้ชื่อว่าผู้ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ชื่อว่า พุทธบูชา คือการบูชาพระพุทธองค์ แต่มิใช่เป็นอามิสบูชา คือการบูชาด้วยอามิส แต่การบูชาพระพุทธองค์ ชื่อว่า ปฏิบัติบูชา คือการบูชาด้วยการประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนไว้

ถ้าหากจะถามว่า เพราะเหตุใดพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสสอนให้พุทธบริษัทของพระพุทธองค์ไม่ว่าจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือว่าคฤหัสถ์

ให้บำเพ็ญบุญที่เรียกว่าทักษิณานี้ และได้ตรัสว่าเป็นกรณียกิจ คือเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะพึงกระทำตามกาลโอกาสตามความสามารถของตนๆ การที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เช่นนี้ เพราะเหตุว่าบุคคลที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่มีใครเลยที่จะปฏิเสธได้ว่า ตนไม่เคยได้รับการอุปการะจากใคร และก็ไม่กล้าปฏิเสธได้อีกเช่นเดียวกันว่า ตนไม่เคยให้อุปการะแก่ใคร เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเรียกได้ว่า เป็นสายสัมพันธ์ที่เกี่ยวโยงบุคคลให้เกาะกุมกันเป็นหมู่คณะเป็นหลักอันสำคัญ หรือเป็นสายสัมพันธ์ประการแรก และไม่มีผู้ใดปฏิเสธได้ว่า ตนเกิดมาในโลกนี้เป็นตัวคนเดียว ไม่เกี่ยวข้องกับใครตั้งต้นแต่สายเลือดและมิตรสหาย บุคคลจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้อื่นในทางสายเลือดที่เรียกว่าเป็นญาติ หมายถึงเป็นผู้ร่วมทางกันทางสายโลหิต จะต้องมีไมตรีจิตกับผู้อื่น มีความรักใคร่สนิทสนมกลมเกลียวกับผู้อื่น คงไม่มีใครปฏิเสธได้เช่นเดียวกันเกี่ยวกับคนที่รักใคร่สนิทสนมกันที่เรียกว่ามิตร ในพระบาลีบางแห่งหมายถึงกัลยาณมิตร และอีกประการหนึ่ง คนเราจะทำกิจการอะไรโดยเฉพาะเพียงคนเดียวไม่ได้ ถึงแม้ว่ากิจการนั้นจะเป็นของส่วนตัวก็ตามก็ต้องมีผู้อื่นร่วมช่วยเหลือ อันนี้เรียกว่า สหาย สายสัมพันธ์คือความเกี่ยวเนื่องกัน ในระหว่างกันและกันดังกล่าวมานี้มีปรากฏอยู่ในโลก และสายสัมพันธ์นี้มิใช่ว่าเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ล้มหายตายจากไปแล้ว ฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นอันบอกเลิกกัน ความเป็นจริงแล้วสายสัมพันธ์ที่เคยเกี่ยวข้องเกี่ยวโยงประสานกันมาแต่เดิมนั้น จะสิ้นสุดหยุดลงหรือแตกสลายสูญหายไปก็หาไม่ สิ่งเหล่านี้ก็ยังคงมีอยู่ในมโนธรรมของแต่ละบุคคล เพราะสายสัมพันธ์ระหว่างกันนั้นเข้าฝังอยู่และยังเหลืออยู่ในจิตใจของบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ มิได้สูญหายหรือแตกสลายไปจากหัวใจของบุคคล ที่ยึดมั่นในกตัญญูกตเวทิตาธรรม สายสัมพันธ์ดังที่กล่าวมานี้นั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ ณ ที่ใด ในพระสูตรไหน? พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสในลักษณะกระจัดกระจายหลายแห่งก็มี แต่ที่ตรัสไว้เป็นหมวดหมู่เป็นหลักฐานที่สำคัญที่สุดนั้น คือ ตรัสไว้ในพระสูตรสูตรหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ติโรกุฑฺฑสุตฺตํ มีความแจ้งชัดดังคาถาที่ปรากฏอยู่ในพระสูตรนั้น ตอนหนึ่ง ความว่า

อทาสิ เม อกาสิ เม ญาติมิตฺตา สขา จ เม
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ

แปลความว่า เมื่อบุคคลยังมีชีวิตอยู่มาอนุสรณ์ระลึกถึง สิ่งที่ท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว กระทำไว้ในครั้งก่อนว่า บุคคลนี้เคยให้สิ่งนี้แก่เรา บุคคลนี้เคยทำสิ่งนี้แก่เรา บุคคลนี้เป็นญาติของเรา บุคคลนี้เป็นมิตรของเรา บุคคลนี้เป็นสหายของเรา ดังนี้แล้วก็พึงเพิ่มให้ทักษิณาเครื่องเจริญสุขสมบัติ เพื่อเปตชนผู้ล่วงลับดับขันธ์ไปแล้วยังปรโลกเบื้องหน้า จากความตามพระพุทธภาษิตข้างต้นนี้มีความชัดแจ้งว่า สายสัมพันธ์ทั้ง ๕ สายระหว่างกันและกันของบุคคลที่มีชีวิตอยู่ จนกระทั่งล้มหายตายจากกันไป ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นยังมีสายสัมพันธ์อยู่ ๕ สาย คือ สายที่ ๑ คือการให้ สายที่ ๒ คือการกระทำ สายที่ ๓ คือความเป็นญาติ สายที่ ๔ คือความเป็นมิตร สายที่ ๕ คือความเป็นสหาย สายที่ ๑ กับสายที่ ๒ นั้น กล่าวตามพระบาลี แต่เมื่อรวมกล่าวในที่นี้ ก็รวมเป็นสายเดียวกัน คือ สายอุปการคุณ เพราะฉะนั้น สายอุปการคุณจึงอยู่ในวงจำกัดได้แก่การให้และการกระทำ ความเป็นจริงก็เป็นอย่างนั้น ที่เรียกว่าอุปการคุณนั้น โดยยึดหลัก ๒ อย่าง คือการให้และการกระทำ สายสัมพันธ์ทั้งสองประการดังกล่าวมานี้ เป็นเหตุกระตุ้นเตือน ให้บุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่จะพึงบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานอุทิศให้แก่ท่านผู้ล่วงลับดับขันธ์ไปแล้วยังปรโลกเบื้องหน้า การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานท่านเจ้าภาพทุกฝ่ายทั้งที่โดยตรงและที่มาร่วม มีส่วนได้แสดงออกถึงมโนธรรมดังที่กล่าวแล้วให้ปรากฏอยู่ ณ บัดนี้ เป็นการแสดงออกให้เห็นว่า คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ มีสายสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับท่านผู้ยังมีชีวิตอยู่นี้ รวมเรียกได้ว่าทุกสายคือถ้าไม่ใช่สายที่ ๑ ก็เป็นสายที่ ๒ ถ้าไม่ใช่สายที่ ๒ ก็เป็นสายที่ ๓ หรือสายที่ ๔ หรือสายที่ ๕ สายสัมพันธ์ทั้ง ๕ สายนี้ ยังแนบแน่นฝังลึกอยู่ในมโนธรรมของทุกท่าน ที่ยึดมั่นในกตัญญูกตเวทิตาธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันนี้ การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน จึงเป็นไปในหลักที่ชาวโลกเรียกว่า สมศักดิ์ศรีของท่าน

ผู้ล่วงลับดับขันธ์ไปแล้วยังปรโลกเบื้องหน้า เป็นการประกาศยกย่องเชิดชูบูชาคุณงามความดีของท่านผู้จากไปให้ปรากฏ และเป็นการประกาศคุณธรรมของบุคคลที่อยู่ให้เป็นที่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ เป็นสิ่งควรยกย่องสรรเสริญของสาธุชนโดยทั่วไป คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ เป็นธิดาคนโต ในจำนวนบุตรธิดา ๔ คน ของขุนวัฒนากรกิจ (เจริญ วัฒนากร) คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๔ จังหวัดราชบุรี ได้รับการอบรมแนะนำพร่ำสอนมาเป็นอย่างดีจากบิดามารดา จนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ฉลาดในงานด้านฝีมือและศิลปหัตถกรรม ได้ช่วยเหลือกิจการของบิดามารดาด้วยดีเสมอมา เมื่อมีวัยสมควรจะมีคู่ครองได้ได้ทำการมงคลสมรสกับร้อยเอกภักดิ์ เพียรเลิศ นายทหารปืนใหญ่กองทัพบก และได้ลาออกจากราชการทหารไปประกอบอาชีพอื่น แล้วกลับเข้ามารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ เนื่องจากได้รับการขอร้องให้เข้าไปช่วยเหลือในการจัดตั้ง “กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน” ตามนโยบายของรัฐบาล ต่อมาได้เลื่อนยศเป็นพันตำรวจโท ดำรงตำแหน่งผู้กำกับการ ๑ กองพลาธิการ กรมตำรวจ มีบุตรธิดารวม ๕ คน ได้แก่

๑. นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล
๒. พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ
๓. พันตำรวจเอก อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ
๔. นางพัชรี หิรัญมุทราภรณ์
๕. เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ

คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ นับว่าเป็นผู้มีโชคดีผู้หนึ่งในหมู่มวลมนุษย์ที่ได้เกิดมาในโลกนี้มี ปุพฺเพกตปุญฺญตา ความเป็นผู้มีบุญได้ทำไว้ในชาติปางก่อนนั้นเป็นต้นทุน นับว่าเป็นแรงหนุนที่สำคัญของคน คนทุกคนที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์หรือเกิดมาเป็นคนได้นั้นก็เพราะบุญเป็นผู้นำให้มาเกิด และบุญที่นำให้มาเกิดได้นั้นก็ต้องเป็นบุญที่ตนทำไว้เป็นต้นทุนที่เรียกว่า ปุพฺเพกตปุญฺญตา บุญที่บุคคลได้กระทำในชาติปางก่อนนั้นถึงจะทำสัตว์ให้มาเกิดเป็นมนุษย์เป็นคนเหมือนกันก็ตาม ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าทุกคนมีบุญไม่เท่ากัน มีมากก็มี มีพอประมาณก็มี มีน้อยก็มี หรือมีมากมายก็มี เพราะความแตกต่างกันแห่งบุญซึ่งเป็นตัวนำให้บุคคลมาเกิดในโลกนี้มีจำนวนไม่เท่ากัน จึงบันให้บุคคลมีความสุขความเจริญ ความมั่งคั่งสมบูรณ์ หรือความอยู่เย็นเป็นสุขแตกต่างกันไป บุญนี้ยังเป็นปัจจัยอันสำคัญประการหนึ่ง ที่จะเป็นแรงหนุนให้บุคคลมีมงคลสืบต่อไป คือ อตฺตสมฺมาปณิธิ การตั้งตนไว้ชอบประกอบตนไว้ในทางที่สมควร

อตฺตสมฺมาปณิธิ คือการตั้งตนไว้ชอบนั้นเริ่มต้นด้วยการเว้นชั่วเป็นประการแรกการประพฤติชอบเป็นประการที่สอง การประกอบตนไว้ในทางที่สมควรเป็นประการที่สาม ประกอบขึ้นเป็นองค์ คือ อตฺตสมฺมาปณิธิ การตั้งตนไว้ชอบจะเป็นแรงส่งอันสำคัญบันดาลให้ผู้ปฏิบัติได้บรรลุฐานะที่ตนต้องการ

คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ มีมงคลที่เป็นหลักภายใน ๒ ประการ คือ ปุพฺเพกตปุญฺญตา และอตฺตสมฺมาปณิธิ ดังกล่าวแล้ว และมีมงคลภายนอกอีกประการหนึ่งคือ ปฏิรูปเทสวาโส คือการที่มีความเจริญรุ่งเรือง จึงจัดว่าเป็นปูชนียบุคคลผู้สมควรแก่การบูชาได้ตามศาสนโวหาร บุคคลผู้มาบูชาท่านผู้ควรบูชาเช่นนี้นับได้ว่าประสบหรือได้รับสิ่งตอบแทนอีกสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นก็คือ อุดมมงคล ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในมงคลสูตรตามพระบาลีที่ ว่า

ปูชา จ ปูชนียานำ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมำ
การบูชาท่านผู้ควรบูชาทั้งหลาย เป็นอุดมมงคล ดังนี้

คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ลูกๆ หลานๆ ได้ดูและปฏิบัติตามและสอนลูกๆ หลานๆ ให้ปฏิบัติยึดมั่นในคุณงามความดี จึงเป็นเหตุให้ลูกๆ หลานๆ มีความเจริญรุ่งเรืองในการศึกษา มีหน้าที่การงานในระดับสูงดังปรากฏอยู่ ณ ขณะนี้

ในฐานะเป็นพุทธศาสนิกชน เป็นผู้มีศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนเป็นอุบาสิกา รักษาศีล ปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด ได้บริจาคทรัพย์สร้างถาวรวัตถุไว้ในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก

ในฐานะที่คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ เป็นพสกนิกรของประเทศชาติ ได้ปฏิบัติตนเป็นพสกนิกรที่ดีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ "เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย" ในการที่ถึงมรณกรรมนี้ ก็ได้รับพระราชทานเพลิงหลวงในวันพระราชทานเพลิงศพ เป็นการประกาศเกียรติคุณของคุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ให้ปรากฏ

คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ แม้จะมีอายุถึง ๙๓ ปี ๓ เดือน ๑๓ วัน แล้วก็ตาม ถึงกระนั้นลูกหลานทุกคนก็ยังปรารถนาให้คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ดำรงชีพอยู่ตลอดไป แต่ว่าความแตกกายทำลายขันธ์ของสัตว์โลกนั้นขึ้นอยู่กับกฎของธรรมชาติ ซึ่งเป็นกฎตายตัวสำหรับสรรพสัตว์ทั้งหมดที่เกิดมาในโลก ในพระสูตรบางแห่งท่านเรียกว่า ธัมมจิติ คือความตั้งอยู่ของธรรมดา ธัมมนิยาม คือความกำหนดแน่นอนของธรรมดาซึ่งมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ไตรลักษณ์ คือลักษณะ ๓ ประการ หรือสามัญลักษณะ คือลักษณะที่เสมอกันแก่สังขารทั้งปวง

พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสสอนพุทธบริษัทไว้ในพระสูตรหนึ่งในเรื่องเกี่ยวกับอนิจฺจตา คือความเป็นของไม่เที่ยงของสังขาร ดังพระบาลีว่า อุปฺปาโท ปญฺญายติ ความเกิดปรากฏ วโย ปญฺญายติ ความเสื่อมดับไปปรากฏ จิตสฺส อญฺญถตฺตํ เมื่อยังตั้งอยู่ความเปลี่ยนแปรปรากฏ ความเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นเครื่องหมายของอนิจฺจตา คือความเป็นของไม่เที่ยงในพระสูตร พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้เฉพาะ อนิจฺจตา แต่บัณฑิตยังต้องเข้าใจว่า เรื่องของพระไตรลักษณ์นั้น เมื่อได้ยกข้อใดข้อหนึ่งขึ้นแสดง ก็ได้ชื่อว่ายกเอาพระไตรลักษณ์ขึ้นแสดงพร้อมๆกัน เพราะมีบาลีที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในพระสูตรหนึ่งว่า ยํ อนิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ยํ ทุกฺขํ ตํ อนตฺตา สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา เพราะฉะนั้น เมื่อพระพุทธองค์ทรงยกข้อใดข้อหนึ่งขึ้นแสดง ก็ชื่อว่าทรงยกพระไตรลักษณ์ขึ้นแสดงพร้อมกัน คือความเป็นของไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความเป็นอนัตตา ความเกิดในเบื้องต้น ความแปรไปในท่ามกลาง ความแตกสลายดับไปในที่สุด เป็นตัวประจำสังขาร ทั้งที่มีวิญญาณครอง ที่เรียกว่า อุปาทินนกสังขาร ทั้งที่ไม่มีวิญญาณครอง ที่เรียกว่า อนุปาทินนกสังขาร

ตามความเป็นจริงแล้ว สิ่งที่เรียกว่า สังขาร ก็ต้องเป็นไปตามกฎนี้ทั้งสิ้น จะเดินไปนอกกฎนี้ไม่ได้ พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังปฐมเทศนา ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ดวงตาที่เห็นธรรมมีอยู่ว่า ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมํ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนมีความดับเป็นธรรมดาดังนี้ นี้เป็นการแสดงอนิจจลักษณะคือความเป็นของไม่เที่ยง คือมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น มีความดับไปในที่สุด และมีความแปรไปในท่ามกลาง ดวงตาเห็นธรรมเช่นนี้ ได้ชื่อเห็นพระไตรลักษณ์ เพราะเหตุดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การเห็นพระไตรลักษณ์ข้อใดข้อหนึ่งก็ชื่อได้เห็นทั้งสามในพระสูตรบางแห่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงแสดงความดับไว้เป็นประการสุดท้าย ดังพระพุทธภาษิตว่า มรณนฺตํ หิ

ชีวิตํ แปลความว่า ชีวิตมีความตายเป็นที่สุด ดังนี้

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกล้วนต้องเดินไปตามกฎของชีวิตเหมือนกัน ไม่มีใครจะเกินนอกกฎหรือเหนือกฎนี้ได้ เพราะเป็นกฎประจำชีวิตของผู้ที่เกิดมาในโลก คือ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย คุณโยมสพรั่งสิทธิกิจ มีร่างกายสังขารเป็นส่วนสังขตธรรม คือปัจจัยปรุงแต่งขึ้นได้แก่ความสิ้นไป หรือความแตกกายทำลายขันธ์ปรากฏแก่ท่าน ก็เพราะเป็นไปตามหลักพระไตรลักษณ์ หรือตามหลักสามัญญลักษณะ ทั้งสามอันนี้เป็นไปตามกฎธรรมดา ไม่สำคัญอันใด แต่คุณงามความดีที่ได้บำเพ็ญไว้ ที่ได้ประกอบกระทำไว้ อันนี้ยังดำรงคงอยู่เป็นอาภรณ์เครื่องประดับทิ้งไว้ในโลกนี้

สมด้วยพระราชนิพนธ์ที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส ได้ทรงนิพนธ์ไว้ว่า

พฤกษภกาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติที่วางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา

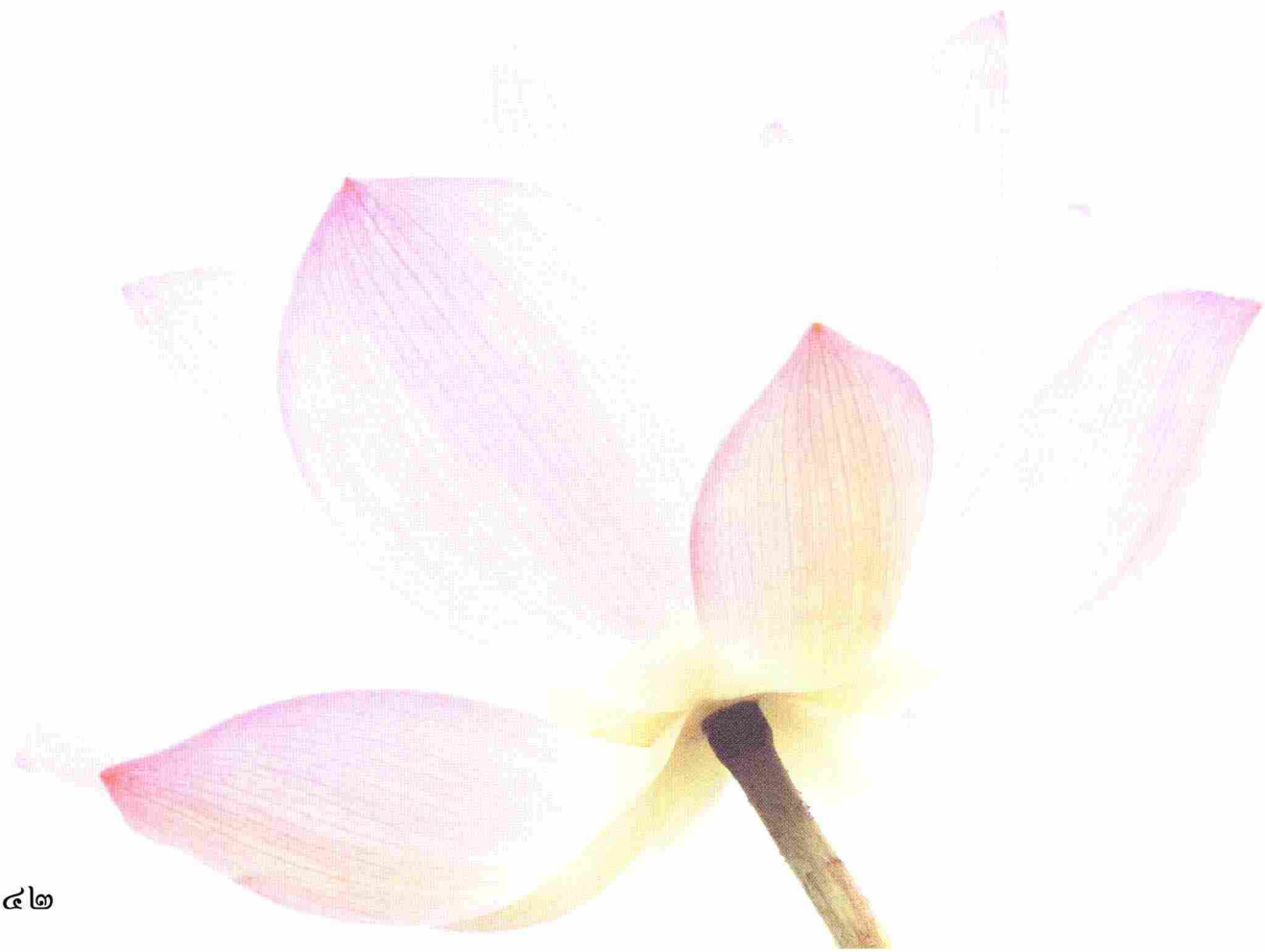
สมดังพระบาลีที่ยกขึ้นเป็นหัวข้อแห่งพระธรรมเทศนานี้ ว่า

อุปปาโท ปญฺญายติ วโย ปญฺญายติ ฐิตสฺส อญฺญถตฺตํ ปญฺญายตีติ ฯ

แปลความว่า ความเกิดปรากฏ ความดับปรากฏ เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ความเปลี่ยนแปลงปรากฏ

อิมินา กตปุญฺเญน ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลทักษิณานุปทาน ที่คณะท่านเจ้าภาพมีบุตร ธิดา หลาน เหลน และสัมพันธชน ได้บำเพ็ญมา นับตั้งแต่คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ถึงแก่อนิจกรรม เป็นต้นมา เป็นบุญกิริยาอำนวยทิพยสุข ทิพยสมบัติ แก่คุณโยมสมใจ เพียรเลิศ ตามสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพทุกประการ รับประทานแสดงพระธรรมเทศนามา ในอนิจฺจตากถา พอสมควรแก่เวลายุติแต่เพียงนี้.

เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

คำสดุดี
ไว้อาลัย

หน้าว่าง

ไว้อาลัย

การจากไปของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้นำความโศกเศร้าอาลัยมาสู่บุตรธิดา และญาติมิตรเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้จะทราบดีว่า วันเวลาจะต้องพลัดพรากจากกันนั้นย่อมมาถึงไม่วันใดก็วันหนึ่ง ไม่มีใครปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงได้ก็ตาม แต่เมื่อวันนั้นมาถึง ก็สุดที่จะหักห้ามความโศกเศร้าอาลัยไว้ได้

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ตลอดเวลาแห่งชีวิต ท่านได้วางตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน และญาติมิตรในความรักชาติ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลโดยทั่วไป ท่านปฏิบัติตนเป็นภรรยาที่ดีของสามี เป็นมารดาที่ดีของบุตร ตั้งใจอบรมสั่งสอนบุตรธิดาให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ให้บุตรธิดาได้รับการศึกษา และประสบความสำเร็จในชีวิต เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ในด้านศาสนา ได้อุทิศตนเป็นพุทธมามกะที่ดี ถวายทานรักษาศีล เจริญภาวนามิได้ขาด ทั้งได้บริจาคทุนทรัพย์บำรุงพระพุทธศาสนา ร่วมสร้างโรงพยาบาล และสถานศึกษาต่างๆ เป็นประจำ ชื่อว่าดำรงตนอยู่ในคุณธรรมทางพระศาสนามาโดยตลอด สอดคล้องกับหลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า **บุคคลใด ทำความดีด้วยกาย วาจา ใจ อย่างใดแล้ว เขาย่อมได้รับผลแห่งความดีนั้น ๕ สถาน คือ**

๑. ตนเองก็ติเตียนตนเองไม่ได้

๒. ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วย่อมสรรเสริญ

๓. กิตติศัพท์อันงามย่อมขจรไป

๔. ไม่หลงลืมสติตาย

๕. หลังจากตายแล้ว ย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์

บัดนี้ แม้สังขารร่างกายของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้ถึงแก่ความแตกดับไปแล้วตามกฎแห่งความไม่เที่ยงของสังขารก็ตาม แต่ชื่อเสียงและเกียรติคุณ ตลอดทั้งคุณงามความดีที่ท่านได้กระทำไว้นั้น จะเป็นที่ยกย่องสรรเสริญ และประทับอยู่ในความทรงจำของบุตรธิดา ญาติมิตร ผู้อยู่เบื้องหลัง ให้ระลึกนึกถึงอยู่ตลอดไปชั่วกาลนาน

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลบุญราศีที่คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้ประพฤติและบำเพ็ญมาตลอดชีวิต ตลอดถึงกุศลจริยาที่บุตรธิดา ญาติมิตร และผู้ที่เคารพนับถือทั้งหลาย ได้ตั้งใจบำเพ็ญอุทิศแล้วนั้น จงเป็นพลวปัจจัยหนุนส่งดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร

ตุลาคม ๒๕๕๗

คำไว้อาลัย

เมื่อกลางปี ๒๕๕๗ ก่อนเกิดเหตุการณ์ยึดอำนาจไม่กี่วัน ผมได้ร่วมเดินทางกับคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ไปดูงานที่ประเทศออสเตรีย พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ ในฐานะ ก.ตร. ได้เดินทางไปด้วย ระหว่างเดินทาง ท่านได้ทราบข่าวว่ามารดาซึ่งป่วยอยู่ก่อนแล้วมีอาการทรุดลง จึงขอแยกเดินทางกลับก่อนกำหนด มารดาของท่านได้ถึงแก่กรรมในเวลาต่อมา

ผมมาทราบข่าวภายหลังว่าคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ มารดาของ พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ ขณะถึงแก่กรรมมีอายุ ๙๓ ปีเศษ พูดตามภาษาพระก็ต้องว่าเป็น "ผู้รู้ราตรีนาน" หรือรัตตัญญูบุคคล คือ ผ่านกาลเวลาวันคืนมามาก มีประสบการณ์มาก ซึ่งความจริงก็ใช่ว่าท่านจะมีแต่อายุยืนสถานเดียว หากแต่มากด้วยประสบการณ์และทรหดอดทน ผ่านร้อนผ่านหนาว ผ่านสุขผ่านทุกข์มามากไม่ใช่เล่น ตระกูล "เพียรเลิศ" ทางฝ่ายสามีของท่านหรือฝ่ายบิดาของ พลตำรวจเอก ชาญชิต เป็นตระกูลทหารและมีบทบาทสำคัญในราชการทหารและราชการแผ่นดิน สมัยผมยังเด็ก ชื่อ พลเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ (เภา เพียรเลิศ) เป็นชื่อที่ติดปากผู้คนและสื่อมวลชนในยุคนั้นเพราะท่านผู้นี้จัดว่าเป็น "ซาร์เศรษฐกิจ" ด้านการเงิน การคลัง และอุตสาหกรรมคนหนึ่งโดยเฉพาะในยุคของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งคุณพระบริภัณฑ์ฯ มีกิตติศัพท์เลื่องลือว่า "มือถึง" หรือเป็นมืออาชีพและยังซื่อสัตย์สุจริตอีกด้วย ทั้งที่เป็นนายทหารจบจากเยอรมันและสวิตเซอร์แลนด์ เคยเป็นทหารอาสาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ คุณพระบริภัณฑ์ฯ เป็นพี่ชายคุณพ่อภักดิ์ เพียรเลิศ นักเรียนนายร้อยทหารบกรุ่นเดียวกับจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นักเรียนฝรั่งเศสรุ่นเดียวกับ ดร.ถนัด คอมันตร์, ดร.เสริม วินิจฉัยกุล คุณพ่อภักดิ์ฯเป็นบิดาของ พลตำรวจเอก ชาญชิตฯ

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ คุณแม่สมใจอาศัยอยู่กับครอบครัวทางฝ่ายสามีที่บ้านบางกอกน้อย ภัยจากมหาสงครามกระทบคนไทยทั่วกัน โดยเฉพาะชาวบางกอกน้อยเมื่อเครื่องบินฝ่ายสัมพันธมิตรมาทิ้งระเบิดกองทหารญี่ปุ่นแถวกรมอู่ทหารเรือและสถานีรถไฟบางกอกน้อย ถ้าใครได้อ่านนิยายหรือดูหนังดูละครเรื่องคู่กรรมจะจำเหตุการณ์นี้ได้ เพราะโกโบริไม่ว่าเวอร์ชั่นใด ใครเป็นคนแสดง จะตายในอ้อมกอดอังศุมาลิน ในเหตุการณ์นี้เองคุณแม่สมใจไม่ใช่อังศุมาลิน แต่ชีวิตก็ประสบความเดือดร้อนยากเข็ญไม่แพ้กัน แม้พี่ชายของสามีจะเป็นรัฐมนตรีมีอำนาจวาสนาในรัฐบาลแต่ท่านก็ใช้ชีวิตอย่างชาวบ้านทั่วไป ทำหน้าที่ภรรยา สะใภ้ แม่ ด้วยความอดทนเสียสละและทุกข์ยากลำบากเช่นคนอื่นๆ ในภาวะสงคราม เพราะในช่วงเวลาขณะนั้นไหนจะอยู่ระหว่างทุกข์โศกศพบิดามารดาของสามีตั้งอยู่รอการปลงศพ

ไหนท่านจะต้องดูแลครอบครัวและเลี้ยงบุตรที่เยาว์วัยและไหนจะยังตั้งครรภ์บุตรในท้องอีกคน การเดินทาง การดำรงชีวิต และการหลบภัยในเวลานั้นเป็นเรื่องยากลำบากไปหมด แต่ชีวิตก็ผ่านพ้นไปได้จนถึงปัจฉิมวัย คุณแม่สมใจสามารถรักษาเกียรติภูมิของตระกูล "วัฒนากร" อันเป็นสกุลเดิมจากราชบุรีของท่านและความเป็นสะใภ้ของตระกูล "เพียรเลิศ" ทางฝ่ายสามีได้อย่างสง่างามเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

ผู้ใกล้ชิดเล่าว่าคุณแม่สมใจเป็นกุลสตรีที่ได้รับการศึกษาอบรมมาดี ชีวิตมีแต่การเสียสละเพื่อคนอื่น เช่น เมื่อกำพร้าบิดาตั้งแต่เยาว์วัย ก็ยอมลาออกจากโรงเรียนหันมาช่วยครอบครัวทำงานและเลี้ยงน้อง ส่งให้พี่น้องได้เล่าเรียน ตัวเองยอมตรากตรำลำบาก เมื่อมีครอบครัวก็ปรนนิบัติดูแลครอบครัวฝ่ายสามีไม่มีขาดตกบกพร่อง เมื่อฐานะความเป็นอยู่มั่นคงขึ้นก็ยึดมั่นในพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด รักษาศีล ภาวนา ใส่บาตร ฟังธรรมตามแบบฉบับของพุทธศาสนิกชนที่ดี ทั้งบริจาคเงินเพื่ออุปถัมภ์ค้ำจุนพระศาสนาอยู่เป็นนิจ เป็นผู้ไม่

ประมาทในชีวิต เพราะได้ประสบพบเห็นโลกธรรม ๘ ประการคือ สุข ลาภ ยศ สรรเสริญ ทุกข์ เสื่อมลาภ เสื่อมยศ และนินทามามาก วัย ๙๓ ปีของคุณแม่สมใจไม่ได้เปล่าเปลืองไปโดยปราศจากประโยชน์ แต่สามารถนำมาเป็นบทเรียนแก่บุตรหลานและคนทั่วไปได้เป็นอย่างดี

ผมรู้จักพลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ บุตรชายของคุณแม่สมใจมาเป็นเวลานาน เคยร่วมงานกันในหลายโอกาส ได้เห็นความเป็นคนกล้า กล้าที่จะติสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร ความเป็นคนตรง ตรงที่จะชมสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องควรยกย่องแม้คนอื่นอาจเขม่น ริษยา หรือขวางหูขวางตา และความเป็นผู้รอบรู้ของท่าน รอบรู้ทั้งในหน้าที่การงาน คือราชการตำรวจทุกขั้นตอนและความรู้รอบตัวซึ่งหลายคนมองผ่านไปเหมือนว่าเป็นเรื่องไร้สาระไม่ทำให้ผู้รู้จนลงหรือรวยขึ้น ท่านเคยเล่าให้ฟังว่าลักษณะเหล่านี้ท่านได้มามากจากผู้เป็นมารดา ฟังแค่นี้แม้ไม่เคยรู้จักคุณแม่สมใจ แต่ผมรู้สึกเหมือนคุ้นๆ และวาดภาพได้แจ่มชัดว่า สุภาพสตรีสูงอายุท่านนี้เมื่อมีชีวิตอยู่เป็นคนอย่างไร

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ จากไปแล้ว เรียกว่าเป็นผู้ “มาดี ไปดี” ก็ว่าได้ ขออำนาจแห่งกุศลกรรมที่ท่านได้กระทำบำเพ็ญมา และที่ญาติมิตรได้อุทิศให้จงนำดวงวิญญาณของ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ

(ศาสตราจารย์ วิษณุ เครืองาม)
รองนายกรัฐมนตรี

คำไว้อาลัย
แด่
นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ถือเป็นบุคคลในครอบครัวของตำรวจโดยแท้ เนื่องจากท่านสมรสกับพันตำรวจโท ภักดิ์ เพียรเลิศ มีบุตรเป็นข้าราชการตำรวจ ๒ ท่าน และมีหลานเป็นข้าราชการตำรวจอีก ๑ ท่าน คุณแม่สมใจฯ **เป็นแบบอย่างของผู้เสียสละ** ท่านยอมละทิ้งความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อรับภาระของงานที่หนัก เพื่อส่งให้พี่น้องทุกคนได้ศึกษาอย่างเต็มที่ และสำเร็จการศึกษามาประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง **ท่านเป็นศรีภรรยาที่ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ประหยัด และเรียบง่าย** คอยปรนนิบัติดูแลรักษาพยาบาลสามีเป็นเวลาหลายปี โดยไม่บกพร่องจนถึงแก่กรรม นอกจากนี้ท่านยังเป็น **"พรหม" ของบุตรหลาน** ด้วยความเป็นผู้ที่มีเมตตาธรรมและมีอัธยาศัยไมตรี มีความโอบอ้อมอารี เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการอบรมสั่งสอน และ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตร โดยเฉพาะท่านพลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และกรรมการข้าราชการรัฐสภา ซึ่งผมได้มีโอกาสร่วมปฏิบัติงานด้วย ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในระหว่างศึกษาที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจท่านสอบได้เป็นลำดับที่ ๑ ของรุ่น และสร้างคุณูปการให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จนเป็นที่ยอมรับและเคารพของเพื่อนข้าราชการตำรวจและผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดมา คุณความดีของคุณแม่สมใจฯ จึงสร้างความภาคภูมิใจและประทับอยู่ในจิตใจของบุตรหลานทุกคน แม้ในวันที่คุณแม่สมใจฯ จะได้ล่วงลับไปแล้วก็ตาม

ขออำนาจแห่งบุญกุศล ตลอดจนคุณงามความดีที่คุณแม่สมใจฯ ได้สั่งสมมาตลอดช่วงของชีวิตที่ผ่านมา รวมทั้งขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ได้โปรดนำดวงวิญญาณของคุณแม่สมใจฯ ได้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗

คำไว้อาลัย
แด่
คุณสมใจ เพียรเลิศ

ผมขอแสดงความเสียใจต่อการจากไปของคุณสมใจ เพียรเลิศ มารดาของ พล.ต.อ.ชาญชิต เพียรเลิศ ซึ่งผมได้ร่วมงานกับท่านชาญชิตเมื่อสมัยผมดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คุณสมใจ เพียรเลิศ เป็นบุคคลที่มีความเสียสละเป็นอย่างยิ่ง ทราบได้จากการที่เมื่อเยาว์วัยได้ลาออกจากโรงเรียนมาช่วยมารดา เพื่อสนับสนุนให้พี่และน้องรวม ๓ คน ได้รับการศึกษาต่อไป นอกจากนั้นยังเป็นบุคคลที่มีความมานะอดทนเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากเมื่อคราวที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ บ้านที่พักอาศัยของครอบครัวได้รับผลกระทบจากสงครามมหาเอเชียบูรพา คุณสมใจ เพียรเลิศ ก็ยังสามารถดูแลครอบครัว โดยเฉพาะบุตรธิดาให้ผ่านพ้นภยันตรายและความยากลำบาก ต่อมายังมุมานะส่งเสริมทางด้านการศึกษา จนกระทั่งบุตรธิดาสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ด้วยผลการเรียนดีเด่น และด้วยความเป็นคนขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และความมีระเบียบวินัยของคุณสมใจเป็นมารดา เป็นแนวทางให้บุตรธิดายึดถือจนกระทั่งมีความเจริญก้าวหน้าในการรับราชการ และการประกอบสัมมาชีพอื่นด้วยกันทุกคน

ผมขอแสดงความไว้อาลัย ในการจากไปของคุณสมใจ เพียรเลิศ และขออานิสงส์ผลบุญ คุณงามความดี ที่ท่านเพียรบำเพ็ญปฏิบัติมาตลอดช่วงอายุขัย พร้อมกุศลผลบุญที่ญาติมิตรอุทิศให้ จงเป็นปัจจัยหนุนนำดวงวิญญาณของคุณสมใจ เพียรเลิศ ไปสู่สุขคติในสัมปรายภาพเทอญ

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)
อดีตนายกรัฐมนตรี

คำไว้อาลัย
แด่
คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

ผมได้รับเกียรติจาก พล.ต.อ.ชาญชิต เพียรเลิศ ในฐานะเพื่อนร่วมงาน ในขณะผมเป็นนายกรัฐมนตรี ขอให้เขียนคำไว้อาลัยแด่คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ที่จากไปเมื่อสิริอายุได้ ๙๓ ปี

พล.ต.อ.ชาญชิต เพียรเลิศ มีความเคารพรักแม่ถ้วน หลีกภัย แม่ของผม และมีความรู้สึกว่าแม่สมใจ เพียรเลิศ กับแม่ถ้วน เป็นแม่ที่ต่อสู้กับความยากลำบากของชีวิตมาเหมือนๆ กัน ประกอบกับครอบครัวของคุณแม่สมใจ อยู่ใกล้วัดอมรินทราราม ซึ่งวัดนี้ผมได้เคยอาศัยเป็น "เด็กวัด" อยู่หลายปีในช่วงเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ วัดอมรินทรารามอยู่ที่ริมคลองบางกอกน้อย ใกล้ๆ บ้านของคุณแม่สมใจ "เรา" คือทั้งครอบครัวคุณแม่สมใจและผมชาววัดอมรินทราราม จึงเป็นเสมือนเพื่อนบ้านกัน พล.ต.อ.ชาญชิตเล่าว่า ครอบครัวของคุณแม่สมใจ มีความผูกพันกับวัดอมรินทราราม หลายประการ คุณปู่และคุณพ่อเคยบวชที่วัดนี้ ยิ่งกว่านั้นคุณแม่สมใจยังมาจากครอบครัวนักการเมือง โดยคุณแม่สมใจเป็นน้องสาวของนายจรูญ วัฒนากร อดีต ส.ส.จังหวัดราชบุรี ผู้ที่ผมเคยรู้จัก เมื่อเป็น ส.ส.ร่วมสมัยเดียวกัน และเคารพนับถือกัน ผมจึงมีความภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสระลึกถึงประวัติความเกี่ยวพันและจริยวัตร อันน่าเคารพของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ที่ท่านได้ดำเนินชีวิต ตลอดจนการอบรมบุตรหลานให้อยู่ในทางแห่งคุณงามความดีเสมอมาอย่างน่าชื่นชม

ขอคุณความดีที่คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติมาตลอดชีวิต ได้เป็นพลวปัจจัยน้อมนำให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพ.

(นายชวน หลีกภัย)
อดีตนายกรัฐมนตรี

คำไว้อาลัย
แด่
คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

ผมขอแสดงความเสียใจอย่างยิ่งต่อการจากไปของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ซึ่งท่านได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา เมื่ออายุ ๙๓ ปี คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นคนราชบุรีโดยกำเนิด เช่นเดียวกับผม ท่านถือได้ว่าเป็นผู้อาวุโสที่ชาวราชบุรีให้ความเคารพรัก เป็นแม่ตัวอย่างที่ได้มีความเมตตากรุณา ดูแลบุตรธิดาอย่างดียิ่ง บุตรชายของท่าน ได้ทำคุณประโยชน์อย่างมากให้กับประเทศชาติ คุณจรูญ วัฒนากร อดีต สส.ของชาวราชบุรี ได้ทำงานการเมืองและช่วยสร้างความเจริญแก่จังหวัดราชบุรีอย่างมาก ท่านพลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ถือได้ว่าเป็นนายตำรวจดีเด่นที่รับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ได้สร้างผลงานมากมายให้กับวงการตำรวจ และในช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ท่านพลตำรวจเอก ชาญชิต ก็ได้ช่วยทำงานเป็นที่ปรึกษา ทำให้การทำงานในหน้าที่ของผมได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และท่านพลตำรวจเอก ชาญชิต ยังได้ช่วยผมพัฒนาวงการกีฬาเทนนิสในฐานะอุปนายกลอนเทนนิสสมาคมฯ อีกด้วย

ขอกุศลผลบุญที่คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้กระทำมาตลอดชีวิต ได้ส่งดวงวิญญาณของท่านไปสู่สรวงสวรรค์ ด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ)
อดีตรองนายกรัฐมนตรี
๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗

คำไว้อาลัย
แด่
คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ มารดาของ พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ ได้ถึงแก่อนิจกรรมอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สิริอายุได้ ๙๓ ปีเศษ และจะมีพิธีพระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๘ กระผมได้รับเกียรติจากท่านพลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ ซึ่งในระหว่างรับราชการ ได้มีการประสานงานกันใกล้ชิด และบ่อยครั้งได้ร่วมสังคม สังสรรค์ และเคารพนับถือกันเสมือนพี่น้อง ขอให้เขียนคำไว้อาลัยลงในหนังสือในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ทั้งนี้เนื่องจากคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ท่านได้สมรสและเป็นภริยาของนายทหารบก หรือแม่บ้านทหารบก สามีของท่าน คือ พันตำรวจโท ภักดิ์ เพียรเลิศ อดีตนักเรียนนายร้อยทหารบก เมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นนายทหารบก (เหล่าทหารปืนใหญ่) รุ่นปี พ.ศ. ๒๔๗๒ และได้รับทุนการศึกษา ไปศึกษาต่อวิชาทหาร ณ ประเทศฝรั่งเศส เมื่อสำเร็จการศึกษาได้กลับมารับราชการ และได้สมรสกับคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ เวลาต่อมาท่านจึงโอนย้ายไปสังกัดกรมตำรวจ เพื่อจัดตั้งตำรวจตระเวนชายแดนฯ

เมื่อได้ศึกษาทั้งจากคำบอกเล่าและอ่านประวัติของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ในฐานะที่กระผมเป็นนายทหารบก ดำรงชีวิตครอบครัวมาตลอด ปรากฏว่า คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นแบบอย่างที่ยอดเยี่ยมของแม่บ้าน หรือแม่บ้านทหารบก ท่านได้เลี้ยงดู บุตร - ธิดา ด้วยความรัก ทะนุถนอม ๕ คน และบุตรบุญธรรมอีก ๑ คน ได้อบรมสั่งสอน บุตร - ธิดา ร่วมกับสามี ส่งเสริมการศึกษาให้ บุตร - ธิดา จนประสบความสำเร็จ ออกไปประกอบอาชีพที่ดีและมั่นคงทุกคน ซึ่งได้เป็นแบบอย่างของลูก เมื่อลูกมีครอบครัวก็ดำเนินการตามคุณแม่ส่งผลดีไปสู่รุ่นหลานและรุ่นเหลน ซึ่งท่านมีหลาน ๑๐ คน และเหลน ๘ คน กลายเป็นครอบครัวใหญ่ที่ประสบความสำเร็จอย่างน่าภาคภูมิใจ โดยการเลี้ยงดู แนะนำสั่งสอนของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ มีชีวิตลำบาก ในระยะเริ่มแรกกล่าวคือ ท่านต้องออกจากโรงเรียนมาเพื่อมาช่วยคุณแม่ของตนประกอบอาชีพ อุปการะเลี้ยงดูครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากคุณพ่อของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ถึงแก่กรรม เมื่อคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ อายุเพียง ๑๐ ปี คุณแม่ของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ มีลูกต้องเลี้ยงดูถึง ๔ คน ยังเยาว์วัย คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นบุตรสาวคนโต จึงต้องตัดสินใจลาออกจากการเรียนมาช่วยมารดาหาเลี้ยงครอบครัว นับว่าเป็นตัวอย่างของความกตัญญูและน่าจะเป็นผลบุญทำให้ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ มีครอบครัวที่ดีมีอายุยืนยาว เมื่อคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ สมรสกับ ร้อยเอก ภักดิ์ เพียรเลิศ อายุได้ ๒๐ ปี ได้มาเป็นแม่บ้านของนายทหารบก ในระยะแรกได้เข้ามาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวของทหาร คือสามีเป็นทหารบก และพี่ของสามีก็เป็นทหารบก คือ พันเอก เภา เพียรเลิศ ต่อมาภายหลังได้รับยศเป็นพลเอก ซึ่งท่านเป็นผู้มีชื่อเสียงเป็นรัฐมนตรีหลายกระทรวง และเป็นนายทหารที่ได้รับทุนการศึกษาต่อ ณ ประเทศเยอรมัน และอีกหลายประเทศได้เข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ กับกองทัพฝรั่งเศส กลับเข้ามารับราชการในระยะของการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ทั้งสามี และพี่ของสามี เป็นทหารที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ในฐานะสะใภ้ได้ปรับตัวและอยู่ร่วมกันในครอบครัวทหารได้อย่างดียิ่ง

ทั้งนี้เพราะคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ มีนิสัยประหยัด เรียบง่าย สะมะถะ รักสงบ และอดทน นอบน้อมถ่อมตน มีน้ำใจ และชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีมนุษย์สัมพันธ์ดี ไม่ถือตน เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย จึงอยู่ร่วมและเข้ากับพี่น้องของสามีในครอบครัวกันด้วยดี เป็นที่รัก สนิทสนม เกรงใจ และได้รับการยอมรับจากทุกๆ คน คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นตัวอย่างที่ดียิ่ง และชีวิตครอบครัวของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ที่อดจะกล่าวถึงมิได้คือ ท่านเสมือนผ่านสนามรบเหมือนทหาร กล่าวคือขณะที่มีบ้านพักอยู่ที่ปากคลองบางกอกน้อยตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อย ประเทศได้เข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒ บริเวณที่บ้านพักเป็นบริเวณที่พันธมิตรทิ้งระเบิด คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ต้องอุ้มบุตรน้อยและอุ้มครรภ์ หลบหนีภัยระเบิดอย่างรุนแรง ลำบากยากเข็นที่สุดเป็นเวลาแรมปี จนบ้านพักถูกเพลิงจากระเบิดที่ทิ้งลงมา เผาผลาญจนหมดสิ้น

ชีวิตที่น่าศึกษา ของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ปรากฏว่าในระยะแรกลำบากมาก แต่ด้วยความกตัญญูและความอดทน รักสงบ มีเมตตา ใช้หลักของพระพุทธศาสนา และหลักของการเป็นคุณแม่ที่ดีเลิศ ทั้งที่ท่านมีภาระมากมาย นับแต่ดูบุตร - ธิดา ดูแลสามี ช่วยสังคม ร่วมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำให้ผลบุญที่ท่านประกอบความดีนั้น ท่านมีอายุยืน สุขภาพดี ถึงแก่อนิจกรรมด้วยวัย ๙๓ ปี ๑๓ วัน คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นตัวอย่างแม่บ้านที่ดีที่สุด และน่าภูมิใจที่ระยะหนึ่งชีวิตของท่านเป็นครอบครัวทหารบก และเมื่อรำลึกถึงชีวิตครอบครัวของคุณแม่กับคุณพ่อ คือ พันตำรวจโท ภักดิ์ เพียรเลิศ และพี่ชายของท่านคือ พันเอก เภา เพียรเลิศ ซึ่งทั้งสองท่านเป็นนักเรียนนายทหารที่ไปศึกษาต่างประเทศ ชุดแรกๆ ที่สำเร็จด้านการทหารจากยุโรป ที่นำรากฐานการทหารบกสมัยใหม่เข้ามาสู่กองทัพบกไทย และคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ต้องมีส่วนร่วมในการเกื้อหนุนอย่างแน่นอน เป็นผลให้กองทัพบกมีรากฐานการทหารสมัยใหม่และพัฒนามาจนถึงทุกวันนี้

ขอดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ จงสู่สุขคติในสัมปรายภพ มีความสงบสุขทุกทิพาราตรี เทอญ

พลเอก

(สัมพันธ์ บุญญานันต์)
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม/อดีตปลัดกระทรวงกลาโหม

“ คุณแม่ที่เป็นคุณแม่ของเพื่อนของลูกด้วย ”

ทราบข่าวคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เสียชีวิตด้วยความอาลัยจริงๆ แม้ว่าคุณแม่จะสูงอายุแล้วก็ตาม เราก็สะเทือนใจอยู่ดี

พล.ต.อ.ชาญชิต เพียรเลิศ ลูกแม่สมใจฯ ชักนำให้ผมและเพื่อนๆ ไปที่บ้าน พบกับแม่ พวกเรารักแม่เรียกแม่กันอย่างสนิทใจ คุณแม่แข็งแรง สูงโปร่ง น้ำเสียงราบเรียบ เสียงหัวเราะของแม่สุภาพดับความหงุดหงิดร้อนใจพวกเราได้ ผมชอบบทสรุปที่แม่มองเรา เป็นต้นว่าแม่สรุป นริศ แก้วสวาท ว่า “บ่นเก่ง แต่ใจดี” เพราะนริศพูดเหมือนบ่นเพื่อนๆ แล้วก็หัวเราะ ส่วนบุญชัย ชื่นสุชน ว่า “จำเก่ง เจ้าระเบียบ ห่วงเพื่อน” เพราะบุญชัยเป็นเจ้าของขั้นตอนที่ถูกต้อง สะกดชื่อนามสกุลถูกต้องทุกคน ผมอยากรู้จริงๆ ว่าคุณแม่สรุปตัวผมว่าอย่างไร ใครจำได้บอกด้วย

ผมจะไม่ค้านแม่เลย ถ้าว่าบกพร่องตรงไหนก็จะได้ปรับปรุงตัวเอง

เรื่องของคุณแม่สมใจฯ ที่น่าเล่าสู่กันฟังว่าทำไมตัวผม รวมถึงคุณวิมลรัตน์ฯ ภรรยาผม รวมทั้งเพื่อนๆ ถึงรักและเคารพคุณแม่ก็คือ เห็นคุณแม่จัดบ้านสะอาดเรียบร้อย ดูแลเอาใจใส่ คุณพ่อภักดิ์ฯ ไม่ว่าตอนที่ยังแข็งแรง จนตอนท้ายเจ็บป่วย ดูแลลูกๆ หลานๆ ทุกคน เวลาไปบ้านแม่ที่เห็นแปลกกว่าคนอื่นก็คือทั้งลูกทั้งหลานจะมาพูดมาถาม มาทักทายกับแม่ทุกคน แม่จึงต้องพูดกับทุกๆ คน “ใช่” “ไม่ได้” “เอานี่ไปด้วย” “อย่าลืม...” บรรยากาศอย่างนี้มันหาไม่ได้ในครอบครัวอื่นๆ ไม่ซีเรียส ไม่วุ่นวาย ไม่เอะอะ เวลาผมไปบ้านแม่หาชาญชิตฯ แม่จะเดินออกมารับ หาขนมขบเคี้ยวให้ ผมล่ะเกรงใจท่านมาก ไม่กลัว ไม่อึดอัด แต่เกรงใจ

ผมสาธยายคุณสมบัติของคุณแม่ไม่ได้ทั้งหมด ผมคิดเสมอว่า ใครมีแม่แบบนี้สมกับคำว่าเป็นพระพรหมในบ้านจริงๆ ร่มเย็น อบอุ่น ฮึดสู้อุปสรรค มองโลกในแง่ดี ชาญชิตถึงได้เป็นพลตำรวจเอกโดยไม่มีคนตำหนิไง แถมใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ก็โดยติดมาจากแม่นี่เอง

ผมเองนั้น เป็นคนเชื้อสายจีนจากปู่ย่าตายาย ตอนเด็กบ้านอยู่ข้างวัด วิ่งเล่นอยู่ลานวัด ได้เห็นการถวายอาหารหวานคาวแด่พระพุทธรูปอยู่เป็นประจำ รู้ว่าอาหารเป็นเครื่องบูชาพระพุทธเจ้า ปู่ พ่อ ตา นิยมไหว้เจ้า ผมก็ไหว้เจ้าทั้งตรุษและสารท อาหารหวานคาวของผม ก็คือบูชาบรรพบุรุษ คุณวิมลรัตน์ฯ เมื่อมาเป็นภรรยาผม ได้รู้จักกับคุณแม่สมใจ หลงเสน่ห์คุณแม่เหมือนกัน เราจึงส่งเครื่องบูชาบรรพบุรุษทุกตรุษและสารท ไปบูชาคุณแม่ พร้อมกันกับผู้ใหญ่ และญาติของผมที่เคารพเป็นประจำ ของที่ว่าก็มี ไก่ต้ม เป็ด ห่าน หมู สลับกันไป เราดีใจที่แม่อวยพรเราทุกครั้งไปเช่นกัน

ผมและคุณวิมลรัตน์ กุลดิลก และครอบครัวของผมด้วยความเคารพรักคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ขอตั้งจิตอธิษฐานต่อคุณพระรัตนตรัย ขอให้ดวงวิญญาณของคุณแม่ได้สถิตในสรวงสวรรค์ชั้นฟ้า มีความสุขต่อไปชั่วนิรันดร ด้วยเทอญ

(พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก และครอบครัว)
อดีต ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

กราบ
คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ
แม่ที่ควรบูชา

ผมเกิดที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จึงมีถิ่นกำเนิดจังหวัดเดียวกับ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ โดยท่านเกิดที่อำเภอวัดเพลง ผมไม่มีญาติสนิทจริงๆ อยู่ในกรุงเทพมหานคร เมื่อมาสอบคัดเลือกเข้าเป็น "นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ ๑๙ " ได้ ในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ หรือวันหยุดอื่น ที่ทางโรงเรียนปล่อยกลับไปพักผ่อน นรต.ชาญชิต เพียรเลิศ เพื่อนร่วมรุ่น ซึ่งทราบดีว่า ผมไม่มีที่พักในกรุงเทพฯ ก็จะชวนผมไปพักพิงที่บ้านที่อยู่ในซอยโรงเรียนศิริศาสตร์ ศรีย่าน อยู่บ่อยครั้งมาก และมีขาประจำอีก ๒ คน คือ นรต.นริศ แก้วสวาท และ นรต.สุรพล ขลังธรรมเนียม ส่วนขาจรเท่าที่นึกออก ก็มี นรต.ปกรณ์ สรรพกิจ และ นรต.ประถม แก้วมณี แวะเวียนไปเหมือนกันแต่ไม่บ่อยนัก ทุกครั้งที่พวกเราเข้าไปพักพิงอยู่ที่บ้านของคุณแม่สมใจ ทุกคนสัมผัสได้ถึงความเมตตา ที่ท่านให้แก่ผมและเพื่อนๆ อย่างบริสุทธิ์และเต็มเปี่ยม ท่านประพฤติปฏิบัติต่อลูกๆ ของท่านอย่างไร เพื่อนๆ ของลูกทุกคนก็จะได้รับเฉกเช่นเดียวกัน ผมจึงรู้สึกอบอุ่น และมีความสุขทุกครั้งที่ได้มาพักพิงที่บ้านหลังนี้ ไม่แตกต่างกับบ้านของตนเองเลย

คุณแม่สมใจ ท่านปรนนิบัติดูแลลูกๆ ของท่าน และคุณพ่อภักดิ์ เพียรเลิศ (บางท่านที่มีความรู้เรื่องภาษาไทยดี อาจจะคิดว่าผมใช้คำว่า "ปรนนิบัติ" ดูจะเข้มไป แต่ผมยืนยันว่าไม่เกินความจริง) อย่างดีเยี่ยม ยากยิ่งที่จะหาภรรยาและคุณแม่คนใดเสมอเหมือน สำหรับลูกๆ ของท่านแล้ว ท่านทำทุกอย่างด้วยตนเอง เพื่อให้ลูกๆ ได้รับความสะดวกสบายที่สุด โดยไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยากลำบากของตนเองเลย ถึงแม้ที่บ้านของท่านจะมีผู้ช่วยแม่บ้านคอยช่วยเหลืองานบ้านอยู่ก็ตามที แต่ถ้าเป็นการดูแลคุณพ่อและลูกๆ แล้ว ท่านจะลงมือทำด้วยตนเองเสมอ และผมสัมผัสได้ว่าท่านมีความสุขความสบายใจจริงๆ ที่ได้ทำเช่นนี้ โดยมิได้เสแสร้งเลย ผมซึ่งเป็นเพื่อนของลูกท่าน จึงได้รับอานิสงส์ผลบุญเหล่านี้ตามไปด้วย เพราะด้วยความรักลูกๆ มาก ความรักมิได้หยุดแค่นั้น แต่ได้แผ่มาถึงเพื่อนๆ ของลูก อย่างไม่แตกต่างกัน เพื่อนๆ ของลูกท่านทุกคน จึงเต็มใจที่จะสมัครเป็นลูกของท่านอีกคนหนึ่งทุกคน

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ เป็นผู้ที่ให้เกียรติ และเกรงใจผู้อื่นมากๆ ทราบจากชาญชิตว่าลับหลังพวกเรา ท่านจะเอ่ยชื่อเพื่อนๆ ของลูก ด้วยคำว่า "คุณ" นำหน้าชื่อทุกครั้ง การให้เกียรติและเกรงใจคนอื่นเช่นนี้ โดยความเห็นส่วนตัวของผมเห็นว่า แผ่ไปถึงบรรดาลูกๆ ของท่านทุกคนด้วย (เขียนเช่นนี้ไม่ทราบว่าลูกๆ ของท่านจะยอมรับหรือเปล่า) คุณแม่ไม่ทำให้คนใกล้ชิดหรือใกล้เคียงต้องมากังวลใจหรือวิตกว่าท่านกำลังไม่สบายใจ หรือทุกข์ใจเพราะการกระทำของใครเลย ระยะเวลาที่พบเห็นคุณแม่มายาวนาน ไม่เคยแม้แต่ครั้งเดียว ที่คุณแม่จะแสดงอาการโกรธหรือพูดจาไม่สุภาพกับใครๆ จนอดคิดไม่ได้ว่าตลอดชีวิตของคุณแม่คงโกรธใครไม่เป็น ท่านเป็นคนที่มีแต่ "ให้" และเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อคนอื่นอย่างแท้จริง คุณแม่เป็นคนหนักแน่น ใจเย็นเป็นที่สุด ไม่เคยปริปากบ่นในทุกเรื่อง ท่านเป็นคนอดทน อดกลั้น อย่างยิ่ง ที่บ้านของคุณแม่ซึ่งสงบเงียบร่มเย็นแต่นานๆ ครั้ง ก็จะมีเสียงของคุณพ่อภักดิ์ เพียรเลิศ สอดแทรกทำลายความเงียบสงบขึ้นมาบ้าง ก็ไม่มีผลให้คุณแม่สมใจ หวั่นไหวใดๆ เลย ท่านยังคงสงบแน่วนิ่งเป็นปกติทุกประการ ยังเป็นคุณแม่สมใจที่เพียบพร้อมไป

ด้วยคุณสมบัติของ “กุลสตรีไทย” ที่หนักแน่น มั่นคงเสมอ ผมสรุปเอาเองว่าคุณแม่ท่านระมัดระวังในความรู้สึกของคนอื่นเป็นอย่างยิ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็ยินดีและเต็มใจที่จะรับภาระของปัญหานั้นๆ ไว้เองเพียงผู้เดียว

เมื่อ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๔ พล.ต.อ.สุรพล จุลละพราหมณ์ ขึ้นเป็นอธิบดีกรมตำรวจ (ท่านน่าจะเป็นอธิบดีกรมตำรวจที่จนที่สุด) มีชาญชิต เป็นนายเวรของท่าน นายเวรได้ขอตัวผมมาช่วยราชการสำนักงานอธิบดี เมื่อ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ทำให้ผมได้ยศ พ.ต.อ. เป็นคนที่ ๓ ของรุ่น ต่อจาก อรรถพล แช่มสุวรรณวงศ์ และชาญชิต เพียรเลิศ ส่วนคำรณ ลียะวณิช ได้ตำแหน่งผู้กำกับการก่อนผม แต่เงินเดือนไม่ถึง จึงเป็น พ.ต.อ. หลังผมเกือบ ๑ ปี ชาญชิต จึงเป็นเพื่อนผู้มีบุญคุณมากต่อผม เช่นเดียวกับวุฑฒิชัย ศรีรัตนวุฑฒิ และชัจจ์ กุลดิลก เมื่อผมมีบ้านพักอยู่นครปฐม แต่ต้องมาทำงานที่กรุงเทพฯ ไปกลับทุกวัน คงสู้ค่าน้ำมันไม่ไหว ผมจึงต้องเป็นภาระของคุณแม่สมใจ เป็นคำรบสอง ในทุกสัปดาห์จะต้องมาพักที่บ้านศรีย่าน เป็นประจำ ๑-๒ วัน หลายครั้งได้เห็นท่านถือภาชนะเดินออกไปซื้ออาหารอร่อยๆ ที่ปากซอยมาให้ลูกๆ ของท่านและพวกผมรับประทาน ยังเป็นภาพที่อยู่ในความทรงจำและประทับใจของผมอย่างไม่รู้ลืม ผมจึงเป็นภาระ และเพิ่มความเหน็ดเหนื่อยให้กับคุณแม่ถึง ๒ ช่วงเวลา มากกว่าเพื่อนคนอื่นๆ ผมจึงเป็นหนี้บุญคุณต่อคุณแม่สมใจ เพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า จากปกติที่เพื่อนคนอื่นจะต้องมีต่อท่าน

ความดีงามของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ซึ่งเพียบพร้อมทั้งกาย วาจา และใจ ยังมีอีกมากมายมหาศาล คงไม่สามารถจะสรุปให้จบสิ้นในจำนวนกระดาษไม่กี่แผ่น ประกอบกับผมได้อ่านประวัติโดยย่อของคุณแม่ที่ลูกของท่านส่งมาให้อ่านเป็นแนวทางในการเขียนคำไว้อาลัย พิจารณาว่าเป็นการเขียนที่ครบถ้วนสมบูรณ์เป็นข้อเท็จจริงและสำนวนโวหารที่ดีเยี่ยม ผมคงไม่อาจไปเทียบชั้น จึงหยิบยกเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผมโดยตรง หรือในมุมมองของผมมาเขียนเท่านั้น แต่ขอยืนยันว่าสิ่งที่เขียนในครั้งนี้ เขียนจากก้นบึ้งของจิตใจผมอย่างแท้จริง ไม่มีการปรุงแต่ง หรือเสริมขึ้นมาเพื่อให้คุณแม่ดูดีในสายตาของผู้จะอ่านแต่อย่างใด เป็นประสบการณ์ของผมที่มีต่อคุณแม่สมใจ มานานหลายสิบปี

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ถึงแก่กรรมด้วยวัย ๙๓ ปีเศษ ถือว่าท่านมีอายุยืนยาวมากทีเดียว ตลอดชีวิตอันยาวนานของท่าน ได้ผ่านโลกธรรม ๘ มาอย่างครบถ้วน แต่ท่านสามารถดำรงตนอยู่ใน “ธรรม” ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างสมบูรณ์ ไม่หวั่นไหวต่อกิเลสทั้งมวล ที่มีรัก โลภ โกรธ หลง เป็นอาทิ ดำรงตนอยู่ในความดีความงามอย่างหาที่ติมิได้ จนเป็นความประทับใจ และภาคภูมิใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคุณพ่อภักดิ์ เพียรเลิศ บุตร - ธิดา บุตรเขย บุตรสะใภ้ และหลานๆ ของท่านทุกคน ผมในฐานะที่เคยเข้าไปพึ่งใบบุญของท่านมายาวนาน และได้รับความเมตตาจากท่าน เสมือนลูกหลานของท่านคนหนึ่ง จึงขอตั้งจิตอธิษฐานขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัย และกุศลผลบุญทั้งหลายที่คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้เพียรบำเพ็ญมาโดยตลอด ตลอดจน บุญกุศลทั้งมวล ที่บรรดาบุตรธิดา หลานๆ และญาติสนิทมิตรสหายได้ร่วมบำเพ็ญอุทิศให้ จงเป็นผลานิสงส์หนุนนำให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ จงไปสู่สุขคติเสวยทิพย์ อยู่ในสรวงสวรรค์ตลอดไป

พลตำรวจเอก

(บุญชัย ชื่นสุชน)
อดีตที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

รำลึกอาลัย....แด่....คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ

ได้รับทราบข่าวคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ สิ้นบุญไปในขณะที่เพื่อน (พล.ต.อ.ชาญชิต เพียรเลิศ) ไปราชการต่างประเทศ ด้วยความรักและผูกพันกับคุณแม่สมใจ มานานตั้งแต่ยังเด็กจนเติบใหญ่ จึงต้องไปเคารพและรดน้ำศพ ตลอดจนร่วมพิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ เพื่อจะได้เก็บภาพของท่านไว้ในความทรงจำอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะไม่มีโอกาสได้เห็นท่านอีกต่อไป

ภาพของท่านเมื่อตอนที่ไปรดน้ำศพ ถึงแม้รูปร่างของท่านจะผอม และชราภาพไปบ้าง ซึ่งก็เป็นไปตามอายุขัย แต่เค้าโครงของใบหน้า ดูแล้วยังไม่เปลี่ยนแปลงไป คือ แฝงไปด้วยความเมตตาปราณี และเอื้ออาทรต่อผู้อื่นเสมอ ทำให้ผมต้องหวนรำลึกย้อนหลังไปเมื่อ ๕๐ กว่าปีก่อน สมัยที่ผมยังเป็นเด็กนักเรียนมัธยมโรงเรียนเซ็นต์คาเบรียล และอยู่ห้องเดียวกันกับชาญชิต ความที่บ้านของเราอยู่ในละแวกเดียวกัน คือศรีย่าน อีกทั้งผมและชาญชิตชอบเล่นกีฬาฟุตบอลเหมือนกัน ผมและชาญชิตจึงสนิทกันมาก ไปมาหาสู่กันเสมอๆ แต่ส่วนใหญ่แล้ว ผมมักจะไปบ้านชาญชิตมากกว่า เพราะเมื่อไปถึงบ้านชาญชิตแล้ว คุณแม่ก็มักจะเตรียมอาหารหรือขนมไว้ให้ทานเสมอๆ คุณแม่เป็นคนผิวขาว รูปร่างสูงโปร่ง เวลาที่ท่านพูด น้ำเสียงจะกังวาน ฟังชัดถ้อยชัดคำ แต่แฝงไว้ด้วยความเมตตาปราณี เอื้ออาทร และความห่วงใยเสมอ เมื่อจบ ม.๖ จากโรงเรียนเซ็นต์คาเบรียลแล้ว ผมและชาญชิตก็ยังได้มาเรียนด้วยกันอีกที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท ด้วยความที่บ้านอยู่ใกล้กัน และเล่นฟุตบอลด้วยกัน เช้าๆ จึงนัดกันมาขึ้นรถเมล์เพื่อไปโรงเรียนพร้อมกัน ตอนเย็นเมื่อเล่นฟุตบอลเสร็จแล้วก็กลับบ้านพร้อมกันแต่ก็มีบางครั้งที่ผมได้ไปนอนค้างที่บ้านชาญชิต เพราะในช่วงนั้น นอกจากจะเรียน เล่น แล้ว ยังมีการติวหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบเข้าโรงเรียนนายร้อยตำรวจด้วยกัน ซึ่งก็เป็นความกรุณาของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ อีกเช่นกันที่ท่านได้ตระเตรียมที่หลับที่นอน รวมทั้งอาหารคาว หวานไว้ให้ ตลอดจนดูแลความเป็นอยู่ทั่วๆ ไปด้วย

ถึงแม้ผมจะสอบเข้าโรงเรียนนายร้อยตำรวจไม่ได้ แล้วไปเรียนเกษตร แต่ผมและชาญชิตก็ยังมีการไปมาหาสู่และเที่ยวด้วยกันเสมอ ในช่วงนั้นก็มีโอกาสได้มาพบคุณแม่อยู่บ้าง คุณแม่ก็ยังแสดงความห่วงใยเมื่อท่านทราบว่าผมรับราชการ ท่านก็ได้สั่งสอนผมให้ประพฤติตนเป็นคนดี และทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ต่อมาผมต้องไปรับราชการในต่างจังหวัด โดยได้ประจำอยู่ที่จังหวัดน่าน จึงไม่ค่อยมีโอกาสมาพบท่านมากนัก แต่จำได้ว่าเมื่อครั้งที่ผมแต่งงานใหม่ๆ ผมได้พาภรรยาของผมมากราบท่าน ซึ่งท่านก็แสดงความยินดีและได้ให้โอวาทให้ศีลให้พร ให้ครองเรือน ครองรักตลอดไปจนเฒ่า จนแก่ ซึ่งผมก็ได้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่านมาจวบจนทุกวันนี้...

ในระยะหลังเมื่อผมเกษียณอายุราชการแล้ว ก็ตั้งใจว่าจะพาครอบครัวไปกราบท่านอีกสักครั้ง แต่ทราบจากชาญชิตว่า สุขภาพของท่านไม่ค่อยแข็งแรง และมักจะไปทำบุญถือศีลอยู่ที่วัดเป็นประจำ จึงไม่ได้มีโอกาสไปกราบท่าน ตราบจนกระทั่งทราบข่าวว่าท่านสิ้นบุญเสียแล้ว อย่างไรก็ตามถึงแม้ท่านจะจากไปแล้ว แต่ความเมตตากรุณาของท่านที่มีให้ต่อผมตลอดมาก็จะไม่มีวันลบเลือนหายไปจากใจของผม ตราบเท่าชีวิตของผมจะคงอยู่

สุดท้ายนี้ด้วยอานิสงส์คุณงาม ความดี และผลบุญกุศลที่คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้ทำ และถือปฏิบัติมาตลอดทั้งชีวิต จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ไปสู่สุคติในสัมปรายภพทุกประการเทอญ...

(นายไชยสิทธิ์ เอนกสัมพันธ์)
อดีตรองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

อาลัย คุณป้าสมใจ เพียรเลิศ

ผมเคยได้ฟังพระธรรมเทศนาพิเศษโดยพระธรรมโกศาจารย์ (ท่านปัญญานันทภิกขุ) มีความตอนหนึ่งว่า คำว่า “แม่” นั้นมีความหมายกว้างขวางมาก นอกจากจะเป็นผู้ให้กำเนิดแล้ว คนอื่นที่เลี้ยงดูมี เมตตา กรุณา รักใคร่ เอ็นดู ก็เป็น “แม่” อีกคนหนึ่งเช่นกัน และมีความสำคัญไม่แพ้แม่ผู้ให้กำเนิดด้วย ที่ได้ยกมากล่าวเช่นนี้ก็เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่า คุณป้าสมใจ เพียรเลิศ นั้นเปรียบเสมือนแม่ของผมอีกคนหนึ่ง แต่ที่ผมเรียกว่า “คุณป้า” นั้นก็เพราะ พ.ต.ท.ภักดิ์ เพียรเลิศ สามีของคุณป้านั้นอายุมากกว่าบิดาของผม เมื่อครั้งผมเป็น นรต.ปีที่ ๑-๔ ผมได้อาศัยกินอยู่หลับนอนที่บ้านของคุณป้า ซึ่งอยู่ที่ศรีย่านเป็นส่วนใหญ่ในช่วงวันหยุด เนื่องจากบ้านของผมนั้นอยู่ อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี ซึ่งการเดินทางกลับไปบ้านเวลาออกจาก รร.นรต. ค่อนข้างลำบาก คุณป้าเดิมท่านเกิดที่ อ.วัดเพลง ประกอบกับผมเป็นเพื่อนนักเรียนเตรียมอุดมและเพื่อน นรต. รุ่นเดียวกับ พล.ต.อ.ชาญชิต เพียรเลิศ บุตรชายของท่านด้วย คุณป้าจึงรักและเอ็นดูผมเหมือนบุตรชายคนหนึ่ง แต่ก็มิใช่ว่าท่านจะเมตตาเฉพาะผมคนเดียวก็หาไม่ เพราะนอกจากตัวผมแล้วก็ยังมีเพื่อนร่วมรุ่นคนอื่นๆ คุณป้าก็ได้ให้ความเมตตา เลี้ยงดูแลเช่นกัน เช่น พล.ต.ต.สุรพล ขลังธรรมเนียม และคนอื่นๆ ที่เป็นเพื่อนกับบุตรชายของคุณป้า คุณป้ามักเรียกชื่อผมว่า “พูน” และเรียกชื่อ พล.ต.ต.สุรพลฯ ว่า “เตี้ย” ตลอดเวลาที่ผมและคนอื่นๆ ได้มาพักอาศัยอยู่ คุณป้าก็จะทำอาหารให้รับประทานกัน บางครั้งไม่พอก็จะออกไปหาซื้อมาเพิ่มเติมให้รับประทานกันจนอิ่ม ดูแลเรื่องที่หลับที่นอนให้ เวลาไปเที่ยวกลับดึกๆ คุณป้าก็จะคอยและออกมาเปิดประตูให้เข้าไปในบ้าน เวลานอนหลับก็จะปลุกให้ตื่นเพื่อเตรียมตัวเข้า รร.นรต. เพราะกลัวว่าจะถูกทำโทษหากเข้าไม่ทัน เวลาเจ็บป่วยก็จะพาไปหาหมอหรือหายามาให้รับประทาน บางครั้งก็ตักเตือนสั่งสอนเสมือนเป็นแม่แท้ๆ พระคุณ ความเมตตา สงสาร เอ็นดู ของคุณป้านั้นมีมากมายสุดที่จะพรรณนาให้หมดได้ ซึ่งผมและเพื่อนทุกๆ คนรู้และซาบซึ้งอยู่แก่ใจ เมื่อเรียนจบก็ได้แยกย้ายไปรับราชการตามที่ต่างๆ บางครั้งก็ไม่ได้มีโอกาสมาเยี่ยมเพราะอยู่ไกลครั้นเมื่อได้ย้ายมาอยู่ใกล้ๆ และตอนเกษียณราชการแล้วก็ได้มีโอกาสมาเยี่ยมบ่อยๆ ที่ไม่เคยขาดก็คือปีใหม่ของทุกๆ ปี ผมจะมาเยี่ยมพร้อมกับครอบครัวทุกครั้ง แต่ละครั้งที่คุณป้าได้พบก็จะดีใจและปลื้มใจเสมอ และจะมีของขวัญฝากให้หลานๆ ผมด้วย คุณป้าเป็นคนใจบุญ ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อทุกๆ คน มีอารมณ์ดีตลอดเวลา ไม่มีความโกรธเคืองหรือรู้สึกไม่ดีต่อผู้อื่น มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ เหตุนี้เองจึงทำให้คุณป้ามีอายุยืน มีร่างกายแข็งแรงไม่ค่อยมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน แต่อย่างไรก็ดี ไม่ว่าคุณป้าหรือใครก็ตามไม่อาจหลุดพ้นสัจธรรมของพระพุทธองค์ได้ เมื่อเข้าสู่วัยชราก็จะต้องมีเจ็บป่วยเป็นธรรมดาสุดที่ทายาทและแพทย์พยาบาลจะรักษาได้ และที่สุดคุณป้าก็ได้จากไปอย่างสงบ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๕.๕๗ น. สิริรวมอายุได้ ๙๓ ปีเศษ ยังความโศกเศร้าอาลัยของลูกหลานและทุกๆ คน รวมทั้งตัวผมและครอบครัวด้วย เหลือแต่คุณงามความดีของคุณป้า ซึ่งได้จดจำไว้ในดวงใจตลอดไป

ขออนุภาพแห่งความดีงาม ผลบุญกุศลของคุณป้าที่ได้กระทำมาโดยตลอดและบุญกุศลที่บรรดาทายาทผู้ที่คุ้นเคยได้บำเพ็ญในงานศพ และในโอกาสต่างๆ รวมตลอดทั้งผลบุญของผมพร้อมครอบครัวที่ได้สั่งสมมาจงเป็นเหตุปัจจัยส่งดวงวิญญาณของคุณป้าไปสู่สุคติบนสรวงสวรรค์ในสัมปรายภพด้วยเทอญ

(พลตำรวจตรี นริศ แก้วสวาท)
อดีตผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ พร้อมครอบครัว

ด้วยความเคารพ
รักและเทิดทูน

อาลัย พี่

“พี่น้องรักกันนิรันดร”

เรามีพี่น้องรวม ๔ คน ดิฉัน และ พี่สมใจ เพียรเลิศ เป็นพี่น้องผู้หญิงกัน ๒ คน ดิฉันเป็นน้องคนสุดท้อง จึงมีความสนิทสนมกันมากกว่าพี่ๆ ผู้ชาย เมื่อ คุณพ่อฯ (ขุนวัฒนากรกิจ) ถึงแก่กรรมตั้งแต่พวกเรายังเล็ก และอยู่ในวัยเรียนทุกคน พี่จรูญฯ พี่ชายคนโต อายุ ๑๓ ปี ส่วนดิฉันอายุเพียง ๗ ปี พี่สมใจฯ ได้เสียสละอนาคตการศึกษาของตนเอง ด้วยการลาออกจากโรงเรียนมาช่วยคุณแม่ล้วนฯ ประกอบอาชีพเพื่อให้พี่น้องคนอื่นได้เรียนต่อจนสำเร็จการศึกษา สามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมั่นคง ตัวดิฉันได้ศึกษาสูงกว่าทุกคน โดยสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางการบัญชี และประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการบัญชี (เทียบเท่าปริญญาโท) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วได้เข้าทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย จนครบเกษียณอายุในตำแหน่งหัวหน้าส่วนตรวจสอบกิจการภายใน ฝ่ายกิจการธนาคาร พี่สมใจฯ เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทนขยันหมั่นเพียร รักพี่รักน้อง มีเมตตาธรรมสูง เป็นผู้ “ให้” มาตลอดชีวิต ดิฉันกับพี่สมใจฯ เติบโตมาด้วยกัน มีความใกล้ชิดกัน อยู่ด้วยกันมาตลอด เมื่อครั้งสงครามมหาเอเชียบูรพาก็อพยพหลบหนีภัยระเบิดจากเครื่องบินด้วยความยากลำบาก เสี่ยงชีวิตอย่างแสนสาหัสมาด้วยกัน โดยพี่สมใจฯ ต้องอุ้มลูกสาวคนโตอายุได้เพียงขวบเดียว พร้อมกับอุ้มท้องบุตรชายคนที่สองล้มลุกคลุกคลานหลบหนีอย่างไม่คิดชีวิต แม้เมื่อได้ย้ายมาอยู่บ้านที่ศรีย่านแล้ว ดิฉันก็ได้มาพักอาศัยอยู่กับพี่สมใจอีกเป็นเวลานาน จนกระทั่งดิฉันได้แยกมาปลูกบ้านของตนเองในปัจจุบัน ก็ยังคงติดต่อกันเสมอ โดยเฉพาะได้ร่วมกันบำเพ็ญกุศล ศึกษาปฏิบัติธรรมตามที่พี่สมใจฯ ตั้งใจไว้นานแล้ว แต่ยังไม่มีโอกาส เนื่องจากต้องปรนนิบัติพยาบาลมารดาที่ป่วยหนัก และสามีที่ป่วยเป็นอัมพาตอย่างใกล้ชิด ซึ่งก่อนที่พี่สมใจฯ จะถึงแก่กรรมอย่างสงบ ดิฉันก็ได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนที่โรงพยาบาลเป็นครั้งสุดท้าย การสูญเสียพี่สาวคนเดียวที่เป็นคนดี มีบุญคุณต่อดิฉัน นับเป็นการสูญเสียครั้งสำคัญรองลงมาจากการสูญเสียบิดามารดา ทำให้ดิฉันต้องทำใจอยู่นาน ด้วยความอาลัยรักจากการที่เราไม่เคยพรากจากกันตลอดชีวิตดังเช่นครั้งนี้

ขอให้กุศลผลบุญและคุณธรรมความดีที่ พี่สมใจ เพียรเลิศ ได้บำเพ็ญมาระหว่างที่มีชีวิตอยู่ และบุญกุศลที่บุตรหลานญาติมิตรได้บำเพ็ญให้ จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยผลให้ดวงวิญญาณของ พี่สมใจ เพียรเลิศ ไปสู่สุคติในสัมปรายภพชั่วนิรันดร์กาล และดิฉันขอตั้งจิตอธิษฐานให้ได้เกิดเป็น พี่น้อง กับ พี่สมใจฯ อีกตลอดไป

(นางสาวจำนงค์ วัฒนากร)
น้องสาว

สุดแสนอาลัยคุณแม่สุดรักและบูชาผู้จากไป

ดิฉัน นางฉวีวรรณ (เพียรเลิศ) โฆสิตสกุล มีความเสียดาย และเสียใจอย่างสุดซึ้งในการสูญเสียคุณแม่อันเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ทั้งๆ ที่พยายามทำใจมานานแล้วว่าวันนี้ต้องมาถึงอย่างแน่นอน ขึ้นอยู่กับเวลาว่าจะเร็วหรือช้าเท่านั้น แต่พอเวลานั้นมาถึงเข้าจริงๆ ดิฉันก็ไม่สามารถทำใจได้ ยอมพ่ายแพ้กับความเข้มแข็งของตัวเอง ดิฉันทราบและเข้าใจถึงความรู้สึกของคุณแม่มานานแล้ว คุณแม่จะบ่นกับดิฉันเสมอว่าแม่ท้อใจไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกแล้ว แม่เบื่อตัวเอง เดินก็ไม่ได้เหมือนเดิม จะไปไหนๆ เหมือนคนอื่นเขาก็ไปไม่ได้ เนื้อตัวขาแข้งก็ปวดเมื่อยไปหมด วันๆ ก็นอนจมอยู่แต่บนเตียงนอนอย่างเดียว น่าเบื่อหน่ายมากๆ ดิฉันก็เข้าใจในคำพูดทุกๆ คำของคุณแม่ ที่คุณแม่พูดซ้ำๆ คำเช่นนี้ก็เพราะว่าเมื่อตอนที่ท่านยังแข็งแรงอยู่ ท่านสามารถขึ้นรถเมล์ไปวัดทุกวันพระและไปทุกแห่งตามลำพังได้อย่างสบายๆ เพราะปกติท่านเป็นคนเกรงใจคน ไม่จำเป็นจริงๆ ท่านจะไม่เอ่ยปากรบกวนผู้ใดเลย แม้แต่ลูกหลาน ดิฉันก็ได้แต่คอยพูดปลอบใจท่านว่า แม่อายุตั้ง ๙๐ กว่าปี แม่แข็งแรงได้เท่านี้ก็นับว่าแม่โชคดีกว่าคนอื่นๆ อีกหลายๆ คนนะคะ เวลาท่านอารมณ์ดีท่านก็จะฟังดิฉันพูด แต่ถ้าวันไหนท่านหงุดหงิดท่านก็จะดุว่าดิฉันบ่อยๆ ว่าชอบมาพูดปลอบใจท่าน แต่ดิฉันก็เชื่อจริงๆ ว่าท่านต้องอยู่สู้กับความทุกข์ทรมานปวดเมื่อยไปทั้งตัวจริงๆ แต่ท่านก็ยังมีจิตใจเข้มแข็งต่อสู้เพื่อจะได้มีอายุยืนยาว ได้เห็นความเจริญรุ่งเรืองของลูกๆ ความเติบโตของหลานและเหลน คุณแม่เกิดมาเพื่อเป็นผู้เสียสละ เพื่อพี่น้องลูกหลานมาตลอด ท่านรักความยุติธรรม ใฝ่ธรรมะ ชอบช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส ชอบทำบุญกุศลตามแต่กำลังศรัทธาของท่านความสามารถอีกอย่าง คือ ท่านชอบทำอาหารโบราณ และขนมอร่อยๆ ให้ลูกหลาน เหลน ได้ทานกันทั่วหน้า บางครั้งยังเผื่อแผ่ไปถึงเพื่อนบ้านอีกด้วย

ดิฉันเศร้าใจ และ ตื้นตันใจ จนสุดจะบรรยายต่อไปได้ จึงขอฝากเป็นคำโคลงไว้ดังนี้

พระคุณ “แม่” เลิศฟ้ามหาสมุทร พระคุณแม่สูงสุด.....มหาศาล
พระคุณแม่เลิศกว่าสุธาธาร ใครจะปาน “แม่ฉัน” นั้นไม่มี
แม่.....แม่.....แม่ คำนี้มีความหมาย มีพระคุณมากมายหลายสถาน
แม่เป็นได้หลายสิ่งหลายประการ เป็นธนาคารเป็นพระพรหมเป็นร่มไทร
เป็นผู้ให้กำเนิด....เกิดลูกน้อย เป็นผู้ให้ ที่พัก ที่อาศัย
เป็นผู้ใหญ่การุณย์ อบอุ่นใจ เป็นผู้ให้ อะไร อะไร ไม่รามือ
ลูกเจ็บไข้ แม่ก็ให้ การรักษา ลูกโตมา แม่ก็ส่งเรียนหนังสือ
ลูกต้องการตำรา แม่หาซื้อ ลูกปรึกษาหารือ แม่ยินดี
น้ำตาแม่รินไหลเมื่อลูกร้าย น้ำตาแม่เป็นสาย เมื่อลูกหมิ่น
น้ำตาแม่หลั่งลง รดแผ่นดิน เมื่อได้ยินลูกเสเพลเนรคุณ
โอ้แม่จ๋า พระคุณแม่ แผ่ปกเกล้า โอ๋ แม่ จ๋า ผู้เฝ้า เข้าเกื้อหนุน
โอ๋แม่จ๋า ผู้เมตตา ผู้การุณย์ โอ๋ แม่จ๋า ผู้ค้ำจุน ไม่ห่างไกล
ดวงใจแม่ ใสสะอาด กว่าทุกสิ่ง ดวงใจแม่สะอาดยิ่งกว่าสิ่งไหน
ดวงใจแม่ ส่องสว่าง กลางดวงใจ ดวงใจแม่....มีไว้ .....เพื่อลูกเอย

แม่จ๋า ลูกคิดว่าแม่สู้ชีวิต สู้เพื่อลูก เพื่อหลาน เพื่อทุกๆ สิ่ง ทุกๆ อย่างมามากมายจนถึงที่สุดแล้ว ณ เวลานี้ต่อไปจะเป็นวันเวลาแห่งความสุขสงบของชีวิตที่แท้จริงของแม่แล้ว แม่จ๋าหลับให้สบายนะ ไม่ต้องห่วงใดๆ ทั้งสิ้น และแดงขอสัญญาจะเป็นตัวแทนของแม่ (ถึงแม้จะทำได้ไม่เท่ากับแม่ก็ตาม) จะเป็นพี่ที่รักของน้องๆ และจะอบรมสั่งสอนลูกทั้งสองคนของแดงให้เป็นคนดี มีศีลธรรม เช่นคุณแม่ เป็นตัวอย่าง และเป็นผู้นำที่ดีตลอดกาลค่ะ

แดงคิดว่าดวงวิญญาณคุณแม่ ต้องไปจุติอยู่บนสรวงสวรรค์ชั้นฟ้าแน่ๆ เพราะคุณแม่ไม่เคยทำบาปกรรม ทำแต่บุญและแผ่เมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนสัตว์เลี้ยงที่มาอาศัย พึ่งใบบุญของแม่มาตลอด แม่เกิดมาเพื่อเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อพี่, น้อง, ลูก และหลาน จนเผื่อแผ่ จุนเจือ มาถึงรุ่นเหลน โดยทั่วหน้ากันหมด

ทุกวันนี้ยามเหงา ดิฉันก็ยังแว่วๆ ในหูได้ยินเหมือนเสียงคุณแม่คุยเรื่องเก่าๆ เล่าถึงเรื่องว่าตอนเด็กๆ ดิฉันขี้โรค เลี้ยงยาก ต้องไปให้คุณยาย (แม่ชีล้วน วัฒนากร) เลี้ยงจนโต เข้าโรงเรียน เวลาไม่สบายก็ต้องอุ้มไปให้คุณป้า น.ส.เพี้ยน เพียรเลิศ (ซึ่งเป็นพี่สาวของคุณพ่อดิฉัน) กวาดยาให้เป็นประจำ คุณแม่เป็นผู้มีความจำดีเป็นเลิศ เป็นต้นว่าจำชื่อจริง ชื่อเล่น วันเดือน ปี เกิด ของ ลูก หลาน จนถึงรุ่นเหลนได้ถูกต้องหมด จวบจนวาระสุดท้ายท่านก็ยังมีความจำอะไรๆ ได้เหมือนท่านไม่ได้เจ็บป่วยเลย ดิฉันถึงแม้จะไม่ได้อยู่กับท่านตลอด แต่ก็คอยสังเกตดูว่าคุณแม่ไม่เคยหลงลืมเหมือนกับอายุ ๙๓ ปี ของท่านเลย ทุกๆ ครั้งที่ดิฉันมาจากบ้านโป่งเพื่อมาเยี่ยมท่าน ท่านนอนพักผ่อนอยู่บนเตียง พอดิฉันเปิดประตูเข้าไป ถ้าท่านยังไม่หลับท่านก็จะลืมตาแจ๋วพร้อมกวักมือเรียกให้เข้าไปหาใกล้ๆ พร้อมจะพูดทุกๆ ครั้งว่า หน้าขาวมาแล้ว มือท่านก็ลูบไล้จับหน้าจับแขนของดิฉัน แล้วก็ถามว่าทำไมถึงหน้าขาวจัง ดูหน้าแม่ซิเหี่ยวย่นไปหมด ดิฉันก็จะตอบท่านว่า คุณแม่อายุตั้งแต่ ๙๓ ปี ได้เท่านี้ก็นับว่าดีกว่าผู้อื่นซึ่งอายุอ่อนกว่าหรือคราวๆเดียวกับท่านอีกมาก ถ้าตัวดิฉันอายุเท่าท่านก็อาจจะไม่ได้ผิวพรรณดีเหมือนท่านก็ได้ ทุกวันนี้ดิฉันไปบ้านศรีย่าน พอเปิดประตูเข้าไป มองไปที่เตียงนอนท่าน ดิฉันจำภาพต่างๆ ได้ไม่ลืมเลือนเลย แม้จะพยายามทำใจอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งกลับมาอยู่บ้านโป่งก็ตาม บางครั้งก็เหมือนตาฝาด หูฝาด เห็นหน้าคุณแม่ลางๆ ดึกๆ ก็จะได้ยินเสียงเหมือนมีคนมาเคาะประตูห้องนอนบ่อยๆ ทำให้ดิฉันมั่นใจว่าทุกวันนี้ดวงจิตวิญญาณของท่านก็ยังไม่ได้ไปไหนไกล ท่านก็ยังคงวนเวียนคอยดูแลปกป้องลูก หลาน เหลน ของท่านอยู่ตลอดเวลา

แม่จ๋า ชีวิตของแม่เกิดมา เพื่อเป็นผู้เสียสละ เป็นผู้ให้มาตลอด แทบจะพูดได้อย่างเต็มปากว่าแม่ไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขเต็มที่เหมือนผู้อื่นอีกหลายๆ คน แม่เสียสละมาตั้งแต่ให้น้องๆ ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างดี แม่ไม่เคยเสียใจและเสียดายเลยที่ตัวแม่ได้เรียนน้อยที่สุด ครั้นพอแม่มีลูก แม่ก็พยายามเลี้ยงดูอบรม ส่งเสียให้ลูกๆ ทุกคนของแม่ได้ศึกษาเล่าเรียนใน ร.ร.ฝรั่ง อันมีชื่อเสียงในสมัยนั้น ลูกทุกคนก็อยู่ในสังคมกับเพื่อนๆ ได้โดยไม่ต้องอายผู้อื่น และทุกๆ คนก็ตั้งใจเรียนให้สมกับที่คุณแม่สู้อุตส่าห์ลำบาก เช้าขึ้นมาก็ต้องรีบทำอาหารให้ลูกๆ ทานให้ทันไปเรียน ครั้นพอตกตอนเย็นกลับจาก ร.ร. ท่านก็ต้องรีบไปตลาดเพื่อกลับมาทำอาหารอร่อยๆ ให้ลูกๆ ทุกคนได้ทานกันอย่างอิ่มหนำสำราญ แม่ไม่เคยย่อท้อต่อความยากจน ความลำบาก และความเหน็ดเหนื่อยเลยตลอดชีวิตของแม่ แม่เป็นคนมีศีลธรรมประจำใจ รักลูก หลาน เหลน ของลูกๆ ทุกคนเสมอภาคเท่าเทียมกันหมด แม่เป็นคนมีสติปัญญา มีความจำเป็นเลิศ ถึงแม้จะมีวัยถึง ๙๓ ปี แล้วก็ตาม แม่ก็ยังไม่หลง เรียกชื่อหลาน เหลน ทุกๆ คนได้ถูกต้องหมด แม่เป็นคนใจบุญ ชอบช่วยเหลือผู้ด้อยกว่า ผู้ยากไร้

ณ วันนี้ ลูกเชื่อว่า แม่สุดรักสุดบูชาของลูก คงหมดเวรหมดกรรม ละซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว แม่จึงละสังขารจากบรรดาเพื่อนฝูง ญาติมิตร และลูกหลาน เหลน ไปอย่างเป็นสุข และสงบ ไม่ต้องทนทุกข์ทรมานอีกต่อไป ลูกก็เห็นใจแม่บ่น แต่เจ็บปวดมาตลอดในระยะหลังๆ บางครั้งแม่ก็บอกกับดิฉันบ่อยๆ ว่า แม่อยากตาย แม่อยู่ไปก็มีแต่ทุกข์ทรมานกับสังขารที่ปวดเมื่อยล้าไปหมด ดิฉันก็เข้าใจในทุกข์ของคุณแม่จริงๆ เพราะตัวดิฉันอายุน้อยกว่าท่านยังเป็นเลย แต่ก็ปลอบใจตัวเอง และสู้ทนเอา เหมือนที่ดิฉันพูดกับคุณแม่เสมอๆ มาตลอดเวลาว่า แม่จ๋า แม่ไม่ต้องอยากตายหรอก คนเราเมื่อหมดเวรหมดกรรมเมื่อไร ถึงเวลานั้นมาถึง ตัวเราก็จะได้ตายไปเอง เพราะดิฉันมีความเชื่อเช่นนี้มาตลอด เพราะเห็นบางคนอยากตายก็ไม่ตาย แต่หลายคนบ่นยังไม่อยากตาย เพราะยังมีห่วงอยู่สารพัด กลับต้องมาตายอย่างยังไม่ทันตั้งตัวก็มี จนทำให้ทุกวันนี้ดิฉันไม่อยากจะยึดติดกับสิ่งใดๆ พยายามปลอบใจตัวเองคนเดียวว่า ตลอดเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ อยากได้อยากทำอะไรก็ทำ แต่จงทำแต่สิ่งดีงามต่อตน ต่อคนรอบข้าง และผู้อื่นด้วย ถึงเวลาตายก็จะได้ตายอย่างนอนตาหลับจิตวิญญาณของเราก็จะได้ไปอย่างสงบ ไม่ต้องทุรนทุรายให้ลูก หลาน เหลน ต้องเป็นห่วง ดิฉันคิดเช่นนี้จริงๆ ถึง ณ วันนี้ บางครั้งก็เกือบเผลอพูดคนเดียวเพราะมีความรู้สึกเสมือนประหนึ่งว่ากำลังจะคุยเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้คุณแม่ฟัง เหมือนเมื่อครั้งที่คุณแม่ยังมีชีวิตอยู่ ท่านก็จะดีใจ และรับฟังทุกๆ เรื่องที่ดิฉันคุยให้ท่านฟัง และในขณะเดียวกันท่านก็เข้าใจ และพร้อมที่จะรับทราบทุกๆ คำพูดที่ออกจากปากของดิฉัน ท่านฟังได้ทั้งเรื่องสุขและเรื่องทุกข์ ขอเพียงให้ดิฉันได้เข้าไปเยี่ยม ไปหาท่านที่บ้านศรีย่าน ที่พำนักอันเป็นที่รัก และอบอุ่นของท่านๆ ก็ดีใจ และสุขใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อท่านทราบล่วงหน้าว่า ไม่ว่าจะเป็นลูก หลาน เหลน คนใดจะไป ท่านจะแต่งผม แต่งตัว ทาแป้งหน้าขาว นั่งรอเวลา ไม่ยอมหลับนอน จนกว่าคนที่ท่านรอคอยจะมากันพร้อมหน้าเช่นนี้มาตลอด

ณ บัดนี้ บ้านศรีย่านมีแต่ความเงียบเหงา วังเวง มีก็แต่เตียงนอนที่ปราศจากร่างอ้อมกอดอันอบอุ่น และกลิ่นไอแห่งความรักจากคุณแม่ อันเป็น “พระอรหันต์” ของลูกๆ ตลอดจนหลาน เหลน ดิฉันยังไม่เคยลืม หลังๆก่อนที่ท่านจะจากไป เวลาดิฉันจะลากลับบ้านโป่ง ท่านจะลุกมานั่งที่ขอบเตียง พร้อมดึงดิฉันเข้าไปกอด จูบ แล้วจะเอ่ยปากถามทุกๆ ครั้งว่า เมื่อไรดิฉันจะมาเยี่ยมท่านอีก ดิฉันก็ไม่กล้ากำหนดวันและเวลา กลัวมาไม่ได้ตามนัด คุณแม่ท่านก็จะนั่ง นอนรอคอยอยู่เช่นนั้น เมื่อคราวใดที่ดิฉันจะไปเที่ยวต่างประเทศทุกๆ ครั้ง ท่านก็จะให้จดวันไป – กลับ พร้อมเวลา ใส่ไว้ในปฏิทินตั้งโต๊ะที่ให้ท่านไว้ แล้วท่านก็จะคอยนั่งนับไปเรื่อยๆ นับตั้งแต่วันที่ดิฉันไปจนกว่าดิฉันกลับมาหาท่าน เป็นเช่นนี้มาตลอด นี่แหละคือความห่วงใยของผู้เป็นแม่ เลี้ยงลูกไม่โต ท่านห่วงใยดิฉันมาก ถึงแม้ดิฉันจะมีครอบครัวไปแล้วก็ตาม ท่านก็ยังไม่คลายความรัก และห่วงดิฉันน้อยลงไปเลยสักนิด อาจเป็นเพราะดิฉันแต่งงานออกไปอยู่ลำพังต่างจังหวัด ไกลตาท่านก็เป็นไปได้ นี่แหละคือรักแท้ ห่วงใย และรอคอยได้ทุกเวลานาที โดยไม่มีคำว่าท้อใจ หรือเบื่อหน่ายเลย จวบจนวินาทีสุดท้ายของดวงใจผู้ได้ชื่อว่า “แม่” ของลูกๆ

มันถึงเวลาแล้วค่ะ ที่คุณแม่จะได้นอนหลับพักผ่อนอย่างสงบ ได้ไปไหว้พระบนสรวงสวรรค์อย่างมีความสุข สมกับที่คุณแม่ได้เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ามาจนตลอดชีวิตแล้ว แต่มีสิ่งหนึ่งที่แดงอยากขอคุณแม่เป็นครั้งสุดท้าย “แดงขอเกิดเป็นลูกของคุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ไปทุกๆ ชาติ นะคะ ”

ด้วยความเคารพรักและอาลัยอย่างสุดซึ้ง

(ฉวีวรรณ โฆสิตสกุล) (ลูกแดง)

กายคุณยายอาจจะลับและดับไป...แต่ที่เหลือไว้คือมรดกอันล้ำค่าทั้งทางโลกและทางธรรม

ข้าพเจ้าเชื่อว่า ถ้าญาณวิถีของคุณยายรับรู้ได้ ท่านคงรับทราบแล้วว่าข้าพเจ้าปิติ ซาบซึ้งและรู้สึกมีบุญมากที่ตลอดทุกๆ ช่วงเวลาในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้รับความรัก ความเข้าใจ การเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูแบบวิถีธรรม และได้อยู่ใกล้ชิดกับคุณยายตั้งแต่วันแรกเกิดของข้าพเจ้าจวบจนลมหายใจสุดท้ายของท่าน ความผูกพันของเราสองคนมันมากกว่า “ยายกับหลาน” ข้าพเจ้ารู้สึกเสมอว่า *การได้เกิดมาร่วมกันกับคุณยายเป็นการเกิดมาเพื่อร่วมสร้างและสะสมบุญ เราเกิดมาเป็น* **“คู่บุญของกันและกัน”**

คุณยายได้ปลูกฝังข้าพเจ้าให้เติบใหญ่ด้วยความพร้อมทั้งทางโลกและทางธรรม ไปแบบคู่ขนานกัน ในด้านทางโลกนั้น คุณยายจะมุ่งเน้นให้ข้าพเจ้าเป็นคนดี ซื่อสัตย์ สุจริต มีความจริงใจ มีสัจจะ มีความอดทน มีเมตตา ให้อภัย กตัญญูรู้คุณ รู้จักสัมมาคารวะ รักครอบครัวและพี่น้อง มีความเป็นกุลสตรีไทย พร้อมทั้งสอนอบรมบ่มเพาะให้ข้าพเจ้ารักที่จะเรียนรู้และเข้าใจในจารีตและขนมธรรมเนียมประเพณีแบบวิถีไทย ตลอดจนการบ้านงานเรือน และศิลปะหัตถกรรมแบบไทยโบราณในหลายๆ แขนงที่ท่านมีความสามารถเฉพาะตนเป็นอย่างยิ่ง และที่ท่านได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณยายทวด (แม่ชีล้วน วัฒนากร) คุณยายเริ่มให้ข้าพเจ้าเข้าช่วยงานในครัวและงานฝีมือตั้งแต่เด็กๆ ประกอบกับคุณยายเป็นคนใจบุญอย่างมากอยู่แล้ว ดังนั้นงานส่วนใหญ่ที่ข้าพเจ้าได้รับการถ่ายทอดจากท่านก็จะเป็นกิจวัตรงานบุญประจำวันของท่านตั้งแต่เช้าจรดค่ำ อาทิเช่น การทำและจัดเตรียมอาหารใส่บาตรตอนเช้า การพับดอกบัวใส่บาตร การจัดแจดอกไม้ถวายในห้องพระ การเตรียมสำรับกับข้าวถวายพระพุทธ การลาข้าวพระพุทธ การทำวัตรเช้า-เย็น การไปวัดกับท่านในวันพระ การไปปล่อยนก-ปล่อยปลา และไถ่ชีวิตสัตว์ต่างๆ และพอมีเทศกาลและพิธีสำคัญทางศาสนาต่างๆ โดยเฉพาะถ้าเป็นที่วัดอโศการาม (ท่านพ่อลี) ที่คุณยายทวดจำวัดอยู่ คุณยายและคุณยายทวดก็จะเข้าไปช่วยทางวัดจัดงานบุญ และสอนให้ข้าพเจ้าเรียนรู้เรื่องงานทำใบตองและร้อยพวงมาลัย การปักและถักผ้าห่มองค์พระตลอดจนการทำต้นผ้าป่าด้วยหยวกกล้วย และประดับตกแต่งด้วยการนำธนบัตรหรือผ้าเช็ดหน้ามาพับเป็นดอกไม้และสัตว์ต่างๆ รวมทั้งการใช้ผ้าขนหนูสีเหลืองมาพับและเย็บเป็นตัวชะนีเพื่อห้อยไว้บนต้นผ้าป่า สิ่งของต่างๆ ที่ทำทั้งหมดก็นำไปถวายให้วัด

ถึงแม้นคุณยายจะไม่ได้รับการศึกษาสูง เพราะต้องเสียสละให้พี่และน้องเรียน แต่การที่คุณยายเลี้ยงดูและอบรมข้าพเจ้ามาด้วยความรัก ความเข้าใจ การเอาใจใส่ รวมถึงถ่ายทอดและปลูกฝังสิ่งที่ท่านมีให้ข้าพเจ้านั้น นอกจากจะช่วยให้ข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษา พร้อมได้รับเกียรติบัตรและรางวัลต่างๆ ในงานด้านหัตถศิลป์ไทยและศิลปะประยุกต์ จากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศแล้ว สิ่งที่ท่านในฐานะ *“ผู้ให้และผู้ถ่ายทอด”* รู้สึกภูมิใจมากกว่าสิ่งใดมาโดยตลอด คือ เมื่อผลงานหัตถศิลป์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของข้าพเจ้า ได้รับการคัดเลือก เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาในงานฉลองครบรอบ ๕๐ ปี โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕

นอกจากความภูมิใจที่ประมาณค่ามิได้ในครั้งนั้นแล้ว ข้าพเจ้าไม่เคยทราบเลยว่าในทุกช่วงเวลาที่คุณยายได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ทางโลกให้แก่ข้าพเจ้านั้น

ยังเป็นเสมือนการปูทางนำข้าพเจ้าเข้าสู่เส้นทางธรรมร่วมกันกับท่านตั้งแต่วัยเยาว์ และคงจะเป็นบุญเก่าที่เคยร่วมสร้างกันมา การได้เป็นลูกมือในกิจวัตรงานบุญประจำวันของคุณยาย และการได้ติดตามท่านไปวัดอย่างสม่ำเสมอ ทำให้จิตของข้าพเจ้าซึมซับกับสิ่งที่เป็นกุศลมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการสวดมนต์ การได้ฟังพระธรรมเทศนา การได้มีโอกาสสนทนาธรรมและได้รับการอบรมเรียนรู้ทั้งสมถะและวิปัสสนากรรมฐานจากพระอริยสงฆ์ที่คุณยายเข้าไปกราบเยี่ยม จนถึงได้มีโอกาสได้บวชชีพราหมณ์กับคุณยาย และได้รับการอบรมธรรมะโดยตรง จากหลวงปู่บุญเพ็ง กัปปโก ที่วัดป่าวิเวกธรรม จังหวัดขอนแก่น เป็นเวลาร่วม ๒ เดือน ในระหว่างปิดภาคการศึกษา

การจากไปของคุณยาย คือ *มรดกธรรมที่ยิ่งใหญ่ที่คุณยายได้ทิ้งไว้ให้ข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก* คงจะเหมือนหลายๆคนที่เคยได้ยินว่า "รักมาก ทุกข์มาก" "รักสิบ ทุกข์สิบ" "รักร้อย ทุกข์ร้อย" การได้ยินหากแต่ไม่ได้เกิดขึ้นกับตัวเราก็ย่อมไม่มีผลมาก แต่มาคราวนี้ วินาทีที่ทราบว่าคุณยายกำลังจะจากไปอย่างไม่มีวันกลับจริงๆ โลกทั้งใบกำลังดับ ตัวเหมือนกำลังแตกเป็นเสี่ยงๆ หัวใจเหมือนถูกกรีด มันเจ็บลึกอย่างอธิบายไม่ถูก ข้าพเจ้าได้ประจักษ์แจ้งกับ คำว่า *"ความรัก"* และ *"ความทุกข์"* ในขณะเดียวกัน *"ทุกข์"* ที่ตั้งอยู่ในความประมาทไม่รู้ว่าความผูกพันที่มีกันมานานนั้นคือ การไปสร้างขันธ์ ๕ การไปยึดในตัวตน *"ทุกข์"* ที่ไม่ยอมรับธรรมชาติของการจากไป *"ทุกข์"* ที่ไม่ปล่อย

คงจะเป็นเพราะบุญ ที่เคยทำร่วมกับคุณยายมาจึงทำให้ข้าพเจ้าได้สติกลับมาเร็ว และเห็นว่าจริงๆ แล้ว การที่จะให้คุณยายมีชีวิตอยู่ เพราะเราว่ารักท่านไม่อยากให้ท่านจากไปนั้น แท้จริงก็คือ ความเห็นแก่ตัวของเรา เราเรียก ความเห็นแก่ตัวของเราว่า ความรัก

การที่มีสติกลับมาในวันรุ่งขึ้นนั้นทำให้ข้าพเจ้าใช้ทุกวินาทีที่เหลืออยู่กับคุณยายอย่างมีค่ามากที่สุด ส่วนหนึ่งในความภาคภูมิใจในชีวิตนี้คือ ก่อนที่คุณยายจะละสังขารเพียงไม่กี่วัน คุณยายได้มอบหมายงานบุญครั้งสุดท้ายจากเตียงผู้ป่วยว่า *"ติ๊ก ยายอยากทำบุญตักบาตรพระ ยายอยากให้ติ๊กช่วยจัดการเรื่องอาหารคาว-หวาน ผ้าไตร ของทำบุญต่างๆ รวมทั้งจัดดอกไม้ให้ยายด้วย ทุกอย่างแล้วแต่ติ๊กเลยนะ"* ทุกขั้นตอนในการจัดเตรียมของให้คุณยายเสมือนภาพในอดีตที่เคยร่วมทำบุญกับท่านมา ข้าพเจ้าไม่ละเลยในทุกรายละเอียดที่คุณยายเพียรสอนและมอบให้มา และตระหนักรู้ซึ้งว่าแม้นจะเป็นครั้งสุดท้ายแต่จะเป็นครั้งสุดท้ายที่สะท้อนถึง "สายใยชีวิตแห่งความผูกพันของยายกับหลาน" ข้าพเจ้าได้ใช้มรดกทางโลกและทางธรรมทั้งหมดที่คุณยายอบรมบ่มเพาะให้มานำส่งจิตสุดท้ายของคุณยายไปสู่ความสงบ สู่สุคติ คุณยายเกิดมากับ**ธรรมชาติของจิตที่มีเนื้อแท้เป็นธรรม** และก็จากไปด้วย**ธรรมชาติของจิตที่เป็นธรรม**

การจากไปของคุณยายทำให้ ข้าพเจ้าเข้าใจได้ถึง ***"ความรักแท้ที่บริสุทธิ์ ความรักแท้ที่ไม่มีกิเลสเจือปน"*** ที่ข้าพเจ้าได้รับจากท่านมาโดยตลอด และที่ข้าพเจ้าได้มอบให้ท่านมาโดยตลอดเช่นกัน หากแม้นคุณยายมีญาณวิถีรับรู้ได้ในขณะนี้ ข้าพเจ้าก็อยากจะบอกคุณยายว่า ข้าพเจ้าจะจดจำคำอวยพรที่คุณยายให้ข้าพเจ้ามาตลอดว่า ***"ยายขอให้ติ๊กเจริญในธรรม และบรรลุในธรรม"*** การจากไปของคุณยายคือ ***อริยทรัพย์ทางธรรมที่ประเสริฐสุด*** ถ้าแม้นว่าภพชาตินี้ของข้าพเจ้ายังไม่จบและข้าพเจ้ายังคงต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก ข้าพเจ้าก็ขอให้เป็นการเกิดมาเพื่อร่วมสร้างบุญ บำเพ็ญเพียร (**"สัลเลโข วิริยัมหินา"** - พร้อมทั้งความ***เพียรเลิศ*** เป็นเครื่องขูดกิเลสหาย) และร่วมเป็นคู่บุญกับคุณยายจนถึงซึ่งนิพพานด้วยกันเทอญ

จากหลานและ/หรือลูกคนสุดท้องที่คุณยายบอกเสมอว่า ***"รักเสมือนลูกสาวคนเล็ก"***

สุธิดา โฆสิตสกุล.

(สุธิดา โฆสิตสกุล) (ติ๊ก ติ๊กกี้ ตุ๊กติ๊ก ของคุณยาย)

คำไว้อาลัย คุณยาย สมใจ เพียรเลิศ

ตั้งแต่ข้าพเจ้าพอเริ่มจำความได้ ภาพบ้านศรีย่านเป็นสถานที่เดียวในกรุงเทพฯ ที่ข้าพเจ้าได้ติดตามมารดา (นางฉวีวรรณ โฆสิตสกุล) มาเที่ยว เพราะโดยปกติ ภูมิลำเนาวัยเด็ก ข้าพเจ้าได้รับการศึกษาที่ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ที่ซึ่งทางครอบครัวบิดา (นายเฉลา โฆสิตสกุล) มีธุรกิจอยู่

ในทุกๆ วันอาทิตย์ มารดาจะพาข้าพเจ้าเข้ากรุงเทพฯ มาที่บ้านศรีย่าน เพื่อมาหาคุณตาภักดิ์ และคุณยายสมใจ เพียรเลิศ ซึ่งข้าพเจ้าได้มีโอกาสพบและเล่นสนุกกับ ลูกพี่ - ลูกน้อง รวมทั้งในบางโอกาส ก็มีโอกาสได้พบและได้รับการอบรมสั่งสอนจาก ยายทวด (แม่ชีล้วน วัฒนากร) บ้างเป็นครั้งคราว เมื่อท่านได้มาพักที่บ้านศรีย่าน

กิจกรรมหลักๆ ที่ข้าพเจ้าพอจำได้ เช่น คุณตา มักทำสุกี้แบบญี่ปุ่น (ซึ่งไม่ใช่แบบโคคา หรือ MK สุกี้) ให้ทานช่วงวันปีใหม่ โดยใช้กระทะทองเหลืองแบบโบราณ หรือคุณยายมักทำข้าวเม่าหมี่แจกลูกๆ หลานๆ อยู่เป็นประจำ ทุกครั้งที่มาบ้านศรีย่านในเวลานั้นจะต้องได้ทานอาหาร หรือขนมอร่อยๆ อยู่เสมอ การมาบ้านศรีย่านในวัยเด็กของข้าพเจ้าจึงเปรียบเหมือนช่วงเวลาที่ข้าพเจ้ารอคอยทุกสัปดาห์ และต้องรู้สึกเศร้าทุกครั้งเมื่อเวลาค่ำๆ มาถึง เพราะคุณตา คุณยาย จะมานั่งส่งมารดาและข้าพเจ้าที่หน้ามุกเพื่อกลับบ้านโป่งทุกครั้ง

เมื่อเวลาผ่านไป พี่สาวของข้าพเจ้า (นางสาวสุธิดา โฆสิตสกุล) จะต้องเข้ามารับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ รร.เขมะสิริอนุสสรณ์ (กรุงเทพฯ) ก่อนข้าพเจ้า และต้องมาอาศัยอยู่กับคุณตา-คุณยายที่บ้านศรีย่าน โดยข้าพเจ้ายังคงพักอาศัยและศึกษาอยู่ที่ อ.บ้านโป่ง แต่ก็ยังมีโอกาสไปบ้านศรีย่านทุกสัปดาห์เช่นเดิม

ข้าพเจ้ามีโอกาสได้สัมผัสกับคุณตาภักดิ์ ได้ไม่นาน ท่านก็ป่วย แต่ตลอดเวลาที่ท่านป่วย สิ่งที่ข้าพเจ้าจำความได้ คือ ภาพคุณยายสมใจ ที่คอยดูแลปรนนิบัติท่านด้วยความอดทนอยู่ตลอดเวลา ไม่เคยได้ยินคุณยายมาบ่น หรือว่าต่างๆ ให้ลูกๆ หลานๆ ได้ยินเลย

เมื่อข้าพเจ้าจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ข้าพเจ้าได้สอบเข้าระดับมัธยมศึกษาที่ รร.สวนกุหลาบวิทยาลัย ซึ่งเป็น รร. ที่ข้าพเจ้าใฝ่ฝันมาโดยตลอด และเวลานั้นเองที่ข้าพเจ้าจำเป็นต้องมาอาศัยอยู่ที่บ้านศรีย่านอย่างเป็นการถาวร จากชีวิตเด็กต่างจังหวัดต้องมาเป็นเด็กกรุงเทพฯ สิ่งแรกที่ข้าพเจ้าจำได้ คือ ภาพที่คุณยายต้องตื่นแต่ตี ๕ คอยมาปลุกข้าพเจ้า และช่วงแรก คุณยายจะต้องเดินจากบ้านศรีย่านไปส่งข้าพเจ้าขึ้นรถเมล์ที่อู่รถเมล์ สาย ๙ ซึ่งอยู่ไกลออกไปจากบ้านเป็นระยะทางพอสมควร และแม้แต่เวลาฝนตก คุณยายก็จะกางร่มไปส่งและรอจนเห็นว่าข้าพเจ้าขึ้นรถไปอย่างปลอดภัย คุณยายจึงค่อยๆ เดินกลับไป ยิ่งไปกว่านั้น ช่วงแรกๆ คุณยายยังคอยต้องไปรับในช่วงเย็นๆ ที่ท่ารถเมล์ เมื่อข้าพเจ้าเลิกเรียน สิ่งต่างๆเหล่านี้ยังคงติดอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้ามาโดยตลอด ยิ่งไปกว่านั้น ทุกเย็นๆ เมื่อข้าพเจ้ากลับมา คุณยายจะคอยเตรียมขนมของว่างอร่อยๆ ให้ข้าพเจ้าทานเวลานั่งทำการบ้าน คุณยายคงไม่สามารถสอนหรือช่วยทำการบ้านให้ข้าพเจ้าได้แต่สิ่งที่คุณยายทำให้ตลอด คือ หาขนม หรือของว่างอร่อยๆ ให้ข้าพเจ้าได้ทาน พร้อมทั้งทำอาหารเย็นอร่อยๆ เช่น แกงจืดวุ้นเส้นหมูสับแกงจืดฟักเขียว ตามแบบฉบับของคุณยาย ให้ข้าพเจ้าทานมาโดยตลอด

อาหารเช้าอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าจำไม่เคยลืมรสชาติ คือ มักกะโรนีผัดไส้กรอกใส่หอมใหญ่ คุณยายทำได้อร่อย จนถึงปัจจุบันข้าพเจ้าก็ยังไม่เคยทานผัดมักกะโรนีที่ไหนอร่อยเท่าที่คุณยายทำจากใจจริง

เมื่อข้าพเจ้าจบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๔ ข้าพเจ้าพยายามอย่างยิ่งที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ซึ่งหลายครั้งที่ข้าพเจ้าก็นั่งดูตาราจนถึงตี ๑ ตี ๒ ซึ่งก็มีคุณยายอีกเช่นเดิมที่คอยเอานมร้อนๆ มาไว้ที่โต๊ะให้ข้าพเจ้าอยู่เสมอๆ ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าเจ็บป่วย คุณยายจะคอยเข้าไปดูในห้องนอน และบางครั้งคุณยายก็พาเดินไปหาหมอที่คลีนิคหน้าปากซอย หรือนั่งรถตุ๊กๆ ไปหาหมอที่ซอยพิชัย

เมื่อข้าพเจ้าประสบความสำเร็จ จนเรียนจบระดับอุดมศึกษา คุณยายก็ไปแสดงความยินดี และสิ่งสำคัญอีกครั้งคือ เมื่อข้าพเจ้าประสงค์ที่จะอุปสมบท แม้คุณยายจะอายุมากแล้วแต่คุณยายก็นั่งรถเมล์ไปที่วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อพาข้าพเจ้าไปฝากกับท่านเจ้าคุณศรี ด้วยตัวของท่านเอง

เมื่อข้าพเจ้ามีครอบครัวและมีเหลน เหลนทุกคนคุณยายจะเป็นผู้ที่ขลิบผมไฟให้ และทุกครั้งที่พาเหลนไปกราบคุณยายมักจะให้พรซ้ำๆ เดิมๆ ให้ข้าพเจ้า **“เจริญรุ่งเรือง เป็นเจ้าคนนายคน ร่ำรวยเป็นร้อยล้านพันล้าน สุขภาพแข็งแรง”** คุณยายจะพูดเช่นนี้โดยตลอด

ตลอดชีวิตข้าพเจ้า ภาพคุณยาย คือ คุณยายที่ใจดี ธรรมะธรรมโม ไม่ทำอะไรให้ลูกหลานหนักใจ คุณยายประหยัด ชอบนั่งรถเมล์มากกว่าแท็กซี่ คุณยายทำอาหารอร่อย ทำข้าวเม่าหมี่เก่ง และแจกหลานๆ ตลอด คุณยายเป็นผู้ให้ แม้กระทั่งข้าพเจ้าเติบใหญ่ คุณยายก็ยังให้อยู่ตลอดเวลา

สิ่งที่ข้าพเจ้าเสียใจบ้างคือ เมื่อข้าพเจ้ามีความพร้อมในหลายๆ อย่าง ทั้งธุรกิจ และฐานะที่สร้างขึ้นมาได้ ข้าพเจ้าอยากพาคุณยายเดินทางไปท่องเที่ยว หรือทานอาหารที่ดีๆ บ้าง แต่เมื่อเวลานั้นมาถึง สุขภาพร่างกายคุณยายก็ไม่ค่อยสะดวก ข้าพเจ้ายังรู้สึกดีบ้างที่เงินเดือนเดือนแรกที่ข้าพเจ้าเรียนจบ ข้าพเจ้าได้ซื้อกระเป๋ายี่ห้อ CELINE ให้คุณยายเป็นของขวัญชิ้นแรกจากน้ำพักน้ำแรงของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าพูดได้อย่างเต็มปากและจากใจ ถึงแม้ข้าพเจ้าจะไม่ชอบถ่ายรูป ไม่ชอบเก็บรูปถ่าย แต่ทุกสิ่งข้างต้น ข้าพเจ้าเขียนจากความทรงจำในสมองและจิตใจ จากความรู้สึกของหลานคนหนึ่งที่พึงระลึกถึงพระคุณของคุณยายตลอดมาว่า ถ้าไม่มีคุณยายสมใจ เพียรเลิศ คอยเลี้ยงดู ข้าพเจ้าคงไม่สามารถเติบโต และเจริญในชีวิตและหน้าที่การงาน จนสร้างครอบครัวมาได้จนถึง ณ ทุกวันนี้

*** หลับให้สบายนะครับยาย ยายเหนื่อยเพื่อคนอื่นมามากแล้ว ต้อจะจำยายไว้ในความทรงจำตลอดไป

ด้วยรักและอาลัย

(ธนายุส โฆสิตสกุล) (ต้อ) – วริศรา โฆสิตสกุล (หลานสะใภ้) และเหลนๆ

คิดถึงแม่

ประเทศไทยเข้าสู่สภาวะสงครามโลกครั้งที่สองระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๘ ก่อนหน้านั้นสกุล “เพียรเลิศ” เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีนายเพ็ชร์ เพียรเลิศ ซึ่งมีอาชีพเป็นแพทย์แผนโบราณเป็นหัวหน้าครอบครัว นางส้มจีน เพียรเลิศ ซึ่งเป็นข้าหลวงในจอมพล สมเด็จเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ เป็นภรรยา มีบุตรและบุตรี รวมทั้งหมด ๑๑ คน พักอาศัยอยู่ร่วมกันในบ้านพักที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ริมคลองบางกอกน้อย ฝั่งตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อย ซึ่งระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพาของสงครามโลกครั้งที่สอง ได้กลายเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในพระนคร เนื่องจากถูกทหารญี่ปุ่นยึดครองสถานีรถไฟเพื่อใช้ลำเลียงทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเสบียงอาหาร คุณพ่อพันตำรวจโทภักดิ์ และคุณแม่สมใจ เพียรเลิศของผม ได้พักอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวพี่น้องคนอื่นๆ ภายในบ้านของสกุล “เพียรเลิศ” นี้ด้วยความผาสุกตลอดมา จนประเทศเข้าสู่สภาวะสงครามถูกกองทัพญี่ปุ่นยึดครอง สถานีรถไฟบางกอกน้อยและย่านใกล้เคียงตกเป็นเป้าหมายการทิ้งระเบิดทางเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตร เพื่อทำลายการลำเลียงทหารและการส่งกำลังบำรุงของกองทัพญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ที่คุณแม่ฯ ตั้งครรภ์ผมนั้น ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ระดมทิ้งระเบิดทางเครื่องบินลงมายังสถานีรถไฟบางกอกน้อยอย่างรุนแรงทั้งกลางวันและกลางคืนวันละหลายครั้ง เพื่อเร่งพิชิตกองทัพญี่ปุ่น เป็นเหตุให้ชาวบางกอกน้อยย่านใกล้เคียงสถานีรถไฟรวมทั้งพี่น้องสกุล “เพียรเลิศ” ต้องหลบหนีภัยระเบิดกันอย่างไม่คิดชีวิต ไม่เป็นอันกินอันนอนถึงกับบาดเจ็บล้มตาย บ้านเรือนถูกระเบิดเกิดเพลิงไหม้ทั้งหลังเป็นจำนวนมาก รวมทั้งคุณแม่ผมต้องเผชิญทุกข์ยากลำบากที่สุดในชีวิต ด้วยการปกป้องชีวิตพี่สาวผมที่อายุได้เพียง ๑ ขวบ แนบอกพร้อมทั้งอุ้มท้องผมที่อยู่ในครรภ์หลบหนีภัยระเบิดอย่างล้มลุกคลุกคลาน จนถึงวันที่ผมคลอด คุณแม่ลงเรือจ้างข้ามคลองบางกอกน้อยเพื่อจะไปโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งนอกจากจะต้องหนีให้พ้นภัยระเบิดทางเครื่องบินแล้ว คุณพ่อเล่าให้ฟังว่าต้องเร่งเดินทางให้ทันถึงโรงพยาบาลศิริราชก่อนคลอดอีกด้วย เพื่อที่ลูกจะได้ไม่คลอดในเรือจ้างซึ่งสมัยนั้นถือว่าจะเป็นอัปมงคลแก่ชีวิตทารก ดังนั้นคุณพ่อถึงกับต้องถอดเสื้อช่วยพายหัวเรือ ในขณะที่ผู้รับจ้างพายท้ายเรือ จนในที่สุดสามารถพาคุณแม่ไปทันคลอดที่โรงพยาบาลศิริราชได้อย่างปลอดภัย แต่สงครามก็ไม่เคยปราณีใคร สุดท้ายบ้านของสกุล “เพียรเลิศ” แม้จะได้ชื่อว่าเป็นบ้านของบิดามารดารัฐมนตรีในขณะนั้น (พลตรี เภา เพียรเลิศ รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการคลัง) ก็ยังถูกระเบิดทิ้งลงมาเพลิงไหม้หมดทั้งหลัง ญาติพี่น้องบางคนถูกสะเก็ดระเบิดถึงขาขาดพิการตลอดชีวิต ทรัพย์สินของทุกคนถูกเพลิงไหม้เสียหายหมด ไม่เว้นแม้กระทั่งร่างที่ไร้วิญญาณของคุณปู่คุณย่าที่ถึงแก่อนิจกรรมระหว่างสงคราม และเก็บศพไว้ภายในบ้านเพื่อรอการฌาปนกิจ ญาติพี่น้องร่วมวงศ์สกุลต้องอพยพหนีภัยสงคราม พลัดพรากจากกันโดยแทบจะไม่มีทรัพย์สินเหลือติดตัว นับเป็นโศกนาฏกรรมที่ไม่อาจลืมเลือนได้ของญาติพี่น้องสกุล "เพียรเลิศ" และชาวชุมชน "บางกอกน้อย" ที่ต่างก็ต้องประสบชะตากรรมกันอย่างแสนสาหัส มิเพียงแต่ฉากเศร้าสะเทือนใจของ "อังศุมาลิน" จากภาพยนตร์เรื่อง "คู่กรรม" เท่านั้น ความทุกข์ยากลำบากในการอุ้มท้องและให้กำเนิดผม ซึ่งเป็นที่ตระหนักตลอดมานี้เอง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผมไม่เคยจัดงานรื่นเริงหรือรับของขวัญแสดงความยินดีในโอกาส "วันคล้ายวันเกิด" เลย ในชีวิต นอกจากการทำบุญถวายพระภิกษุสงฆ์และกราบคุณแม่ เพื่อระลึกถึงพระคุณและแผ่บุญกุศลที่บำเพ็ญมาให้ "แม่" ที่ผมทำให้ท่านต้องทุกข์ยากลำบากและเจ็บปวดในการปกป้องชีวิตและให้กำเนิดผม ท่ามกลางภัยระเบิดจากเครื่องบินในสภาวะสงคราม และมิเพียงแต่วันคล้ายวันเกิดทุกปีที่ผมจะกราบขอพรจากคุณแม่เท่านั้น แต่ทุกครั้งที่ผมได้ก้าวหน้าทางราชการ ในการได้รับพระราชทานยศหรือตำแหน่งสูงขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากการเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานประดับยศตำรวจชั้นนายพลของผมสามครั้ง ตั้งแต่ชั้นยศ พลตำรวจตรี ถึงพลตำรวจเอก ผมจะไปกราบคุณแม่ที่บ้านศรีย่าน เพื่อน้อมระลึกนึกถึงพระคุณแม่ที่ส่งผลให้ผมได้มีความเจริญก้าวหน้าทางราชการ พร้อมทั้งกราบขอพรจากคุณแม่เพื่อความเป็นศิริมงคล และเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติต่อไป แต่บัดนี้ไม่มีคุณแม่ที่คอยให้พรที่สัมฤทธิ์ผลแก่ผม และให้ผมกราบเพื่อความเป็นศิริมงคลอีกต่อไปแล้ว

คุณแม่แม้จะไม่เคยได้รับรางวัล "แม่ดีเด่น" จากสถาบัน หรือองค์กรใดๆ แต่ลูกของแม่ทุกคนก็ดีใจและภาคภูมิใจที่ได้เกิดเป็นลูกของแม่ผู้ยิ่งใหญ่และสมบูรณ์แบบในใจลูกๆ ทุกคนตลอดมา แม่มีความเป็น "กุลสตรีไทย" ที่เพรียบพร้อมทุกด้าน ทั้งรูปสมบัติ การครองตน การแต่งกายตามโอกาสและประเพณีต่างๆ โดยเฉพาะตามวัฒนธรรมประเพณีไทยได้อย่างงดงาม เหมาะสม มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย นอบน้อมถ่อมตน เป็นผู้ฟังที่ดี มีความอดทนทุกสถานการณ์ และเข้าถึงทุกชนชั้นโดยไม่ถือตัว ถ้าจะบรรยายถึงคุณธรรมความดีของคุณแม่ ซึ่งปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนตลอดมาเป็นระยะเวลายาวนานโดยต่อเนื่องมากกว่าครึ่งศตวรรษให้ครบทุกด้าน คงต้องใช้เนื้อที่และหน้ากระดาษอีกมากมาย จึงขอได้กรุณาอ่านจากเกร็ดชีวประวัติของคุณแม่ที่ได้มีการนำเสนอไว้แล้ว เริ่มตั้งแต่ความเป็นลูกกตัญญูของบิดามารดา ความเสียสละที่ยิ่งใหญ่ให้แก่พี่น้อง ความเป็นศรีภริยา เป็นมารดา และเป็นย่า ยาย ที่ประเสริฐสุดในบุคคลคนเดียวกันได้อย่างน่าชื่นชม ไปจนถึงบั้นปลายชีวิตที่คุณแม่ได้อุทิศทั้งกาย ใจ และทรัพย์สินเพื่อสืบทอดทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและสาธารณกุศล มุ่งมั่นทำประโยชน์ให้สังคมมิได้ขาด ทำบุญตักบาตร ถือศีลปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด แม้ขณะกำลังป่วยหนักต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล คุณแม่ยังมีโอกาสได้บำเพ็ญบุญกับพระอริยสงฆ์ที่แวะเวียนมาเยี่ยมเยียนที่ห้องผู้ป่วยหลายองค์ในห้วงสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นภาพที่ประทับใจลูกหลานที่ได้มีโอกาสร่วมอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง แม้จนกระทั่งหลังจากคุณแม่ได้ล่วงลับไปแล้ว พระภิกษุสงฆ์ชั้นสมเด็จพระราชาคณะที่คุณแม่เคารพสักการะตลอดเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ คือ สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ประทานพระเมตตาไปร่วมพิธีสวดพระอภิธรรม และเป็นประธานในพิธีฌาปนกิจคุณแม่ รวมทั้งพระอริยสงฆ์องค์อื่นๆ อีกหลายองค์ด้วย พวกเราลูกหลานจึงมีความมั่นใจในกุศลผลบุญที่ได้บำเพ็ญ และการเข้าถึงธรรมะมาตลอดชีวิตของคุณแม่ย่อมจะเป็นพลวปัจจัยเกื้อหนุนให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของคุณแม่ไปสู่สุขคติในสัมปรายภพ อย่างแน่นอน

ผมใคร่ขอถือโอกาสนี้ ระลึกนึกถึงคุณธรรมความดี และพระคุณแม่นอกเหนือจากชีวประวัติทั้งในส่วนซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่ตัวผมเองโดยตรง และที่นอกเหนือจากการรับรู้ของผู้คนโดยทั่วไปอีกบางประการ กล่าวคือ -

๑. ความเป็นแม่พระของลูก : แม้ในยามเยาว์วัยผมจะไม่ใช่เด็กที่เรียบร้อยนัก และค่อนข้างดื้อรั้นต่อคุณแม่ แต่ผมและลูกๆแม่ทุกคนก็โชคดีที่ไม่เคยถูกแม่เฆี่ยนตี ตามภาษิตนิยมโบราณของชาวไทยที่ว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” เลย ทั้งๆที่ผมเคยถูกท่านอธิการลงโทษเฆี่ยนที่โรงเรียนเพราะความประพฤติที่ไม่เรียบร้อยมาแล้ว ซึ่งเป็นเพราะคุณแม่อบรมเลี้ยงดูลูกโดยใช้หลักเมตตาธรรม และความมีเหตุมีผล ความเห็นใจและเข้าใจ การให้คำแนะนำปรึกษาหารือ แทนการตำหนิลงโทษดุด่าว่ากล่าว หรือการใช้อารมณ์มาโดยตลอด รวมไปถึงรุ่นหลานย่าหลานยายของผมและพี่สาว ที่นำบุตรชายหญิงไปฝากคุณแม่อบรมสั่งสอนเลี้ยงดูต่างก็ได้รับอานิสงส์ไปเช่นเดียวกัน

๒. การอุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อทางราชการหรือส่วนรวม : ในฐานะความเป็นภรรยาของสามีที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ เคยดำรงตำแหน่งผู้กำกับการ ๑ กองพลาธิการ กรมตำรวจ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างวงเงินงบประมาณสูง และรักษาการผู้อำนวยการองค์การฟอกหนัง กระทรวงกลาโหม แต่คุณแม่สามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับการทำงานของคุณพ่อ คงทำตัวเปรียบเสมือน “ช้างเท้าหลัง” ที่ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ให้สามี ทั้งอาหารการกิน และสุขภาพร่างกาย อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการบังเกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุดต่อทางราชการ ทั้งนี้รวมถึงการเป็นมารดาของผม ที่เคยดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการระดับสูงด้วยเช่นเดียวกัน แม้คุณแม่จะมีความรักผูกพันห่วงใยผมที่เป็นบุตรชายคนโต ซึ่งคุณแม่ประคับประคองปกป้องขณะอุ้มท้องและคลอดจากครรภ์ด้วยความยากลำบาก แต่ถ้าจะต้องเลือกระหว่างประโยชน์ทางราชการหรือส่วนรวม กับความสุขสบายส่วนตัวของผมแล้ว คุณแม่จะยึดโยงประโยชน์ทางราชการหรือส่วนรวมเสมอ โดยไม่แสดงออกใดๆ ในความรักผูกพันห่วงใยที่มีต่อตัวผม คงมีแต่สีหน้าและแววตาของคุณแม่เท่านั้นที่ผมสังเกตเห็นได้ ตัวอย่างของกรณีนี้ที่คุณแม่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความจำเป็น หรือเหตุบังเอิญ มีหลายครั้งหลายหน กล่าวคือ –

๒.๑ หลังจากผมสอบแข่งขันเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ ๑ ได้เป็นลำดับที่ ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งจะต้องผ่านการทดสอบกำลังกายกำลังใจในวันมอบตัวหรือ “ต้อนรับน้องใหม่” ตั้งแต่จุดลงรถสะพานโพธิ์แก้ว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไปจนถึงหน้าประตูโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นระยะทางหลายกิโลเมตร โดยนักเรียนใหม่อย่างพวกผมทุกคนไม่มีใครเดินเข้าโรงเรียนด้วยความสง่าผ่าเผย แต่เป็นการล้มลุกคลุกคลาน ทั้งคลานคืบ คลานเข่า กลิ้งขึ้นและลงคูน้ำข้างทาง เป็นการทดสอบกำลังความแข็งแกร่งของร่างกายไปตลอดทาง จนมีเพื่อนร่วมรุ่นถอดใจลาออกไปหลายคน คุณแม่ซึ่งไม่เคยดุว่าเฆี่ยนตีผมเลยตั้งแต่เล็กจนโตเป็นหนุ่ม ได้ติดตามไปให้กำลังใจผมร่วมกับคุณพ่อตลอดทาง ด้วยความสะเทือนใจและห่วงใยที่แสดงออกทางสีหน้าและแววตา โดยมิได้มีคำพูดใดๆ ออกจากปาก จนในที่สุดผมก็สามารถผ่านการทดสอบรับน้องใหม่วันนั้นได้ด้วยความภาคภูมิใจ

๒.๒ เมื่อผมสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และได้รับการแต่งตั้งออกมารับราชการตำรวจ ในตำแหน่งรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อได้เพียง ๑ ปีเศษ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้มีคำสั่งย้ายผมและเพื่อนร่วมรุ่นไปดำรงตำแหน่งในพื้นที่ภาคอีสานและภาคใต้ ที่มีสถานการณ์ความรุนแรงของการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และมีการประกาศกฎอัยการศึกเต็มอัตรา โดยผมถูกแต่งตั้งโยกย้ายไปดำรงตำแหน่งในเขตพื้นที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในที่หมาย ๗ กองทัพภาคที่ ๒ ซึ่งมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๓ อำเภอของจังหวัดนครพนม คือ อำเภอคำชะอี อำเภอนาแก และอำเภอดอนตาล จังหวัดนครพนมซึ่งอยู่ในเทือกเขาภูพานของภาคอีสาน โดยสถานการณ์ความรุนแรงขณะนั้นเป็นเหตุให้มีการสูญเสียชีวิตนายทหาร และนายตำรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ดังกล่าวไปหลายนายแทบไม่เว้นแต่ละวัน เป็นเหตุให้นายตำรวจหลายนายที่จะถูกโยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงอันตรายดังกล่าวถึงกับถอดใจขอลาออกจากราชการ เพราะเกรงจะได้รับอันตรายและไม่กล้าเสี่ยงชีวิต สำหรับผมที่ไม่หวั่นไหวได้เดินทางไปรับตำแหน่งใหม่โดยทางรถไฟ

ที่สถานีรถไฟหัวลำโพง วันเดินทางผมมีเพียงพ่อแม่ไปส่งที่สถานีรถไฟเท่านั้น แม้ท่านทั้งสองจะไม่ห้ามปรามหรือทักท้วงการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงอันตรายคราวนั้น แต่ผมก็สังเกตสีหน้าและแววตาของคุณแม่ที่เต็มไปด้วยความห่วงใยผมได้ แม้ท่านจะเต็มใจและภาคภูมิใจที่ผมยอมเสียสละแม้แต่ชีวิต เพื่อความสงบสุขและอธิปไตยของประเทศก็ตาม

๒.๓ ผมได้ปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงชีวิตในเขตจังหวัดนครพนมอย่างปลอดภัยประมาณ ๒ ปีเศษ จึงได้รับการแต่งตั้งกลับมารับราชการในสถานีตำรวจนครบาลอีกหลายปี โดยพักอาศัยอยู่ที่บ้านพ่อแม่ บ่อยครั้งที่ผมออกเวรจากสถานีตำรวจกลับไปบ้านพัก และหลับไปด้วยความง่วงและอ่อนเพลียได้ไม่นาน ปรากฏว่ามีโทรศัพท์ตามตัวผมกลับไปสถานีตำรวจจากกรณีที่มีเหตุคดีอุกฉกรรจ์ หรือเกิดเหตุการณ์ที่ต้องระดมกำลังนายตำรวจไปปฏิบัติหน้าที่รับสถานการณ์อย่างเร่งด่วน คุณแม่แม้จะสงสารเห็นใจผมที่ยังพักผ่อนหลับนอนได้ไม่เพียงพอ แต่ด้วยความที่เห็นแก่ประโยชน์ทางราชการและส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ประกอบกับไม่เคยพูดเท็จในชีวิต คุณแม่จึงจำเป็นต้องปลุกผม เพื่อให้รับโทรศัพท์เรียกตัวผมเดินทางกลับไปปฏิบัติหน้าที่ที่สถานีตำรวจอีก

ทั้งๆ ที่ผมได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้ล่วงหน้าว่า ในที่สุดวันที่แม่จะต้องจากทุกคนไปจะต้องมาถึง แต่ก็ยากที่จะทำใจได้ แม่เป็นแบบฉบับสำหรับผมและลูกทุกคน ทั้งในความซื่อสัตย์สุจริต เรียบง่าย รักสงบ อดทน เสียสละ ต่อสู้ความทุกข์ยากลำบากมาตลอดชีวิต เป็นคนที่มีจิตใจดี มีน้ำใจกว้างขวางยิ่งกว่าแม่น้ำทุกสายในประเทศรวมกัน เกรงใจ ยกย่องให้เกียรติผู้อื่น พอใจ ที่จะเป็น “ผู้ให้” แก่ทุกคนที่เข้ามาในชีวิตมากกว่า มีคุณลักษณะ “ประนีประนอม” สูง ซึ่งคุณธรรมความดีที่พึงประสงค์ทั้งหลายเหล่านี้ รวมทั้งสิ่งที่แม่พร่ำอบรมสั่งสอน ได้ซึมซับเข้าไปในสายเลือดของผมตามความประสงค์ของแม่แล้ว ผมตระหนักในพระคุณของแม่ที่กรุณาให้ความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น ความห่วงใย ความเอื้ออาทรแก่ลูกทุกคน และยังเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไปถึงหลานเหลน ตลอดจนเพื่อนของบุตรหลานด้วย แม่เป็นทั้ง “แม่บังเกิดเกล้า” เป็น “แม่พระ” เป็น “แม่บ้าน” และเป็น “แม่ครัว” ในเวลาเดียวกันให้แก่ลูกมาจนถึงหลาน แม่ปั้นชีวิตลูกมาตั้งแต่เกิด มือแม่เคยแกว่งไกวเปลให้ลูกนอน เสียงของแม่เคยเห่กล่อมให้ลูกหลับ โดยที่แม่ไม่ยอมให้ลูกได้ลิ้มชิมรสความทุกข์ยากลำบากเหมือนชีวิตแม่เลย การสูญเสียแม่จึงเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่ผมได้สูญเสีย “ผู้หญิง” ที่รักผมมากที่สุดในโลก และเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยความมี “เมตตา” มีความ “กรุณา” มี “มุทิตา” และมี “อุเบกขา” ไปอย่างไม่มีวันกลับ ตลอดชีวิตแม่ได้อดตาหลับขับตานอนเพื่อลูกมายาวนาน ครั้งนี้จึงขอให้แม่ได้ “หลับให้สบายและพักผ่อนให้เต็มที่ หลังจากที่แม่ได้เหน็ดเหนื่อยเพื่อลูกหลานมาแล้วตลอดชีวิต ไม่ต้องห่วงใยใดๆ อีก” ผมมีความสุขและภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นลูกแม่ และจะพยายามประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามที่แม่คาดหวังให้มากที่สุด ลูกๆทุกคนได้ดูแลแม่อย่างดีตามที่คุณพ่อได้สั่งเสียครั้งสุดท้ายไว้แล้ว อัฐิของแม่ที่ลูกเคารพเทิดทูน ได้นำไปไว้เคียงคู่กับคนที่แม่เคารพรัก โดยบรรจุไว้เคียงคู่กับคุณพ่อที่เจดีย์วัดธรรมมงคล และบรรจุไว้ใกล้กับ คุณยาย คุณลุงจรูญ วัฒนากร และน้าสนิท วัฒนากร ในเจดีย์ของสกุล “สุคนธมาน” และ “วัฒนากร” ที่วัดเพลง จังหวัดราชบุรี และจองไว้ล่วงหน้าสำหรับลูกของพ่อแม่ที่จะขออยู่ร่วมด้วย ณ เจดีย์วัดธรรมมงคล อีกด้วย หากชาติหน้ามีจริงผมขอตั้งจิตอธิษฐานให้ได้เกิดมาเป็นลูกของแม่ที่ประเสริฐสุดอีกทุกชาติไป

เคารพรักแม่มากที่สุด

พลตำรวจเอก

(ชาญชิต เพียรเลิศ)

กรรมการข้าราชการรัฐสภา

ด้วยรัก...ผูกพัน...และอาลัย

(คุณย่าร่วมชื่นชมความสำเร็จของหลาน “เอ๋”)

(คุณย่าร่วมชื่นชมความสำเร็จของหลาน “วิทย์”)

“เอ๋ กับ วิทย์” เป็นหลานย่าที่โตมากับคุณย่าที่บ้านศรีย่าน ตั้งแต่เด็กจนโต ตั้งแต่จำความได้เราพี่น้องใช้ชีวิตในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ และตอนปิดภาคเรียน ที่บ้านศรีย่าน คุณพ่อคุณแม่จะพาไปค้างทุกวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ โดยมีคุณย่าเป็นผู้ดูแลและเลี้ยงเรามาตลอด มีความใกล้ชิดกับคุณย่า ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับ ตื่นเช้า คุณย่าจะเป็นห่วงเป็นใย เตรียมอาหาร และขนมให้ทุกๆ คนในบ้าน โดยไม่เหน็ดเหนื่อย ตอนเย็นก็ให้เงินเราไปซื้อขนมนอกบ้าน คุณย่าเป็นย่าที่ใจดี และน่ารักที่สุดในโลก คุณย่ารักหลานมาก ไม่เคยดุหรือตีหลานๆ เลยแม้แต่ครั้งเดียว คุณย่าดูแลเอาใจใส่บุตรหลานทุกคนอย่างดีมาก ตื่นก่อนนอนทีหลังทุกคน มีความเข้าใจจิตใจ อบรม สั่งสอนหลานๆ ด้วยความใจเย็น คุณย่าทำกับข้าวและขนมต่างๆได้อร่อยมาก โดยเฉพาะ หมี่กรอบ สตูว์ลิ้นวัว เอแคร์ และ ขนมครก ในยามว่างคุณย่าก็จะพาเราเล่น ขายขนมครก พับถุงขายกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กๆ อย่างเราชื่นชอบกันมาก ตอนกลางคืนเอ๋ก็มักจะไปนอนกับคุณย่าที่ห้องคุณย่าบ่อยๆ คุณย่าจะตบก้นให้และจับมือกันเวลานอน คุณย่ามักจะพูดเสมอว่า มีหลานนอนข้างซ้ายคนขวาคน คือ เอ๋ กับ พี่ติ๊ก คุณย่ามักจะเล่านิทาน เรื่อง ยายกับตาปลูกถั่วปลูกงาให้ฟังก่อนนอน แม้จะเป็นนิทานเรื่องเดิมไม่รู้ครั้งที่เท่าไหร่ แต่เอ๋ก็ชอบฟังและไม่เคยเบื่อเลย เวลาได้เงินค่าขนมจากคุณปู่มา คุณย่าก็จะพาเราเดินไปฝากเงินที่ธนาคารแถวบ้านกันเสมอ คนแถวบ้านก็ จะรู้จักทักทายคุณย่ากันแทบทุกคน เพราะคุณย่าเป็นคนดี และมีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน คุณย่ามีคุณธรรม และธรรมะในจิตใจ คุณย่าเป็นคนใจบุญและมักจะชอบทำบุญเสมอ ตอนเช้าๆ ก็จะตื่นขึ้นมาใส่บาตรเป็นกิจวัตร ตอนเด็กๆ เรายังไม่รู้จักการประหยัด เราเปิดแอร์ในห้องนอนเกือบทั้งวัน แต่คุณย่าไม่เคยบ่นหรือห้ามเราให้ปิดแอร์เลย คงกลัวหลานจะร้อน พอโตมานึกถึงตอนนั้นก็ยิ่งซาบซึ้งถึงความรักหลานของท่านมากขึ้น เวลาเอ๋มีเรื่องไม่สบายใจ มีปัญหา เอ๋ยังจำคำพูดของคุณย่าที่พูดกับเอ๋ ได้ว่า **“ย่ายังอยู่...ไม่ต้องกลัว”**

แต่ต่อไปนี้ จะไม่มี คุณ ย.ย่า ของเอ๋กับวิทย์อีกแล้ว เอ๋กับวิทย์ ขอกราบแทบเท้าขอบพระคุณในความรัก ความเมตตาที่คุณย่ามีต่อพวกเรา เราจะไม่มีวันลืมพระคุณและความดีงามของคุณย่า ขอให้คุณย่าหลับให้สบายอย่างสงบ คุณย่าเหนื่อยมามากแล้วทั้งชีวิต เราเชื่อว่าคุณย่าจะไปสู่สุคติในที่ที่มีความสุขที่สุด

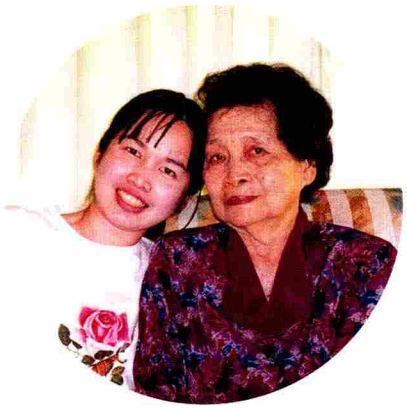
เพราะคุณย่าของพวกเราเป็นคนดี และหากเลือกได้ “เอ๋กับวิทย์” ขอเกิดเป็นหลานของคุณย่าทุกภพชาติไป

กราบคุณย่าจากใจ ด้วยรัก ผูกพัน และ อาลัยอย่างที่สุด

หลานย่า - เอ๋ กับวิทย์ และครอบครัว

พันตำรวจเอก

(นางสาวชลมาส เพียรเลิศ) (อรรถวิทย์ เพียรเลิศ)

เคารพรักและคิดถึงคุณย่าทวดมากที่สุด

(เด็กชาย สิรภพ (มิกกี้) เสกสรรค์วิริยะ) - เหลน (เด็กหญิง ณัฐิมา (มินนี่) เพียรเลิศ) - เหลน

คำไว้อาลัยของ สังข์ (พ.ต.อ. อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ)

แม่เป็นพระในใจลูกเสมอ แม่ได้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูก ได้เล็งเห็นว่าการศึกษาเป็นประตูสำคัญสู่ความก้าวหน้าในชีวิต เมื่อจบมัธยมจาก ร.ร.เซนต์คาเบรียล ลูกก็ได้สอบเข้ามหาวิทยาลัยขอนแก่น จนจบการศึกษาด้านวิศวกรรมไฟฟ้า ปริญญาตรีเกียรตินิยมเหรียญทอง ในช่วงนั้นพ่อและแม่ยังหมั่นไปเยี่ยมลูกสม่ำเสมอ ในระหว่างศึกษาที่ขอนแก่น เมื่อจบจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็ได้เข้าทำงานเป็นวิศวกรที่บริษัทเอสโซ่ฯ สักระยะหนึ่ง หลังจากนั้นก็ได้รับราชการเป็นตำรวจจนมียศถึงพันตำรวจเอก แม่อยากให้ลูกเป็นตำรวจที่ดีเหมือนพ่อ คอยเตือนเสมอว่า อย่างไรก็ตามก็อย่าลาออกจากตำรวจนะ จนทำให้ลูกรับราชการตำรวจจนเกษียณอายุ ส่วนด้านธุรกิจแม่ก็คอยให้การสนับสนุนตลอด และยังไปวางศิลาฤกษ์บริษัทฯให้ จนทำให้ลูกประสบความสำเร็จ

นอกจากนั้นยังได้เคยไปเที่ยวไหนต่อไหนกับแม่อีกหลายครั้งและเคยไปทำบุญร่วมกันด้วย ทุกครั้งที่ไปพบคุณแม่เพื่อรับประทานอาหารที่บ้านศรีย่าน แม่จะทำอาหารที่ลูกชอบตลอดไม่ขาด และยังให้เอากลับบ้านหลายครั้ง ทุกครั้งก็มากและประมาณค่าไม่ได้ ลูกยังทำหน้าที่ทดแทนบุญคุณให้แม่ไม่สมบรูณ์ แต่ลูกก็พยายามไปรับประทานอาหารเย็นทุกๆ วันอาทิตย์เพื่อพบกับแม่ และแม่ก็มีความสุขที่ได้พบลูกเป็นบรรยากาศที่ยากจะอธิบายได้ เพราะแม่ให้ความอบอุ่นใจ และนอกจากนั้นยังมีความประทับใจที่ได้ทำให้ลูกคือ ยังได้ร่วมกับแม่โทรศัพท์ทางไกลคุยกับน้องแอ๊วซึ่งอยู่ต่างประเทศพร้อมกับหลานติ๊ก แม่ไม่เคยทำให้ลูกผิดหวัง เป็นห่วงลูกเสมอจะคอยถามว่า สบายดีหรือเปล่า นอนหลับไหม จะถามตลอดด้วยความห่วง และยังให้ความอบอุ่นลูก จะกอดและจูบก่อนที่จะแยกจากกันทุกครั้ง เป็นความประทับใจลูกมากที่สุด เพราะไม่มีใครจะสามารถให้ได้เท่ากับแม่ ลูกโชคดีที่สุดที่เกิดมาในโลกนี้เป็นลูกแม่

ชีวิตของลูกแม่ได้เพียรพยายามดูแลด้วยน้ำพักน้ำแรง แม่ได้ให้ทุกอย่างกับลูกมากมาย ไม่สามารถจะหาใครให้ได้แบบนี้ ซึ่งจะทดแทนเท่าไหร่ก็ไม่มีวันหมด และไม่สามารถหาสิ่งใดมาเปรียบเทียบได้ ไม่อาจจะกล่าวเป็นคำพูดได้ หากลูกได้ทำสิ่งใดให้แม่เป็นทุกข์ ขอให้แม่ได้โปรดอโหสิกรรมแก่ลูกด้วย และจะขอระลึกถึงพระคุณของแม่ตลอดไป และตั้งใจเป็นคนดีสมดังที่แม่ตั้งใจไว้

ถ้าชาติหน้ามีจริง ลูกขอเกิดมาเป็นลูกของแม่ตลอดไป แม่เป็นตัวอย่างของแม่ที่ประเสริฐที่สุด ขออนุภาพพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลอันเป็นคุณความดีที่แม่ได้ปฏิบัติมาโดยตลอด จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณแม่ จงประสบแต่ความสุขในสัมปรายภพ และนิพพานสมประสงค์ทุกประการ

ด้วยความรักและเคารพยิ่ง

อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ

(พ.ต.อ. อิทธิวัฒน์ เพียรเลิศ) (สังข์)

คุณย่าเป็นตัวอย่างที่ดีงามของผู้ปฏิบัติ “หน้าที่แห่งชีวิต” ได้อย่างสมบูรณ์แบบให้พวกเราเห็นมาตลอด นั่นคือการเป็นแม่ เป็นย่าผู้เสียสละ เลี้ยงลูกทั้ง ๕ คน เติบโตมาประสบความสำเร็จอย่างสูง ให้ความรักดูแลหลานๆ ทุกคนอย่างอบอุ่นเสมอมา พวกเราจะยึดเอาความสำเร็จของคุณย่าไว้เป็นแรงบันดาลใจในการเลี้ยงดูเพียรเลิศรุ่นต่อๆ ไป และจะขอเก็บความรักของคุณย่าที่มีต่อพวกเราไว้ในความทรงจำตลอดไป

รัก เสมอ

สมิทธิ เพียรเลิศ

(สมิทธิ เพียรเลิศ) (อู)

กราบเท้าคุณย่าที่เคารพรัก

ขอให้คุณย่าไปสู่สุขคติ และมีความสุขตลอดไป จอยหวังว่าความเมตตาปราณีและความรักที่คุณย่ามอบให้ จะยั่งยืนตลอดไป

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ธิชา เพียรเลิศ

(ธิชา เพียรเลิศ) (จอย)

ดีใจที่ได้เกิดเป็นหลานย่าค่ะ ขอบคุณสำหรับอาหารอร่อยๆ ความรักและเมตตา

รักและคิดถึงคุณย่าสุดสวยเสมอค่ะ

ฐิรตา เพียรเลิศ

(ฐิรตา เพียรเลิศ) (อิ๊บ)

พระคุณแม่

วันเกิดเราก็คล้ายวันตายแม่
อุ้มท้องแก่กว่าจะคลอดรอดหลุดพ้น
จากเด็กน้อยจนเติบใหญ่ได้เป็นคน
เติบโตจนถึงวันนี้มีเพราะใคร
แม่เจ็บจวนขาดใจ ในวันนั้น
กลับเป็นวันลูกฉลองกันผ่องใส
ได้ชีวิตแล้วก็หลงเหลิงระเริงใจ
ลืมผู้ให้ชีวิตอนิจจา
ทำไมเราเข้าใจว่าเป็นวันเกิด
เปลี่ยนเป็นวันผู้ให้กำเนิดจะดีกว่า
สิ่งอวยพรที่สลอนหน้ากันมา
ควรจะมอบให้มารดาผู้มีคุณ
เลิกจัดงานวันเกิดกันเถิดเรา
ดีที่สุดควรคุกเข่ากราบเท้าแม่
รำลึกถึงผู้มีคุณอบอุ่นแด
อย่ามัวแต่จัดงานประจานตน...
(หลวงพ่อจรัญ ฐิตธมฺโม)

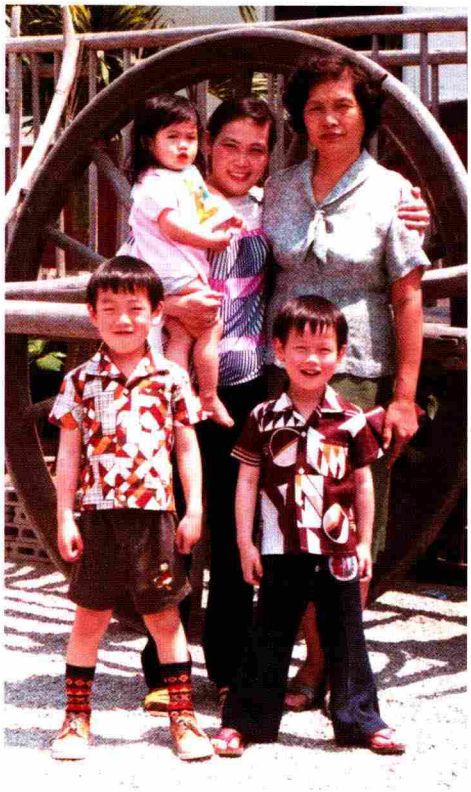

คุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ เป็นทั้งพระพรหม, เทวดาคนแรก, ครูคนแรก และเป็นพระอรหันต์ของแอ๊วมาตลอดชีวิตท่าน แอ๊วเชื่อว่าคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสอุปมาว่า “ถ้าบุตร ธิดาจะพึงวางบิดามารดาไว้บนบ่าทั้งสองของตน ประคับประคองท่านอยู่บนบ่านั้น ป้อนข้าวป้อนน้ำ และให้ท่านถ่ายอุจจาระปัสสาวะบนบ่านั้นเสร็จ แม้บุตรจะมีอายุถึง ๑๐๐ ปี และปรนนิบัติท่านไปจนตลอดชีวิต ก็ยังนับว่าตอบแทนพระคุณท่านไม่หมด และหากจะเปรียบท้องฟ้าแทนกระดาษ ยอดเขาพระสุเมรุแทนปากกา น้ำในมหาสมุทรแทนหมึกเขียนบรรยายพระคุณของคุณแม่ จนท้องฟ้าเติมไปด้วยอักษร ภูเขาสึกกร่อนจนหมด น้ำในมหาสมุทรเหือดแห้ง ก็ยังไม่สามารถบรรยายถึงพระคุณของคุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ที่มีต่อแอ๊วได้หมดค่ะ

คุณแม่จ๋า แอ๊วไม่เคยคิดเลยว่ามันแสนจะทรมานจิตใจเช่นนี้ ตอนมีสติและทราบว่าคุณแม่จะจากแอ๊วไปแบบไม่มีวันกลับมาแล้ว แอ๊วปวดร้าวและทรมานจิตใจเหลือเกิน คุณแม่เลี้ยงลูกของท่านทั้ง ๕ คน มาด้วยความลำบากตลอดชีวิตท่าน เพราะแอ๊วมาจากครอบครัวที่คุณพ่อไม่มีมรดกตกทอดเหมือนคนอื่น แต่ทั้งคุณแม่และคุณพ่อสู้ทนอาบเหงื่อต่างน้ำมาตลอดชีวิตท่าน จนลูกๆ ทั้ง ๕ ของท่านได้รับการศึกษาอย่างสูงสุดค่ะ และทำชื่อเสียงให้กับสกุล “เพียรเลิศ” ของแอ๊ว ซึ่งสนามสกุล “เพียรเลิศ” เป็นนามสกุลที่ได้รับพระราชทานมาจากความดีที่บรรพบุรุษของตระกูลคุณพ่อได้ทำไว้แก่ประเทศชาติ

ตอนแอ๊วเล็กๆ จำได้ว่า ทุกวันคุณแม่จะนั่งนึกว่าวันนี้จะทำกับข้าวอะไรดี คุณแม่จะจดบนกระดาษแล้วให้เด็กไปซื้อที่ตลาด อาหารมื้อเย็นให้ ๙ คน มีคุณแม่ คุณพ่อ ลูก ๕ คน คุณยาย คุณน้า แอ๊วถึงแม้ยังเล็กอยู่ แต่เห็นคุณแม่ใช้เงินอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด ทำให้แอ๊วรู้ค่าของเงิน แอ๊วคอยเก็บตังใส่กระปุก

ออมสินเสมอ กินอยู่ง่ายๆ คุณแม่พยายามให้แอ๊วมีทุกอย่างเหมือนเพื่อนๆ แอ๊วไม่เคยน้อยหน้าเพื่อนๆ เลย แอ๊วและพี่น้องได้เรียนโรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่สุดขณะนั้นคือโรงเรียนเซนต์ฟรังซีสซาเวียร์คอนแวนต์ และโรงเรียนเซนต์คาเบรียล หลังจากนั้นแอ๊วได้มาเรียนต่อที่อังกฤษจนสำเร็จการศึกษา และทำงานให้กับรัฐบาลอังกฤษมีรายได้สามารถเลี้ยงดูแลครอบครัวแอ๊วได้

คุณแม่ทำตัวเปรียบเสมือนพระอรหันต์ที่มาโปรดทุกคนในครอบครัวแอ๊วจริงๆ ค่ะ เวลาแอ๊วดูหนังสือสอบดึกๆ คุณแม่จะจัดของว่างให้แอ๊วทานตอนดึกๆ เสมอ ตอนกลางวันคุณแม่จะจัดอาหารปิ่นโตและนำมาให้แอ๊วทานที่ ร.ร. และนั่งให้แอ๊วมีกำลังใจให้แอ๊วทำข้อสอบได้ดีค่ะ

ทุกเช้า แอ๊วจะยกมือไหว้คุณแม่ทุกเช้าก่อนจะไป ร.ร. คุณแม่จะอวยพรให้แอ๊วมากมาย ด้วยความซาบซึ้งทุกเช้า ก่อนนอนแอ๊วจะพนมมือบอก “คุณแม่จ๋า สวัสดีนะคะ แอ๊วขอลาไปนอนก่อนนะคะ” คุณแม่จะลูบหัว และให้ศีลให้พรแก่แอ๊วทุกคืนไม่เคยขาดเลยค่ะ

คุณแม่จ๋า ไม่ว่าคุณแม่จะอยู่ ณ สรวงสวรรค์ชั้นใด ก็ขอให้คุณแม่รับทราบว่าแอ๊วคิดถึงพระคุณของคุณแม่มิเสื่อมคลายเลย ยิ่งวันเวลาผ่านไปก็ยิ่งซาบซึ้งนึกถึงแต่ความดีที่คุณแม่มีต่อแอ๊วมากขึ้นเป็นทวีคูณทุกคืนวันค่ะ คุณแม่จ๋า

สิ่งสุดท้ายที่แอ๊วภูมิใจในตัวเองที่แอ๊วสามารถอยู่ใกล้ชิดคุณแม่จนกระทั่งคืนสุดท้ายก่อนที่คุณแม่จะจากแอ๊วไป แอ๊วบอกไม่ถูกว่าคืนนั้นเป็นวันที่แอ๊วภูมิใจที่สุดหรือวันที่แอ๊วทรมานจิตใจมากที่สุดในชีวิต สาเหตุเพราะตั้งแต่แอ๊วจบเตรียมอุดมและไปเรียนต่อที่อังกฤษ และทำงานมามากกว่า ๕๐ กว่าปีแล้ว เคยลางานมาดูแลคุณแม่ตอนที่คุณแม่เจ็บหนักและพักที่ ร.พ.ตำรวจ หลังจากนั้นก็ไม่เคยได้อยู่ใกล้ชิดคุณแม่เหมือนกับคืนวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ที่แอ๊วรู้สึกว่าอยากอยู่ใกล้ๆ คุณแม่มากเหลือเกินในคืนนั้น แอ๊วอยากจับแขนคุณแม่แต่แขนคุณแม่เต็มไปด้วยสายน้ำเกลือ, ยาฉีดเข้าเส้น, ท่อเข้าคอคุณแม่ ต่างๆ นาๆ เต็มไปหมดทั้งแขนสองข้างจะจับแขนก็กลัวว่าคุณแม่จะเจ็บ แอ๊วพยายามพูดคุยกับคุณแม่ ได้จูบกอดคุณแม่ให้สมใจรักมือลูบตรงแก้มเบาๆ และจูบแก้มให้คุณแม่ทราบว่า “คุณแม่ไม่ได้อยู่คนเดียว คุณแม่มีแอ๊วอยู่เคียงข้างคุณแม่ตลอดเวลา พร้อมกันนั้นก็บอกทางให้คุณแม่มีสติและพยายามระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทุกลมหายใจ แอ๊วจะนำทางว่า “คุณแม่จ๋า พุทธ หายใจเข้า โธ หายใจออก นะคะ คุณแม่จ๋า” พวกเราพยายามสวดมนต์ดังๆ ให้คุณแม่ได้ยินและตั้งจิตอยู่กับลมหายใจคือ “พุท โธ”

แอ๊วพยายามช่วยให้นาทีสุดท้ายของคุณแม่เป็นนาทีทองที่สามารถส่งคุณแม่ให้ไปสู่ภพภูมิที่ดีที่สุด

สุดท้ายนี้ แอ๊วขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่เสียสละเวลามาร่วมให้เกียรติแด่คุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ของแอ๊ว และแอ๊วขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกจงปกปักษ์รักษาท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ให้มีแต่ความสุข สดชื่น สมหวัง ในทุกสิ่งที่ท่านปรารถนา ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ เจริญรุ่งเรืองตลอดไปนะคะ

จาก ลูกหลาน เหลน ที่อยู่แดนไกล ถึง LONDON แต่ดวงใจดวงจิตของแอ๊วและทุกคนในครอบครัว อยู่ในดวงใจดวงจิตคิดถึงและอยู่ใกล้กับคุณแม่ตลอดเวลาทุกนาที และทุกลมหายใจเข้าออกของแอ๊วเสมอมา และคุณแม่จะอยู่กับแอ๊วจวบจน **วินาทีสุดท้ายของชีวิตแอ๊ว** ค่ะ คุณแม่จ๋า

ทวี หิรัญมุทราภรณ์
พัชรี เพียรเลิศ
วรวัชร์ หิรัญมุทราภรณ์ และ คารีน (CARINE AND TAY)
ศุภรัตน์ และ LORNA และ เหลน BEE หิรัญมุทราภรณ์ (BOBBY+LORNA)
ระพีพรรณ และ JAMES และ เหลน PANDORA DURKIN, LOTTIE DURKIN (DOLLY AND JAMES)

Dear Grandma,

I have many childhood memories of you and even though distance kept us apart as I grew older I shared those memories when I met James (my husband) and became a mother to Pandora.

I'm so grateful Pandora had the opportunity to meet you via Skype and can share her own memories of her Great Grandma with her new little sister Lottie.

Pandora and I like to think whenever we see a butterfly nearby, you have come down from heaven to say hello. But most of all we know you need to fly back to Grandad.

"You may be gone from my sight... but you are never gone from my heart" Winnie the Pooh

Dolly, James, Pandora and Lottie

Sending you butterfly kisses

คุณยายที่รัก

คุณยายเป็นบุคคลผู้เป็นตัวอย่างอันรุ่งโรจน์ ใจดี บริสุทธิ์ และสวยงามในหัวใจของเรา ฉันรู้ว่าคุณจะอยู่ที่นี่เพื่อเรา

เราไม่ค่อยมีโอกาสที่จะได้พบและฟังคำพูดที่ชาญฉลาดของคุณ ขอบคุณที่เป็นบุคคลที่น่าทึ่ง!

รักคุณจริงๆ

คาริน

Grandma Somjai with Worawaj (Tay) & Carine Hiran-Mutraporn.
Sriyan, 2006

Eleven hand-folded paper lotus flowers made as tribute by Carine.

The large lotus represents Grandma Somjai and the smaller ones symbolise each member of her loving family in th UK.

Dear Grandma Somjai,

We are so thankful that we had a chance to see you when we came to Thailand for our honeymoon in November 2012. Lorna said it was a great honour to meet such a wonderful lady, and one who is held in such high regard by her family. You welclomed her into your home with open arms, like she was one of your own grandchildren, and she will always be grateful to have been able to meet Bobby's Grandma, and Bee's Great Grandma while you were still with us. We will tell Bee all about our meeting as she gets older, and will make sure that she knows that she was there too, if only as a tiny bean in Lorna's belly.

Love always,

Bobby, Lorna & Bee

แด่คุณแม่ผู้รักษาความประภัสสรของจิต...
...พระอรหันต์ในบ้านของลูกโดยแท้

ลูกแป๊วขอกราบระลึกถึงคุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ผู้มีพระคุณอย่างที่สุดของลูก คุณแม่ให้ชีวิตที่สมบูรณ์แก่ลูก ให้ลูกได้เกิดมาบนโลกที่สดใส อยู่ในราชอาณาจักรไทย มี**พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชน ทรงมีพระอัจฉริยภาพรอบด้าน และทรงปกครองแผ่นดินโดยธรรม นำความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงและผาสุกให้บ้านเมืองและราษฎร**

คุณแม่เฝ้ากล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูลูกทั้งร่างกายและจิตใจ ตั้งแต่เล็กจนโตด้วยความรักและเมตตาอบอุ่นอยู่ในครอบครัวที่ยึดมั่นในคุณธรรมความดี อดทนและขยันหมั่นเพียรในหน้าที่การงาน

เมื่อลูกเริ่มเข้าโรงเรียนอยู่ชั้นอนุบาล คุณแม่ตื่นแต่เช้าปลุกลูกๆ มาล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำแต่งตัว หวีผม เตรียมอาหารเช้าให้ได้ทานกันเรียบร้อยและพี่ๆ ไปโรงเรียนแล้ว คุณแม่ได้ช่วยลูกหิ้วกระเป๋าเรียนจูงมือพาลูกไปขึ้นรถรางและลงเดินไปส่งให้ถึงในโรงเรียน เมื่อเลิกเรียนคุณแม่มาคอยรับ ได้นั่งรถรางกับคุณแม่และลงเดินกลับบ้านด้วยกันเสมอ

เวลาอยู่ที่บ้านคุณยายได้ช่วยสอนและดูแล ชวนลูกไปนั่งตักหรือนั่งเล่นกับคุณยาย แล้วคุณยายก็เล่าเรื่องธรรมะสอนให้เป็นคนดี รู้จักทำบุญ ละเว้นบาป สอนเรื่องกฎแห่งกรรม ความไม่เที่ยงและอื่นๆ รวมทั้งสอนให้สวดมนต์บทต่างๆ ด้วย ในบางเรื่องคุณยายสอนโดยเล่าเป็นบทกลอน เช่น “ขันธ์ทั้ง ๕ ขอยืมเขามา...” เสียงคล้องจองกัน จำขึ้นใจง่าย ช่วยให้ระลึกถึงข้อธรรมนั้นๆ ไว้เตือนใจได้เป็นอย่างดี

คุณยายเล่าให้ลูกฟังว่าเมื่อตอนตั้งท้องคุณแม่สมใจ คุณยายได้ไปวัดฟังเทศน์ และปฏิบัติธรรมเป็นประจำ คุณแม่สมใจจึงมีอุปนิสัยสุขุม อ่อนโยน มีน้ำใจดี เป็นที่รักของทุกคน และได้ช่วยคุณยายทำงานมาตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย

ในวันหยุดคุณแม่ทำอาหารอร่อยๆ ให้ทานกัน คุณแม่ทำอาหารได้หลายอย่างทั้งอาหารคาว อาหารหวาน ของว่าง รวมทั้งอาหารจานโปรดของคุณพ่อและของลูกๆ ทุกคน เป็นเวลาแห่งความสุขของครอบครัวอย่างยิ่งที่ได้รับประทานอาหารฝีมือคุณแม่ทำเองและอร่อยมากด้วย

ช่วงหน้าร้อนตอนเย็นๆ คุณพ่อจะหาโอกาสพาคุณแม่และลูกๆ เปลี่ยนบรรยากาศ ไปสนามหลวงบ้าง หน้าพระลานบ้าง ระหว่างที่นั่งเล่นพักผ่อนคุณพ่อได้เล่าถึงชีวิตและการทำงาน ปลูกฝังให้รักและภูมิใจในงานราชการ รับใช้บ้านเมืองแทนคุณแผ่นดิน คุณพ่อสอนให้ขยันหมั่นเพียร ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบวินัยในทุกๆ ด้าน และให้มีความมานะอดทน ซื่อสัตย์สุจริต พยายามตั้งใจจริงทำให้ดีที่สุดอย่างเต็มความสามารถ และพอใจในสิ่งที่ตนมี หรือผลที่ได้รับนั้น คุณพ่อได้สอนให้มีธรรมะ หมั่นทำบุญ ไหว้พระ สวดมนต์ เพื่อเป็นมงคลแก่ชีวิตด้วย

ยามลูกป่วยไข้ คุณพ่อขับรถให้คุณแม่พาลูกไปหาคุณหมอ คุณแม่ได้คอยดูแลด้วยความห่วงใย ให้ลูกทานยาและให้ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดและดีที่สุด จนลูกหายป่วยไปเรียนไปเข้าสอบได้ทันในเร็ววันทุกครั้งไป

คุณแม่เป็นผู้ฝึกฝนลูกให้สวดมนต์ไหว้พระทำบุญ และปฏิบัติธรรมตามที่คุณยายและคุณพ่อสอนไว้อย่างสม่ำเสมอจนเคยชินเป็นนิสัย เมื่อถึงวันคล้ายวันเกิดของลูก คุณแม่ได้จัดเตรียมข้าวสวยอาหารคาวหวาน ดอกไม้ธูปเทียนอย่างเรียบร้อย พาลูกไปทำบุญวันเกิดใส่บาตรพระสงฆ์เป็นประจำทุกปีตลอดระยะเวลาที่คุณแม่ยังมีสุขภาพแข็งแรงดีอยู่

ทั้งคุณแม่ คุณยาย และคุณพ่อ ได้อบรมสั่งสอนและหล่อหลอมจิตใจลูก ด้วยการเป็นแบบอย่างให้ลูกได้เห็น เรียนรู้ และจดจำนำไปปฏิบัติให้มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ มีวิริยะอุตสาหะในการทำงาน และด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนามีธรรมะเป็นที่พึ่ง ท่านจึงไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย มีความอดทนและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีกำลังใจที่เข้มแข็งหนักแน่น ต่อสู้ให้ผ่านพ้นอุปสรรคทั้งปวง จิตใจผ่องแผ้ว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาและไมตรีจิต เป็นที่รักของญาติพี่น้องเพื่อนฝูงทุกคน และญาติมิตรทั้งฝ่ายคุณแม่ฝ่ายคุณพ่อ ตลอดจนพี่ๆทุกคนในครอบครัว ก็ได้ให้ความรักและเอ็นดูลูกอย่างดีเช่นเดียวกัน

ต้นแบบการดำเนินชีวิตที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมความดีนี้เอง ได้เป็นแรงบันดาลใจให้ลูกตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนจบปริญญาตรีเภสัชศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล และได้รับพระราชทานปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยม (เหรียญทอง) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินมางานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตด้วยพระองค์เอง นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ เป็นสรรพสิริมงคลอย่างหาที่สุดมิได้

ลูกเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หลังจากทำงานมาประมาณปีกว่า ได้ขอลาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในสาขาเภสัชวิทยา ตามความเห็นและคำแนะนำให้การสนับสนุนจากท่านอาจารย์หัวหน้าภาคฯ และเป็นความสนใจของลูกด้วยเพื่อที่จะได้ช่วยพัฒนางานให้รองรับบทบาทของเภสัชกรทางด้านการใช้ยาในผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ให้ทันต่อความซับซ้อนของโรคและยารักษาโรคที่เพิ่มมากขึ้น

การไปศึกษาต่อต่างประเทศนี้ ลูกได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในทุกๆด้าน จากท่านอาจารย์ทั้งที่เมืองไทยและที่ประเทศอังกฤษ อีกทั้งพี่ๆ ก็ได้ช่วยแบ่งเบาภาระของคุณพ่อ คุณแม่ โดยเฉพาะพี่พัชรีอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ทำให้คุณพ่อคุณแม่คลายความกังวลห่วงใยไปได้มาก

เมื่อลูกเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ลูกได้เข้าสอบ Qualify ของภาควิชาเภสัชวิทยา Chelsea College, University of London ได้คะแนนดีมาก และเป็นที่ ๑ ในการสอบครั้งนั้น

ท่านอาจารย์จาก Chelsea College ได้ติดต่อประสานงานกับทาง St. Bartholomew's Hospital Medical College, University of London ให้เป็นโครงการร่วม และให้ลูกได้เข้าศึกษาต่อในสาขาเภสัชวิทยาคลินิก ลูกได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มเติมขึ้นมาก และได้อยู่ศึกษาจนจบปริญญาเอกสาขาเภสัชวิทยาคลินิก มหาวิทยาลัยลอนดอน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔

เมื่อลูกกลับมาทำงาน ภาควิชาเภสัชกรรมมีอาจารย์สอนระดับปริญญาตรีทางด้านการเตรียมยาและการตั้งสูตรตำรับยาไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ลูกได้ตั้งใจทำงานในส่วนที่ยังขาดกำลังคนอยู่นั้นอย่างดีที่สุด ต่อมาทางมหาวิทยาลัยฯ ได้มีมติที่จะออกนอกระบบราชการและเป็นอิสระ แนวทางในการพัฒนาองค์กรกับความคิดเห็นของลูกไม่สู้จะสอดคล้องกัน ประกอบกับช่วงนั้นคุณแม่อายุมากแล้ว และมีงานต้องรับผิดชอบอยู่มาก คุณพ่อและคุณยายท่านได้ถึงแก่กรรมแล้ว ลูกขอลาออกจากงานอาจารย์และได้มาช่วยดูแลงานส่วนตัวของคุณแม่ ช่วยคุณแม่และคุณน้าทำงานมูลนิธิของคุณลุงและอื่นๆ

ถึงแม้ลูกจะไม่มีโอกาสช่วยบุกเบิกและพัฒนางานให้กับหน่วยงานและวิชาชีพอย่างที่เคยตั้งใจไว้ก็ตาม ลูกได้ใช้ความรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้อย่างมากในการช่วยดูแลสุขภาพของคุณแม่และคุณน้า ซึ่งทั้งคุณแม่และคุณน้าท่านก็ได้ปฏิบัติภารกิจที่เป็นกุศล ส่งเสริมการศึกษา การศาสนา และเพื่อสาธารณประโยชน์อื่นๆ อยู่เป็นกิจวัตร

ลูกยังคงระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ รักสถาบันฯ รักวิชาชีพ คิดถึงเพื่อนๆ และรุ่นน้องรุ่นพี่ที่เคยเรียน หรือทำงานมาด้วยกันอยู่เสมอ

คุณแม่มีจิตใจที่ดีงาม ผ่องใส สงบเย็น เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เป็นผู้ให้เสียสละ และนึกถึงผู้อื่นก่อนตนเองเป็นนิจศีล

ด้วยบุญบารมีของคุณแม่นี้ การที่ลูกได้ปรนนิบัติดูแลและช่วยทำงานให้คุณแม่จึงเหมือนกับได้ปฏิบัติธรรมกับพระอรหันต์ในบ้านโดยแท้ ลูกได้เรียนรู้และฝึกฝนธรรมะจากเหตุการณ์จริงในงานที่ทำอยู่นั้น จนเข้าใจถึงภาระหน้าที่และเป้าหมายของชีวิต การเตรียมตัวเตรียมใจต่อความไม่เที่ยงทั้งหลาย จนถึงท้ายที่สุดของชีวิตและอื่นๆ รวมไปถึงได้ประจักษ์แจ้งในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าว่าเป็นจริงและประเสริฐสุด

เมื่อประมาณปีกว่าๆ ก่อนที่คุณแม่จะจากไปได้มีเหตุการณ์ที่ช่วยสอนให้ลูกเข้าใจว่าการสูญเสียบุคคลที่รักแล้วเป็นทุกข์ ก็เพราะเราไปยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของเรา และมีเหตุการณ์อื่นอีก ๒-๓ เรื่อง เป็นเหมือนแบบฝึกหัดให้ลูกได้เตรียมฝึกฝนไว้ และเป็นประโยชน์เมื่อถึงเวลาที่คุณแม่ต้องจากไปจริงๆ อีกทั้งคุณแม่ก็ได้บอกกับลูกเองว่า “แม่จะอยู่อีกไม่นาน” ลูกพูดกับคุณแม่ว่าไปหาคุณหมอทีไรคุณหมอก็บอกว่าคุณแม่ยังแข็งแรง และผลการตรวจก็อยู่ในเกณฑ์ปกติ คุณแม่ตอบลูกว่า “เมื่อถึงเวลาก็ต้องไป”

เมื่อคุณแม่จากไป ก็มีปรากฏการณ์ให้ลูกรับรู้ได้ว่าพระคุ้มครองคุณแม่ไปสู่สุคติภพภูมิที่สูงขึ้น คุณแม่จากไปแต่ร่างกาย **ลูกเพียงแค่รักษาจิตให้สงบผ่องใสก็เหมือนมีคุณแม่อยู่กับลูกเสมอ**

คุณแม่เป็นผู้ให้ลมหายใจ ชีวิตร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์แก่ลูก อีกทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ลูกได้มีโอกาสพิเศษเพื่อฝึกฝนทักษะพัฒนาสติปัญญา ได้ศึกษาเล่าเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้รับความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม นำมาใช้ร่วมกันไปด้วยกัน หรือเสริมและเอื้อซึ่งกันและกันให้ชีวิตมีความสมดุลได้อย่างพอเพียงและพอดีกัน **ทำให้ลูกพบแต่สิ่งที่ดีงามในชีวิตห่างไกลจากทุกข์โศกโรคภัยไข้เจ็บ สงบร่มเย็นเป็นสุขมาโดยตลอด เป็นสมบัติอันล้ำค่าที่คุณแม่ได้เพียรพยายามสร้างสมไว้ให้ลูก**

ประหนึ่งว่าคุณแม่ได้ให้ทั้งแสงสว่าง เสบียง แผนที่ เข็มทิศ กุญแจ และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางของชีวิตไว้อย่างครบครัน

ลูกขอใช้เวลาที่เหลืออยู่นี้ปฏิบัติภาระหน้าที่ต่างๆ และสานต่องานของคุณแม่ให้ดีที่สุด ลูกจะทำความดีและดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางธรรม เพื่อตอบแทนพระคุณสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ บรรพบุรุษ บุพการี ครูอาจารย์ ญาติผู้ใหญ่ พี่ๆ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ผืนแผ่นดินเป็นบ้านเกิดเมืองนอน มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจ และมีพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ได้เลี้ยงดู ให้ความรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลในเรื่องต่างๆ ตลอดจนโลกมนุษย์ เพื่อนร่วมโลก สรรพสิ่งทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งปวงบนโลกฯ ที่เป็นเหมือนห้องเรียนในมหาวิทยาลัยชีวิต อีกทั้งเป็นบทเรียนและแบบฝึกหัดฝึกฝนกล่อมเกลาจิตใจเพื่อการเจริญสติปัญญาได้ก้าวหน้าขึ้นไป

อีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นพลังหล่อเลี้ยงสิ่งสูงค่าที่คุณแม่ให้ไว้ ซึ่งอุปมาอุปไมยเทียบเคียงกันกับแสงสว่าง เสบียง และอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเดินทางสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตนั้น ให้ทวีความสว่างไสวเจิดจ้า พรั่งพร้อมด้วยเสบียงและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างบริบูรณ์พูนสุข ช่วยสืบสานพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ยาวนานเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและผลบุญกุศล คุณความดีงามของคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ จงช่วยอำนวยพรและดลบันดาลให้ดวงจิต คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ได้สถิตในทิพยวิมาน สุคติสถาน เจริญด้วยปัญญาญาณยิ่งๆ ขึ้นไป จนถึงซึ่งพระนิพพานในอนาคตกาลอันใกล้นี้ด้วยเทอญ

เคารพและเทิดทูนบูชาคุณแม่ชั่วนิรันดร์

จากลูกแป๋ว

(เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ)

คุณป้า “สมใจ ผู้มีความ เพียรเลิศ”

“ฐานะของคนมี ศีล คือ ความเย็นจะมีมาก มากกว่าคนไม่มีศีล คนมี **สมาธิ** จะมีความสงบลึกซึ้ง ละเอียดอ่อนมากกว่าคนไม่มีสมาธิ คนมี **ปัญญา** ตัดทุกข์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับใจตัวเองได้ ทำใจได้ ปัญญาเป็นสิ่งนำทางไปสู่ความเจริญ ภูมิธรรมของคนเราต่างกัน แล้วแต่ใครจะมีมากน้อย เราเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ภพภูมิที่เราจะไปอยู่สุขสบายต่างกัน...”

หลวงพ่อสนอง กตปุญโญ

คุณป้ามี... ความเย็น... ความสงบลึกซึ้ง ละเอียดอ่อน... ตัดทุกข์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับใจตนเองได้ ทำใจได้... ภูมิธรรม จากการถึงพร้อมซึ่ง **ศีล... สมาธิ... ปัญญา...** ของคุณป้า ทำให้พวกเราทุกคน พร้อมใจกันส่งคุณป้า...**สมใจ** ถึงภพภูมิ นั้น ด้วยความ **ปลาบปลื้มใจ**

กฤษณา วัฒนากร

ดนัย วัฒนากร

เฉลิมชัย มีคุณเอี่ยม

สุจินตนา มีคุณเอี่ยม

ฉันท์ชนิตร มีคุณเอี่ยม

ฉันท์ทิชา มีคุณเอี่ยม

พล.ต.ต.ธารา ปุณศรี

สิริกุล ปุณศรี

ทองกร ปุณศรี

สิริธาร ปุณศรี

อาจดนัย สุจริตกุล

สิริกาญจน์ สุจริตกุล

ขวัญชนก สุจริตกุล

จาก...น้อง & ครอบครัวหลานๆ

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำหนังสือที่ระลึก เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ คุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ครั้งนี้ คณะทายาทได้ตั้งปณิธานไว้ว่า จะสรรหานำเรื่องที่มีคุณค่าสารประโยชน์แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาให้เกียรติมาร่วมในพิธีฯ นอกเหนือจากอนุสรณ์ที่เป็นการแสดงออกซึ่งกตเวทิตา แด่ คุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ผู้ล่วงลับไปแล้ว อันกอปรด้วย ชีวประวัติ คุณธรรมความดี และคุณูปการด้านต่างๆ ของคุณแม่ฯ ที่ฝากไว้ต่อแผ่นดิน บุพการี สามี ญาติพี่น้อง และบุตรหลานเหลน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานที่เป็นเลิศในชีวิตจริงของคุณแม่ ที่เป็นกุลสตรีวิถีไทย ซึ่งบุตรหลานทุกคนมีความภาคภูมิใจ และชื่นชมประทับใจเป็นอย่างมาก ทั้งด้านการสืบสาน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม และประเพณีไทย ด้านการบ้านการเรือน การเย็บปักถักร้อย แกะสลัก การประกอบอาหารคาวหวานเลิศรส ฯลฯ ที่ได้นำเสนอไว้ส่วนหนึ่งแล้ว

ในที่สุด จึงเห็นสมควรนำเรื่องและบทความ เกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประเทศไทย ที่คาดว่าน่าจะอำนวยประโยชน์สำหรับทุกท่าน และการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ของอนุชนรุ่นต่อไป ตลอดจนมีความหมายต่อผู้วายชนม์และสกุลวงศ์ มาพิมพ์เป็นบรรณาการแด่ท่านผู้มีพระคุณ ซึ่งจะมีคุณค่ากอปรด้วยเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพ ทั้งด้านประวัติศาสตร์โลก ประวัติศาสตร์ของชาติบ้านเมืองและปวงชนชาวไทย ด้านสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ปรัชญา การเมือง วิเทโศบาย ศาสนา การดำเนินชีวิตในสังคม ทั้งความดีความสุข ความสำเร็จสมหวัง ความทรงจำ ความทุกข์โศก ความสูญเสีย ไลฟสไตล์ และวิถีชีวิตความเป็นไทย นอกจากนี้ ยังเสริมด้วยความเต็มอิ่มเลิศรสจาก พ็อคเก็ตบุ๊ค ขายดี มีอันดับ ของ “มติชน” เรื่อง “เดินดินกินข้าวแกง” ที่นักชิมชั้นเซียนนักเขียนชั้นครู อย่าง “ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม” รองนายกรัฐมนตรี จะพาทุกท่านไปเดินดินชิมอาหารเลิศรสยอดนิยม โดยเมนูยอดฮิต ซึ่งทั้ง ๒ เรื่อง มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ผู้วายชนม์และผู้ร่วมสายสกุล “เพียรเลิศ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้ –

เรื่องที่ ๑ ไทย กับ สงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒

สำหรับประวัติศาสตร์สงครามโลกทั้ง ๒ ครั้งที่ผ่านมา ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติอย่างมากมาย รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับประเทศชาติและปวงชนชาวไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม นั้น จะพบว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ มิใช่เป็นเพียงศูนย์รวมดวงใจของคนไทยทั้งชาติ และเป็นที่เทิดทูนจงรักภักดีด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ร่วมสกุล "เพียรเลิศ" ทุกคน หลายชั่วคนตลอดมาเท่านั้น แต่ทุกครั้งคราวที่ชาติบ้านเมืองมีปัญหา หรือได้รับผลกระทบ สถาบันพระมหากษัตริย์จะเข้ามาเผชิญปัญหา และช่วยแก้ไขสถานการณ์ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์สูงสุดเสมอ จึงนับว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ได้มีบทบาทสำคัญต่อการปกป้องรักษามรดกผืนแผ่นดินไทย ควบคู่กับความเป็นเอกราชของชาติบ้านเมืองตลอดมา บทความในภาคผนวกของหนังสือที่ระลึกนี้ จึงเห็นสมควรบันทึกเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ทรงพระคุณอันประเสริฐยิ่งต่อปวงชนชาวไทย ให้เป็นที่ปรากฏต่อปวงชนชาวไทยต่อไป ตราบชั่วกาลนาน

นอกจากนี้ บันทึกประวัติศาสตร์จากชีวิตจริงระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒ ยังได้มีส่วนสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อ คุณแม่สมใจฯ และสกุล "เพียรเลิศ" ทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกด้วย ดังนี้ -

๑. เทิดทูนและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์สยาม และพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณสร้างคุณูปการที่ยิ่งใหญ่ ส่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อประเทศชาติและปวงชนชาวไทย นำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองและความเป็นปึกแผ่นของชาติไทยตราบจนทุกวันนี้

๑) พระมหากรุณาธิคุณ พระปรีชาสามารถ และพระอัจฉริยภาพ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ในการดำเนินพระบรมราชวิเทโศบายต่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งขณะนั้นประเทศสยามมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยพระองค์ท่านได้ตัดสินพระทัยประกาศสงคราม พร้อมทั้งส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสมรภูมิทวีปยุโรปที่ห่างไกลจนได้รับชัยชนะ ประเทศชาติได้รับชื่อเสียงเกียรติยศและผลประโยชน์สูงสุดนานัปการตามที่ถวิลหา ซึ่ง จอมพล สมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ องค์เสนาธิการทหารบก ได้ทรงศึกษาติดตามสถานการณ์สงครามอย่างต่อเนื่องจริงจัง และถวายแนวคิดประกอบการพิจารณาตัดสินพระทัยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ อย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนได้ทรงปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์ผู้อำนวยการ และบังคับบัญชากองกำลังทหารอาสาของสยาม ที่ส่งไปร่วมรบในสมรภูมิสงครามโลก ครั้งที่ ๑ ณ ทวีปยุโรป อีกด้วย

สกุล **"เพียรเลิศ"** ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ จากสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างต่อเนื่องติดต่อกันตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลานานมากกว่าหนึ่งศตวรรษ โดย คุณย่าส้มจีน เพียรเลิศ นอกจากจะได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้เป็นข้าหลวงในพระองค์เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถแล้ว พระองค์ท่านยังได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ประทาน นามสกุล **"เพียรเลิศ"** ให้เป็นศิริมงคล และเกียรติประวัติแก่ คุณย่าส้มจีนฯ และครอบครัวอีกด้วย

ต่อมา คุณลุง พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ (อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตราธิการ ตั้งแต่รัฐบาลที่มี พลเอก พระยาพหลพลหยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึง จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี) ในขณะที่ยังเป็นนายทหารบก ยศร้อยตรี ได้อาสาสมัครเดินทางไปปฏิบัติราชการสงคราม ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บังคับกองย่อยที่ ๓ กองทหารบกรถยนต์สยามในสงครามโลก ครั้งที่ ๑ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์ รามาธิบดี ชั้นอัศวิน (อ.ร.) จากคุณงามความดีความชอบที่ได้อาสาสมัครเข้าร่วมรบ

กับฝ่ายสัมพันธมิตร ในกองทหารบกรถยนต์สยาม ณ สมรภูมิ สงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศฝรั่งเศส และได้ปฏิบัติการรบในแนวกระสุนปืนตก ด้วย ความองอาจ กล้าหาญ เข้มแข็ง เสี่ยงชีวิต จนบังเกิดผลดีแก่การยุทธ ได้รับการประดับเหรียญกล้าหาญ "ครัวซ์ เดอะ แกร์ (Croix de Guerre)" จากรัฐบาลฝรั่งเศสในสนามรบ รวมทั้งต่อมาภายหลังยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ "ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ" ให้เป็นเกียรติยศแก่ตระกูลวงศ์ นอกเหนือจากที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้ง คุณลุงพลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำคัญของประเทศรวม ๓ กระทรวง เป็นระยะเวลารวมทั้งหมดถึง ๑๘ ปี อีกด้วย

นอกจากนั้น บุตรหลานเหลนในสกุล "เพียรเลิศ" ทั้งที่รับราชการสนองพระเดชพระคุณและมิได้รับราชการ ต่างได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างล้นพ้นนานัปการมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทุกคนได้เทิดไว้เหนือเกล้า เหนือกระหม่อมด้วยความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ตลอดมา

๒) สำหรับ สงครามโลก ครั้งที่ ๒ แม้ประเทศไทยจะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้วก็ตาม สถาบันกษัตริย์ยังได้มีคุณูปการเป็นที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาให้ประเทศชาติ รอดพ้นจากการเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม จากการที่รัฐบาลได้เคยประกาศสงครามต่อฝ่ายสัมพันธมิตรอีกด้วย โดย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ได้เสด็จฯ เป็นองค์ประธานในการตรวจพลสวนสนามของฝ่ายสัมพันธมิตรในประเทศไทย พร้อมกับ พลเรือเอก ลอร์ด หลุยส์ เมาท์ แบตเทน ผู้บัญชาการทหารสัมพันธมิตร ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้ภาพพจน์และฐานะของประเทศไทย เป็นที่ยอมรับแก่ประเทศทางตะวันตกฝ่ายสัมพันธมิตรมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น พระองค์ท่านยังได้พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย และทรงลงพระปรมาภิไธย พระราชทานรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ให้ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙ อีกส่วนหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ ระหว่างที่ประเทศไทยถูกทหารญี่ปุ่นยึดครอง ก่อนสงครามโลก ครั้งที่ ๒ จะสิ้นสุดลง สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ และพระบรมวงศานุวงศ์ อีกหลายพระองค์ยังได้ทรงเข้าร่วม "ขบวนการเสรีไทย" ในประเทศอังกฤษ ด้วยความกล้าหาญ เสียสละ และสามัคคี เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และมีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างสำคัญ จนส่งผลให้ประเทศไทยสามารถรอดพ้นจากการตกเป็นประเทศแพ้สงคราม ภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ได้สิ้นสุดลงจากการประกาศยอมแพ้ของประเทศญี่ปุ่นแล้ว

๒. ผลกระทบของภัยสงครามมหาเอเชียบูรพาที่มีต่อ "คุณแม่สมใจฯ" และ สกุล "เพียรเลิศ"

พิษภัยความทารุณโหดร้ายเจ็บปวดของสงครามโลก ครั้งที่ ๒ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และปวงชนชาวไทยโดยรวมอย่างมิรู้ลืมเลือนแล้ว ยังได้ส่งผลให้เกิดโศกนาฏกรรม ความสูญเสีย เศร้าโศกสะเทือนใจ และความทุกข์ยากลำบาก แก่ครอบครัวสกุล "เพียรเลิศ" ที่เคยพักอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ตั้งแต่รุ่นบิดามารดา ด้วยความอบอุ่นผาสุก ณ บ้านพักริมคลองบางกอกน้อย ตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อย ที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการลำเลียงกำลังทหาร อาวุธกระสุนปืน และเสบียง ของทหารญี่ปุ่นโดยทางรถไฟ โดยผลจากการที่ถูกทิ้งระเบิดทางเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตร นับตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๔๘๕ หลังจากรัฐบาลไทยขณะนั้น ได้ประกาศสงครามกับประเทศผู้นำฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นต้นมา ซึ่งระยะแรกเป็นการโจมตีทิ้งระเบิดเฉพาะเวลากลางคืน จนถึงเดือนมิถุนายน ๒๔๘๗ จึงได้เร่งรัดโจมตีทิ้งระเบิดทั้งกลางวันและกลางคืนบ่อยครั้งขึ้น การทิ้งระเบิดหลายครั้งพลาดเป้าหมายบริเวณสถานีรถไฟบางกอกน้อย ไปลงที่ชุมชนและย่านปากคลองบางกอกน้อยที่อยู่ใกล้เคียง คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ และ ญาติพี่น้องสกุล "เพียรเลิศ" ทุกคน

ในครอบครัว ต่างต้องอุ้มลูกจูงหลาน หลบหนีภัยระเบิดล้มลุกคลุกคลานทั้งเดิน ทั้งวิ่ง ขึ้นและลงหลุมหลบภัย แตกกระสานซ่านเซ็นกันไปคนละทิศละทางอย่างไม่คิดชีวิต โดยคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ต้องอุ้มบุตรสาวคนแรกที่ยังเป็นทารกอายุ ๑ ขวบเศษแนบอก ในขณะเดียวกับที่ต้องอุ้มท้องบุตรชายคนที่สอง หลบหนีภัยระเบิดด้วยความทุกข์ยากลำบากตรากตรำ ทรหดอดทนโดยตลอด จนถึงกำหนดคลอดบุตรชาย เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๘๗ ซึ่งขณะนั้นกำลังมีการทิ้งระเบิดโจมตีจากเครื่องบิน ลงมายังสถานีรถไฟบางกอกน้อย อย่างหนักหน่วงที่สุด แม้คุณแม่สมใจฯ และบุตรทั้ง ๒ คนจะปลอดภัยรอดชีวิตมาได้ แต่บ้านของครอบครัวสกุล **"เพียรเลิศ"** ริมคลองบางกอกน้อย ตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อยของบิดามารดา ที่พักอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกมาก่อนเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ได้ถูกลูกระเบิดที่ทิ้งจากเครื่องบิน แต่พลาดเป้าหมายสถานีรถไฟ มาลงที่บ้านสกุล "เพียรเลิศ" จนเกิดเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหมดทั้งหลัง ญาติพี่น้องทุกคนต่างสูญเสียทรัพย์สินไม่สามารถนำติดตัวหลบหนีภัยจากลูกระเบิดไปได้เลย ไม่เว้นแม้แต่ร่างที่ไร้วิญญาณของคุณปู่และคุณย่าผู้เป็นเจ้าของบ้าน ซึ่งได้ถึงแก่อนิจกรรมระหว่างสงคราม และตั้งศพไว้ที่บ้าน **"เพียรเลิศ"** เพื่อรอการปลงศพ ญาติพี่น้องบางคนหนีไม่ทันถูกสะเก็ดระเบิดจนบาดเจ็บสาหัสพิการตลอดชีวิต เหตุการณ์ประวัติศาสตร์จากชีวิตจริงของญาติพี่น้อง สกุล "เพียรเลิศ" ดังกล่าว นับเป็นความโศกเศร้าสะเทือนใจ ในความสูญเสีย และความทุกข์ยากลำบาก จากความเจ็บปวดทารุณ โหดร้ายของภัยสงคราม ที่ไม่เคยปราณีใคร นอกเหนือจากความทุกข์โศกจากการสูญเสียทั้งคุณปู่และคุณย่า ไปในระหว่างสงคราม ซึ่งในความรู้สึกที่ไม่อาจลืมเลือนได้ของญาติพี่น้องบุตรหลาน สกุล "เพียรเลิศ" ที่กล่าวมานี้ อาจเหนือกว่า หรือ รุนแรงกว่า โศกนาฏกรรมจากนวนิยายอิงประวัติศาสตร์สงคราม ที่ได้สร้างเป็นภาพยนตร์ หรือ ละครอมตะยอดนิยม เรื่อง "คู่กรรม" จากปลายปากกาของ "ทมยันตี" ที่ประทับใจผู้ชมอย่างไม่เสื่อมคลาย เสียอีก

เรื่องที่ ๒ "เดินดินกินข้าวแกง"

แม้คุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ จะเป็นกุลสตรีและแม่บ้านที่ขึ้นชื่อลือชาในฝีมือการปรุงอาหารคาวหวาน เป็นที่ประทับใจในรสชาติทั้งแก่สามี พี่น้อง บุตรหลาน และผู้ที่ได้มีโอกาสลิ้มชิมรส ซึ่งเป็นเสน่ห์ปลายจวักตามวิถีไทย อย่างต่อเนื่องตลอดมา แต่ก็ยังมีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศไปชิมรสชาติของคนอื่นนอกบ้านร่วมกับครอบครัว แทบทุกวันหยุดราชการเสาร์ - อาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์ โดยคุณพ่อพันตำรวจโทภักดิ์ฯ ซึ่งเป็นผู้นำที่รักครอบครัว และถือความสุข ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัวเป็นสำคัญมากกว่าชีวิตความสุขส่วนตัว จึงมักจะถือโอกาสที่ว่างราชการ ขับรถพาครอบครัวโดยพร้อมหน้ากันทั้งบุตรภรรยาไปแสวงหาภัตตาคารหรือร้านอาหารที่มีชื่อเสียงในรสชาติอาหารและราคายุติธรรม เพื่อรับประทานอาหารร่วมกันพูดคุยกันเป็นส่วนตัวฉันท์พ่อแม่ลูกอย่างใกล้ชิดสนิทสนม อบอุ่น ผาสุก เป็นประจำ โดยคุณพ่อจะถือเป็นโอกาสดีเพื่อให้คุณแม่ ได้ผ่อนคลายจากภารกิจแม่บ้าน ที่แสนเหนื่อยและรับผิดชอบค่อนข้างสูงเป็นครั้งคราวไปในเวลาเดียวกันด้วย ภาพชีวิตแห่งความสุขและความประทับใจในอดีต ที่ยังคงตราตรึงจารึกอยู่ในความทรงจำของพวกเราพี่น้องบุตรของคุณพ่อภักดิ์ฯ และ คุณแม่สมใจฯ ทุกคน คือ พาหนะรถยนต์โบราณ ยี่ห้อสแตนดาร์ดเปิดประทุน รถยนต์อเมริกันคันหรู สีสวย รุ่นเก่า ยี่ห้อปอนเตี๊ยก จนถึงรถยนต์จี๊ปวิลลี่ดัดแปลงที่คุณพ่อเป็นผู้ขับนำครอบครัวของพวกเรา ออกจากบ้านไปตระเวนชิมรสชาติอาหารนอกบ้าน ซึ่งร้านอาหารยอดนิยมของพวกเราขณะนั้น ล้วนเป็นภัตตาคารที่มีชื่อเสียงรสชาติประทับใจผู้บริโภคทั่วไป เช่น ภัตตาคาร "เทพรส" (ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนแปลงเป็น "โลลิต้าไนต์คลับ") และ ภัตตาคาร "สีฟ้า" (ยังคงเปิดกิจการอยู่จนถึงปัจจุบัน และขยายสาขาไปอีกหลายสาขา) ซึ่งภาพแห่งความประทับใจที่ยังจดจำกันได้ดี คือ ภัตตาคาร "สีฟ้า" ที่ใช้วิธีการจูงใจลูกค้า โดยเฉพาะหนุ่มสาว ให้สามารถสั่งอาหารมารับประทานได้โดยไม่ต้องลงจากรถเข้าไปรับประทานในร้าน ด้วยการให้พนักงานเสิร์ฟอาหารคาวหวาน และเครื่องดื่มตามสั่งใส่ถาด นำมาหนีบที่ประตู

รถยนต์ เพื่อให้นั่งรับประทานทานกันบนรถยนต์เปิดกระจก หรือ เปิดประทุน ที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศดังเช่นปัจจุบัน ฯลฯ เป็นต้น

บางครั้งในวันหยุดราชการ คุณพ่อจะแย่งหน้าที่คุณแม่ ทำหน้าที่ปรุงอาหารอร่อยที่หาทานได้ยาก ในขณะนั้น เลี้ยงพวกเราที่บ้านเสียเอง ที่พวกเราจำได้แม่นยำประทับใจ คือ สุกี้รสชาติแบบญี่ปุ่นฯ ที่ขณะนั้นยังไม่มีร้านสุกี้สไตล์ญี่ปุ่นเปิดขายในเมืองไทย บางครั้งคุณพ่อก็พาพวกเราไปหา ติ่มซำ ขนมจีบ ซาลาเปา รับประทานกันเป็นการเปลี่ยนรสชาติ อีกด้วย

หนังสือ "เดินดินกินข้าวแกง" ที่คณะทายาทได้รับความเอื้อเฟื้อต้นฉบับมาลงพิมพ์ จากความกรุณาของ **คุณขรรค์ชัย บุญปาน** แห่ง "มติชน" และ **ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี** ซึ่งเป็นผู้เขียนและพาชิมอาหารเลิศรสชาติ ยอดฮิตยอดนิยมนั้น ไม่เพียงแต่เป็นเกียรติ เป็นความกรุณา ที่มีต่อคุณแม่สมใจ เพียรเลิศ และทายาททุกคนเท่านั้น แต่นับว่ามีส่วนสัมพันธ์กับวิถีชีวิต ความสุข และความประทับใจ ของคุณแม่สมใจฯและพวกเราทายาททุกคน ที่ได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ให้เป็น "นักชิม" มาตั้งแต่เยาว์วัย ตลอดจนผู้อ่านทุกท่าน ที่สามารถจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการตระเวนชิม เพื่อสุขนิยมในการบริโภคได้อีกส่วนหนึ่งด้วย ซึ่งเพียงแค่เปิดอ่านก็ "อร่อย" แล้ว แต่เป็นที่น่าเสียดายที่นักเขียนและนักชิมกิตติมศักดิ์ท่านนี้ ที่พวกเราทุกคน มีความประทับใจ ชื่นชมในคุณูปการ สมรรถนะ และผลงานเชิงประจักษ์หลากหลายที่หาได้ยากยิ่งในปัจจุบัน ทั้งความเป็นนักบริหารระดับครุฑทองคำ นักนิติศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักรัฐประศาสนศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ นักภาษาศาสตร์ และ นักปรัชญา ในบุคคลคนเดียวกัน ปัจจุบันจำเป็นต้องหยุดผลิตผลงานเขียนที่ทรงคุณค่าเช่นนี้เสียแล้ว เนื่องจากได้เปลี่ยนบทบาทไปรับใช้ชาติบ้านเมืองในตำแหน่ง "รองนายกรัฐมนตรี" ซึ่งคณะทายาทขอถือโอกาสนี้ กราบขอบพระคุณ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม มาด้วยความรู้สึกสำนึกในความกรุณา อย่างจริงใจมา ณ ที่นี้ อีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ คณะทายาทขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ที่กรุณาเอื้อเฟื้อข้อเขียน ข้อคิดเห็น และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียบเรียง บทความเกร็ดประวัติศาสตร์ ในหนังสือที่ระลึกนี้ โดยคณะทายาทเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า หากคุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ผู้วายชนม์มีโอกาสทราบได้โดยญาณวิถีใด คงมีความปิติยินดีในการที่หนังสือที่ระลึกนี้ จะอำนวยประโยชน์ตอบแทนท่านผู้อ่านผู้มีพระคุณได้ไม่มากก็น้อย ซึ่งหากหนังสือนี้ สามารถอำนวยประโยชน์ได้บ้างด้วยประการใด คณะทายาทขอน้อมอุทิศส่วนกุศลทั้งหลายทั้งปวงให้แก่คุณแม่ สมใจ เพียรเลิศ ผู้วายชนม์ เพื่อไปสู่สุขคติ มีความสุขในสัมปรายภพต่อไป เทอญ ขณะเดียวกัน หากมีความคลาดเคลื่อน หรือข้อความใดในหนังสือนี้ ที่อาจส่งผลกระทบด้วยประการใดต่อท่านผู้ใด คณะทายาทกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ โดยขอกราบเรียนยืนยันว่า มิได้มีเจตนาจะให้ส่งผลกระทบ หรือเสียหายต่อท่านผู้ใดเลย นอกจากประสงค์ให้เนื้อหาสาระของบทความ หรือบทวิเคราะห์ทุกภาคส่วนมีความสมบูรณ์ น่าสนใจ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้อ่าน หรือผู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ส่วนรวมต่อไปเป็นสำคัญ

ด้วยความเคารพนับถือ และสำนึกในพระคุณอย่างยิ่ง

พลตำรวจเอก ชาญชิต เพียรเลิศ
เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ
พันตำรวจเอก อรรถวิทย์ เพียรเลิศ
นางสาว สุธิดา โฆสิตสกุล
สิรภพ เสกสรรค์วิริยะ

คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ กับการสืบสานอนุรักษ์ความเป็นไทย

คุณยายสมใจ เพียรเลิศ ใช้ชีวิตท่านเป็นต้นแบบของบุคคลที่อนุรักษ์ความเป็นไทย และดำเนินชีวิตแบบวิถีไทยทุกแง่มุมในชีวิตประจำวันของท่าน ผลงานหลายๆ อย่างของท่านจะออกมาจากความเป็นกุลสตรีไทย และฝีมือในทางศิลปหัตถกรรมของท่านซึ่งพอจะกล่าวโดยสังเขปได้ตามนี้

๑.๑ การครัว

ความสามารถในการทำอาหารของคุณยายโดดเด่นและมีความเฉพาะตัวเป็นอย่างมาก ทั้งการทำอาหารแบบตันตำรับชาววัง และอาหารแบบชาวบ้านทั่วไป แม้ส่วนประกอบในการปรุงอาหารบางอย่าง เช่น กะปิ ท่านไม่ทานแต่เพราะพรสวรรค์และความเป็นคนช่างสังเกตเวลาคุณยายทวด (แม่ชีล้วน วัฒนากร) สอนงานครัวให้ รวมถึงความเข้าใจในธรรมชาติของคุณค่าและรสชาติในพืช ผัก ผลไม้ ทุกชนิด ทำให้คุณยายสามารถดึงจุดเด่นของธรรมชาติ แต่ละอย่างของวัตถุดิบมาสร้างสรรค์เป็นอาหารรสชาติกลมกล่อมได้ตามรสชาติดั้งเดิม เช่น ข้าวคลุกกะปิมะม่วงซอยหมูหวาน คุณยายทำหมูหวานเพื่อให้รสชาติลงตัวเมื่อทานกับความเค็มของกะปิ และความเปรี้ยวของมะม่วง

คุณยายเป็นบุคคลที่รู้คุณค่าของธรรมชาติทุกประเภท และนำมาประยุกต์เข้ากับงานครัวได้อย่างบริบูรณ์แบบลงตัว เศษผักที่เหลือจากการแกะสลักท่านจะไม่ทิ้งเลย แต่จะนำมาทำเป็นน้ำซุป หรือบางทีก็ใช้ไปประกอบกับอาหารจานใหม่ขึ้นมา เช่น ไข่ยัดไส้และแกงจืดฟักยัดไส้หมูสับ

ส่วนผลไม้อะไรที่สุกงอม ก็จะไม่ทิ้งแต่จะนำมาแปรรูปเป็นผลผลิตใหม่ขึ้นมาและนำมาเก็บใส่โหลหรือภาชนะถนอมอาหารไว้ เช่น ฟักเชื่อมแกะสลัก กล้วยตาก พุทราแห้ง หรือบางส่วนท่านก็จะนำมาแปรรูปเพื่อเป็นส่วนประกอบในการทำอาหารหรือเครื่องดื่ม เช่น มะตูมตากแห้ง ใบเตยบดแห้ง กลีบดาวเรืองตากแห้ง ดอกมะลิตากแห้ง

ท่านเป็นคนที่รู้คุณค่าของทุกสิ่ง จึงไม่เคยทิ้งขว้างอะไรโดยเปล่าประโยชน์เลย แต่จะใช้ทุกส่วนของพืช ผัก ผลไม้อย่างเต็มคุณค่าที่ธรรมชาติให้มา

และเพราะการเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ รวมกับความเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวนี้ จึงเป็นเรื่องง่ายและไม่แปลกสำหรับท่านที่จะปรุงแต่งอาหารจานใหม่ขึ้นมา ตอนเวลาไปรับประทานอาหารนอกบ้านกัน แล้วถ้าหลานๆ ถูกใจในอาหารจานไหน ท่านก็จะสามารถทำให้รับประทานได้ หรือถ้าไม่มีส่วนประกอบหรือเครื่องปรุงที่เหมือนกับที่ทางร้านนำเข้ามา ท่านก็สามารถนำเอาอะไรที่มีภายในสวนครัวในบ้านหรือตู้เย็นมาประยุกต์ได้ และได้รสชาติที่อร่อย

๑.๑.๑ อาหารและขนมไทยและต่างประเทศ

อาหารไทย: ข้าวคลุกกะปิมะม่วงซอยกับหมูหวาน ข้าวอบสับปะรด ขนมจีนซาวน้ำ แกงบวน แกงจืดฟักยัดไส้หมูสับ ไข่ห่อยัดไส้หมูสับเปรี้ยวหวาน ขนมเบื้องญวน หลนกะทิเต้าเจี้ยวกับผักสดแกะสลัก

ขนมไทย: ฟักแช่อิ่มแกะสลัก กระท้อนลอยแก้ว สละลอยแก้ว ทับทิมกรอบ สลิ่มกะทิสดกับน้ำเชื่อมดอกมะลิ ลอดช่องน้ำกะทิอบควันเทียนหอม

บัวลอยเผือก-ใบเตย-อัญชันกับไข่หวานน้ำขิงสด ขนมครกชาววัง

อาหารว่าง: ข้าวเกรียบปากหม้อ สาคูไส้หมู ข้าวตังหน้าตั้ง ช่อม่วง ขนมปังหน้าหมูทอดกับอาจาด ปอเปี๊ยะทอด หมี่กรอบทรงเครื่อง ข้าวเม่าหมี่ชาววัง ใบชะพลูเมี่ยงคำทรงเครื่อง กระทงทอง เกี๊ยวกรอบไส้หมูสับหมักทอด มะม่วงน้ำปลาหวานกุ้งปั่น

อาหารต่างชาติ: สตูลิ้นวัว โรตีหรือขนมปังกระโหลกปิ้งกับแกงมัสหมั่น ปีกไก่เหล้าแดง สุกี้หม้อไฟสูตรโบราณ ผัดมักกะโรนีไส้กรอก

ขนมต่างชาติ: เอแคร์ คุกกี้ เค้กกล้วยหอมและเนยสด

๑.๑.๒ การจัดแต่งของรับประทานต่างๆ

แม้นจะเป็นแค่การปอกเปลือกผลไม้ออก คุณยายจะจัดวางทุกอย่างแบบสวยงาม และจะคัดเลือกผลที่เท่ากัน และสวยงามในการถวายพระใส่บาตร หรือวางในสำรับอาหาร ของที่ดีจะเป็นของพระ สามี ลูกๆ หลานๆ และของที่ไม่งดงาม คุณยายจะเป็นคนรับประทานคนสุดท้าย

ท่านจะทำทุกอย่าง ด้วยการใส่ใจในรายละเอียดทุกขั้นตอน และมักจะนึกถึงผู้บริโภคหรือผู้รับประทานก่อนตนเองอย่างเสมอมา จนถึงวาระสุดท้ายในการถวายภัตตาหารเพลให้หลวงปู่ท่อน ญาณธโร (พระราชญาณวิสุทธิโสภณ) ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ คุณยายก็ให้เลือกแต่ภัตตาหารดีๆ ที่หารับประทานยากให้ท่านฉัน อาทิเช่น หมี่กะทิทรงเครื่อง ขนมลืมกลืน ขนมใส่ไส้

การจัดวางผลไม้ และขนม

การปอกมะปรางริ้ว และคว้านเม็ดออก

การแกะสลักละมุด ๖ และ ๘ แฉก

การเลาะเม็ดน้อยหน่า และกระท้อนเพื่อทำลอยแก้ว

การแกะสลัก และคว้านเม็ดผลไม้ต่างๆ

การแกะสลักผักสด เช่น แตงกวา พริก ต้นหอม มะเขือเทศ ฯลฯ เพื่อทานกับหลน และน้ำพริกต่างๆ

แกะสลักฟักเพื่อทำอาหารคาว และหวาน เช่น แกงจืดฟักใจเย็น และ ฟักแช่อิ่ม

(การแกะสลักขึ้นกับกรรมวิธีในการปรุงอาหาร ทำแกงจืด เนื้อฟักจะโดนความร้อนในการต้มและนุ่มลงจึงต้องแกะชิ้นใหญ่)

การใช้ใบตองมาทำเป็นภาชนะ และวัสดุในการปิ้งย่าง เพื่อเพิ่มความหอมและรักษารสชาติธรรมชาติของอาหาร

๑.๒ การเรือน

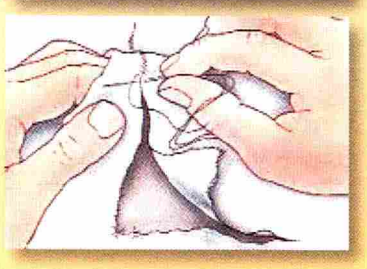
งานพับผ้าเช็ดหน้า

การทำบุหงารำไปไว้ในตู้เสื้อผ้า

การตัดเย็บเสื้อผ้าและการซ่อมแซมปักชุนเสื้อผ้า

งานช่างผม คุณยายจะมีอุปกรณ์ตัดผมของทั้งผู้ชายและผู้หญิงไว้ในตู้เก็บของหรือลิ้นชักต่างๆ คุณยายเป็นช่างทำผมที่เก่งมาก สามารถทำลอนผมโดยใช้คีมร้อนแบบโบราณได้ ทั้งยังตัดผมให้คุณตา ถักผมเปียให้ลูกๆและตัดผมหลานๆ ก่อนโรงเรียนเปิดเทอม

การทำยาลูกกลอน

การใช้สมุนไพรพื้นบ้านมาใช้เป็นยาหมักผม และเขียนคิ้ว ให้หลานๆ ใช้ก้านชะพลูเขียนคิ้วให้ดกดำ ใช้มะกรูดเผาคั้นเอาแต่น้ำผสมหัวกะทิคั้นสดหมักผมไว้ก่อนสระ เพื่อให้ผมเงางามและนุ่มสลวย

การนำสมุนไพรในบ้านมาดัดแปลงและประกอบอาหาร เช่น ใบชะพลูเมี่ยงคำมะพร้าวคั่วทรงเครื่อง ช่อม่วงดอกอัญชัน

การใช้กลิ่นของใบไม้ และดอกไม้มาผสมในการทำอาหาร และเครื่องดื่ม เช่น ดอกมะลิ ดอกอัญชัน ใบเตย ใบชะพลู

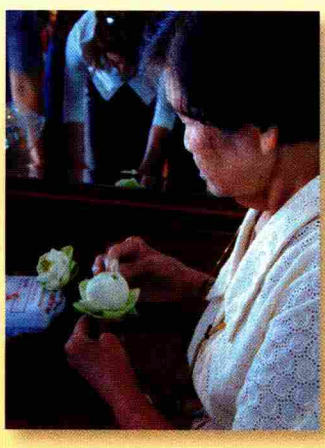

การดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้านโดยใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น น้ำมะขามเปียก มะนาว ตลอดจนการย้อมผ้าโดยใช้คราม (พืช)

๑.๓ หัตถศิลป์

งานพับดอกบัวและงานจัดแจกันดอกไม้เป็นงานที่ส่วนใหญ่คุณยายจะทำเป็นกิจวัตรประจำวันในการใส่บาตรเช้า และจัดดอกไม้ในห้องพระ ตลอดจนการไปช่วยจัดดอกไม้ในงานบุญต่างๆ ที่ท่านไปร่วม

งานพับผ้าเช็ดตัวและพับธนบัตรบนต้นผ้าป่าเป็นตัวสัตว์ต่างๆ ตามความต้องการ เช่น ชะนี ผีเสื้อ นก ฯลฯ

การทำบายศรีและพานพุ่มเพื่อใช้ในพิธีและประเพณีต่างๆ รวมถึงการทำกระทงใบตองให้หลานๆ ไปลอยในเทศกาลลอยกระทง ปกติท่านก็จะวัสดุต่างๆ มาจากในบริเวณสวนในบ้านที่ท่านปลูก เช่น หยวกกล้วย ใบตอง ดอกมะลิ ดอกเข็ม ดอกดาวเรือง ฯลฯ

การร้อยมาลัย และทำเป็นตัวสัตว์ เช่น กระแต ฯลฯ

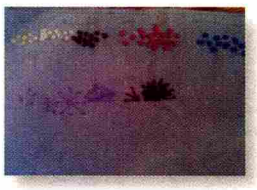

งานสานปลาตะเพียน และลูกตระกร้อจากใบมะพร้าว เป็นของเล่นให้หลานๆ

งานถักไหมพรมและเชือก คุณยายเริ่มถักไหมพรมครั้งแรกเป็นที่รองแก้วใช้ในบ้านและประดับตบแต่งคอเสื้อลูกไม้ไปวัด จากนั้นก็ถักเป็นสไบไปฟังเทศน์ฟังธรรมและมีถักไปห่มพระประธานตามวัดต่างๆ

งานปักผ้าด้วยมือเป็นลวดลายดอกไม้และตัวอักษรบนผ้าเช็ดหน้า ชายกระโปรง ปลอกหมอน ฯลฯ

งานประดิษฐ์ต่างๆ จากเศษวัสดุเหลือใช้เป็นผลงานใหม่ นับว่าคุณยายเป็นนักรีไซเคิลผู้หนึ่งได้เลย เพราะสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านอะไรจะเสียหายหรือแทบหมดสภาพการใช้งาน ท่านจะไม่เคยทิ้งแต่จะนำวัสดุเหลือใช้หรือชำรุดต่างๆ มาคัดเอาส่วนที่ยังใช้ได้และนำมาประกอบเป็นอีกสิ่งหนึ่ง สิ่งที่พวกเราจะเห็นคุ้นตาคือ ปลอกหมอนที่ทำมาจากเศษกระโปรงผ้าไหมเก่ามารวมกับเศษผ้าลูกไม้ต่างๆ ที่เหลือจากการตัดเย็บ รวมถึงตระกร้าที่ปะชุนด้วยผ้าไทย หรือผ้าลูกไม้ เนื่องจากปกติท่านจะใส่แต่ชุดผ้าไทยและลูกไม้

นอกจากงานสืบสานอนุรักษ์ความเป็นไทย ในด้านงานครัว งานบ้านงานเรือน งานหัตถศิลป์ที่ท่านได้ถ่ายทอดให้ลูกๆ หลานๆ แล้ว ท่านก็ยังปลูกฝังในเรื่องดุริยางค์ศิลป์ นาฏศิลป์ไทย และการละเล่นไทย

- **ด้านดุริยางค์ศิลป์** ท่านจะส่งเสริมให้หลานๆ เรียนดนตรีไทยที่โรงเรียน และมีการพาไปเรียนเพิ่มเติมด้วย เช่น ขลุ่ย ขิม ซออู้ ซอด้วง และจะเข้
- **ด้านนาฏศิลป์ไทย** หลังเลิกเรียนและปิดเทอม ท่านจะฝึกหลานสาวให้รำเพลงอธิษฐานเอย แม้นในการฝึกท่านก็จะให้ใช้พานจริง
- **ด้านการละเล่นไทย** ท่านจะเย็บผ้าแล้วเอาทรายใส่ให้หลานๆ เล่นหมากเก็บ และหมากตะเกียบรีๆ ข้าวสาร มอญซ่อนผ้า ขี่ม้าส่งเมือง นอกจากนั้นจะหาเครื่องปั้นดินเผา และเครื่องครัวมาให้หลานๆเล่น ก่อนจะให้เข้าไปช่วยในครัว และเป็นลูกมือจริงๆ

ไทยกับสงครามโลก
ครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒

หน้าว่าง

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖
ทรงประกาศสงคราม และส่งกองกำลังทหารไปร่วมรบ
จนได้รับชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๑

จอมพล สมเด็จพระอนุชาธิราช
เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ
เสนาธิการทหารบก องค์ผู้อำนวยการ และบังคับบัญชา
กองกำลังทหารอาสาสยาม ที่ไปร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑

สงครามโลกครั้งนี้อุบัติขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทย (สยาม) มีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

ครั้งนั้น เป็นสงครามระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งประกอบด้วย ประเทศฝรั่งเศส รัสเซีย อังกฤษ เป็นแกนนำกับอีกฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ประเทศเยอรมัน ออสเตรีย ฮังการี เป็นแกนนำ

สาเหตุของสงคราม

สงครามอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ แต่สาเหตุที่สำคัญ และเป็นดังจุดแตกหักเฉพาะหน้าก็คือ การลอบปลงพระชนม์มงกุฎราชกุมารของจักรวรรดิ ออสเตรีย - ฮังการี คือ อาร์ชดยุค ฟรานซ์ เฟอร์ดินานด์ (Archduke Franz Ferdinand) ที่เสด็จเข้ามายังเมือง "ซาราเจโว" ซึ่งเป็นเมืองหลวงของจังหวัดบอสเนีย - เฮอร์เซโกวีนา เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน 1914 (พ.ศ. ๒๔๕๗) พระองค์พร้อมพระชายาโซฟีฯ ถูกลอบยิงโดย ปรินซิป (Gavrilo-Princip) ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรลับ "มือดำ" (The Black Hand) อันเป็นขบวนการชาตินิยมของ เซอร์เบีย มงกุฎราชกุมารเฟอร์ดินานด์ เป็นผู้ที่อยู่ในสายตรงของพระราชวงศ์ที่จะขึ้นครองราชย์ ในฐานะกษัตริย์องค์ต่อไปของออสเตรีย - ฮังการี ดังนั้นการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ จึง "ช็อค" ราชสำนักดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง นอกจากการลอบปลงพระชนม์ที่ซาราเจโวแล้ว ยังมีปัจจัยต่างๆ อีก ๔ ส่วน ที่สำคัญในฐานะของการเป็นแรงขับเคลื่อนสงคราม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่ความขัดแย้งใหญ่ ได้แก่ -

<u>พื้นฐานที่นำไปสู่ความขัดแย้ง</u>

๑) **ลัทธิชาตินิยม (Nationalism)**

๒) **ลัทธิจักรวรรดินิยม (Imperialism)** ความปรารถนาที่จะขยายดินแดน และครอบครองดินแดนในโพ้นทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแอฟริกา อันนำไปสู่การแข่งขันของรัฐมหาอำนาจยุโรปในพื้นที่รอบนอก โดย เยอรมันนี เป็น "รัฐมหาอำนาจใหม่" ที่ต้องการสร้างจักรวรรดิ ในขณะที่อังกฤษและฝรั่งเศส เป็น "รัฐมหาอำนาจเก่า" ซึ่งต้องการคงอำนาจของตนไว้ในอาณานิคม อีกทั้งไม่ต้องการเห็นการแข่งขัน และท้าทายของจักรวรรดิใหม่

๓) **ลัทธิทหารนิยม (Militarism)** ลัทธินี้มีความเชื่อว่ารัฐมหาอำนาจจำเป็นต้องสร้างกองทัพทั้งทางบกและทางทะเลให้เข้มแข็งเพื่อดำรงไว้ซึ่งอำนาจของตน และกระตุ้นให้ลัทธินี้นำไปสู่ปรากฏการณ์ที่สำคัญของยุคก่อนสงคราม ก็คือ "การแข่งขันสะสมอาวุธ" (arms race) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันที่ชัดเจนก็คือ "การแข่งขันสะสมอาวุธ ทางทะเล" (naval arms race) ระหว่างอังกฤษ และเยอรมนี เงื่อนไขของลัทธิทหารและการแข่งขันสะสมอาวุธที่เกิดขึ้นเป็นการปูทางอย่างดีให้รัฐมีเครื่องมือที่พร้อมในการทำสงคราม

๔) **ระบบพันธมิตร (Alliances)** กระบวนการสร้างและแสวงหาพันธมิตร ในเวทีระหว่างประเทศ เป็นเงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้เกิดการจัดความสัมพันธ์ในลักษณะของการ "แบ่งค่าย" ในหมู่รัฐมหาอำนาจ ดังจะเห็นได้ว่าในปี 1882 เยอรมนี ออสเตรีย - ฮังการี และอิตาลี ได้จัดตั้ง "ระบบพันธมิตรสามฝ่าย" (The Triple Alliance) ขึ้น ซึ่งการก่อตัวของพันธมิตรเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดการจับตามองอย่างมาก จากมหาอำนาจเก่าของยุโรป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย ที่นำไปสู่การจัดตั้งระบบพันธมิตรอีกชุดหนึ่งเพื่อตอบโต้ความริเริ่มของเยอรมนี ได้แก่ การกำเนิดของ "ความตกลงฉันท์มิตรสามฝ่าย" (The Triple Entente)

ผลของการจัดตั้งระบบพันธมิตรของแต่ละฝ่ายเช่นนี้ ไม่เพียงแต่ได้ทำให้ยุโรปถูกแบ่งออกเป็น "สองขั้ว" โดยปริยาย (หรือสภาพสองค่าย) หากแต่ยังสร้าง "ทัศนะต่อภัยคุกคาม" (threat perception) ที่ทำให้แต่ละฝ่ายมองว่าอีกฝ่ายเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงแก่ตน ดังนั้นจึงไม่แปลกที่จะพบว่ามีคำสัญญาอยู่ภายในระบบพันธมิตรแต่ละฝ่ายว่า ถ้าสงครามเกิดขึ้นประเทศภาคีจะช่วยสนับสนุนการสงครามนั้น

นอกจากนี้ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ จะเกิดขึ้นนั้น ประเทศหลักๆ ในยุโรป ยังมีลักษณะของการจับคู่เป็นพันธมิตรแบบ "ทวิภาคี" (Bilateralism) มาก่อนแล้ว ซึ่งได้แก่ -

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับเซอร์เบีย

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีกับออสเตรีย-ฮังการี

๓) ความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับรัสเซีย

๔) ความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส และต่อมาขยายไปสู่ เบลเยียมด้วย

๕) ความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษกับญี่ปุ่น

ดังนั้น เหตุการณ์ลอบปลงพระชนม์ที่ซาราเจโว จึงเป็นเสมือนกับการ "ลั่นไกปืน" เพื่อจุดชนวนของระเบิดเวลาที่ถูกสะสมจากปัจจัย ๔ ประการดังกล่าวข้างต้น จนเสมือนการ "ระเบิดใหญ่" อย่างที่ไม่อาจควบคุมได้ ในสภาพเช่นนี้รัฐหลักๆ ของยุโรป จึงพร้อมแล้วที่จะเดินหน้าเข้าสู่ สงครามโลกครั้งที่ ๑ "The First World War" ซึ่งถือเป็นสงครามโลกครั้งแรกของมนุษยชาติ กล่าวคือ แม้ศูนย์กลางของสงครามจะเริ่มจากปัญหาความขัดแย้งในยุโรปก่อน แต่ต่อมาได้ขยายพื้นที่ความขัดแย้งไปสู่ส่วนต่างๆ ของโลก จนมีบริบทเป็นการรบที่อุบัติขึ้นทั่วโลก โดยสงครามได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ค.ศ. 1914 (พ.ศ. ๒๔๕๗)

จากการประกาศสงครามของจักรวรรดิ ออสเตรีย - ฮังการีต่อ เซอร์เบีย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการลอบปลงพระชนม์ มงกุฎราชกุมารของออสเตรียที่เมืองซาราเจโว เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน หรือ ๑ เดือนก่อนหน้านั้น และกระสุนปืนนัดแรกที่ถูกลั่นออกไป เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม คือ การเปิดฉากโจมตีเซอร์เบีย โดยสงครามได้ยืดเยื้อต่อมาเป็นระยะเวลานานถึง ๔ ปีเศษ

บทบาทของประเทศไทย ที่เป็นประเทศเล็ก ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งนับว่ามีนัยสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทยมาก แม้ในระยะแรกพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ จะทรงดำเนินพระบรมราชวิเทโศบายเป็นกลาง โดยเชื้อพระวงศ์และเสนาบดีส่วนใหญ่ต่างมองว่านโยบายเป็นกลางน่าจะเป็น "ผลประโยชน์แห่งชาติ" ของสยาม หรือหากจะต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย ก็น่าจะเข้าร่วมรบกับฝ่ายมหาอำนาจกลางมากกว่าจะเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร (ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประเทศที่เคยคุกคามสร้างบทเรียนที่เจ็บปวดให้สยามมาก่อนในยุคล่าอาณานิคม) ประกอบกับสถานการณ์การรบในช่วงแรกนั้นเยอรมันนีเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ดังนั้นการตัดสินพระทัยที่จะเข้าร่วมรบเป็นฝ่ายเดียวกับสัมพันธมิตร และประกาศสงครามกับ เยอรมันนี และออสเตรีย - ฮังการี จึงน่าจะเป็นกรณีที่ไม่คาดคิด แต่หลังจากได้ทรงตรวจสอบติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อความชัดเจน ทรงเห็นว่าฝ่ายเยอรมันนีเป็นฝ่ายที่รุกราน แสดงออกซึ่งความทารุณโหดร้าย พระองค์ได้ทรงใคร่ครวญเป็นหนักหนาว่าไทยเป็นชาติเล็กเมืองน้อยก็จริงแต่ใฝ่หา "ธรรมะ" เป็นสำคัญ เมื่อโลกถูกอธรรมเข้าทำลายอย่าง

ขาดความปราณีในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นชาตินักรบอันแท้จริง และทรงเป็นผู้รับผิดชอบประเทศชาติโดยเด็ดขาดควรแล้วหรือที่พระองค์จะทรงนิ่งเฉยอยู่ได้ แม้สนามแห่งยุทธบริเวณสงครามโลกจะอยู่ห่างไกลจากประเทศสยามมาก แต่พระองค์ทรงตั้งพระทัยแน่วแน่ที่จะส่งกองกำลังทหารสยามไปร่วมรบเพื่อทำลายอธรรม เป็นการรักษาไว้ซึ่ง "ธรรมะแห่งมวลมนุษยชาติ" เพื่อแสดงให้โลกได้รู้เห็นว่าสยามไม่ใช่ชนชาติที่ขาดหลักธรรมหรือ ป่าเถื่อน ปราศจากความเจริญดังที่ชนชาติตะวันตกเข้าใจ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงแสดงออกเป็นบทพระราชนิพนธ์ไว้บทหนึ่งด้วย ดังนี้ –

"อันเราเป็นชาติเชื้อ ชาวไทย
ตัวเล็กก็มีใจ ใหญ่ป้า
ไม่ยอมระยอบใคร ในโลก เลยพ่อ
ถึงอริราญห้า ห่อน แสยง"

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงประกาศศักดิ์ศรีของชาวสยามให้ชาวโลกประจักษ์ ด้วยการตัดสินพระทัย ประกาศสงครามกับฝ่ายเยอรมันนี และออสเตรีย - ฮังการี <u>เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐</u> พร้อมทั้งส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในทวีปยุโรป กำลังทหารของประเทศไทย (สยาม) ประกอบด้วย กองทหารบกรถยนต์ ๘๕๐ นาย และทหารอาสากองบิน ทหารบก ๔๐๐ นาย (ซึ่งหน่วยบินนี้เป็นต้นกำเนิดของกองทัพอากาศในเวลาต่อมา) โดยประเทศไทยนับเป็นประเทศเอกราชเพียงประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้เข้าร่วมรบในยุทธภูมิสงครามโลกครั้งที่ ๑ ณ ทวีปยุโรป โดยมีบันทึกประวัติศาสตร์การเข้าร่วมรบในสมรภูมิของเหล่าทหารอาสาสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม ดังต่อไปนี้ -

<u>วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๑</u>

ภายหลังจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณให้บรรดาทหารอาสาสยามเข้าเฝ้าฯ ทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อรับพระราชทาน เสมาเงินพร้อมสายทุกคนแล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลี้ยงแก่ทหารทั้งหมด ที่จะเดินทางไปปฏิบัติราชการสงคราม ณ สนามด้านทิศตะวันออกของพระที่นั่งอนันตสมาคม และ<u>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงมีพระราชดำรัสแก่เหล่าทหารอาสา</u> ดังมีใจความสำคัญที่ขออัญเชิญมาลงพิมพ์ไว้ ดังนี้ -

"ดูก่อนท่านทหารทั้งหลาย ข้าพเจ้าเชิญท่านทั้งหลายมาสโมสรประชุมและเลี้ยงส่งทหารซึ่งจะออกไปนอกประเทศวันนี้ ก็เพื่อจะแสดงความยินดีของข้าพเจ้าผู้เป็นจอมทัพบก และซึ่งรู้สึกเกียรติยศว่านับตัวได้ว่าเป็นหัวหน้าของท่านทั้งหลายนานมาแล้ว ทหารไทยเรายังมิได้ทำการยุทธนอกประเทศ เพราะฉะนั้นก็ต้องนับว่าในการที่ได้มีโอกาสคราวนี้ เป็นโอกาสสำคัญอันหนึ่งในหมู่พวกเราที่เป็นทหารไทยควรจะรู้สึกว่าพวกเราทั้งหลายที่ไปในครั้งนี้ เหมือนเป็นผู้ที่จะไปทำให้พงศาวดารไทยรุ่งเรืองงดงาม เป็นผู้ประดิษฐ์หน้าอันหนึ่งในพงศาวดารชาติเรา ให้ลูกหลานที่สืบสายโลหิตได้รู้สึกภูมิใจเมื่อพลิกเห็นหน้านี้ ในการที่เราทั้งหลายจะออกไปครั้งนี้ถึงจำนวนเราน้อยก็จริงอยู่ แต่ขอให้รู้ว่าข้อนั้นไม่สำคัญ ข้อสำคัญอยู่ที่เกียรติยศ ขอให้นึกดูให้ดีเราทั้งหลายรู้สึกน้อยหน้า รู้สึกน้อยใจมานานแล้วอย่างไร ในการที่ใครๆ เขาเห็นเราเป็นชาติเล็กชาติน้อยไม่เสมอหน้าเขาได้

ในคราวนี้เป็นโอกาสอันดี ที่เปิดให้แก่เราทั้งหลายที่จะได้แสดงให้เห็นชัดปรากฏแก่ตาชาวโลกว่ามหาประเทศเขารับเราเท่าประเทศทั้งหลายแล้ว และที่เราได้มีโอกาสขึ้นมาเสนอหน้ากับชาติอื่นๆ ในครั้งนี้ขอให้เราทั้งหลายที่อยู่ในที่นี้ไตร่ตรองดูให้ดีว่าเป็นเพราะเหตุใด

มีผู้พูดอยู่เสมอว่า กรุงสยามเป็นเมืองเล็กประเทศน้อยถึงจะมีทหารไว้ก็สู้เขาไม่ได้ เพราะฉะนั้นมีไว้ก็เป็นการเปลืองเงินเปล่า ข้อนี้ตัวข้าพเจ้าผู้เป็นหัวหน้าของทหารทั้งหลายได้รู้สึกเจ็บใจมานานแล้ว แต่ว่าไม่มีโอกาสจะเถียงให้ถนัด มาครั้งนี้เป็นโอกาสดี เห็นถนัดแล้ว คือ ถ้าต่างว่าผู้ที่พูดว่าทหารไม่มีประโยชน์ กรุงสยามไม่ควรจะมีทหารนั้น สมมุติว่าได้บันดาลให้เป็นไปตามที่พูดแล้วเมืองเราเวลานี้จะอยู่ที่ไหนเล่า ท่านจะได้มีโอกาสได้ไปแสดงชื่อเสียงในท่ามกลางยุโรปอย่างนี้หรือ นี่เพราะเรามีทหาร เพราะเราเตรียมพร้อมอยู่เสมอ เพราะเราอยู่ในความไม่ประมาท จึงได้มีโอกาสเผยแพร่เกียรติยศของชาติที่รักของเรา เมื่อเป็นดังนี้แล้วเราทั้งหลายที่เป็นทหารควรจะรู้สึกว่าเรามีชัยขั้นต้นเสียหนึ่งขั้นทีเดียว เรามีชัยแก่พวกที่ดูถูกพวกเรา เรามีชัยแก่พวกที่ไม่รู้จักราคาของพวกเราที่เป็นทหารนี้ขั้นหนึ่ง ขั้นที่สองเราได้มีชัยแล้วแก่ผู้ที่ดูถูกว่าเราเป็นชาติเล็ก แม้แต่เราเป็นชาติเล็กก็ดี เราก็ยังสามารถยื่นมือยื่นแขนอันยาวออกไปทำการถึงในสมรภูมิ ในงานมหาสงครามใหญ่ที่สุดที่โลกเรานี้ได้เคยเห็นมา

อีกประการหนึ่ง ที่เราได้มีเกียรติยศเช่นนี้ ก็เพราะเหตุที่ชาติเราตั้งอยู่ในทางธรรม คือตั้งอยู่ในที่ถูก เราจะมีทหารไว้ก็ดี จะมีกำลังอย่างๆ ทั้งปวงไว้ก็ดี ไม่ได้มีไว้สำหรับข่มเหงผู้อื่น ไม่ได้มีไว้สำหรับที่จะเอากำหมัดเที่ยวยัดปากคนอื่น เรามีไว้สำหรับทำไม สำหรับรักษาชื่อเสียงของเราที่เป็นไทย รักษาความเป็นไทย ให้สมชื่อของเราที่เป็นไทย ข้อนี้ควรเป็นข้อที่ทำให้เราทั้งหลายร่าเริง เพราะเหตุใด เพราะเรารู้สึกว่าพวกเราทั้งหลาย อยู่ในที่ถูก ด้วยความตั้งใจดีมีฝังอยู่ในดวงจิตของทหารทุกคน ที่จะตั้งใจออกไปรบในครั้งนี้ ข้าพเจ้าผู้หนึ่งเชื่อมั่นในใจว่า ทหารไทยที่จะได้ออกทำการต่อหน้าโลกในครั้งนี้ จะไม่ทำให้เสื่อมเสียชื่อชาติเป็นอันขาด ตรงกันข้ามจะทำให้โลกนิยมนับถือ

พวกท่านทั้งหลายที่จะเป็นผู้ออกไป เพื่อนำธงไทยไปคลี่ที่ในกลางสมรภูมิ ขอให้หมั่นรำลึกถึงข้อความที่ข้าพเจ้าพูดอยู่กับท่านในวันนี้ และขอให้รำลึกถึงข้าพเจ้าเป็นเพื่อนทหาร ซึ่งตามหน้าที่จำเป็นต้องอยู่บ้าน หน้าที่ของข้าพเจ้าห้ามไม่ให้ตัวข้าพเจ้าทิ้งบ้านเมืองไป แต่ก็ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้จะห้ามหัวใจไม่ให้ไปกับท่านได้ เพราะฉะนั้นขอให้เพื่อนทหารทั้งหลายนึกเชื่อเสียเถิดว่า ถึงท่านจะอยู่ในกลางทะเลก็ดี จะอยู่ในกลางสมรภูมิก็ดี บินอยู่ในอากาศก็ดี ข้าพเจ้าเป็นเพื่อนอยู่กับท่านทุกแห่ง ขอให้เชื่อเถิดในข้อนี้ ถ้าท่านผู้ใดจะรับอันตรายในหน้าที่บ้างแล้ว ขออย่าได้นึกว่าต้องรับแต่เพียงผู้เดียว ข้าพเจ้าเป็นผู้รับด้วยเหมือนกัน เป็นผู้เจ็บด้วยเหมือนกัน ถ้าท่านได้รับความยินดีเบิกบานใจ ข้าพเจ้าหวังว่าท่านจะช่วยแบ่งความยินดีนั้น อุทิศให้ข้าพเจ้าผู้อยู่ทางบ้านบ้าง

ข้าพเจ้าเชื่อว่า จะได้เห็นท่านทั้งหลายกลับมาสู่บ้านเกิดเมืองนอน นำความมีชัยอันงดงามมาสู่บ้าน และนำสง่าราศีมาสู่ราชาธิปไตย ซึ่งท่านทั้งหลายเป็นเหมือนเสาค้ำจุนอยู่และเป็นสง่าแก่ชาติ ซึ่งท่านจะเป็นผู้ทำนุบำรุงให้ยั่งยืนสืบไป ให้มีชื่อว่าเป็นไทยสมชื่อชั่วกัลปาวสาน

ท่านทั้งหลายไปครั้งนี้ ไปผิดกับไปราชการธรรมดามาก อย่ารู้สึกว่าเป็นของเล็กน้อย ต้องเห็นว่าสำคัญและประพฤติให้สมแก่ที่เป็นทหารไทย ที่ส่งไปเป็นตัวอย่างของกองทัพไทย ความประพฤติของท่านทั้งหลายต่อผู้อื่นทั้งในยุทธภูมิ และที่ใดๆ ในต่างประเทศต้องให้เขาชมทุกอย่าง ต้องระวังที่สุดอย่าให้มีที่ติได้ ถ้าแม้ว่าพวกเราที่จะไปนี้ทำให้เขาติเตียนได้ ต้องเข้าใจว่าทหารไทยทั้งหมดจะพลอยเสียชื่อด้วย ที่ชาติอื่นเขาไปทำสงคราม เขาระวังรักษาตัวอย่างกวดขันก็เพราะเหตุใด ก็เพราะต่างคนต่างแข่งดีกัน เราไปเราก็ต้องแข่งขันกับเขาเช่นนั้นเหมือนกันไม่มีปัญหาอะไร ที่ข้าพเจ้าพูดมานี้ ขอให้เข้าใจว่าพูดเป็นส่วนตัว ตักเตือนกันฉันท์เพื่อนไม่ใช่กลัวว่าจะไปทำเสียหายอะไร ตรงกันข้ามข้าพเจ้าเชื่อใจท่านทั้งหลายทุกคน เชื่อว่าคงตั้งใจที่จะไม่ให้มีข้อบกพร่องแม้แต่น้อย

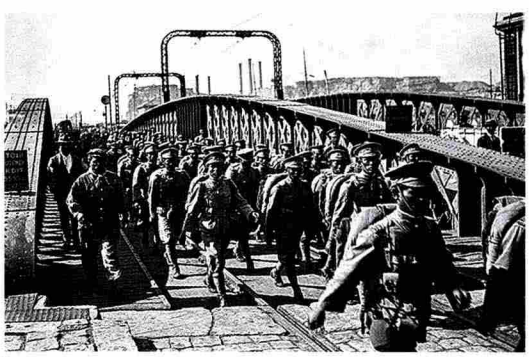
ในที่สุด ข้าพเจ้าขออวยพรแก่ทหารที่จะออกไปนอกประเทศครั้งนี้ ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแด่ท่านทั้งหลาย ขอจงผ่านพ้นอุปสรรคอุปัทวเหตุอันตรายให้ได้กลับเข้ามาเต็มไปด้วยชัยชำนะ เพื่อจะได้มาเห็นหน้าข้าพเจ้าผู้เป็นเพื่อนและให้ได้มานั่งร่วมโต๊ะกันอีกครั้งหนึ่งเมื่อเสร็จงานสงครามแล้ว

ขอให้มีความเจริญ ขอให้มีชัยชนะ ไชโย...."

<u>วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑</u>

ทหารอาสาทั้งหมดเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยเรือ "ศรีสมุทร" "กล้าทะเล" และ "สุครีพครองเมือง" ไปที่เกาะสีชัง เพื่อลงเรือ "เอมไพร์" ที่ฝรั่งเศสจัดมารับใน วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๖๑ และเดินทางไปถึงเมืองมาร์แซลส์ ฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๔๖๑ แล้วเข้าทำการฝึกจนพร้อมออกปฏิบัติการรบได้

(การเดินทางโดยทางเรือ สู่สมรภูมิสงครามโลกครั้งที่ ๑ ของเหล่าทหารหาญ กองทหารอาสาสยาม)

(ทหารอาสาในกองบินทหารบก)

(พิธีมอบธงประจำหน่วยทหารบกรถยนต์สยาม โดย นายพล Douchy และ นายพล Mondelet)

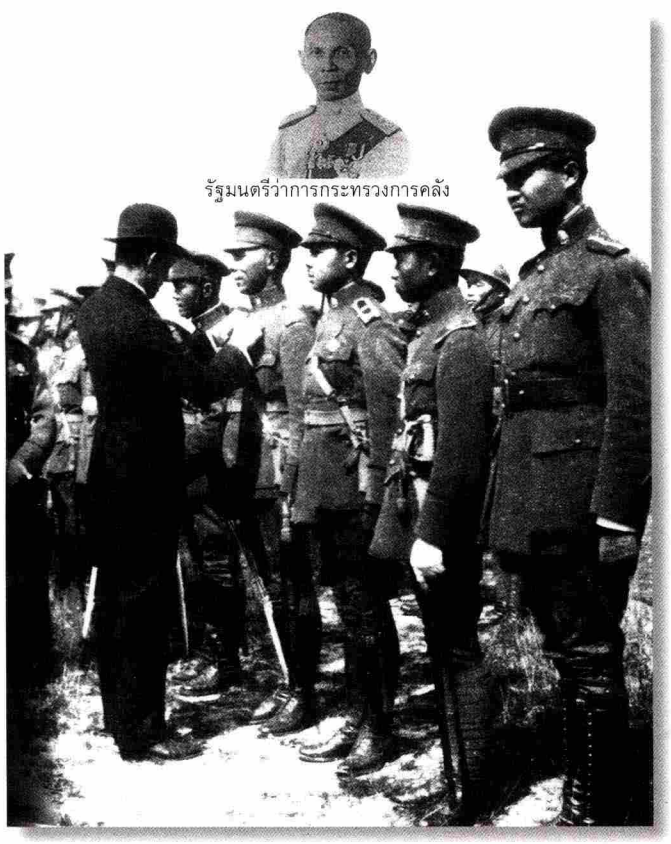
กองทหารบกรถยนต์อาสาของสยาม ได้เข้าไปปฏิบัติภารกิจสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงให้กองทัพฝรั่งเศสในแนวหน้า จนถึงดินแดนเยอรมัน ตั้งแต่บริเวณเมืองนอยซ์ตัท ริมแม่น้ำไรน์, เมืองไกเซอร์สเลาเทิร์น,

แฟรงกินซไตน์, ชัคเตอร์ไคม์, มูซบัค, แมงกินส์ไฮน์ และลุดวิคซาเฟิร์น โดยมีการสู้รบกันบ้างเป็นครั้งคราว ซึ่งทหารสยามทุกนายล้วนมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยกองทัพฝรั่งเศสอย่างจริงใจ โดยทหารสยามที่ได้รับมอบภารกิจสำคัญ อันเต็มไปด้วยความยากลำบาก ได้ร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารฝ่ายสัมพันธมิตร ด้วยความองอาจ กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว มีประสิทธิภาพ มีระเบียบวินัย จนเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยอมรับจากฝ่ายสัมพันธมิตร จากผลการปฏิบัติการยุทธที่ได้ลำเลียงกำลังทหารและกระสุนปืนใหญ่จำนวนมากมาย เข้าไปส่งในย่านกระสุนปืนตกของข้าศึกหลายครั้งหลายหน และในยุทธภูมิที่สำคัญๆ ซึ่งทหารสยามต้องปฏิบัติภารกิจอย่างหนัก ท่ามกลางความยากลำบาก ท่ามกลางความยากลำบากและการระดมยิงอย่างหนาแน่นจากฝ่ายข้าศึก จนได้รับผลสำเร็จอย่างดียิ่ง และมีนายทหารได้รับเหรียญกล้าหาญ "ครัวซ์ เดอะ แกร์ (Croix de Guerre)" จากกองทัพสัมพันธมิตรในยุทธบริเวณเมือง "วัว ซิ เย" ๒ นาย คือ -

๑. นายร้อยเอก แม้น เหมะจุฑา ผู้บังคับกองย่อยที่ ๓

๒. นายร้อยตรี เภา เพียรเลิศ ผู้ช่วยผู้บังคับกองย่อยที่ ๓

พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ

(พันตรี สตรองบอคค์ แฟร์มอร์ ผู้บังคับการกรมรถยนต์ฯ กำลังประกอบพิธีประดับเหรียญกล้าหาญ "ครัวซ์ เดอะ แกร์" (Croix de Guerre) ให้แก่ ร้อยตรี เภา เพียรเลิศ ผู้ช่วยผู้บังคับกองย่อยที่ ๓ กองทหารบกรถยนต์ นายทหารอาสาของกองทัพสยาม **<u>สกุล "เพียรเลิศ"</u>** ณ ยุทธบริเวณ เมือง "วัว ซิ เย" ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ จากวีรกรรมปฏิบัติการรบอย่างองอาจ กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว ท่ามกลางการระดมยิงอย่างหนาแน่นจากฝ่ายข้าศึก จนเป็นผลสำเร็จแก่การรบอย่างดียิ่ง)

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์ "รามาธิบดี" ชั้นอัศวิน ให้แก่ ร้อยตรี เภา เพียรเลิศ (ต่อมาภายหลังคือ พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกตราธิการ)

เหรียญกล้าหาญ "ครัวซ์ เดอะ แกร์ (Croix de Guerre)" ของประเทศฝรั่งเศส

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันมีศักดิ์ "รามาธิบดี" ชั้นที่ ๔ (อัศวิน) ของประเทศไทย

(ขอบคุณข้อมูลจากหนังสือ "ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๑" โดย โอภาส เสวิกุล และหนังสือ "ทหารอาสาสงครามโลกอนุสรณ์" ของสมาคมสหายสงครามในพระบรมราชูปถัมภ์ โดย "ผัน วิสูตร" พิมพ์ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๗)

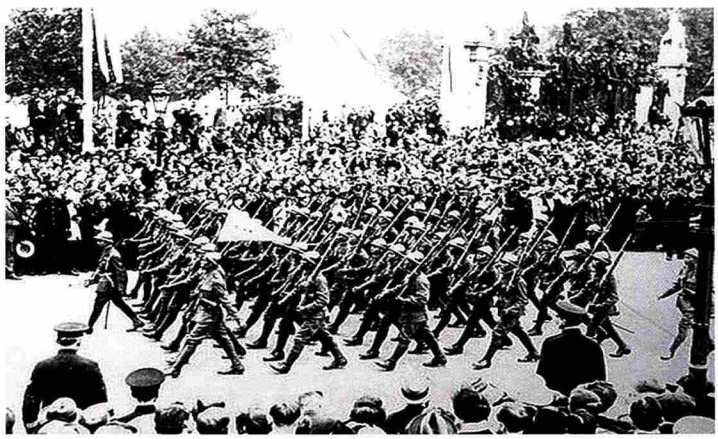
รัฐบาลฝรั่งเศส มอบตรา "ครัวซ์ เดอะ แกร์ (Croix de Guerre) ประดับธงชัยเฉลิมพลของกองทหารบกรถยนต์สยาม

การเฉลิมฉลองชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร

ภายหลังสงครามสิ้นสุดลง ฝ่ายสัมพันธมิตรได้กระทำพิธีสวนสนามฉลองชัยชนะที่บริเวณประตูชัย กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และกรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยี่ยม ซึ่งกองทหารบกรถยนต์ของสยาม ได้รับเชิญเข้าร่วมเดินขบวนสวนสนามฉลองชัยชนะด้วยทุกแห่ง

กองทหารอาสาสยาม ร่วมพิธีสวนสนาม
ฉลองชัยชนะ
ผ่านประตูชัย กรุงปารีส
เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒

กองทหารอาสาสยาม ร่วมพิธีสวนสนาม
ฉลองชัยชนะ
ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๔๖๒

นอกจากกองทหารอาสาสยามจะได้เข้าร่วมพิธีสวนสนามฉลองชัยชนะกับฝ่ายสัมพันธมิตร ณ กรุงปารีส ฝรั่งเศส และกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๖๑ ยังได้เข้าร่วมพิธีสวนสนามฉลองชัยชนะ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยี่ยม อีกด้วย ซึ่งนับเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณของชาติ และถือเป็นการเปิดเผยความจริงให้โลกได้รู้จักคนไทย และชาติไทยมากยิ่งขึ้น

หลังจากร่วมพิธีสวนสนาม ณ กรุงบรัสเซลส์ เสร็จแล้ว พระเจ้าแผ่นดินเบลเยี่ยมได้พระราชทานเลี้ยงแก่นายทหารฝ่ายสัมพันธมิตร และพระองค์ได้รับสั่งแก่ นายพันตรี หลวงรามฤทธิรงค์ ผู้บังคับการกองทหารอาสาสยามว่า -

"พระองค์ทรงปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่กองทหารของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ห่างไกล ได้มาช่วยราชสัมพันธมิตรกระทำสงคราม ทั้งได้ส่งกองกำลังทหารเป็นผู้แทนส่วนกองทัพสยามมาในการฉลองชัยของชาติเบลเยี่ยมด้วย ทหารในบังคับบัญชาของนายพันตรีหลวงรามฤทธิรงค์ ได้เดินสวนสนามกันอย่างองอาจ งดงามมาก"

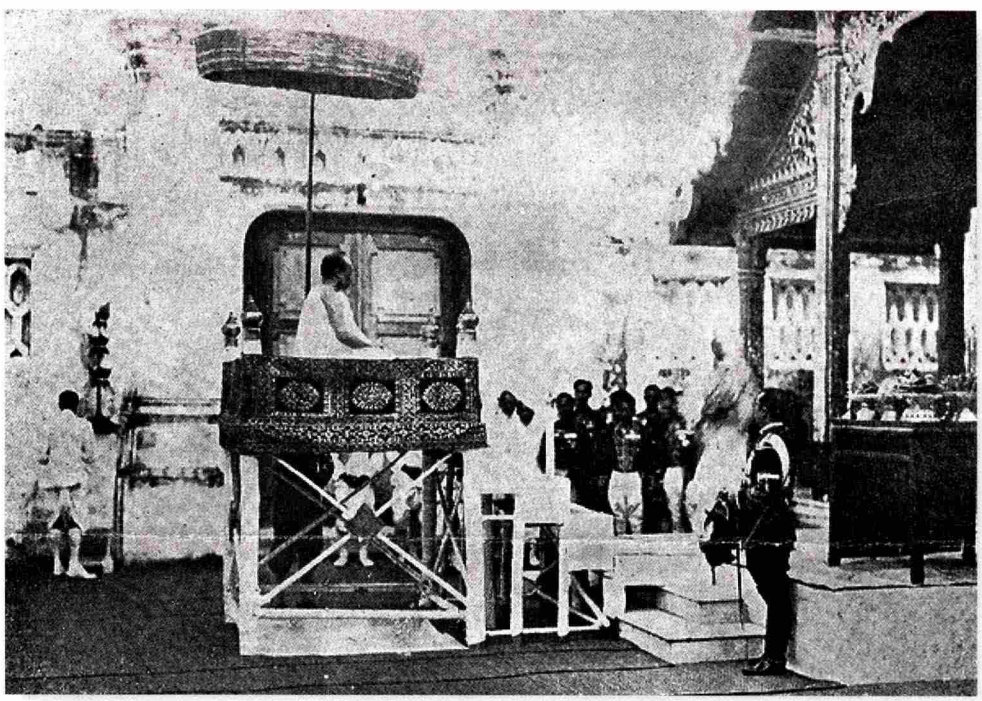
การเฉลิมฉลองชัยชนะของประเทศสยาม

ภายหลังชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร ที่กองทหารอาสาสยามได้ร่วมรบในยุทธภูมิอย่างองอาจกล้าหาญ ทางด้านประเทศสยาม ได้จัดพิธีเฉลิมฉลองชัยชนะเช่นเดียวกับประเทศสัมพันธมิตรอื่นๆ ดังนี้ -

๑) วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศกระแสพระบรมราชโองการฯ เรื่อง สัมพันธมิตรมีชัย

๒) <u>ทรงกระทำพิธีปฐมกรรม</u>

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๖๑ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๖ นาที กับ ๑๕ วินาที เป็นปฐมฤกษ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จออกพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานฐานันดรแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์ รามาธิบดี แก่พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการ แล้วเสด็จฯพระที่นั่งจันทรทิพโยภาส ในพระราชพิธีปฐมกรรม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นประทับบนเกย ณ ชาลาพระที่นั่งจันทรทิพโยภาส ในการพิธีประถมกรรม เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๑

(พิธีปฐมกรรม เป็นพิธีที่พระมหากษัตริย์ในครั้งโบราณ กระทำแก่ผู้ที่เป็นปรปักษ์ พิธีปฐมกรรม ครั้งนี้ ทรงใช้น้ำสังข์สัมฤทธิ์ และน้ำพระเต้าประทุมนิมิตร์ ชำระพระบาทล้างมลทิน ลงยังไม้ข่มนาม ให้ตกถึงพสุธา)

<u>การกลับสู่มาตุภูมิจากพระราชสงครามพร้อมด้วยชัยชนะ ของวีรบุรุษทหารอาสา สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และ พระราชดำรัสต้อนรับของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ</u>

ภายหลังจากการเดินทางไปร่วมรบกับฝ่ายพันธมิตร ในยุทธภูมิสงครามโลกครั้งที่ ๑ ณ ทวีปยุโรป จนประสบชัยชนะอย่างน่าชื่นชมสมเกียรติแล้ว กองทหารอาสาสยามวีรบุรุษแห่งสงคราม ได้เดินทางกลับมาถึงประเทศโดยทางเรือ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๔๖๒ อย่างอบอุ่นและสง่างาม โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์ “รามาธิบดี” แก่ ธงชัยเฉลิมพล และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนเหรียญที่ระลึกในราชการสงครามทวีปยุโรป ให้แก่ทหารอาสาทุกนายเพื่อเป็นบำเหน็จความชอบ

หลังจากนั้น กองทหารอาสาสยามได้เดินสวนสนามต่อหน้าพระพักตร์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ แล้ว พระองค์ท่านได้ทรงมีพระราชดำรัสต้อนรับเหล่าทหารหาญ ดังนี้ -

“ทหารทั้งหลาย.....

ข้าฯ จะพูดกับเจ้า เพื่อแสดงความยินดีรับรองเจ้าทั้งหลายกลับมายังบ้านเกิด เมืองมารดรของตัว การที่ข้ามาพูดรับรองครั้งนี้อีก ข้ารู้สึกว่ามีความยินดีปิติเต็มตื้นอยู่ในใจจนแทบพูดไม่ออก ขอให้เชื่อว่าเจ้าทั้งหลายที่ได้ออกไปในการสงครามครั้งนี้ ข้ารู้สึกและเข้าใจดีว่ามีความตั้งใจอย่างไร เจ้าตั้งใจที่จะแสดงให้ปรากฏแก่ตาโลก มาในเมืองเรา ในชาติไทยเรา ยังไม่สูญสิ้นธรรมะ ซึ่งได้บำรุงชาติเราขึ้นให้เป็นชาติเป็นปึกแผ่นตลอดมา กล่าวคือความจงรักภักดีต่อผู้ปกครอง ความจงรักภักดีต่อชาติ และความมั่นคงในศาสนธรรมที่เรานับถือ

เจ้าทั้งหลายได้ยอมสละทุกอย่าง สละทั้งบ้านเรือนเคหะสถานและทรัพย์สินเท่าที่มี สละทั้งส่วนแห่งกาย แม้ชีวิตก็ยอมสละให้เพื่ออะไร เพื่อสนับสนุนธรรม ซึ่งได้ทำให้ชาติเราเป็นชาติอยู่จนเดี๋ยวนี้ เมื่อเจ้าทั้งหลายจะออกไป ข้ารู้สึกเหมือนแบ่งเอาใจของข้าออกไปด้วย ครั้นเมื่อเจ้าทั้งหลายกลับมา ได้มาเห็นหน้าเจ้าอีก ข้ารู้สึกเท่ากับเห็นหน้าญาติอันสนิทหรือพี่น้องอันร่วมใจ ธรรมดาเมื่อเวลาอยู่ในที่ใกล้เคียงกันบางทีไม่ใคร่รู้สึกความรักใคร่ว่ามีปานใด ต่อเมื่อห่างไกลกันออกไปแล้ว จึงจะมารู้สึกว่าผู้ที่อยู่ห่างนั้นเรารักปานใด ในข้อนี้ตัวข้าได้รู้สึกสำหรับพวกเจ้าทั้งหลายเช่นนั้นมาแล้ว เพราะฉะนั้นจึงคอยฟังอยู่เสมอว่าเจ้าออกไปที่สนามรบ เจ้าออกไปทำอย่างไรบ้าง แสดงกริยาอย่างไรบ้าง ทุกๆ คราวที่ข้าได้รับข่าวถึงเรื่องเจ้าทั้งหลายได้ออกงาน ข้ารู้สึกเหมือนไปออกงานด้วยทุกที เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดในหมู่พวกเจ้าได้รับความเดือดร้อนรำคาญหรือใกล้อันตราย ใจข้าก็พลอยไม่สบายไปด้วยทุกที เมื่อไรรู้สึกหรือทราบว่าไปได้ดีทำดีต่อหน้าผู้อื่นข้าก็พลอยรู้สึกปลื้มเหมือนอย่างตัวข้าเอง ได้ไปทำด้วยเหมือนกัน คราวนี้เจ้าทั้งหลายที่ได้กลับมานี้ นับว่าไม่ได้เสียชาติเกิดเปล่า ได้ไปทำชื่อเสียงให้กับชาติเรา ได้แสดงให้ปรากฏแก่ตาโลกว่าไทยเรายังมีอยู่เป็นอันมากที่สมควรได้ชื่อว่า ลูกผู้ชาย

อนึ่ง การที่ธงของกองเจ้าได้รับตราต่างประเทศมาแล้ว ย่อมเป็นพยานอยู่ในตัวแล้วว่านานาประเทศรู้สึกว่าทหารไทยทำการกล้าหาญน่าชื่นชม ครั้นจะให้ตราทั้งหมดก็เป็นการมากมายไม่ไหวอยู่เองส่วนตัวข้าเอง ข้าได้ตั้งใจไว้นานแล้วว่า จะต้องแสดงอย่างหนึ่งอย่างใดให้เจ้าทั้งหลายแลเห็นชัดว่า ข้าปลื้มปานใดในการที่พวกเจ้าได้ไปหาชื่อให้แก่ชาติไทยในครั้งนี้ ครั้นว่าข้าจะแจกตราให้แก่เจ้าทั้งหลายทุกคนก็จะเป็นการมากมายนัก ข้าจึงคิดได้ว่าจะให้ตราแก่ธงประจำกองของเจ้า เพราะธงเป็นเครื่องหมายสำหรับกองเพราะฉะนั้นเมื่อธงได้รับตราไปแล้ว ขอเจ้าจงรู้สึกว่าทุกๆคนได้รับตรา และทุกๆ คน ต้องตั้งใจรักษาเกียรติยศให้สมกับเป็นผู้ได้รับตรารามาธิบดีอันมีศักดิ์ ช่วยกันรักษาศักดิ์นี้ไว้ เพราะศักดิ์อันนี้ไม่ใช่ของเจ้าโดยเฉพาะตัวนับว่าเป็นศักดิ์ของกองทหาร และเป็นศักดิ์ของตัวข้าผู้เป็นประมุขแห่งเจ้าทั้งหลายด้วย

ข้าขอแสดงอีกครั้งหนึ่งด้วยความจริงใจว่า ข้ายินดีต้อนรับเจ้าทั้งหลายกลับมาบ้านเกิดเมืองมารดร ขอให้เจ้าทั้งหลายอยู่เย็นเป็นสุข และจะปรารถนาสิ่งใด ให้ได้สมมโนรถทุกประการ”

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ฉายพระรูปร่วมกับนายทหารอาสาของกองทัพสยาม ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่มีวีรกรรมในยุทธภูมิ (ร้อยโท เภา เพียรเลิศ (พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ) ยืนขวาสุดในภาพ)

ผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ ๑

ภายหลังการรบที่ยาวนานจนถึง วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ รวมระยะเวลา กว่า ๔ ปี ๔ เดือน ในที่สุดฝ่ายที่ได้รับชัยชนะ คือ ฝ่ายพันธมิตรที่มีประเทศ ฝรั่งเศส รัสเซีย อังกฤษ เป็นแกนนำ โดยมีประเทศไทย (สยาม) เข้าร่วมรบด้วย และได้รับการยอมรับว่าเป็น "รัฐผู้ชนะสงคราม" ซึ่งภายหลังสงคราม ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาจำนวนมาก ที่สำคัญคือ **สนธิสัญญาสันติภาพแวร์ซายส์** (ซึ่งเป็นการยุติสถานะสงคราม ระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรกับจักรวรรดิเยอรมัน) เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๖๒ ทั้งนี้ ประเทศสยามได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมด้วย และส่งผลอย่างสำคัญ ต่อการแก้ไข "สนธิสัญญาไม่เสมอภาค" ที่ผูกมัดสยามในยุคอาณานิคม ได้ในที่สุด

พระปรีชาสามารถ และพระอัจฉริยภาพในการดำเนินพระบรมราชวิเทโศบาย ตัดสินพระทัยเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังกล่าว การถวายคำแนะนำในการประกาศสงคราม รวมทั้งการส่งกองทหารอาสาของสยามไปร่วมรบในสมรภูมิสงครามที่ยุโรป และบทบาทด้านการทหารของ จอมพล สมเด็จเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ พระเจ้าน้องยาเธอพระองค์นี้ ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบก และเป็นองค์ผู้อำนวยการและบังคับบัญชากองกำลังทหารอาสาด้วยพระองค์เอง นับว่ามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินพระทัยเข้าร่วมในสงครามโลก ครั้งที่ ๑ กับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยกรมหลวงพิษณุโลกฯ ได้ศึกษาการสงครามที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและได้ถวายแนวคิดในเรื่องการสงครามแก่รัชกาลที่ ๖ มาอย่างต่อเนื่อง จนตัดสินพระทัยเด็ดขาดในที่สุด ทั้งนี้เจตจำนงที่รัชกาลที่ ๖ จัดส่งทหารเข้าร่วมรบในสงครามครั้งนี้ คือ -

๑) เป็นการแสดงความจริงใจของสยามว่าจะเข้าร่วมรบอย่างจริงจัง มิใช่ประกาศสงครามแต่เพียงในนามเท่านั้น

๒) เป็นการนำชื่อประเทศและธงชาติไปให้โลกได้รู้จักประเทศสยาม ทั้งเพื่อส่งเสริมเกียรติประวัติและเกียรติภูมิของชาติ

๓) เป็นการให้การศึกษาแก่เหล่าทหารนักรบ ซึ่งคงไม่มีโรงเรียนแห่งใดจะสอนเรื่องการรบและสงครามได้ดีเท่ากับสมรภูมิจริง และ

๔) เป็นการแผ้วทางที่จะนำมาอ้างในการเจรจา เพื่อขออิสรภาพในทางการศาลและศุลกากร

ผลของพระปรีชาสามารถในการประกาศสงคราม และส่งกำลังทหารเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยนานัปการ ได้แก่ -

(๑) ทำให้ประเทศสยาม ซึ่งเป็นประเทศเล็กและอยู่ห่างไกล เป็นที่ปรากฏแก่ชาวโลก

(๒) ประเทศสยามได้รับเชิญให้เข้าเป็นสมาชิกประเภทริเริ่ม “องค์การสันนิบาตชาติ ทั้งยังได้รับเกียรติเข้าร่วมทำ “สนธิสัญญาแวร์ซายส์” ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในยุโรป ๑๓ ประเทศ ที่เคยทำสัญญาผูกมัดประเทศสยาม ยอมแก้ไขสนธิสัญญาจากที่ได้ทำให้สยามเสียเปรียบชาติตะวันตกหลายประการทั้งด้านเศรษฐกิจ ดินแดน และอธิปไตยของสยาม ส่งผลดีให้ประเทศสยาม ได้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตคืนมา

(๓) มีการเปลี่ยนแปลงธงชาติ ของประเทศไทย (สยาม) จาก ธงรูปช้างมาเป็นธงไตรรงค์ปัจจุบัน

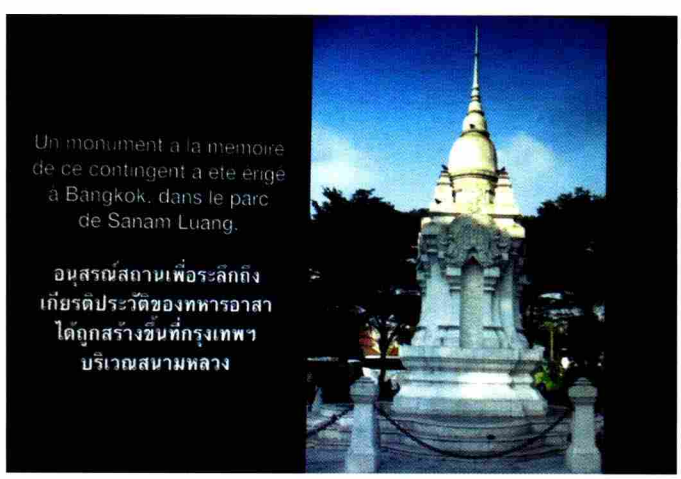
(๔) ด้านการทหาร ได้รับประโยชน์จากการฝึกอาวุธยุทโธปกรณ์ วิทยาการใหม่ๆ และปฏิบัติการยุทธวิธีในสมรภูมิจริงมาปรับปรุงกองทัพ โดย กองบินทหารบกที่เดิมมีนักบินเพียง ๘ นาย แต่หลังจากกองทหารอาสาได้เข้ารับการฝึกในโรงเรียนการบินของฝรั่งเศส ทำให้สยามมีนักบินเพิ่มขึ้นเป็น ๙๗ นาย และช่างอากาศอีกหลายร้อยนาย ซึ่งนายทหารเหล่านั้นได้กลับมาวางรากฐานกิจการบินของประเทศ ทั้งด้านการบินทางทหาร และพลเรือน โดยจัดตั้งกรมอากาศยานขึ้นเป็นครั้งแรกจนวิวัฒนาการเป็น “กองทัพอากาศไทย” และหน่วยงานด้านการบินของไทยหลายหน่วยงานในปัจจุบัน

ส่วนกองทหารบกรถยนต์สยาม ก็ได้รับประสบการณ์ในการรบและวิทยาการด้านรถยนต์ในสมัยนั้น จนสยามมีช่างซ่อมรถยนต์และพลขับรถยนต์ทางยุทธวิธีหลายร้อยคน ซึ่งเป็นรากฐานวิวัฒนาการมาเป็นกรมการขนส่งทหารบกในปัจจุบัน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการตัดสินพระทัยของรัชกาลที่ ๖ ทั้งๆที่สมรภูมิสงครามอยู่ห่างไกล และประเทศสยามไม่มีความขัดแย้ง หรือถูกคุกคามโดยตรงจากประเทศมหาอำนาจที่เป็นคู่ขัดแย้งกันในทวีปยุโรป แต่เป็นพระบรมราชวิเทโศบายที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศสยาม ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ ๑ โดยมีบทเรียนในอดีต ที่ประเทศสยามได้รับความเจ็บปวดจากยุคล่าอาณานิคมของประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกในอดีตเป็นแรงจูงใจ ซึ่งผลลัพธ์จากการเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งนี้ จะเห็นได้ชัดเจนว่า ที่สุดได้นำมาซึ่งผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่สยามถวิลหามาโดยตลอด นั่นคือเอกราชและอธิปไตยโดยสมบูรณ์ รวมถึงเกียรติยศ เกียรติภูมิ ความทัดเทียม และความเสมอภาคของประเทศสยามกับนานาอารยประเทศนั่นเอง โดยประเทศสยามได้รับเชิญให้เข้าเป็นสมาชิกประเภทริเริ่มองค์การสันนิบาตชาติ อันเป็นหลักประกันความปลอดภัยของประเทศ และยังได้รับเกียรติให้เข้าร่วมจัดทำ “สนธิสัญญาแวร์ซายส์” พร้อมกับการแก้ไขสนธิสัญญาเดิมที่เคยทำไว้กับประเทศต่างๆ อันเป็นการผูกมัดประเทศสยาม อีกด้วย

อนุสรณ์สถานสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในประเทศไทย

ในการไปราชการสงคราม ร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งนี้ ทหารไทยเสียชีวิต รวม ๑๙ นาย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง “อนุสาวรีย์ทหารอาสา” เพื่อบรรจุอัฐิ จารึกชื่อ และจารึกข้อความประกาศคุณงามความดี วีรกรรม ความกล้าหาญ การเสียสละชีวิตเพื่อประเทศชาติขึ้นที่ สนามหลวงด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และเสด็จพระราชดำเนินไปในพระราชพิธีบำเพ็ญกุศลบรรจุอัฐิด้วยพระองค์เอง เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๖๒

นอกจากอนุสาวรีย์ทหารอาสาแล้วยังมี “วงเวียน ๒๒ กรกฎาคม” ที่ได้พระราชทานชื่อ เพื่อรำลึกถึงวันประกาศสงครามของประเทศสยาม รวมทั้งถนนสำคัญอีก ๓ สายในกรุงเทพฯ ที่สร้างเป็นอนุสรณ์ ในการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งนี้ ได้แก่ “ถนนไมตรีจิตต์” “ถนนมิตรสัมพันธ์” และ “ถนนสันติภาพ” โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้พระราชทานชื่อถนนทั้งสามสายดังกล่าว โดยพระองค์ทรงถือว่าสยามประกาศสงครามและเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรด้วยความมี “ไมตรีจิตต์” และมิตรสัมพันธ์” อีกทั้งยังทรงหวังว่าโลกจะกลับเข้าสู่

สภาวะ "สันติภาพ" ได้โดยเร็ว ชื่อของถนนสามสายนี้จึงเป็นการสะท้อน ถึงพระราชปณิธานของพระองค์ในการนำสยามเข้าสู่สงครามโลก

ผลกระทบในภาพรวมของสงครามโลกครั้งที่ ๑

หากกล่าวถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในบริบทชีวิตทางสังคมก็แทบไม่น่าเชื่อว่า ในช่วงระยะเวลาของสงครามนั้น ประชาชนประมาณ ๗๐ ล้านคน ถูกระดมเข้าสู่กองทัพ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นชาวยุโรปมากถึง ๖๐ ล้านคน โดยมีการแบ่งฝ่ายออกเป็น ๒ ค่าย ได้แก่ ฝ่ายสัมพันธมิตร (หรือกลุ่มความร่วมมือฉันท์มิตรสามฝ่าย) และฝ่ายมหาอำนาจกลาง (หรือกลุ่มพันธมิตรสามฝ่าย) หากจัดพันธมิตรของแต่ละฝ่ายจะเห็นกลุ่มประเทศดังนี้

- <u>ฝ่ายสัมพันธมิตร</u> ได้แก่ อังกฤษ (ซึ่งนำพาประเทศในอาณานิคมของตน เข้าสู่สงครามด้วย คือ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา อินเดีย และ แอฟริกาใต้) ฝรั่งเศส รัสเซีย อิตาลี สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เซอร์เบีย มอนเตเนโกร โรมาเนีย เบลเยียม กรีซ โปรตุเกส

- <u>ฝ่ายมหาอำนาจกลาง</u> ได้แก่ เยอรมนี ออสเตรีย - ฮังการี จักรวรรดิ ออตโตมัน บัลแกเรีย

แต่ละฝ่าย ได้ส่งกำลังพลเป็นจำนวนมากเข้าสู่สนามรบ โดยฝ่ายสัมพันธมิตรมีกำลังพลรวมสูงถึง ๔๒.๙ ล้านนาย ในขณะที่ฝ่ายมหาอำนาจกลาง มีกำลังรวม ๒๕.๒ ล้านนาย หรือทั้งสองฝ่ายมีทหารในสนามรบราว ๖๘ ล้านนาย และรายละเอียดของกำลังรบของแต่ละฝ่ายที่มียอดเกินกว่าหนึ่งล้านคน ได้แก่

- <u>ฝ่ายสัมพันธมิตร</u>

กองทัพรัสเซีย	๑๒	ล้านนาย
กองทัพอังกฤษ	๘.๘	ล้านนาย
กองทัพฝรั่งเศส	๘.๖	ล้านนาย
กองทัพอิตาลี	๕.๖	ล้านนาย
กองทัพสหรัฐอเมริกา	๔.๗	ล้านนาย
กองทัพโรมาเนีย	๑.๒	ล้านนาย

- <u>ฝ่ายมหาอำนาจกลาง</u>

กองทัพเยอรมัน	๑๓.๒	ล้านนาย
กองทัพ ออสเตรีย-ฮังการี	๗.๘	ล้านนาย
กองทัพออตโตมัน	๓	ล้านนาย
กองทัพบัลแกเรีย	๑.๒	ล้านนาย

ถ้าจะพิจารณาถึงความสูญเสียทางทหาร ซึ่งในสงครามสมัยใหม่ขณะนั้น มีความความหมายครอบคลุมความสูญเสีย ๓ ประการคือ การเสียชีวิตในสนามรบ (KIA) การบาดเจ็บในสนามรบ (WIA)

และการสูญหายในสนามรบ (MIA) ความสูญเสียของกองทัพทั้งสองฝ่าย มีจำนวนมากถึง ๓๘.๘ ล้านนาย (แทบไม่น่าเชื่อเลยว่า ระยะเวลาเพียง ๔ ปีเศษเท่านั้น มนุษย์ทำลายชีวิตกันมากถึง เกือบ ๔๐ ล้านคน) ซึ่งยอดของการสูญเสียจำแนกได้ดังนี้ –

- ฝ่ายสัมพันธมิตร.

เสียชีวิต	๕.๕	ล้านนาย
บาดเจ็บ	๑๒.๘	ล้านนาย
สูญหาย	๔.๑	ล้านนาย
รวม	๒๒.๔	ล้านนาย

- ฝ่ายมหาอำนาจกลาง

เสียชีวิต	๔.๔	ล้านนาย
บาดเจ็บ	๘.๔	ล้านนาย
สูญหาย	๓.๖	ล้านนาย
รวม	๑๖.๔	ล้านนาย

จากตัวเลขข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสูญเสียชีวิตทหารของทั้งสองฝ่าย มียอดรวมสูงถึงเกือบ ๑๐ ล้านนาย ซึ่งถือว่าเป็นการเสียชีวิตที่สูงมากในขณะนั้น อันเป็นภาพสะท้อนของเทคโนโลยีทหารและอาวุธแบบต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปืนกลและปืนใหญ่

ค่าใช้จ่ายทางทหารในสงครามโลกครั้งที่ ๑

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ฝ่ายสัมพันธมิตรใช้งบทางทหารสูงมากถึง ๕๘ พันล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่ฝ่ายมหาอำนาจกลางใช้ไป ๒๕ พันล้านเหรียญสหรัฐ

หากแยกในรายละเอียดจะพบว่า อังกฤษใช้งบทางทหารหมดไป ๒๑ พันล้านเหรียญสหรัฐ เยอรมนีใช้ ๒๐ พันล้านเหรียญสหรัฐ และสหรัฐอเมริกาใช้ ๑๗ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งค่าใช้จ่ายทางทหารที่สูงมากเช่นนี้ มีส่วนต่อการทำลายเศรษฐกิจของรัฐมหาอำนาจ เหล่านี้ ดังจะพบว่าอังกฤษเป็นหนี้สงครามสหรัฐ สูงถึง ๔.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ

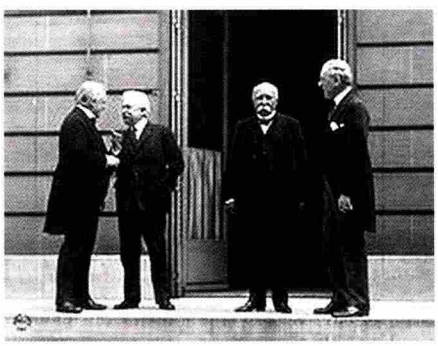
จากความสูญเสียทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน มากมายมหาศาล ดังกล่าวข้างต้น ย่อมเป็นข้อคิดที่สำคัญว่า การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ด้วยความรุนแรง นอกจากจะไม่ช่วยแก้ปัญหาแล้ว ยังอาจเพิ่มความรุนแรงให้กับปัญหาได้อีกด้วย

การสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ยังนำไปสู่การจัดตั้งองค์กรในระดับโลกขึ้นเป็นครั้งแรก ในการเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การกำเนิดของ “สันนิบาตชาติ” (The League of Nations) ซึ่งจัดตั้งขึ้น

เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันความขัดแย้งในเวทีโลก โดยมีความหวังว่าสันนิบาตแห่งชาติจะช่วยยับยั้งไม่ให้สงครามขนาดใหญ่เกิดขึ้น จนกลายเป็น “สงครามโลก” ขึ้นอีก แต่สุดท้ายเมื่อปี ค.ศ. 1939 สงครามใหญ่ในยุโรปก็ยังเกิดขึ้นได้อีก และขยายตัวจนกลายเป็น “สงครามโลก ครั้งที่ ๒” ในที่สุด

การประชุม “สันติภาพ” ปารีส ค.ศ. 1919

เป็นการประชุมของฝ่ายสัมพันธมิตรผู้ชนะสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เพื่อตั้งเงื่อนไขสันติภาพแก่ฝ่ายมหาอำนาจกลางผู้แพ้หลังการสงบศึกเมื่อ ค.ศ. 1918 การประชุมมีขึ้นในกรุงปารีส ใน ค.ศ. 1919 และมีนักการทูตจากประเทศและชาติกว่า ๓๒ ประเทศเข้าร่วม พวกเขาพบปะและถกทางเลือกต่างๆ และพัฒนาชุดสนธิสัญญา (“สนธิสัญญาสันติภาพ กรุงปารีส”) สำหรับโลกหลังสงคราม สนธิสัญญาเหล่านี้เปลี่ยนแปลงแผนที่ยุโรปด้วยพรมแดนและประเทศใหม่ๆ และกำหนดความรับผิดในอาชญากรรมสงคราม ตลอดจนบทลงโทษทางการเงินที่เข้มงวดต่อ เยอรมนี จักรวรรดิอาณานิคมของฝ่ายมหาอำนาจกลางที่เป็นผู้แพ้

ผู้นำของสี่ “มหาอำนาจ” เป็นศูนย์กลางแห่งกระบวนพิจารณา ได้แก่ ประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน แห่งสหรัฐอเมริกา นายกรัฐมนตรีเดวิด ลอยด์ จอร์จ แห่งสหราชอาณาจักร ประธานาธิบดีจอร์จ คลูมอง โซ แห่งฝรั่งเศส และนายกรัฐมนตรีวิต โตริโอ ออร์ลันโด แห่งอิตาลี ท้ายสุด ออร์ลันโด ได้ถอนตัวออกจากการประชุม และไม่มีบทบาทในร่างสุดท้ายของสนธิสัญญาแวร์ซายส์ เยอรมนีและคอมมิวนิสต์รัสเซียมิได้รับเชิญให้เข้าร่วม แต่อีกหลายชาติส่งตัวแทนเข้าร่วม ซึ่งแต่ละประเทศก็มีวาระแตกต่างกัน

สงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่มีระยะเวลายาวนานถึง ๔ ปี ๓ เดือน มีประชากรเกี่ยวข้องกว่า ๑,๕๐๐ ล้านคน และต้องเสียชีวิตหลายสิบล้านคน ได้เปลี่ยนยุโรป เปลี่ยนโลก และเปลี่ยนความรับรู้ด้านสงคราม และสันติภาพด้วย

เมื่อปี 1919 หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ยุติลง ประเทศในสัญญาไตรภาคีที่เป็นฝ่ายชนะในสงคราม จัดการประชุมสันติภาพที่กรุงปารีส และลงนามใน “สนธิสัญญาแวร์ซายส์” ในที่ประชุม อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประธานประชุมสามประเทศ กับญี่ปุ่น เบลเยียม และออสเตรีย ร่วมแบ่งเขตอิทธิพลในสัญญาไตรพันธมิตร ซึ่งรวมทั้งผลประโยชน์ของดินแดนกึ่งอาณานิคมที่มีจีนรวมอยู่ด้วย โดย อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐฯ แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนการรุกรานและพิทักษ์การปกครอง แบบล่าอาณานิคม

อย่างเปิดเผย ซึ่งทำให้เห็นถึงแกนกลางของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่เป็นสงครามเพื่อแย่งชิงอำนาจ ส่วน "สนธิสัญญาแวร์ซายส์" ที่มีเป้าหมายแบ่งเขตอิทธิพล ย่อมทำให้ไม่สามารถขจัดต้นเหตุการณ์เกิดสงคราม และบรรลุซึ่งสันติภาพอย่างถาวรได้ จึงเสมือนกับเป็นการบ่มเพาะรากเหง้าแห่งภัยพิบัติ ที่นำไปสู่การก่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ของเยอรมนี และญี่ปุ่น ที่นับถือลัทธิฟาสซิสต์

การรำลึกถึงครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑ (เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗)

<u>กิจกรรมในประเทศไทยและบางประเทศ</u>

สงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้เดินทางมาเป็นระยะเวลาครบรอบ ๑๐๐ ปี หรือ ๑ ศตวรรษ อย่างเงียบๆ ความขัดแย้งที่เป็นสาเหตุของสงครามที่ถือกันว่าเป็นหนึ่งใน "เส้นแบ่งเวลา" ที่สำคัญของประวัติศาสตร์โลก ดูเหมือนจะตกหล่นไปจากความทรงจำของผู้คนร่วมสมัย โดยเฉพาะประเทศไทย ทั้งกองทัพไทยและสังคมไทยนั้น บันทึกประวัติศาสตร์ "สยามกับสงครามโลกครั้งที่ ๑" ดูเหมือนจะจางหายไป หรือถูกลืมเลือนไปเสียแล้ว ทั้งๆ ที่ "วงเวียน ๒๒ กรกฎาคม" ก็ดี "ถนนไมตรีจิตต์" "ถนนมิตรสัมพันธ์" และ "ถนนสันติภาพ" ก็ดี ที่ต่างได้รับพระราชทานชื่อจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ และ "อนุสาวรีย์ทหารอาสา สงครามโลกครั้งที่ ๑" ยังคงปรากฏเป็นอนุสรณ์อยู่ในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ว่าแทบจะไม่ปรากฏกิจกรรมภายในประเทศไทย เพื่อเป็นการระลึกถึงวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี ของพระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ในการนำประเทศสยามเข้าร่วมรบ และได้รับชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๑ รวมทั้งวีรกรรมของทหารกล้ากองทัพสยามที่ได้เสียสละอุทิศชีวิต อาสาเข้าร่วมรบกับกองทัพฝ่ายสัมพันธมิตรในสมรภูมิแดนไกล หรือเพื่อเป็นการเตือนใจอนุชนให้เห็นถึงความรุนแรงของการทำลายล้างครั้งใหญ่ของโลกที่ความขัดแย้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗ (ค.ศ. 1914) ได้ขยายตัว จนมีลักษณะที่นักทฤษฎีการทหารเรียกว่า "สงครามเบ็ดเสร็จ (Total War)"

สำหรับหลายประเทศในยุโรป ซึ่งเป็นดินแดนที่เกิดความขัดแย้งดังกล่าว ได้จัดพิธีรำลึกสงครามโลกครั้งที่ ๑ ขึ้น เพื่อรำลึกถึงและแสดงความเคารพแด่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์สงครามโลกดังกล่าว และส่งเสริมการรักษาสันติภาพร่วมกัน โดยเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา บรรดาผู้นำจากทุกประเทศสมาชิกอียู ได้ร่วมกันจัดงานรำลึกถึงการครบรอบ ๑๐๐ ปี ของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในกรุงซาราเยโว ซึ่งในวันดังกล่าวยังเป็นวันครบรอบ ๑๐๐ ปี ของการลอบปลงพระชนม์ อาร์คดยุค ฟรานซ์ เฟอร์ดินัน รัชทายาทแห่งราชบัลลังก์ออสเตรีย - ฮังการีด้วย

ประเทศฝรั่งเศส ได้จัดพิธีรำลึกครบรอบ ๑ ศตวรรษ การเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งตรงกับวันชาติฝรั่งเศส ณ ถนนชองป์ เอลิเซ่ กรุงปารีส โดยเชิญประเทศต่างๆ ที่เคยร่วมรบในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ เข้าร่วมพิธีสวนสนามในโอกาสดังกล่าวกว่า ๗๐ ประเทศ **<u>รวมทั้งประเทศไทย</u>** เพื่อมุ่งหน้าสู่การปรองดองและรักษาสันติภาพร่วมกัน ในพิธีดังกล่าวมีผู้แทนรัฐบาลไทย นายทหาร ๓ นาย และเยาวชนไทย ๔ คน เข้าร่วมพิธีดังกล่าวด้วย

ประเทศอิตาลี ได้จัดงานแสดงความรำลึกถึงและเคารพแด่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๑ ครบรอบ ๑๐๐ ปี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยจัดกิจกรรมการแสดงประสานเสียงจากนักทรัมเป็ตชั้นนำของโลกในเพลง "IL Silenzio" (The Silence) ในสถานที่ซึ่งมีความสำคัญในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๑ และถ่ายทอดผ่านเครือข่ายสถานีวิทยุและโทรทัศน์ต่างๆ

สำหรับประเทศไทย ในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ของทุกปี องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์ จะจัดงานวันรำลึกทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑ ณ อนุสาวรีย์ทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑ บริเวณท้องสนามหลวง โดยมีองคมนตรีเป็นผู้แทนพระองค์ฯ ในการวางพวงมาลา มีการเชิญสมาชิกครอบครัวทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑ ผู้แทนหน่วยงานทหารอเมริกันประจำประเทศไทย ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารต่างประเทศประจำประเทศไทยรวมถึงหน่วยราชการกรุงเทพฯ และนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ มาร่วมงานด้วยเป็นประจำทุกปี

ทั้งประเทศไทย และประเทศในยุโรป ต่างพร้อมใจจัดงานพิธีรำลึกถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑ ครบรอบ ๑๐๐ ปี เพื่อตระหนักถึงสิ่งที่ประสบและดำเนินร่วมกันมาในสงครามกับทั้งประเทศพันธมิตรและศัตรูในอดีต ทั้งนี้ ในปัจจุบันทุกประเทศต่างมุ่งหน้าสู่หนทางการปรองดอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

(เรียบเรียงโดย กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ)

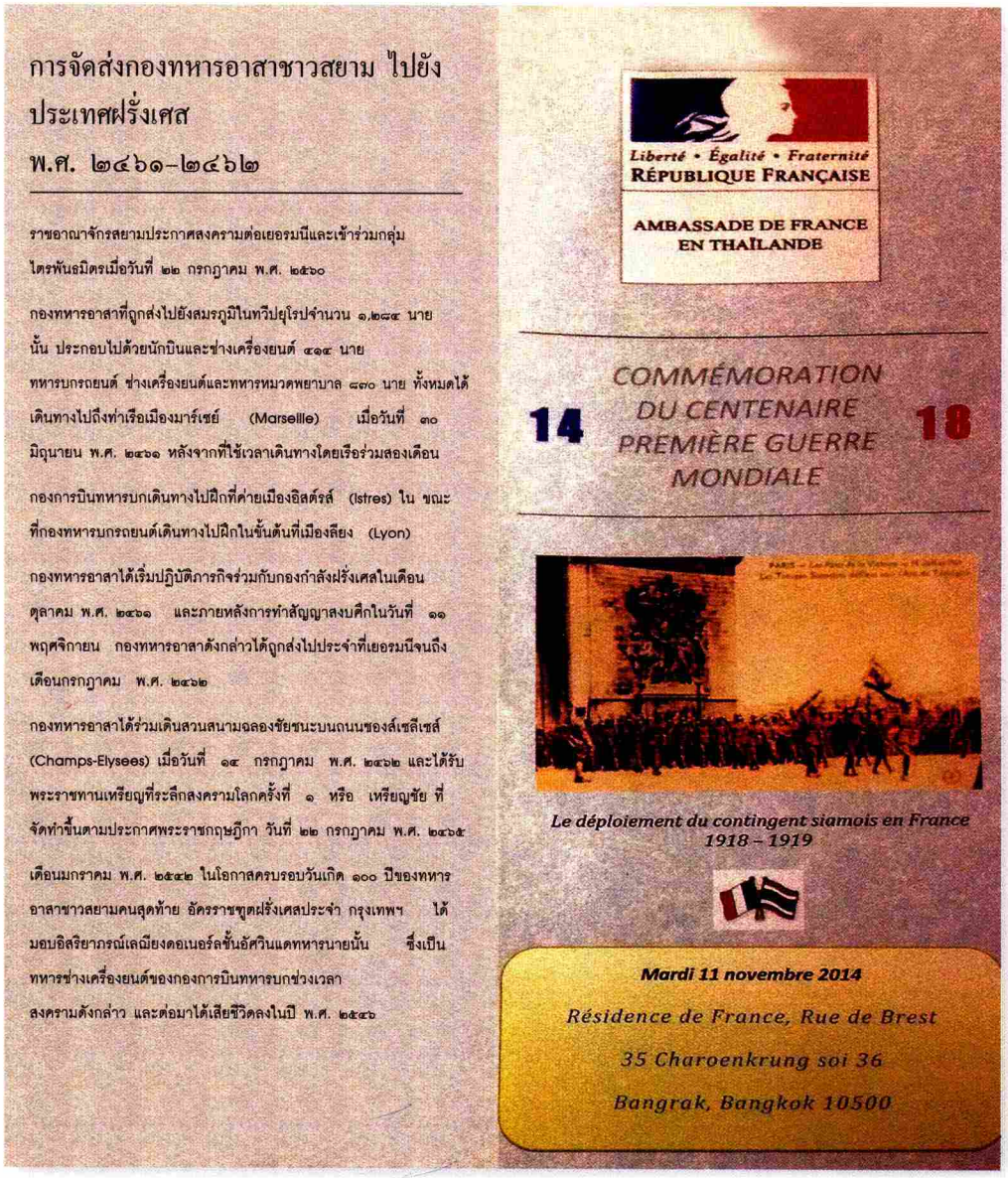

สถานทูตฝรั่งเศสในประเทศไทย จัดงานครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติทหารไทย "วีรบุรุษแห่งสงครามโลกครั้งที่ ๑"

(ทหารไทย แกร่งกล้า เกรียงไกร มาแต่โบราณกาล)

เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสในประเทศไทย ได้จัดงานครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติทหารไทยที่ประเทศสยามขณะนั้น ได้ส่งกองทหารอาสาเข้าร่วมรบเคียงข้างกลุ่มประเทศไตรพันธมิตร ซึ่งประกอบด้วย อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย

งานเชิดชูเกียรติครั้งนี้ ประกอบด้วยการจัดนิทรรศการจัดแสดงภาพถ่าย และสิ่งของเครื่องใช้ของทหารสยามในช่วงเวลานั้น รวมถึงการฉายภาพยนตร์ซึ่งเป็นภาพที่ได้บันทึกเหตุการณ์ระหว่างที่ทหารสยามร่วมรบในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ไม่เคยเผยแพร่ที่อื่นมาก่อน

เตลิดิวส์

(วันจันทร์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๐:๐๐ น.)

“รำลึก ๑๐๐ ปี “สงครามโลกครั้งที่ ๑” ยกย่องทหารไทยวีรบุรุษแห่งสงคราม

เมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ เดือน ๑๑ ปี ค.ศ. 1918 ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๒๔๖๑ จักรวรรดิเยอรมันได้ลงนามในสนธิสัญญาหยุดยิง ถือเป็นการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๑

ต่อมาในวันนี้ของทุกปีได้ถูกกำหนดให้เป็น "วันที่ระลึกทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑" และตรงกันหมดทุกประเทศ โดยแต่ละประเทศต่างประกอบพิธีเพื่อรำลึกถึงบรรดาทหารกล้าของตน ซึ่งปีนี้ครบรอบ ๑๐๐ ปี

อ่านต่อที่ : http://www.dailynews.co.th/article/๒๗๙๖๑๓

<u>สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย</u> จัดงานรำลึกวันครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑

This world location news article was published under the 2010 to 2015 Conservative and Liberal Democrat coalition government

โดยมีพิธีวางพวงหรีด และร่วมไว้อาลัยให้กับผู้ที่เสียชีวิตในสงคราม

วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถือเป็นวันครบรอบ ๑๐๐ ปี ที่สหราชอาณาจักรได้เข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งเป็นสงครามที่สร้างความสูญเสียมากที่สุดสงครามหนึ่งในประวัติศาสตร์ จนถึงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ ซึ่งเป็นวันประกาศยุติสงคราม สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทยจึงจัดพิธีร่วมไว้อาลัยและวางพวงหรีด ณ อนุสรณ์สงครามภายในบริเวณสถานทูต เพื่อรำลึกถึงผู้ที่เสียชีวิตในสงคราม รวมถึงกองทหารอาสาสมัครที่ประเทศไทยส่งช่วยรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศไทยเป็นประเทศเอกราชประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ภายในพิธีมี มร. พอล บิวท์ อุปทูตอังกฤษประจำประเทศไทยพร้อมด้วยเอกอัครราชทูตจากประเทศต่างๆ ตัวแทนจากองค์การทหารผ่านศึก องค์กรและสมาคมต่างๆ ในประเทศไทยเข้าร่วมพิธี

มร. พอล บิวท์ อุปทูตอังกฤษประจำประเทศไทยกล่าวว่า –

"ในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑ นี้ นับเป็นโอกาสที่เราจะได้ย้อนมองถึงความน่าสะพรึงกลัวของสงครามและความสำคัญของการป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้ง พิธีในวันนี้ไม่เพียงแต่รำลึกถึงผู้ที่เสียชีวิตในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องเตือนใจว่าประเทศที่เคยต่อสู้กันนั้นได้กลับมาร่วมมือกันในการรักษาสันติภาพและเสถียรภาพในโลกปัจจุบัน ถึงแม้ว่าโลกของเราจะสงบสุขกว่าเมื่อ ๑๐๐ ปีที่แล้ว แต่เรายังมีปัญหาความขัดแย้งอยู่ องค์กรพหุภาคีต่างๆ ซึ่งรวมถึงองค์การสหประชาชาติ สหภาพยุโรป และสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ต่างมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและความมั่งคั่ง และป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งขึ้น เราจะร่วมมือกันกับทุกฝ่ายต่อไปเพื่อจะที่รักษาสันติภาพและความมั่งคั่งไปทั่วโลก"

ข้อมูลเพิ่มเติม

ประธานในพิธีไว้อาลัย บาทหลวง ทิโมธี อีดี คริสตจักรไคร้สท์เชิร์ช กรุงเทพฯ ร่วมด้วย พันเอกคริส ลัคแฮม ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอังกฤษประจำประเทศไทย มร. ดิเรก บรูค ประธานสมาคม Royal British Legion ประเทศไทย เอกอัครราชทูตจากประเทศต่างๆ ตัวแทนจากองค์การทหารผ่านศึก องค์กร และสมาคมต่างๆ ในประเทศไทย (บทความข่าวจากสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ กรุงเทพฯ : 4 สิงหาคม 2014)

รำลึก ๑๐๐ ปี "สงครามโลกครั้งที่ ๑" ยกย่องทหารไทยวีรบุรุษแห่งสงคราม (เดลินิวส์)

(วาไรตี้ รำลึก ๑๐๐ ปี "สงครามโลกครั้งที่ ๑" ยกย่องทหารไทยวีรบุรุษแห่งสงคราม)

เมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ เดือน ๑๑ ปี ค.ศ. 1918 ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๒๔๖๑ จักรวรรดิเยอรมันได้ลงนามในสนธิสัญญาหยุดยิง ถือเป็นการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๑ อย่างเป็นทางการ พร้อมกับชีวิตทหารกว่าสิบล้านคนที่สูญเสียไป ต่อมาในวันนี้ของทุกปีได้ถูกกำหนดให้เป็น "วันที่ระลึกทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑" และตรงกันหมดทุกประเทศ โดยแต่ละประเทศต่างประกอบพิธีเพื่อรำลึกถึงบรรดาทหารกล้าของตน ซึ่งปีนี้ครบรอบ ๑๐๐ ปี พลเอก พิณภาษณ์ สริวัฒน์ ผู้อำนวยการองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เล่าย้อนถึงประวัติความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ว่า "เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๕๗ แบ่งคู่กรณีสงครามออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายเยอรมนี ประกอบด้วย ออสเตรีย - ฮังการี บัลแกเรีย และ ตุรกี ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งคือฝ่ายสัมพันธมิตร ประกอบด้วย รัสเซีย อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ประเทศไทย และประเทศอื่นๆ รวม ๒๕ ประเทศ สำหรับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตัดสินพระทัยส่งกองทหารอาสาเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร ทรงลงพระปรมาภิไธยในการประกาศสงครามกับประเทศเยอรมนี และ ออสเตรีย - ฮังการี ในวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๖๐ หลังจากนั้นกระทรวงกลาโหมได้ประกาศรับสมัครทหารอาสาและคัดเลือกจนเหลือ ๑,๒๘๔ นาย แบ่งเป็น ๓ หน่วย คือกองทหารบกรถยนต์ กองบินทหารบก และกองพยาบาล กองทหารอาสาทั้งหมดออกเดินทางจากท่าราชวรดิฐ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๖๑ โดยเรือกล้าทะเลและเรือศรีสมุทร เพื่อไปขึ้นเรือแอมไพร์ ที่ฝรั่งเศสส่งมารับที่เกาะสีชัง เดินทางต่อไปยังสิงคโปร์ ลังกา สุเอซ ถึงเมืองมาร์แซลล์ ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๔๖๑ ทหารอาสา

ของไทย โดยเฉพาะกองทหารบกรถยนต์ ได้มีโอกาสเข้าร่วมปฏิบัติการรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารฝรั่งเศสอย่างกล้าหาญและได้รับคำชมเชยอย่างมาก จวบจนกระทั่งเมื่อ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ เยอรมนีได้ติดต่อฝ่ายสัมพันธมิตรขอเจรจาสงบศึก จากนั้นในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในสัญญาสงบศึกบนรถไฟ ณ เมืองคองเปียน ประเทศฝรั่งเศส

ถึงแม้ว่ากองทหารอาสาไทยจะเดินทางไปถึงประเทศฝรั่งเศสได้ไม่นานสงครามก็ยุติลง แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวได้สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก เช่น กองทหารบกรถยนต์ยกพลไปสู่เขตหน้าแห่งยุทธบริเวณ ได้ทำการลำเลียงกำลังพลแก่กองทัพบกฝรั่งเศสภายในย่านกระสุนตกด้วยความกล้าหาญ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงได้มอบตรา “ครัวซ์ เดอะ แกร์ (Croix de Guerre)” ประดับธงชัยเฉลิมพลของกองทหารบกรถยนต์เพื่อเป็นเกียรติยศ หลังจากสงครามยุติลงได้มีการเฉลิมฉลองชัยชนะในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกระทำพิธีปฐมกรรมในพระบรมมหาราชวัง และฝ่ายสัมพันธมิตรได้กระทำพิธีสวนสนามฉลองชัยที่บริเวณประตูชัย กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ซึ่งกองทหารบกรถยนต์ของไทยได้รับเชิญเข้าร่วมเดินขบวนสวนสนามฉลองชัยชนะในครั้งนี้ด้วย การกลับสู่มาตุภูมิของวีรบุรุษไทยแห่งสงครามเป็นไปอย่างอบอุ่นและสมเกียรติ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกล่าวต้อนรับกองทหารอาสา เสร็จแล้วทรงประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดีพระราชทานแก่ธงชัยเฉลิมพล และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญที่ระลึกในราชการสงครามทวีปยุโรป แก่ทหารอาสาทุกนายเพื่อบำเหน็จความชอบ นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างอนุสาวรีย์ทหารอาสา สงครามโลกครั้งที่ ๑ บริเวณด้านตะวันตกเฉียงเหนือของสนามหลวง เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานระลึกถึงเกียรติประวัติทหารอาสาของไทย รวมทั้งเป็นที่บรรจุอัฐิทหารที่เสียชีวิตขณะปฏิบัติการรบจำนวน ๑๙ นาย ซึ่งพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางพวงมาลาคารวะดวงวิญญาณของทหารกล้าของชาติด้วยพระองค์เอง

การตัดสินพระทัยเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ก่อประโยชน์แก่ประเทศไทยหลายประการ ทำให้ประเทศต่างๆ รู้จักประเทศไทย เนื่องจากทหารอาสามีระเบียบวินัยที่ดี มีความกล้าหาญและเด็ดเดี่ยว ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สร้างความประทับใจ แก่บรรดาสัมพันธมิตร ทำให้เกิดความชื่นชมประเทศไทยและทหารไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังส่งผลให้ชาติต่างๆ ในยุโรป ๑๓ ประเทศ ที่เคยทำสัญญาผูกมัดประเทศไทยยอมแก้ไขสัญญาที่ทำไว้เดิม และได้มีการเปลี่ยนธงชาติช้างมาเป็นธงไตรรงค์ ด้านกองทหารอาสาไทยได้ประโยชน์จากการฝึกและปฏิบัติการยุทธวิธีมาปรับปรุงใช้ในกองทัพ ส่วนกองบินทหารบกได้จัดตั้งเป็นกรมอากาศยานขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งต่อมาได้วิวัฒนาการเป็นกองทัพอากาศในปัจจุบัน และกองทหารบกรถยนต์ได้พัฒนาการเป็นกรมขนส่งทหารบก “ความตายและความสูญเสียของทหารในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ควรค่าแก่การจดจำในฐานะที่ทหารทั้ง ๒ ฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสุดความสามารถ สมควรได้รับการยกย่องและรำลึกถึง เพื่อให้ลูกหลานได้จดจำเป็นแบบอย่างของบุคคลที่เสียสละทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ”

ในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑ สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย ได้จัดงานรำลึกถึงช่วงเวลาดังกล่าวขึ้นในวันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยมีผู้แทนจากประเทศต่างๆ เข้าร่วม ภายในงานจัดแสดงภาพถ่ายหาชมยาก บันทึกเหตุการณ์ระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๔ ภาพ และภาพยนตร์สั้นขาวดำ บันทึกกิจกรรมของเจ้าหน้าที่และทหารไทย ซึ่งเดินทางเข้าร่วมสงคราม ในครั้งนั้น

ฯพณฯ ตีแยรี วีโต เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยกล่าวว่า กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงความขอบคุณและรำลึกถึงทหารไทยที่เคยร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับเหล่าทหาร ฝ่ายสัมพันธมิตร แม้ประเทศไทยจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่สงครามก็ตาม นอกจากนี้กล่าวถึงดอกป๊อปปี้สัญลักษณ์ ของทหารผ่านศึกจากสมรภูมิแฟลนเดิสทางตอนใต้ของเบลเยียม สนามรบที่คร่าชีวิตทหารไปจำนวนมหาศาล ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ โดยหลังสิ้นสุดสงคราม สนามเพลาะที่ครั้งหนึ่งเคยชุ่มโชกไปด้วยเลือดแห่งนี้ กลับกลายเป็นทุ่งดอกป๊อปปี้บานสะพรั่ง เปรียบเสมือนข้อความจากธรรมชาติที่แสดงให้เห็นว่า แม้จะมีช่วงเวลา อันเลวร้าย แต่เมล็ดพันธุ์แห่งความหวังและโอกาสก็พร้อมที่จะงอกงามขึ้นใหม่เสมอ ตราบใดที่เรายังคงมุ่งหวัง ถึงสันติภาพร่วมกัน กิจกรรมเชิดชูเกียรติทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ ๑ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติทหารอาสาสงครามโลกครั้ง ที่ ๑ เพื่อให้ประชาชนทุกคนร่วมกันรำลึกถึง โดยช่วงเช้าวันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จัดพิธีทางศาสนาพุทธ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณทหารอาสาฯ ผู้ล่วงลับ ณ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ช่วงบ่าย จัดพิธีวางพวงมาลา ณ อนุสาวรีย์ทหารอาสาฯ บริเวณสนามหลวงเพื่อคารวะวิญญาณทหารกล้าผู้ล่วงลับ โดย เวลา ๑๕.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเรือเอก ชุมพล ปัจจุสานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนวางพวงมาลา ส่วนกิจกรรมพิเศษในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี จัดแสดง นิทรรศการสงครามโลกครั้งที่ ๑ “สัปดาห์ ๑๐๐ ปี” และ กิจกรรมดนตรีสัญจรตามสถานพยาบาล นอกจากนี้สถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย ได้จัด ฉายภาพยนตร์เรื่อง “แวร์ดัง วิซิอง ดิสทัวร์” (Verdun, Visions d’ Histoire) ถ่ายทอดเรื่องราวของ การสู้รบที่สมรภูมิแวร์ดังในฝรั่งเศส ช่วงสงครามโลก ครั้งที่ ๑ พร้อมการแสดงเปียโน จาก อากิม แบนชัว อาลา โกโลบิท ณ สมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ ถนนวิทยุ เมื่อ วันที่ ๑๓ พ.ย. เวลา ๑๙.๓๐ น.”

สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การจัดงาน รำลึกร้อยปีสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่นานาประเทศร่วมกันจัดขึ้นในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน และเป็นเจ้าภาพจัดงาน เลี้ยงรับรองและนิทรรศการ เกี่ยวกับกองทหารอาสาสมัครที่ประเทศไทยส่งช่วยรบในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งจะจัดภายหลัง พิธีวางพวงหรีดไว้อาลัย ณ อนุสาวรีย์ทหารอาสา ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

ของสนามหลวง จัดโดยองค์การทหารผ่านศึกประเทศไทย นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ จะจัดงานวันรำลึกทหารผ่านศึกเป็นประจำทุกปี สำหรับปีนี้ที่เป็นปีครบรอบ ๑๐๐ ปี จัดเมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และสมาคม Royal British Legion ประเทศไทย ยังได้จัดพิธีรำลึกที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ อีกด้วย

<u>กิจกรรมในประเทศอังกฤษ</u>

(ครบรอบ ๑๐๐ ปีสงครามโลกครั้งที่ ๑ รำลึก Tower of London ด้วยดอกป๊อปปี้เซรามิค ๘๘๘,๒๔๖ ดอก)

ประเทศอังกฤษได้จัดนิทรรศการ "ดอกป๊อปปี้เซรามิค" สีแดงสด ๘๘๘,๒๔๖ ดอก ปักรายล้อม "Tower of London" อย่างสวยงาม ซึ่งถือเป็นครั้งแรกของลอนดอน ที่จัดนิทรรศการยิ่งใหญ่เช่นนี้ขึ้นเป็นพิเศษในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑ เพื่อเป็นการระลึกถึง การสูญเสีย บาดแผล และความพินาศเสียหายจากภัยสงคราม ซึ่งในสงครามโลกครั้งที่ ๑ นั้น Tower of London ถูกใช้เป็นสถานที่เกณฑ์ และฝึกซ้อมทหาร เพื่อเข้าร่วมรบในสงคราม ดังนั้นความหมายของดอกป๊อปปี้ ๑ ดอก จะแทนเลือดเนื้อของทหารอังกฤษ และทหารจากอาณานิคมที่ได้เสียชีวิตลงในสงครามโลกครั้งที่ ๑ นั่นเอง

สมเด็จพระราชินีเอลิซาเบธ ของอังกฤษ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปวางพวงมาลาที่ทุ่งดอกป๊อปปี้ เซรามิก บริเวณทาวเวอร์ ออฟ ลอนดอน เพื่อรำลึกถึงวันสงบศึกนี้

นิทรรศการนี้ พอล คัมมินส์ (Paul Cummins) เป็นผู้ออกแบบดอกป๊อบปี้ และ ทอม ไพเพอร์ (Tom Piper) ออกแบบและควบคุมการจัดวางนิทรรศการทั้งหมด และได้เปิดให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าชมฟรีอีกด้วย

<u>กิจกรรมในประเทศเบลเยี่ยม</u>

คณะ “สวนพลู คอรัส” ตัวแทนไทยร่วมฉลอง “๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑” (ไทยรัฐออนไลน์ ๑๐ พ.ย. ๒๕๕๗ ๑๘:๒๗)

คณะประสานเสียง “สวนพลู คอรัส” นำโดย อ.ดุษฎี พนมยงค์ สร้างชื่ออีกครั้ง จากการได้รับเชิญเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมคอนเสิร์ต “หนึ่งพันเสียงสันติภาพ” ฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี สงครามโลก

ครั้งที่ ๑ ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ร่วมกับคณะนักร้องประสานเสียง รวมทั้งหมด ๓๙ วง จาก ๑๘ ประเทศ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่ ๑

นายบุญธง ก่อมงคลกูล ผู้สื่อข่าวไทยรัฐประจำเบลเยียม รายงานเมื่อวันที่ ๑๐ พ.ย. ว่า พระราชาธิบดีฟิลิปป์ และพระราชินีมาทิลด์แห่งเบลเยียม เสด็จฯ เป็นประธานในการแสดงคอนเสิร์ต "๑๐๐๐ Voices for Peace" หรือ "หนึ่งพันเสียงสันติภาพ" เมื่อวันที่ ๙ เวลา ๑๗.๐๐ น. ตามเวลาท้องถิ่น ซึ่งตรงกับประเทศไทยวันที่ ๑๐ พ.ย. เวลา ๐๑.๐๐ น. ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมรำลึกครบรอบ "๑๐๐ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๑" โดยมีคณะนักร้องประสานเสียง ๓๙ วง จาก ๑๘ ประเทศทั่วโลก ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่ ๑ จำนวนกว่า ๑,๓๐๐ คน เดินทางมาร่วมร้องเพลงประสานเสียงเคียงข้างกันเพื่อเรียกร้องถึง "สันติภาพ" จากความหวังของมวลมนุษยชาติ

ส่วนตัวแทนประเทศไทย คือ คณะประสานเสียง "สวนพลู คอรัส" ได้รับเกียรติเข้าร่วมร้องเพลงประสานเสียงเพื่อสันติภาพครั้งนี้ด้วย โดยนางดุษณี พนมยงค์ บุญทัศนกุล ผู้อำนวยการคณะ นำนักร้องวงสวนพลูจำนวน ๒๓ คน มาร่วมคอนเสิร์ตครั้งนี้ นายบัน คีมูน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวแสดงความขอบคุณ การจัดงานในครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมเป้าหมายหลักของยูเอ็น คือการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก หลังจากนั้นนายอเล็กซานเดอร์ แกรสต์ นักบินอวกาศชาวเยอรมันได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมชม ๑๐๐๐ Voices for Peace เพื่อส่งเสียงเรียกร้องสันติภาพถ่ายทอดตรงจากสถานีอวกาศนานาชาติ แขกผู้รับเชิญเข้าชมประกอบด้วย คณะทูตานุทูต ผู้บริหารระดับสูงของสหภาพยุโรป ทั้งนี้ เอกอัครราชทูต นพปฎล คุณวิบูลย์และภริยา จากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงบรัสเซลส์ ก็ได้รับเชิญเข้าร่วมชมด้วย มีประชาชนทั่วไปที่ซื้อตั๋วเข้าชมจนหมดภายในไม่กี่วัน การแสดงคอนเสิร์ตครั้งนี้จัดขึ้นสองวันก่อนครบรอบการสิ้นสุดสงครามในวันที่ 11 พ.ย. 1918

นายแอนโธนี่ เฮดไวเลอร์ หัวหน้าคณะศิลปินกล่าวว่า การเรียกร้องหาสันติภาพโดยใช้การร้องเพลงประสานเสียงเป็นสื่อ คือเครื่องหมายแสดงถึงการรวมพลังร้องเพลงประสานเสียงพร้อมกัน แต่ก่อนที่พวกเขาจะสามารถเปล่งเสียงร้องเพื่อเรียกหาสันติภาพร่วมกันได้นั้น ทุกคนจะต้องคอยฟังเสียงของผู้อื่นก่อน เป็นสัญลักษณ์ว่าสันติภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากการรับฟังคนอื่นก่อน การแสดงจัดขึ้นที่โบสถ์บาซิลิกา ออฟ เดอะ แซคเร็กฮาร์ต (กุกเกิลแบร์ก บาซิลิกา) กรุงบรัสเซลส์

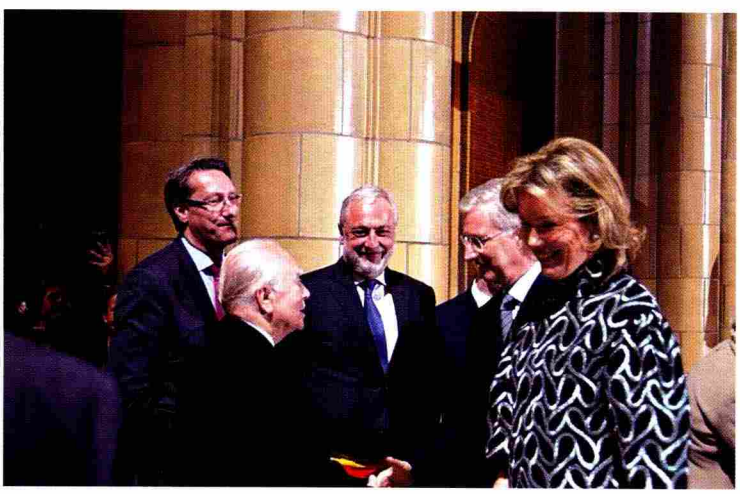
โดยวงดนตรี บรัสเซลส์ ฟิฮาโมนี่ ออร์เคสตรา บรรเลงเพลง มีผู้อำนวยเพลงชาวเอสโตเนียน นายอนเดรส มุสโตเซน และนักแต่งเพลงระดับแนวหน้าของโลกชาวโปแลนด์ คริสตอฟ เพนเดเรคกี ได้แต่งเพลงสำหรับคอนเสิร์ตครั้งนี้เป็นการเฉพาะชื่อว่า "ดีส อิลลา" เพื่อสื่อความหมายถึงการร้องหาสันติภาพ จากหนึ่งพันเสียง

ร่วมร้องประสานกันเพื่อสันติภาพ ความหวังที่ต้องปลุกเร้าให้ตื่นอยู่เสมอ เพื่อเสริมสร้างสังคมโลกที่สงบสุข เขาได้ทุ่มเทเพื่อสร้างผลงานชิ้นนี้อุทิศให้กับเหยื่อของมหาสงคราม (The Great War) หรือสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่สร้างความสูญเสียจำนวนมหาศาล

นอกจากนั้นยังได้มีการบรรเลงเพลงของ นายอันเดร เดแวเร นักเปียโน และแต่งเพลงชาวเบลเยียมที่ได้เสียชีวิต เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ เริ่มต้นในปี 1914 ด้วยวัยเพียง ๒๔ ปี นายเฮอร์แมน วาน รอมปาย ประธานสหภาพยุโรปเป็นผู้อุปถัมภ์ โดยมีฟลานเดอร์ เฟสติวัล บรัสเซลส์ เป็นเจ้าของโครงการ

สงครามกับสันติภาพ

เนื่องในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี ของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ผมได้รับบทความ เรื่อง "สงครามกับสันติภาพ" ของอาจารย์ดุษฎี พนมยงค์ ผมเห็นว่ามีเนื้อหาที่น่าสนใจ จึงขอนำมาเผยแพร่เพื่อเป็นความรู้สู่สังคมต่อไป

"ปรีชา สุวรรณทัต"

สงครามโลกครั้งที่ ๑ เริ่มในเวลา ๑๑ โมงเช้าของวันที่ ๑๑ เดือนที่ 11 (พฤศจิกายน) ค.ศ. 1914 นับจนถึงวันนี้ ก็ครบ ๑๐๐ ปีพอดี

สยาม เป็นประเทศหนึ่งที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสงครามโลกครั้งที่ ๑ แม้แต่เดิม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงดำเนินนโยบายเป็นกลาง แต่ต่อมาในวันที่ 22 กรกฎาคม 1917 (พ.ศ. ๒๔๖๐) สยามก็ประกาศสงครามกับ เยอรมนี และ ออสเตรีย - ฮังการี

นอกจากนี้ รัฐบาลสยามยังได้ตัดสินใจส่งกำลังทหารเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร ประกอบด้วยกองทหารบกรถยนต์ประมาณ ๘๕๐ นาย และทหารอาสากองบินทหารบกประมาณ ๔๐๐ นาย (อันเป็นต้นกำเนิดของกองทัพอากาศไทยในปัจจุบัน)

ปัจจุบัน สังคมอันประกอบด้วยหลากเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม กำลังมีความกดดันสูงขึ้น สงครามย่อยก็ยังเกิดขึ้นอยู่ในหลายภูมิภาคทั่วโลก ดังนั้นประชาคมยุโรปจึงเห็นพ้องและต้องการที่จะรำลึกถึงสงครามที่เกิดขึ้นครั้งนั้น โดยมองในแง่ของอนาคตที่กำลังจะตามมา นั่นคือ สันติสุขและความสงบในโลก"

งาน One Thousand Voices for Peace จึงเกิดขึ้น โดยความเห็นชอบของคณะมนตรียุโรป มีนาย Herman Van Rompuy ประธานคณะมนตรีฯ เป็นผู้มอบหมายให้ Flanders Festival จัดงานดังกล่าวขึ้น

จุดมุ่งหมายของการจัดงานในครั้งนี้ คือการเชิญทุกประเทศที่เข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่หนึ่งให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพและความเข้าใจระหว่างประเทศ โดยมีแกนหลักคือประเทศเบลเยียม ในส่วนของการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมนั้น ได้รังสรรค์บทเพลงใหม่ที่มีความหมายอันงดงาม สื่อถึงสันติสุขในโลก เป็นบทเพลงที่มีคุณภาพและประทับใจผู้ฟัง ซึ่งจะคงอยู่ต่อไปอีกนานเท่านาน และเป็นการประสานความร่วมมือกันของประชาคมโลกในการสร้างมหกรรมสันติภาพในครั้งนี้ ด้วยความหวังที่ว่าสันติสุขจะบังเกิดในโลกนี้ต่อไปและตลอดไป

นาย บัน คี - มูน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้ให้คำขวัญของงานนี้ไว้ว่า **"Peace is much more than ending war"** นั่นก็คือ สันติภาพมีความหมายมากกว่าการสิ้นสุดสงคราม

ในการนี้ คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู ได้รับเกียรติจากรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงวัฒนธรรม ให้เป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว มหกรรมครั้งนี้จัดขึ้นที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยมีคณะนักร้องประสานเสียงจากนานาชาติจำนวน ๓๙ คณะร่วมขับร้อง ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นคณะนักร้องประสานเสียงจากเบลเยียม ๒๒ คณะ และจากประเทศอื่นๆ อีก ๑๗ คณะ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย ทั้งหมดได้ร่วมแสดงคอนเสิร์ตมิตรภาพร่วมกันในสถานที่ต่างๆ ตั้งแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายนเป็นต้นไป ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน โดยในวันที่ ๙ พฤศจิกายนนั้นเป็นคอนเสิร์ตใหญ่ แสดงร่วมกับวงดุริยางค์สากล Belgium Philharmonic Orchestra ภายใต้การควบคุมวงโดย Andres Mustonen

บทเพลงที่แสดงในวันที่ ๙ พฤศจิกายน โดยนักร้องประสานเสียงจากนานาชาติจำนวนมากกว่า ๑,๓๐๐ คน ที่ Basilica of the Sacred Heart (Koekelberg Basilica) นั้น เป็นบทประพันธ์ใหม่ของ Krzysztof Penderecki นักประพันธ์เพลงชาวโปแลนด์ อันมีความหมายถึงการบูชาสันติภาพในโลก หวังว่างานครั้งนี้จะบรรลุเป้าหมายนำสันติภาพคืนมาสู่โลกมนุษย์ในเร็ววัน

เนื่องในวาระ ครบรอบ ๑๐๐ ปี ของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ผมได้รับบทความ เรื่อง "สงครามกับสันติภาพ" ของอาจารย์ดุษฎี พนมยงค์ ผมเห็นว่ามีเนื้อหาที่น่าสนใจ จึงขอนำมาเผยแพร่เพื่อเป็นความรู้สู่สังคมต่อไป

ดุษฎี พนมยงค์

People me Festival van Vlaanderen Brussel Rue Zinnerstraat 1 1000 Brussel - Bruxelles T: +32 (0)2 548 95 95 www.festivalbrxl.be Sonja Peters Marketing & communication sonja@festival.be Sabrina De Croock Funding

Festival van Vlaanderen Brussel

1000 Brussel - Bruxelles

T: +32 (0)2 548 95 95

www.festivalbrxl.be

Sonja Peters

Marketing & communication

sonja@festival.be

Sabrina De Croock

Funding

sabrina@festival.be

Eve Van Goey

Production

eve@festival.be

THOUSAND VOICES FOR PEACE

Peace is much more than ending war

The year ๒๐๑๔ will mark the hundredth anniversary of the outbreak of the First World War. This significant event will be remembered in many ways all over the world. Flanders Festival Brussels will give more than ๑๐๐๐ voices the chance to be heard in an enormous oratorio for peace, a multicultural event, combining ๒๐ Belgian and ๑๕ international choirs, a symphonic orchestra, various musicians and actors. A commemoration with a great deal of music and time to reflect on war and possible peace.

Thousand Voices for Peace | FestivalBRXL

www.festivalbrxl.be/en/content/thousand-voices-peace

Thousand Voices for Peace . Peace is much more than ending war. The year 2014 will mark the hundredth anniversary of the outbreak of the First World War.

อ้างอิง

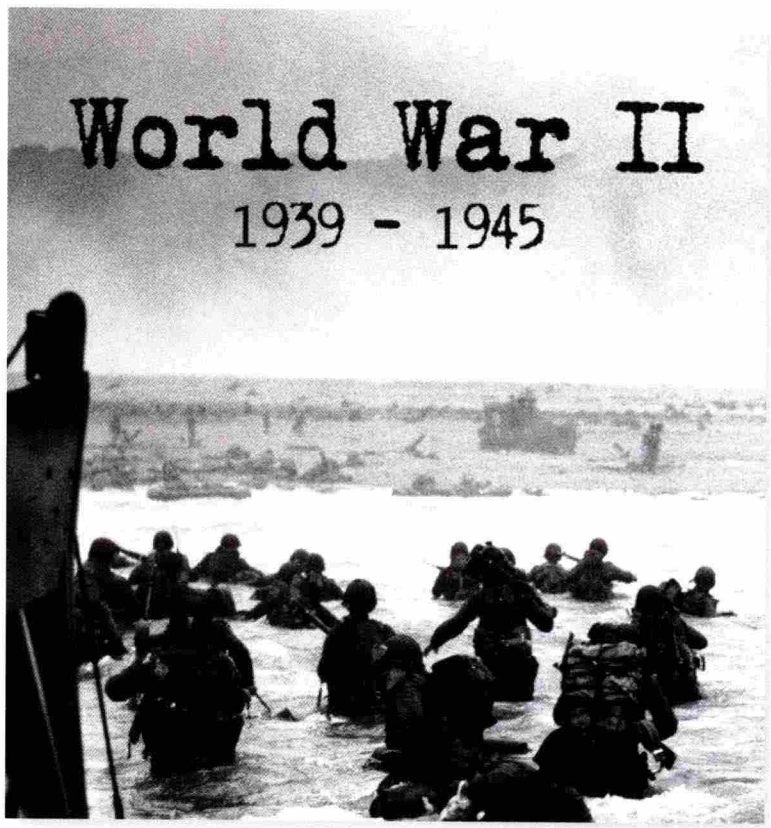
“สงครามโลกครั้งที่ ๑”

http://web.schq.mi.th/~afed/mil_museum_2007/building_historic_ww1.htm

สงครามโลกครั้งที่ ๒

สงครามโลกครั้งนี้อุบัติขึ้นในภูมิภาคยุโรป เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๘ (ค.ศ. 1939 - 1945) จากผลความขัดแย้งระหว่าง ๒ ฝ่าย คือ "ฝ่ายสัมพันธมิตร" ซึ่งมีประเทศ อังกฤษ และฝรั่งเศส เป็นแกนนำ กับ "ฝ่ายอักษะ" ที่นำโดย ประเทศเยอรมัน ออสเตรีย และอิตาลี

ประเทศไทยขณะนั้นมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

สาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ ๒

๑. <u>สนธิสัญญาสันติภาพที่ไม่เป็นธรรม</u> ข้อบกพร่องของสนธิสัญญาสันติภาพหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ มีสาเหตุมาจากการที่ประเทศชนะสงครามและประเทศที่แพ้สงคราม ต่างไม่พอใจในข้อตกลง เพราะสูญเสียผลประโยชน์ โดยเฉพาะ "สนธิสัญญาแวร์ซายส์" ที่เยอรมันไม่พอใจในสภาพที่ตนต้องถูกผูกมัดด้วยสัญญาที่เสียเปรียบ

๒. ลัทธิชาตินิยม ความไม่ยุติธรรมของสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ทำให้ อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) ผู้นำเยอรมนี หันไปใช้ลัทธินาซีเพื่อสร้างประเทศให้ยิ่งใหญ่ เช่นเดียวกับ เบนีโต มุสโสลีนี (Benito Mussolini) ผู้นำอิตาลี ที่หันไปใช้ลัทธิฟาสซิสต์

ส่วนญี่ปุ่น ต้องการสร้างวงศ์ไพบูลย์ร่วมกันแห่งมหาเอเชียบูรพา เพื่อเป็นผู้นำในเอเชีย นอกจากนี้ยังเกิดทฤษฎีชาตินิยมในเยอรมนี ว่าด้วยความเหนือกว่าในทางเผ่าพันธ์ ที่ทำให้ฮิตเลอร์ใช้นโยบายกวาดล้างชาวยิวในดินแดนยึดครองต่างๆ

๓. ลัทธินิยมทางทหาร ได้แก่ การสะสมอาวุธเพื่อประสิทธิภาพของกองทัพ ทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างประเทศมากขึ้น และเกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๔. นโยบายต่างประเทศที่ไม่แน่นอนของอังกฤษ การใช้นโยบายออมชอมของอังกฤษเมื่อเยอรมนีละเมิด "สนธิสัญญาแวร์ซายส์" โดยการเพิ่มกำลังทหารและการรุกรานดินแดนของประเทศต่างๆ

๕. ความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ระหว่างระบอบประชาธิปไตย กับระบอบเผด็จการ ปัญหาทางการเมือง และเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ทำให้หลายประเทศหันไปใช้ระบอบเผด็จการเพื่อแก้ปัญหาภายใน เช่น เยอรมนี และอิตาลี จนนำไปสู่การแบ่งกลุ่มประเทศ

๖. ความอ่อนแอขององค์การสันนิบาตชาติ เนื่องจากไม่มีกองทัพขององค์การ ทำให้ขาดอำนาจในการปฏิบัติการ และเป็นเครื่องมือของประเทศที่ชนะใช้ลงโทษประเทศที่แพ้สงคราม

อาวุธที่ใช้ในสงครามโลกครั้งที่ ๒

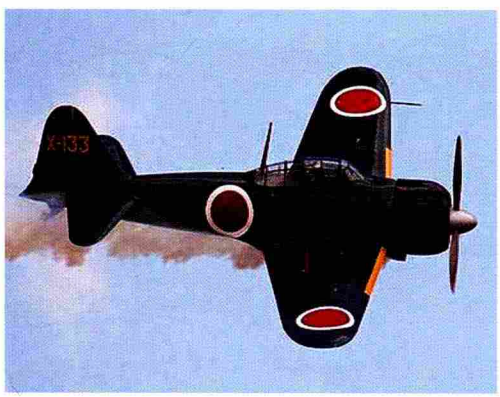

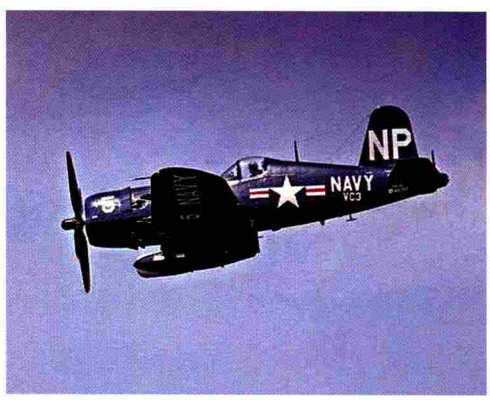

ผลของสงครามโลกครั้งที่ ๒

๑. มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN : United Nations) เพื่อดำเนินงานแทนองค์การสันนิบาตชาติ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสันติภาพของโลกและให้กลุ่มสมาชิกร่วมมือช่วยเหลือกัน และสนับสนุนสันติภาพของโลก รวมทั้งการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งนับว่ามีความเข้มแข็งกว่าเดิม เพราะสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้งและมีกองทหารของสหประชาชาติเอง

๒. ทำให้เกิดสงครามเย็น (Cold War)

๓. ฝ่ายสัมพันธมิตรชนะ มีการนำอาวุธที่ทันสมัยและระเบิดปรมาณูมาใช้ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน มากกว่าสงครามโลกครั้งที่ ๑

๔. การเกิดประเทศเอกราชใหม่ๆ ประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก ต่างประกาศเอกราชของตนเองทั่วโลก โดยเฉพาะในเอเชีย และแอฟริกา แต่บางประเทศถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน เช่น เยอรมนี เกาหลี เวียดนาม

๕. สภาพเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก

๖. ความสูญเสียทางด้านสังคมและทางจิตวิทยา

๗. เกิดมหาอำนาจของโลกใหม่ คือ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต

ประเทศไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒

เหตุผลที่ไทยต้องเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๒

ระยะแรกไทยประกาศตนเป็นกลาง โดยคิดว่าสงครามเกิดในดินแดนยุโรปห่างไกล คงจะไม่ลุกลามมาถึงไทย ในขณะที่ญี่ปุ่นได้เริ่มนโยบายชาตินิยม โดยใช้คำขวัญที่ว่า “เอเชียเพื่อชาวเอเชีย” (Asia for Asiatics) และเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๑ (ค.ศ. 1938) ญี่ปุ่นได้ประกาศนโยบาย “การจัดระเบียบใหม่ในเอเชียตะวันออก และการสร้างวงศ์ไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา” ขึ้น โดยมีญี่ปุ่นเป็นผู้นำ พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับฝ่ายอักษะ และมีเป้าหมายการเข้ายึดครองประเทศจีนและประเทศต่างๆ ในเอเชีย ที่ตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก สำหรับประเทศไทยนั้น เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๔ ญี่ปุ่นได้ยื่นมือเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ย ทำให้เกิด “อนุสัญญาโตเกียว” (Tokyo Convention) เป็นผลให้ไทยได้ดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขงและดินแดนเขมร ส่วนมณฑลบูรพาที่ถูกฝรั่งเศสช่วงชิงไปกลับคืนมา ซึ่งรัฐบาลไทยได้จัดตั้งดินแดนดังกล่าว รวมเข้าในราชอาณาจักร เป็น “จังหวัดลานช้าง” “จังหวัดนครจัมปาศักดิ์” “จังหวัดพิบูลสงคราม” และ “จังหวัดพระตะบอง” ซึ่งนอกจากญี่ปุ่นจะปลุกเร้าความเป็นประเทศเอเชียเช่นเดียวกับไทยแล้ว ญี่ปุ่นยังได้อาศัยความสัมพันธ์แบบ “ทวิภาคี (Bilateralism)” ที่มีต่อไทยมาเป็นเวลานานนับร้อยปี โดยได้หยิบยื่นผลประโยชน์ระดับประเทศ ในการให้ไทยได้ดินแดนที่ถูกประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกบังคับช่วงชิงไปอย่างไม่เป็นธรรมในยุคล่าอาณานิคมกลับคืน ซึ่งเป็นความเจ็บปวดฝังใจของคนไทยทั้งชาติ จึงเป็นแรงจูงใจสำคัญให้ไทยตกลงใจร่วมเป็นพันธมิตรอีกส่วนหนึ่งด้วย ประกอบกับญี่ปุ่นได้ให้สัญญาว่าจะเคารพต่อเอกราชอธิปไตยและเกียรติภูมิของไทย อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ประเทศไทยจำต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่ ๒ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อกองทัพญี่ปุ่นได้นำเรือรบยกพลขึ้นบกทางชายทะเลภาคใต้ของไทย และทางบกที่อรัญประเทศ โดยได้รับการต่อสู้ต้านทานจากทหารไทย ยุวชนทหารอาสาสมัครและประชาชนโดยทั่วไปอย่างเหนียวแน่น ญี่ปุ่นจึงได้ยื่นบันทึกถึงรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นคำแถลงในสภาพิเศษของ

นายพลโตโจ แม่ทัพญี่ปุ่น ๓ ข้อ โดยข้อที่ ๓ นั้นเกี่ยวข้องกับประเทศไทย โดยตรง คือ -

"รัฐบาลญี่ปุ่น ได้พยายามที่จะกระทำทุกทางแล้วด้วยสันติวิธีในการเจรจาที่กรุงวอชิงตัน แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จึงจำเป็นต้องทำสงครามกัน และนอกจากนั้นถ้าจะมองดูสงครามทางด้านยุโรปแล้ว จะเห็นได้ว่า สงครามได้ใกล้เข้ามาจะถึงอิรักและอิหร่านอยู่แล้ว น่ากลัวว่าอาจลุกลามมาถึงประเทศไทยได้ เพราะฉะนั้น พวกเราชาวเอเชียจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้เอเชียเป็นของคนเอเชีย บัดนี้ ประเทศญี่ปุ่น ได้เตรียมสู้รบกับข้าศึกของเราแล้ว ไม่ใช่จะมาต่อสู้กับคนไทยเลย ถึงแม้จะมีการต่อสู้กันและกองทัพญี่ปุ่นได้ผ่านประเทศไทยไปแล้ว ญี่ปุ่น ก็จะไม่ถือว่า ไทยเป็นข้าศึก แต่ถ้าหากว่า ไทยจะร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับญี่ปุ่นแล้ว คำว่า เอเชียเป็นของคนเอเชีย ก็จะเป็นอันสำเร็จผลแน่ และประเทศไทยอันเป็นประเทศเอกราชอยู่แล้วนั้น ก็จะเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สิ่งที่รัฐบาลญี่ปุ่นขอจากไทยคือ ขอให้กองทัพของญี่ปุ่นผ่านผืนแผ่นดินไทยไปเท่านั้น ทั้งนี้ก็ด้วยความจำเป็นทางยุทธศาสตร์ เพราะฉะนั้นจึงใคร่ขอความสะดวกโดยขออย่าให้กองทัพทั้งสองต้องมารบกันเองเลย เพราะญี่ปุ่นไม่ถือว่าไทยเป็นศัตรู จึงหวังว่าไทยจะมีความสามัคคีร่วมมือกับญี่ปุ่นในความจำเป็นครั้งนี้ กับขอให้จัดกำลังตำรวจระวังรักษาชาวญี่ปุ่นที่พำนักอยู่ในประเทศไทยทั่วไปด้วย"

ญี่ปุ่นยืนยันว่า ไม่ต้องการมายึดครองประเทศไทย เพียงแต่จะขอใช้ดินแดนไทยเป็นทางเดินทัพผ่านไปยังประเทศพม่า และอินเดียเท่านั้น พร้อมกับขู่ด้วยว่า หากไทยไม่ยอมให้ผ่าน ญี่ปุ่นจะส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดที่เตรียมไว้ ๒๕๐ ลำ จากเวียดนาม บินมาทิ้งระเบิดในกรุงเทพฯ

รัฐบาลไทย ได้เปิดประชุมด่วนอย่างเคร่งเครียด พิจารณาจากสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งนอกประเทศและภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสู้รบตามแนวฝั่งทะเลไทยมีแต่เสียเปรียบ ไม่อาจต้านทานกองทัพญี่ปุ่นได้นาน และสถานการณ์การรบของญี่ปุ่นขณะนั้นกำลังเป็นฝ่ายได้เปรียบทุกด้าน ไทยจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการสูญเสียในที่สุด จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี จึงตัดสินใจสั่งให้หยุดยิงและระงับการต่อสู้ทุกด้านยอมให้กองทัพญี่ปุ่นผ่านได้ เมื่อเวลา ๐๗.๓๐ น. ของวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ หลังจากนั้นไทยยังได้ลงนามร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ พร้อมกับยินยอมให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทยไปโจมตีประเทศพม่าและอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศในความควบคุมของอังกฤษที่เป็นแกนนำของฝ่ายสัมพันธมิตรขณะนั้น รวมทั้งไทยยังได้ร่วมลงนามเป็นพันธมิตรทางการทหารกับฝ่ายอักษะ และยกเลิกความสัมพันธ์กับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรทั้งหมด เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ หลังจากนั้นทหารญี่ปุ่นจำนวนมากได้เดินทางเข้ามาในกรุงเทพฯ และจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทย ใช้สถานที่ราชการหลายแห่งเป็นที่ทำการ รัฐบาลไทย ได้ประกาศให้ญี่ปุ่นเป็น "มหามิตร" ประชาชนทุกคนต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนกองทัพญี่ปุ่นอย่างเต็มที่ ต่อมาญี่ปุ่นได้ยกดินแดนที่ยึดได้จากอังกฤษคืนกลับมาให้แก่ไทยด้วย ได้แก่ รัฐไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู ปะลิส และอีก ๒ รัฐ ในแคว้นไทยใหญ่ คือ เชียงตุง และเมืองพาน

การที่กองทัพญี่ปุ่นเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย นอกจากจะเป็นเหตุให้ไทยกลายเป็นเป้าหมายในการถูกโจมตีทางอากาศจากฝ่ายสัมพันธมิตรแล้ว การเข้ามาของกองทัพญี่ปุ่น ยังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและค่านิยมของคนไทย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อีกด้วย

ขบวนการเสรีไทย (Free THAI Movement) เป็นขบวนการใต้ดินที่ดำเนินการระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา ก่อกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ภายหลังจากญี่ปุ่นได้ยกกองทัพเข้ามารุกรานประเทศไทยทั้งทางบกและทางทะเล โดยประกอบด้วยบุคคลสำคัญทั้งทางด้านการเมือง ข้าราชการ และชาวไทยทั้งในและนอกประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น รักษาเอกราชและ

(สัญลักษณ์ของเสรีไทย)

(สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี)

อธิปไตยของชาติไทย เดิมขบวนการนี้เรียกชื่อว่า “องค์การต่อต้านญี่ปุ่น” ก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อเป็น “ขบวนการเสรีไทย” และมีบทบาทสำคัญเป็นแหล่งข่าวของฝ่ายสัมพันธมิตร เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ขณะนั้นประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ขบวนการเสรีไทย แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ซึ่งจะขออนุญาตเอ่ยพระนาม และนามเพื่อเทิดพระเกียรติและเป็นเกียรติ เป็นการสดุดีระลึกถึงวีรกรรมที่มีต่อชาติบ้านเมืองไว้ดังนี้ -

๑. กลุ่มในประเทศ นำโดย นายปรีดี พนมยงค์ ที่ร่วมเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลอยู่ด้วย

๒. กลุ่มคนไทยในสหรัฐอเมริกา นำโดย ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการไม่ยอมส่งประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาของรัฐบาลไทยให้อเมริกา โดยถือว่าการประกาศสงครามดังกล่าวมิใช่เจตนารมณ์ของคนไทย

๓. กลุ่มคนไทยในประเทศอังกฤษ นำโดยนักเรียนไทยในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ รวมถึงสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ และราชนิกูล อีกหลายพระองค์

(ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ อังกฤษได้รับสมาชิกขบวนการเสรีไทย เข้าเป็นกำลังพลร่วมในกองทัพอังกฤษ)

จากเลือดรักชาติ และความกล้าหาญเสียสละของขบวนการเสรีไทยทั้งในและนอกประเทศ ในภายหลังได้มีการรวมตัวกัน จัดตั้งกองกำลังใต้ดินของขบวนการเสรีไทยที่ผ่านการฝึกอย่างดี และมีความพร้อมที่จะสู้รบกับทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยตามกำหนดเวลาที่ฝ่ายพันธมิตรจะกำหนด แต่บังเอิญประเทศญี่ปุ่นได้ประกาศยอมจำนนอย่างไม่มีเงื่อนไขเสียก่อนเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๔๘๘ ภายหลังจากสหรัฐอเมริกาได้ทำการทิ้งระเบิดปรมาณูถล่ม เมืองฮิโรชิมา และ นางาซากิ ของญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๖ และ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๔๘๘

จากการที่เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๔๘๕ ประเทศไทย ได้ลงนามในสัญญาร่วมรบกับญี่ปุ่น กองทัพญี่ปุ่นจึงมาตั้งทัพในไทยฐานะพันธมิตร อีกทั้งในเดือนกรกฎาคม นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ฮิเดะกิ โตโจ ได้เดินทางมาเยือนกรุงเทพ และได้เจรจาวางแผนและแบ่งเขตการรบกับไทย นัยว่าเพื่อหวังจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยตามที่ตกลงไว้ในสนธิสัญญา ในการเจรจาสรุปได้ว่ากองทัพไทยต้องถูกส่งไปรบที่เชียงตุง โดยก่อตั้งกองพลพายัพ เพื่อรบกับสาธารณรัฐจีน ตามข้อตกลงแบ่งเขตการรบที่ไทยได้ทำไว้กับญี่ปุ่น ส่วนทางญี่ปุ่นก็ได้สร้างทางรถไฟสายมรณะเพื่อเข้าโจมตี ย่างกุ้ง อีกทางหนึ่ง

ช่วงกลางปี พ.ศ. ๒๔๘๕ รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ประกาศยกระดับชื่อประเทศเป็น "มหาอาณาจักรไทย" ก่อตั้งสหรัฐไทยเดิม โดยรวมดินแดนที่ส่งกองทัพเข้ายึดดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรจำนวนมาก ได้แก่ แคว้นรัฐฉาน (เชียงตุง เมืองพาน) รัฐกะยา รวมไปถึงเมืองตองยี และครึ่งใต้ของเมืองมัณฑะเลย์ในเขตประเทศพม่าเข้ามาด้วย ผลจากสงครามทำให้สถานการณ์ภายในของไทยรุนแรง ขนาดมีการปลุกระดมให้เกิด "ลัทธิคลั่งชาติ" อย่างรุนแรง และปลูกฝังความคิดชาตินิยม จอมพล ป. พิบูลสงครามยังได้เริ่มกำหนดนโยบายรัฐศาสนาขึ้น กำหนดให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และให้ความสำคัญต่อชาติพันธุ์ คือความยิ่งใหญ่ของชนชาติไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางอารยธรรมเหนือชาติใดๆ ในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้มีเป้าหมายต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตรร่วมกับจักรวรรดิญี่ปุ่น อีกทั้งยังได้มีการปลุกระดมการรักชาติในด้านการศึกษาแก่เยาวชน เพื่อจะได้ได้ร่วมกันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติให้ยิ่งใหญ่ทัดเทียมกับสมัยอยุธยาในอดีต

เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทยระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒

เหตุการณ์สำคัญ ในบันทึกประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ ๒ หรือสงครามมหาเอเชียบูรพาที่อุบัติขึ้นภายในประเทศไทย และยังคงจารึกอยู่ในความทรงจำ หรือเป็นที่กล่าวขวัญของชาวไทยในปัจจุบันมีมากมายที่เป็นเรื่องราวจากชีวิตจริงของชาวไทยในยุคนั้นที่ตราตรึงฝังใจกันตลอดมา ซึ่งจะขอหยิบยกมาโดยสังเขปบางกรณีที่นับเป็นผลกระทบมากที่สุด ดังนี้ -

๑) ถูกทิ้งระเบิด หลังจากไทยประกาศสงครามอย่างเต็มตัวกับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ ได้ส่งเครื่องบิน บี ๒๔ , บี ๒๙ ฯลฯ เข้ามาทิ้งระเบิดในพระนคร และธนบุรี เพื่อทำลายสนามบิน ชุมทางรถไฟ ท่าเรือ สะพาน ที่เป็นทางคมนาคม เพื่อตัดเส้นทางลำเลียงของญี่ปุ่น

การทิ้งระเบิดครั้งแรก เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๕ สถานการณ์โดยทั่วไปในพระนครขณะนั้น ประชาชนได้รับคำสั่งให้ทำการ "พรางไฟ" คือ การใช้ผ้าขนหนูหรือผ้าขาวม้าปิดบังแสงไฟในบ้าน ให้เหลือเพียงแสงสลัวๆ เพื่อป้องกันมิให้เครื่องบินของฝ่ายข้าศึกที่มาทิ้งระเบิด มองเห็นเป้าหมาย ส่วนสถานการณ์สงครามโดยรวมฝ่ายอักษะมีทีท่าว่าจะได้รับชัยชนะในสมรภูมิยุโรป และแอฟริกาตอนเหนือ โดยในเอเชียญี่ปุ่นสามารถยึดสิงคโปร์ได้แล้ว

ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ทำการทิ้งระเบิด ทำลายสนามบิน ชุมทางรถไฟ ท่าเรือ สะพาน เพื่อตัดเส้นทางลำเลียงของญี่ปุ่น พระนครและธนบุรีถูกเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตรโจมตีทิ้งระเบิด ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ถึง ๒๔๘๘ รวม ๓๔ ครั้งด้วยกัน คือ ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ จำนวน ๕ ครั้ง ปี พ.ศ. ๒๔๘๖ จำนวน ๔ ครั้ง ปี พ.ศ. ๒๔๘๗ จำนวน ๑๔ ครั้ง และปี พ.ศ. ๒๔๘๘ จำนวน ๑๑ ครั้ง สถานที่ที่ถูกโจมตีได้แก่ สถานีรถไฟหัวลำโพง สถานีรถไฟบางกอกน้อย สถานีรถไฟช่องนนทรี สถานีรถไฟบางซื่อ โรงงานซ่อมสร้างหัวรถจักรมักกะสัน โรงไฟฟ้าวัดเลียบ โรงงานปูนซีเมนต์บางซื่อ สะพานพุทธยอดฟ้า สะพานพระราม ๖ ท่าเรือคลองเตย สนามบินดอนเมือง ที่พักและคลังอาวุธของทหารญี่ปุ่น ที่ตั้งปืนต่อสู้อากาศยาน ฯลฯ การทิ้งระเบิดในระยะแรก ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ถึงกลางปี พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นการโจมตีทิ้งระเบิดในเวลากลางคืน **ต่อมาในเดือน มิถุนายน ๒๔๘๗ จึงได้เริ่มโจมตีทิ้งระเบิดในเวลากลางวัน** การทิ้งระเบิดมีการทิ้งผิดเป้าหมายที่ต้องการเป็นจำนวนไม่น้อย เช่น วัดราชบูรณราชวรวิหาร เครื่องบินทิ้งระเบิดที่ใช้มี แบบ บี - ๒๔ ซึ่งส่วนใหญ่จะมาทิ้งระเบิดเวลากลางคืน ปืนต่อสู้อากาศยานได้ยิงต่อสู้โดยใช้ไฟฉายส่อง ค้นหาเป้าหมายแบบประสานกันจากจุดต่างๆ บนพื้นดิน เมื่อจับเป้าคือเครื่องบินได้แล้ว ก็เกาะเป้าไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปืนต่อสู้อากาศยานยิง เครื่องบินทิ้งระเบิดได้ต่อสู้โดยยิงปืนกลอากาศสวนมาตามลำแสงของไฟฉาย

เครื่องบินสัมพันธมิตรทิ้งระเบิด
จุดยุทธศาสตร์สำคัญในประเทศไทย

กองทัพอากาศไทยได้ส่งเครื่องบินขับไล่ขึ้นต่อสู้สกัดกั้น แต่ไม่ใคร่ได้ผล เพราะเครื่องบินฝ่ายเรามีสมรรถนะต่ำกว่า และต่อมาในระยะหลังที่ใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดแบบ บี - ๒๙ จะบินมาเป็นหมู่ในระยะสูงปืนต่อสู้อากาศยานยิงไม่ถึง จึงได้มีการมาทิ้งระเบิดเวลากลางวันอย่างเสรี รัฐบาลต้องประกาศให้ประชาชนเตรียมพร้อมสำหรับการทิ้งระเบิด เมื่อเครื่องบินมาถึงทางการจะเปิดเสียงสัญญาณหวอเสียงดังเพื่อเตือนให้ประชาชนได้ระวังตัว เช่น หลบอยู่ในหลุมพรางที่ขุดขึ้นเอง หรือทำการพรางไฟ เป็นต้น แต่ประชาชนบางส่วน

ก็ได้อพยพย้ายไปอยู่ตามชานเมือง หรือต่างจังหวัด ตลอดจนลงไปอยู่ในหลุมที่ทางการจัดสร้างไว้ เป็นต้น ซึ่งการอพยพนั้นมักจะเดินกันไปเป็นขบวนกลุ่มใหญ่เหมือนขบวนคาราวาน โดยชานเมืองที่ผู้คนนิยมไปกันเป็นจำนวนมากคือ บริเวณ ถนนสุขุมวิท ซึ่งในเวลานั้นเรียกว่า บางกะปิ

ตั้งแต่เดือน มกราคม ๒๔๘๗ ถึงเดือน มกราคม ๒๔๘๘ ประเทศไทยถูกโจมตีทางอากาศจากฝ่ายสัมพันธมิตร ประมาณ ๒๕๐ ครั้ง มีเครื่องบินเข้าปฏิบัติการประมาณ ๒,๔๙๐ เที่ยวบิน ทิ้งลูกระเบิดทำลายประมาณ ๑๘,๖๐๐ ลูก ระเบิดเพลิงประมาณ ๖,๑๐๐ ลูก ทุ่นระเบิดประมาณ ๒๕๐ ลูก พลุส่องแสงประมาณ ๑๕๐ ลูก มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๑,๙๐๐ คน บาดเจ็บประมาณ ๓,๐๐๐ คน อาคารถูกทำลายประมาณ ๙,๖๐๐ หลัง เสียหายประมาณ ๑,๒๐๐ หลัง รถจักรเสียหาย ๗๓ คัน รถพ่วงเสียหาย ๖๑๗ คัน เรือจักรกลเสียหาย ๑๔ ลำ เรืออื่นๆ ประมาณ ๑๐๐ ลำ ทรัพย์สินเสียหายประมาณ ๗๙ ล้านบาท

“สถานีรถไฟบางกอกน้อย และ ปากคลองบางกอกน้อย”

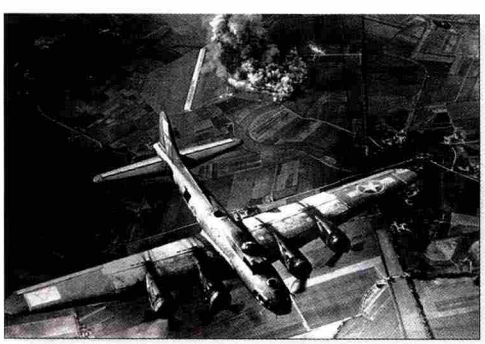
๒) “บางกอกน้อยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒”

เมื่อ ๗๐ กว่าปีที่ผ่านมา สงครามโลกครั้งที่สองเริ่มขึ้นในภูมิภาคยุโรปก่อน ข่าวการสู้รบในภูมิภาคที่ห่างไกลออกไป ได้ส่งมาถึงเมืองไทยเป็นระยะๆ หลายคนก็คิดว่าสงครามในดินแดนยุโรปที่ห่างไกลคงไม่ลุกลามมาถึงประเทศไทยได้ง่ายๆ ครั้นอีกสองปีถัดมา ในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ประเทศไทยก็ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับสงครามครั้งนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รัฐบาลไทยอนุญาตให้กองทัพญี่ปุ่นยกพลขึ้นมายังแผ่นดินไทย ผ่านทางจังหวัดสงขลา ปัตตานี ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และสมุทรปราการ เพื่อเดินทัพผ่านประเทศไทย ไปโจมตีพม่าและอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศในความควบคุมของประเทศอังกฤษที่เป็นแกนนำฝ่ายสัมพันธมิตร

การยกพลขึ้นบกของทหารญี่ปุ่นขณะนั้น เกี่ยวข้องกับชาวบางกอกน้อยโดยตรง เพราะบริเวณนั้นเป็นที่ตั้งของ “สถานีรถไฟบางกอกน้อย” ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่ทหารญี่ปุ่นใช้เป็นทั้งที่ตั้งกองบัญชาการสำหรับขนส่งยุทธปัจจัยทางรถไฟ และเป็นต้นทางลำเลียงยุทธปัจจัยไปมลายูโดยทางรถไฟสายใต้ ไปประเทศพม่าโดยทางรถไฟสายมรณะ ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ชาวบางกอกน้อยจึงเป็นชุมชนหนึ่งที่ได้

รับผลกระทบและได้รับลูกหลงสงครามครั้งนี้ จากการทิ้งระเบิดทางเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตรบ่อยครั้งที่สุด โดยไม่มีใครอยากให้เป็นเช่นนั้นเลย

ครอบครัว **สกุล "เพียรเลิศ"** ซึ่งพักอาศัยอยู่ร่วมกันที่บ้านริมคลองบางกอกน้อย ตรงข้ามสถานีรถไฟบางกอกน้อย แม้จะเป็นบ้านของบิดามารดารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น ที่ญาติพี่น้องสกุลเดียวกันพักอยู่ด้วยกันอย่างอบอุ่นผาสุกตลอดมา ก็ต้องประสพกับโศกนาฏกรรม ความโศกเศร้าสะเทือนใจและความทุกข์ยากลำบากแสนสาหัสเช่นเดียวกัน ดังปรากฏตามชีวประวัติของ คุณแม่สมใจ เพียรเลิศ ที่ผ่านมาเพราะต้องหลบหนีภัยสงคราม จากการทิ้งระเบิดลงมาที่สถานีรถไฟบางกอกน้อยทั้งกลางวันและกลางคืนอย่างไม่คิดชีวิต จนในที่สุด บ้านของสกุล "เพียรเลิศ" ต้องถูกระเบิดที่ทิ้งลงมาจากเครื่องบิน เกิดเพลิงลุกไหม้หมดทั้งหลัง ไม่เว้นแม้แต่ร่างที่ไร้วิญญาณของเจ้าของบ้านทั้งสามีและภรรยา ที่ได้ถึงแก่อนิจกรรมระหว่างสงครามและตั้งศพไว้เพื่อรอรับการพระราชทานเพลิงศพ ญาติพี่น้องบุตรหลานที่กำลังทุกข์โศกจากการสูญเสียบุพการีระหว่างสงคราม บางคนต้องได้รับบาดเจ็บสาหัสพิการตลอดชีวิต ทรัพย์สมบัติสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านถูกเพลิงเผาผลาญจนหมดสิ้น ทุกคนต่างล้มลุกคลุกคลาน อุ้มลูกจูงหลาน หนีภัยสงครามเพื่อความอยู่รอดของชีวิตโดยไม่ได้ทรัพย์สินติดตัวออกมาจากบ้านกันแม้แต่น้อย เหตุการณ์จากชีวิตจริงของคนในสกุล "เพียรเลิศ" ขณะนั้น จึงไม่แตกต่างจากนวนิยาย หรือละครยอดนิยมเรื่อง" "คู่กรรม" ของ "ทมยันตี" ที่เป็นอมตะหลากหลายรสชาติประทับใจผู้ชม หรืออาจจะเป็นโศกนาฏกรรมที่เจ็บปวด เศร้าสะเทือนใจ ในความทารุณโหดร้ายไร้ความปราณีของภัยสงครามที่ต้องเผชิญความทุกข์ยากลำบาก ทรหดอดทน และสูญเสียยิ่งกว่าด้วยซ้ำไป

"ลูกระเบิดทิ้งจากเครื่องบินของสัมพันธมิตรลงมายัง สถานีรถไฟบางกอกน้อยและทั่วมหานคร"

ความทรงจำเกี่ยวกับสงคราม ซึ่งยังคงตราตรึงอยู่ในใจของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์อย่างมิรู้ลืมเลือน ไม่ว่าคนๆ นั้นจะอยากจดจำหรือไม่ก็ตาม

(๑) ลุงวีระ รุ่งแสง ประธานชุมชน "บ้านบุ" ย่านบางกอกน้อย ที่ในขณะนั้นยังเป็นเพียงเด็กชายวีระ อายุ ๑๔ ปี นักเรียนในโรงเรียนอำนวยศิลป์ เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ในวันนั้นว่า -

"ตอนที่พวกญี่ปุ่นมาลุงก็เสียใจ เพราะพอมีข่าวว่าญี่ปุ่นบุกงานฉลองรัฐธรรมนูญ ที่กำลังจะจัดก็เลยต้องงดไป บรรยากาศตอนนั้นมีแต่ทหารเต็มไปหมด ตอนเช้าทหารไทยก็เอาปืนกลมาไว้เต็มสนามหลวง พอถึงบางกอกน้อยก็เห็นทหารญี่ปุ่นมากันเต็มสองคันรถบรรทุก และพวกคนญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ ก็ลุกขึ้นมาแต่ง

ชุดทหาร อย่างพ่อค้าขายรองเท้าอย่างน้อยก็มียศพันโท พวกนี้เขาแทรกซึมเข้ามานานแล้ว แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีผลกระทบอะไรกับเรา เขาก็เป็นมิตรดี" ลุงวีระ เล่า

ส่วนป้าถาวร อนุชา จากชุมชนบ้านข้าวเม่าย่านบางกอกน้อยเช่นกัน ก็มีชีวิตคล้ายกับ "อังศุมาลิน" ในเรื่อง "คู่กรรม" ไม่มีผิด จะต่างก็นิดหน่อยกันตรงที่เป็นอังศุมาลิน เมื่ออายุเพียง ๑๑ ขวบเท่านั้น ป้าถาวรเล่าให้ฟังถึงบรรยากาศในช่วงสงครามว่า -

"ตอนนั้นที่บ้านก็มีพวกญี่ปุ่นเข้ามาเยอะ พวกผู้ใหญ่ก็บอกว่าให้ระวังตัวให้ดีๆ นะ เขาอยากได้อะไรก็ให้เขาไป มีอยู่วันหนึ่งทหารญี่ปุ่นหนีระเบิดเข้ามาอยู่ในสวนของบ้านป้า ทีแรกป้าก็กลัว เขาชี้มาที่โอ่งน้ำแล้วก็ชี้มาที่ปาก ป้าก็ไปถามยายว่า เขาขอกินน้ำ จะให้เขาไหม ยายก็บอกให้ให้ไป แล้วจากนั้นบางทีเขาก็มีของมาแลกเปลี่ยนอย่างเช่นน้ำมันก๊าด ไม้ขีดไฟ ซึ่งเป็นของหายากในตอนนั้น พอบ้านเรามีกล้วย มะละกอ มีปลาต่างๆ เราก็ให้เขาบ้าง"

ในตอนนั้นทหารญี่ปุ่นก็คงดูแปลกแยกจากคนไทยไม่น้อย แต่สิ่งที่คนไทยมองคนญี่ปุ่นว่าประหลาดก็คือพฤติกรรมการยืนปัสสาวะริมถนน หรือแก้ผ้าอาบน้ำในคลอง ลุงวีระเล่าให้ฟังว่าพอเย็นๆ ก็จะชวนพรรคพวกไปดูทหารญี่ปุ่นอาบน้ำ แต่โดยรวมแล้วทหารญี่ปุ่นส่วนใหญ่ก็จะเป็นมิตรกับชาวบ้านเป็นที่ชื่นชอบของบรรดาพ่อค้าแม่ค้า เพราะเวลาทหารญี่ปุ่นมาซื้อของก็จะให้ราคาที่สูงกว่าปกติ อย่างกล้วยหอมในสมัยนั้นหวีละหนึ่งสลึงญี่ปุ่นซื้อให้ราคาสองบาทโดยไม่ต่อสักคำ

สำหรับคนที่เคยดูหรือเคยอ่านเรื่อง "คู่กรรม" ของ "ทมยันตี" คงจะจำกันได้กับบทลงโทษคนไทยที่ขโมยน้ำมันด้วยการกรอกน้ำมันใส่ปาก ซึ่งนั่นก็เป็นบทลงโทษที่เกิดขึ้นจริงๆ ถือเป็นการลงโทษให้หลาบจำโดยไม่ทำให้ถึงตาย

ด้วยความขี้สงสารของคนไทย ใครแพ้เราก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ เมื่อครั้งที่ญี่ปุ่นจะแพ้เราก็ช่วยเหลือญี่ปุ่น แต่พอฝรั่งเสียทีบ้างเราก็แอบช่วยฝรั่ง อย่างป้าถาวรที่แอบเอามะนาวกลิ้งไปให้ทหารเชลยฝ่ายพันธมิตรที่ถูกเกณฑ์มาสร้างถนนกลางแดดจ้าจนตัวแดง ป้าถาวรเล่าว่าพอเขาได้มะนาวไปก็ดีใจใหญ่รีบบีบน้ำกลืนลงคอ เนื่องจากหิวน้ำจนคอแห้งผาก ทหารญี่ปุ่นก็คงจะเห็นแต่ไม่ว่าอะไร เพราะป้าก็เคยช่วยเขาไว้มากเหมือนกัน

(๒) เหตุการณ์ระหว่างชาวบางกอกน้อยกับทหารญี่ปุ่นดำเนินมาเรื่อยๆ จนถึง วันที่ระเบิดตกลงสู่กรุงเทพฯเป็นลูกแรก ลุงวีระเล่าว่า ทางฝ่ายสัมพันธมิตรตั้งใจจะทิ้งระเบิดให้ลงสะพานพุทธ แต่เกิดพลาดมาตกลงกลางบ้านของชาวบ้านในแถบวัดพิชัยญาติ ส่วนระเบิดลูกแรกในย่านบางกอกน้อยนั้น เครื่องบินมาทิ้งระเบิดในตอนกลางวัน ลูกระเบิดไปตกที่วัดใหม่ยายแป้น บังเอิญระเบิดลูกนั้นตกลงในโบสถ์หน้าพระประธานและเกิดด้าน จึงเป็นโชคดีที่ไม่มีใครเสียชีวิต

เสียงหวอเตือนภัยทางอากาศ ได้สร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชนอยู่เรื่อยมา แต่วันที่ชาวบางกอกน้อยจะไม่ลืมเลยก็คือ **"วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๗"** เมื่อฝ่ายทหารพันธมิตร ส่งฝูงบิน B-๒๙ มาโจมตีทิ้งระเบิดบริเวณ **สถานีรถไฟบางกอกน้อย** เนื่องจากทราบจากฝ่ายข่าวกรองมาว่า ในวันนั้นกองทัพญี่ปุ่น จะมีการขนส่งสัมภาระยุทธปัจจัยจำนวนมาก ฝ่ายสัมพันธมิตรจึงเริ่มการโจมตีตั้งแต่เวลาเที่ยงคืนของวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๘๗ ดังกล่าว

"คืนนั้นมีเสียงหวอเตือนตอน ๕ ทุ่มครึ่ง ชาวบ้านก็ออกไปหลบกัน แต่พอหกทุ่มก็ยังไม่มีเครื่องบินมาก็เลยกลับบ้านกัน แล้วทีนี้พอหกทุ่มครึ่งคนกลับบ้านกันหมดแล้ว ก็มีเสียงเครื่องบินมาดังกระหึ่มเลย บ้านของลุงโดนระเบิดจากเครื่องบินลำที่ ๓ เห็นระเบิดเพลิงเต็มหน้าบ้าน เขามักทิ้งระเบิดเพลิงก่อนเพื่อให้มีแสงสว่าง และสร้างความวุ่นวาย ตอนนั้นที่บ้านลุงก็มีหลุมหลบภัย แต่วันนั้นในหลุมมีน้ำท่วมยังวิดน้ำออกไม่หมด เลยไม่ได้เข้าไปหลบในนั้น แต่ถ้าลงไปก็ตายเพราะระเบิดลงกลางหลุมพอดี"

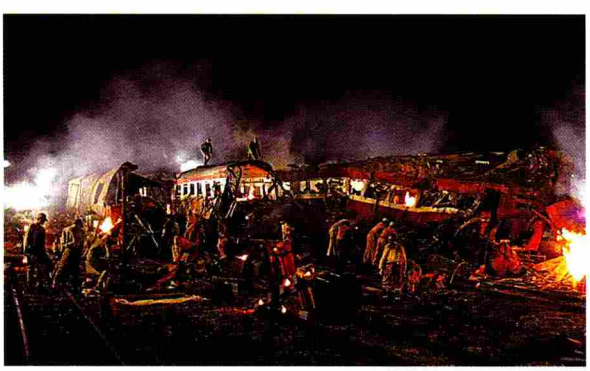
เรื่องของหลุมหลบภัยกลายเป็นเรื่องที่ไม่น่าไว้ใจเท่าไรนัก เพราะบางครั้งก็กลายเป็นหลุมฝังศพได้ ป้าถาวรเล่าว่าชาวสวนทำหลุมหลบภัยเองโดยการขุดหลุม แล้วเอาไม้กระดานปูพื้นด้านล่างและด้านข้างส่วนข้างบนวางด้วยขอนไม้ปิดด้วยสังกะสีและเศษดิน แต่มีบางบ้านที่เข้าไปหลบแล้วก็โดนกลบทั้งหลุม คราวนี้ชาวบ้านเลยไม่ไปหลบในหลุมอีกเลยแต่จะเข้าไปหลบในสวนห่างจากทางรถไฟแทน และจะมีทหารไทยคอยประกาศเตือนว่า "ห่างรัศมีๆ"

เรื่องราวของการหลบลูกระเบิดนั้นก็มีหลายรูปแบบ บ้างก็เข้าไปหลบในป่าช้า หลบข้างโกดังเก็บศพ นาทีนั้นไม่มีคำว่ากลัวผี มีแต่ต้องการเอาชีวิตรอดจากระเบิดเท่านั้น หรือบางคนพยายามพายเรือหลบไปในลำคลอง แต่พายเท่าไรเรือก็ไม่เคลื่อนย้ายไปไหน เพราะตกใจและรีบจนลืมแกะเชือกผูกเรือออก ฟังแล้วก็เหมือนเป็นเรื่องตลก แต่รับรองได้ว่าในขณะนั้นไม่มีใครขำออกแน่ๆ

"ตอนเช้าหลังจากการทิ้งระเบิดในวันนั้นก็เงียบเหมือนป่าช้า ศพทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่อยู่เต็มริมคลองจนสนามโรงเรียนสุวรรณารามยังไม่พอฝัง..."

จำนวนชาวบางกอกน้อยผู้เสียชีวิตในคืนนั้น **<u>กว่าร้อยศพ</u>** ไม่นับรวมผู้บาดเจ็บ ผู้ไร้ที่อยู่อาศัย ผู้ที่พลัดหลงกับครอบครัว โดยที่ยังไม่แน่ใจว่าจะมีชีวิตอยู่หรือตายไปแล้ว บรรยากาศในขณะนั้นเต็มไปด้วยความเงียบงันที่น่าหดหู่

ซากความเสียหายเกิดขึ้นทั่วทั้งบริเวณชุมชนชาวบางกอกน้อย สถานีรถไฟมีแต่กองเศษอิฐ รถไฟหงายท้องอยู่นอกราง อาคารของโรงพยาบาลศิริราชโดนระเบิดเสียหายไปบางส่วน เช่น ตึกพระองค์หญิง (ตึกเด็ก) ห้องคลอด ระเบิดลูกหนึ่งตกลงที่อาคารผู้ป่วยแต่โชคดีที่ไม่ระเบิด เล่ากันว่าคนไข้ที่เป็นโรคเหน็บชาลุกไม่ได้ ยังสามารถวิ่งหลบระเบิดออกไปนอกโรงพยาบาลได้ ส่วนวัดอมรินทรารามเกือบทั้งวัดถูกลูกระเบิดเสียหายเกือบหมด ยกเว้นตำหนักเขียว และมณฑปพระพุทธบาทจำลองที่รอดเหลือมาได้

อีกหนึ่งปีถัดมา คือ ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ สงครามสงบลง ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ประเทศไทยรอดจากการเป็นผู้แพ้ได้เพราะขบวนการ "เสรีไทย" ผู้คนจำนวนมากเสียชีวิตไปในเหตุการณ์ครั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็น

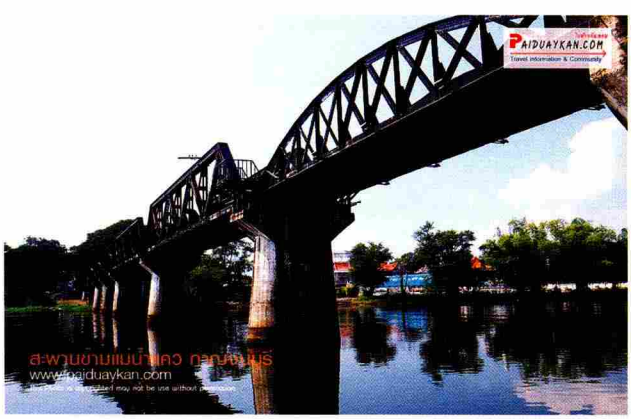
ทหารไทย ทหารญี่ปุ่น ทหารสัมพันธมิตร และ**ประชาชนผู้บริสุทธิ์...**

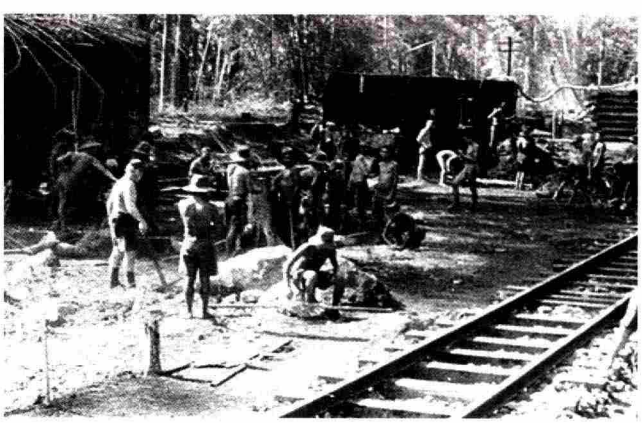
(๓) ๗๐ ปีที่ผ่านมา ชาวชุมชนบางกอกน้อยที่อยู่ในเหตุการณ์ ยังคงรำลึกถึงคืนแห่งความสูญเสียนั้นได้ และมีการจัดพิธีทำบุญเลี้ยงพระอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิตใน วันที่ ๒๙ พฤศจิกายนอยู่เสมอ

"สงครามไม่เคยให้อะไรนอกจากเจ็บปวดและความสูญเสียของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะแพ้หรือชนะก็ตาม ขึ้นอยู่กับว่าจะเจ็บมากหรือเจ็บน้อยเท่านั้น การที่คนซึ่งไม่มีความแค้นต่อกัน ไม่เคยรู้จักกันเลยแม้แต่นิดต้องมาฆ่าฟันกัน นับเป็นเรื่องที่น่าหดหู่ โลกของเรามีเรื่องวุ่นวายมากพอแล้ว... ไม่ว่าชาวบางกอกน้อยหรือใครๆ ก็คงไม่ต้องการจะให้สงครามเกิดขึ้นอีกต่อไป"

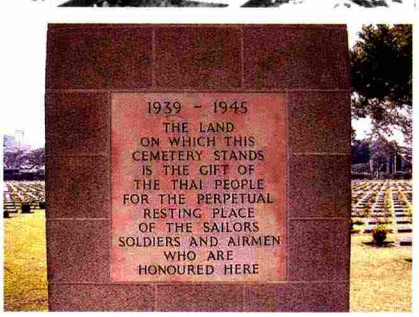
(ข้อมูล : จากงาน "รำลึก ๖๐ ปี ชาวบางกอกน้อยกับสงครามมหาเอเชียบูรพา ปีที่ ๒" ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยกองการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ร่วมกับชุมชนบ้านบุ วัดสุวรรณารามฯ สภาวัฒนธรรมบางกอกน้อย เครือข่ายวัฒนธรรมชุมชนบางกอกน้อย และแหล่งเรียนรู้ธนบุรี)

๓) <u>สะพานข้ามแม่น้ำแคว</u> ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่ง เป็นสะพานที่สำคัญที่สุดของเส้นทางรถไฟสายมรณะ ซึ่งได้สร้างขึ้นสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยกองทัพญี่ปุ่นได้เกณฑ์เชลยศึกฝ่ายสัมพันธมิตร ได้แก่ ทหารอังกฤษ อเมริกัน ออสเตรเลีย ฮอลันดา และ นิวซีแลนด์ ประมาณ ๖๑,๗๐๐ คน และกรรมกรชาวจีน ญวน ชวา มลายู ไทย พม่า อินเดีย จำนวนมาก รวมทั้งหมดประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ คน เป็นแรงงานก่อสร้างทางรถไฟสายยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นเส้นทางผ่านไปสู่ประเทศพม่า ซึ่งเส้นทางช่วงหนึ่งจะต้องข้ามแม่น้ำแควใหญ่ จึงต้องมีการสร้างสะพานขึ้นโดย "ทางรถไฟสายมรณะ" กลายเป็นชื่อที่ควบคู่ไปกับ "สะพานข้ามแม่น้ำแคว"

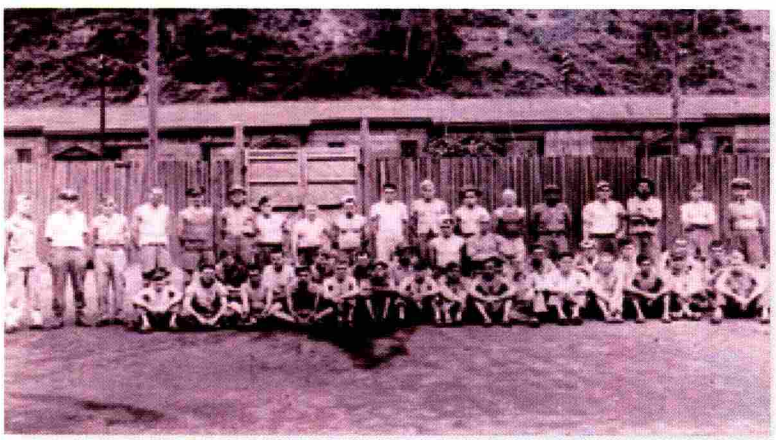

การที่ “สะพานข้ามแม่น้ำแคว” มีชื่อเป็นที่รู้จักโด่งดังไปทั่วโลกนั้น มิใช่เพราะความอลังการหรืองดงามตระการตาใดๆ หากแต่แท้ที่จริงคือความโหดร้ายทารุณ ที่ได้เกิดขึ้นในอดีตอันขมขื่นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ณ สถานที่นี้ต่างหาก ที่เป็นเสน่ห์อันเร้าใจไม่มีวันจบสิ้น หากจะย้อนมองให้ลึกซึ้งลงไปอีก ความเศร้าสลดสยดสยองทารุณโหดร้ายที่เกิดขึ้น จนกลายเป็นประวัติศาสตร์ยากที่จะหาที่ใดเสมอเหมือนได้นั้น แท้ที่จริงอยู่บนเส้นทางรถไฟที่ทอดผ่าน สะพานข้ามแม่น้ำแควแห่งนี้ ซึ่งมีระยะทางยาว ๒๙๔ กิโลเมตร โดยใช้เวลาสร้างอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญที่สุดก็คือต้องสูญเสียชีวิตคนไปนับแสนคน เจ็บป่วย และพิการอีกหลายหมื่นคน เพราะความทารุณโหดร้าย โรคภัยไข้เจ็บ ความขาดแคลนอาหาร และภัยธรรมชาติ เพียงเพื่อสร้างทางรถไฟสายเดียวที่ยาวไม่กี่ร้อยกิโลเมตร จนทางรถไฟสายนี้ถูกเรียกว่า “ทางรถไฟสายมรณะ”

ทางรถไฟนี้ เดิมญี่ปุ่นมีเป้าหมายจะให้เสร็จสมบูรณ์ ในเดือนพฤศจิกายน แต่ปรากฏว่าสามารถสร้างได้เสร็จก่อนกำหนด ๑ เดือน เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๔๘๖ จึงเป็นวันฉลองความสำเร็จของทหารพระจักรพรรดิ์ โดยสามารถลำเลียงเสบียง และยุทโธปกรณ์ได้วันละ ๓,๐๐๐ ตัน แต่ใช้ได้เพียงถึง ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ก็ถูกเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตร ทิ้งระเบิดจนสะพานข้ามแม่น้ำเสียหาย มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากรวมทั้งเชลยศึกด้วย

เชลยสงคราม ซึ่งประกอบด้วยชาวอเมริกัน ออสเตรเลีย ดัทช์ และอังกฤษ ที่ถูกทหารญี่ปุ่น จับได้ในการรบที่ ชวา สิงคโปร์ และเขตน่านน้ำมหาสมุทร แปซิฟิค ถูกกวาดต้อนมายังประเทศไทย ช่วงปี ๒๔๘๕ เพื่อก่อสร้าง “ทางรถไฟสายมรณะ”

เป็นที่เปิดเผยต่อมาภายหลังว่า ญี่ปุ่นได้วางแผนการก่อสร้างทางรถไฟสายนี้ไว้แล้วอย่างรอบคอบและแยบยลเกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้ ก่อนจะประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตร โดยส่งสายลับปลอมตัวเข้ามาอยู่ในเมืองไทย ในลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ รวมทั้งพรานเบ็ดในแม่น้ำแคว เพื่อวัดระดับความลึกของแม่น้ำ และเป็นนักนิยมไพร เพื่อสำรวจเส้นทางที่จะวางรางรถไฟ พร้อมกับคำนวณจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง แต่ปรากฏว่าเป็นวงเงินจำนวนสูงมาก ญี่ปุ่นจึงชะลอไว้ก่อน แต่ต่อมามีความจำเป็นทางยุทธศาสตร์ ญี่ปุ่นจึงได้ตัดสินใจสร้าง

การสร้างสะพานและทางรถไฟสายนี้ เต็มไปด้วยความยากลำบาก ความทารุณ โหดร้ายของสงครามจากทหารญี่ปุ่น และจากโรคภัยไข้เจ็บ ภัยธรรมชาติ ตลอดจนการขาดแคลนอาหาร ว่ากันว่าทางรถไฟสายมรณะนี้ ใช้แรงงานและชีวิตเชลยศึกเปลืองถึง ๑ ชีวิตต่อ ๑ ไม้หมอนรางรถไฟเลยทีเดียว ทำให้เชลยศึกและกรรมกรนับแสนคนต้องสูญเสียชีวิต ซึ่งปัจจุบันมีการยกย่องให้สะพานข้ามแม่น้ำแควเป็นสัญลักษณ์แห่งสันติภาพ

๔) <u>จุดยุทธศาสตร์ที่บ้านโป่ง</u>

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปรากฏอยู่ในบันทึกประวัติศาสตร์สงครามมหาเอเชียบูรพา หรือสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในประเทศไทย เนื่องจากเป็นสถานที่ ที่ถูกกองทัพญี่ปุ่นยึดครอง เพื่อใช้เป็นจุดยุทธศาสตร์สร้างทางรถไฟสายมรณะ ในการเคลื่อนที่ไปโจมตีประเทศพม่า และอินเดีย โดยทางรถไฟเริ่มต้นสร้างจากหลักกิโลเมตร ที่ ๐ บริเวณสถานีหนองปลาดุก ของอำเภอบ้านโป่ง และยังเป็นที่ตั้งของกองพลทหารรถไฟที่ ๙ ของญี่ปุ่นอีกด้วย เหตุการณ์สำคัญที่มีการกล่าวขวัญถึงกันมากในขณะนั้น และยังอยู่ในความทรงจำตลอดมาได้แก่ -

(๑) ทหารญี่ปุ่นตบหน้าสามเณรไทยที่บ้านโป่ง

วันที่ ๑๘ ส.ค. ๒๔๘๕ ที่วัดดอนตูม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่ตั้งค่ายทหารญี่ปุ่น ขณะที่สามเณรเพิ่ม สิริพิบูล อายุ ๓๗ ปี กำลังเดินสูบบุหรี่ ได้มีฝรั่งเชลยศึกเดินมาขอบุหรี่ สามเณรเพิ่มก็เมตตา...ยื่นให้ ทหารญี่ปุ่นปราดเข้ามาดึงบุหรี่จากมือเชลยฝรั่ง แล้วหันไปตบหน้าสามเณรเพิ่มฯ จนล้มคว่ำ

ในกองทัพญี่ปุ่น การตบหน้าเป็นการลงโทษที่หัวหน้าทำกับลูกน้องปกติธรรมดา แต่เมื่อมาใช้กับคนไทย โดยเฉพาะคนห่มเหลืองที่เป็นสามเณร คนไทยก็ไม่ยอมและพากันบอกล่ามให้ไปฟ้องผู้บังคับบัญชาทหารญี่ปุ่นโกรธ ถือปืนมาเอะอะโวยวายแล้วก็ยิงปืนขู่ คนไทยจึงรวมตัวกันคว้าจอบคว้าเสียมเตรียมสู้ นายอำเภอบ้านโป่งกับนายทหารญี่ปุ่นออกมาห้ามทัพไว้ทัน เหตุการณ์สงบไปยกแรก ตกเที่ยงคืนกำลังทหารญี่ปุ่น ๕ คันรถจากเมืองกาญจน์มาถึงบ้านโป่ง คันแรกคุมเชิงด้านริมแม่น้ำ อีก ๒ คันมาที่วัดดอนตูม จับคนไทยไปสอบสวน ๓๑ คน และอีก ๒ คันหลัง ไปล้อมสถานีตำรวจ เกิดการยิงสู้กัน ทหารญี่ปุ่นใช้ปืนกลยิงกราดอย่างดุเดือด เป็นเหตุให้ตำรวจและชาวบ้านบาดเจ็บล้มตายกว่าร้อยคน ฝ่ายญี่ปุ่นตายและบาดเจ็บ ๔ คน นายอำเภอกับหัวหน้าสถานีตำรวจ พร้อมด้วยนายทหารญี่ปุ่นยศนายพันไปช่วยกันควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ หลังเหตุการณ์สงบรัฐบาลไทยได้แต่งตั้งกรรมการเพื่อพิจารณาหาแนวทาง และมาตรการป้องกันมิให้เกิดเหตุขึ้นอีก พร้อมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายข้าหลวงจังหวัดราชบุรี กับผู้กำกับการตำรวจจังหวัดราชบุรี ไปอยู่ที่อื่น ย้ายร้อยตำรวจตรี ศรีสุข อุ่นคำ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านโป่ง (ยศและตำแหน่งภายหลัง คือพลตำรวจเอก ศรีศุข มหินทรเทพ อธิบดีกรมตำรวจ) ไปอยู่ที่อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และยังโยกย้าย นายสิบพลตำรวจสถานีตำรวจบ้านโป่ง อีกประมาณครึ่งหนึ่งไปอยู่ที่อื่นอีกด้วย

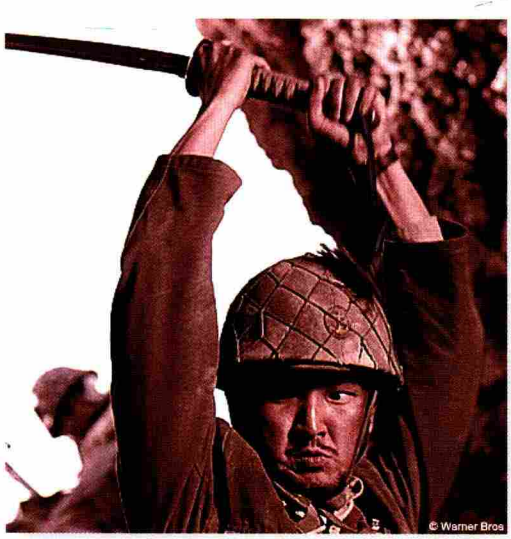
นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังแค้นเติมเชื้อไฟ จับพระครูปัญญาธิการ (เต่า) เจ้าอาวาสวัดดอนตูม ไปนั่งตากแดดโทษฐานไม่ดูแลลูกวัด อีกส่วนหนึ่ง!!

ทหารช่างของไทยระดับเจ้ากรม และรองเจ้ากรม ทนดูญี่ปุ่นรังแกไทยไม่ไหว ยกกำลังมาตั้งฐานอยู่ริมทางรถไฟ ตั้งปืนกลหนักเตรียมถล่มค่ายทหารญี่ปุ่น เมื่อเรื่องถึงรัฐบาล นายพลทหารญี่ปุ่นเดินทางมาค่ายวัดดอนตูม เรียกแถวทหาร เจอคนที่ตบหน้าสามเณรเพิ่ม ก็เรียกออกมาตบหน้าจนล้มคว่ำ จากนั้นก็ไปกราบขอโทษเจ้าอาวาส กรณีนี้เกือบเป็นสงครามญี่ปุ่น - ไทย แต่ก็คลี่คลายไปในที่สุด

เมื่อมีการรายงานเรื่องนี้ไปยังโตเกียว ทำให้ นายกรัฐมนตรี ฮิเดะกิ โตโจ ของญี่ปุ่น เป็นห่วงมาก เพราะจะส่งผลเสียอย่างร้ายแรงต่อการสร้างทางรถไฟสายยุทธศาสตร์เชื่อมไทยกับพม่า ดังนั้น ท่านจึงส่ง "พลโท นากามูระ อาเกโต" ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นนายทหารสายพิราบ เป็นคนมีเหตุมีผล มีลักษณะประนีประนอม (ภายหลังได้รับความรักจากฝ่ายไทย จนได้สมญาว่า "ผู้บัญชาการชาวพุทธ") ให้มาเป็นผู้บัญชาการทหารญี่ปุ่นประจำประเทศไทย พร้อมกับกำชับให้เร่งแก้ปัญหานี้ให้ได้โดยเร็ว

การดำเนินคดีนี้ที่ได้ลุกลามไป จนเป็นเหตุให้ตำรวจไทยกับทหารญี่ปุ่นเกิดความเข้าใจผิดยิงต่อสู้กัน เป็นเหตุให้ทั้งนายทหารและพลทหารญี่ปุ่นตายและบาดเจ็บ ฝ่ายไทยทั้งตำรวจและชาวบ้านตายและบาดเจ็บจำนวนมาก ผลที่สุดของคดีปรากฏว่าได้มีการนำตัวสามเณรเพิ่มกับพวก ยื่นฟ้องต่อศาลทหารฯ ที่กรุงเทพฯ และเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๔๘๖ ศาลฯ ได้พิพากษาว่า สามเณรเพิ่มฯ มีความผิดฐานติดต่อกับเชลย ยุยงกรรมกรให้ต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น ระวางโทษถึงประหารชีวิต แต่เนื่องจากจำเลยให้การรับสารภาพ ทั้งปรากฏว่าเคยเป็นคนที่ป่วยเป็นโรคจิตและไม่รู้หนังสือ จึงลดโทษให้จำคุกตลอดชีวิต สำหรับจำเลยที่เป็นกรรมกรนั้นเนื่องจากเป็นผู้ที่ไร้การศึกษา ทั้งชอบเสพสุราเวลาเย็น จนเป็นเหตุให้ก่อคดีนี้ขึ้น แต่ก็ยึดมั่นในพุทธศาสนา จึงให้จำคุกตลอดชีวิต ส่วนจำเลยที่เป็นพลทหารนั้น มีความผิดฐานฆ่าคนตายเพื่อป้องกันตัวเกินกว่าเหตุ ให้จำคุก ๑๐ ปี

นอกจากนี้ รัฐบาลไทยได้มอบเงินชดเชย จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท แก่ครอบครัวผู้เสียชีวิตตามคำเรียกร้องของกองทัพญี่ปุ่น และเสนอมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อสดุดีผู้เสียชีวิตอีกด้วย แต่ต่อมาฝ่ายญี่ปุ่นได้บริจาคเงินจำนวนดังกล่าวคืนให้ฝ่ายไทย เพื่อมอบให้แก่ครอบครัวของคนไทยที่เสียชีวิต จากการต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น เมื่อแรกเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา

ทหารญี่ปุ่นขณะมีกรณีพิพาทกับฝ่ายไทย

ทหารไทยจับมือกับทหารญี่ปุ่น ภายหลังปรับความเข้าใจกันแล้ว

(ขอบคุณข้อมูลจาก พลเอก บัญชร ชวาลศิลป์ และ www.atcloud.com //@มินกอล์ฟ / และ Mrbignink Life & Link , 17 ธันวาคม 2014)

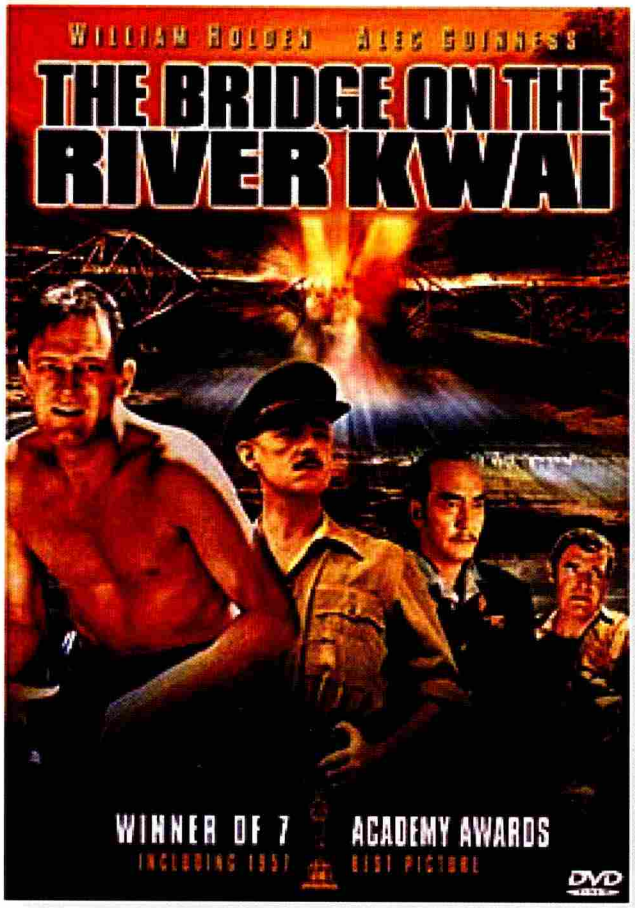
(๒) บ้านโป่ง "ดีทรอยต์ ออฟ ไทยแลนด์"

นอกจาก "บ้านโป่ง" จะเป็นอำเภอของจังหวัดราชบุรี ที่มีอารยธรรมที่ดีงาม สืบทอดกันมายาวนานกว่า ๑๐๐ ปี โดยมีองค์ประกอบ ๓ วัฒนธรรม ไทย จีน มอญ แล้ว ยังได้ชื่อว่าเป็น "ดีทรอยต์ ออฟ ไทยแลนด์" แหล่งอุตสาหกรรมต่อตัวถังรถบัสที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ ซึ่งเป็นผลพวงมาจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ หรือสงครามมหาเอเชียบูรพา ที่กองทัพญี่ปุ่นได้เข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย รวมทั้งที่อำเภอบ้านโป่ง ซึ่งญี่ปุ่นใช้เป็นจุดยุทธศาสตร์สร้างทางรถไฟสายมรณะ เพื่อเคลื่อนทัพไปโจมตีประเทศพม่า และอินเดีย เริ่มต้นจากหลักกิโลเมตรที่ ๐ บริเวณสถานีหนองปลาดุก เขตอำเภอบ้านโป่ง และเป็นที่ตั้งของกองกำลังทหารรถไฟญี่ปุ่นด้วย ต่อมาภายหลังจากญี่ปุ่นแพ้สงครามและถอนทัพกลับไปแล้ว ได้ทิ้งซากโครงรถไว้เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านโป่งเล็งเห็นคุณค่า จึงได้นำทักษะและฝีมือที่ได้รับจากการก่อสร้างขทางรถไฟมาประยุกต์ใช้ประกอบอุตสาหกรรม โดยนำเศษเหล็กมาประกอบเป็นตัวถังรถได้สำเร็จ ก่อนถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น จนปัจจุบันได้กลายเป็นธุรกิจแหล่งประกอบตัวถังรถบัสใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

๕) จากเหตุการณ์ในชีวิตจริงระหว่างสงคราม สู่ภาพยนตร์ยอดเยี่ยมระดับโลก และละครยอดนิยมระดับประเทศ

แม้เรื่องราวจากชีวิตจริงในสงครามมหาเอเชียบูรพาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย จะล้วนแล้วแต่เป็นความทุกข์ยาก ลำบาก สูญเสีย เศร้าโศกสะเทือนใจ ทารุณโหดร้าย ที่ไม่พึงประสงค์ แต่จะเป็นที่น่ายินดีหรือไม่ก็ตาม ในการที่มีผู้นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สะท้อนเป็นนวนิยายขายดี เป็นละครยอดนิยม และเป็นภาพยนตร์ยอดเยี่ยมทั้งระดับโลกและระดับประเทศ สร้างความประทับใจ ทั้งชีวิตรักอมตะ มนุษยธรรม เมตตาธรรม ความสงสาร เห็นอกเห็นใจ ความรักสามัคคีและความผูกพัน ได้รับความนิยมจากผู้ชมทั่วโลก และได้รับรางวัลมากมายทั้งระดับโลกและระดับประเทศ ทั้งภาพยนตร์และละคร. ฯลฯ ที่มีการกล่าวขวัญถึงกันมาจนทุกวันนี้ ซึ่งได้แก่ ภาพยนตร์ที่ยิ่งใหญ่สร้างโดยชาวต่างประเทศ เรื่อง "สะพานข้ามแม่น้ำแคว" ที่ยอดเยี่ยม ทั้งการถ่ายทำ การอำนวยการสร้าง การกำกับการแสดง และดาราแสดงนำ (ทั้งไทยและต่างประเทศ) ที่มีชื่อเสียงระดับโลกรวมทั้ง ภาพยนตร์ และละครยอดนิยม ประทับใจ เรื่อง "คู่กรรม" ที่มีการสร้างถ่ายทำ และจัดแสดงเป็นละครโทรทัศน์หลายครั้งหลายหน ได้รับความนิยมประทับใจจากผู้ชมอย่างท่วมท้น สามารถพิชิตรางวัลได้มากมายเป็นประวัติการณ์ นอกจากนี้ยังมีภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อีกหลายเรื่อง เช่น เรื่อง "ระย้า" กับเรื่อง "บุญผ่อง" ฯลฯ เป็นต้น

ภาพยนตร์ยอดเยี่ยมระดับโลก เรื่อง “สะพานข้ามแม่น้ำแคว”

- สร้างจากนวนิยาย ภาษาฝรั่งเศสชื่อ “Le Pont de la Rivière Kwai” (หรือ The Bridge over the River Kwai) ของ ปิแอร์ บูเล อดีตทหารผ่านศึกชาวฝรั่งเศส ที่ตกเป็นเชลยของกองทัพญี่ปุ่น และเป็นแรงงานสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว และทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง

- อำนวยการสร้างโดย Sam Spiegel กำกับการแสดงโดย David Lean

- แสดงนำโดย Alec Guinness, William Holden ฯลฯ จุดประสงค์สำคัญในการสร้าง คือ ต้องการแสดงให้ผู้ชมตระหนักว่าสงครามมีแต่การสูญเสียของทุกฝ่าย โดยใช้เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เป็นฉากหลังของเรื่องกับตัวละคร และสถานการณ์ที่สมมติขึ้น.

(เข้าชิงรางวัลออสการ์ประจำ ปี 1957 จำนวน ๘ สาขา และได้รับ ๗ รางวัลได้แก่ ผู้กำกับยอดเยี่ยม นักแสดงนำชาย กำกับภาพ ตัดต่อ บทภาพยนตร์ดัดแปลง ดนตรีประกอบ และภาพยนตร์ยอดเยี่ยม)

(นักแสดงประกอบชาวไทยที่ร่วมแสดง ได้แก่ หม่อมราชวงศ์ พงษ์พรหม จักรพันธุ์ ซึ่งรับบทนายพราน ร่วมด้วยนางเอกภาพยนตร์ไทย วิไลวรรณ วัฒนพานิช (สีบุญเรือง), งามตา ศุภพงษ์, เยาวนารถ ปัญญโชติ และ กรรณิการ์ ดาวคลี่)

ภาพยนตร์ไทยยอดเยี่ยม เรื่อง "คู่กรรม"

รางวัลภาพยนต์ยอดเยี่ยม ที่ "คู่กรรม" ได้รับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑

๑. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ตุ๊กตาทอง ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ปี ๒๕๓๑

๒. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ตุ๊กตาทอง ผู้แสดงนำฝ่ายหญิงยอดเยี่ยม (จินตหรา สุขพัฒน์) ปี ๒๕๓๑

๓. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ตุ๊กตาทอง รางวัลออกแบบและสร้างฉากยอดเยี่ยม (วีรพงษ์ ธาราศิลป์) ปี ๒๕๓๑

๔. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ตุ๊กตาทอง รางวัลออกแบบเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม (มะลิวัลย์ ด่านอุดม) ปี ๒๕๓๑

๕. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ตุ๊กตาทอง พากย์ชายยอดเยี่ยม (รอง เค้ามูลคดี) ปี ๒๕๓๑

๖. รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ตุ๊กตาทอง รางวัลพิเศษ "ตุ๊กตาเงิน" ดาวรุ่งฝ่ายชาย (วรุฒ วรธรรม) ปี ๒๕๓๑

รางวัลละครดีเด่น ที่ "คู่กรรม" ได้รับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓

๑. รางวัลเมขลา ละครชีวิตดีเด่น ปี ๒๕๓๓
๒. รางวัลเมขลา ผู้แสดงนำชายดีเด่น (ธงไชย แมคอินไตย์) ปี ๒๕๓๓
๓. รางวัลเมขลา ผู้แสดงนำหญิงดีเด่น (กมลชนก โกมลฐิติ) ปี ๒๕๓๓
๔. รางวัลเมขลา ผู้แสดงประกอบหญิงดีเด่น (ดวงดาว จารุจินดา) ปี ๒๕๓๓
๕. รางวัลเมขลา ผู้กำกับรายการดีเด่น (ไพรัช สังวริบุตร) ปี ๒๕๓๓
๖. รางวัลเมขลา ผู้กำกับการแสดงดีเด่น (ไพรัช สังวริบุตร) ปี ๒๕๓๓
๗. รางวัลเมขลา บทละครดีเด่น (ศัลยา) ปี ๒๕๓๓
๘. รางวัลเมขลา รางวัลออกแบบฉากดีเด่น (ธีระศักดิ์, เสนาะ, มนัส, วารินทร์) ปี ๒๕๓๓
๙. รางวัลโทรทัศน์ทองคำ ละครชีวิตดีเด่น ปี ๒๕๓๓
๑๐. รางวัลโทรทัศน์ทองคำ ดารานำชายดีเด่น (ธงไชย แมคอินไตย์) ปี ๒๕๓๓
๑๑. รางวัลโทรทัศน์ทองคำ ดาราสนับสนุนหญิงดีเด่น (ดวงดาว จารุจินดา) ปี ๒๕๓๓
๑๒. รางวัลโทรทัศน์ทองคำ ผู้กำกับการแสดงดีเด่น (ไพรัช สังวริบุตร) ปี ๒๕๓๓
๑๓. รางวัลโทรทัศน์ทองคำ บทละครดีเด่น (ศัลยา) ปี ๒๕๓๓
๑๔. รางวัลโทรทัศน์ทองคำ ฉากละครดีเด่น (ธีระศักดิ์, เสนาะ, มนัส, วารินทร์) ปี ๒๕๓๓

"คู่กรรม" ได้มีการนำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์แล้วถึง ๖ ครั้ง สร้างเป็นละครเวที ๒ ครั้ง และสร้างเป็นภาพยนตร์มาแล้ว ๔ ครั้ง ได้รับรางวัลต่างๆ นับไม่ถ้วนจากการประกวดในประเทศมาโดยตลอด และยังได้รับคำยกย่องจากนักวิจารณ์จำนวนมาก ถึงเรื่องราวการถ่ายทอดภาพความสมจริงของฉากและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นจริงในยุคนั้น

การที่ "คู่กรรม" ได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์ และเข้าโรงฉายมาแล้วหลายครั้ง ย่อมยืนยันได้ว่า ความรักของโกโบริและอังศุมาลินนั้นเป็น "รักอมตะ" ที่ตราตรึงอยู่ในหัวใจคนไทยมิเคยเสื่อมคลาย อีกทั้งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น ก็ยังคงเป็นตำนานที่ยังเล่าขานกันมิรู้จบ แต่หากจะนำมาเปรียบเทียบกับความเศร้าโศก สูญเสีย สะเทือนใจ จากชีวิตจริงของชาวไทยในยุคระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเฉพาะชาวชุมชน "บางกอกน้อย" ซึ่งเป็นที่มาของบทประพันธ์ของเรื่อง "คู่กรรม" เอง ก็ไม่แน่ใจว่าในความเป็นจริงแล้ว กรณีใดจะเรียกน้ำตาแห่งความเศร้าสะเทือนใจ ความทุกข์ยากลำบาก ความสูญเสีย และความเจ็บปวดได้มากกว่ากัน

บทบาทของประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง

ญี่ปุ่นลงนามยอมแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒

๑. ภายหลังญี่ปุ่นแพ้สงครามเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ส่งผลให้ผู้นำประเทศหลายประเทศที่เข้าร่วมกับ "ฝ่ายอักษะ" รวมทั้ง จอมพล ป. พิบูลสงคราม ของไทย ต้องตกเป็นอาชญากรสงคราม แต่จากความร่วมมือในทางลับของไทยกับฝ่ายสัมพันธมิตร ทำให้ไทยมีอำนาจต่อรองในการเจรจากับฝ่ายสัมพันธมิตรภายหลังสงครามยุติลง ทั้งนี้ประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่าไทยไม่เคยประกาศสงครามต่อประเทศของตน **นายควง อภัวงศ์ ที่ได้ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีไทย แทน จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้รีบออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมและออกกฎหมายที่เรียกว่า "ประกาศสันติภาพ" เพื่อส่งผลให้การประกาศสงครามของไทยต่อฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นโมฆะ เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญและความประสงค์ของประชาชนชาวไทย** โดยอ้างเหตุผลว่า ขณะที่ไทยประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตรนั้น หนึ่งในผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์คือ

นายปรีดี พนมยงค์ ไม่ได้ร่วมลงนามด้วย ซึ่งนับเป็นประเทศเดียวที่ได้เข้าร่วมรบกับฝ่ายอักษะจนแพ้สงคราม แต่สามารถพลิกกลับมาให้มีสถานะไม่ใช่ประเทศผู้แพ้สงครามได้ (ทั้งนี้ผลงานของ "ขบวนการเสรีไทย" เป็นเหตุผลสนับสนุนข้ออ้างของไทยส่วนหนึ่งด้วยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น) แต่จากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยที่ย่ำแย่ในขณะนั้น ประกอบกับการเจรจาปรับความเข้าใจกับฝ่ายสัมพันธมิตรนั้น มีประเทศผู้นำฝ่ายสัมพันธมิตรบางประเทศ เช่น อังกฤษ ไม่ยอมรับการโฆษะในการประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรของไทย และเรียกร้องสิทธิบางประการจากไทย เสมือนประเทศที่แพ้สงครามอื่นๆ ด้วย นายควง อภัยวงศ์ จึงได้ลาออกจากนายกรัฐมนตรี และนายทวี บุณยเกตุ ต้องขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีไทยชั่วคราว ระหว่างรอการเดินทางกลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา และหัวหน้าขบวนการเสรีไทย ที่นั่นตามคำร้องขอของ นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์รัชกาลที่ ๘ ในขณะนั้น

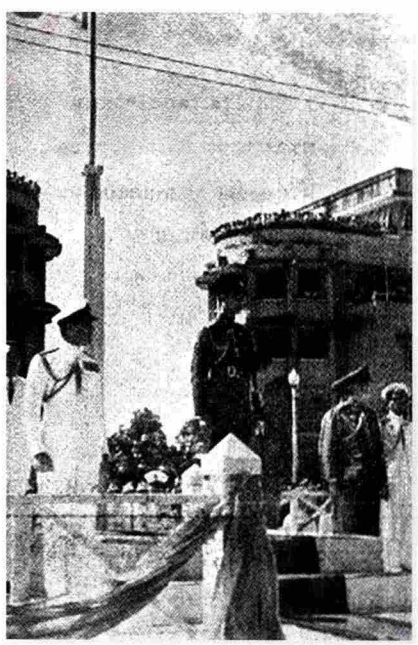
หลังจาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เดินทางมาถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ แล้ว ได้ดำเนินการเจรจากับอังกฤษ และตกลงข้อสัญญาบางประการกับฝ่ายอังกฤษ โดยไทยต้องคืนดินแดนที่ได้มาระหว่างสงครามโลกกลับไปให้อังกฤษ และมอบข้าวสารให้โดยไม่คิดมูลค่า ถึง ๑.๕ ล้านตัน พร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ ด้วย แต่ต่อมาไทยได้เจรจาขอให้อังกฤษช่วยชำระค่าข้าวสารให้ไทยบ้าง สัญญานี้เรียกว่า "ความตกลงสมบูรณ์แบบเพื่อเลิกสถานะสงคราม ..ฯลฯ.." ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๙ เมื่อปฏิบัติภารกิจนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทันที

รัฐบาลไทยได้ออกกฎหมายอาชญากรสงคราม เพื่อให้ผู้กระทำผิดระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับผู้นำระดับสูงของประเทศต้องถูกดำเนินคดีในประเทศไทย แต่ต่อมาภายหลังศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า กฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ดังกล่าวไม่สามารถให้มีผลบังคับใช้ย้อนหลังได้ พร้อมทั้งอ้างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ที่มีบทบัญญัติระบุรองรับสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้นั้น มีศักดิ์สูงกว่ากฎหมายอาชญากรสงคราม ส่งผลให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับพวกไม่ต้องรับโทษ กรณีนี้มีผู้วิจารณ์ว่าการออกกฎหมายอาชญากรสงคราม ก็เพื่อไม่ให้คนไทยถูกส่งตัวไปดำเนินคดีในต่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศ และทำให้เสียเปรียบในการเจรจาหลังสงครามกับต่างประเทศ หรือบ้างก็วิจารณ์ว่าเป็นการช่วยเหลือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับพวกให้พ้นโทษ ในขณะที่อาชญากรสงครามของประเทศอื่นๆ ต้องถูกประหารชีวิตในที่สุด

การที่ไทยสามารถเอาตัวรอดได้ ทั้งๆ ที่อยู่ในฝ่ายประเทศแพ้สงครามดังกล่าว ขบวนการเสรีไทย นับว่ามีส่วนช่วยเหลือเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศสัมพันธมิตรโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาเห็นใจเมืองไทย จากการที่ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกาได้ประท้วงการประกาศสงครามของรัฐบาลไทย และได้รวบรวมคนไทยในสหรัฐอเมริกาขึ้น เป็นขบวนการเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่น สหรัฐฯ จึงได้โต้แย้งอังกฤษเพื่อขัดขวางมิให้ไทยต้องตกเป็นประเทศในอารักขาของอังกฤษตามที่อังกฤษเรียกร้อง โดยยืนยันว่า "ขบวนการเสรีไทย" ได้มีส่วนช่วยให้ฝ่ายสัมพันธมิตรได้รับชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศไทยจึงหาใช่ประเทศผู้แพ้สงครามไม่ เพียงแต่เป็นประเทศที่ถูกญี่ปุ่นยึดครองเท่านั้น

ในอังกฤษก็มีขบวนการเสรีไทยเช่นเดียวกัน โดยติดต่อกับหน่วยพลพรรคใต้ดินในประเทศที่มี นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นหัวหน้าเสรีไทย และเตรียมที่จะจับอาวุธขึ้นต่อสู้กับญี่ปุ่นตามวัน เวลาที่นัดหมาย พร้อมๆกับกำลังของสัมพันธมิตรที่จะรุกเข้ามาทางพม่า แต่ญี่ปุ่นได้ยอมแพ้สงครามเสียก่อน

๒. วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๔๘๙ **พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธาน ในพิธีสวนสนามของกองทัพสัมพันธมิตร พร้อมกับ พลเรือเอก ลอร์ด หลุยส์ เมาท์ แบตเทน ผู้บัญชาการทหารฝ่ายพันธมิตร ภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** ณ ท้องสนามหลวง และถนนราชดำเนิน ส่งผลให้ภาพพจน์และฐานะของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับแก่ประเทศทางตะวันตกที่เป็นฝ่ายพันธมิตร ซึ่งก่อนหน้านี้ฐานะของประเทศไทยไม่สู้ดีนัก เนื่องจากระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะจำยอมต้องให้ความร่วมมือกับกองทัพญี่ปุ่นซึ่งเป็นฝ่ายอักษะ เป็นเหตุให้ภายหลังสงครามสิ้นสุดลง หลายประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรไม่พอใจและถือโอกาสข่มขู่ไทย

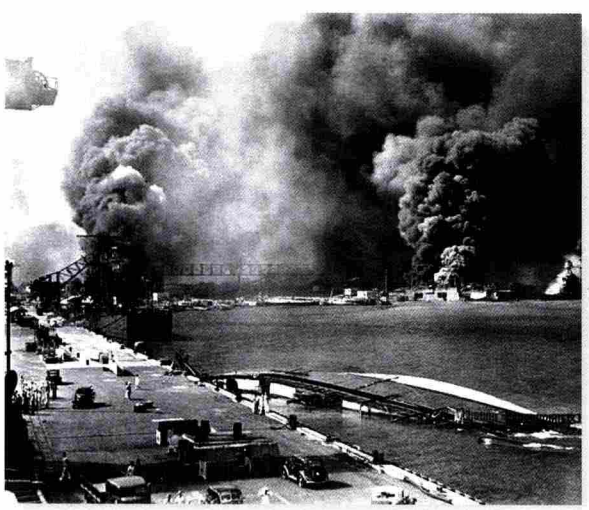

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘
เสด็จพระราชดำเนินไปตรวจพลสวนสนามของทหารสัมพันธมิตร พร้อมด้วย ลอร์ด หลุยส์ เมาท์ แบตเทน
ณ ถนนราชดำเนิน วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙

๓. ไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ และได้เข้าเป็นสมาชิก เมื่อ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขบางประการ เช่น ทำสัญญาทางไมตรีกับจีน (หลังสงคราม จีนเป็นมหาอำนาจเพราะเป็นฝ่ายชนะสงครามด้วย สัญญานี้เป็นสัญญาฉบับแรกระหว่างไทยกับจีน ทั้งๆ ที่ได้มีไมตรีกันมานานนับร้อยๆ ปี) ไทยยอมรับรองสหภาพสาธารณรัฐโซเวียต และไทยยอมคืนดินแดนที่ได้มาจากอนุสัญญากรุงโตเกียวหลังสงครามอินโดจีน ให้แก่ฝรั่งเศส

๔. หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยได้ร่วมมือกับฝ่ายโลกเสรี อันมีสหรัฐอเมริกา และอังกฤษเป็นหัวหน้า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา โดยรัฐบาลไทยยอมรับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและทางทหารจากสหรัฐอเมริกา ด้วยการให้หน่วยจัสแมกของกองทัพบกสหรัฐฯ ตั้งอยู่ในประเทศไทยในฐานะที่ปรึกษาทางทหาร และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ก็ได้ร่วมมือกับประเทศอื่นๆ รวม ๘ ประเทศ จัดตั้งองค์การป้องกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกโดยย่อว่า "องค์การซีโต หรือ ส.ป.อ." (SEATO-South East Asia Treaty Organization) นอกจากนั้นไทยยังเป็นภาคีสมาชิกของแผนการโคลัมโบ (Columbo Plan) ของประเทศในเครือจักรภพอีกด้วย (แผนการโคลัมโบ เป็นโครงการเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเทคนิค และด้านเศรษฐกิจของประเทศในเครือจักรภพ เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓)

สงคราม หรือ สันติภาพ (WAR or PEACE)

สงคราม (WAR)

ผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒ (W.W. ๑ & W.W.๒)

ความสูญเสียและผลกระทบจากสงคราม

ผลกระทบต่อประเทศไทย

เหตุการณ์ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ดังที่ปรากฏมาแล้วข้างต้น ประเทศไทยอยู่ในฐานะเป็นหนึ่งใน "รัฐผู้ชนะ" เมื่อสงครามแต่ละครั้งสิ้นสุดลง และประเทศชาติได้รับผลประโยชน์ตอบแทนติดตามมา ซึ่งแยกพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้ -

สงครามโลกครั้งที่ ๑ ขณะนั้นประเทศสยามยังมีการปกครองในระบอบ "สมบูรณาญาสิทธิราชย์" การประกาศสงครามพร้อมทั้งส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมรบกับฝ่ายพันธมิตรในสมรภูมิทวีปยุโรป ที่อยู่ห่างไกลที่สุดในประวัติศาสตร์การทำสงครามนอกประเทศของชาติไทยจนประสบชัยชนะ โดยที่ประเทศสยามนับเป็นประเทศเอกราชเพียงประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตร ณ ยุทธภูมิทวีปยุโรป ในมหาสงครามโลกครั้งนั้น สืบเนื่องมาจากพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถของ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ที่ได้ดำเนินพระบรมราชวิเทโศบาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด พระองค์ท่านได้ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ ติดตามสถานการณ์สงครามในทวีปยุโรปอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ก่อนที่จะทรงตัดสินพระทัยประกาศสงคราม และส่งกองกำลังทหารไปร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสมรภูมิทวีปยุโรป เสมือนได้ทรงประกาศศักดิ์ศรีของสยามให้ชาวโลกประจักษ์ ซึ่งหลังจากสงครามสิ้นสุดลง กองกำลังทหารไทยได้เข้าร่วมในพิธีเดินสวนสนาม ฉลองชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร ทั้งที่กรุงปารีส ลอนดอน และบรัสเซลส์อย่างมีเกียรติ และสง่างาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาพประวัติศาสตร์ของการสวนสนามผ่านประตูชัยของฝรั่งเศสที่กรุงปารีส ทำให้ชาติสัมพันธมิตรในยุโรปและทั่วโลก รู้จักประเทศไทยดีขึ้น ขณะเดียวกัน ยังเป็นโอกาสที่ดีของทหารไทยในการได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติการรบในสนามรบสมัยใหม่ รวมถึงโอกาสในการที่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมสนธิสัญญาสันติภาพ "แวร์ซายส์" ด้วย ซึ่งส่งผลประโยชน์ประการสำคัญต่อการแก้ไข "สนธิสัญญาไม่เสมอภาค" กับประเทศต่างๆ ในยุโรป ๑๓ ประเทศ ที่เป็นความขมขื่น ผูกมัดไทยตั้งแต่ยุคล่าอาณานิคมของประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกตลอดมา โดยเฉพาะการยกเลิกอำนาจศาลกงสุลให้คนต่างชาติมาขึ้นศาลไทย ทำให้ไทยได้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตกลับคืนมา นับว่าประเทศชาติได้บรรลุผลสัมฤทธิ์สูงสุด ตามวัตถุประสงค์ที่ได้รอคอยมาเป็นเวลานาน

ส่วน **<u>สงครามโลกครั้งที่ ๒</u>** ซึ่งขณะนั้น ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบ "ประชาธิปไตย" แล้ว และเป็นกรณีที่แตกต่างจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นภายนอกประเทศไทยในระยะทางที่ห่างไกล กล่าวคือ ได้เกิดเหตุการณ์ประวัติศาสตร์มากมายภายในประเทศไทยเองและประเทศเพื่อนบ้าน ที่ยังคงตราตรึงอยู่ในความทรงจำของชาวไทยและชาวโลก อย่างมิรู้ลืมมาจนปัจจุบัน การที่รัฐบาลไทยขณะนั้นตัดสินใจเป็นพันธมิตรทางทหารกับญี่ปุ่นในระยะแรก ก็เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาชีวิตและเลือดเนื้อของคนไทยที่อยู่ในสถานการณ์เสียเปรียบทหารญี่ปุ่นมาก หากรัฐบาลต่อสู้กับญี่ปุ่นก็ไม่สามารถจะต้านทานกำลังทหารญี่ปุ่นได้นาน และจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ ทั้งทางการทหาร การเมืองและเศรษฐกิจ ติดตามมาได้ ประกอบกับญี่ปุ่นได้ประกาศสร้างวงศ์ไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา ทั้งในทางวัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในเอเชีย รวมทั้งไทย ที่ต่างเคยถูกอิทธิพลของชาติยุโรปซึ่งเป็นจักรวรรดินิยมตะวันตก และอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับญี่ปุ่น บีบบังคับ ข่มขู่ รุกราน ในยุคล่าอาณานิคมมาแล้ว ทั้งนี้โดยมีญี่ปุ่นเป็นผู้นำ นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังได้ดำเนินการให้ประเทศไทยได้รับผลประโยชน์ตอบแทน จากการได้ดินแดนเชียงตุง และสี่จังหวัดภาคใต้ที่เสียให้แก่อังกฤษอย่างไม่เป็นธรรม และดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง กับดินแดนบางส่วนของเขมรที่ถูกฝรั่งเศสบังคับช่วงชิงไปจากไทยด้วยความขมขื่น คืนมาเป็นดินแดนของไทยอีกด้วย อย่างไรก็ตามแม้ที่สุดแล้วญี่ปุ่นจะเป็นฝ่ายแพ้สงคราม แต่จากการที่ได้มีการรวมกลุ่มของคนไทยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่มีเลือดรักชาติ มีความกล้าหาญ เสียสละ ดำเนินการต่อต้านญี่ปุ่น และประท้วงการประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตรของรัฐบาลไทยในฐานะเป็น "ขบวนการเสรีไทย" ส่งผลให้ไทยรอดจากการเป็นประเทศแพ้สงคราม และยังได้รับเกียรติเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ภายหลังสงครามสิ้นสุดลงอีกด้วย นอกจากนี้ยังสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของผืนแผ่นดินไทย ที่คนไทยเลือดรักชาติ ได้ช่วยกันปกป้องและหวงแหนมิให้ใคร

มายึดครองได้ ความกล้าหาญ เสียสละชีวิตของคนไทย ที่มีความสามัคคีร่วมมือกันต่อต้านญี่ปุ่น จนเป็นอุปสรรคให้ญี่ปุ่นไม่สามารถดำเนินการกับไทยได้ในที่สุด

แม้ประเทศไทยอาจถูกมิตรประเทศมองว่า ดำเนินวิเทโศบายในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ แบบ " ลู่ตามลม " อยู่ข้างฝ่ายชนะเสมอ แต่นานาชาติเข้าใจดีว่า ไทยเป็นประเทศเล็ก ไม่มีอำนาจต่อรอง จึงจำเป็นต้องยึดผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

ความสูญเสียและผลกระทบจากสงคราม

จากประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒ ที่ผ่านมา แม้จะมีฝ่ายที่ชนะสงคราม และฝ่ายที่แพ้สงคราม โดยฝ่ายชนะสงครามได้อำนาจ หรือผลประโยชน์ตามที่ต้องการอย่างเป็นรูปธรรมก็ตาม แต่สิ่งที่ทุกฝ่ายไม่สามารถจะปฏิเสธได้ นั่นคือ ความหายนะของมนุษยชาติ หรือความสูญเสียที่แต่ละฝ่าย แต่ละประเทศได้รับ นอกจากความทารุณโหดร้ายต่อมวลมนุษยชาติ ทั้งชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินที่สูงเกินกว่าที่คาด ความสูญเสียบางประการไม่อาจเรียกคืนมาได้เลย ได้แก่ การเสียชีวิต ความพิการ และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำสงคราม ที่ไม่แน่ว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจะคุ้มค่าจริงหรือไม่ รวมถึงปัญหา และผลกระทบภายหลังสงคราม ทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เท่ากับว่าไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดชนะนอกจากมนุษยชาติเท่านั้น ที่เป็นฝ่ายแพ้ที่แท้จริง การที่ประเทศที่มิใช่คู่กรณีที่มีความขัดแย้งกันมาก่อน และคนที่ไม่เคยมีความแค้นเคืองกัน หรืออาจไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย ต้องมาทำสงครามรบราฆ่าฟันกัน นับเป็นเรื่องที่หดหู่น่าเศร้าใจเป็นอย่างยิ่ง

แม้ว่าฝ่ายสัมพันธมิตรจะสามารถบรรลุเป้าหมายในการ “ทำสงครามเพื่อหยุดสงครามทั้งมวล” อีกครั้ง แต่หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้สิ้นสุดลงเพียง ๑ ปี โลกก็เข้าสู่ยุคสงครามเย็น และตามด้วยสงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม สงครามอ่าวเปอร์เซีย สงครามในยูโกสลาเวีย สงครามอาฟกานิสถาน สงครามอิรัก สงครามซีเรีย สงครามต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งสงครามขนาดกลางและขนาดย่อม มากมายหลายสิบครั้งตลอดมา

ความสูญเสียระดับโลกของสงครามโลกครั้งที่ ๑

ความสูญเสียทางทหารของกองทัพทั้งสองฝ่ายสูงถึง ๓๘.๘ ล้านนาย แทบไม่น่าเชื่อว่าภายใต้ระยะเวลานาน ๔ ปีเศษของสงคราม มนุษย์ทำลายชีวิตกันมากเกือบ ๔๐ ล้านคน โดยฝ่ายสัมพันธมิตรที่ชนะสงคราม เสียชีวิตทหาร จำนวน ๕.๕ ล้านนาย บาดเจ็บ ๑๒.๘ ล้านนาย ในจำนวนทหารของทั้งสองฝ่ายที่เข้าสู่สนามรบรวมทั้งหมดประมาณ ๖๘ ล้านนาย และเสียชีวิตรวมกันทั้งสองฝ่ายเกือบ ๑๐ ล้านนาย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายทางทหารในสงครามโลกครั้งนี้ จากการวิจัยได้พบว่า ฝ่ายพันธมิตรใช้งบทางทหารสูงมากถึง ๕๘ พันล้านเหรียญสหรัฐ และฝ่ายมหาอำนาจกลางใช้ไปรวม ๒๕ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งงบค่าใช้จ่ายที่สูงดังกล่าว มีส่วนบั่นทอนเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ดังปรากฏว่า อังกฤษตกเป็นหนี้สงครามกับสหรัฐ ถึง ๔.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ

(ด้วยความขอบคุณข้อมูลจากศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข และคณะ)

ความสูญเสียของประเทศไทย (สยาม)

แม้การส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมรบกับฝ่ายพันธมิตรและประสบชัยชนะในสงคราม จะส่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ประเทศสยามตามความคาดหวัง และยุทธภูมิสงครามอยู่ทวีปที่ห่างไกลมาก แต่กองกำลังทหารอาสาของประเทศสยามที่ได้ร่วมกันสร้างชื่อเสียงในการยุทธ ด้วยความกล้าหาญ เข้มแข็ง เด็ดขาด มีวินัยและสมรรถนะสูง ก็ต้องสูญเสียชีวิตทหารกล้าไปรวม ๑๙ นาย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง "อนุสาวรีย์ทหารอาสา" บรรจุอัฐิ จารึกชื่อและข้อความ สดุดีวีรกรรมของทหารทุกนายขึ้น ณ สนามหลวง โดยพระองค์ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพิธีบรรจุอัฐิ ด้วยพระองค์เองด้วย

ความสูญเสียระดับโลกของสงครามโลกครั้งที่ ๒

สงครามโลกครั้งที่ ๒ นับเป็นสงครามครั้งที่โชกเลือดมากที่สุดในประวัติศาสตร์ เพราะเป็นสงครามที่ขยายขอบเขตไปทั่วโลก ใช้ระยะเวลายืดเยื้อนานถึง ๖ ปี ความสูญเสียทางการทหารของฝ่ายสัมพันธมิตรผู้ชนะ ปรากฏว่า ทหารเสียชีวิต ๑๗,๐๐๐,๐๐๐ นาย ฝ่ายอักษะ ทหารเสียชีวิต ๘,๐๐๐,๐๐๐ นาย ด้านสังคม มีผู้เสียชีวิตมากที่สุด และมีมูลค่าความเสียหายมากที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ รวมทั้งยังเกิดการสังหารหมู่ครั้งใหญ่ของโลก โดยชาวยิวกว่า ๖ ล้านคน ถูกสังหารหมู่โดย นาซีเยอรมัน และชาวจีนที่นานกิง ถูกสังหารหมู่โดยกองทัพญี่ปุ่นอย่างทารุณโหดร้าย ซึ่งหลังสงคราม นอกจากจะมีผู้พิการจากสงครามจำนวนมากแล้ว ยังเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีคนว่างงานมากมายทั่วโลกอีกด้วย

ความสูญเสียของประเทศไทยในสงครามโลกครั้งที่ ๒

จากการร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น และรัฐบาลไทยประกาศสงครามกับประเทศฝ่ายพันธมิตร ทั้งสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฯลฯ เป็นเหตุให้ประเทศไทยถูกโจมตีทางอากาศจากฝ่ายสัมพันธมิตร ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๔๘๗ ถึง มกราคม ๒๔๘๘ ประมาณ ๒๕๐ ครั้ง ทั้งกลางวันและกลางคืน มีเครื่องบินเข้ามาปฏิบัติการประมาณ ๒,๔๙๐ เที่ยวบิน ทิ้งลูกระเบิดทำลายประมาณ ๑๘,๖๐๐ ลูก ระเบิดเพลิงประมาณ ๖,๑๐๐ ลูก ทุ่นระเบิดประมาณ ๒๕๐ ลูก พลุส่องแสงประมาณ ๑๕๐ ลูก มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๑,๙๐๐ คน บาดเจ็บ ประมาณ ๓,๐๐๐ คน อาคารถูกทำลายประมาณ ๙,๖๐๐ หลัง เสียหายประมาณ ๑,๒๐๐ หลัง รถจักรเสียหาย ๗๓ คัน รถพ่วงเสียหาย ๖๑๗ คัน เรือจักรกล ๑๔ ลำ เรืออื่นๆ ประมาณ ๑๐๐ ลำ ทรัพย์สินเสียหายประมาณ ๗๙ ล้านบาท

นอกจากนี้ การที่กองทัพญี่ปุ่นได้เกณฑ์เชลยศึกพันธมิตรและกรรมกรรวมทั้งหมด ประมาณ ๒๗๕,๐๐๐ คน มาสร้างทางรถไฟยุทธศาสตร์จากประเทศไทย เพื่อลำเลียงทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ไปบุกประเทศพม่า เริ่มต้นจากอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ต่อไปยังจังหวัดกาญจนบุรี ที่เรียกว่า "ทางรถไฟสายมรณะ" ยาว ๔๑๕ กิโลเมตร นั้น ยังมีเชลยศึกนับหมื่นคนและกรรมกรรวมทั้งหมดนับแสนคน ต้องเสียชีวิตลง ส่วนหนึ่ง

เกิดจากความทารุณโหดร้ายของทหารญี่ปุ่น บางส่วนจากภัยธรรมชาติ และความขาดแคลนอาหาร ยารักษาโรค ซึ่งเป็นที่เลื่องลือสยดสยองกันไปทั่วโลกมาจนทุกวันนี้อีกด้วย

จากสาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒ ที่เกิดขึ้นมาแล้ว จะพบว่าปัญหาความขัดแย้งเกิดจากความ "โกรธ โลภ หลง" ซึ่งส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อมวลมนุษยชาติมากมาย ทั้ง ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และจิตใจ โดยใช้แนวทางการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรุนแรง ทางการทหารและกำลังอาวุธมากกว่าการเจรจาทำความเข้าใจกัน ซึ่งสงครามไม่เคยเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนแต่อย่างใด

สันติภาพ และ สันติสุข

แนวทางในการสร้างสันติภาพให้แก่โลก

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งนำความสูญเสียและทุกข์ยากแสนสาหัสมาสู่มนุษยชาติได้สิ้นสุดลง นานาชาติได้พยายามแสวงหาแนวทางการรักษาสันติภาพให้แก่โลก ดังเช่นการจัดตั้ง "องค์การสันติบาตชาติ" แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในการรักษาสันติภาพโลก เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากประเทศสมาชิกบางประเทศ เป็นเหตุให้องค์การสันติบาตชาติต้องยุติบทบาทลง เมื่อ ค.ศ. 1939 จนกระทั่งต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง นานาชาติรวมทั้งไทย จึงได้ร่วมมือกันจัดตั้ง "องค์การสหประชาชาติ (United Nations)" ขึ้น ซึ่งองค์การนี้ได้ทำหน้าที่รักษาสันติภาพตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ขณะเดียวกัน ได้มีเอกชนที่พยายามแสวงหาสันติภาพอีกมากมาย ดังเช่น อัลเฟรด โนเบล (Alfred Nobel) มหาเศรษฐีชาวสวีเดน ที่ได้มอบทรัพย์สินเพื่อเป็นรางวัลสันติภาพ (International Peace Prices) สำหรับสนับสนุนให้บุคคลที่ทำงานด้านสันติภาพดีเด่นเป็นที่ยอมรับ เช่น มหาตมะ คานธี (Mahatma Ghandhi) แม่ชีเทเรซา (Mother Maria Teresa) ประธานาธิบดี เนลสัน แมนเดลา (Nelson Mandela) ฯลฯ รวมทั้งยังมีนักประพันธ์ชาวรัสเซีย คือ เลโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy) ผู้เขียนวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงระดับโลก คือ เรื่อง "สงครามและสันติภาพ" (War and Peace) ซึ่งบรรยายเกี่ยวกับสภาพชีวิตของคนรัสเซียที่ประสบความทุกข์ยากลำบากอย่างมากในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ และความสงบที่เกิดขึ้นภายหลังสงคราม

นอกจากนี้ ยังมีสถาบัน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ อีกมากมาย ที่พยายามสนับสนุนเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสันติภาพ ทั้งนี้ เหตุที่นานาชาติต่างพยายามสนับสนุนเรื่องการรักษาสันติภาพ และการแสวงหาแนวทางเพื่อสร้างสันติภาพให้กับโลก ก็เพราะผลกระทบจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลกระทบและความสูญเสียอย่างมากมายในวงกว้าง มิได้จำกัดเฉพาะพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง หรือเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำของประเทศ หรือทหารเท่านั้น แต่ผู้ตกเป็นเหยื่อของสงครามมีทั้ง เด็ก คนชรา และพลเรือนที่เป็นผู้บริสุทธิ์รวมอยู่ด้วย และสิ่งที่น่าวิตกกังวลมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน คือ

การทำสงคราม หรือการก่อการร้ายในปัจจุบัน นอกจากจะมีการสูญเสียชีวิตจากการสู้รบแล้ว ยังมีการประหารชีวิตพลเรือนที่เป็นตัวประกันด้วย ดังจะเห็นได้จากสงครามในอิรักเมื่อค.ศ.2003 หรือในซีเรียปัจจุบัน ส่งผลให้โลกตกอยู่ในสภาวะแห่งความหวาดกลัว ที่ไม่มีผู้ใดหรือประเทศใด สามารถแก้ปัญหาได้โดยลำพัง จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องช่วยกันแสวงหาแนวทางในการสร้างสันติภาพให้แก่โลก ภายใต้แนวคิดวิธีการต่างๆ ดังนี้ -

๑. ความร่วมมือระหว่างประเทศ และระหว่างประชาชน

- บทบาทองค์การสหประชาชาติ สามารถบรรลุผลตามแนวทางนี้

๒. การสร้างกระแสความคิดในการรักษาสันติภาพ

- ได้แก่ การเผยแพร่อุดมการณ์ด้านสันติภาพ และต่อต้านความรุนแรงทุกรูปแบบ เช่น ทุกปีที่จะมีการชุมนุมที่อนุสรณ์สถาน จังหวัดนางาซากิและฮิโรชิมา เพื่อระลึกถึงการทิ้งระเบิดปรมาณูที่เมืองทั้งสองนี้ เป็นการต่อต้านสงครามและสนับสนุนการรักษาสันติภาพ ซึ่งมิใช่เป็นการแสดงออกเพื่อความเคียดแค้นในการถูกทิ้งระเบิดแต่อย่างใด

๓. ส่งเสริมให้ประชาชาติยอมรับในความหลากหลาย

- ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม โดยพื้นฐานมักเกิดจากความคิดที่ไม่ยอมรับ หรือกีดกันผู้อื่น (exclusivism) เพราะคิดว่า เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของตนดีที่สุด จึงไม่ยอมรับคนที่มีความแตกต่างจากตน ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดสงครามขึ้นได้ ดังเช่นกรณีประวัติศาสตร์สำคัญดังต่อไปนี้ -

๓.๑ “สงครามครูเสด” ซึ่งเป็นสงครามศาสนาครั้งยิ่งใหญ่แห่งมวลมนุษยชาติ ระหว่างคริสต์ศาสนา และ อิสลาม ที่เกิดขึ้นถึง ๘ ครั้ง เป็นระยะเวลายาวนานกว่า ๒๐๐ ปี (ค.ศ. 1061 – 1291) คร่าชีวิตผู้คนไปมากกว่า ๗,๐๐๐,๐๐๐ คน และทรัพย์สินอีกมากมายมหาศาล

๓.๒ “สงครามกลางเมืองอเมริกา” ซึ่งสาเหตุเกิดจากความแตกต่างระหว่างแต่ละรัฐในสหรัฐอเมริกา ที่มีรูปแบบและชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันมาก โดยรัฐทางใต้เป็นรัฐเกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้ทาสมาก ในขณะที่รัฐทางเหนือกลับเป็นรัฐอุตสาหกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทาสมากนัก สงครามครั้งนี้นับเป็นสงครามที่นองเลือดที่สุดในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา ใช้เวลานานถึง ๔ ปี ส่งผลให้ทหารเสียชีวิตกว่า ๖๒๐,๐๐๐ นาย

(สงคราม “ครูเสด” – สงครามศาสนา ๒๐๐ ปี)

(สงครามกลางเมืองอเมริกา - นาน ๔ ปี)

๓.๓ "การสังหารหมู่ชาวยิวในสงครามโลกครั้งที่ ๒" เป็นกรณีที่ อดอล์ฟ ฮิตเล่อร์ ผู้นำเยอรมันนี สั่งให้สังหารหมู่ชาวยิวในสงครามโลก ก็เพราะความเกลียดชังและหลงผิด คิดว่าเชื้อชาติอารยันของตนมีความเจริญกว่าเชื้อชาติอื่น

กรณีเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ดังกล่าวข้างต้น ถ้าได้มีการส่งเสริมให้ประชาชาติยอมรับในความหลากหลาย ระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้สามารถร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อรักษาสันติสุขให้แก่โลก การสร้างความเข้าใจผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากเราจึงเป็นแนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งในการแสวงหาสันติภาพ

๔. การนำคำสั่งสอนในศาสนามาปฏิบัติ

ศาสนาสำคัญในโลก ล้วนสร้างบรรทัดฐานที่ทำให้สังคมมีความสงบสุข ดังนั้นศาสนาจึงเห็นคุณค่าของสันติภาพ ดังเช่น พระพุทธศาสนาที่สอนเรื่องการมองคนในสังคมเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ มีการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งสิ้น ผู้คนจึงควรมีเมตตา และมีขันติธรรมในการอยู่ร่วมกัน

(ขอบคุณข้อมูลจาก DaBus Vin. KaSem PiMonPorn)

การแสวงหาสันติภาพ และสันติสุขให้แก่โลก

วันสันติภาพสากล (The International Day of Peace)

วันที่ ๒๑ กันยายน ของทุกปี เป็นวัน "สันติภาพสากล" เพื่ออุทิศให้กับ "สันติภาพ" วันนี้จัดขึ้นเพื่อประกาศการเริ่มต้นของวันสันติภาพสากล ระฆังสันติภาพ ณ สำนักงานใหญ่ของสหประชาชาติจะดังขึ้น ซึ่งระฆังดังกล่าวถูกหลอมขึ้นจากเหรียญที่เด็กทั่วโลกช่วยกันบริจาค ระฆังใบนี้ถือเป็นอนุสรณ์เตือนให้ระลึกถึงความสูญเสียจากสงคราม โดยมีการสลักประโยคหนึ่งประโยคไว้ข้างระฆังว่า "Long live absolute world peace" (ขอความยั่งยืนจงมีแต่สันติภาพอันแท้จริง)

ปี 1981 คณะกรรมการสหประชาชาติ ประกาศมติที่รับรองโดยคอสตาริกา ให้วันอังคารที่สามของเดือนกันยายน (ซึ่งเป็นวันเปิดประชุมสามัญ) เป็นวันสันติภาพสากล เพื่อให้ความสำคัญกับสันติภาพ ๒๐ ปี

ให้หลัง ที่ประชุมใหญ่มีมติใหม่ที่ได้รับการรับรองจากสหราชอาณาจักรและคอสตาริกา ให้กำหนดวันที่แน่นอนและประกาศเป็นวันยุติการสู้รบของโลก (a global ceasefire day) คือ วันที่ ๒๑ กันยายน องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้วันนี้เป็น "วันสันติภาพสากล" (The International Day of Peace)" เพื่อขอให้ประชาชนทุกประเทศหยุดยิง หยุดใช้ความรุนแรงกันทั่วโลก และหยุดการทำสงครามตลอดทั้งวัน นอกจากนี้ยังได้เชิญประเทศสมาชิกหน่วยงานสหประชาชาติ ชุมชน และองค์กรอิสระ ให้เฉลิมฉลองและร่วมมือกันสร้างสันติภาพทั่วโลก

องค์การสหประชาชาติ นอกจากได้กำหนดให้ วันที่ ๒๑ กันยายนของทุกปี เป็น "วันสันติภาพโลก" (International Day of Peace)" แล้ว ยังกำหนดให้ปี ค.ศ. 2001 - 2010 เป็น "ทศวรรษสากลเพื่อวัฒนธรรมสันติภาพและความไม่รุนแรงเพื่อเด็กของโลก" (The International Decade 2001 - 2010 for a Culture of Peace and Non-violence for the Children of the World) โดยมุ่งเน้นที่ -

๑. การให้ความเคารพต่อชีวิตทั้งมวล เคารพชีวิตและศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล โดยไม่แบ่งชนชั้นหรือลำเอียง

๒. การไม่ใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชน

๓. การแบ่งปันกับผู้อื่นอย่างมีน้ำใจ เพื่อขจัดการแบ่งแยก ความไม่ยุติธรรม และการกดขี่ทางการเมืองและเศรษฐกิจ

๔. การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกัน เคารพเสรีภาพในการแสดงออก และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

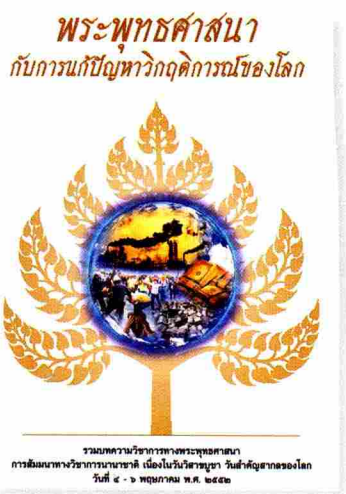
๕. การสงวนรักษาผืนโลก ฝึกดำเนินชีวิตอย่างรับผิดชอบและเคารพต่อทุกชีวิตในโลก เพื่อรักษาสมดุลของธรรมชาติบนผืนโลก

๖. การสร้างความสมานฉันท์ เคารพต่อหลักการประชาธิปไตย และให้โอกาสทุกฝ่าย มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสตรี

การส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมทุกกลุ่มอายุ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสันติภาพภายใน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของวัฒนธรรมสันติภาพ โดยเริ่มต้นจากประสบการณ์ของความสงบเงียบภายในจิตใจของแต่ละบุคคล จะนำไปสู่การตระหนักรู้จักตนเองและแหล่งพลังชีวิต สามารถใช้ปัญญาเป็นเครื่องชี้นำทางในการขจัดทุกข์ และสร้างสันติสุขให้แก่ตนเอง และแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้อื่น

วิธีการหนึ่งในการกระตุ้นให้ผู้คนทั่วไป เห็นความสำคัญของการหยุดอยู่ในความสงบ คือเน้นความสำคัญของการใช้เวลา "เพียงหนึ่งนาที" ด้วยบทเพลง "เพียงหนึ่งนาที" ซึ่งสร้างสรรค์โดยทีมของบริษัทแกรมมี่ฯ เพื่อเป็นสื่อหนึ่งของโครงการ "คุณธรรมหนุนนำสันติสุข" ของมูลนิธิบราห์มากุมารีราชาโยคะ มหาวิทยาลัยทางจิตของโลก เป็น Traffic Control ควบคุมการจราจรของจิต และหันเหความคิดไปสู่ทิศทางที่เป็นบวก เป็นสื่อเตือนตนให้มีเวลาหยุดสงบนิ่งเพียงชั่วขณะในแต่ละวัน ได้เรียนรู้ความสงบเงียบภายในของตน และเสริมพลังชีวิต เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ

สันติภาพวิถีพุทธ

<u>พระพุทธศาสนาแก้วิกฤติโลก</u>

การประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องใน "วันวิสาขบูชาโลก" ประจำปี ๒๕๕๘ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ นับเป็นงานที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุดทางพระพุทธศาสนา โดยมีผู้นำชาวพุทธระดับสังฆราช ประมุขสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนจากประเทศต่างๆ ๘๕ ประเทศทั่วโลก จำนวน ๑,๕๐๐ รูป/คน มาร่วมประชุมในหัวข้อ "พระพุทธศาสนากับวิกฤติของโลก" โดยมี ๔ ประเด็นพิจารณา ดังนี้ -

๑) พุทธวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคม ซึ่งที่ประชุมเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤติทางสังคม คือ "ความขัดแย้ง" ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระดับโลก หรือภายในประเทศ มักเริ่มจากจุดเล็กๆ เหมือนเชื้อโรคร้ายที่เมื่อลุกลามอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต จึงต้องร่วมกันป้องกัน อย่าให้ยืดเยื้อยาวนาน ต้องแก้ไขให้ฉับไว โดยอาศัยกระบวนการ ๓ ประการ คือ การป้องกัน การแก้ไข และการเยียวยา.

๒) พุทธวิธีในการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม

๓) พุทธวิธีในการแก้วิกฤติทางการศึกษา

๔) พระพุทธศาสนากับประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ ดร. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาฯ ในฐานะประธานสภาสากลวิสาขบูชา เป็นผู้ขึ้นกล่าว ปฏิญญากรุงเทพมหานคร 2015 / 2558 จำนวน ๙ ข้อ พร้อมทั้งให้แนวทางว่า จะต้องนำหลัก "ขันติธรรม" "สันติ และ สันติวิธี" อดทน อดกลั้น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มาเป็นเครื่องมือในการสร้างสันติสุข โดยนำอดีตมาเป็นบทเรียน ประกอบด้วยการสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ๓ เหลี่ยมที่สำคัญคือ การสร้างจุดต่าง การประสานจุดร่วมด้วยขันติธรรม และการประสานประโยชน์ เลือกสิ่งที่ดีมาบูรณาการประยุกต์ใช้ด้วย แม้การประชุมวิสาขบูชานานาชาติ จะผ่านพ้นไปแล้วอย่างคุ้มค่า แต่สาระสำคัญประการหนึ่งที่จะแก้ไขวิกฤติโลก คือชาวพุทธจะสร้างความสัมพันธ์กับคนต่างศาสนามากขึ้น มีเมตตากับคนกลุ่มน้อยอย่างเท่าเทียม และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน

ให้เป็นไปตามหลักธรรมะ และแนวทางการใช้ชีวิตตามคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ยังคงหยั่งรากฝังลึกอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชน มาอย่างยาวนานกว่า ๒,๕๐๐ ปี สะท้อนให้เห็นถึงหลักความถูกต้องแท้จริงดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

พุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ (โดย พระไพศาล วิสาโล ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น)

***พุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ (ลดละ โลภ โกรธ หลง หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง หรือการเผชิญหน้ากัน)**

"พุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ"

(พระไพศาล วิสาโล ปาฐกถาในการสัมมนาชาวพุทธนานาชาติหัวข้อ "Searching for a Bridge of Peace" ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๘)

สันติภาพ เป็นความใฝ่ฝันของมนุษยชาติมาทุกยุคทุกสมัย แม้กระนั้นโลกแทบไม่เคยว่างเว้นจากสงคราม เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ เสร็จสิ้น เชื่อกันว่า "สงครามที่ยุติสงครามทั้งหลาย" จะนำมาซึ่งสันติภาพได้ แต่แล้วผ่านไปเพียงแค่ ๒ ทศวรรษ สงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็เกิดขึ้น การพ่ายแพ้อย่างยับเยินของเยอรมนี และญี่ปุ่น เมื่อ ๖๐ ปีที่แล้ว และการเกิดองค์การสหประชาชาติ ได้สร้างความหวังไปทั่วทั้งโลกว่าสันติภาพจะสถาปนาตั้งมั่นในโลก แต่แล้วหลังจากนั้นไม่กี่ปี โลกก็ต้องเผชิญกับสงครามเย็นที่นำไปสู่สงครามและความรุนแรงน้อยใหญ่ไปทั่วโลก รวมทั้งสงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม และสงครามในอาฟกานิสถาน รวมไปถึงการสะสมกำลังทางอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งสามารถทำลายล้างโลกได้หลายครั้ง การล่มสลายของสหภาพโซเวียตและกำแพงเบอร์ลิน สร้างประกายแห่งความหวังขึ้นมาใหม่ ทั้งในทางสันติภาพและประชาธิปไตย จนถึงกับมีผู้กล่าวว่า "จุดจบของประวัติศาสตร์" ใกล้เข้ามาแล้ว แต่แล้วเพียง ๒ ปีให้หลังเท่านั้น สงครามก็อุบัติขึ้นในยูโกสลาเวีย ตามมาด้วยสงครามกลางเมืองในอีกหลายประเทศ ใช่แต่เท่านั้น ความรุนแรงในรูปแบบใหม่ได้เกิดขึ้น นั่นคือการก่อการร้ายอย่างไร้พรมแดน ซึ่งนำไปสู่สงครามต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีอาฟกานิสถานและอิรักเป็นสมรภูมิเต็มรูปแบบ ไม่นับความรุนแรงที่ก่อให้เกิดการสูญเสียล้มตายอีกมากมายในทั่วทุกมุมโลก

ศตวรรษที่ผ่านมา โลกได้ประจักษ์ถึงความสูญเสียอย่างมากมาย คาดกันว่านับแต่ ปี 1900 - 1989 อันเป็นปีที่สงครามเย็นยุตินั้น มีคนตายไปเพราะสงคราม ถึง ๘๖ ล้านคน ถ้านับจำเพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (1945) มาจนถึงปี 1990 มีคนตายเพราะสงคราม ถึง ๒๒ ล้านคน ทั้งนี้ยังไม่นับถึงคนตายเพราะน้ำมือของรัฐบาลตนเองอีก ๔๘ ล้านคน (ดังที่เกิดในรัสเซีย สมัยสตาลิน จีน สมัยเหมา และเขมร สมัยพอลพต) ที่น่าวิตกก็คือ ร้อยปีที่ผ่านมามีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เกิดขึ้นมากมาย การสังหารโหดชาวยิว และการล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดา เป็นเพียงตัวอย่างน้อยนิดเท่านั้นของโศกนาฏกรรมในศตวรรษที่ ๒๐

แม้ขึ้นศตวรรษใหม่แล้วสงครามก็ไม่ได้มีทีท่าว่าจะน้อยลง ปัจจุบันมีประมาณ ๑ ใน ๘ ของประเทศทั่วโลกที่พัวพันกับสงคราม น่าสังเกตว่าขณะที่สงครามเมื่อศตวรรษที่แล้วส่วนใหญ่เป็นสงครามระหว่างชาติ แต่สงครามในปัจจุบันแทบทั้งหมดเป็นสงครามกลางเมือง นี้คือเหตุผลสำคัญส่วนหนึ่งว่าทำไมร้อยละ ๙๐ ของเหยื่อสงครามในปัจจุบันเป็นพลเรือน ขณะที่ผู้บาดเจ็บล้มตายในสงครามเมื่อศตวรรษที่แล้วร้อยละ ๙๐ เป็นทหาร

นอกจากลักษณะของสงคราม และเหยื่อของสงครามจะเปลี่ยนไปแล้ว แบบแผนอย่างหนึ่งที่เห็นเด่นชัดในสงครามปัจจุบันก็คือ มีเรื่องของความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา และสีผิว เข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น (ในขณะที่ความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์มีอิทธิพลน้อยลง) ไม่ว่าที่ รวันดา โซมาเลีย บอสเนีย เซอร์เบีย โครเอเชีย เชเชนยา ศรีลังกา แคชเมียร์ พม่า อินโดนีเซีย ความขัดแย้งดังกล่าวมักจะนำไปสู่ความพยายามในการแยกประเทศ ซึ่งผลที่ตามมาคือการตอบโต้อย่างรุนแรงจากฝ่ายที่กุมอำนาจรัฐ

ความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา และสีผิว ได้ทำให้สิ่งที่เรียกว่าการเมือง ที่ชูประเด็นอัตลักษณ์ (politics of identity) กลายเป็นเรื่องโดดเด่นขึ้นมาในปัจจุบัน แต่ที่เกิดขึ้นควบคู่กันไปก็คือการทำให้ "วัฒนธรรมแห่งความเกลียดชัง" มีบทบาทมากขึ้นจนกำลังเป็นกระแสใหญ่ทั่วทั้งโลก วัฒนธรรมดังกล่าวกำลังแพร่ระบาดในนานาประเทศ และมีอิทธิพลต่อประชาชนทุกระดับ ไม่เว้นแม้แต่ชนชั้นกลางและผู้ที่มีการศึกษา

วัฒนธรรมดังกล่าว นอกจากจะเอาความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา และสีผิว มาเป็นเส้นแบ่งผู้คนในประเทศเดียวกันออกเป็น ๒ ฝ่าย (คือ "เรา" กับ "เขา") หากยังสร้างภาพให้คนที่อยู่อีกด้านของเส้นแบ่งนั้นเป็นตัวเลวร้าย เห็นแก่ตัว ไม่รักชาติ ต่ำทราม ล้าหลัง หรือมีความเป็นมนุษย์น้อยกว่า อีกทั้งมีพฤติกรรมที่เป็นภัยคุกคาม "พวกเรา" บ่อยครั้งวัฒนธรรมดังกล่าว ได้อาศัยลัทธิชาตินิยมมาเป็นเครื่องมือกระตุ้นเร้าให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อต่อต้านและต่อสู้กับอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อทั้ง ๒ ฝ่าย ต่างปลุกเร้าวัฒนธรรมแห่งความเกลียดชังให้เพิ่มมากขึ้น ผลก็คือต่างเป็นปฏิปักษ์ต่อกันมากขึ้นและตกอยู่ในวังวนแห่งความขัดแย้ง ซึ่งลุกลามเป็นความรุนแรงยิ่งขึ้นทุกที

วัฒนธรรมแห่งสันติ

สันติภาพ ไม่ว่าในระดับใดก็ตาม ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากวัฒนธรรมแห่งความเกลียดชังแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางและหยั่งลึกลงไปในจิตใจของผู้คน พุทธศาสนาจะเป็นสะพานแห่งสันติภาพได้ ก็ด้วยการต่อสู้ทัดทานกับวัฒนธรรมแห่ง ความเกลียดชัง พุทธศาสนาไม่ว่านิกายใด (อันที่จริงต้องกล่าวว่าเป็นลักษณะร่วมของทุกศาสนา ด้วย) ล้วนเน้นถึงความเมตตากรุณาอย่างไม่มีประมาณ ชนิดที่ไปพ้นเส้นแบ่งทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และสีผิว ในทัศนะของพุทธศาสนา มนุษย์ทุกคนล้วนเป็นเพื่อนร่วมโลกเป็นเพื่อนร่วม เกิด แก่ เจ็บ และตายใช่แต่เท่านั้น ในวัฏสงสารอันไม่มีสิ้นสุด เราทั้งหลายยังอาจเคยเป็นพ่อแม่ ญาติพี่น้องกันไม่ชาติใดชาติหนึ่งมาแล้ว (จะว่าไปแล้วสายสัมพันธ์แห่งความเป็นเพื่อน และพี่น้องนี้ครอบคลุมไปถึงสรรพสัตว์ด้วย)

นอกจากเมตตา กรุณาแล้ว พุทธศาสนายังเน้นถึงปัญญาเพื่อการเข้าถึงความจริง ความจริงนั้นเป็นปฏิปักษ์กับความเกลียดชัง เพราะความเกลียดชังนั้นมีพื้นฐานอยู่ที่การบิดเบือนความจริง ถ้าอยากจะทำให้ผู้คนเกลียดชังใครสักคนก็จำต้องสร้างภาพคนๆ นั้น ให้เป็นตัวเลวร้ายประหนึ่งยักษ์มาร และเมื่อเกิดความเกลียดชังแล้ว เราก็ไม่เห็นเขาเป็นมนุษย์อีกต่อไป หรือไม่ก็เห็นแต่ความเลวร้ายของเขาเพียงส่วนเดียว ที่สำคัญคือความเกลียดชังนั้น เกิดขึ้นได้เพราะมองเห็นแต่ความแตกต่างของกัน และกัน ทั้งๆ ที่ มนุษย์เรานั้นมีความเหมือน

ยิ่งกว่าความต่าง ปัญญาช่วยให้เรามองพ้นอคติทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา สีผิว ประจักษ์ถึงความจริงว่ามนุษย์เรานั้นเป็นหนึ่งเดียวกัน แม้แต่คู่กรณีหรือ "ปฏิปักษ์" ก็มีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับเรา

ปัญญา และกรุณา ควรเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมแห่งสันติที่ชาวพุทธทั่วโลกควรร่วมมือกันสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น โดยไม่เพียงทำกันในระดับละแวกบ้านหรือชุมชน ดังที่มักเป็นมาในอดีตเท่านั้น หากควรให้ขยายไปในระดับประเทศและระดับโลก ที่แล้วมาชาวพุทธส่วนใหญ่มักพอใจที่จะสร้างสันติในระดับบุคคล ครอบครัว หรือละแวกบ้านเท่านั้น การกระทำดังกล่าวอาจใช้ได้ในบริบทของสังคมดั้งเดิมเมื่อศตวรรษที่แล้ว แต่ในยุคโลกาภิวัตรที่ทุกอย่าง ส่งผลกระทบต่อกันไม่ว่าอยู่จุดใดของโลก ชาวพุทธจะต้องขยายบริบทแห่งงานสันติภาพ ให้กว้างขวางขึ้นจนถึงระดับประเทศและระดับโลก

ในการสร้างวัฒนธรรมแห่งสันตินั้น สิ่งที่ชาวพุทธทั่วโลกควรให้ความสนใจ และพยายามริเริ่มได้แก่ -

๑. เสริมสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างผู้คนในโลก

วัฒนธรรมแห่งความเกลียดชังนั้นผลักผู้คนให้เหินห่างจากกัน สิ่งที่ต้องเข้ามาแทนที่ คือพลังที่จะดึงคนเข้ามาใกล้ชิดกัน ไว้วางใจ และร่วมมือกัน ที่จะทำสิ่งสร้างสรรค์ อย่างแรกที่น่าทำคือการสร้างความไว้วางใจและร่วมมือระหว่างศาสนา ปฏิเสธไม่ได้ว่าในอดีตและปัจจุบัน ศาสนานั้นมีบทบาทอย่างมากในการก่อความเป็นปฏิปักษ์อันนำไปสู่ความรุนแรงและสงคราม แต่ในเวลาเดียวกันศาสนาก็มีศักยภาพอย่างมากในการสร้างความรัก ความอดกลั้นและการให้อภัย อันเป็นสิ่งสำคัญของสันติภาพ สันติภาพในโลกจะมีความหวังได้ต่อเมื่อศาสนาทั้งหลายหันหน้าเข้าหากัน หรือทำยิ่งกว่านั้นคือ การร่วมมือกันเพื่อให้ความรักมาแทนที่ความเกลียดชัง การให้อภัยมาแทนที่ความพยาบาท

สิ่งที่ชาวพุทธสามารถทำได้เลยก็คือ การจัดเสวนาวิสาสะระหว่างศาสนา ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาประเทศ เบื้องต้นก็เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจกัน ศาสนาทั้งหลายควรรู้จักกันมากขึ้นว่ามีความเชื่อและหลักปฏิบัติอย่างไร มีแนวทางอย่างไรในการเข้าถึงสันติภาพทั้งในระดับบุคคลและสังคม ขั้นต่อมาก็คือ การร่วมมือกันเพื่อเป็นพลังในทางสันติ เช่น การส่งเสริมสันติศึกษา การใช้สันติวิธี การต่อต้านสงคราม ฯลฯ ดังจะได้กล่าวต่อไป

นอกจากความร่วมมือระหว่างศาสนาแล้ว ความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่าง คนต่างเชื้อชาติ ภาษา และสีผิว ก็สำคัญเช่นกัน ความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ในหลายประเทศเกิดขึ้นเพราะการหันหลังให้กันจนเกิดความระแวงและการเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน สิ่งที่จำเป็นต้องมีเพื่อช่วยลดความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ก็คือการมีเวทีที่นำคนเหล่านี้มาพบปะกัน พูดคุยกัน และใช้ชีวิตร่วมกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาถึงความระแวงและหวาดกลัวที่มีต่อกัน กิจกรรมเหล่านี้อาจช่วยให้แต่ละคนแต่ละกลุ่มพบว่า อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้น่ากลัวหรือเลวร้ายอย่างที่ตนเองวาดภาพไว้ กิจกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่องค์กรชาวพุทธน่าส่งเสริมให้เกิดมีขึ้นมากๆ ทั้งในประเทศของตนและในประเทศอื่นๆ ที่มีชาวพุทธเข้าไปเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งด้วย หรืออาจทำร่วมกันศาสนาอื่นก็ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ศาสนานั้นเข้าไปมีส่วนพัวพันกับความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ด้วย ประสบการณ์มากมาย

ในนานาประเทศยืนยันว่า การสร้างความสัมพันธ์แบบตัดผ่านระหว่างกลุ่มคนที่หลากหลายนั้น นอกจากจะช่วยบรรเทาความระแวงและความรุนแรงแล้ว ยังช่วยป้องกันความขัดแย้งมิให้ลุกลามไปเป็นความรุนแรงด้วย

๒. ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสันติภาพ

การศึกษาเพื่อสันติภาพ เป็นสิ่งที่ขาดหายไปจากการศึกษาทั่วโลก นี้คือบทบาท ที่ชาวพุทธสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้มาก ทั้งโดยการนำเสนอในโรงเรียนต่างๆ และการฝึกฝนอบรมนอกโรงเรียน การศึกษาเพื่อสันติที่ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้นนั้น ไม่เพียงเน้นย้ำถึงความสำคัญของสันติภาพเท่านั้น หากยังควรส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่เอื้อต่อสันติภาพ เช่น ความใจกว้าง การเคารพและยอมรับความหลากหลาย การรู้จักให้อภัย และที่สำคัญ ก็คือทัศนคติที่ว่าความรุนแรงนั้น ไม่อาจแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน หากต้องแก้ด้วยสันติวิธี เพราะสันติวิธีเท่านั้น ที่เป็นหนทางสู่สันติภาพได้ สิ่งที่ควรควบคู่กับทัศนคติดังกล่าวก็คือทักษะการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี

การศึกษาเพื่อสันติภาพที่ชาวพุทธได้จัดทำ น่าจะขยายไปถึงการฝึกอบรมปฏิบัติการสันติวิธีเพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกมากขึ้นในการต่อสู้เพื่อป้องกันสิทธิและเรียกร้องความเป็นธรรม การที่ประชาชนไม่รู้จักปฏิบัติการสันติวิธีที่มีประสิทธิภาพ บ่อยครั้งทำให้เขาเหล่านั้นหันไปหาความรุนแรงเป็นทางออก ขณะเดียวกันตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐ ก็ควรรู้จักสันติวิธีเมื่อเผชิญกับผู้ประท้วงเพื่อจะได้รักษาความสงบได้ บ่อยครั้งที่พบว่าเมื่อตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐไม่รู้วิธีที่จะจัดการกับผู้ประท้วงโดยสันติวิธี จึงหันไปหาความรุนแรงเช่นกัน

๓. จัดทำสื่อเพื่อสันติภาพ

สื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติของผู้คน ปัจจุบันสื่อมีบทบาทไม่น้อยในการสร้างความเกลียดชังและความระแวงต่อกันและกัน นอกเหนือจากการสั่งสมนิสัยก้าวร้าวและนิยมความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ชาวพุทธทั่วโลกควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสื่อเพื่อสันติภาพ เพื่อสร้างทัศนคติที่ใฝ่สันติภาพและสันติวิธี ขณะเดียวกันสื่อดังกล่าวควรมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารที่ส่งเสริมสันติวิธี เพราะปฏิเสธไม่ได้ว่าข่าวที่นำเสนอส่วนใหญ่มักเน้นเรื่องที่หวือหวาดึงดูดใจ ดังนั้นจึงมักหนีไม่พ้นที่จะนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความรุนแรง อาชญากรรม และการทะเลาะวิวาทกัน ขณะที่ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์ การร่วมมือกัน รวมทั้งการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีกลับถูกมองข้าม ข่าวประเภทหลังเป็นสิ่งที่ชาวพุทธควรพัฒนาสื่อขึ้นมารองรับ เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความร่วมมือยิ่งกว่าการแข่งขัน ความเสียสละยิ่งกว่าความเห็นแก่ตัว รวมทั้งการใช้สันติวิธียิ่งกว่าความรุนแรง

ขจัดเงื่อนไขแห่งความรุนแรง

พร้อมๆ กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งสันติ สิ่งที่ละเลยไม่ได้ก็คือการลดเงื่อนไขแห่งความรุนแรง ความรุนแรงทั้งหลายล้วนมีสาเหตุที่หลากหลาย นอกจากอคติหรือทัศนคติที่เป็นลบแล้ว สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อาทิ ความขาดแคลนทางด้านทรัพยากร

ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน การละเมิดสิทธิมนุษยชนและความอยุติธรรม สิ่งเหล่านี้ได้นำไปสู่ความขัดแย้งและบีบคั้นให้ผู้คนเป็นอันมาก ต้องใช้ความรุนแรงเป็นทางออก โดยอาจใช้ศาสนา ชาตินิยม เผ่านิยม เป็นเครื่องมือหรือข้ออ้างในการต่อสู้เพื่อบรรลุเป้าหมายของตน ดังเราจะพบว่าความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ทั้งหลายนั้นมักมีเบื้องหลังที่เกี่ยวข้องกับการแย่งชิงทรัพยากรหรือความคับข้องใจทางด้านเศรษฐกิจ แม้แต่ในการล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดา ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเกลียดชังระหว่างเผ่า ๒ เผ่า แต่สาเหตุที่ลึกไปกว่านั้นก็คือปัญหาการขาดแคลนที่ทำกิน อันเนื่องจากความหนาแน่นสูงของประชากร ซึ่งผลักดันให้มีการใช้ความรุนแรงเพื่อแย่งชิงที่ดินและแก้ปัญหาการวิวาทเกี่ยวกับที่ดิน ดังจะพบว่าแม้ในชุมชนที่มีแต่คนเผ่าเดียวกัน ก็ยังมีการฆ่ากันอย่างมากมาย โดยที่คนตายมักจะเป็นเจ้าของที่ดิน

ดังนั้น หากชาวพุทธจะเป็นพลังในการสร้างสันติภาพ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับบทบาทต่อไปนี้ด้วย

๑. ลดทอนความยากจน

ความจริงประการหนึ่งที่ต้องยอมรับก็คือ ๔ ใน ๕ ของสงครามกลางเมืองปัจจุบันเกิดขึ้นในประเทศที่ยากจนค้นแค้น จนอาจกล่าวได้ว่าตัวทำนายความขัดแย้งที่ดีที่สุดก็คือ ความยากจน การมีรายได้น้อย และการเติบโตในอัตราที่ต่ำ ดังนั้น การแก้ปัญหาความยากจน เป็นวิธีสำคัญวิธีหนึ่งที่จะป้องกันสงครามและความรุนแรงเหนือขึ้นไปกว่านั้นก็คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรสาธารณะ วิถีชีวิตของชาวบ้านนั้นแยกไม่ออกจากการเข้าถึงทรัพยากรสาธารณะ ความยากจนในชนบทส่วนใหญ่เกิดขึ้นหรือเลวร้ายลงก็เพราะชาวบ้านสูญเสียอำนาจในการจัดการและเข้าถึงทรัพยากรสาธารณะ เช่น ป่า แหล่งน้ำ ดังนั้นการกระจายอำนาจให้ชาวบ้านสามารถจัดการทรัพยากรสาธารณะได้ เป็นขั้นตอนสำคัญในการแก้ปัญหาความยากจน

๒. ขจัดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

ความยากจนนั้น เมื่อพิจารณาให้ลึกแล้วมักมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่ไม่ยุติธรรม การที่ชาวบ้านสูญเสียอำนาจในการจัดการทรัพยากรชุมชนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการสูญเสียอำนาจในการกำหนดชะตากรรมของตนเองในทุกด้าน อาทิ เศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข วัฒนธรรม อำนาจการตัดสินใจที่ถูกผูกขาดโดยส่วนกลาง ทำให้เกิดนโยบายที่ไม่เป็นธรรมต่อคนส่วนใหญ่ที่ยากจน อาทิ การแย่งชิงทรัพยากรของชาวบ้านเพื่อสนองประโยชน์ของคนส่วนน้อย การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยสร้างภาระแก่ภาคเกษตรกรรม นโยบายที่ดินที่ทำให้ชาวบ้านสูญเสียที่ดินมากขึ้น ฯลฯ

ดังนั้น การสร้างสันติภาพจึงควรครอบคลุมไปถึงการขจัดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการสนับสนุนให้เกิดโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน อาทิ การส่งเสริมเรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสมดุล การสร้างหลักประกันทางสุขภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการเข้าถึงและจัดการทรัพยากรสาธารณะอย่างเป็นธรรม

แน่นอนว่า การขจัดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง หมายถึงการกระทบผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจ การทำงานดังกล่าว จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องถูกตอบโต้คัดค้าน สิ่งที่ชาวพุทธจะต้องยืนหยัดคือการใช้สันติวิธี แม้ถูกตอบโต้ขัดขวางด้วยความรุนแรง ขณะเดียวกันก็ต้องตระหนักว่าการขจัดความรุนแรงเชิงโครงสร้างนั้น เป็นงานใหญ่ที่ไม่อาจทำได้ด้วยการพูดคุยเท่านั้น หากต้องขับเคลื่อนด้วยปฏิบัติการสันติวิธีที่ทรงพลัง ดังนั้น การเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางด้านสันติวิธี จึงมีความสำคัญสำหรับการทำกิจกรรมดังกล่าว ในแง่นี้ชาวพุทธ สามารถเรียนรู้ได้อย่างมากมายจากประสบการณ์ของ “คานธี” “มาร์ติน ลูเธอร์ คิง” รวมทั้งนักสันติวิธีที่ประสบความสำเร็จในลาตินอเมริกา อาฟริกา หรือแม้แต่ในยุโรปตะวันออก

๓. ต่อต้านสงครามและการสนับสนุนพลังสันติวิธี

ถึงที่สุดแล้ว ในการสร้างสันติภาพ หลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่ผู้ใฝ่สันติจะต้องพร้อมที่จะคัดค้าน การทำสงครามที่กำลังดำเนินอยู่หรือกำลังจะเกิดขึ้น การคัดค้านสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามในอิรัก เป็นกรณีล่าสุดของการร่วมมือกันของผู้คนทั่วทั้งโลกเพื่อสันติภาพ นี้เป็นตัวอย่างการคัดค้านสงครามที่ชาวพุทธควรมีบทบาทสำคัญในโอกาสต่อไป โดยอาจร่วมกับชาวพุทธในทุกหนแห่งหรือร่วมมือกับศาสนาอื่น

นอกจากการแสดงจุดยืนเด่นชัด คัดค้านสงครามด้วยการประท้วงหรือการแสดงออกผ่านสื่อสาธารณะแล้ว ชาวพุทธควรเข้าไปเป็น “ประจักษ์พยาน” ในที่ๆ มีสงคราม ในฐานะฝ่ายที่สาม เพื่อเตือนสติให้ทั้ง ๒ ฝ่าย (โดยเฉพาะฝ่ายที่มีอำนาจ) ได้ตระหนักว่าโลกกำลังจับจ้องการกระทำของเขาอยู่ ขณะเดียวกันก็เป็นการให้กำลังใจแก่ฝ่ายที่สนับสนุนแนวทางสันติวิธีในทุกหนแห่งที่มีความขัดแย้ง ฝ่ายสันติวิธีมักจะเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกระแวง และตกเป็นเป้าของทั้ง ๒ ฝ่ายที่ใช้กำลังอาวุธ การเข้าไปเป็นกำลังใจและให้ความสนับสนุนอย่างเหมาะสมแก่ฝ่ายสันติวิธี จะช่วยเพิ่มโอกาสให้สันติภาพในประเทศเหล่านั้นได้ฟื้นกลับมาในเร็ววัน จากประสบการณ์ในหลายประเทศได้พบว่า การมีผู้คนไปเป็นประจักษ์พยานความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้น ช่วยให้ความรุนแรงลดลง ขณะเดียวกันการเข้าไปร่วมเป็นประจักษ์พยานสำหรับการทำงานด้านสันติวิธี ได้ช่วยป้องกันนักสันติวิธีในท้องถิ่นให้ปลอดพ้นจากภัยคุกคามได้มากขึ้น

เตรียมตัวเพื่อสันติภาพ

ข้อเสนอดังกล่าว แม้เป็นเรื่องใหม่สำหรับชาวพุทธจำนวนไม่น้อย แต่ก็ไม่ได้แปลกแยกไปจากหลักการของพุทธศาสนา ซึ่งเน้นประโยชน์ของมหาชนเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับการบำเพ็ญประโยชน์ตน อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอดังกล่าวจะเป็นไปได้ มีการปรับเปลี่ยนในฝ่ายชาวพุทธเองหลายประการด้วยกัน อาทิ -

๑ .เข้าไปมีบทบาทในสังคมวงกว้างมากขึ้น

ที่แล้วมา ชาวพุทธมักสนใจกับการประพฤติปฏิบัติส่วนบุคคล มุ่งความรอดพ้นหรือความบริสุทธิ์

เฉพาะตน โดยเชื่อว่า หากทำตนให้ดีแล้วสังคมจะดีไปด้วยจึงมักละเลยปัญหาสังคม แต่ละเลยความจริงอีกด้านหนึ่งว่าคนจะดีได้ก็ต่อเมื่อสังคมดีด้วย พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญอย่างมากกับสิ่งแวดล้อม ในฐานะปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมและคุณธรรมของบุคคล นอกจากนั้นยังมีคำสอนของพุทธศาสนามากมาย ที่พูดถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ อย่างไรก็ตามมิติทางสังคมของพุทธศาสนาได้ถูกมองข้ามไปจนพุทธศาสนากลายเป็นคำสอนว่าด้วยการประพฤติปฏิบัติส่วนบุคคลเท่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฟื้นฟูมิติทางสังคมของพุทธศาสนาให้กลับคืนมา เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการทำงานเพื่อสังคม ซึ่งนอกจากงานสร้างสันติภาพและการคัดค้านสงครามแล้ว ยังมีงานอีกหลายด้านที่ควบทำควบคู่ไป ได้แก่ การแก้ปัญหาความยากจน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างสรรค์ความยุติธรรมทางสังคม การต่อต้านความรุนแรงในครอบครัว การพัฒนาชุมชน เป็นต้น

๒. เป็นแบบอย่างทางด้านความกรุณา ขันติธรรม อหิงสา และการให้อภัย

งานด้านสันติภาพนั้น จะมีพลังได้ก็ต่อเมื่อมีคุณธรรมดังกล่าวเป็นพื้นฐาน ไม่มีอะไรที่สามารถเอาชนะความโกรธ เกลียด และพยาบาท ได้ดีเท่ากับความกรุณา ขันติธรรม อหิงสา และการให้อภัย การหลงใหลติดยึดในความเชื่อหรือ ทิฏฐุปาทาน นั้น สามารถนำไปสู่ความรุนแรงได้ง่าย เพราะทำให้จิตใจคับแคบ และก่อให้เกิดความโกรธเกลียดได้ง่าย เพียงเพราะมีความเห็นที่ต่างกัน การทะเลาะเบาะแว้งในระหว่างนิกาย หรือระหว่างศาสนา จนถึงขั้นทำร้ายกันนั้น เกิดจากความติดยึดในศาสนาหรือความเชื่อของตน จนไม่สามารถอดทนต่อความแตกต่างได้

ทิฏฐุปาทาน อีกอย่างหนึ่งได้แก่ ความติดยึดในลัทธิชาตินิยมหรือเชื้อชาตินิยม บ่อยครั้งชาวพุทธก็ติดยึดกับลัทธิดังกล่าวอย่างฝังหัว จนรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับชาติหรือเชื้อชาติที่ต่างจากตัว จนอาจพลัดเข้าไปในวงจรแห่งความรุนแรงได้ มีความรุนแรงมากมายในอดีตและปัจจุบันที่ลุกลามขยายวง เนื่องจากศาสนาได้ตกเป็นเครื่องมือของลัทธิชาตินิยมและเชื้อชาตินิยม

ขณะเดียวกันก็มีบ่อยครั้ง ที่ศาสนาได้กลายเป็นชนวนให้เกิดความขัดแย้งเสียเอง จนลุกลามไปเป็นสงคราม นั่นเป็นเพราะศาสนิกชนขาดเมตตาธรรม ขันติธรรม และการให้อภัย เพียงแค่ศาสนาไม่เป็นตัวการให้เกิดความรุนแรงเสียเอง ก็ช่วยสร้างสันติภาพให้แก่โลกได้มากแล้ว นั่นหมายความว่าชาวพุทธจะก่อคุณูปการแก่โลกมาก หากสามารถสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นระหว่างชาวพุทธด้วยกัน มีความสมานฉันท์และกลมเกลียวระหว่างนิกายต่างๆ มีความอดทน อดกลั้นกับความแตกต่าง ความกลมเกลียวดังกล่าวจะเป็นแบบอย่างให้แก่ศาสนาอื่นและแก่ผู้คนทั่วทั้งโลก

๓. เข้าถึงจิตวิญญาณแห่งพุทธศาสนา

เมตตา กรุณา ขันติธรรม อหิงสา และการให้อภัย จะเกิดขึ้นกับชาวพุทธได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติจนเข้าถึงจิตวิญญาณของพุทธศาสนา สามารถลดละความเห็นแก่ตัว จนเกิดกรุณาและความใจกว้าง มีสติและปัญญา

รู้เท่าทัน ความติดยึดหรืออุปาทานต่างๆ ในการปฏิบัติดังกล่าว สมาธิภาวนา เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าการฝึกตนด้านศีล อย่างไรก็ตาม สมาธิภาวนาหรือการปฏิบัติเพื่อเข้าถึงมิติด้านจิตวิญญาณดังกล่าวได้ถูกมองข้ามไป การปฏิบัติของชาวพุทธไปเน้นที่พิธีกรรมและการทำบุญทำทานเท่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรื้อฟื้นสมาธิภาวนาเพื่อล้วงลึกไปถึงตัวตนอันเป็นมายา และก้าวพ้นจากมายาดังกล่าวได้ เพื่อให้เกิดสันติภาพภายใน อย่างไรก็ตาม สมาธิภาวนาดังกล่าว จะต้องไม่เป็นไปเพื่อหลีกหนีโลกหรือปฏิเสธ การเกี่ยวข้องกับสังคม สมาธิภาวนาควรเป็นพื้นฐานสำหรับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับโลกด้วย เมตตา กรุณา และอหิงสา กล่าวอีกนัยหนึ่งการทำงานเพื่อสร้างสันติภาพในโลก ควรมีสันติสุขภายในเป็นพลังขับเคลื่อน

๔. ก้าวพ้นจากความคิดแบบทวิภาวะ

ผู้คนทั่วไปมักมองโลกแบบทวิภาวะ โดยแยกสิ่งต่างๆ ออกเป็นขั้วตรงข้าม เช่น ดีกับชั่ว สุขกับทุกข์ สำเร็จกับล้มเหลว แต่ละขั้วล้วนแยกเป็นอิสระจากกัน ความคิดแบบนี้เป็นพื้นฐานของการมองผู้คนโดยแบ่งแยกออกเป็น “เรา” กับ “เขา” ซึ่งในที่สุดย่อมนำไปสู่ความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ความคิดดังกล่าวสวนทางกับพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนามองโลกอย่างเป็นอิทัปัจจยตา เห็นสรรพสิ่งเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ไม่อาจแยกขาดจากกันได้ต่างพึ่งพิงอาศัยกัน เงามืดจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีแสงแดด ในทำนองเดียวกันความดีก็ไม่แยกขาดจากความชั่วได้เพราะความดีนั้นจะเป็นที่รับรู้ได้ ต่อเมื่อมีความชั่วมาเทียบเคียง ขณะเดียวกันในความดีนั้นก็มีปัจจัยที่นำไปสู่ความชั่วได้ คนดีจึงไม่ได้ดีไปเสียหมด หากมีเมล็ดพันธุ์แห่งความชั่วแฝงอยู่ด้วย การตระหนักถึงความจริงดังกล่าว ช่วยให้เราไม่มองคนดีคนชั่วแยกออกจากกัน เพราะแท้ที่จริงเส้นแบ่งแห่งความดีและความชั่วนั้นอยู่ในใจเรา หาได้อยู่นอกตัวไม่ การมองเช่นนี้ทำให้เราไม่หลงตนว่าเป็นคนดีพร้อม แต่พยายามรู้เท่าทันกิเลสภายใน และขณะเดียวกันก็ไม่เห็นคนอื่นเลวหมด แต่ยอมรับในความดีที่มีอยู่ในจิตใจเขา ด้วยความคิดที่ว่า “ถ้าไม่เป็นพวกเราก็เป็นศัตรูของเรา” สะท้อนถึงความคิดแบบทวิภาวะ

ความคิดเช่นนี้แหละ ที่ทำให้คนทั้งโลก แบ่งกันเป็น ๒ ฝ่าย และประหัตประหารกัน จะเอาชนะวัฒนธรรมแห่งความเกลียดชังได้ ต้องเอาชนะที่รากฐานความคิด คือความคิดแบบทวิภาวะ การหลุดพ้นจากความคิดแบบทวิภาวะ สู่โลกทัศน์แบบอทวิภาวะ จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสันติภาพในโลกด้วย การมองโลกแบบอทวิภาวะเท่านั้นจะช่วยให้เรามองโลกอย่างไม่แบ่งแยก และเห็นมนุษย์ทุกคนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สู่ครอบครัวเดียวกัน

เป็นนิมิตหมายอันดีที่ชาวพุทธชั้นนำทั่วเอเชียได้มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ เพื่อร่วมมือกันแสวงหาหนทางในการเป็นสะพานแห่งสันติภาพของโลก ไม่มีอะไรที่จะเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการร่วมมือดังกล่าวดีไปกว่าการหันหน้า มาเสวนากัน เพราะการเสวนาวิสาสะกันนั้น ย่อมนำมาสู่ความไว้วางใจกันและเชื่อมโยงให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ดังมีพุทธพจน์ว่า “วิสาสาปรมาญาติ” ขอให้การสัมมนาครั้งนี้ เป็นเสมือนการมาพบปะของญาติพี่น้อง

ในครอบครัวเดียวกัน แม้จะเพิ่งรู้จักและมาจากภูมิลำเนาที่ต่างกัน แต่ก็ขอให้การพบปะครั้งนี้นำไปสู่ความไว้วางใจและความมั่นใจที่จะทำภารกิจอันสำคัญสำหรับโลก นั่นคือการช่วยให้มนุษย์ทุกชาติทุกภาษา และทุกสีผิวได้ละเลิกจากการเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วางมือจากความรุนแรง และกลับคืนสู่ครอบครัวที่แท้ของตน นั่นคือครอบครัวที่ชื่อว่า **"มนุษยชาติ"**

(รวบรวมงานเขียน และบทความของ พระไพศาล วิสาโล http://www.koro.biz/"\t"_blank" korobiznet เอื้อเฟื้อพื้นที่)

"สันติวิธี" วิถีสู่ความสงบ

(โดย...พระอัครเดช ญาณเตโช)
วัดฉาง ต.บางปรอก อ.เมือง จ.ปทุมธานี
E-mail : akradate@outlook.com
(เนื้อหา และภาพประกอบเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน)

การดำรงอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมการเมืองนั้น ย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในระดับบุคคลหรือในระดับสังคม เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มิได้ถือกำเนิดมาเหมือนกันทุกประการ หากมีความแตกต่างกันในหลายลักษณะ นับแต่ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ไปจนถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม วิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรม แม้ว่าความแตกต่างโดยพื้นฐานในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างดังกล่าวนี้ มักเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งระหว่างคนต่างกลุ่มที่อยู่ร่วมในสังคม แต่ก็มิได้หมายความว่า จะเป็นบ่อเกิดของความรุนแรงด้วยแต่อย่างใด

เนื่องจากปัญหาความรุนแรงในสังคม มีต้นตอที่แท้จริงอยู่ที่การเลือกใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งให้ลุล่วง มากกว่าจะเกิดจากปัญหาความขัดแย้งในตัวเอง นั่นย่อมหมายความว่าเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นแล้ว สังคมมีทางเลือกหลากหลายวิถีทางในการแก้ไขข้อขัดแย้งให้ลุล่วงไปได้ ส่วนการใช้ความรุนแรงนั้นเป็นเพียงหนึ่งในวิธีการแก้ปัญหาเท่านั้น มิใช่เป็นทางออกเดียวในการจัดการความขัดแย้งในสังคม ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ การแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านพรมแดนระหว่างชาติสองชาติ อาจจัดการได้ทั้งโดยการใช้ความรุนแรงอย่างการทำสงคราม หรือการไม่ใช้ความรุนแรง อย่างการเจรจาทางการทูต เป็นต้น

"สันติวิธี" คือวิธีการจัดการกับความขัดแย้งวิธีหนึ่ง การใช้สันติวิธีมีเหตุผลสำคัญตรงที่ว่าเป็นวิธีการที่น่าจะมีการสูญเสียน้อยที่สุด ทั้งระยะสั้นระยะยาว ทั้งรูปธรรม และนามธรรม ผิดกับการใช้ความรุนแรง ซึ่งทุกฝ่ายอ้างว่าเป็นวิธีการสุดท้าย บางกรณีสามารถบรรลุผลในระยะสั้นเป็นรูปธรรมชัดเจน แต่หากความขัดแย้งดำรงอยู่ เพียงแต่ถูกกดไว้ โอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในระยะยาวย่อมมีอยู่ ส่วนในทางนามธรรม เช่น ความเข้าใจอันดี ความสามัคคีปรองดองนั้น ย่อมเกิดขึ้นได้ยากด้วยวิถีความรุนแรง.

บางคนมองสันติวิธีในลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ เช่น การใช้ปฏิบัติการไร้ความรุนแรงเพื่อให้รัฐหรือผู้มีอำนาจเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือพฤติกรรม บางคนใช้สันติวิธี เพราะความเชื่อว่าจะให้ผลที่ยั่งยืนและเป็นไปตามหลักจริยธรรม หรือศาสนธรรม บางคนใช้สันติวิธีตามหลักการบริหารเพื่อลดความขัดแย้งไปใส่รูปแบบอื่นที่จะจัดการได้ดีกว่า โดยไม่ใช้ความรุนแรง

การสร้างสังคมสมานฉันท์ จำเป็นต้องอยู่บนเงื่อนไขของการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีหรือการไม่ใช้ความรุนแรงเป็นสำคัญ โดยถือว่าสันติวิธีเป็นทางเลือกหลักเมื่อเผชิญกับความขัดแย้งและยึดมั่นในหลักมนุษยธรรม เพื่อปฏิเสธการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะโดยรัฐหรือกลุ่มคนผู้ก่อความรุนแรงต่างเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่เชื่อว่า ต่างฝ่ายต่างมีความชอบธรรมที่จะใช้ความรุนแรงเป็นวิธีการบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อเป้าหมายในการสร้างความเป็นธรรมหรือการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ความรุนแรง แม้จะเป็นมาตรการในการจัดการปัญหาที่ดำเนินการได้ง่ายและรวดเร็ว แต่การใช้ความรุนแรงจัดการปัญหา กลับจะทำให้สังคมมองไม่เห็นทางเลือกทางการเมืองอื่นๆ และที่สำคัญยังอาจทำให้ความขัดแย้งยิ่งขยายวงกว้าง และนำไปสู่การเผชิญหน้ากันด้วยความรุนแรงหนักขึ้น

สำหรับ กระบวนการจัดการและแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี มีวิธีการที่สามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นกับว่าความขัดแย้งอยู่ในสถานการณ์ใด ระหว่างก่อนเกิดสถานการณ์ ระหว่างที่เกิดสถานการณ์ และภายหลังสถานการณ์ความขัดแย้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว ในกรณีที่พบว่าความขัดแย้งกำลังจะก่อตัว แนวทางการจัดการเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสม คือการเสนอแนวทางไต่สวนสาธารณะ (Public Hearing) ซึ่งเป็นวิธีการที่ควรเกิดก่อนที่จะมีการดำเนินการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะขนาดใหญ่ เพื่อให้ทรรศนะที่แตกต่างขัดแย้งกันระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ได้รับการพิจารณา และนำไปสู่การสร้างข้อสรุปและการตัดสินใจร่วมกันของคนในสังคม

ในกรณีที่ความขัดแย้งเกิดขึ้น และนำไปสู่การเผชิญหน้าระหว่างฝ่ายที่ตรงข้ามกัน เช่น การชุมนุมเรียกร้อง การปิดถนน ล้อมทำเนียบรัฐบาลหรือส่วนราชการ ปิดล้อมโรงงาน เป็นต้น แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสมก็คือ การสร้างพื้นที่สำหรับการสานเสวนาระหว่างฝ่ายที่ขัดแย้ง ผ่านกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยแบบมีคนกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนกลุ่มผู้เรียกร้อง และผู้แทนภาควิชาการ โดยอาจเป็นการเจรจาเพื่อต่อรอง (Negotiation) เพื่อหาข้อแลกเปลี่ยนบางอย่างร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาในประเด็นที่ไม่ซับซ้อนนัก หรือการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง (Mediation) ในกรณีที่คู่ขัดแย้งเห็นว่าทั้งคู่ต่างไม่สามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันได้โดยลำพัง จึงต้องอาศัยการยอมรับความช่วยเหลือจากคนกลาง เป็นผู้ช่วยตัดสินใจในปัญหาความขัดแย้ง

สำหรับกรณีที่ปัญหาความขัดแย้งได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงแล้ว เช่น การเผชิญหน้าระหว่างฝ่ายที่ขัดแย้งกันด้วยความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายในร่างกายและทรัพย์สิน แนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสันติวิธีที่เหมาะสมคือ “กระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์” (Restorative Justice) ซึ่งเป็นกระบวนการเยียวยาปัญหาความขัดแย้ง โดยให้ความสนใจในการฟื้นฟูแก่เหยื่อและชุมชนที่ตกเป็นเหยื่อมากกว่า

การให้คุณค่าเรื่องการลงโทษผู้กระทำผิด โดยยกระดับความสำคัญของเหยื่อในกระบวนการยุติธรรมให้มาก รวมทั้งการดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเรียกร้องให้ผู้กระทำผิด แสดงความรับผิดชอบโดยตรงต่อบุคคลหรือชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการข้อพิพาทที่มีรากฐานอยู่ในวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิม เช่น การประชุมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหมู่บ้าน การบรรเทา และเยียวยาความเสียหายของเหยื่อ ด้วยจารีตกฎเกณฑ์ในชุมชน เป็นต้น

หลักการสำคัญที่ให้ความใส่ใจคือ เราจะหันหลังให้แก่ "พลังของความเกลียดชัง" ไปสู่ "การสร้างพลังแห่งการแบ่งปันสิ่งดีๆ" ให้แก่กันและกันได้อย่างไรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราจะแบ่งปันความรักให้มนุษย์ร่วมโลก ท่ามกลางความหลากหลายได้อย่างไร เราจะแบ่งปันผลประโยชน์ และความต้องการด้านทรัพยากรให้สอดรับกับโลกธรรมที่มีอยู่และดำรงอยู่ในโลกนี้ได้อย่างไร เราจะช่วยกันนิยามความสุขในระดับต่างๆ ตั้งแต่ปัจเจก ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก เพื่อจะได้ปฏิบัติต่อกันให้สอดรับกับความสุขที่คนเหล่านั้นต้องการได้อย่างไร เราจะแบ่งปันถ้อยคำที่มีคุณค่าและเต็มไปด้วยความรู้สึกที่ดีที่มีต่อกันได้อย่างไร เราจะแบ่งปันลมหายใจแห่งสันติภาพ เพื่อให้ลมหายใจของเรา เป็นลมหายใจแห่งความรัก แทนลมหายใจแห่งการเกลียดชังกันได้อย่างไร และเราจะมีขันติธรรม ที่พร้อมจะอดทนรับฟัง เรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติต่อเพื่อมนุษย์ที่มีความคิด และวัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างไร ประเด็นคือ "การตอบคำถามเหล่านี้ ไม่ใช่เพื่อความอยู่รอดของตัวเราเองเท่านั้น หากแต่เป็นความอยู่รอดของสรรพสัตว์ทุกชนิดที่อาศัยอยู่ในโลกใบนี้"

เอกสารอ้างอิง

.....

http://www.santipap.com/kotom.htm

https://sites.google.com/site/rattanakosinstrategy/school-of--politics-knowledge/political-development-plan/strategy-5/nonviolent-conflict-management

http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=1439&menutype=๑&articlegroup_id=278

แหล่งภาพจาก :

http://www.dailynews.co.th/article/630/171794

http://www.stockphotojunction.com/details.php?gid=56&pid=5912

http://www.stockphotojunction.com/details.php?gid=32&pid=5458

การจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี

๑. เกริ่นนำ

เพราะเหตุใดมนุษย์และสังคมจึงต้องขัดแย้งกัน หรือว่าบนฐานของความขัดแย้ง แท้ที่จริงแล้วเหตุผลที่ต้องขัดแย้งก็เพราะความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็น (Necessary) หรือเป็นธรรมชาติ (Nature) ของมนุษย์และสังคมนั่นเอง ฉะนั้น มนุษย์และสังคม จึงไม่สามารถหลีกหนีความขัดแย้ง ดังที่ "ชัยวัฒน์ สถาอานันท์" ให้ความเห็นว่า "ประวัติศาสตร์ของมนุษย์ชาติ ไม่เคยว่างเว้นจากความขัดแย้ง ไม่ว่าจะในระดับบุคคล มนุษย์มิได้ถือกำเนิดมาเหมือนกัน แต่เป็นความแตกต่างอันเป็นผลมาแต่พันธุกรรม หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม"[๑] จากสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นดังกล่าว ทำให้เกิดการตั้งคำถามว่า สุดท้ายแล้วความขัดแย้งเป็นบุญที่ก่อให้เกิดการรังสรรค์สิ่งดีงามให้แก่สังคม หรือว่าเป็นบาปที่สาบมนุษย์และสังคมให้จมอยู่กับปัญหา และความวุ่นวายระหว่างมนุษย์และสังคม

ในขณะที่นักขัดแย้งวิทยา (Conflict Theorists) ที่จัดอยู่ในกลุ่มของนักสังคมวิทยา (Social Theorists) มองว่า "มนุษย์เป็นสัตว์สังคม" (Social Animals) ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตจากการคบหาสมาคมซึ่งกันและกันของบุคคลในสังคม [๒] ซึ่งการที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่รอดในสังคมได้นั้น ก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยทางชีวภาพ [๓] และปัจจัยด้านอื่นๆ เพื่อสนอง "ความต้องการ" ของตนเอง คำถามมีว่า "ความอยาก หรือความต้องการ" ได้เข้าไปสัมพันธ์กับความขัดแย้งอย่างไร เพราะการที่มนุษย์และสังคมไม่เข้าใจธรรมชาติของความอยาก หรือความต้องการอย่างแท้จริงใช่หรือไม่ จึงทำให้ "ติดกับดัก" ของความขัดแย้ง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นที่ "ซามูเอล ฮันติงตัน (Samuel Huntington)" [๔] ให้ความเห็นเรื่อง "การปะทะกันทางวัฒนธรรม" จนทำให้ "ธีรยุทธ บุญมี" [๕] และ "สุรชาติ บำรุงสุข" [๖] ได้ตอกย้ำว่า รากฐานสำคัญ

---

[๑] ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, สันติทฤษฎี/วิถีวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๓๙), หน้า ๓๖.

[๒] Thoresten Sellin, **Culture Conflict and Crime,** (New York: Social Science Research Council, 1938).

[๓] ม.ร.ว.พฤทธิสาณ ชุมพล, "สันติภาพภายใต้เงื่อนไขของความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง", ใน **มนุษย์กับสันติภาพ,** (ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล บรรณาธิการ), (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๔๑.

[๔] นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้นำเสนอแนวคิด เรื่อง "การปะทะกันของอารยธรรม" (The Clash of Civilizations ดูเพิ่มเติมใน วารสาร Foreign Affairs ฉบับ Summer ๑๙๙๓ < http://www.zmag. org/terrorframe. htm 221144 release date CPMPWBContents P. Member P>.

[๕] ธีรยุทธ บุญมี, **Road Map ประเทศไทย,** กรุงเทพมหานคร: สายธาร, ๒๕๔๗), หน้า ๓๖-๓๗.

[๖] สุรชาติ บำรุงสุข, "สงครามข้ามรัฐ-สงครามในรัฐ: จากสถานการณ์โลกถึงภาคใต้", ใน**มติชนสุดสัปดาห์** (ฉบับที่ ๑๒๔๙): ๓๓.

ของความขัดแย้งในลักษณะดังกล่าว เป็นเพราะชาติพันธุ์ - ชาตินิยม (Ethno-Nationalism) ซึ่ง "ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ [๗] และรอฮีม ปรามาส" [๘] ก็มองว่า ลัทธิเผ่าพันธุ์- ลัทธิเชื้อชาตินิยม (Ethnocentrism) และการยึดหลักโดยเน้นศาสนาของตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Religion Centric) นั้น เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งในยุคปัจจุบัน ซึ่งประเด็นเหล่านี้สัมพันธ์กับความอยาก โดยเฉพาะประเด็น "ความอยากมี อยากเป็น" ในพระพุทธศาสนาด้วยหรือไม่

พระพุทธศาสนา ซึ่งถือได้ว่าเป็น "ศาสนาแห่งสันติ" [๙] มีท่าทีต่อปัญหาข้างต้นอย่างไร พระพุทธศาสนายอมรับได้หรือไม่ว่า "ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของมนุษย์และสังคม" [๑๐] พระพุทธเจ้าทรงมองความขัดแย้งอย่างไร ทรงมองว่าเป็น "ธรรมชาติของมนุษย์" ซึ่งถือได้ว่าเป็น "สิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่พ้นใช่หรือไม่" หรือทรงมองว่า "ความขัดแย้งไม่ใช่ธรรมชาติของมนุษย์" หากคำตอบเป็นไปในลักษณะนี้ พระองค์นำเสนอคำว่า "ทุกข์" ใน "ไตรลักษณ์" และพยายามจะย้ำว่า "เราสอนเรื่องทุกข์กับความดับทุกข์" ขึ้นมาเพื่ออะไร

ในขณะเดียวกัน หากคำสอนเรื่อง "ความทุกข์" คือ "ความขัดแย้ง" ของชีวิตในเชิงปัจเจกและเชิงสังคมวิทยา ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรกำหนดรู้ เข้าใจ ละหรือจัดการแล้ว ถ้าเป็นเช่นนี้มนุษย์และสังคมควรจะกำหนดรู้ และมีท่าทีต่อความขัดแย้งอย่างไร จึงดำเนินชีวิตได้อย่างประสานสอดคล้อง และมีความสุขบนโลกของความแตกต่างที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน

---

[๗] ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, **อาวุธมีชีวิต,** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, ๒๕๔๖), หน้า ๓๐-๓๕.

[๘] รอฮีม ปรามาส, **สงครามอนาคต และนวัตกรรมทางการทหาร,** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มติชน, ๒๕๔๗), หน้า ๓๖.

[๙] คำว่า "ศาสนาแห่งสันติ" นี้ สรุปและประเมินจาก ๓ หลักการใหญ่ กล่าวคือ (๑) หลักการแห่งสันติเชิงปรมัตถ์ที่ชี้ให้เห็นว่า "สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี" (นตฺถิ สนฺติปรं สุขं), ขุ.ธ. (บาลี) ๒๕/๒๐๒/๕๒(๒) หลักการแห่งสันติเชิงสังคม หรือเชิงสมมติที่ไม่เห็นด้วยกับการบาดหมาง การทะเลาะ วิวาท อาฆาต ทำลายซึ่งกันและกัน (บาลี) ๒๕/๗๘๗-๗๙๔/๔๘๘-๔๙๐, ขุ.สุ. (ไทย) ๒๕/๗๘๗-๗๙๔/๖๙๐-๖๙๑, โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอหลักการที่ว่า "บุคคลที่จะชื่อว่าประเสริฐทั้งกาย วาจา และใจ หรือเป็นคนดีนั้นไม่ใช่เพราะการเบียดเบียนสัตว์ทั้งหลาย (อหึสา สพฺพปาณานำ)", (บาลี) ๒๕/๒๗๐/๖๓. ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๒๗๐/๑๑๖. ขุ.อปทาน. (บาลี) ๓๒/๒๑/๓๕๘, (ไทย) ๓๒/๒๑/๔๘๖ และ (๓) องค์การสหประชาติยกย่องให้วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญสากลของสหประชาติเพราะเป็นศาสนาแห่งสันติภาพใน ๒๕๔๑.

[๑๐] นักคิดที่มองความขัดแย้งในลักษณะนี้ ประกอบไปด้วยนักคิดต่างประเทศ เช่น จอร์ด ซิมเมล ราล์ฟ ดาห์เรนดอร์ฟ เจมส์ โค เป็นต้น ส่วนนักคิดของประเทศไทย เช่น พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) วันชัย วัฒนศัพท์ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และสมภาร พรมทา (ดูรายละเอียดใน พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส "รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี: ศึกษากรณีลุ่มน้ำแม่ตาช้าง จ.เชียงใหม่", บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

๒. เพราะเหตุใด มนุษย์และสังคมจึงขัดแย้งกัน

เมื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา จะพบคำตอบใน ๒ ประเด็นใหญ่ๆ ด้วยกัน กล่าวคือ

๒.๑ เหตุปัจจัยภายในที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

"ปปัญจธรรม" ซึ่งหมายถึง "ธรรมเป็นเครื่องเนิ่นช้า" ถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้มนุษย์และสังคมเกิดความขัดแย้ง เหตุผลสำคัญที่ทำให้หมวดธรรมกลุ่มนี้ได้ชื่อว่า "เนิ่นช้า" ก็เพราะเมื่อเกิดขึ้น หรือมีอยู่ในบุคคลใด หรือองค์กร หรือกลุ่มบุคคลใด จะทำให้บุคคลหรือองค์กรนั้นเกิดการพัฒนาไปอย่างล่าช้า หรือพัฒนาศักยภาพภายในได้อย่างล่าช้านั่นเอง

"ปปัญจธรรม" นี้ ประกอบไปด้วยหลักธรรมที่สำคัญ ๓ ประการ กล่าวคือ ตัณหา ทิฏฐิ และมานะ [๑๑] ทั้งสามประการถือได้ว่า มีอิทธิพล และมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ประเด็นจึงอยู่ตรงที่ว่า "การถือตัว ความลำพอง หรือความทะนงตน" นั้น ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท จนนำไปสู่การฆ่ากัน หรือการทำสงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์กันได้อย่างไร ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ผู้ใด สำคัญว่าเราเสมอเขา เลิศกว่าเขา หรือด้อยกว่าเขา ผู้นั้นพึงต้องวิวาทกันด้วยความถือตัวนั้น" [๑๒]

สาเหตุสำคัญก็เพราะว่าการถือตัวดังกล่าวนั้น นำไปสู่การลบหลู่ ดูหมิ่น และเกลียดชังคนอื่น ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากกรณีของ "เจ้าศากยะ" มีความถือตัวว่าเผ่าพันธุ์ของตัวเองเป็นเผ่าพันธุ์ที่ดี บริสุทธิ์และวิเศษกว่าคนอื่น ฉะนั้นจึงเป็นไปไม่ได้ที่ธิดากษัตริย์ศากยะจะต้องไปแต่งงานกับพระเจ้าปเสนทิโกศล ที่มี "ที่มา" หรือ "ต้นกำเนิดไม่ชัดเจน" และในขณะเดียวกันการที่ลูกหลานของเจ้าศากยะจะไหว้พระเจ้าวิฑูฑภะก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่พระเจ้าวิฑูฑภะ ซึ่งเป็นลูกนางทาสี จะนั่งตั่งของเจ้าศากยะก็นับเป็นการกระทำที่ "น่ารังเกียจ" ฉะนั้นจึงต้องใช้น้ำนมล้าง การกระทำ และแสดงออกในลักษณะนี้ย่อมนับว่าเป็นการดูหมิ่น ชิงชัง และรังเกียจคนอื่น และการกระทำดังกล่าวนั่นเองได้นำไปสู่ "ภาวะแห่งการเกลียดชัง"ที่พระเจ้าวิฑูฑภะมีต่อเจ้าศากยะ จนนำไปสู่ "สงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์" ในที่สุด

---

[๑๑] ขุ.ม. (บาลี) ๒๙/๗๔/๑๕๗. ขุ.ม. (บาลี) ๒๙/๘๑/๑๗๐. ขุ.ม. (บาลี) ๒๙/๑๐๙/๒๓๑. ธรรมเป็นเครื่องเน้นช้า คือ ตัณหา ทิฏฐิ และมานะ ขุ.ม. (ไทย) ๒๙/๑๐๙/๓๓๑. ธรรมเป็นเครื่องเนิ่นช้า มีตัณหาเป็นต้น ชื่อว่าธรรมเป็นส่วนแห่งความเนิ่นช้า ในพระสูตรบางแห่งเรียงปปัญจธรรมโดยเริ่มจาก "ตัณหา มานะ และทิฏฐิ" ดูเพิ่มเติมใน ม.อุ.(ไทย) ๑๔/๓๙๓/๔๔๕. เป็นที่น่าสังเกตว่า ในเล่มที่ ๒๙ นี้จะเรียงตามที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ทั้งสิ้น. ปปญฺจาเยว ปปญฺจสงฺขาติ ตณฺหาทิปปญฺจาเยว ปปญฺจสงฺขา ขุ.ม.อ. _/๑๐๙/๓๕๙.

[๑๒] ขุ.ม. (ไทย) ๒๒/๗๗/๒๓๑.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ทำให้พระพุทธเจ้าต้องย้ำเตือนพระภิกษุทั้งหลายว่า [๑๓] "ภิกษุไม่พึงสำคัญตนว่า เราเลิศกว่าเขา เราด้อยกว่าเขา หรือว่าเราเสมอเขาเพราะคุณธรรมนั้น" การย้ำเตือนในลักษณะดังกล่าวนั้น ย่อมเป็นเพราะพระองค์ได้ทรงมองเห็นหายนะที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวของพระภิกษุ ในแง่ของการฝึกฝนพัฒนาตนเอง และการดำรงตนอยู่ในสังคมสงฆ์และสังคมอื่นๆ

จะพบว่า เกิดจากรากเหง้าที่สำคัญ ๓ ประการ กล่าวคือ "ตัณหา ทิฏฐิ และ มานะ" รากเหง้าเหล่านี้ถือได้ว่า "เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเนิ่นช้า" ในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และ เหนี่ยวรั้งการพัฒนาองค์กรและสังคมด้วย ดังจะเห็นว่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทจนนำไปสู่การฆ่ากันหรือทำลายกันนั้น ล้วนเกิดจากรากเหง้าเหล่านี้ทั้งสิ้น ฉะนั้นกระบวนการแก้ไขปัญหา จึงไม่ได้มองเพียงแค่ปรากฏการณ์ภายนอกเท่านั้น หากต้องมองเข้าไปเพื่อทำการศึกษา และเข้าใจในมิติภายในด้วย จึงทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุด และรอบด้าน

๒.๒ เหตุปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

๒.๒.๑ ผลประโยชน์ หรือความต้องการ เป็นที่มาของความขัดแย้ง ผลประโยชน์หรือความต้องการนั้น จัดได้ว่าเป็นเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายนอกที่ชัดเจนประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ทรัพยากร หรือสิ่งของมีจำนวนจำกัด แต่ความต้องการหรือผู้ที่มีความต้องการนั้นมีจำนวนมากกว่า หากไม่สามารถที่จะจัดการทรัพยากรหรือสิ่งของอย่างเป็นระบบแล้ว ก็ย่อมเป็นการง่ายที่จะทำให้ความขัดแย้งปะทุขึ้นมาเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากกรณีการแย่งทรัพยากรน้ำของชาวศากยะและโกลิยะ [๑๔] ก็เนื่องมาจากการที่ทั้งสองกลุ่มต้องการน้ำเพื่อใช้ในการกสิกรรม แต่ปัญหาก็คือ น้ำนั้นมีปริมาณที่สามารถจะรองรับพื้นที่นาของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น การเจรจาจึงเกิดขึ้น แต่สุดท้ายกระบวนการเจรจาก็ล้มเหลว เพราะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต้องการเป็นเจ้าของทรัพยากรน้ำแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น เหตุนี้กระแสของความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงจึงเกิดขึ้น

กรณีสงครามการแย่งชิงหมู่บ้านกาสี ระหว่างพระเจ้าปเสนทิโกศลกับพระเจ้าอชาตศัตรู [๑๕] ก็เช่นเดียวกัน เป็นการตอกย้ำว่า ทั้งคู่ต่างก็ต้องการหมู่บ้านดังกล่าวเพื่อใช้เป็นเขตเศรษฐกิจ และเป็นรัฐกันชน ซึ่งสอดรับกับกรณีสงครามระหว่างพระเจ้าอชาตศัตรูกับเจ้าลิจฉวี มีวัตถุประสงค์เพื่อแย่งชิงคันธชาต ซึ่งมีคุณค่าอย่างมหาศาลในผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามมา ผลประโยชน์และความต้องการในสองกรณีหลังนี้จัดได้ว่าเป็น "ตัวแปร" สำคัญที่ทำให้ทั้งสองแคว้นต้องทำสงครามระหว่างกันเพื่อแย่งชิงทรัพยากรดังกล่าว โดยมิได้คำนึงว่าผลจากสงครามดังกล่าว จะนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินมากมายสักปานใดก็ตาม

---

[๑๓] ขุ.ม. (ไทย) ๒๙/๑๕๓/๔๒๐.

[๑๔] ที.สี. (ไทย) ๙/๒๖๗/๙๒.

[๑๕] สำ.ส. (ไทย) ๑๕/๑๒๕/๑๔๖-๑๔๘. สำ.ส.๑๕/๑๒๖/๑๔๘-๑๔๙. สำ.ส.อ.๑/๑๒๕-๑๒๕/๑๔๖-๑๔๗. สำ.ส.ฏี. ๑/๑๒๕-๑๒๖/๑๙๘.

๒.๒.๒ ความสัมพันธ์ เป็นที่มาของความขัดแย้ง

จะเห็นว่า "ประเด็นที่ว่าด้วยความสัมพันธ์" นั้น ถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งในการทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เพราะหากมนุษย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระดับหนึ่งแล้ว โอกาสพบปะพูดคุยเพื่อหาทางออกเชิงสมานฉันท์เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และมีทางออกร่วมกันได้ง่ายมากยิ่งขึ้น แต่หากเกิดกรณีของการไม่ชอบ หรือมีอคติ (Bias) ต่อกันในระดับใดระดับหนึ่งแล้ว ย่อมเป็นเรื่องยากที่จะหันหน้าเข้าไป พบปะหรือพูดคุยกัน ด้วยเหตุนี้เอง ประเด็นเรื่อง "สาราณียธรรม" จึงเกิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์อีกด้านหนึ่งด้วย

๒.๒.๓ ชาติพันธุ์ เป็นที่มาของความขัดแย้ง "ชาติพันธุ์" เป็นที่มาของความขัดแย้งอย่างไร? ผู้เขียนมองว่า "การที่มนุษย์ไปตัดสินใครคนใดคนหนึ่งที่ไม่ใช่พวก "ของเรา" ว่า เป็น "ชาวเขา" หรือเรียกคนอื่นๆ ที่ไม่ใช่พวกของเราว่า เป็น "คนชายขอบ" แล้วตีค่าหรือประเมินคุณค่า "ชาวเขา" ด้อยกว่าตัวเอง แล้วพยายามที่จะลดทอนศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ของเขาที่ด้อยอยู่แล้วให้ด้อยลงไปเรื่อยๆ" เหล่านี้คือที่มาของความขัดแย้ง

เหตุผลสำคัญที่มนุษย์กลุ่มนี้พยายามทำก็คือการสร้างความเป็น "มนุษย์ศิวิไลซ์แบบจอมปลอม" ให้แก่ตนเอง แต่ไปทับถม เหยียดหยาม และดูหมิ่นดูแคลนมนุษย์คนอื่นๆ ซึ่งบ่อยครั้งที่การ "กดทับ" ในลักษณะนี้สะท้อนออกมาในรูปแบบของความรุนแรงที่ฝ่ายถูกกระทำได้แสดงออกมาผ่าน "กระบวนการก่อการร้าย" (Terrorism) ทั้งในระดับชาติและระดับสากล การแสดงออกในลักษณะนี้ได้รับการตั้งข้อสังเกตว่าผู้กระทำการเป็นคน "ไร้มนุษย์ธรรม" "ไม่มีศาสนา" "เป็นซาตานที่ดำรงอยู่ในคราบของความเป็นนักบุญ" ดังเช่นกรณีปัญหาทางภาคใต้ การระเบิดตึกเวิลด์เทรด หรือการจับนักเรียนเป็นตัวประกันและฆ่าอย่างทารุณในเชสเนีย สิ่งที่ผู้คนทั่วไปมักจะสนใจ และให้ความสำคัญก็คือ "ปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นแล้ว ได้แก่ศพของเด็กนักเรียน หรือตึกถล่ม" แต่สิ่งที่คนหลงลืมและมองข้ามก็คือ "ที่มาของปัญหา ซึ่งได้แก่การฆ่าและสังหารชาวปาเลสไตน์ และชาวอิรัก" เราไม่ค่อยได้คำนึงว่าสิ่งที่เขาถูกกระทำในฐานะเป็นมนุษย์ต่างชาติพันธุ์" ในอดีตที่ผ่านมาเป็นอย่างไร แต่เรามักจะคิดถึงสิ่งที่เราถูกกระทำจากเขาอยู่ตลอดเวลาที่เกิดปัญหาขึ้น ฉะนั้นผู้เขียนจึงไม่รู้สึกแปลกใจเมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรงต่างๆ เกิดขึ้นทั่วโลก และเหตุผลของความไม่แปลกใจอีกประการหนึ่งก็คือ กรณีเจ้าศากยะกับเจ้าโกลิยะ และกรณีพระเจ้าวิฑูฑภะทำสงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของเจ้าศากยะ เผ่าพันธุ์ของพระเจ้าวิฑูฑภะ สงครามโคโซโว สงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวของฮิตเลอร์ และสงครามก่อการร้ายข้ามชาติ "ต่างกันตรงไหน"

๓. ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็น หรือเป็นธรรมชาติของมนุษย์หรือไม่

"กฎไตรลักษณ์" เป็นชุดแนวคิดที่สามารถอธิบายกฎการเปลี่ยนแปลงในเชิงกายภาพ หรือรูปธรรมได้ครอบคลุมที่สุด ในขณะเดียวกัน กฎนี้ไม่ได้รับการออกแบบเพื่ออธิบายความเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพหรือรูปธรรมแต่เพียงประการเดียว แต่ครอบคลุมความเปลี่ยนแปลงเชิงจิตภาพหรือนามธรรมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนามธรรมที่ว่าด้วย "สภาวะของความขัดแย้ง" กฎนี้อธิบายให้เห็นว่าความเป็นจริงแล้วสรรพสิ่งในโลกนี้ล้วนตกอยู่ภายใต้การควบคุมของ "ความไม่เที่ยง" (อนิจจัง) "การคงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้" (ทุกขัง) และ "เราไม่สามารถที่จะบังคับสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็นไปตามความต้องการหรืออำนาจของเราได้" (อนัตตา)

แม้ว่านักคิดบางท่านย้ำว่า "ความขัดแย้งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง" ถึงกระนั้นความเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดความขัดแย้งได้เช่นเดียวกัน เพราะความคิดหรือการกระทำของมนุษย์เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพราะว่าสรรพสิ่ง หรือสภาวะต่างๆ (ยกเว้นพระนิพพาน) นั้นคงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ (ทุกขัง) ด้วยเหตุนี้เราจึงไม่สามารถบังคับให้บุคคล หรือสิ่งใดก็ตาม เป็นไปตามความปรารถนาของเรา ฉะนั้นความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นบนฐานที่เรามีความคาดหวังว่าเขาต้องคิด พูด หรือกระทำเหมือนกับเรา หรือคาดหวังว่าสิ่งต่างๆ ต้องไปเป็นตามความต้องการของเรา

การเข้าใจความจริงดังกล่าว ทำให้ง่ายต่อการอธิบายว่า "ความขัดแย้งเป็น 'ธรรมชาติ' ของมนุษย์หรือไม่"

กล่าวถึง "มนุษย์" ในความหมายของ "ปุถุชน" เมื่อวิเคราะห์ภายใต้กรอบของ "กฎไตร-ลักษณ์" ก็ย่อมง่ายที่ตอบปัญหาดังกล่าว เพราะมนุษย์ปุถุชนนั้น ยังมีสภาพจิตที่ถูกปกคลุมได้ด้วยกิเลสในลักษณะต่างๆ ไม่ว่า ความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือความไม่รู้ ความอยาก และความยึดมั่นถือมั่นเป็นต้น ฉะนั้นเมื่อมนุษย์ "ปุถุชน" เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกับสภาพจิตที่หวั่นไหวด้วยแรงผลักดันของ "อกุศล" [๑๖] หรือ "กุศล" ย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องเผชิญกับความขัดแย้งในมิติต่างๆ ที่เกิดจากการคิด การพูด หรือกระทำที่แตกต่างกันดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้เริ่มต้นจากการมีความเห็นในทิศทางที่แตกต่างกัน จนสถานการณ์ลุกลามไปสู่ความรุนแรง

จะเห็นว่า เมื่อมองในมิติของโลกิยะวิสัย "ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา และฝังรากลึกในสังคม" ซึ่งมนุษย์มิสามารถที่จะหลีกเลี่ยงข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ จะเห็นว่าธรรมชาติของความขัดแย้งในลักษณะนี้มีอยู่และดำรงอยู่ในภายในของมนุษย์เอง รวมไปถึงการที่มนุษย์ปฏิสัมพันธ์กับบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว การทำงาน เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งการเข้าไปเกี่ยวข้องในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social Animal) ย่อมเป็นเรื่องยากที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้ ฉะนั้นความขัดแย้งเป็นธรรมดาสามัญของสิ่งต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในโลก ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งที่ซ่อนตัวอยู่ในธรรมชาติ หรือการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่เป็นปุถุชน

๔. ความขัดแย้งเป็นที่มาของการเมืองการปกครอง

เมื่อมองความขัดแย้งในมิติของ "รัฐศาสตร์" พบว่า ความขัดแย้งได้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบการเมืองการปกครอง.....

ฯลฯ

---

[๑๖] สำ.ส. (ไทย) ๑๕/๑๑๓/๘๔-๘๕. ดูเปรียบเทียบ ขุ.ม. (ไทย) ๒๙/๑๕๖/๔๓๔.

๕. บทส่งท้าย

พระพุทธศาสนายอมรับว่า **ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็น (Necessity) ในระดับโลกิยวิสัย** เพราะ "ความขัดแย้ง" จัดได้ว่าเป็น "ทุกข์ของบุคคลและสังคม" ประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมองว่าความขัดแย้งเป็น "ธรรมชาติ" หรือ "ธรรมดา" ของสังคมทั่วไป จนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็น "สิ่งจำเป็น" ของสังคม เพราะสรรพสิ่งในสังคมนั้นแปรเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา (อนิจจัง) ผลจากการแปรเปลี่ยนดังกล่าวนั้น จึงทำให้เกิดบรรยากาศของ "ทุกข์" หรือ "ความขัดแย้ง" ซึ่งเป็นสภาวะหรือบรรยากาศที่ดำรงอยู่ในภาพเดิมไม่ได้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ก็เพราะทุกสิ่งทุกอย่างนั้น ในแง่ของโลกิยวิสัยไม่สามารถเป็นไปตามความต้องการ หรืออำนาจของสิ่งใด หรือบุคคลใด กล่าวคือไม่มีสิ่งใดหรือบุคคลใด บังคับให้มันไม่เปลี่ยนแปลงหรือไม่ให้ขัดแย้งกัน (อนัตตา) ฉะนั้นเมื่อกล่าวโดยธรรมชาติแล้ว สรรพสิ่งต้องขัดแย้งกัน แต่ถึงกระนั้นพระพุทธศาสนาก็ได้เหลือ "พื้นที่" ของความ "ไม่ขัดแย้ง" เอาไว้ให้ "สภาวะสูงสุด" นั่นก็คือ "พระนิพพาน"

อย่างไรก็ดี ในทัศนะของพระพุทธศาสนา ความขัดแย้งได้ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณค่าภายในของมนุษย์ในเชิงอัตวิสัย และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณค่าในเชิงปรวิสัยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ความขัดแย้งก่อให้เกิดการพัฒนาการระบบการเมืองการปกครอง การบัญญัติพระวินัย การจัดระเบียบสังคม และการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจ ฉะนั้น ความขัดแย้งในพระพุทธศาสนาสะท้อนภาพทั้งที่เป็นบุญและเป็นบาป ประเด็นจึงอยู่ที่ว่า เราจะมีท่าทีต่อความขัดแย้ง หรือวางบทบาทของตัวเองในสถานการณ์ของความขัดแย้งอย่างไร จึงจะสามารถดำรงตนอยู่บนสถานะของความขัดแย้ง ได้อย่างประสานสอดคล้องกับชีวิตและสังคม

ด้วยเหตุนี้ หากเรายอมรับว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นธรรมชาติของมนุษย์และสังคมในระดับโลกิยะแล้ว หน้าที่สำคัญของมนุษย์และสังคมจึงไม่ได้อยู่ที่ "การหลบหนี" หรือ "สลาย" ความขัดแย้ง หากแต่ยอมรับสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในฐานะที่เป็น "ทุกข์" ประการหนึ่งของชีวิตและสังคม และแสวงหาคำตอบว่า ความขัดแย้งเกิดจากอะไร นำไปสู่อะไร เราควรจะมีท่าที รวมไปถึงการแสวงหาทางออกหรือหาเครื่องมือ เพื่อนำไปจัดการความขัดแย้งให้ถูกต้องตามหลักเหตุผล ตน ประมาณ กาล บุคคล และชุมชนได้อย่างไร จึงจะทำให้มนุษย์และสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสันติภาพและสงคราม

(โดย อนุสรณ์ ธรรมใจ)

ธารินทร์ รัตนเสถียร

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๐:๑๓ น.

- **"War"** คือ ความขัดแย้งเป็นวงกว้างและก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรง สงครามนั้นเกิดขึ้นเมื่อเกิดความขัดแย้งและไม่สามารถแก้ไขด้วยวิธีสันติ สุดท้ายจึงลงเอยด้วยการทำสงคราม หรือการใช้กำลังเพื่อลิดรอนหรือกำจัดบทบาททางการเมืองของรัฐอื่น ...

สถานการณ์ระดับโลกวันนี้ก็มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิหร่าน ก็ฮึ่มๆ กันอยู่ มีโอกาสพัฒนาสู่สงครามเต็มรูปในตะวันออกกลางรอบใหม่ได้

เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสงคราม น่าจะนำมาอธิบายภาวะเศรษฐกิจในภาวะมีความวุ่นวายสูง หรือสถานการณ์สงครามได้

ใครก็ตามที่ทำงานวิจัยโดยเฉพาะวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์แล้ว จำเป็นต้องใช้การวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) ของอนุกรมเวลา (Time Series) ส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้ระเบียบวิธีวิจัยและโมเดลที่ "ศาสตราจารย์ Clive W Granger" พัฒนาขึ้นมา ท่านเป็นนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล

สิ่งนี้สะท้อนถึง อิทธิพลทางความคิดและทางวิชาการของศาสตราจารย์ Granger ในงานวิจัยที่ต้องใช้ Time Series Economics ได้เป็นอย่างดี

ศาสตราจารย์ Granger ได้เดินทางมาเมืองไทยเมื่อหลายปีก่อน ท่านมาบรรยายและเสนอบทความทางวิชาการในหัวข้อ **Economics of Peace** หรือ **เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสันติภาพ** เป็นบทความที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกและของไทยเป็นอย่างดี

ศาสตราจารย์ Granger บรรยายเรื่อง Economics of Peace ผมได้รับเกียรติจากทางเจ้าภาพจัดงานให้ช่วยอธิบายและถ่ายทอดคำบรรยายของ ศาสตราจารย์ Granger เป็นภาษาไทย มีเนื้อหาที่น่าสนใจหลายประการ จึงขอนำมาเผยแพร่ต่อให้กับท่านผู้อ่าน

มีการเปรียบเทียบเศรษฐกิจในภาวะสงครามและภาวะสันติภาพ และตั้งคำถามสำคัญคือ ประเทศที่มีสันติสุข จะมีแนวทางหรือมาตรการอะไรทางเศรษฐกิจที่จะช่วยทำให้ภาวะสันติดำรงอยู่ต่อไป ศาสตราจารย์ Granger เห็นด้วยกับ Keynes (1920) ที่ประเทศผู้ชนะสงครามโลกครั้งที่หนึ่งไม่ควรเรียกค่าเสียหายจากผู้แพ้สงครามอย่างเยอรมันมากเกินพอดี เป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาด ซึ่งนำมาสู่ความถดถอยทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อสูงรุนแรง และสร้างเงื่อนไขให้กับการเติบใหญ่ทางการเมืองของจอมเผด็จการฮิตเลอร์)

ในภาวะสงคราม โครงสร้างสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงและมีพลวัตสูง ในช่วงสันติภาพโครงสร้างสังคมจะมีเสถียรภาพและไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ในภาวะสงครามระดับความเสี่ยงในการลงทุนสูง และอัตราดอกเบี้ยก็สูงตาม ในภาวะสันติภาพระดับความเสี่ยงในการลงทุนต่ำและอัตราดอกเบี้ยก็ต่ำตามไปด้วย อัตราเงินเฟ้อสูง และอาจจะควบคุมไม่ค่อยได้ในภาวะสงคราม ขณะที่อัตราเงินเฟ้อในช่วงสันติภาพขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ การค้าถูกจำกัดในช่วงสงครามค่าเงินและตลาดปริวรรตเงินตราก็ผันผวน ขณะที่หนี้ภาครัฐพุ่งสูงพร้อมกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเพิ่มสูงในช่วงแรกของสงคราม

ศาสตราจารย์ Granger พบว่า การก่อการร้ายและสงครามขนาดย่อม อาจทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่คาดหวัง แต่จะเป็นเพียงชั่วคราวเท่านั้น การลงทุนในช่วงสงครามมีความผันผวนสูง เสี่ยงสูง อาจมีอัตราผลตอบแทนสูงในช่วงแรก แต่ในระยะยาวแล้วจะมีความเสียหายมาก แต่เศรษฐกิจยุคสงครามจะมีการจ้างงานสูงกว่าภาวะเศรษฐกิจซบเซาในช่วงปลอดสงคราม การลงทุนในภาวะปลอดจากสงครามจะมีเสถียรภาพและมีความมั่นคงสูงกว่า Portfolio of Investment ก็ใหญ่กว่ามาก ที่สำคัญภาคครัวเรือนและ

ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถวางแผนระยะยาวในการลงทุนได้ ภาครัฐก็สามารถนำเงินงบประมาณ มาลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนน โรงเรียน โรงพยาบาล ระบบการศึกษา และสาธารณสุข พิพิธภัณฑ์ และสิ่งต่างๆ ทำให้คุณภาพชีวิตประชาชน ดีขึ้น

ในงานวิจัย ได้มีการแบ่งประเทศออกเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มประเทศคู่สงคราม กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม และกลุ่มประเทศเป็นกลาง มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สองช่วงเวลา ช่วงเวลาแรก คือ ค.ศ. 1871 - 1937 และ ช่วงที่สอง คือ ค.ศ. 1938 - 1993 โดยศึกษาผลกระทบของสงครามต่อตัวแปรสองตัว คือ อัตราการขยายตัวของจีดีพี และอัตราการเกิดเพื่อวัดเสถียรภาพของสังคม

ผลการศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้ครับ ประเทศที่ทำสงครามมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผันผวน ขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านมีความเสียหายมาก ในระหว่างการถูกยึดครองช่วงสงครามโลกครั้งที่สองมากกว่าสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ประเทศที่เป็นกลางมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอ ยกเว้นช่วงเกิดภาวะตกต่ำทั่วโลก อัตราการเกิดของประเทศที่ทำสงครามและเพื่อนบ้านได้รับผลกระทบอย่างหนัก ประเทศเป็นกลางมีอัตราการเกิดเพิ่มสูงขึ้นจากผู้อพยพหนีภัยสงคราม อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมของโลกอัตราการเกิดได้ลดลงอย่างต่อเนื่องในเกือบทุกประเทศ

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ปัญหาการว่างงานอยู่ในระดับต่ำมาก แต่หลังสงครามครั้งที่สองมีอัตราการว่างงานประมาณ ๒ - ๓% เป็นระยะเวลา ๒๕ ปี จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1975 สำหรับประเทศที่มีความสงบ หากมีภาวะเงินเฟ้อและการว่างงาน อาจก่อให้เกิดความไม่สงบในสังคมในประเทศ และเป็นเมล็ดพันธุ์หรือเชื้อของสงครามกลางเมืองในประเทศที่เคยสุขสงบสันติได้ การเสียภาษีเพื่อจ่ายให้กับกองทุนสนับสนุนสันติภาพ การสร้างระบบสวัสดิการสังคมที่เข้มแข็ง การทำให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี ล้วนแล้วแต่ป้องปรามสงครามและความขัดแย้งระหว่างประเทศและระหว่างชาติพันธุ์ได้ระดับหนึ่ง

ในระหว่างสงคราม อาจมีบางบริษัทหรือบางอุตสาหกรรมได้รับผลกำไรอย่างสูง การได้กำไรอย่างสูง อาจนำมาสู่การติดสินบนเพื่อให้นักการเมืองหรือนักการทหาร ตัดสินใจสนับสนุนการทำสงคราม วิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานี้ วิธีหนึ่งก็คือ การนำธุรกิจ หรือกิจการเหล่านี้มาเป็นของรัฐเสีย เพื่อไม่ให้แรงจูงใจในการแสวงกำไรจากการทำสงคราม

จากงานวิจัยพบว่า ต้นทุนในการทำสงครามลดลงต่อเนื่อง เนื่องจากขนาดของเศรษฐกิจใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะกรณีของสหรัฐฯ ทำอย่างไรจึงทำให้ต้นทุนการทำสงครามสูงมากขึ้น อาจเป็นคำถามสำคัญสำหรับผู้รักสันติภาพ

และทำอย่างไรที่จะทำให้ **“To make peace as profitable as war”** เป็นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ผู้รักสันติต้องช่วยกันศึกษาและหาวิธีในการทำให้เกิดขึ้นครับ

(โดย อนุสรณ์ ธรรมใจ)

บทเรียนสำหรับ “เอเชีย” จากสงครามโลกครั้งที่ ๑

โดย อันเดรียส แฮร์แบร์ก-โรเท

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ๒๓:๑๕ น.

(เก็บความจากเอเชียไทมส์ ออนไลน์ www.atimes.com)

The Lessons of War

(By Andreas Herberg-Rothe)

03/07/2014

ถ้าหากเราคิดว่า ความขัดแย้งในเอเชียปัจจุบันจะไม่ขยายตัวบานปลายออกไปจนกลายเป็นสงครามโลก ด้วยเหตุผลที่ว่ามหาสงครามเช่นนั้นจะไม่ให้ประโยชน์แก่ฝ่ายใดเลย นั่นคือมุมมองซึ่งไม่ได้รองรับด้วยหลักฐานข้อเท็จจริงหรอก ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมองผ่านแว่นแห่งสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่เวียนมาบรรจบครบรอบ ๑๐๐ ปีพอดีในปีนี้ด้วยแล้ว แสดงให้เห็นเรื่อยมาถึงอันตรายของความไม่มีเหตุผลซึ่งเป็นสาเหตุ ทำให้บังเกิดความล้มเหลว ไม่สามารถถอดถอน เรียนรู้บทเรียนต่างๆ จากอดีตของเราเองได้

ในปี 1914 หรือเมื่อ ๑๐๐ ปีที่แล้ว กรณีการลอบสังหาร อาร์ชดยุค ฟรานซ์ เฟอร์ดินันด์ (Archduke Franz Ferdinand) ได้กลายเป็นชนวนให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ติดตามมาอย่างต่อเนื่องบานปลายจนกระทั่งทำให้สงครามโลกครั้งที่ ๑ ระเบิดขึ้น โดยที่ผลของมหาสงครามคราวนั้น เมื่อกล่าวให้ถึงที่สุดแล้วยังคงสำแดงฤทธิ์เดชยืดยาวต่อมาอีกจนกระทั่งถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ด้วยซ้ำ อดีตที่เกิดขึ้นในตอนนั้นมีบทเรียนใดๆ ที่น่าเรียนรู้หรือไม่? หรือว่ามีเพียงบทเรียนเดียวเท่านั้นซึ่งได้มีการเรียนรู้กัน นั่นคือคุณไม่สามารถเรียนรู้อะไรได้เลยจากประวัติศาสตร์? แล้วถ้าหากเราไม่สามารถเรียนรู้อะไรจากอดีตได้เลย นั่นหมายความว่าชะตากรรมของเราถูกกำหนดเอาไว้แล้วว่า จะต้องประสบกับประวัติศาสตร์ซ้ำรอยใช่หรือไม่?

ประวัติศาสตร์นั้น ย่อมไม่มีการซ้ำรอยเดิมอย่างตรงเป๊ะหรอก กระนั้นสงครามและแม้กระทั่งมหาสงคราม ก็ยังคงบังเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ปัจจุบันเรากำลังอยู่ในยุคซึ่งมีความคิดเห็นกันว่า สงครามระหว่างชาติมหาอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะปรากฏขึ้น เนื่องจากผลพวงต่อเนื่องของมันจะเป็นความวิบัติหายนะระดับมโหฬาร จนทำให้แต่ละฝ่ายแต่ละชาติต่างจะพยายามอย่างถึงที่สุดเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นมา ในยุคสมัยของเรานี้ดูเหมือนว่าความมีเหตุมีผลจะเป็นฝ่ายชนะมีฐานะครอบงำโลก อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงยังคงมีอยู่ว่า สงครามในอดีตที่ผ่านมา จะไม่มีทางเกิดขึ้นมาหรอก ถ้าหากฝ่ายที่ปราชัย หรือแม้กระทั่งทั้งสองฝ่าย ได้ทราบล่วงหน้าถึงผลพวงทั้งหลายทั้งปวงที่จะเกิดขึ้นตามมา

จุดเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ ๑ จะไม่ซ้ำรอยตัวเองจนกลายเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามโลกในอีก ๑๐๐ ปีถัดมาหรอก ทว่าก็มีความละม้ายคล้ายคลึงอย่างชวนเตะตาหลายๆ ประการทีเดียว ระหว่างช่วงเวลาที่นำไปสู่สงครามโลกครั้งแรก กับพัฒนาการของเหตุการณ์ต่างๆ ที่กำลังปรากฏขึ้นในเอเชียทุกวันนี้ วาระครบรอบ ๑ ศตวรรษของสงครามโลกครั้งที่ ๑ จึงเป็นสัญญาณที่เป็นการเตือนให้เห็นถึงอันตรายของสงครามโลกครั้งใหม่ที่มีโอกาสจะมาถึงในไม่ช้านี้ ไม่ใช่เป็นสัญญาณแสดงให้เห็นว่ามหาสงครามจะไม่มีทางเกิดขึ้นมาอีก

ปี 1914 คือสัญลักษณ์ตัวแทนของความเสี่ยงที่ว่าสงครามระหว่างพวกมหาอำนาจนั้น เป็นสิ่งที่ปะทุขึ้นมาได้ ถึงแม้ไม่มีฝ่ายใดเลยที่จะได้ประโยชน์จากการรบราฆ่าฟันกันอย่างมโหฬารเช่นนี้ก็ตามที มันเป็นสัญลักษณ์ของปัญหาที่ว่า ความมีเหตุมีผลไม่ได้เป็นหลักประกันเลยว่า เราจะสามารถหลีกเลี่ยงการทำลายล้างตัวเองไปได้

การขบคิดทั้งหลายในเรื่องที่ว่าสงครามเช่นนั้นจะเกิดซ้ำรอยขึ้นมาอีกในเอเชียหรือไม่ แล้วให้คำตอบกันว่าไม่น่าจะเกิดขึ้นหรอก มักเป็นการคาดคำนวณซึ่งวางอยู่บนข้อสมมุติฐานที่ว่ามันจะไม่มีใครได้ผลประโยชน์อะไรเลย ถ้าหากต้องเข้าสู้รบในสงครามขนาดใหญ่โต แม้กระทั่งเมื่อยังไม่มีการใช้อาวุธมหาประลัยทรงฤทธิ์เดชทำลายล้างสูงก็ตาม และยิ่งเมื่อมีการใช้อาวุธดังกล่าว ก็ยิ่งมีแต่ทำให้พื้นที่จำนวนมากของภูมิภาคแถบนี้ ประสบความวิบัติหายนะสุดเลวร้าย ดังนั้นใครกันล่ะที่อยากจะเข้าสงครามเช่นนี้ แต่ถ้าเราสมมุติใหม่ว่าความขัดแย้งสู้รบกันในเอเชีย ไม่ได้เป็นการต่อสู้กันเพื่อช่วงชิงผลประโยชน์แห่งชาติอะไรนักหรอก หากแต่เพื่อศักดิ์ศรีเพื่อให้ได้รับการยอมรับเสียมากกว่าล่ะ? เรื่องศักดิ์ศรีเรื่องการทำให้ได้รับการยอมรับนี้ หมายความว่าอะไรได้บ้าง? ตัวอย่างเช่น เพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นชาติที่มีความเท่าเทียมกันชาติอื่นๆ อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ถูกเหยียบย่ำมาอย่างยาวนานตั้งแต่ช่วงที่ชาติยุโรปออกล่าอาณานิคม และติดตามมาด้วยการวางตัวเป็นเจ้าโลกของอเมริกา ? เอาเข้าจริงแล้ว สำหรับชาติเอเชียจำนวนมากทีเดียว การทำให้ชาติอื่นๆ ยอมรับว่าได้มาสร้างความเจ็บปวดซอกช้ำให้แก่ตนเองในอดีต ดูจะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเอามากๆ ความปรารถนาเหล่านี้ เป็นเพียงสิ่งที่ไร้เหตุผล หรือว่าเป็นความมีเหตุมีผลอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งแตกต่างออกไปจากเกณฑ์ปกติ?

บทเรียนที่สำคัญที่สุดจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ นั้นมีอยู่ว่า การขัดแย้งสู้รบกัน ซึ่งในตอนแรกๆ ดูเหมือนอยู่แค่ภายในขอบเขตอันจำกัด กลับสามารถที่จะบานปลายขยายตัวจนกระทั่งกลายเป็นฝันร้ายสุดสยองที่มีผู้คนจำนวนเป็นล้านๆ ต้องล้มตายและประสบความทุกข์ยากแสนสาหัสชนิดยากที่จะพรรณนาออกมาได้ครบถ้วน มันเป็นการบานปลายขยายตัว ซึ่งไม่สามารถที่จะหาคำอธิบายอันสมเหตุสมผลใดๆ มาทำความเข้าใจได้เลย จุดมุ่งหมายต่างๆ และยุทธศาสตร์ต่างๆ ในทางการทหารได้เข้ายึดครองความสำคัญ จนอยู่ในฐานะครอบงำเหนือกว่าวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่มีความหมายไปเสียแล้ว

ถึงแม้เหล่านายพลของจักรวรรดิเยอรมันในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ต่างเชื่อว่าพวกเขากำลังปฏิบัติการโดยอิงอยู่กับทฤษฎีสงคราม ของ “เคลาสวิตซ์ (Clausewitz)” แต่ในความเป็นจริงแล้วพวกเขากำลังตีความทฤษฎีนี้อย่างผิดพลาด ยุทธวิธีได้เข้าแทนที่ยุทธศาสตร์, ยุทธศาสตร์เข้าแทนที่การเมือง, การเมืองได้รับความสำคัญจนอยู่เหนือนโยบาย, และนโยบายก็ถูกแปรให้เน้นแต่การทหาร มันเหมือนกับทุกๆ คนกำลังพูดว่าการเข้าไปอยู่ในภาวะสงครามก็คือเท่ากับการหยุดขบคิดกันไปเลย

บางทีเหตุผลอันล้ำลึกที่สุดและถูกซ่อนเร้นเอาไว้ ซึ่งอยู่เบื้องหลังการบานปลายขยายตัวเช่นนี้ ก็คือว่า ไม่มีฝ่ายที่เข้าสงครามฝ่ายใดเลยสามารถยอมรับความพ่ายแพ้ปราชัยได้ ตัวอย่างอันโดดเด่นเตะตาของเรื่องนี้ ได้แก่ การที่จุดมุ่งหมายในการทำสงครามของจักรวรรดิเยอรมัน ยิ่งดูมีชีวิตชีวาและมีโมเมนตัมเพิ่มขึ้นเท่าใด มันก็ยิ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและขาดไร้เหตุผลมากขึ้นเท่านั้น เรื่องของเกียรติ, ศักดิ์ศรี, และอัตลักษณ์แห่งจักรวรรดิไรช์เยอรมัน กลายเป็นเครื่องกีดขวาง ไม่ให้ยอมรับความปราชัย สภาวการณ์เช่นนี้ก็บังเกิดขึ้นเช่นกัน ทั้งกับ รัสเซีย, ฝรั่งเศส, อังกฤษ, จักรวรรดิของราชวงศ์ฮับสเบิร์ก (Habsburg), และจักรวรรดิ (ออตโตมัน) ของชาวเติร์ก

บางทีอาจจะเป็นเพราะว่า จักรวรรดิเหล่านี้ ทราบดีอยู่แก่ใจว่าระบอบการปกครองของพวกเขาจะไม่สามารถอยู่รอดต่อไปได้ ถ้าหากพวกเขาต้องออกมายอมรับว่าประสบความพ่ายแพ้ทางการทหาร ความปราชัยจะลบหลู่เหยียดหยามอัตลักษณ์และ "หน้า" ของพวกเขา ความปราชัยทางการทหารจะเป็นสัญญาณแสดงถึง "ความตายเชิงสัญลักษณ์" ของพวกเขา และด้วยเหตุนี้เองจักรวรรดิเหล่านี้จึงมีความรู้สึกว่าพวกเขากำลังทำสงครามเพื่อตัดสินความเป็นความตายของตนเองโดยแท้

นี่ไม่ได้หมายความว่าเราสามารถที่จะเปรียบเทียบจีน ซึ่งกำลังผงาดขึ้นมาในเวลานี้ ว่าเท่ากับจักรวรรดิเยอรมันในเวลานั้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ตัวแสดงในตอนนั้นและในตอนนี้จะมีความแตกต่างผิดแผกกันทว่าพลวัต ความมีชีวิตชีวา ซึ่งเกิดขึ้นจากการก้าวผงาดของมหาอำนาจเกิดใหม่ ก็ยังคงมีความละม้ายคล้ายคลึงกันอย่างโดดเด่นสะดุดตา

"โรเบิร์ต แมคนามารา" รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐฯในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ขีปนาวุธคิวบา ได้เคยพูดตั้งข้อสังเกตที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากเอาไว้ว่ามันเป็นเพราะโชคช่วยแท้ๆ ไม่ใช่เนื่องจากความมีเหตุมีผลอะไรเลยที่ได้ป้องกันไม่ให้วิกฤตการณ์คราวนั้นบานปลายจนกลายเป็นสงครามโลกขึ้นมา

สำหรับในยุคสมัยของเรา มหาอำนาจทุกๆราย ต่างใช้เครื่องมือทางการทหาร เพื่อมุ่งเสาะแสวงหาผลประโยชน์ในทางการเมือง และในทางเศรษฐกิจของพวกเขาเป็นสำคัญ แต่กระนั้นเราก็ไม่ควรปล่อยตัวเองให้กล้าวางเดิมพันพนันว่า ความขัดแย้งทางการทหารและยุทธศาสตร์ทางการทหารทั้งหลาย จะไม่มีทางบานปลายขยายตัวจนกลายเป็นมหาสงครามไปได้

ด้วยเหตุฉะนี้จุดมุ่งหมายของนโยบายในพื้นพิภพแห่งยุคโลกาภิวัตรนี้ จึงจะต้องเป็นการริเริ่มส่งเสริมให้เกิดการพูดจาแลกเปลี่ยนหารือกันตลอดช่วงหลายๆ สิบปีจากนี้ไป ถึงแม้เราจะมีความขัดแย้งกันและมีการแข่งขันช่วงชิงกัน ทั้งในด้านผลประโยชน์, อัตลักษณ์, และความสำนึกความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง อย่างไรก็ตามที แต่ความมุ่งมั่นผูกพันกับการพูดจาหารือกันเช่นนี้ ก็จะช่วยให้สามารถจัดวางนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ความขัดแย้ง และการแข่งขันในเอเชีย บานปลายขยายตัวจนกลายเป็นปี 1914 ครั้งใหม่

ครั้งหนึ่ง "โธมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes)" ได้เคยตั้งข้อสังเกตที่มีชื่อเสียงมาก เอาไว้ว่าสภาวะตามธรรมชาติของมนุษยชาตินั้น ไม่ใช่สันติภาพ หากเป็นสงคราม เป็นการทำสงครามที่ทุกๆ คนกระทำกับทุกๆ คน เราไม่ควรที่จะหลอกตัวเอง ให้หลงเชื่อสมมุติฐานที่ว่า สันติภาพคือสภาวะตามธรรมชาติของมนุษยชาติ

ในยุคสมัยของเรา "ยิซฮัค ราบิน (Yitzhak Rabin)" ผู้ล่วงลับ ได้เคยเสนอความคิดเห็นเอาไว้ว่า คุณไม่จำเป็นต้องทำสันติภาพกับเพื่อนมิตรของคุณหรอก แต่คุณจำเป็นต้องทำสันติภาพกับพวกศัตรูของคุณ

นักทฤษฎีการเมือง "คาร์ล ชมิตต์ (Carl Schmitt)" เชื่อว่าสาระสำคัญของการเมืองก็คือการแยกให้ออกระหว่างมิตรกับศัตรู ตัวผมเองได้ตีความหมายแนวความคิดของ "ฮันนาห์ อาเรนต์ (Hannah Arendt) และชมิตต์" เอาไว้ดังนี้ครับ: เริ่มแรกทีเดียวการเมืองจะมุ่งแสวงหาแยกแยะให้ออกระหว่างมิตรกับศัตรู แต่เมื่อมาถึงจุดมุ่งหมายสุดท้ายของการเมืองแล้ว มันกลับมุ่งเป็นตัวกลางต่อเชื่อมระหว่างมิตรกับศัตรู, มุ่งเสาะแสวงหาพื้นที่ร่วมตรงกลาง ระหว่างฝ่ายที่ขัดแย้งเป็นปรปักษ์กันเหล่านี้ โดยที่ไม่ได้มีการกำจัดการแข่งขันช่วงชิงทิ้งไป (แนวความคิดนี้มีต้นตอจากแนวความคิดของ เปลโต้ (Plato), อีริก เวอเกลิน (Eric Voegelin), และอาเรนต์).

นี่แหละ น่าที่จะเป็นบทเรียนสำคัญที่สุด ซึ่งเราควรเรียนรู้จากประวัติศาสตร์

ข้อเขียนนี้ ปรากฏอยู่ในส่วน "Speaking Freely" ของเอเชียไทมส์ออนไลน์ ซึ่งเป็นส่วนที่เปิดทางให้เหล่านักเขียนรับเชิญ สามารถแสดงความคิดเห็นของพวกตน โดยไม่จำเป็นต้องมีมาตรฐานทางด้านบรรณาธิการ ในระดับเดียวกับพวกนักเขียนที่เขียนให้แก่เอเชียไทมส์ออนไลน์เป็นประจำ

(ดร.อันเดรียส แฮร์แบร์ก-โรเท เป็นอาจารย์อยู่ที่คณะสังคมและวัฒนธรรมศึกษา (faculty of social and cultural studies) แห่งมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ฟุลดา (Fulda University of Applied Sciences) ประเทศเยอรมนี และเป็นผู้เขียนหนังสือเรื่อง Clausewitz's Puzzle: The Political Theory of War) สำหรับข้อเขียนชิ้นนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ เซาท์ไชน่ามอร์นิ่ง โพสต์ (South China Morning Post)

บทบาทเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประเทศต่างๆ

ภายหลังสงครามโลก ๒ ครั้งที่ผ่านมา นับเป็นบทเรียนประวัติศาสตร์สำหรับประเทศต่างๆ ในความสูญเสียและผลกระทบที่เกิดขึ้น และพยายามแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งในอดีตและปัจจุบันกันเป็นส่วนใหญ่ แม้จะมีบางประเทศที่ยังใช้ความรุนแรง หรือการทหารในปัญหาความขัดแย้งอยู่บ้าง หรืออาจมีบางกรณีพิพาทที่มีความตึงเครียดเพิ่มขึ้น ดังเช่น วิกฤติในประเทศยูเครน ประเทศซีเรีย หรือ "กรณีพิพาททะเลจีนใต้" ที่สร้างปัญหาความขัดแย้งในระดับนานาชาติ เกี่ยวกับการอ้างสิทธิ์เหนือพื้นที่ในทะเลจีนใต้ของหลายประเทศในเอเชีย รวมทั้งประเทศมหาอำนาจอย่างจีนมานานหลายทศวรรษ ซึ่งล่าสุดเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา จีนถึงกับประกาศเตือนอเมริกาว่า "อย่าเข้ามาก้าวก่ายเรื่องทะเลจีนใต้ ถ้าไม่อยากให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๓"

อย่างไรก็ตาม ประเทศส่วนใหญ่ต่างพยายามใช้แนวทางสันติวิธี หรือวิถีทางเศรษฐกิจ การเมือง การประสานความเข้าใจ หรือเจรจาทำความตกลงกัน เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่มีมาแต่อดีต หรือที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา ฯลฯ ดังจะเห็นได้จาก

การแสวงหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม ฯลฯ ร่วมกันในเวทีโลก หรือพหุภาคี เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) หรือ World Economic Forum หรือระดับภูมิภาค เช่น การพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง ฯลฯ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ประเทศคู่กรณีที่เคยยืนอยู่ฝั่งตรงข้ามในสงครามโลกครั้งที่ผ่านมา เช่น เยอรมัน กับ ฝรั่งเศส ปัจจุบันกลับมีความสัมพันธ์สมานฉันท์ ร่วมมือกันเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงินอย่างใกล้ชิดใน "ยูโรโซน" โดยมีเยอรมันเป็นมหาอำนาจ หรือระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกากับญี่ปุ่น ที่เคยยืนอยู่ฝั่งตรงข้ามกันอย่างชัดเจน เมื่อสงครามโลกครั้งที่ผ่านมาก็มีการกระชับความสัมพันธ์แบบทวิภาคีมากยิ่งขึ้น โดย นายกรัฐมนตรี ชินโซะ อาเบะ ของญี่ปุ่น ได้เดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกา เมื่อปลายเดือน เมษายน ๒๕๕๘ และเป็นผู้นำญี่ปุ่นคนแรกที่ได้กล่าวสุนทรพจน์ในสภาคองเกรสของสหรัฐ และแถลงข่าวร่วมกับประธานาธิบดี บารัค โอบามา เกี่ยวกับการกระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่าง สหรัฐอเมริกา กับญี่ปุ่น และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ โดยใช้แนวทางสันติวิธี

แต่สำหรับความขัดแย้งระหว่างประเทศในเอเชียนั้น แม้กาลเวลาจะผ่านพ้นมานานหลายสิบปี หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง และแม้ท่าทีของคนญี่ปุ่นในปัจจุบัน จะดูเป็นชนชาติที่มีความสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน นอบน้อม ต่อคนต่างชาติโดยทั่วไปก็ตาม แต่ภาพแห่งความทารุณโหดร้ายระหว่างสงครามของทหารญี่ปุ่นต่อชาวจีนในโศกนาฏกรรมการสังหารหมู่ที่นานกิง และกรณีหญิงชาวเกาหลีถูกบังคับให้บำเรอกามสนองความต้องการทางเพศให้ทหารญี่ปุ่น ยังคงอยู่ในความทรงจำที่แค้นเคืองของจีนและเกาหลีตลอดมา โดยไม่เคยลืมเลือน อีกทั้งยังมีกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ เป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศเพิ่มเติมขึ้นอีกส่วนหนึ่งด้วย อย่างไรก็ดีนับเป็นนิมิตรหมายที่ดี ที่ได้มีการจัดประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศของ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ เพื่อแสวงหาแนวทางในการร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาความตึงเครียดระหว่างทั้ง ๓ ประเทศดังกล่าว อันสืบเนื่องมาจากสงครามในอดีต และหารือเกี่ยวกับการจัดประชุมสุดยอด ๓ ฝ่าย (๓ Ways Summit) ต่อไปอีก อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นพยายามเพิ่มบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศ และในองค์การสหประชาชาติของตนมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากความเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจในเวทีโลก ขณะเดียวกับที่ได้มีความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ รวมทั้งไทย (ASEAN Economic Community - AEC 2015) เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปีนี้เป็นต้นไป อีกด้วย

(อนุสาวรีย์หญิงบริการ)

จีน - ญี่ปุ่น – เกาหลีใต้ เจรจาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกัน

เมื่อวันที่ ๑๑ มี.ค. ๕๘ ที่ผ่านมา ได้มีการจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศสามฝ่าย ได้แก่ จีน - ญี่ปุ่น - เกาหลีใต้ ครั้งที่ ๑๐ ขึ้นที่ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ เพื่อร่วมปรึกษาหารือแนวทางความเป็นไปได้ในการร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาความตึงเครียดระหว่าง ๓ ประเทศ อันสืบเนื่องมาจากปัญหาสงครามในอดีต และหารือเกี่ยวกับการประชุมสุดยอด ๓ ฝ่ายต่อไป (three-ways summit) ซึ่งทั้ง ๓ ประเทศอยากจะแก้ไขปัญหาร่วมกันให้จบๆ ไป และจะได้ก้าวเข้าสู่ความร่วมมือกันในด้านอื่นๆ ต่อไป

ปัญหาคืออะไร? ๑.) ปัญหาระหว่างเกาหลีใต้ - ญี่ปุ่น โดยเกาหลีใต้กล่าวหาว่า ญี่ปุ่นพยายามที่จะลบคำขอโทษของตัวเองที่ได้แถลงไว้ เมื่อปี ๒๕๓๖ (1993) เกี่ยวกับเรื่องผู้หญิงบริการ (Comfort women) ชาวเกาหลีที่ถูกทหารญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองกระทำให้เป็นทาส เพื่อสนองความต้องการทางเพศของตน (sex slaves) ในซ่องของทหารญี่ปุ่นในสมัยนั้น (ตามข่าวฝั่งตะวันตก และเกาหลี เขาเขียนอย่างนี้)

จุดเริ่มต้นของการนำเรื่องนี้ออกมาพูดอีกครั้ง ก็สืบเนื่องมาจากมีหนังสือเล่มหนึ่งเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวของทาสบำบัดความใคร่ทางเพศ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ที่เขียนโดยชาวเกาหลี เมื่อปี ๒๕๒๔ แต่ทางญี่ปุ่นบอกว่าหนังสือเล่มดังกล่าวเป็นการขโมยความคิด หรือลอกเลียนมาจากหนังสือญี่ปุ่นเล่มหนึ่งที่แต่งขึ้นในปี ๒๕๑๙ ต่อมาในปี ๒๕๓๒ ก็มีการแปลหนังสือเรื่อง "คำให้การของเซอิจิ โยชิดะ" (the testimony of Seiji Yoshida เป็นภาษาเกาหลี แล้วก็เผยแพร่ออกมาตามสื่อฯ ต่างๆ เนื้อหาในหนังสือเล่มนั้นก็บอกเล่าเรื่องราวของหญิงชาวเกาหลีใต้ ที่ถูกบังคับให้เป็นเครื่องบำเรอกามของทหารญี่ปุ่นในสมัยนั้น สร้างความไม่พอใจให้ชาวเกาหลีใต้เป็นอย่างมาก

ต่อมา เมื่อปี ๒๕๓๖ รัฐบาลญี่ปุ่นก็ตีพิมพ์หนังสือเล่มหนึ่งชื่อ "testimonies the Kono Statement" เพื่อเป็นการยืนยันว่า มีการข่มขู่บังคับลักพาตัวผู้หญิงมาเป็นเครื่องบำเรอกามในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองนั้นจริง นั่นแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลญี่ปุ่นในสมัยนั้นมีความจริงใจที่จะยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในอดีต ก็ถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความเสียใจและการขอโทษกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว จากการกระทำของคนในรุ่นก่อน แต่จู่ๆ เมื่อปี ๒๕๕๐ (๒๐๐๗) รัฐบาลชุดใหม่ของญี่ปุ่น ได้มากลับคำและบอกว่า ไม่มีหลักฐานใดๆ ยืนยันว่ากองทัพของญี่ปุ่นหรือเจ้าหน้าที่ทางทหารได้ใช้กำลังฉุดบังคับผู้หญิงเหล่านั้นเลย ผู้หญิงเหล่านั้นเป็นหญิงบริการ (โสเภณี) ต่อมาเมื่อปี ๒๕๕๗ (2014) รัฐบาลญี่ปุ่นได้สั่งให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบรายงานปี ๒๕๕๐ ใหม่ และนำไปสู่การออกแถลงการณ์ว่ารัฐบาลยอมรับความจริงตามที่เคยระบุไว้ใน Kono Statement เมื่อปี ๒๕๓๖ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดทางไปสู่การเจรจายุติความขัดแย้งกับเกาหลีใต้ให้ได้

มาดูผู้ที่อยู่เบื้องหลังแผนทำให้เกาหลีใต้กับญี่ปุ่นทะเลาะกัน เพราะเรื่องในอดีตที่น่าจะจบลงไปแล้วนั้นบ้าง เมื่อปี ๒๕๕๓ มีการสร้างอนุสาวรีย์หญิงบริการ (Comfort women) ขึ้นเป็นครั้งแรกในรัฐนิวเจอซี่ ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อสะท้อนเหตุการณ์หรือการกระทำที่ทหารญี่ปุ่น บังคับหญิงเกาหลีใต้เป็นเครื่องบำเรอกามของตนในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน (ตัวเลขนี้เกาหลีใต้และสหรัฐฯ เขียนขึ้นมาเอง) ต่อมาในปี ๒๕๕๖ ก็มีการก่อสร้างรูปปั้นหญิงบริการขึ้น ที่สวนสาธารณะเกลนเดล (Glendale) ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ขึ้นมาอีก และเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ก็มีการสร้างอนุสาวรีย์ Comfort women ขึ้นมาอีกครั้ง ใน Southfield, Michigan ประเทศสหรัฐฯอเมริกา โดย ที่เกาหลีใต้ก็มีอนุสาวรีย์ Comfort women อยู่หลายแห่งเช่นกัน

และแล้วรัฐบาลอเมริกาก็เริ่มก้าวออกมาจากหลังฉาก โดยปีที่แล้ว วุฒิสมาชิกของสหรัฐฯ ได้เสนอกฎหมายฉบับหนึ่งเพื่อเรียกร้องให้ทางรัฐบาลของสหรัฐฯ ออกมาตรการบางอย่างเกี่ยวกับกรณีการบังคับผู้หญิงชาวเกาหลีใต้เป็นเครื่องมือบำเรอกามของทหารญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง และสภาก็ได้ผ่านกฎหมายดังกล่าวแล้วด้วย โดยเรียกร้องให้ทางญี่ปุ่นออกมาแสดงการขอโทษต่อเหยื่อชาวเกาหลี ซึ่งทางญี่ปุ่นก็ได้ปฏิบัติตาม แต่ปัญหามันไม่ได้หยุดอยู่แค่นั้นนะสิ ทางเกาหลีได้เรียกร้องค่าเสียหายด้วยเป็นเงิน ๓๖๔ ล้านดอลล่าร์ (ประมาณหนึ่งหมื่นกว่าล้านบาท) ญี่ปุ่นจ่ายให้ได้อยู่แล้ว ทางญี่ปุ่นได้ให้เงินช่วยเหลือถึง ๘๐๐ ล้านดอลล่าร์ (ประมาณ ๒๕,๐๐๐ กว่าล้านบาท) พร้อมแพ็กเก็จเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับเกาหลีใต้ด้วย และในปี 1994

ทางญี่ปุ่นก็ได้ตั้งกองทุน Asian Women's Fund (AWF) ขึ้นมาเพื่อจ่ายเงินชดเชยให้กับผู้หญิงชาติต่างๆ ที่เคยเป็น Comfort women ของทหารญี่ปุ่นมาก่อนรวมทั้งครอบครัวของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วด้วย ซึ่งได้มีชาวต่างชาติและชาวเกาหลีหลายร้อยรายไปรับเงินดังกล่าว แต่จู่ๆ ก็มี NGO ของเกาหลีใต้ (Chongdaehyop) ออกมาคัดค้านไม่ให้เหยื่อเหล่านั้นไปรับเงินชดเชยจากญี่ปุ่นอีก อ้าว! จะเอาอย่างไรอีกหละนี่ ในปี ๒๕๔๑ (1998) ศาลญี่ปุ่นมีคำสั่งให้รัฐบาลญี่ปุ่นจ่ายเงินชดเชยให้กับผู้หญิงเหล่านั้น เพิ่มขึ้นเป็น ๒,๓๐๐ ดอลล่าร์ต่อคน (ปัจจุบันตกที่ $๓,๓๒๘ ก็ประมาณแสนกว่าบาท) จากเดิมที่กำหนดไว้ให้ $๒๐๐ เหรียญ สำหรับผู้ที่ยังมีชีวิต $๑,๖๕๐ สำหรับผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว และ $๒,๐๐๐ สำหรับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ (พิการ)

จริงๆ แล้ว ปัญหามันก็อยู่เฉพาะที่ญี่ปุ่นกับเกาหลีเท่านั้น แล้วอเมริกามาเกี่ยวอะไรด้วย? มีหลายเรื่องทั้งการค้า การเมือง ผลประโยชน์ที่ไม่ลงตัว ต้องไล่ย้อนตั้งแต่ช่วง ๒๕๓๖ หรือ ๒๕๕๐ มาโน่นอ่ะ ไม่ไหวยาวไป แต่ที่เห็นได้ชัดปัญหาหนึ่งก็คือช่วงหลายปีก่อน มักจะมีข่าวปรากฏตามสื่อฯ ต่างๆ ว่า ทหารสหรัฐฯ ข่มขืนผู้หญิงญี่ปุ่น หรือนักศึกษาญี่ปุ่นอยู่เรื่อยๆ แล้วก็เกิดการประท้วงขับไล่ทหารสหรัฐฯ ให้ออกไปจากญี่ปุ่น ไม่ให้สหรัฐฯ มาตั้งค่ายทหารในญี่ปุ่นอีก พอเรื่องนี้เงียบไปแล้วก็มีเรื่อง Comfort women ของเกาหลีใต้ ที่มีอเมริกาอยู่เบื้องหลังโผล่ขึ้นมาแทน มันดูแปลกไหมหละ?

๒.) อีกกรณีหนึ่งที่จีนและเกาหลีใต้ไม่พอใจญี่ปุ่นก็คือ เรื่องที่พวกนักการเมือง และรัฐบาลของญี่ปุ่น ชอบไปคารวะ หรือแสดงความเคารพต่อเหล่าวิญญาณทหารญี่ปุ่นที่เสียชีวิต ที่ศาลเจ้ายะซุกุนิ ซึ่งสร้างขึ้นในปี ๒๔๑๒ และได้รับการบูรณะเรื่อยมา

ศาลเจ้ายะซุกุนิ (Yasukuni Shrine) ตั้งอยู่ที่เขตชิโยะดะ กรุงโตเกียว สร้างขึ้นครั้งแรกในยุคเมจิ ปี พ.ศ. ๒๔๑๒ ตามความเชื่อของลัทธิชินโต มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่ระลึกถึงผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์สงครามกลางเมือง (สงครามโบะชิง) ระหว่างกองกำลังผู้สนับสนุนรัฐบาลโชกุนโทะกุกะวะ กับกองกำลังจักรพรรดินิยมของญี่ปุ่น หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยังถูกใช้เป็นที่สถิต ของเหล่าดวงวิญญาณของทหารญี่ปุ่นที่สละชีพในสงคราม (ข้อมูลจากวิกิพีเดีย) โดยฝ่ายจีนมองว่าศาลเจ้าแห่งนี้เป็นสัญลักษณ์ของลัทธินิยมทหารของญี่ปุ่นในอดีตเพราะญี่ปุ่นเคยใช้ทหารบุกรุกจีนและเกาหลีมาแล้ว และมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของความโหดร้ายทางสงคราม แต่ในด้านการท่องเที่ยวนั้น ศาลเจ้ายะซุกุนิเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้าชม และมีการจัดงานฉลองเกือบทั้งปี

๓.) เรื่องข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะเซ็งกะกุ (ภาษาญี่ปุ่น) หรือหมู่เกาะเตียวหยู (ภาษาจีน) ซึ่งอยู่ทางทะเลจีนตะวันออก ได้กลายเป็นข้อพิพาทในการอ้างกรรมสิทธิ์ที่ยาวนานมาก งานนี้สหรัฐฯ ก็มีเอี่ยวด้วย ปัจจุบันนี้มีคู่กรณีอยู่ด้วยกัน ๓ ฝ่ายคือ จีน - ญี่ปุ่น - ไต้หวัน งานนี้อเมริกาเชียร์ไต้หวัน

ข้อสังเกตการเจรจา ๓ ฝ่าย ระหว่าง จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่นครั้งนี้พบว่า ไม่มีไต้หวันเข้าไปเอี่ยวด้วย เพราะจีนบอกว่าไต้หวันคือส่วนหนึ่งของจีน ซึ่งแสดงให้เห็นแล้วว่าทั้งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ก็ไม่กล้าเถียงในแง่นั้นถือว่าเป็นเรื่องระหว่างจีนกับไต้หวัน แต่ที่แปลกก็คือว่าทั้ง ๓ ประเทศนี้เริ่มจะแท็คทีมกันได้แล้ว โดยเลียนแบบการเจรจาสันติภาพ ๔ ฝ่ายที่กรุงมินส์ กรณีวิกฤตยูเครนนั่นเอง เลียนแบบยังไง? ก็เขี่ยอเมริกาออก

นอกวงประชุมนะสิครับ ขืนให้เข้ามาเอี่ยวด้วยเชื่อเหอะ ข้อพิพาทต่างๆ ไม่มีทางคุยกันจบหรอก ทั้ง ๓ ประเทศก็เลยตกลงกันว่า งานนี้ไม่เอาอเมริกานะขอคุยกัน ๓ ฝ่ายดีฝ่า ดังนั้นสื่อฯ ฝั่งตะวันตกจึงพยายามเอาเรื่องข้อพิพาทระหว่างประเทศเหล่านี้ ออกมานำเสนอให้กลายเป็นเรื่องราวใหญ่โตอยู่เรื่อยๆ เพื่อทำให้เหมือนกับว่าสถานการณ์มันลุกลามใหญ่โต จนคู่กรณีไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยกันเองแล้ว จะได้เปิดทางให้อเมริกาเข้ามามีเอี่ยวด้วย แต่งานนี้เขารู้ทัน ก็เลยไม่ให้เข้าร่วมวงด้วยอ่ะ

"The Eyes"

13/03/2558

เอ เอฟพี – อนุสาวรีย์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่ออุทิศให้กับทาสบำเรอกามในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในพื้นที่ชานเมืองของสหรัฐฯ ได้เปิดตัวแล้ววานนี้ (๓๐) ถือเป็นชัยชนะครั้งล่าสุดของชาวอเมริกันเชื้อสายเกาหลี ต่อข้อพิพาททางประวัติศาสตร์กับญี่ปุ่น

หลังจากการรณรงค์และการระดมทุน โดยกลุ่มนักเคลื่อนไหวชาวอเมริกันเชื้อสายแดนกิมจิ ศูนย์ราชการของเทศมณฑล แฟร์แฟกซ์ ในมลรัฐเวอร์จิเนีย ได้เปิดตัวประติมากรรม รูปผีเสื้อ ๒ ตัว และหินที่มีแผ่นเหล็กจารึกข้อความ เพื่อเป็นเกียรติให้แก่เหล่าสตรีที่ถูก เรียกว่า “สตรีเพื่อการผ่อนคลาย” จำนวนราว ๒๐๐,๐๐๐ คนจากเกาหลี และชาติอื่นๆ ที่ถูกบังคับให้ไปเป็นโสเภณีในซ่อง เพื่อบำเรอทหารกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่น

รูปปั้นนี้ ตั้งอยู่บนเนินสนามหญ้าของตึกที่ทำการรัฐบาลสหรัฐฯ บรรดาผู้เข้าร่วมงาน ได้ปล่อยฝูงผีเสื้อและร่วมกันขับร้องเพลงพื้นบ้านของแดนโสมที่ชื่อว่า “อารีรัง”

นักเต้นรำหญิงในชุดประจำชาติเกาหลีร้องไห้ ขณะร่ายรำไปรอบๆ แผ่นจารึกข้อความร้องขอ “สันติภาพและความยุติธรรมอันเป็นนิรันดร์” ให้แก่สตรีเพื่อการผ่อนคลาย

คณะกรรมการบริหารเทศมณฑล แฟร์แฟกซ์ แถลงว่า “อนุสาวรีย์ แห่งนี้จะเป็นเครื่องเตือนใจไปตราบนานเท่านาน และเป็นการปฏิญาณต่อโลกใบนี้ว่า ทุกอาชญากรรมทางมนุษยธรรม เช่น การค้ามนุษย์ จะไม่ถูกละเว้นโทษและเพิกเฉย”

matichon Online
www.matichon.co.th

วันที่ ๐๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๐๙:๑๕:๕๙ น.

สุดสลด อดีตหญิงบำเรอกามคับแค้น “ชีวิตนรก” ถูกทหารญี่ปุ่น ๕๐ นาย ขืนใจทุกวัน ทุกวันนี้อยากตาย!

สำนักข่าวต่างประเทศ เดลี เมล์ รายงานว่า นางลี อ๊ก ซอน อดีตหญิงบำเรอกองทัพญี่ปุ่น หรือ “Comfort Woman” ชาวเกาหลีใต้ วัย ๘๗ ปี ได้ออกมาฟ้องร้องรัฐบาลญี่ปุ่น และเรียกเงินชดเชยจำนวน ๑๖ ล้านยูโร หรือราว ๖๐๔ ล้านบาท สำหรับความทุกข์ทรมานที่ได้รับ จากการถูกบังคับให้เป็นหญิงบำเรอของกองทัพญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ภายหลังที่ญี่ปุ่นออกมากล่าวว่า ผู้หญิงพวกนี้ไม่ได้ถูกบังคับและขายร่างกายของพวกเธอเองเพื่อเงิน นอกจากนี้อดีตหญิงบำเรอคนอื่นๆ อีก ๑๑ คน ก็ออกมาร่วมฟ้องเรียกเงินชดเชยเป็นเงิน ๑.๓ ล้านยูโร อีกด้วย

รายงานระบุว่า นางลี อ๊ก ซอน ได้เล่าถึงอดีตของเธอว่า เธอถูกฉุดและถูกบังคับให้เป็นหญิงบำเรอกองทัพเมื่อตอนอายุ ๑๕ ปี โดยถูกคุมตัวให้อยู่ในค่ายทหารที่ เมืองเยี่ยนจิง ประเทศจีน ซึ่งอยู่ใกล้กับพรมแดนเกาหลีเหนือ ที่นั่นนางลีได้พบกับเด็กสาวๆ มากมายที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศและถูกทารุณกรรม โดยนางลีต้องรับใช้ทหารญี่ปุ่นถึง ๕๐ นายต่อวัน เป็นเวลาถึง ๓ ปี เธอกล่าวว่า **“มันเป็นเรื่องที่เจ็บปวดมากและลำบากมากๆ ที่ต้องยืนหยัด มีชีวิตอยู่ ขณะที่หลายต่อหลายคนฆ่าตัวตาย ทั้งกระโดดน้ำตายและไปที่ภูเขาเพื่อแขวนคอ”**

นอกจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศแล้ว นางลียังเล่าว่าเธอยังโดนทหารญี่ปุ่นตบตีโดยเธอกล่าว “พวกเขาบอกกับฉันว่า ฉันเป็นผู้หญิงอวดดีและเขาก็จะฆ่าฉัน พวกเขาตบเตะและทุบตีฉัน ยิ่งเป็นทหารยศสูงเท่าไหร่พวกเขาก็ยิ่งอำมหิตมากเท่านั้น” โดยครั้งหนึ่งนางลีเคยพยายามที่จะหนีออกจากค่าย แต่เธอถูกจับได้ และผู้คุมค่ายก็ใช้มีดฟันที่แขนของเธอ ซึ่งได้กลายเป็นแผลเป็นติดตัว

นอกจากนี้การถูกทารุณที่ค่ายนั้น มีผลกระทบต่อสุขภาพของเธอไปทั้งชีวิต โดยเธอสูญเสียประสาทการรับรู้ต่างๆ และยังไม่สามารถมีลูกได้อีกด้วย เธอกล่าวว่า **“ฉันสูญเสียการมองเห็น การได้ยิน รวมถึงฟันที่หลุดออกไปตอนโดนซ้อม”** ปัจจุบัน นางลีอาศัยอยู่ใน **“บ้านแห่งการแบ่งปัน”** หรือ **“House of Sharing”** ซึ่งเป็นศูนย์พิเศษสำหรับหญิงบำเรอทหารที่รอดชีวิต

รายงานระบุว่า ตลอด ๒๐ ปีที่ผ่านมา หลังสงครามสิ้นสุดลง ญี่ปุ่นได้ออกมาตระหนักถึงความทุกข์ทรมานของผู้หญิงกลุ่มนี้ และในปี 1993 เลขานุการหัวหน้าคณะรัฐมนตรี นายโยเฮอิ โคโน ได้แถลงการณ์ขออภัยสำหรับความทุกข์ทรมาน และบาดแผลทางใจที่พวกเธอได้รับ

แต่เมื่อปีที่แล้ว รัฐบาลชินโซ อาเบะ กล่าวว่า พวกเขาจะพิจารณาการแถลงการณ์ขออภัยใหม่ โดยชี้ว่ารัฐบาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจับตัวหญิงสาว และบังคับให้เป็นหญิงรับใช้ในค่าย อีกทั้งยังอ้างว่าเงินชดเชยนั้นถูกจ่ายให้เกาหลีใต้ไปแล้วในปี 1965 โดยเป็นส่วนหนึ่งของสนธิสัญญาระหว่างญี่ปุ่นและเกาหลี แต่เกาหลีใช้เงินส่วนใหญ่ที่ได้รับไปในโครงการขั้นพื้นฐานต่างๆ มากกว่าให้เป็นเงินชดเชยแก่หญิงบำเรอที่รอดชีวิต

โดยนางยู ฮีนัม วัย ๘๘ ปี อดีตหญิงบำเรออีกคนหนึ่งที่อาศัยในบ้านแห่งการแบ่งปัน ได้ออกมาวิพากษ์ทัศนคติของญี่ปุ่นที่มีต่ออดีตหญิงบำเรอ เธอกล่าวว่า **“อาเบะไม่ได้ตระหนักเลยว่า พวกเราถูกบังคับให้มาเป็นทาสกาม เขาบอกว่าพวกเราได้เงินและทำอย่างเต็มใจ พวกเราโกรธมากจริงๆ คำพูดของเรากลายเป็นคำโกหก เพราะพวกเขาบอกว่าเขาไม่ได้ทำอะไรเลย ดังนั้นเราจะทำการฟ้องร้อง”**

นอกจากนี้ นางยูยังได้เล่าประสบการณ์อันเศร้าสลดของเธออีกว่า **"มันเป็นเรื่องเจ็บปวดใจมากจริงๆ พวกเขาทุบตีเรา มันน่าอนาถใจมาก ผู้หญิงเกาหลีได้รับการปฏิบัติเหมือนพวกเราไม่ใช่มนุษย์ พวกเขาปฏิบัติกับเราเหมือนเราเป็นเพียงสุนัข"**

เช่นเดียวกับหญิงคนอื่นๆ ยู ปกปิดอดีตอันน่าอับอายของเธอกับครอบครัว แต่หลังจากที่เธอได้พูดความจริงออกไปแล้ว เธอกล่าวว่า **"ลูกๆ ของฉันบอกว่าพวกเขารู้สึกอับอาย ดังนั้นตอนนี้ฉันอยากจะตายๆ ไปเร็วๆ"**

ทั้งนี้ เวลาสำหรับอดีตหญิงรับใช้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่จะเรียกร้องความยุติธรรมกำลังจะหมดไป เพราะตอนนี้มีเพียง ๔๙ คนที่รอดชีวิตเท่านั้น และอายุเฉลี่ยของพวกเธอนั้นก็เกือบๆ ๙๐ ปี ดังนั้นเวลาของพวกเธอจึงเหลือน้อยเต็มที

<u>นายกญี่ปุ่นเยือนอเมริกา</u> สำนักข่าวต่างประเทศรายงานจากกรุงวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๒๙ เม.ย. ๕๘ ว่า ประธานาธิบดี บารัค โอบามา แห่งสหรัฐ แถลงข่าวร่วมกับนายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ที่เดินทางมาเยือนสหรัฐที่ทำเนียบขาวกรุงวอชิงตันว่า ความเป็นพันธมิตรที่แน่นแฟ้นระหว่างสหรัฐกับญี่ปุ่นไม่ควรจะถูกมองจากจีนว่าเป็นภัยคุกคาม ในทางกลับกันเขายอมรับว่าทั้งสหรัฐและญี่ปุ่นต่างก็กังวลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของจีนในเขตทะเลจีนใต้ซึ่งเป็นพื้นที่พิพาท เช่น การสร้างทางวิ่งของเครื่องบินและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ บนแนวหินปะการังในเขตทะเลจีน ซึ่งจีนอ้างกรรมสิทธิ์ แต่เขาก็เคยกล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่าเห็นด้วยที่จีนหันมาใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ปัญหา

ประธานาธิบดี โอบามา กล่าวอีกว่า สหรัฐกับญี่ปุ่นต่างเห็นด้วยกับเสรีภาพของการเดินเรือเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ แนวทางสันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยไม่มีการบีบบังคับ

นอกจากนั้นแล้วประธานาธิบดีสหรัฐกล่าวว่า ไม่ได้คัดค้านแต่อย่างใดกับการตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย (เอไอไอบี) ของจีน แต่ย้ำว่าเอเชียจำเป็นที่จะต้องมีมาตรฐานสูงและความโปร่งใส

ส่วน นายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น กล่าวว่า ในส่วนลึกแล้วรู้สึกเจ็บปวดกับเรื่องหญิงบำเรอชาวเอเชียในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งได้รับแต่ความเจ็บปวดที่ไม่อาจบรรยายได้ รวมถึงความเจ็บปวดของการตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ แต่ก็ไม่ได้พูดว่าเขาจะกล่าวขอโทษแต่อย่างใด

นายกฯ ญี่ปุ่นกล่าวสำนึกผิดสมัยสงครามโลก แต่ไม่ขอโทษ

นายกรัฐมนตรี ชินโซ อาเบะ เป็นผู้นำญี่ปุ่นคนแรกที่ได้กล่าวสุนทรพจน์ในสภาคองเกรสของสหรัฐ และเขากล่าวแสดงความสำนึกผิดต่อการกระทำของญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง แต่ไม่มีคำขอโทษ ทำให้หลายฝ่ายผิดหวัง

นายกรัฐมนตรีอาเบะฯ กล่าวสุนทรพจน์ด้วยภาษาอังกฤษต่อสภาคองเกรสของสหรัฐเมื่อวันพุธ หลังจากได้ไปวางพวงหรีดไว้อาลัยที่อนุสรณ์สถานสงครามโลกครั้งที่สอง เขากล่าวต่อที่ประชุมสภาว่า ประวัติศาสตร์

เป็นเรื่องยากลำบาก สิ่งที่ทำไปแล้วไม่อาจแก้ไขได้ และด้วยความสำนึกผิดในหัวใจ ผมได้ยืนสงบนิ่งภาวนาอยู่ที่นั่นพักหนึ่ง และในนามของประเทศญี่ปุ่นและประชาชนชาวญี่ปุ่น ผมขอแสดงความเคารพอย่างลึกซึ้งชั่วกัลปาวสาน แก่ดวงวิญญาณของชาวอเมริกันทุกคนที่เสียชีวิตในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

นอกจากนี้เขาบอกด้วยว่า เรายังคงแบกความรู้สึกเสียใจอย่างยิ่งต่อสงครามในอดีต การกระทำของเรา ได้สร้างความทุกข์ยากแก่ประชาชนในชาติเอเชีย เราต้องไม่ละสายตาจากอดีต และผมยังคงมีความรู้สึกต่อเรื่องนี้แบบเดียวกับนายกรัฐมนตรีคนก่อนๆ อย่างที่เป็นมา

และในที่ประชุมสภา มีสตรีที่เป็นทาสกามารมณ์สมัยสงครามโลกเข้าร่วมฟังคำกล่าวสุนทรพจน์ของนายอาเบะด้วย โดย ลี ยอง - โซ ชาวเกาหลีใต้วัย ๘๗ ปี หนึ่งในสตรีชาวเอเชียราว ๒ แสนคนที่ถูกบังคับให้บำเรอความสุขทางเพศแก่ทหารญี่ปุ่น ได้รับเชิญจาก ไมค์ ฮอนดะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคเดโมแครต ให้เข้าร่วมฟัง

ถ้อยคำที่อาเบะเลือกใช้กล่าวถึงสงคราม เป็นสิ่งที่ถูกจับตาอย่างมากจากหลายฝ่าย ที่อยากเห็นเขากล่าวขอโทษอย่างเป็นทางการ ต่อความโหดร้ายของกองทัพญี่ปุ่นในอดีต แต่กลับไม่มีคำขอโทษ และยังไม่มีการกล่าวถึงเหยื่อที่ตกเป็นทาสกามารมณ์

นายฮอนดะ กล่าวแสดงความไม่พอใจต่อถ้อยแถลงของอาเบะ โดยบอกว่ามันเป็นเรื่องน่าตกใจและน่าละอาย ที่อาเบะยังคงหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบของรัฐบาล ต่อการกระทำโหดร้ายทารุณอย่างเป็นระบบที่เกิดขึ้นภายในกองทัพญี่ปุ่น

นอกจากนี้ ทั้งเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ ต่างแถลงประณามผู้นำญี่ปุ่นที่ไม่ได้กล่าวขอโทษเรื่องทาสกามารมณ์ โดยเกาหลีใต้ระบุว่า เสียใจอย่างมากที่ถ้อยแถลงของนายอาเบะขาดคำโทษอย่างจริงใจ และเป็นการปล่อยโอกาสทองที่จะสร้างความปรองดองกับชาติเพื่อนบ้านให้หลุดมือไป ส่วนเกาหลีเหนือระบุมีเพียงพวกอันธพาลที่ไร้ศีลธรรม ไร้จิตสำนึก และป่วยทางจิตเท่านั้น สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้

บทบาทของเจ้าชายญี่ปุ่น กับ ประวัติศาสตร์ สงครามมหาเอเชียบูรพา

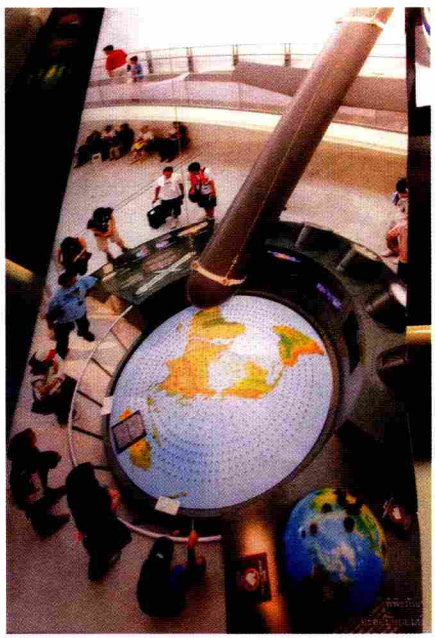

(อดีตแห่งความขมขื่น ภาพความหลังที่ทุกคนพยายามจะลืมเลือนและต้องการเปลี่ยนแปลงให้ดำกลับกลายเป็นขาว เรื่องราวแห่งอดีตสงครามมหาเอเชียบูรพา ที่ไม่ว่าจะผ่านมากี่ยุคกี่สมัย ก็ยังคงเป็นประเด็นเผ็ดร้อนและสร้างความเจ็บแค้น เมื่อถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงทุกครั้งไป)

มกุฎราชกุมารญี่ปุ่นร้องคืน “ความถูกต้อง” ให้ประวัติศาสตร์สงครามโลก

ในเดือนสิงหาคมปีนี้ ถือเป็นครบรอบ ปีที่ ๗๐ แห่งการสิ้นสุดสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดูจะมีความเหมาะสมที่สุดในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับประเด็น การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในบทเรียนหน้าประวัติศาสตร์ ของโรงเรียนในญี่ปุ่น

ขณะที่ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ยังเป็นเดือนแห่งวันพระราชสมภพ ปีที่ ๕๕ ของเจ้าชายนารุฮิโตะ มกุฎราชกุมารแห่งญี่ปุ่น ทำให้รัชทายาทลำดับที่ ๑ ของราชวงศ์ญี่ปุ่นทรงใช้โอกาสนี้มีพระดำรัสเกี่ยวกับกรณีความขัดแย้งในเรื่องนี้อย่างจริงจังเป็นครั้งแรก

โดยมกุฎราชกุมารญี่ปุ่น มีพระดำรัสในวันคล้ายวันพระราชสมภพ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาว่า ประวัติศาสตร์ คือสิ่งสำคัญที่จะทำให้เราได้มองย้อนกลับไปสู่อดีต และมองดูสิ่งเหล่านั้นอย่างอ่อนน้อม

"แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ได้มีประสบการณ์หรือเคยสัมผัสกับเหตุการณ์สงครามในอดีตที่ผ่านมาโดยตรง แต่ข้าพจ้ากลับมีความคิดเห็นว่า ประวัติศาสตร์และภาพความทรงจำในเรื่องของอดีตที่เกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่ ๒ กำลังจะถูกลบให้เลือนหายก็เป็นได้ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องหันกลับไปย้อนมองอดีตด้วยความอ่อนน้อมอีกครั้ง พร้อมกับนำเสนอข้อมูลเรื่องราวที่มีแต่ความถูกต้อง ให้ส่งผ่านไปสู่ชนรุ่นหลังอย่างสง่าผ่าเผย แม้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้เรารู้สึกเจ็บปวดก็ตามที"

"น่าเจ็บปวดเหลือเกินที่ชีวิตอันมีค่ามากมาย ต้องพบกับความสูญเสียมากมาย คนจำนวนมากบนโลกรวมทั้งญี่ปุ่น ต้องทุกข์ทรมานและโศกเศร้าเป็นอันมาก ขณะเดียวกัน สิ่งสำคัญคือเราจะต้องไม่ลืมผู้ที่เสียชีวิตในสงคราม และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องซึมซับกับภาพอดีตของเราอย่างลึกซึ้ง เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ความโหดร้ายของสงครามเกิดขึ้นซ้ำรอยอีก รวมไปถึงเพื่อเป็นการทำนุบำรุงความรัก และสันติภาพให้ยังอยู่บนโลกนี้ต่อไปด้วย"

ทั้งนี้ การมีพระดำรัสในเรื่องประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ ๒ ของเจ้าชายนารุฮิโตะ มกุฎราชกุมารแห่งญี่ปุ่นครั้งนี้ ถือเป็นการออกมาแสดงบทบาทต่อสังคมเป็นครั้งแรกของพระองค์ ในฐานะพระราชวงศ์ญี่ปุ่นท่ามกลางความไม่สบายพระทัย ต่อความสัมพันธ์ของญี่ปุ่นและประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย หลังจากที่ก่อนหน้านี้ทางด้านนายกรัฐมนตรี ชินโซ อาเบะ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ๑๖ คน ขึ้นมาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี ในการจัดงานครบรอบ ๗๐ ปี แห่งการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒

เตือนสติ "ชินโซ อาเบะ"

แม้ว่าพระดำรัสของมกุฎราชกุมารแห่งญี่ปุ่นครั้งล่าสุด อาจดูเหมือนเป็นข้อความที่เรียบง่าย และดูไม่แข็งกร้าว แต่ก็ถือว่าเป็นข้อความที่สำคัญ และเป็นสิ่งเดียวที่จะมาช่วยปกป้องญี่ปุ่นให้รอดพ้นจากการถูกตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างจีนและเกาหลี รวมถึงมิตรประเทศที่กำลังจับตามองประเด็นนี้อย่างใจจดใจจ่อ ที่สำคัญ หลายฝ่ายได้ออกมาตีความว่าการแสดงพระดำรัสของเจ้าชายญี่ปุ่นในครั้งนี้มีความหมายที่ถูกซ่อนอยู่ด้วย

ความหมายที่ว่านี้ก็คือ เป็นการส่งข้อความเตือนสติมายังผู้นำรัฐบาลอย่าง นายชินโซ อาเบะ ให้ลดความแข็งกร้าว ต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา ในบทเรียนประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่นลงมาจากเดิม เพราะตัวของนายกรัฐมนตรี ชินโซ อาเบะ เรียกว่าเป็นผู้ที่ยังคงยึดติดกับลัทธิชาตินิยม ที่ยังคงศักดิ์ศรีแห่งกองทัพแดนอาทิตย์อุทัย โดยไม่ค่อยสนใจต่อคำทัดทานในการเปลี่ยนเนื้อหาประวัติศาสตร์ในบทเรียน แม้ว่าหลายชาติพันธมิตรจะออกมาแสดงความเห็นในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ด้วยเหตุนี้ จึงอาจเรียกได้ว่าเป็นพระปรีชาสามารถของเจ้าชายแห่งญี่ปุ่นอย่างแท้จริง ที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงความคิดของผู้นำรัฐบาลญี่ปุ่น โดยพระองค์และราชวงศ์ไม่จำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซง หรือยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง ให้ขัดต่อข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่นได้บัญญัติไว้แม้แต่น้อย

หากการนำเสนอมุมมองความคิดเห็นดังกล่าวของ เจ้าชายนารุฮิโตะ ประสบความสำเร็จ และทำให้ นายกรัฐมนตรี ชินโซ อาเบะ ลดความแข็งกร้าวลงมาได้ ไม่เพียงแต่จะสร้างภาพลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่นให้ดูดีในสายตาของชาติมหาอำนาจในโลก หรือช่วยรักษาความมั่นคงทางการเมืองในประเทศญี่ปุ่นไว้ได้เท่านั้น แต่ยังมีประเด็นสำคัญคือ เรื่องราวเหล่านี้ยังถือได้ว่ามีความหมายต่อราชวงศ์ญี่ปุ่น อีกด้วย

(ขอบคุณ ข้อมูลเรื่อง: จาก บุญชัย เลิศวิทยาประดิษฐ์ ; ภาพ: จาก EPA/ Profile , Reuters/ Profile : นิตยสาร WHO ? PEOPLE & LIFESTYLE MAGAZINE, ISSUE 184 - 16 APRIL , 2015)

แนวคิดส่งท้าย

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง แม้จะยังคงมีมาโดยต่อเนื่องในรูปแบบต่างๆ และหลายกรณี ใช้วิธีการรุนแรงทางการทหาร การก่อการร้าย การประหารชีวิตตัวประกันที่เป็นพลเรือน การตอบโต้ทางการเมืองกัน ด้วยความตึงเครียด ฯลฯ ในการแก้ปัญหา เป็นเหตุก่อให้เกิดความวิตกกังวล ตื่นตระหนก ส่งผลกระทบทั้งทาง เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมโดยทั่วไป ดังเช่นกรณีของประเทศยูเครน ที่ส่งผลเป็นข้อพิพาท ระหว่างกลุ่มประเทศมหาอำนาจตะวันตกกับรัสเซีย กรณีประเทศซีเรีย หรือกรณีพิพาททะเลจีนใต้ของประเทศในเอเชีย ฯลฯ ที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า อาจเป็นชนวนเหตุให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๓ ขึ้นได้นั้น นานาชาติต่างพยายามสนับสนุนแสวงหาแนวทางเพื่อสร้างสันติภาพให้แก่โลก หรือการใช้สันติวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพราะโลกตระหนักถึงพิษภัย ความสูญเสียทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน รวมทั้งผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ๒ ที่ผ่านมา ซึ่งสงครามโลกครั้งที่ ๑ จำกัดวงอยู่เฉพาะในทวีปยุโรปเป็นสำคัญเท่านั้น แต่ครั้นเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ นับได้ว่าสงครามได้ขยายตัวลุกลามไปทั่วโลกอย่างแท้จริง ประชาชนทุกคนล้วนต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาวุธที่ใช้ประหัตประหารกัน ก็ใช้พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แข่งขันกันผลิตอาวุธร้ายแรงใหม่ที่มีอำนาจทำลายล้างสูงกว่าเมื่อครั้งสงครามในอดีต ผลกระทบที่ตามมาของทั้งสองฝ่ายจึงสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการสูญเสียชีวิตซึ่งมิใช่แต่เพียงทหารเท่านั้น แต่รวมถึงการที่ได้ทำลายล้างชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ทั้ง สตรี เด็ก และคนชรา ที่ไม่เคยรู้จักหรือไม่เคยมีความแค้นเคืองกันมาก่อนเลย เป็นจำนวนมากที่สุดถึงกว่า ๖๐ ล้านคน (สูงกว่าสงครามโลก

ครั้งที่ ๑ ที่มีผู้เสียชีวิตทั้งหมดเกือบ ๑๐ ล้านคน) มูลค่าความเสียหายมากมายที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ไม่นับปัญหาเศรษฐกิจ และสงครามจากผลของสงคราม ทั้งสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ความขาดแคลน การว่างงาน และสภาพสังคมที่มีคนได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพเป็นจำนวนมาก ซึ่งล้วนเป็นผลกระทบระยะยาวของทั้งประเทศผู้ชนะและแพ้สงคราม ดังนั้นจากบทเรียนสงครามโลกในอดีตจึงส่งผลให้โลกตกอยู่ในสภาวะแห่งความหวาดกลัว และพยายามแสวงหาแนวทางในการสร้างสันติภาพให้แก่โลก ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๓ ซึ่งจากพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีชีวภาพที่ก้าวหน้ามากขึ้น ย่อมส่งผลให้มีการแข่งกันผลิตอาวุธขีปนาวุธทางเคมีชีวภาพที่ร้ายแรง มีอำนาจทำลายล้างสูงกว่าเดิม มาใช้ประหัตประหารกัน จนแต่ละคนไม่มั่นใจว่าจะมีพื้นที่เหลือให้ผู้คนในโลก รวมทั้งตนเองเหลือรอดชีวิตเป็นผู้ชนะ หรือยังมีที่ยืนหลังสงครามได้อีกหรือไม่

บันทึกประวัติศาสตร์การเริ่มต้นของสงครามโลกทั้งสองครั้งที่ผ่านมา จะเห็นว่ามีความละม้ายคล้ายคลึงกัน จนอาจเรียกได้ว่าเป็นกรณีประวัติศาสตร์ซ้ำรอย ซึ่งผลของสงครามแม้จะมีปัจจัยจากความต้องการผลประโยชน์ตอบแทนหรือความโลภ เป็นชนวนเหตุการณ์เกิดสงครามโลกแต่ละครั้งก็ตาม แต่ในที่สุดมีข้อควรพิจารณาว่ามีฝ่ายใดได้รับผลประโยชน์จากการบราฆ่าฟันกันอย่างทารุณโหดร้ายโดยแท้จริงเพียงใด เพราะไม่มีใครต้องการให้สงครามยืดเยื้อเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ภายหลังการเกิดสงครามแล้ว สงครามจะบานปลายขยายขอบเขตออกไป ทั้งที่เริ่มแรกดูเหมือนอยู่ภายในขอบเขตอันจำกัดก็ตาม ซึ่งการเข้าสู่สงครามจะไม่มีฝ่ายใดที่สามารถจะยอมรับความพ่ายแพ้ปราชัยได้เลย ดังนั้นความสูญเสียอย่างมากมายมหาศาลของทั้งฝ่ายชนะ หรือแพ้สงครามจึงไม่เป็นที่พึงประสงค์หรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้

การแสวงหาสันติภาพ (PEACE) เพื่อสันติสุขและความสงบในโลก จึงเป็นแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของมนุษยชาติได้อย่างคุ้มค่า ดีกว่าวิธีการใช้ความรุนแรงทางการทหารที่นำไปสู่สงคราม (WAR) หรือการก่อการร้าย ซึ่งจะนำมาซึ่งความสูญเสียทั้ง ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ค่าใช้จ่าย และผลกระทบระยะยาวด้านต่างๆ ภายหลังสงครามสิ้นสุดด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งนี้ขอเสนอแนวคิดเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้ -

๑. ทบทวนบทเรียนจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา โดยมีแนวทางดังนี้ -

๑. ๑ ปัญหาความขัดแย้งที่นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ ๑ นั้น ใช้ระยะเวลาเพียง ๓๗ วัน ก็กลายเป็นสงครามใหญ่ครั้งแรกของโลก ที่ยาวนานกว่า ๔ ปี ครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และทางการเมืองเกือบทั่วทั้งโลก ทำลายล้างชีวิตมนุษย์เป็นจำนวนมหาศาล ดังนั้น หากมีวัตถุประสงค์จะหลีกเลี่ยงสงครามโดยวิธีการอื่นๆ ที่มิใช่ความรุนแรงทางการทหารแล้ว ย่อมจะต้องใช้ ๓๗ วัน อันตรายดังกล่าว ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเร่งรัดดำเนินการเพื่อมิให้ปัญหาความขัดแย้งลุกลามบานปลาย

๑. ๒ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ สิ้นสุดลง นานาชาติได้พยายามแสวงหาแนวทางเพื่อรักษาสันติภาพให้แก่โลก โดยจัดตั้ง "องค์การสันนิบาตชาติ" ขึ้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศที่จะนำไปสู่สงครามโลกขึ้นได้อีก แต่ผ่านไปได้เพียงแค่ ๒ ทศวรรษ สงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็ได้อุบัติขึ้นอีก โดยขยายลุกลามไปทั่วโลกยืดเยื้อไปถึง ๖ ปี ก่อให้เกิดความสูญเสีย ทำลายล้างมนุษยชาติและเกิดความเสียหายแก่โลกมากกว่าสงครามครั้งก่อน อย่างมากมายมหาศาล

แนวทางการคลี่คลายสถานการณ์ความขัดแย้งในมิติสันติภาพ จำเป็นต้องมีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันอย่างเปิดกว้าง จริงใจ โดยยึดหลักความเสมอภาค ความเป็นธรรม ความเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติสำหรับปัญหาความขัดแย้ง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของประเทศเล็ก หรือประเทศใหญ่ เพราะอาจเป็นชนวนเหตุได้ด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งประเทศมหาอำนาจในโลกรวมทั้ง สหรัฐอเมริกา และ จีน นั้น แม้ต่างมีท่าทีในการประนีประนอมกัน แสวงหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาขัดแย้งต่างๆ อย่างสันติ มากกว่าการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งจะสร้างความสูญเสียอย่างมหาศาลแก่ทั้งสองฝ่าย โดยจีนเองยังเรียกร้องให้สหรัฐร่วมมือในการพัฒนาสันติภาพ และเพิ่มพูนความไว้วางใจกัน บนพื้นฐานของการมีผลประโยชน์ร่วมกันก็ตาม แต่ก็มีข้อควรคำนึงไว้ด้วยว่า ประเทศมหาอำนาจทุกราย ต่างพยายามใช้เครื่องมือทางการทหารเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ ทั้งทางการเมือง และเศรษฐกิจของตนเป็นสำคัญ และจะพยายามรักษาดุลยภาพแห่งอำนาจของตนด้วยแนวทาง หรือวิธีการเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตนอยู่เสมอ ดังเช่นประเทศญี่ปุ่น ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีปัจจุบัน ได้มีความพยายามเพิ่มบทบาททางการทหารในเวทีโลก ภายหลังการถูกลดบทบาทลงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ รวมทั้งบทบาทในองค์การสหประชาชาติอีกด้วย ส่วนการเจรจาประสานประโยชน์ในปัญหาขัดแย้งนั้นเป็นธรรมชาติของสังคมมนุษย์ ดังนั้นจึงควรระมัดระวังด้วยว่า ความขัดแย้งทางการทหารและยุทธศาสตร์ทางการทหาร อาจจะบานปลายขยายตัวจนกลายเป็นมหาสงครามไปได้ในที่สุด

๒. พยายามเลือกวิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด สำหรับสถานการณ์ความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกัน โดยไม่มองข้ามสภาพปัญหาหรือเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาใหญ่หรือเล็ก ที่อาจเป็นปัจจัยในการขยายความขัดแย้งให้ลุกลามต่อไปได้ ตรรกะในการเลือกใช้ “สันติวิธี” ที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดในการขจัดความขัดแย้ง ควรจะคำนึงถึงวิธีการที่ส่งผลกระทบน้อยน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยจะต้องได้รับการยอมรับและมีความเข้าใจภายใต้ความเสมอภาคและการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะต้องติดตามสถานการณ์ที่อ่อนไหว และพลวัตการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินการสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

มีข้อควรคำนึงด้วยว่า การใช้สันติวิธีโดยมิติทางศาสนานั้น ในอดีตได้เคยเกิด “สงครามครูเสด” ซึ่งเป็นสงครามศาสนาครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดมาแล้ว และปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ ปัญหาชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าตลอดจนความแตกต่างกันในศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือวิถีชีวิต ก็เคยก่อให้เกิดสงครามใหญ่ภายในประเทศมาแล้วเช่นกัน คือ “สงครามกลางเมืองอเมริกา” ดังนั้นสันติวิธีที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาหนึ่ง จึงอาจไม่สามารถนำมาใช้กับคนละปัญหาหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสมที่สุดเสมอไป ต้องพิจารณาอย่างมีเหตุมีผลตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาทุกปัจจัยอย่างละเอียดรอบคอบ และมียุทธศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับร่วมกันอย่างแท้จริง.

ขอถือโอกาสไว้อาลัยให้กับชีวิตทุกชีวิตที่ต้องสูญเสียไปในสงครามโลกทั้ง ๒ ครั้งที่ผ่านมา และหวังว่าเราทุกคนจะยังได้อยู่ทันเห็น “วันที่โลกปราศจากสงคราม”

โลกปัจจุบันนับว่ามีปัญหาและความขัดแย้งวุ่นวายมากพออยู่แล้ว จึงไม่ควรให้มีการเผชิญหน้า เกิดความตึงเครียด หวาดหวั่น วิตกกังวล แค้นเคืองกันต่อไปอีก ควรจะหันหน้าเข้าหากัน เป็นมิตรกัน พูดจาทำความเข้าใจกัน รับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ลดละเลิกความแข็งกร้าว กิเลสที่ครอบงำได้แล้ว เพื่อโลกจะได้มีความสงบสุขสันติ ร่มเย็น น่าอยู่ อบอวลด้วยบรรยากาศมิตรภาพในรูปแบบพุทธวิธีสันติ หรือวิถีพุทธได้อย่างยั่งยืนตลอดไป/

เดินดินกินข้าวแกง

หน้าว่าง

เดินดิน กิน ข้าวแกง

วิษณุ เครืองาม

กรุงเทพมหานคร **สำนักพิมพ์มติชน** ๒๕๕๕

เดินดินกินข้าวแกง • วิษณุ เครืองาม

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, มีนาคม ๒๕๕๕

ราคา ๑๙๕ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

วิษณุ เครืองาม. เดินดินกินข้าวแกง. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๕. ๒๗๒ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. ร้านอาหาร--การแนะนำ--กรุงเทพฯ I. ชื่อเรื่อง

๖๔๑.๕

ISBN 978 - 974 - 02 - 0912 - 6

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุชาติ ศรีสุวรรณ • **บรรณาธิการบริหาร** : สุลักษณ์ บุนปาน

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : จุฬาลักษณ์ ภู่เกิด, นงนุช สิงหเดชะ • **บรรณาธิการสำนักพิมพ์** : ศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • **พิสูจน์อักษร** : ศุภกร จินดารุ่งรัตน์

คอมพิวต์กราฟิก : อรอนงค์ อินทรอุดม • **ออกแบบปก** : สินา วิทยวิโรจน์

ภาพการ์ตูน : พล • **ศิลปกรรม** : ศศิธร แสงสรศรี

สำนักพิมพ์มติชน | www.matichonbook.com

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๓๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๘๙-๕๘๑๘

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๗/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด
อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี ๑๑๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๘๒-๐๕๙๖ โทรสาร ๐-๒๕๘๒-๐๕๙๗

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๙๑-๙๐๑๒

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co.,Ltd.
12 Tethsabannarueman Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อปกป้องธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของผู้อ่าน

สารบัญ

ก่อนเสิร์ฟ ๓๐๓
ก่อนชิม ๓๐๔

ข้าวยำ ๓๐๗
ปลาดุกผัดเผ็ด ๓๐๙
ข้าวมันไก่ ๓๑๓
ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัว ๓๑๕
ก๋วยเตี๋ยวหมู ๓๑๙
สะตอสามัคคี ๓๒๑
จากท่าช้างวังหน้าถึงผ่านฟ้าลีลาศ ๓๒๕
เดินดินกินข้าวแกงแหลงใต้ที่หาดใหญ่ ๓๒๗
กินตามโพยจากเมืองนอก ๓๓๑
จาก “ครัวโอรส” ถึง “ครัวอัปสร” ๓๓๓
ลุยฮานอยหาของอร่อยกิน ๓๓๗
ของกินหลังออกจากงานศพ ๓๓๙
เดินดินกินย่านบางรัก ๓๔๓
ข้าวแกงหน้า ปชป. ๓๔๕
เย็นตาโฟ...ผักบุ้งไต่ราว ๓๔๙
ราชวัตรโภชนา ๓๕๑
ภูณิศาริมตาปี ๓๕๕
แม้ไร้นางงาม ทุกชามยังอร่อย ๓๕๗
ครัวเกียรติยศ รสโอชา ๓๖๑

ข้าวหมูแดง ๓๖๓
ข้าวแกงวัดไตรมิตร ๓๖๗
ราดหน้า ๓๖๙
กินข้าวแกงอินเดียในไทย ๓๗๓
“ปู” ทำอะไรก็ดีไปโหม้ด! ๓๗๕
ข้าวต้มปลาร้อนๆ จ้า ๓๗๙
หอยทอด ๓๘๑
เดินดินกิน “เลิศรส” ๓๘๕
ว่าด้วยสำรับเลี้ยงพระ ๓๘๗
ข้าวพระรามลงสรง ๓๙๑
เครื่องเสวยรัชกาลที่ ๕ ๓๙๓
ลุยน้ำทำกับข้าวแจก ๓๙๗
อาหารหลายหลากที่ร้านร่วมใจ ๓๙๙
ข้าวขาหมู ๔๐๓
โอ! พระเจ้าช่วย! กล้วยทอด! ๔๐๕
ก๋วยเตี๋ยวหมูโรงพักนางเลิ้ง ๔๐๙
ข้าวซอย บัวลอย และเจือจันทร์ ๔๑๑
จากหัวลำโพง (วัด) ถึงหัวลำโพง (สถานี) ๔๑๕
พญาน้อยชมตลาดนางเลิ้ง ๔๑๗
“ธรรมะ” จากยายขายข้าวแกงที่สุราษฎร์ ๔๒๑
ข้าวเฉโป ๔๒๓
ข้าวแกงญี่ปุ่น ๔๒๗
กระเพาะปลา ข้าวหน้าไก่ ขนมผักกาดราชวงศ์ ๔๒๙
ก๋วยเตี๋ยวเนื้อ-ข้าวแกงสะพานหัน ๔๓๓
หัวหิน...กินอะไรดี ๔๓๕
ของอร่อยที่แปลงมาจากชาติอื่น ๔๓๙
ชุมนุมเครื่องในหมู ๔๔๓
ก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่-ข้าวผัดกุ้งวรจักร ๔๔๕

ก่อนเสิร์ฟ

ดร.วิษณุ เครืองาม เคยเขียนหนังสือบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องกินมาแล้ว เมื่อสมัยที่ยังรับราชการเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีครั้งนั้นใช้ชื่อสำรับว่า "ครัว ครม."

เป็นหนังสือว่าด้วยเรื่องอาหารการกินและเมนูเด็ดนานาชนิดที่จัดไว้เป็นอาหารกลางวันของคณะรัฐมนตรีในวันที่มีการประชุม

นอกจากเรื่องอาหารแล้ว ยังเล่าถึงรสนิยมการกินของรัฐมนตรีแต่ละท่าน และมุขเด็ดต่างๆ ระหว่างประชุม

อาจารย์วิษณุเล่าไว้ในหนังสือตอนหนึ่งว่า

"คราวหนึ่งคณะรัฐมนตรีกำลังประชุมถกเถียงกันหน้าดำหน้าแดงหาข้อยุติไม่ได้ เวลาก็ล่วงเลยไปถึงบ่ายครึ่ง ผมให้เจ้าหน้าที่ปล่อยเมนูขึ้นจอคอมพิวเตอร์หน้ารัฐมนตรี ปรากฏว่าได้ผล ทุกคนเงียบกริบ บางคนก้มลงจ้องเมนูไม่กะพริบ อีกสักพักการประชุมก็ได้ข้อยุติ..."

เรื่องกินจึงถือเป็นเรื่องใหญ่และเป็นเรื่องผ่อนคลายไปในตัว

เมนูแต่ละชนิดที่อาจารย์วิษณุเสาะแสวงหามาเสิร์ฟ ครม.นั้น ไม่ได้หรูหราราคาแพงกินงบหลวงมากมายแต่ประการใดเป็นอาหารที่คนเดินดินก็หามากินได้

แต่เป็นเมนูที่เลือกสรรมาแล้วว่าอร่อยแบบไม่ต้องยกมือโหวต

มาคราวนี้อาจารย์วิษณุจัดสำรับชุดใหม่ขึ้นอีกครั้ง จัดเต็มชุดใหญ่แบบไม่ต้องเอาใจใคร

สารพัดตั้งแต่อาหารยอดฮิตอย่างก๋วยเตี๋ยว ข้าวมันไก่ข้าวหมูแดง ข้าวแกงเลิศรส ไปจนถึงระดับโภชนา หรือแม้กระทั่งบุกไป "กินเฝอ" ถึงฮานอยก็มี

ขอแค่อร่อยจริง ใกล้-ไกลแค่ไหน พร้อมถอดสูท ปลดเนคไท แล้วตะลุยไปให้ถึง

แต่ไม่ว่าจะเมนูไหนก็ยังคงคอนเซ็ปต์เดิมคือ "ไม่ใช่เทวดาก็สรรหาของทิพย์มากินได้"

นั่นหมายถึงรสชาติต้องถูกปากในราคาสบายกระเป๋า

หนังสือเล่มนี้รวบรวมจากคอลัมน์ "เดินดินกินข้าวแกง"ในหนังสือพิมพ์มติชนฉบับวันเสาร์ ที่ผู้อ่านตามติด แถมยังยกนิ้วให้ว่า อาหารว่าอร่อยแล้ว ยังแพ้ลีลาการเขียนที่อร่อยเด็ดกว่า ได้ทั้งความรู้และอรรถรสครบครัน แนมด้วยเกร็ดเคล็ดลับหลังครัวอีกมากมาย

แต่ไม่ว่าจะอ่านแบบไหน อ่านเอาเรื่อง อ่านเอาร้าน หรืออ่านเอารส

แค่มีหนังสือเล่มนี้เล่มเดียว รับรอง "เอาอยู่"

สำนักพิมพ์มติชน

ก่อนชิม

สำนวนไทยที่ว่า "เดินดินกินข้าวแกง" นั้นตั้งใจให้หมายถึง อาการเท้าติดดิน ไม่เจ้ายศเจ้าอย่าง มีอะไรก็กินได้ไม่เรื่องมากสงสัยจะให้ตรงกันข้ามกับคำว่า "กินโต๊ะ" "ขึ้นเหลา" "ผู้ดีตีนแดงตะแคงตีนเดิน" อะไรทำนองนั้น บางครั้งสำเนียงออกไปทางประชดประชันด้วยซ้ำว่า "เทวดาเดินดินกินข้าวแกง" ฟังคล้ายๆ ผู้ดีเดินตรอก ขี้ครอกเดินถนน หรือเทวดาตกสวรรค์

ผมเองตั้งแต่ออกจากราชการมา รู้สึกว่างๆ วาบๆ หวิวๆ ชอบกล จึงลองขีดเขียนอะไรต่ออะไรเล่นไปตามประสาคนอยู่ว่างไม่ได้มาหลายเรื่อง วันหนึ่งมีผู้ใหญ่ถามว่า สมัยก่อนเป็นเทวดาจัดหาอาหารเลี้ยง ครม. ตอนนี้เป็นเทวดาตกสวรรค์แล้วไม่เหงาแย่หรือ วันๆ ทำอะไรล่ะ ผมหัวเราะแหะๆ ตอบไปว่าเมื่อก่อนหาให้เขากิน ใช้เงินหลวง เวลานี้หากินเอง ใช้เงินส่วนตัว แต่ก็ยังกินอยู่ครับ ยิ่งมีเวลาเสาะหาของอร่อยกินได้มากขึ้น ท่านผู้ใหญ่ท่านนั้นย้อนว่า อ้าว! งั้นก็อย่าอร่อยคนเดียวสิ เขียนบอกคนอื่นบ้าง สมัยนี้พวกคอลัมน์ชวนชิมเป็นที่นิยม ยิ่งถ้าเจ้าไหนนักชิมแห่กันไปชิมหลายราย ยิ่งแสดงว่าของเขาเอาอยู่!

วันหนึ่งมติชนซึ่งผมเขียนอะไรก็จะช่วยรับไปพิมพ์ให้ทั้งนั้นมาชวนให้เปิดคอลัมน์ชวนชิมในหนังสือพิมพ์ฉบับวันเสาร์ฉีกแนวไปจากแนวที่ผมเคยเขียนมา ผมตอบรับทันทีและบอกไปว่าขอตั้งชื่อคอลัมน์ว่าเดินดินกินข้าวแกง เพราะหนักไปทางอาหารพื้นๆ ราคาถูก หากินง่ายแบบเศรษฐกิจพอเพียง แต่อดจะเจือปนแนวประวัติศาสตร์ไม่ได้ จึงอาจพรรณนาภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์เรื่อยเจื้อยไปบ้าง อ้าว! ก็เศรษฐกิจพอเพียงนั้นอย่าลืมนะครับต้องรู้จักภูมิสังคมด้วย บางวันก็จะไม่แนะนำเพียงเจ้าเดียวเพราะอยากให้คนเดินดินเลือกกินได้ จึงแนะนำเป็นย่านๆ หรือพอพูดถึงก๋วยเตี๋ยวหมู ที่ไหนใช้ได้ก็ชักลากเอามาพูดรวมกันหมด จนคนขายที่ร้านหนึ่งเคยบอกว่า ขอบใจที่เขียนแนะนำ แต่ไม่กล้าตัดหนังสือพิมพ์ใส่กรอบโชว์ เพราะเล่นเชียร์ร้านคู่แข่งด้วยอีกหลายร้าน

ก็ไม่ว่ากัน จะทำไงได้ ผมไม่ได้เขียนเอาใจแม่ค้า แต่เอาใจเทวดาที่เดินดินหาของอร่อยกินต่างหากจะเรียกว่าธรรมาภิบาลของนักชิมของอร่อยก็ว่าได้

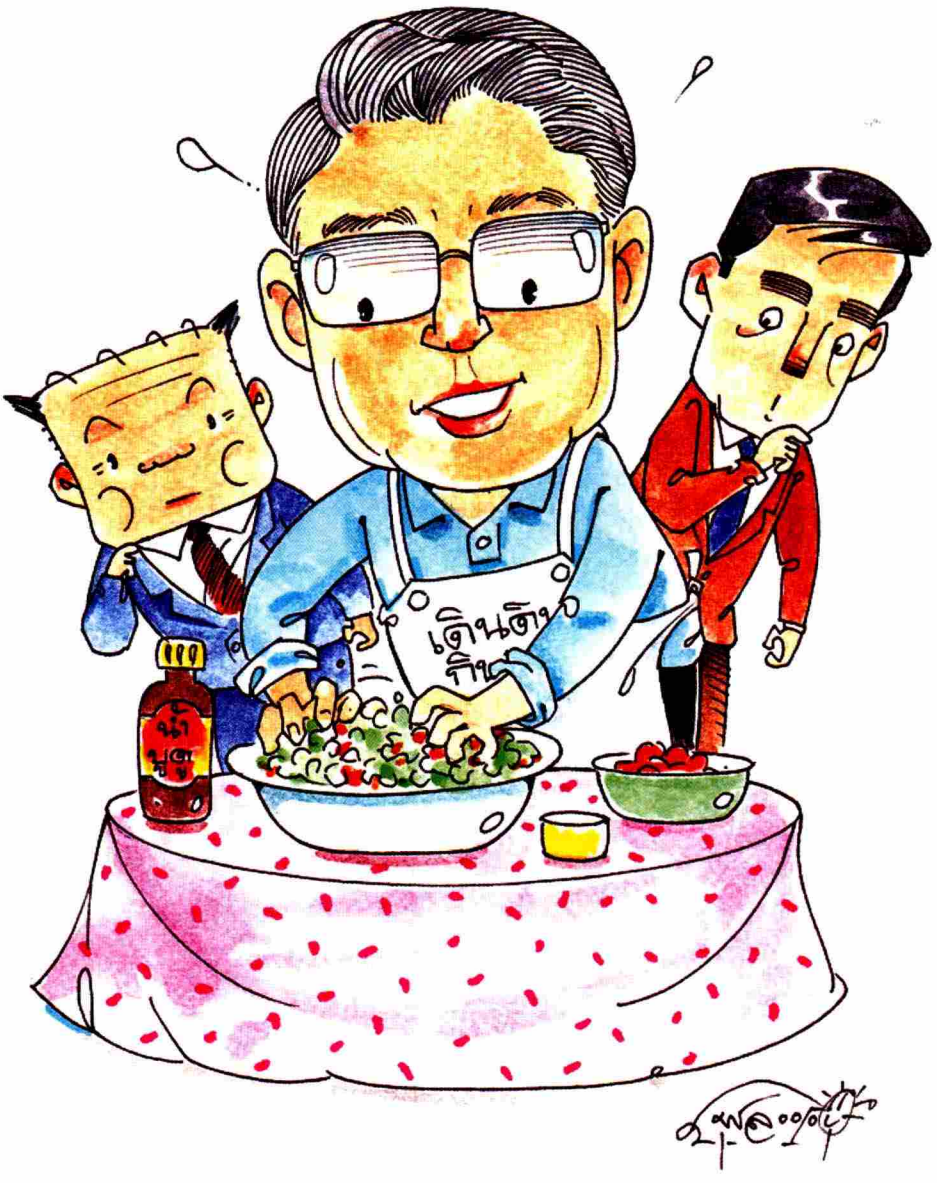
ขณะเดียวกันต้องออกตัวด้วยว่า กว่าจะมาถึงวันที่รวมเล่มพิมพ์อย่างนี้ บางเจ้าก็ฝีมือตกไปแล้ว เพราะความประมาทเป็นที่ตั้งแห่งความตายบ้าง พ่อครัวฝีมือดีลาออกไปแล้วบ้าง วัตถุดิบแพง น้ำมันแพง แต่ขึ้นราคาไม่ได้จึงต้องลดคุณภาพบ้าง ที่เจ๊งปิดกิจการไปแล้วก็มีเพราะเถ้าแก่ตาย เจ้าของตึกไม่ต่อสัญญาหรือไม่ก็เซียร์กันดีนัก เลยมีคนมาหอบแม่ครัวเอาไปเข้าหอเชยชมคนเดียวเสียแล้ว อย่างนี้ก็มี

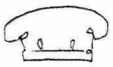
สรรพสิ่งทั้งหลายเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป อย่าไปติดยึดมาก แม้แต่การกินก็ให้รู้ว่ากินแต่พอสมควร และของอร่อยไม่จำต้องแพงเสมอไป เห็นไหมครับ คิดได้อย่างนี้ การเดินดินกินข้าวแกงก็ยังอุตส่าห์มีธรรมะกับเขาได้

ผมยังไม่ได้คิดว่ารายได้จากการตีพิมพ์ครั้งนี้จะเอาไปทำบุญที่ไหน เพราะการเดินดินกินข้าวแกงมันต้องมีค่าใช้จ่ายในการกินเหมือนกันนะครับ แต่ก็จะแบ่งไปให้เด็กๆ ที่ยากจนไม่มีจะกินแม้แต่อาหารกลางวันให้มาก ท่านผู้อ่านจะได้พลอยได้บุญด้วย

วิษณุ เครืองาม

ข้าวยำ

อาหารไทยนั้นข้าวก็คือข้าว จะผัด จะราดแกง จะกินกับอะไร ก็คือข้าว

ส่วนยำ ก็คือยำ โดยมากคลุกเคล้าให้เข้ากันมีน้ำขลุกขลิกเปรี้ยวหวานเค็มเผ็ดเป็นตัวนำรสหรือแต่งหน้าเหมือนที่ฝรั่งเรียกว่า**เดรสซิ่ง**

เคยมีคนบอกว่า "ยำ" มาจากคำว่า "ขยำ" เพราะกิริยาคลุกเคล้าแต่โบราณต้องใช้มือขยำ

สมัยต้นกรุงเทพฯ ยำที่ทำยากยิ่งและเป็นเครื่องคาวพิเศษสุดคือ **ยำใหญ่** ดังที่รัชกาลที่ ๒ พระราชนิพนธ์ว่า *ยำใหญ่ใส่สารพัด วางจานจัดหลายเหลือตรา รสดีด้วยน้ำปลาญี่ปุ่นล้ำย้ำยวนใจ*

อาหารปักษ์ใต้ชนิดหนึ่งกินกันทุกบ้านตั้งแต่สุราษฎร์ธานียันนราธิวาส นำข้าวสวยมาคลุกกับผักสมุนไพรสารพัดชนิดเรียกว่า **"ข้าวยำ"**

เคยเห็นเมนูในโฮเต็ลที่หาดใหญ่เขียนหลอกฝรั่งว่า Rice Salad อาหารนี้น่าจะมีที่มาจากมลายูนับร้อยๆ ปีแล้ว

หลายสิบปีก่อน ผมเคยไปกินที่บ้าน**คุณหญิงทองก้อน จันทวิมล** เจ้าของตุ๊กตาบางกอกดอลอร่อยมากเพราะทำแบบเต็มยศ ผักเป็นถาดๆ แต่เพื่อนผมทำหน้าเบ้บ่นว่ายังกับกินยา หาโปรตีนแทบไม่ได้เลย!

ข้าวยำนี้ไม่ต้องเชิญชวนไปชิมที่ไหน ทำกินเองได้ง่ายๆ ประเภทผักสวนครัว รั้วกินได้ มีอะไรจับหั่นฝอยคลุกได้หมด แต่ถ้าขี้เกียจทำก็หากินได้ตามร้านอาหารปักษ์ใต้ทั่วไป

น้ำกระสายตัวนำรสที่ต้องหาซื้อไม่ควรอุตริทำกินเองคือ **น้ำบูดูอย่างหวาน** หมักจากปลาจะว่าเป็นปลาร้าปักษ์ใต้ก็ได้คนไม่ชอบจึงมักติว่าเหม็นคาว

เขาจะเคี่ยวกับตะไคร้ใบมะกรูดและน้ำตาลโตนดจนข้นคลั่กรสออกหวานและเค็ม ใส่ขวดขายทั่วไปไม่ต้องปรุงอะไรอีก

บูดูดี คือ **บูดูสายบุรี ปัตตานี บูดูร้านสินอดุลยพันธุ์** และ**ร้านยินดี สงขลา** ตามซูเปอร์มาร์เก็ตในกรุงก็มีขาย

วิธีปรุง คือ ตักข้าวสวยร้อนๆ ราวครึ่งทัพพีใส่จาน ที่ตักข้าวแต่น้อยเพราะพอใส่ผักแล้วคลุกจะล้นจาน ราดน้ำบูดูสำเร็จรูปหน่อยหนึ่ง อย่ามากรสจะเค็มจัดไป โรยกุ้งแห้งป่น มะพร้าวคั่ว ซึ่งใช้มะพร้าวขูดเหมือนที่จะคั้นทำกะทิแต่ตากให้แห้งสักแดด แล้วคั่วจนเหลือง โรยพริกป่น

หลังจากนั้น ก็เป็นเรื่องของสารพัดผักไทยๆ มีอะไรใส่อย่างนั้น ขาดอะไรก็ข้ามๆ ไปได้

แต่ถ้าให้เต็มยศควรประกอบด้วยสมุนไพรพวกถั่วฝักยาวหั่นฝอย กระถินแกะเม็ด ยอดชะอม ใบชะพลูหั่นฝอย ใบมะกรูดหั่นฝอย ถั่วงอกดิบเด็ดหาง ตะไคร้หั่นฝอย หัวหอมแดงหั่นฝอย มะม่วงดิบสับหรือกลีบส้มโอเพื่อให้ออกเปรี้ยว ถั่วพูหั่นฝอย แตงกวาหั่นฝอย สะตอดิบหั่นฝอย

บางทีเพื่อให้สีสวยมักโรยเกสรชมพู่ม่าเหมี่ยว ดอกดาหลาสีแดงๆ หั่นฝอย แต่ประเภทโรยแครอตหั่นฝอย โปะหมูหวาน และโรยไข่เจียวหั่นฝอยนั้นถือว่าพิลึก จนถึงขั้นพิเรนทร์นอกคอกนอกครู

เสร็จแล้วใช้ช้อนคลุกให้เข้ากัน เรียกว่าข้าวยำตอนนี้เอง บางคนไม่ใช้ข้าวสวยแต่ใส่ข้าวตังทอดแทนก็ได้เคี้ยวกรุบกรับดี

บางคนใช้เส้นหมี่ขาวผัดกับซีอิ๊ว และในที่สุดจะกินแบบเกาเหลาคือไม่ใส่ข้าวเลยก็ได้ เหมาะกับคนที่ลดความอ้วน ถ้าอ่อนเค็มก็เพิ่มน้ำบูดู ถ้าอ่อนเปรี้ยวก็โรยมะม่วงดิบสับ มะดันสับ ตะลิงปลิงสับ หรือจะบีบมะนาวก็ได้

ถ้าเป็นในวังหรือเสิร์ฟผู้ลากมากดี เครื่องปรุงทุกชนิดจะใส่โถเบญจรงค์ใบขนาดย่อมเรียงในถาดยกมาเสิร์ฟให้ตักลงจานและคลุกเคล้ากระซับวงล้อมเอง

ถ้าขายตามตลาดหรือถนนรนแคม แม่ค้าจะหยิบใส่กระทงหรือห่อใบตองขาย ตามเรือนชาวปักษ์ใต้ทั่วไปจะคั่วมะพร้าว ตำกุ้งแห้งใส่ขวดโหลติดบ้านไว้ทุกวันเช่นเดียวกับน้ำบูดูดีๆ แขกไปใครมาหาอะไรไม่ได้ก็ติดเตาหุงข้าวทำข้าวยำให้กิน ผักก็เก็บเอาในสวนข้างบ้านแค่นี้ก็อร่อยพุงกาง

เวลานี้ข้าวยำพัฒนาไปมากจนยำสำเร็จรูปห่อเป็นคำๆ ให้แกะกระดาษอมเล่นหรือแพ็กแข็งพอจะกินก็หยิบมาเข้าไมโครเวฟเลยพกติดตัวไปเมืองนอกได้

สมัยรัชกาลที่ ๓ เกิดขบถปัตตานีขึ้นมาตีถึงเมืองสงขลาสองหน โปรดฯ ให้สมเด็จเจ้าพระยาองค์ใหญ่ครั้งยังเป็นเจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ บุนนาค) คนสร้างวัดประยุรวงศาวาสยกทัพลงไปปราบหนหนึ่ง สมเด็จเจ้าพระยาองค์น้อยครั้งยังเป็นพระยาศรีพิพัฒน์ (ทัต บุนนาค) คนสร้างวัดพิชยญาติยกทัพลงไปปราบอีกหน

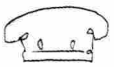
แต่ละหนไปตั้งทัพอยู่ที่สงขลาหลายเดือนได้กินข้าวยำแทบทุกวัน กลับขึ้นมากรุงเทพฯ เจ้าคุณทั้งสองนำข้าวยำขึ้นมาเผยแพร่เป็นครั้งแรก และเป็นอาหารตั้งโต๊ะประจำตระกูลบุนนาคมาอีกหลายชั่วอายุคน

ข้าวยำเป็นอาหารข้างครัว คว้าโน่นหยิบนี่ผสมกันอร่อยจนได้ มีคนถามว่าผักหญ้าต้องเป็นของพื้นเมืองปักษ์ใต้เท่านั้นหรือเปล่า

สะตอเมืองสงขลา ส้มโอนครชัยศรี เกสรชมพู่เมืองเพชร หัวหอมแดงอีสาน ใบไม้เมืองเหนือ กุ้งแห้งเมืองชล มะพร้าวแม่กลองใช้ได้ไหม

ขอตอบว่าได้ทั้งนั้น ผสมๆ กันแล้ว เป็นอันฮ้อแร่ด อย่างกับรัฐบาลผสมชุดนี้นั่นแหละ

มติชนรายวัน, ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔

ปลาดุกผัดเผ็ด

ปลาดุกเป็นปลาน้ำจืด บางคนไม่ชอบเพราะรังเกียจ กลิ่นคาวดินและเมือก บางคนกลัวก้างตำเหงือก สมัยก่อนในนาหรือตามลำคลองจะมีปลาดุกมาก แต่พักหลังมานี้จะเป็นปลาดุกเลี้ยงเสียส่วนใหญ่

ปลาดุกใช้ทำแกงจะอร่อย ไม่ว่าแกงอ่อมกับมะระ แกงป่ากับผักต่างๆ หรือแกงเขียวหวาน ถ้าแกงให้ข้นๆ ถึงกระชายหน่อยเวลาราดขนมจีนโอชารสนัก บางคนก็ย่างกินกับแจ่ว

เคยมีปลาดุกย่างเจ้าหนึ่งขายอยู่แถววัดปทุมวนารามหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ลูกค้าแน่นขนัด บางคนทำปลาดุกฟูกินกับยำมะม่วง บางทีก็ทำเป็นพริกขิงปลาดุกฟูเรียกว่ายักย้ายได้หลายแบบ ส่วนใหญ่จะชอบกินปลาดุกผัดเผ็ดซึ่งทำได้หลายสูตร จะเป็นแบบทอดกรอบเคี้ยวกรอบๆ หรือปลาดุกสดผัดฉ่าก็ได้

กระบวนปลาดุกทอดกรอบผัดเผ็ดชิ้นพอคำ ราดเครื่องแกง ผสมหัวกะทิน้ำข้นขลุกขลิกที่อร่อยมาแต่โบราณนานปีต้องยกให้ **"ร้านไทยเจริญสี่แยกกองพล ๑"** ตรงข้ามหอประชุมกองทัพบกเทเวศร์

ปลาดุกทอดกรอบผัดเผ็ดร้านนี้เป็นของดีประจำร้าน ใครๆ ก็ต้องสั่งคู่กับเป็ดย่าง ผัดโป๊ยเซียนลูกชิ้นกุ้งผัดผักโสภณและต้มยำหรือแกงจืดเกี้ยมไฉ่

พวกคอการเมืองมักไปตั้งวงวิพากษ์การเมืองกันที่นี่ เพราะเลิกจากประชุมสภาหรือ ครม.ก็แวะไปได้ง่าย

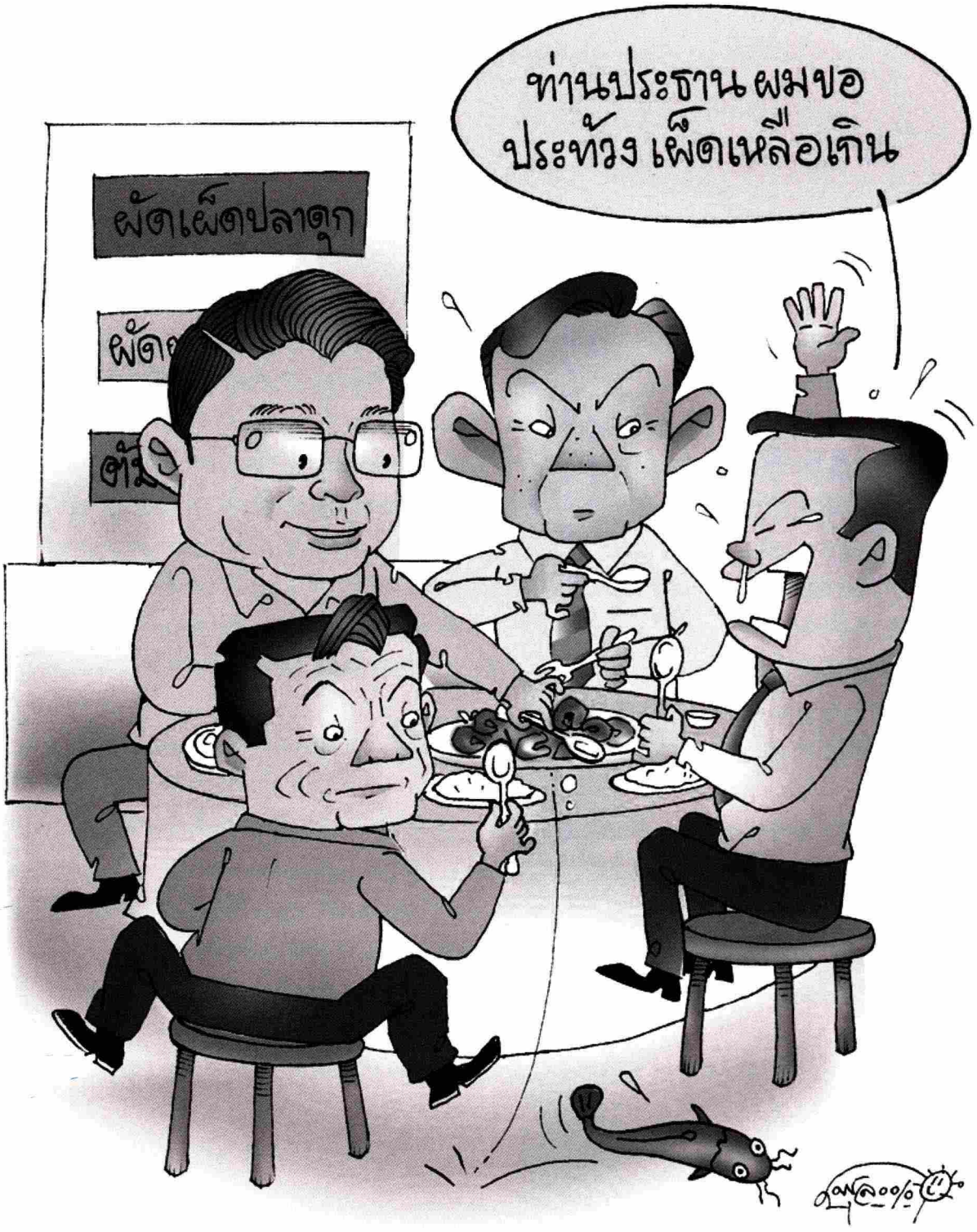
ปลาดุกทอดกรอบผัดเผ็ดอีกเจ้า ผัดคลุกไปกับเครื่องปรุงที่เข้าเนื้อจนถึงรสถึงชาติจริงๆ แต่ออกจะรสจัดไปนิดคือ เจ้าข้าวแกงในซอยวิวัฒน์เวียง ถนนราชวงศ์ หลังโรงแรมแกรนด์ไชน่า ปริ๊นเซส หรือจะเข้าซอยบำรุงรัฐถนนเยาวราช หลังวัดตึกก็เชื่อมกันถึง ร้านชื่อ **"ไท้เซ่งหลี"** อยู่ตรงหัวมุมแรกในซอย ผัดปลาดุกวันละหลายกระทะเนื้อปลาดุกกรอบๆ ที่ร่วงผสมกับเครื่องแกง เวลาคลุกข้าวเด็ดนัก

เดี๋ยวนี้คนจีนทำกับข้าวไทยๆ อร่อยกว่าคนไทยเสียอีก แกงเขียวหวานลูกชิ้นกับฟัก ต้มจับฉ่ายเจ้านี้ก็อร่อย

เพื่อนผมชื่อ **คุณศักดิ์ชัย ธนบุญชัย** เสี่ยที่ซื้อบริษัทเสริมสุขนั่นแหละ มักให้คนขี่มอเตอร์ไซค์ไปซื้อปลาดุกผัดเผ็ดเจ้านี้มาเลี้ยงเพื่อนฝูงเป็นประจำ

ขาประจำคือ **พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท พล.ต.อ.ปทีป ตันประเสริฐ** คราวหนึ่งนักกินอย่าง **พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์** แวะมาชิมแล้วพยักหน้ารับรองอีกคนว่าอร่อยจริง แต่ต้องคลุกข้าวกินเพราะรสจัด

ถ้าเป็นปลาดุกสดๆ ผัดเผ็ดคล้ายๆ ผัดฉ่าโรยกระชายชนิดถึงใจพระเดชพระคุณ กินวันนี้เผ็ดพรุ่งนี้ต้องยกให้ **"ร้านข้าวแกงผู้ใหญ่ลี"** เป็นห้องแถวคูหาเดียวอยู่ในตรอกพิชิต ถนนทรัพย์สิน วังบูรพา โทร. ๐-๒๒๒๒-๓๒๕๕ ข้างร้านนวดแผนโบราณถนอมใจอารี

ท่านประธาน ผมขอ
ประท้วง เผ็ดเหลือเกิน
ผัดเผ็ดปลาดุก

ถ้าเข้าทางวังบูรพาก็แยกเข้าซอยข้างๆ ภัตตาคาร ส.บ.ล.ที่ไปออกร้านถนอม ใจอารี ร้านนี้โขลกเครื่องแกงสดๆ ครมๆ อยู่หลังร้าน พอตักเครื่องจากครกก็เอาลงกระทะผัดกับปลาดุกสดเลย

ของดีร้านนี้มีทั้งผัดเผ็ดปลาดุก ปลาช่อน กบ ผัดเสร็จก็ยกถาดมาตั้งหน้าร้าน ไม่ถึง ๑๐ นาที เกลี้ยงถาด ก็วิ่งกลับไปตำเครื่องแล้วผัดใหม่

ใครจะไปควรแวะไปก่อนเที่ยง เพราะพอเที่ยงกับข้าวก็แทบจะหมดสิ้นทุกถาด สนนราคาร้านนี้ไม่แพง ผมเคยให้คนหิ้วหม้อไปซื้อมาเลี้ยง ครม. รัฐมนตรีคนหนึ่งกินไปซี้ดปากไปว่าแซ่บไปทุกขุมขน วันหลังผมจึงต้องไปหาหมูหวาน ปลาหมึกหวานมาให้เป็นของแนม

ปลาดุกสดผัดเผ็ดทำนองผัดฉ่าอีกเจ้าที่ไม่ถึงขนาดเผ็ดเกินเหตุ รสชาติกลมกล่อมกำลังดี เนื้อปลาดุกก็อุยเต่งตึงได้เนื้อได้หนังได้รสชาติปลา พริกไทยสด และใบมะกรูด คือปลาดุกผัดเผ็ด **"ร้านโคโคนัทปาล์ม"** ข้างท่าเตียนตรงข้ามวัดโพธิ์กับข้าวร้านนี้อร่อยหลายอย่าง เช่น ข้าวคลุกกะปิ ขนมจีนซาวน้ำ ขนมจีนน้ำพริก ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัยต้มยำ

แต่ผมชอบสั่งข้าวราดปลาดุกผัดเผ็ดแนมด้วยไชโป๊หวานผัดไข่มากกว่า เสร็จแล้วตามด้วยของหวานหายากแบบไทยๆ

บางวันเป็นข้าวฟ่างกวนราดหัวกะทิ บางวันเป็นขนมดอกอัญชัน บางวันเป็นครองแครงสด

เจ้านี้มีพี่น้องเปิดอีกร้านอยู่ในซอยวัดสังเวชหลังป้อมพระสุเมรุ กับข้าวคาวหวานและรสชาติเป็นอย่างเดียวกับที่ท่าเตียน แต่ร้านเล็กกว่าจึงตั้งโต๊ะได้ไม่กี่โต๊ะ พระองค์ภาเคยเสด็จไปเสวย

เอ้ก อี เอ้ก เอ้ก
เดินดินกินข้าวแกง
โธ่ ที่รัก
ทำไมหนีพี่มา
อยู่ในตู้

ข้าวมันไก่

หลายคนไม่ชอบกินข้าวมันไก่เพราะกลัวโรคเกาต์และคอเลสเตอรอล มีคนแนะนำวิธีบริโภคข้าวมันไก่แบบปลอดภัย ว่าให้เลาะเอาหนังไก่ออกให้หมด และรับประทานข้าวแต่น้อย ซึ่งถ้าทำอย่างนั้นไม่รู้จะกินไปหาพระแสงอะไร แต่บางคนก็ชอบข้าวมันไก่แบบเอาเป็นเอาตาย อดีตรองนายกฯท่านหนึ่งรับประทานข้าวมันไก่เป็นประจำจนท่านพูดเองว่า *"เกือบจะขันได้แล้ว"*

คนแต่ก่อนมักแนะนำให้คนที่เพิ่งฟื้นจากไข้หวัดกินข้าวมันไก่ เพราะมันไก่ให้พลัง ขิงในน้ำจิ้มและซุปร้อนๆ ซดแก้หวัดดีนัก

คราวหวัดนกระบาด นายกฯ ทักษิณเคยกินข้าวมันไก่โชว์โปรโมตไก่ไทยมาแล้ว

ข้าวมันไก่เป็นอาหารมาจากเกาะไหหลำ เพิ่งเข้ามาราวสมัยรัชกาลที่ ๗ จีนที่ขายข้าวมันไก่อร่อยๆ จึงมักเป็นจีนไหหลำ

ผมเคยไปไหหลำกับนายห้าง**ดิลก มหาดำรงค์กุล** ยอมรับว่าไก่ไหหลำหนังกรุบๆ เนื้อนุ่ม ที่สนามบินไหหลำก็มีไก่ต้มแช่เย็นขายแบบแพ็กกลับบ้านตัวละ ๔๐๐-๕๐๐ บาท แต่ข้าวมันของเขาไม่หอมกระเทียม น้ำจิ้มก็ไม่อร่อย **ดร.บวรศักดิ์** ไปด้วยกันต้องขอเข้าครัวเอง สับขิง สับกระเทียม ขอเต้าเจี้ยว ขอซีอิ๊วหวานมาทำน้ำจิ้มแต่ก็ยังขาดพริกขี้หนูอยู่ดี

ข้าวมันไก่สิงคโปร์เรียกว่า Rice Chen ข้าวหอมกระเทียม ไอหอมกรุ่น ไก่หนังเหลืองตัวอวบใช้การได้ แต่บางคนไม่ชอบน้ำจิ้มเพราะเป็นแบบน้ำมันไก่เจียวผสมต้นหอมสับขิงสับ ไม่จืดจ๊าดเปรี้ยวเค็มหวานเผ็ดอย่างน้ำจิ้มในไทย

ข้าวมันไก่อร่อยๆ ในต่างจังหวัดมีหลายแห่ง ร้านไหนคนสับไก่พุงพลุ้ย เสียงปังตอสับไก่ไม่ขาดระยะ สับทีพุงกระเพื่อม คนแน่นร้าน เป็นอันว่าหอเจี๊ยะ

ที่เชียงใหม่หน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่ามีอยู่ร้านหนึ่ง ชื่อ "**เกียรติโอชา**" อร่อยมาก

ที่หาดใหญ่ "**ร้านมุ่ยกี่**" ก็อร่อย คราว ครม.สัญจรไปประชุมที่หาดใหญ่ พอเที่ยงๆ รัฐมนตรีหนีอาหารจัดเลี้ยงที่โรงแรม ไปชุมนุมกันที่มุ่ยหลีอย่างกับมาฆบูชา

ออกจากหาดใหญ่ทางจะไปสะเดาต้องผ่านทุ่งลุง "**ข้าวมันไก่ทุ่งลุง**" รสชาติดีมาก

แต่ถ้าข้าวมันไก่อร่อยที่สุดในประเทศไทยผมยกให้ "**ข้าวมันไก่เบตง" ที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา** ร้านไหนก็ได้เพราะใช้ไก่พันธุ์เบตง เนื้อแน่นคล้ายไก่บ้าน

ถ้าสั่งหมี่ฮกเกี้ยนผัดมาด้วยอีกจาน จะรู้ว่าไหหลำเจอฮกเกี้ยนแล้วขึ้นสวรรค์ชั้นไหน

ข้าวมันไก่อร่อยใน กทม.มีหลายเจ้า "**ร้านมุ่ยหลี**" อยู่ในซอยแยกจากถนนอรุณอมรินทร์ หน้ากองทัพเรือและวัดอรุณฯ ชาวบ้านเรียกข้าวมันไก่วังเดิม ไม่แน่จริงไม่อยู่มา ๖๐ ปี แต่ต้องไปก่อนเที่ยง ว่ากันว่านายพลเรือทุกคนเป็นลูกค้าร้านนี้

ผมเองเป็นแฟน "**ร้านเจ๊ยี**" หน้าวัดสระเกศ ท่านอดีตอัยการสูงสุด **สุชาติ ไตรประสิทธิ์** เคยแนะนำให้จัดไปเลี้ยง ครม.

ข้าวมันหอมกระเทียม น้ำจิ้มใช้เต้าเจี้ยวอย่างดี ซีอิ๊วอย่างดี ขิงสดไม่อ่อนไม่แก่เกินไป แถมซุปผักกาดดองอีกชามใหญ่ พอเที่ยงก็หมด ร้านนี้หยุดวันจันทร์

"**ร้านพิชัยตรอกโรงหมู**" หน้าวัดไตรมิตร และ "**ร้านนายเม้ง**" ถนนเจริญกรุง เลยวัดยานนาวาไปหน่อยก็อร่อย ที่คนแน่นทุกวันคือ "**ข้าวมันไก่ลั่นฟ้า**" ถนนข้างศาลาว่าการ กทม. ที่ไปออกศาลเจ้าพ่อเสือ นัยว่าเป็นสูตรข้าวมันไก่เบตง แต่แม้ไม่ถึงขั้นนั้นก็ขนาดน้องๆ เพราะไก่เบตงไม่พอส่งออก เอาพันธุ์ไปเลี้ยงที่อื่นรสชาติก็ไม่เหมือนเดิม

ถ้าไฮโซหน่อยต้องเป็น **ข้าวมันไก่ห้องอาหารจีน โรงแรมมณเฑียร** ข้าวหอมฉุย ไก่มันเยิ้ม น้ำจิ้มมีให้เลือกหลายชนิด

หรือถ้าจะเอาแบบคู่บ้านคู่เมืองต้อง "**ข้าวมันไก่ผ่านฟ้า**" ร้านนี้มีก้ามปูอันเท่าข้อมือแขวนหน้าร้าน

ถ้าสั่งข้าวมันเปล่าๆ มากินกับไก่สับ เคียงมาด้วยกึ๋น ตับ ไส้ เลือด แตงกวา น้ำจิ้มเยอะๆ ซุปร้อนๆ สักคนละโถ เป็นอันว่า คล่องคอฮ้อแร่ด!

เวลานี้ดาราบางคน เช่น **เจมส์ เรืองศักดิ์** และ**โก๊ะตี๋** ก็เปิดร้านข้าวมันไก่ขาย บางเจ้าก็ดัดแปลงไปใช้ไก่ดำ ไก่ทอด ไก่หมกในข้าวสุก

องค์ประกอบของข้าวมันไก่ที่ดี คือต้องนำข้าวสารไปผัดกับน้ำมันเจียวไก่จนหอมแล้วจึงนำไปหุงกับน้ำต้มไก่ ปอกกระเทียมสดทุบใส่ไปด้วยเวลาหุงหลายๆ กลีบ ข้าวต้องหุงไม่ให้แฉะ ไก่ต้มต้องเป็นไก่ตัวเมียหรือไก่สาวหนังขาวเนื้อในนุ่มและอวบอ้วนไม่จืดชืด จะเป็นไก่ไทย ไก่บ้าน หรือไก่ตอนก็ได้ แต่อย่าเป็นไก่แก่แม่ปลาช่อนก็แล้วกัน

น้ำจิ้มต้องกลมกล่อมทั้งซีอิ๊วหวาน เค็ม กระเทียมสับ พริกขี้หนูสับ ขิงสับ เต้าเจี้ยวเสิร์ฟมากับข้าวพร้อมไก่สับ เลือดไก่ต้มแข็ง แตงกวา ผักซี และน้ำซุปต้มจากไก่ต้องร้อนจัด จะใส่ฟัก ผักกาดดองมะระ หรือหัวไชเท้าก็ได้เพื่อแก้เลี่ยน เนื้อไก่นั้นบางคนชอบเนื้ออกไก่สาวขาวนวล แต่ผมชอบสั่งเนื้อน่องหรือเนื้อปีกเลาะกระดูก

มติชนรายวัน, ๙ เมษายน ๒๕๕๔

ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัว

คนไทยที่ไม่บริโภคเนื้อวัวมีอยู่มาก ส่วนใหญ่เพราะเป็นศิษย์เจ้าแม่กวนอิม แต่ที่ไม่บริโภคเพราะเห็นเป็นสัตว์ใหญ่มีคุณแก่เรา ตลอดจนสงสารเวลาถูกต้อนเข้าโรงฆ่าสัตว์ น้ำตาวัวจะไหลพรากอาบแก้ม หรือเพราะปล่อยโคกระบือ จะมากินเนื้อเสียเองก็กระไรอยู่ดังนี้ก็มี

ผมเองเมื่อเด็กๆ ก็ไม่กินเพราะพ่อแม่ไม่กิน มากินตอนไปเรียนหนังสือเมืองนอก เนื้อนอกนั้นเวลาทำสเต๊กอร่อยชุ่มคอนัก เพื่อนผมคนหนึ่งก็ไม่กินเพราะบนเจ้าแม่กวนอิมไว้ แต่ขอข้อยกเว้นว่าบนที่เมืองไทยหมายถึงเฉพาะวัวไทย ส่วนพวกวากิว มัตสึซากะ โกเบ นิวยอร์กคัทไม่เกี่ยว

ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัวอร่อยๆ มีอยู่หลายเจ้า แต่ละเจ้าจะมีเอกลักษณ์ของตนเอง จะเอาแบบลูกชิ้นก็มี น้ำใสก็มี น้ำข้นก็มี เนื้อเปื่อยเนื้อตุ๋นก็มี ผ้าขี้ริ้วก็ได้

ลายแทงมีดังนี้ ถ้าชอบประเภทน้ำใส ลูกชิ้นหอมกรอบ น้ำซุปอร่อย ต้อง**ลูกชิ้นอนามัยหน้าโรงพยาบาลกรุงเทพ** ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรี ถ้าให้ดีสั่งลูกชิ้นปิ้งราดน้ำจิ้มมา ฆ่าเวลาระหว่างรอก็จะดี

ลูกชิ้นน้ำใสเจ้าอร่อยไม่มีสาขาอีกเจ้าต้อง**ลูกชิ้นศรีย่าน ถนนนครไชยศรี** สั่งหมี่ชิ้นสดซดคล่องคอดีนัก แถวนั้นหาที่จอดรถยากหน่อย

ถ้าต่างจังหวัดต้องยกให้**ลูกชิ้นถนัดศรีหาดใหญ่** ร้านนี้อร่อยไปถึงพริกน้ำส้มด้วย

ถ้าน้ำข้นถึงเครื่องพวกชิ้น สด ตับ ม้าม ผ้าขี้ริ้ว เนื้อเปื่อย ต้องก๋วยเตี๋ยวเนื้อซอยกิ่งเพชร ถนนเพชรบุรี ที่ไปออกซอยข้างโรงแรมเอเชียได้ ชื่อ “**ร้านอาหารกิ่งเพชร**”

อีกเจ้าอยู่ตรงแยกในถนนบุญศิริข้างสำนักงานมารุต บุนนาคชื่อ “**ร้านศิริโภชนา**” เที่ยงๆ ทนายผู้พิพากษา และข้าราชการมหาดไทยกินกันแน่น

ถ้าอยู่แถวเยาวราชเจริญกรุงมักไปกินที่ตลาดปีระกา ย่านนั้นเป็นที่ชุมนุมรัฐมนตรี ถ้าเป็นพวกทำงานแถวทำเนียบรัฐบาล สภาพัฒน์ จะนิยมหารับประทานในตลาดนางเลิ้ง ชื่อ “**ร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อตุ๋นนางเลิ้ง**” เข้าทางฝั่งตรงข้ามร้านเปิดย่างจิ๊บกี่ก็ได้ ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัวร้านนี้ใส่เครื่องใน เนื้อเปื่อย เอ็นตุ๋น น้ำแกงข้นหอมกรุ่น ส่วนใหญ่คนมักจะสั่งเกาเหลามากินกับข้าวเปล่า

เจ้าดั้งเดิมสุดยอดรสแปลกต้องยกให้ “**ร้านรสเด็ด**” ถนนพหลโยธิน ปากซอยราชครู สั่งแห้งจะได้ชามนิดเดียว คีบสองทีเส้นหมดชาม สั่งน้ำจะได้น้ำขลุกขลิกวิดสองทีหมดชามเหมือนกัน คนหนึ่งจึงต้องสั่งถึง ๓-๔ ชาม เวลาสั่งถ้าไม่บอกอะไรเขาจะปรุงเปรี้ยวหวานเผ็ดมาเสร็จ ถ้าซดน้ำเขียวน้ำแดงเย็นเจี๊ยบหวานจ๋อยตามสักแก้วได้รสชาตินัก

อีกเจ้าที่คู่บ้านคู่เมืองมาหลายสิบปีแล้วคือ “**ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัดดงมูลเหล็ก**” ของแท้อยู่ข้างไปรษณีย์พรานนก ใกล้สามแยกไฟฉาย น้ำซุปเจ้านี้หอม รสแปลก ไม่มีใครในประเทศไทยเสมอเหมือน หน้าร้านมีสะเต๊ะเนื้อขายด้วย

เล็กเปี่อยแห้ง ใหญ่
ทุกอย่าง ได้แล้วครับ

ก๋วยเตี๋ยวเนื้อเจ้าริมถนนงามวงศ์วาน ปากทางการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตรงข้ามเรือนจำลาดยาว ชื่อ "**ร้านดำรง**" ก็จัดว่าอร่อยอีกเจ้า คนทำปรุงได้เด็ดนัก เวลามีงานมีการมักนิยมสั่งเจ้านี้ไปออกร้าน

พูดถึงก๋วยเตี๋ยวเนื้อรสจัด ต้องยกให้ "**ร้านนายไช้**" ตรงข้ามสนามบินดอนเมือง ฝั่งสถานีรถไฟ ปากทางสะพานลอยกลับรถจะเข้ากองทัพอากาศ พริกน้ำส้มลอยฟ่องเต็มชามเรียกเหงื่อได้ท่วมตัว

รู้จักวัดอาวุธวิกสิตาราม บางพลัด ถนนจรัญสนิทวงศ์ ธนบุรีไหมครับ เข้าซอยวัดนี้ไปราว ๒๐ เมตร มีร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อน้ำใสอยู่ฝั่งซ้ายมือก่อนถึงวัด ลูกชิ้นเอ็นอร่อยนัก ลูกชิ้นหมูก็มี จัดว่าเป็นร้านยอดนิยมของชาวฝั่งธนฯ อีกแห่ง

ก๋วยเตี๋ยวเนื้อกับก๋วยเตี๋ยวเรือเป็นของคู่กัน ลักษณะเฉพาะของก๋วยเตี๋ยวเรือคือชามเล็กๆ ราคาถูก จะสั่งน้ำ แห้ง น้ำตกก็ได้ และมักลวกก้านผักบุ้งกรอบๆ มาด้วย โรยกากหมูเจียว

ก๋วยเตี๋ยวเรืออร่อยๆ พวกโกทั้งหลายแถวคลองรังสิตตายกันแทบหมดแล้ว ที่เหลือก็อพยพเข้าไปอยู่ในคลองแถวถนนรังสิต-นครนายก ย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ ก็มี แต่คนเกรงจะไม่สะอาด ก๋วยเตี๋ยวเรือในเมืองที่อร่อยราคาถูกเจ้าหนึ่งอยู่ริมถนนสามเสน ตรงข้ามโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ชื่อ "**ร้านป้าสมจิตร**" ครูผู้ปกครองและนักเรียนกินกันตึม ผมแวะทีไรสั่งเล็กแห้งสดตับ หมี่น้ำตก เล็กเปื่อยแห้ง ใหญ่ทุกอย่าง ลงท้ายชามซ้อนสูงท่วมหัว

วันนี้ว่ากันถึงก๋วยเตี๋ยวเนื้อสด เนื้อเปื่อย ลูกชิ้น ความจริงยังมีอร่อยอีกหลายเจ้าแต่มักเป็นเนื้อตุ๋นเอ็นตุ๋น ตัวเดียวอันเดียวตุ๋น เคยมีเจ้าหนึ่งอยู่ซอยคาวบอย อโศก อร่อยมาก เดี๋ยวนี้ไม่รู้ว่าย้ายไปไหนแล้ว ส่วนเจ้าอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันยังพอหากินได้ตามศูนย์อาหารแถวห้างสรรพสินค้าใหญ่ๆ

เอาไว้คราวหน้าจะแก้ตัวชวนลิ้มชิมรสก๋วยเตี๋ยวหมูและลูกชิ้นปลาอร่อย ๆ สำหรับพระเดชพระคุณที่ไม่บริโภคเนื้อวัว

อาจารย์อยู่ไหน?
ผมอยู่ฝั่งนี้

ก๋วยเตี๋ยวหมู

ก๋วยเตี๋ยวเป็นอาหารเส้นมาจากเมืองจีน สมัยรัชกาลที่ ๔-๕ เคยจัดอยู่ในสำรับเลี้ยงพระ เลี้ยงเจ้านาย ขุนนาง แสดงว่าคงเข้ามาก่อนหน้านั้น

สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เชื่อผู้นำ ชาติพันภัย รัฐบาลเคยรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยบริโภคก๋วยเตี๋ยวแทนข้าว นัยว่าประหยัดจะได้เหลือข้าวส่งออกมากๆ แป้งที่ใช้ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว ใช้ข้าวสารหักทำก็ได้

เส้นก๋วยเตี๋ยวอร่อยต้องไปกินที่กวางเจา ซัวเถา และฮ่องกง ส่วนของไทยเดี๋ยวนี้เอาเปรียบผู้บริโภคผสมแป้งมันมากไป เส้นลื่นเป็นเมือก แป้งก๋วยเตี๋ยวทำออกมาใหม่ๆ จะเป็นแผ่นซ้อนๆ กัน ถ้าทำก๋วยเตี๋ยวหลอดก็ต้องใช้ทั้งแผ่นห่อไส้แล้วม้วน ถ้าจะทำเส้นใหญ่เส้นเล็กต้องหั่นเป็นเส้นๆ

แต่หากจะผัดไทยขอแนะนำว่าให้ใช้ก๋วยเตี๋ยวเส้นจันท์เท่านั้น เหมือนจะผัดหมี่โคราชต้องใช้ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็กเมืองพิมาย

ก๋วยเตี๋ยวหมูไม่หมูอย่างชื่อเพราะที่อร่อยๆ หากินยากสำคัญที่น้ำซุปซึ่งต้องต้มจากกระดูกหมูและหัวผักกาดขาวแล้วหมั่นช้อนฟองทิ้งจนใส หอม หวานโดยไม่เติมน้ำตาลหรือผงชูรส และสำคัญที่วัตถุดิบได้แก่ หมู และเครื่องในหมูซึ่งต้องสุก เปื่อยกำลังพอดี สะอาด ไม่เหม็นคาว ได้แก่ ตับหมู หัวใจ ไส้อ่อน กระเพาะ เซ่งจี๊

เคยไปกินที่ตัวเมืองชลบุรี ร้านอยู่ในตรอกเล็กๆ ข้างซอยท่าเรือพลี ถนนวชิรปราการใกล้ศาลเจ้าจีนที่เรียกว่าหน้าเก๋ง ถามชาวบ้านแถวนั้นก็ได้ว่า **"ร้านก๋วยเตี๋ยวหมูจีนฮุย"** หรือ **"แป๊ะฮุย"** อยู่ไหน ก๋วยเตี๋ยวร้านนี้ลวกหมูบะช่อพอสุกแผ่เป็นแผ่นเต็มชามโปะหน้ามาด้วย โรยกุ้งแห้งเมืองชลตัวเล็กๆ กากหมูเจียว ตังฉ่าย น้ำซุปร้อนจัดหวานหอมนัก

ในกรุงเทพฯ เจ้าเก่าขายมาแต่โบราณรสชาติไม่เคยตกคือ **"ก๋วยเตี๋ยวหมูวัดเอี่ยมวรนุช"** บางขุนพรหม ใกล้ธนาคารแห่งประเทศไทย หน้าร้านนี้แหละที่คุณสนธิ ลิ้มทองกุล ถูกลอบยิง

สมัยก่อนผมไปกินทีไรเจอ **ม.ล.ทวีสันต์ ลดาวัลย์** ราชเลขาธิการแต่งตัวสบายๆ มากินเป็นประจำ กินกันไปคุยกันไปสองคนชามซ้อนเกือบท่วมหัว

ไม่ไกลจากร้านนี้คือ ร้านก๋วยเตี๋ยวสุโขทัย ซอยเข้าวัดสังเวชฯ อยู่หลังป้อมพระสุเมรุชื่อ **"สมทรงโภชนา"** ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัยของแท้ต้องหั่นเนื้อหมูติดมันย่างใส่มาด้วย ใช้ถั่วฝักยาวหั่นแฉลบ หัวไชโป๊ น้ำตาลปี๊บ ถั่วงอกดิบ ควรสั่งเส้นเล็กต้มยำ แล้วตามด้วยเส้นใหญ่น้ำธรรมดา จะได้เทียบว่าของที่เป็นธรรมชาติกับของที่จัดตั้งต่างกันอย่างไร!

ร้านนี้มีพี่น้องไปเปิดหน้าวัดโพธิ์ ท่าเตียน อีกร้านชื่อ **"โคโคนัทปาล์ม"** ที่เคยเขียนถึงปลาดุกสดผัดเผ็ดมาแล้ว

คุณนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ ขาใหญ่ชวนชิมของผมเคยแวะมากินก๋วยเตี๋ยวหมูต้มยำที่บ้าน ร้านนี้มาจากบางขุนนนท์เข้าถนนเลยกรมบังคับคดีไปทางตลิ่งชัน ร้านแรกอยู่ขวามือชื่อ "**ก๋วยเตี๋ยวหมูบางขุนนนท์**"

ถ้าเลยไปจะมีอีกร้านชื่อ "**นายแกละ**" อยู่ซ้ายมือ ทั้งสองร้านปรุงได้แซ่บถึงเครื่องดีแท้

คุณนิพนธ์แนะว่าถ้าไม่อยากไปไกลมีอีกร้านอยู่ริมถนน ข้างกรมสรรพสามิตและตลาดราชวัตร ตรงข้ามร้านก๋วยจั๊บเก๋ากี๊ก คนขายเป็นแป๊ะแก่ๆ งกๆ เง่ๆ ยืนขายจนขาโก่งเพราะแกหยิบเอง ปรุงเอง ร้านเป็นห้องแถวโทรมๆ ไม่แน่จริงไม่ขายมาได้ ๔๐-๕๐ ปี ผมลองไปชิมมาแล้ว ไม่เสียชื่อคุณนิพนธ์จริงๆ ด้วย

อีกร้านถ้ามาจากสวนลุมฯ ตามถนนพระรามที่ ๔ จะไปคลองเตยอยู่ซอยสุดท้ายขวามือก่อนถึงสี่แยกใต้ทางด่วนต้องกลับรถเข้าซอย ปากซอยมีร้านตัดกระจกใหญ่โตชื่อประกายแก้ว ร้านอยู่สุดซอยข้างรั้วใต้ทางด่วน จึงเรียกว่า**ก๋วยเตี๋ยวข้างรั้ว**

แต่คนกินเป็นวีไอพีระดับปลัดกระทรวง พลเอก พลตำรวจเอกทั้งนั้น

ก๋วยเตี๋ยวหมูชนิดใส่ตับหมูแผ่นเท่าฝ่ามือ เซ่งจี๊ชิ้นเท่าหัวแม่มือต้องรถเข็นตรงหัวมุมสี่กั๊กพระยาศรีอยู่ทางจะไปตลาดบ้านหม้อ ชื่อ "**ร้านนายโข่ง**" เป็นรถเข็นหลบอยู่ใต้ชายคาปากตรอกเล็กๆ ขวามือไม่ไกลจากสี่แยกนัก ตรอกนี้จะเข้าทางข้างวัง บ้านหม้อ ริมคลองคูเมืองหรือคลองหลอดหน้ากรมที่ดินก็มาทะลุถึงกันได้ สนนราคาแพงหน่อย

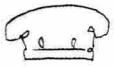
แต่ถ้าคิดว่าเหมาะกับตับไตไส้พุงชิ้นโตที่ใส่มา กินอย่างไรได้แค่ชามเดียวก็อิ่มแล้ว ให้เขาไปเถอะ!

สมัยผมเด็กๆ ก๋วยเตี๋ยวหมูใช้หมูบะช่อ พอจะปรุงก็ควักหมูใส่ชามยีบางๆ ตักน้ำแกงเดือดพล่านลงไปลวกจนหมูสุก แล้วจึงเทใส่ชามเส้นและปรุง แต่เดี๋ยวนี้หายากเสียแล้ว ส่วนใหญ่จะอยู่ตามต่างจังหวัด ในกรุงใครยังทำแบบเก่าอยู่จะกลายเป็นของอร่อย อย่างร้านในซอยชลนิเวศน์ ถนนประชาชื่นข้ามคลองประปาเข้าไปราว ๑๐๐ เมตร อยู่ซ้ายมือ รถจอดเต็มหน้าร้าน

ก๋วยเตี๋ยวหมูเหล่านี้เคยสั่งไปเลี้ยงในทำเนียบมาแล้วทั้งนั้น แต่สังเกตว่าอร่อยสู้ไปนั่งกินที่ร้านไม่ได้ เพราะน้ำแกงร้อนจัดกว่า เครื่องในลวกสุกใหม่ๆ กรุบกรับดี และได้บรรยากาศ

หรือจะเป็นเพราะว่าใครที่ว่าเส้นใหญ่แค่ไหน อะไรที่ว่าหมูๆ ขนาดไหน พอเข้าทำเนียบรัฐบาลแล้ว เป็นอันยอมแพ้เสียดื้อๆ ก็ไม่รู้

มติชนรายวัน, ๒๓ เมษายน ๒๕๕๔

สะตอสามัคคี

เปล่านะครับ! เรื่องนี้ไม่ได้เกี่ยวกับการเมือง แต่เป็นเรื่องการกินโดยเฉพาะ!

สะตอเป็นไม้ยืนต้นพื้นเมืองปักษ์ใต้ ปลายฝนจนถึงฤดูร้อนจะออกฝักเป็นพวงห้อยโตงเตงเต็มต้น พวงหนึ่งมี ๒-๔ ฝัก ฝักหนึ่งมี ๕-๘ เมล็ด เรียงเป็นตับซ่อนอยู่ในฝักนี้ละ! คมในฝักของจริง รูปร่างและกลิ่นสะตอคล้ายกระถินแต่ขนาดมหึมากว่าหลายเท่า

คนใต้เรียกกระถินว่า **"ลูกตอเบา"** เรียกสะตอว่า **"ลูกตอ"** ผมไปพม่าเช้าๆ เคยทำตัวเป็นพญาน้อยออกซมตลาด เห็นแม่เม้ยเมืองตะเกิง (ร่างกุ้ง) ขายสะตอได้ความว่าปลูกขึ้นเหมือนกัน แม้แต่ภาคตะวันออกของไทยแถบระยอง จันทบุรี ตราด ดินฟ้าอากาศคล้ายปักษ์ใต้ก็ปลูกได้ผลดี

เมื่อเล็กๆ ผมรู้สึกว่าสะตอมีกลิ่นเหม็นเขียวฉุนมาก ฉุนอยู่ในปาก ในลมหายใจ เวลาผายลม เรอ และปัสสาวะจะมีกลิ่นฉุนปนมา ภาษาใต้เรียกว่า **"เหม็นฉอง"** แต่สะตอทุกวันนี้กลิ่นจางลงมาก ไม่คิดว่าเป็นเพราะชักชินเสียแล้ว แต่เข้าใจว่าดีไม่ดีภาวะโลกร้อนและรอยแยกใต้ดินทำให้กลายพันธุ์ ว่าไปโน่น!

หน้านี้สะตอค่อนข้างแพง เวลาถูกมากๆ เคยซื้อได้ ๓ ฝัก ๑๐ บาท ตอนนี้ ๓ ฝักร้อยก็มี ว่ากันว่าครั้งน้ำท่วมปักษ์ใต้สะตอตายไปเยอะ

คนใต้เผาสะตอทั้งฝัก แล้วบั้งเปลือก แงะเอาเมล็ดมากินกับน้ำพริกกะปิเรียกว่า **"เหนาะน้ำชุบ"** หรือไม่ก็ **"เหนาะบูดู"** ถ้าจะกินกับข้าวยำก็หั่นฝอยซอยบางๆ คลุกกับผักต่างๆ และข้าวเหยาะน้ำบูดูหวาน แต่ที่ขึ้นชื่อเป็นอาหารยอดฮิตคือ ผัดสะตอกับหมูกุ้งกะปิ

ชาวกรุงเรียกว่า **"ผัดสะตอ"** ชาวใต้เรียกว่า **"หมูคั่วลูกตอ"**

ผัดสะตอมีหลายแบบ บางคนพิลึกเล่นผัดแบบเปรี้ยวหวานใส่มะเขือเทศ สับปะรด บางคนผัดกับเครื่องแกงเผ็ดยังกับคั่วกลิ้ง บางคนพิเรนทร์เอาไปผัดกับไข่ราวกับมะระ ทีนี้ล่ะ เหม็นฉองกันทั้งบ้าน!

ของแท้ต้องผัดกับหมูกุ้งใส่กะปิเหมือนหมูผัดกะปิแต่บีบมะนาว รสจึงออกเปรี้ยวเค็มหวานผสมกลิ่นสะตอพอเป็นปักษ์ใต้ ไม่ถึงกับฉุนหรือฉอง เพราะกลิ่นกะปิและมะนาวจะช่วยกลบมีแต่จะหอมฉุย!

อย่าไปเดินดินหากินข้างทางเลยครับ ทำกินเองหรอยกว่า!

สมัยรัฐบาลนายกฯ ทักษิณ รัฐบาลจัดงานสินค้าโอท็อปที่เมืองทอง มีการจัดให้ ครม.ทำกับข้าวเลี้ยงแขก นายกฯ โชว์ฝีมือแกงจืดไข่น้ำตำรับโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน และผัดผักคะน้าหมูกรอบตำรับบ้านจันทร์ส่องหล้า

ผมผัดหมูคั่วลูกตอนี่แหละ ตอนยกไปเสิร์ฟ ครม.และแขก พอบอกว่าผัดสะตอ หลายคนทำจมูกย่นเอาเข้าจริงตักราดข้าวคนละช้อนสองช้อนเดี๋ยวเดียวหมด นายกฯ ยังแซวว่า *"พวกนี้พลอยเป็นพวกสะตอสามัคคีกับเขาด้วยหรือ!"*

หรอย
เหม็นฉองกว่าในกะทะอีก
หรอยคั่วลูกตอ

เครื่องปรุงคือเตรียมสะตอไว้สัก ๒-๓ ฝัก บั้งเปลือกแหวะเอาเมล็ดออก ลอกเยื่อที่หุ้มเมล็ดทิ้งไป แล้วผ่าครึ่งแช่น้ำไว้เมล็ดสะตอจะได้เต่ง หั่นหมูติดมันหรือเนื้อแดงเป็นชิ้นบางๆ เท่าปลายก้อยให้ได้สักกำมือ ปอกเปลือกกุ้งผ่ากลางชักขี้ออก หั่นขวางชิ้นเล็กๆ ปริมาณใกล้เคียงกับหมู

สับกระเทียมสัก ๒-๓ กลีบ ซอยหอมแดงประมาณหนึ่งฟายมือ ผ่าพริกชี้ฟ้าแดงล้างเอาเมล็ดออก แล้วผ่าตามยาวเป็นเส้นๆ เอาไว้โรยแต่งหน้า คั้นมะนาวเอาแต่น้ำสัก ๒ ลูก เตรียม กะปิ น้ำตาลปีบ

ต่อไปนี้จะลงมือทำล่ะ!

ตั้งกระทะเจียวกระเทียมกับน้ำมันพอหอม รีบใส่กะปิลงไปยีสัก ๒ ช้อนคาว พอหอมก็ควักน้ำตาลปีบ น้ำตาลมะพร้าว หรือน้ำตาลโตนดสุดแต่มีอะไรลงไปยีอีก ๒ ช้อนคาว แต่ห้ามใช้น้ำตาลทราย

ระวังอย่าให้กะปิและน้ำตาลไหม้ เทหมูที่หั่นแล้วลงไปผัดจนกะปิและน้ำตาลเข้าเนื้อ ถ้าทำหมูผัดกะปิแค่นี้ก็เสร็จแล้ว แต่เมื่อจะคั่วลูกตอก็ใส่กุ้งลงไปผัด ถ้าแห้งติดกระทะก็หยอดน้ำ ใส่หัวหอมซอยและสะตอลงไปผัดด้วยกัน บางคนเติมน้ำมากหน่อย คงกะจะตักแต่น้ำราดข้าวไม่ยอมกินสะตอ

พวกนี้เกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง หรือไม่ก็เหม็นหน้าคนใต้แต่ชอบกินสะตอ ไม่ชอบ ปชป.แต่ต้องร่วมรัฐบาล!

บัดนี้สุกได้ที่แล้ว ลองชิมดู ถ้าอ่อนเค็มก็เติมกะปิหรือเหยาะเกลือแต่อย่าเติมน้ำปลา อ่อนหวานเติมน้ำตาลปีบ ดับไฟยกลงเติมน้ำมะนาวที่คั้นไว้คลุกเคล้าให้เข้ากัน ชิมให้ได้รสหวาน น้ำตาลเค็มกะปิเปรี้ยวมะนาว ตักใส่จานเปลโรยพริกชี้ฟ้ายกไปเสิร์ฟได้

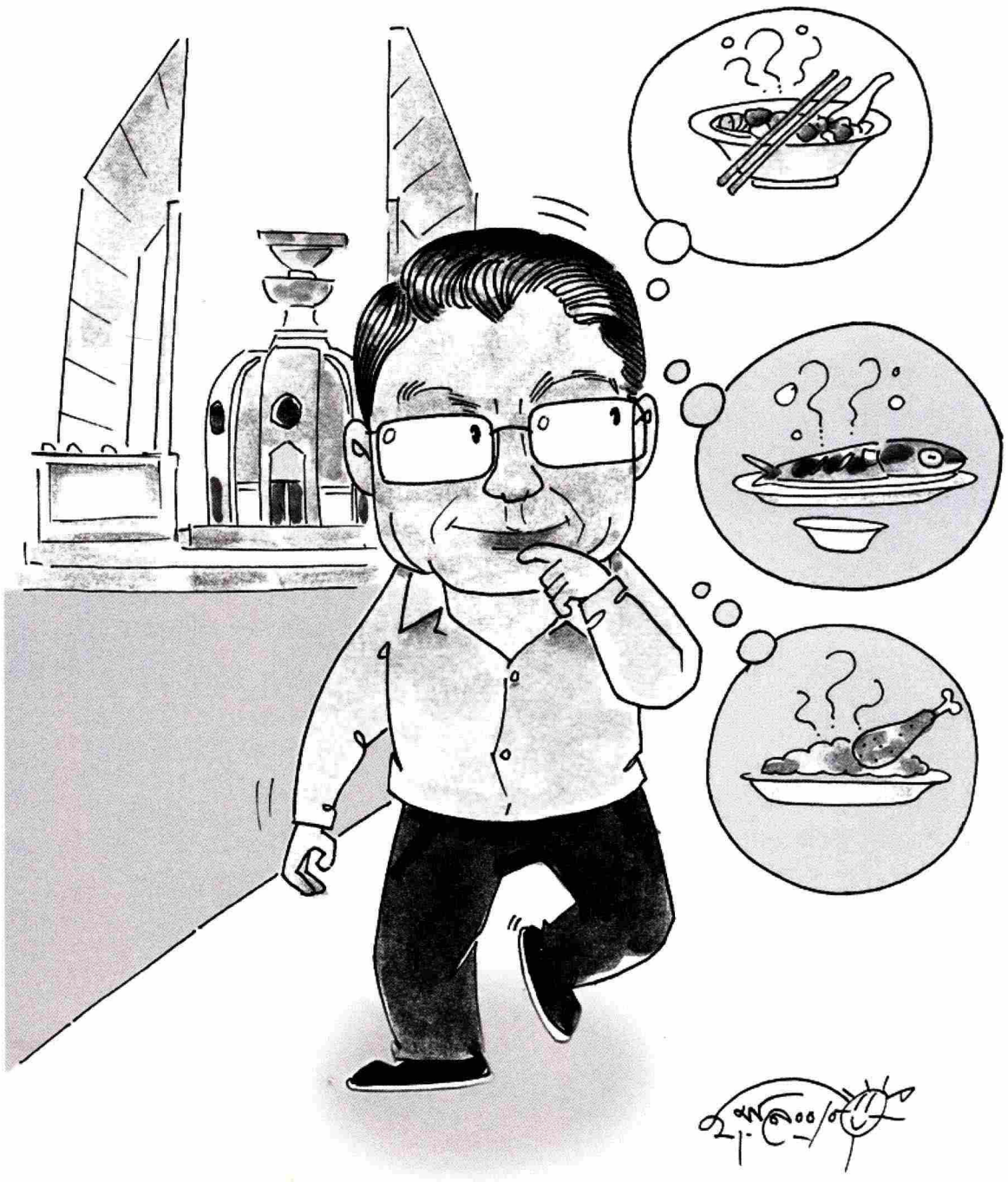
ถ้าเหลือจะใส่ตู้เย็นแล้วเติมน้ำตั้งไฟอุ่นเป็นคราวๆ หรือเพิ่มน้ำมะนาวน้ำตาลปีบได้ตามอัธยาศัย

กินกับข้าวสวยร้อนๆ หรอยจังหู! ถ้าเคียงมาด้วยแกงเหลืองปลากระบอกไข่เต็มพุงกับคูนหรือมะเขือยาว ปลาทอดขมิ้น ผัดวุ้นเส้น บูดูกุ้งสดมีสะตอเผา ยอดมะม่วงหิมพานต์ ยอดผักมันปู ถั่วฝักยาว แตงกวามาให้เหนาะด้วย เป็นอันว่าครบเครื่องสะตอสามัคคี

แต่ถ้ายกมาแต่ผัดสะตอของใต้แล้วกินคู่กับส้มตำ ปลาเนื้ออ่อนนึ่งจิ้มแจ่วของอีสาน ข้าวเหนียวจิ้มน้ำพริกอ่องของภาคเหนือ แกงส้มผักกระเฉด ผัดไก่ใบกะเพราของภาคกลางก็อร่อยไปอีกแบบ

สิทธิการิยะท่านว่า ตั้งสำรับแบบนี้เป็นอันว่าสามัคคีถึงขั้นตั้งรัฐบาลผสม...หรือปรองดองแห่งชาติได้เลยละครับ

มติชนรายวัน, ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔

จากท่าช้างวังหน้า ถึงผ่านฟ้าลีลาศ

จากท่าช้างวังหน้าลอดใต้สะพานพระปิ่นเกล้าเดินเรื่อยไปตามถนนพระอาทิตย์ จนถึงโค้งป้อมพระสุเมรุ เลี้ยวขวาไปตามถนนพระสุเมรุผ่านสี่แยกบางลำพู วัดบวรฯ ตรงไปจนถึงถนนราชดำเนินเชิงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ระยะทางสองกิโลเมตร แค่นี้เดินดินกินข้าวแกงหรือก๋วยเตี๋ยวอร่อย ๆ ไปได้ตลอดทาง

ท่าช้างในกรุงเทพฯ มี ๒ แห่ง ติดท่าราชฯ ข้างมหาวิทยาลัยศิลปากรตรงข้ามวัดระฆังฯ นั้นแห่งหนึ่ง ครั้งต้นกรุงเทพฯ เป็นที่นำช้างวังหลวงลงเล่นน้ำ ชาวบ้านจึงเรียก**ท่าช้าง**

มาปลายรัชกาลที่ ๑ ได้พระพุทธรูปองค์ใหญ่ล่องแพลงมาจากสุโขทัยมาขึ้นที่ท่านี้ โปรดฯ ให้รื้อประตูเมืองและเชิญพระเข้าขบวนแห่ไปไว้ที่วัดสุทัศน์คือพระศรีศากยมุนีในบัดนี้ และให้เรียกท่าช้างว่า**ท่าพระ** แต่คนก็ยังเรียกท่าช้างอยู่ดี

ตรงธรรมศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ โรงละครแห่งชาติ และกฤษฎีกาเคยเป็นวังหน้าที่ประทับของพระมหาอุปราช ริมน้ำเป็นท่าให้พนักงานนำช้างวังหน้าลงเล่นน้ำ ชาวบ้านจึงเรียก**ท่าช้างวังหน้า** ท่าช้างเดิมเลยกลายเป็น **ท่าช้างวังหลวง**คู่กัน

ถ้าเดินดินกินข้าวแกงจากท่าช้างวังหน้าลอดใต้สะพานพระปิ่นเกล้าไปราว ๑๐๐ เมตร ถนนพระอาทิตย์ช่วงนี้มีร้านรวงสวยๆ น่าเปิดเป็นถนนคนเดินหรือไนท์บาซาร์ มีร้านส้มตำยกครกเจ้าอร่อย และร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อเปื่อยเนื้อตุ๋นอร่อยชื่อ “**นายโส่ย**” อยู่ทางขวามือ

เลยไปอีกนิดตรงหัวโค้งป้อมพระสุเมรุ มีร้านอาหารอิสลามชื่อ “**โรตีมะตะบะ**” ขายประเภทข้าวหมกไก่หมกแพะ มะตะบะ มัสมั่น แกงมะเขือเปรี้ยว รสจัดถึงเครื่องเทศดีหลาย!

หัวโค้งต่อกับถนนพระสุเมรุเป็นซอยเข้าวัดสังเวชฯ เข้าซอยข้ามสะพานไปราว ๒๐ เมตร ตรงข้ามประตูวัดเป็น **ร้านก๋วยเตี๋ยวสุโขทัย ขนมจีนซาวน้ำ ปลาดุกสดผัดเครื่องแกงข้าวคลุกกะปิ ยำเนื้อย่าง**

ย้อนกลับออกมาปากซอยเดินตรงไปบางลำพู บริเวณนี้ ๒๓๐ ปีก่อนเป็นวังกรมหลวงจักรเจษฎา น้องคนละแม่กับรัชกาลที่ ๑ โปรดฯ ให้มาคุมเขตแดนทิศเหนือของพระนคร

ข้ามสี่แยกบางลำพูไปจะมีร้านอาหารชื่อ “**ไกรสีห์**” อยู่ขวามือขายของอร่อยหลายอย่าง ใกล้ๆ กันมีซอกเล็กๆ ตั้งหาบขาย**ข้าวคลุกกะปิ ขนมจีนซาวน้ำ**

หัวมุมวัดบวรฯ ถ้าเลี้ยวขวาจะไปไปรษณีย์บางลำพูมีร้านเย็นตาโฟอร่อยเป็นตึกแถวคูหาหนึ่งชื่อ “**เม้งโภชนา**” ลูกชิ้นปลาอร่อยมาก รูปถ่ายคนดังติดเต็มร้าน ขาประจำคือ **ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ**

ย้อนกลับไปหัวมุมวัดบวรฯ พอเดินผ่านหน้าวัดทางซ้ายมือมีร้านข้าวต้มคู่บ้านคู่เมือง แต่เปิดขายกลางคืน สมัยก่อนใครเมามาจากไหน พอจะกลับเข้าบ้านเป็นต้องแวะกิน**ข้าวต้มวัดบวรฯ** ก่อน

ผมมาจากต่างจังหวัดใหม่ๆ เมื่อ ๔๐ ปีก่อน พอตกดึกรุ่นพี่ชวนไปกินข้าวต้มวัดบวรฯ ยังเคยนึกว่าเณรแอบต้มข้าวไว้เลี้ยงกลางดึก

ของดีร้านนี้คือ**ปลาจวดทอดจิ้มเต้าเจี้ยว ยำกั้งดอง ไส้หมูเลือดหมูเต้าหู้พะโล้ เป็ดพะโล้ ผัดใบปอ กุยช่ายขาวผัดหมูกรอบ มะระผัดไข่ ปลาอินทรีทอดราดน้ำปลา**

ผ่านสี่แยกสะพานวันชาติ ตรงไปจวนออกถนนราชดำเนิน ทางขวามือเป็น**ร้านข้าวมันไก่และก้ามปูผ่านฟ้า** ร้านโปรดของ**พลเอกยุทธศักดิ์ ศศิประภา** ประธานโอลิมปิค ของดีคือ**ไก่ตอน ก้ามปู ต้มยำกุ้งผัดจับฉ่าย** สมัยก่อนไฮโซจริงต้องนัดเจอกันที่ร้านนี้

ตรงข้ามร้านนี้เป็นตึกเก่าอายุกว่าร้อยปีชื่อ “**บ้านผ่านฟ้า**” สมัยรัชกาลที่ ๔-๕ เป็นของพระยา-อนุกูลสยามกิจ เดิมเป็นลูกจีนวิ่งเล่นอยู่หน้าวัง รัชกาลที่ ๔ ทรงนำมาเลี้ยง โตขึ้นโปรดฯ ให้เป็นกงสุลสยามประจำสิงคโปร์ หน้าตึกโบราณเป็นร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้ออายุ ๕๐ ปี ชื่อ “**อร่อยเด็ด**” เคยขายอยู่ปากถนนข้าวสารอยู่ๆ ก็ปิดร้านหายไป

ผมตามหามานานเพราะติดใจรสน้ำซุป มาเจออีกที อ้าว! อยู่หน้าร้านก้ามปูผ่านฟ้านี่เอง

คุณบรรหาร ศิลปอาชา แวะมาอุดหนุนร้านนี้ประจำจนใครๆ เรียกว่า **“ร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อบรรหาร”** ถ้าหลง...หลงทางนะครับ ไม่ใช่หลงจู๋...ก็จงถามหาชื่อร้านตามนี้!

พูดถึงร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อนึกขึ้นได้ว่าเคยเขียนถึงร้านอร่อยอยู่ซอยคาวบอย แยกจากถนนอโศกว่าเตี๋ยวนี้ไม่รู้ย้ายไปอยู่ไหน **คุณฉัตรชัย ลิ้มชวลิต** กรุณาเขียนบอกมาจากอุตรดิตถ์ว่าชื่อร้าน **“โป๊ยเทียมก๋วย”** (บางคนว่าชื่อโป่วเทียมเฮง) ย้ายไปเปิดที่ศูนย์อาหารมาบุญครองชั้น ๗ ขอบคุณครับ ผมจะแวะไปพิสูจน์พ้นร้านอร่อยเด็ดก็ออกสู่ถนนราชดำเนินเชิงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ

ว่าแต่ว่าเราจะไปหาอะไรกินกันแล้วยังล่ะครับ!

มติชนรายวัน, ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เดินดินกินข้าวแกง แหลงใต้ที่หาดใหญ่

คนใต้แหลงเร็วแต่ชัด เทคนิคในการแหลงเร็วๆ คือจะตัดเอามาแต่พยางค์หลังเช่นทะเลเรียก “เล” มะพร้าวเรียก “พร้าว” ที่ดินเรียก “ดิน” แถลงเรียก “แหลง” อร่อยเรียก “หรอย” คนกรุงเรียกคางคก จิ้งจก จิ้งหรีด คนใต้เรียก คก จก หรีด

รถไฟสองขบวนสวนกันกลางทาง ผู้โดยสารอยู่กันคนละขบวนคนแรกสามารถร้องทักว่า “ไหน” (ไปไหน) อีกคนตะโกนตอบ “ลุง” (พัทลุง) คนแรกถาม “ใส่” (ไปทำไม) อีกคนตอบ “ม่าย” (ไม่มีอะไรพิเศษ)

เก่งไหมล่ะครับ!

รถเมล์วิ่งขึ้นล่องหาดใหญ่-สงขลาซึ่งห่างกัน ๓๐ กิโลเมตร พอล่องจากสงขลาจะลงไปหาดใหญ่ผ่านมาเห็นหนุ่มซาวกรุงยืนปัสสาวะหันหลังให้อยู่ใต้ต้นยางข้างทาง

กระเป๋ารถร้องถามเป็นภาษาใต้ว่า *“ใหญ่มั้ย ใหญ่มั้ยครับเพ่”* หนุ่มหันมาทำตาเขียวตะโกนตอบว่า *“อยากรู้มึงลงมาดูเองสิโว้ย!”*

หาดใหญ่มีของอร่อยๆ แบบเดินดินกินข้าวแกงอยู่มาก ที่เป็นรถเข็นขายทั่วเมืองจนดังมาถึง กทม. คือไก่ทอดหนังกรอบกินกับข้าวเหนียวนึ่งร้อนๆ น้ำจิ้มเผ็ดหวานเปรี้ยว สมัยผมเด็กๆ ที่มีชื่อคือ **ไก่ทอดเทพา** ขายข้างทางรถไฟ เดี๋ยวนี้ซบเซาไป แต่ไก่ย่างหาดใหญ่ดังขึ้นมาแทนที่

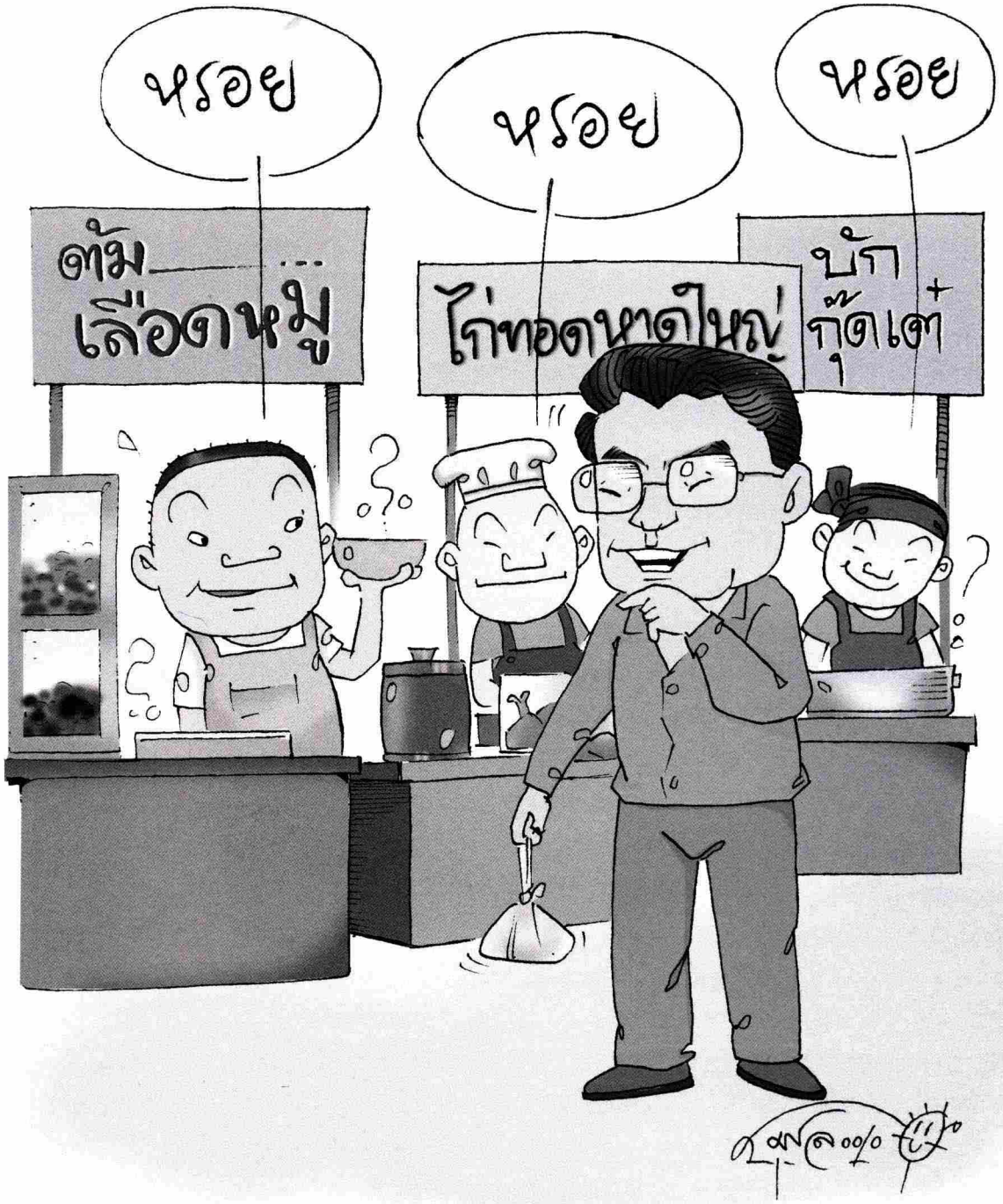
ถ้าไปทางเครื่องบิน หากถึงเช้าตรู่ก่อน ๙ โมงเช้า แนะให้ไปกินเลือดหมูร้อนๆ ชิ้นเท่าลูกเต๋าต้มกับเครื่องในหมูสารพัด กินกับข้าวสวยเหยาะพริกน้ำส้ม อร่อยนัก ร้านอยู่ถนนนิพัทธ์อุทิศ ๒ หน้าตลาดกิมหยง ขายมาร่วม ๕๐ ปีแล้ว

ตรงข้ามเป็นร้านอาหารคูหาเดียวชื่อ **“เวียงจันทน์”** แต่ควรกินมื้อค่ำ ปูปลากุ้งหอยร้านนี้สดดี ปรุงอาหารจีนได้หลายอย่าง ของแกล้มกินฟรีคือผักกาดดองเปรี้ยวหวานกรอบชิ้นโตๆ

ขาประจำร้านนี้คือ **พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์** ตอนเป็นนายกฯ ก็ยังแวะไปกิน เช้าๆ อย่างนี้ถ้าอยากเดินดินแวะกินหลายอย่าง ให้เขาพาไปที่ถนนคลองเตย หน้าโรงเรียนแสงทองเถิดครับ ของดีคือ **บักกุ๊ดเต๋** หรือ **ซี่โครงหมูตุ๋นยาจีนแบบสิงคโปร์** ที่ร้านชื่อ **“โชคดีติ่มซำ”** คนสิงคโปร์บอกว่าอร่อยกว่าร้านอาเส่ยในสิงคโปร์เสียอีก แถมยังขายติ่มซำหยำฉ่าอีกด้วย

ข้างๆ เป็นร้านข้าวแกงแบบสงขลาขนานแท้ชื่อ **“จำเนียร ๑”** ขายแกงเหลือง (คนใต้เรียกแกงส้ม) ไตปลา บูดูผักจิ้ม คั่วกลิ้ง ไข่พะโล้ ผัดสะตอ ผัดผักพื้นเมือง ปลาทอดขมิ้น ขนมจีนน้ำยาปักษ์ใต้แถมผักสดเต็มถาด ใกล้กันยังมี **“ร้านข้าวมันไก่ทุ่งลุง”**

ตรงข้ามเป็นร้านข้าวหมูแดงชื่อ **“ชินกิจ”** และ **“ก๋วยเตี๋ยวเป็ดตุ๋นศิริวัฒน์”** ตอน ๗-๘ โมงเช้าจะมีแต่รถทัวร์จากมาเลย์จอดนับสิบๆ คัน

หรอย
หรอย
หรอย
ต้มเลือดหมู
ไก่ทอดหาดใหญ่
บักกุ๊ดเต๋า

ผมเองกลับชอบอาหารเช้าแบบพื้นเมืองคือข้าวมันแกงไก่ร้านอร่อยชื่อ “**แม่ปราณี**” อยู่ถนนศุภสารรังสรรค์ ตรงข้ามวัดจีนฉื่อฉางถาง ข้าวมันจะหุงกับกะทิแบบข้าวมันส้มตำ เหยาะน้ำพริกมะขามอ่อนตำทั้งเปลือก พริกขี้หนูตำกับกระเทียมไม่ใส่กะปิราดแกงเผ็ดไก่บ้านหนังเหนียวกรอบกับถั่วฝักยาว น้ำแกงข้นรสดี บางทีมีตับไก่ ไข่อ่อนปนมาด้วย แนมด้วยกุ้งหวานตัวเล็กๆ ร้านนี้ข้าวยำและหมี่กะทิแบบปักษ์ใต้ก็อร่อย

ติดกันเป็นร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ดตุ๋นชื่อ “**อ้วนเป็ดตุ๋น**” แต่เปิดขายสายหน่อย

ถ้าใครชอบข้าวมันไก่กรุณาแวะไปที่ “**ร้านมุ่ยกี่โอชา**” อยู่ถนนธรรมนูญวิถีตัดกับถนนแสงจันทร์ ถนนสายนี้ลากมาจากสถานีรถไฟหาดใหญ่ ตรงใกล้สี่แยกตัดกับถนนนิพัทธ์อุทิศ ๒ มีร้านลูกชิ้นน้ำใสถนัดศรีอร่อยจริงๆ!

ของพื้นเมืองที่อร่อยหากินยากอีกอย่างคือ “**เต้าคั่ว**” แปลว่าเต้าหู้ คล้ายๆ สลัด ปรุงจากเส้นหมี่ขาวลวกโปะหน้าด้วยผักบุ้งจีนลวกถั่วงอกลวก แตงกวาดิบซอยเป็นฝอย เต้าหู้ทอดหั่นบางๆ หูหมูต้มหั่นบางๆ กุ้งชุบแป้งทอดเป็นแพบิใส่มาด้วย ไข่ต้มยางมะตูม ราดด้วยน้ำสลัดทำจากน้ำส้มตาลโตนดเคี่ยวกับน้ำตาลโตนด เหยาะพริกน้ำส้มอีกนิด

พอขึ้นโต๊ะเสวยเมนูนี้เปลี่ยนชื่อเป็น “**สลัดทะเลสาบสงขลา**” เจ้าอร่อยเป็นรถเข็นขายตอนบ่ายอยู่ถนนแสงอาทิตย์ตัดกับซอยข้างตลาดสดกิมหยงชื่อ “**แม่ปราณี**”

พลบค่ำใครอยากกินหมี่ซั่วเป็ดตุ๋น หมี่ฮกเกี้ยนราดหน้าจะหากินได้ทั่วไป ถ้าไปกันเป็นกลุ่มอยากแนะนำร้านอาหารปักษ์ใต้ชื่อ “**กันเอง**” อีกร้านที่ยอดนิยมคือ “**นัดพบยูงทอง**” ของดีคือกุ้งนางต้มกะทิกับหน่อไม้สด ยำมะม่วงดิบ บูดูกุ้งสด **คุณบัญญัติ บรรทัดฐาน** กรุณาหิ้วขึ้นเครื่องบินมาฝากผมเป็นประจำ

ใครจะเรียกบรรยากาศเก่าๆ สมัย ๖๐ ปีก่อนคืนมาลองถามหา “**ร้านข้าวต้มโกยาว**” ร้านนี้โควตราคาเป็นหลักพันหลักหมื่นจนคนกินตาเหลือก แต่พอจ่ายจริงตัดศูนย์ทิ้งไปสองตัวเหลือ ๒๐๐ บาท!

ของอร่อยชาวใต้จะแหลงว่า “หรอย” เจ้าคณะจังหวัดสงขลารูปหนึ่งอาพาธไปผ่าตัดที่ศิริราช ตกดึกหลังผ่าตัดใหม่ๆ หลวงพ่อร้องครางอยู่บนเตียง *“อะโรย อะโรย”*

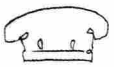
พยาบาลเข้าไปเอ็ดว่าหนูบอกแล้วว่าหลังผ่าตัดห้ามหลวงพ่อฉัน แผลจะปริ นี่ไปแอบฉันอะไรเข้าล่ะคะถึงได้ติดใจนัก

หลวงพ่อเอ็ดเอาว่าใครจะไปฉันป่านนี้ แผลปริกูไม่กลัว กูกลัวอาบัติ แต่ที่ร้องนี้กูเจ็บพุงโว้ย!

อะโรยมาจากคำว่าโอย! ถ้าอร่อยต้อง แหลงว่าหรอย! ถ้าหรอยจ้านแปลว่าอร่อยจริงๆ ถ้าอร่อยสุดยอดต้องว่าหรอยจังหู!

มติชนรายวัน, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ก๋วยเตี๋ยว
ลูกชิ้นปล
ลอดช่อง
สิงคโปร์
หมี่กรอบ
ข้าวหมกไก่
ข้าวหน้าไก่
หยิบเอาเลยครับ
อาหารตามโพย

กินตามโพยจากเมืองนอก

รุ่นพี่ของผมคนหนึ่งเพิ่งพาครอบครัวกลับมาฉลองสงกรานต์ในไทย หลังจากที่ไปตั้งรกรากอยู่ที่อเมริกานานเกือบเท่าอายุนายกฯ อภิสิทธิ์ ที่จริงตั้งใจจะมาตั้งแต่สงกรานต์ปีที่แล้ว แต่เกิดความไม่สงบขึ้นจึงเลื่อนมาเป็นปีนี้ คงคิดว่าปีนี้ปลอดโปร่งมั้ง!

ทักทายกันได้ไม่กี่ประโยค พี่แกก็ยื่นโพยยาวเหยียดให้ดูว่าอยากให้พาไปกินอะไรอร่อยๆ เป็นการย้อนอดีตรำลึกถึงความหลังครั้งกว่า ๔๐ ปีก่อน เพราะพี่แกเองจัดว่าเป็นนักชิมระดับชาติคนหนึ่งเหมือนกัน

ผมไล่เรียงดูแล้วหัวร่อก๊าก เพราะครึ่งหนึ่งในโพยถ้าเถ้าแก่ไม่เจ๊งไปแล้ว ก็ล้มหายตายจากลูกหลานไม่ได้รับมรดกฝีมือไว้จึงเลิกกิจการ ไม่อีกทีก็ปิดร้านหนีสรรพากรกวน หรือไม่ก็เซ้งร้านหรือถูกไล่ที่ย้ายไปอยู่ไหนไม่รู้ เช่น ร้านขนมเบื้องสุโขทัย ร้านข้าวขาหมูแม่จ๋าสี่แยกคอกวัว หมี่กรอบวัดมหรรณพฯ ร้านอาหารไทยกิ่งแก้วสี่แยกเจริญผล

ที่ยังเปิดขายและรักษารสชาติไว้ได้อย่างเหนียวแน่นก็พอมีบ้าง ผมจึงพาตระเวนเดินดินกินเสียจุใจ

รายการแรกในโพยคือ **"ข้าวหน้าไก่ร้านเหลาะงาทิ้น"** แปลว่าสวรรค์บันดาล เดี๋ยวนี้เปลี่ยนชื่อเป็น **"พูนเลิศห้าแยกพลับพลาไชย"** ข้างห้างขายยาปราสาททองโอสถหัวมุมสุสานหลวงวัดเทพฯ

ร้านนี้เปิดมาหลายสิบปีและเป็นเจ้าตำรับข้าวราดหน้าไก่น้ำข้นๆ เหนียวหนืดชนิดไม่ใส่เห็ดหอมหรือหน่อไม้ให้เสียรส แค่โรยผักชี พริกชี้ฟ้าซอยก็อร่อยเหลือแหล่

ชิมดูก็น่าจะทำง่ายๆ แต่ใครทำตามก็ไม่ยักเหมือน ของอร่อยร้านนี้ยังมี **บะหมี่หน้าไก่ ข้าวเหนียวหมูแดง ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า** เมื่อก่อนนี้ผมแวะไปกินทีไร เป็นอันเจอ**ท่านปลัดศิววงศ์ จังคศิริ** เป็นประจำ

รายการที่สองคือ **ก๋วยเตี๋ยวผัดไทยประตูผี** อยู่หน้าวัดเทพธิดาราม ถ้าไปกลางวันก็กินที่ **"ร้านลุงภา"** ถ้าไปค่ำก็ลองกินที่ **"ร้านทิพย์สมัย"** อยู่ใกล้ๆ กัน อร่อยพอกัน แต่ทิพย์สมัยคนแน่นกว่า

สองร้านนี้ใช้เส้นจันท์ผัดกับมันกุ้ง ใช้กุ้งแห้งอย่างดี ผัดกับน้ำมะขามเปียก น้ำตาลดี เครื่องปรุงก็คั่วเองตำเองกินกับผักสดๆ ได้แก่ กุยช่าย หัวปลี ถั่วงอกดิบ ใบบัวบก

รายการยอดนิยมคือผัดไทยกุ้งสดห่อไข่ หรือจะลอง "ทรงเครื่อง" ก็ได้ใส่เนื้อปู มะม่วงดิบซอย อ้อ! ร้านทิพย์สมัยปิดวันพุธนะจ๊ะ

รายการที่สามคือ **"ก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลา วงเวียน ๒๒"**เป็นร้านเล็กๆ ไม่มีชื่อ อยู่ปากตรอกถั่วงอกเลี้ยวจากถนนแยกจากวงเวียน ๒๒ กรกฎาคม ร้านนี้น้ำซุปต้มกับกระดูกหมูหวานหอม ลูกชิ้นอร่อย ฮื่อก๋วย (ลูกชิ้นปลาเป็นเส้น) เลิศรสเป็นที่ ๑ ผมเองไม่รู้จักต้องไปขอแอดเดรสจาก **พลเอกวินัย ภัททิยกุล** ชิมแล้ว อร่อยจริง แต่โปรดทราบว่าพอเพลก็หมดแล้ว

เมื่อหาร้านหมี่กรอบวัดมหรรณพฯ ไม่เจอ ผมเลยพาไปลองหมี่กรอบจีนหลีตลาดพลูแทน ไปตามถนนอินทรพิทักษ์ธนบุรีผ่านวัดอินทาราม (บางยี่เรือใต้) ทำท่าจะไปวัดปากน้ำภาษีเจริญ ตรงไปจนถึงตลาดพลูที่มีขนมกุยช่ายอร่อย แยกเข้าขวามือเป็นท่าน้ำ เลี้ยวเข้าไปสัก ๒๐ เมตร จนสุดทางจะเห็น“**ร้านหมี่กรอบจีนหลี**” ขายมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕

ครั้งหนึ่งกิตติศัพท์ฝีมือผัดหมี่จีนหลีเลื่องลือไปถึงพระกรรณจึงโปรดให้พนักงานไปซื้อมาตั้งเครื่องเสวย ตรัสชมว่า *“ของเขาอร่อยจริง”* เวลามีงานก็โปรดให้จัดมาออกร้านทุกครั้ง จนพระราชทานตราครุฑ ร้านนี้ถ้าหลงถามใครๆ ก็รู้จัก

หมี่กรอบอร่อยเส้นต้องไม่พองคือต้องด้านๆ กรอบๆ ผัดกับน้ำตาล ใส่กุ้ง เต้าหู้ โรยหน้าด้วยผิวส้มซ่ากระเทียมดองซอย กินกับผักดิบเหมือนผัดไทย ร้านนี้ถ้าไม่แน่จริงไม่อยู่มาได้นับร้อยปี!

รายการต่อไป โพยจดมาว่า **“ข้าวหมกไก่พระประแดง”** ร้านนี้ผมรู้จักดี สมัยก่อนตอน**คุณขวัญชัย วศวงศ์** อดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์เป็นนายอำเภอพระประแดงเคยพาไปกิน

ไปตามถนนสุขสวัสดิ์ฝั่งธนบุรี พอถึงทางแยกก็เลี้ยวซ้ายเข้าถนนนครเขื่อนขันธ์เหมือนจะไปตัวเมืองพระประแดง ร้านเป็นตึกแถว สีเขียวๆ ติดบ้านไม้สีแดงอยู่ขวามือ เจ้าของชื่อ**บังเดช** ข้าวหอมเนยสีเหลืองนวลมันย่องและถึงเครื่องเทศ

ควรสั่งแกงเปรี้ยวมะเขือเทศ ซุปหางวัวหรือซุปน่องไก่ เนื้อสะเต๊ะ แกงแพะ และกับข้าวอื่นๆ มาบริโภคด้วย ผมไปทีไรพบ**ท่านปลัดอารีย์ วงศ์อารยะ** เป็นประจำ

ตกค่ำพี่แกเล่นถามถึงของหวานเก่าแก่คือลอดช่องสิงคโปร์เจ้าเก่า ผมพาไปที่ร้านหัวถนนเยาวราช เจ้านี้ขายมา ๖๐-๗๐ ปีแล้วและเป็นเจ้าแรก ลอดช่องนี้ไม่ได้นำเข้ามาจากสิงคโปร์ ไปสิงคโปร์อย่าไปถามหา แต่ขายปากซอยโรงหนังสิงคโปร์ (ปัจจุบันปิดไปแล้ว) จึงเรียกว่า **ลอดช่องสิงคโปร์** ต่างจากลอดช่องไทยเจ้าอร่อยวัดเจษฎาราม มหาชัย เพราะเส้นเหนียว น้ำเชื่อมหอมมะลิ น้ำกะทิหอมกลิ่นขนุนกินกับน้ำแข็งไสเย็นชื่นใจ

ยังมีอร่อยอีกเจ้าพอเทียบกันได้คือ **“ลอดช่องเสวยร้านนายดำ”** แต่อยู่ในตลาดหัวหินโน่นอ้อ! เจ้ากรุงเทพฯ นี้พอสองทุ่มก็หมดแล้ว

กินครบจบโพยแล้วผมถามว่าพี่ยังอยากกินอะไรต่อไหม พี่แกเล่นดูนาฬิกาเห็นว่าเพิ่งสามทุ่มจึงทำเป็นยิ้มมีเลศนัย ผมรู้ทันเลยรีบตัดบทว่าจะให้พาไปไหนก็ได้แต่ให้ชวนพี่ผู้หญิงไปด้วย

พี่แกเลยพยักหน้าสรุปว่า “งั้นครบแล้วโว้ย อั๊วกับพี่ผู้หญิงกลับไปกินกันเองที่บ้านก็ได้!”

มติชนรายวัน, ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

จาก “ครัวโอรส” ถึง “ครัวอัปสร”

ถนนสุโขทัยลากจากทางรถไฟขนานกับถนนราชวิถีไปจนถึงถนนสามเสนหน้าวังศุโขทัย ตั้งชื่อตามพระนามสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชาที่ต่อมาได้เป็นรัชกาลที่ ๗

ถนนสุโขทัยมีหลายซอยทะลุไปเชื่อมถนนราชวิถีหน้าสวนจิตรเข้าออกถึงกันได้ ย่านนี้มีของกินอร่อยหลายเจ้า

สุโขทัยซอย ๕ ในอดีตเคยมีร้านอาหารญวนอร่อยราคาถูก คนแน่นทุกเที่ยง แต่เลิกมาเป็นสิบๆ ปีแล้ว ใกล้ๆ กันก็เคยมีร้านอาหารสุโขทัย ฝีมือดี เป็นของพวกสกุลบุนนาค ขายขนมเบื้องญวน ข้าวหน้าไก่ ขนมจีนน้ำยาน้ำพริก แต่ก็เลิกมานานแล้วเช่นกัน

ปากซอยสุโขทัยซอย ๕ วันนี้ เข้าไป ๕-๖ เมตรทางขวามือยังมีร้านข้าวซอยเชียงใหม่คูหาหนึ่ง รสชาติชาวเหนือแท้ ป้าคนขายเป็นชาวลำปางขายข้าวซอยไก่ ข้าวซอยเนื้อ หมูอบ ไก่อบ เนื้ออบ ผัดพะแนง ราดข้าว หรืออาหารตามสั่งเช่นเนื้อน่องลายผัดกะเพรา

ถ้าเลยไปเข้าสุโขทัยซอย ๙ สัก ๑๐๐ เมตรเป็นบ้านอยู่อาศัยแต่ขายหมี่กรอบแบบชาววังแท้ รสชาติไม่แพ้ข้างวัดมหรรณพหรือจีนหลีตลาดพลู จะสั่งเป็นกล่องๆ หรือเป็นถาดๆ ไปออกงานก็ได้ เอาไปเมืองนอกก็ยังไม่หายกรอบ ผมไปชิมที่งานบ้านท่านผู้หญิงอังกาบ บุณยัษฐิติ ถึงได้รู้ว่าในวังเวลามีงานสั่งจากที่นี่เอง

ตรงไปตามถนนสุโขทัยจนถึงโรงเรียนวชิราวุธฯ ข้ามสะพานดุสิต เลยไปจนถึงสี่แยกสวนรื่นฯ หัวมุมขวามือ ตรงข้ามสวนรื่นฯ เป็นเหมือนบ้าน แต่ที่จอดรถกว้างขวางตั้งแต่สี่แยกสวนรื่นฯ ยันคลองป้ายชื่อว่า **“โอรส”** เคยมีคนนึกว่าเจ้าองค์ไหนหว่า! ที่จริงตั้งตามชื่อคุณโอ เจ้าของร้านซึ่งเป็นลูกสาว**พลเอกยุทธศักดิ์ ศศิประภา** อดีตปลัดกระทรวงและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ความหมายจริงๆ คือ *“รสฝีมือของคุณโอ”* เพราะคุณโอเธอเรียนมาทางนี้จึงมีฝีมือเอาการอยู่!

อาหารร้านนี้จะสั่งเป็นอาหารจานเดียวกินเร็วๆ ก็ได้ สั่งกับหลายๆ อย่างมากินกับข้าวตั้งวงเฮฮากันก็ได้ เที่ยงๆ เย็นๆ ข้าราชการ ลูกน้อง และเพื่อนๆ ของคุณพ่อเจ้าของร้านแวะกินกันตึม ระดับนายพลนายพันทั้งนั้น

ผมชอบผักตำลึงชุบแป้งทอดกรอบจิ้มน้ำจิ้มกุ้งสดรสชาติเหมือนแสร้งว่า อ้อ! แสร้งว่าเป็นเครื่องจิ้มชนิดหนึ่ง ชาววังสมัยก่อนดัดแปลงขึ้นแทนไตปลา เพราะบางคนรังเกียจกลิ่นคาวปลาจึงใช้กุ้งแทนแล้วแสร้งเรียกว่าเป็นไตปลา จึงมีชื่อ **“แสร้งว่า”**

ข้าวผัดปลาสลิด ปอเปี๊ยะไส้ชีส ไข่เจียวจอมพลสูตรคุณตาเจ้าของร้านคือ **จอมพลประภาส จารุเสถียร** ก็อร่อย ก๋วยเตี๋ยวเนื้อสับ สปาเกตตี้ผัดขี้เมา พวกเมี่ยงและยำต่างๆ ก็รสชาติดี

กรอบ
จนหนวกหู
เลยอาจารย์
กร๊อบ
กร๊อบ
กรอบ
กร๊อบ
กร๊อบ
สุโขทัย ข.๑

ลูกค้าไม่น้อยติดใจเค้กที่นี่ **เค้กมะตูมคุณโอ**ดูเหมือนจะขายดีที่สุด สมัยที่ผมต้องจัดอาหารเที่ยงเลี้ยง ครม. มักสั่งของคาวหวานร้านนี้ไปจัดเลี้ยงบ่อยๆ

ย้อนกลับไปที่ถนนสุโขทัย ตรงข้ามสวนรื่นฯ ทางขวามือติดกับสภาการศึกษา มีร้านก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาอร่อยอยู่เจ้าหนึ่งขายตอนเที่ยง ลูกค้าแน่นเหมือนกัน

เลยไปจนถึงถนนสามเสนซึ่งตัดขวางอยู่ข้างหน้า ถ้าเลี้ยวขวาจะไปศรีย่าน บางกระบือ แต่เลี้ยวซ้ายไปซังฮี้ ลองเลี้ยวซ้ายผ่านโรงพยาบาลวชิระไปจนเกือบถึงสี่แยกซังฮี้ทางขวามือเป็นตึกแถวตรงข้ามตึกบริษัทที่โอที จำกัด ขอแนะนำ "**ร้านบะหมี่ซังฮี้**" อยู่ก่อนถึงสี่แยก ขายบะหมี่เหลืองเส้นเล็กราวกับเส้นด้าย จะสั่งเป็นบะหมี่ปูหรือบะหมี่หมูแดงก็ได้ แห้งสักชาม น้ำสักชาม ระหว่างรอจะสั่งขนมจีบลูกเล็กๆ เท่าปลายนิ้วก้อยมากินพลางก็ดี

ผมเป็นแฟนร้านนี้มากว่า ๔๐ ปีแล้วจนลืมไป วันหนึ่งไปตรวจราชการที่โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ตรงข้าม พบอดีตเลขาธิการ ครม.รุ่นอาวุโสอายุร่วม ๘๐ แล้วมาหาที่จอดรถแถวนั้น จึงรู้ว่าร้านนี้ยังอยู่ เสียแต่หาที่จอดรถยากชะมัด

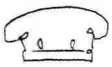
ไหนๆ ก็ออกนอกถนนสุโขทัยแล้ว บนถนนสามเสนเลยสี่แยกซังฮี้ไป ระหว่างปากทางเข้าวัดราชาธิวาสกับท่าวาสุกรี ข้างหอสมุดแห่งชาติ มีร้าน "**ครัวอัปสร**" อยู่ริมถนนทางขวามือ นี่ก็ยกให้เรื่องอาหารไทยรสอร่อย

แกงเหลืองไหลบัวร้านนี้เป็นของโปรด**อาจารย์มีชัย ฤชุพันธุ์** แกงเขียวหวานลูกชิ้นปลากรายลูกเล็กๆ เป็นของโปรด**อาจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ** ไข่ฟูปู ปีกไก่ทอดน้ำปลาเป็นของโปรดของผม ไอศกรีมน้ำมะพร้าวแบบหวานเย็นร้านนี้ก็อร่อยนักหนา เคยจัดเข้าวังเวลามีงานต่างๆ แทบทุกครั้ง เรียกกันว่า "**ไอศกรีมกรมชล**" ครั้งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงฯ ยังดำรงพระชนม์อยู่ เสด็จไปเสวยพระกระยาหารคาวหวานถึงร้านมาแล้วหลายหน

ครัวอัปสรมีอีกสาขาอยู่ถนนตะนาวข้างธนาคารออมสิน สาขาราชดำเนิน แต่ผมชอบที่ถนนสามเสนข้างท่าวาสุกรีมากกว่า

ลองไปกินแล้วจะรู้ว่าเทวดาเดินดินกินข้าวแกง ถ้าเลือกเป็น ก็ได้ของดีของทิพย์มาลิ้มลองได้เหมือนกัน

ช้วบ
ชัด

ลุยฮานอยหาของอร่อยกิน

ช่วงวันหยุดเดือนพฤษภาคม ผมไปฮานอยเมืองหลวงอายุ ๑,๐๐๐ ปี ของเวียดนาม ฮานอยอยู่ทางภาคเหนือระดับเดียวกับภาคกลางของลาว จึงอยู่สูงกว่าไทยมาก

ไทยคบกับญวนหรือเวียดนามมาตั้งแต่สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และต้นกรุงเทพฯ ญวนลี้ภัยเข้ามามาก บ้างก็เป็นเชลยศึก ส่วนใหญ่มาจากภาคกลางและภาคใต้ของเวียดนามเพราะเข้ามาสะดวก โปรดให้ไปอยู่ริมคลองคูเมืองหน้าวัดโพธิ์

อีกพวกให้ไปอยู่แถวสามเสนเรียกว่าบ้านญวนมาจนบัดนี้ ส่วนพวกญวนพุทธแยกไปอยู่แถวนางเลิ้ง สมัยรัชกาลที่ ๑ ญวนชื่อ **องเชียงสือ** เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ทรงชุบเลี้ยงปลูกเรือนให้อยู่ริมแม่น้ำแถวโรงแรมโอเรียนเต็ลทุกวันนี้

พอได้โอกาสองเชียงสือก็ลงเรือหนีกลับไปไม่กล้าทูลลากรมพระราชวังบวรฯ วังหน้ากริ้วจะออกไล่ตาม แต่รัชกาลที่ ๑ ตรัสห้ามว่าเขาจะไปกู้บ้านเมือง ปล่อยเขาไปเถิด

ภายหลังองเชียงสือได้เป็นกษัตริย์ปกครองภาคกลางของเวียดนามตั้งเมืองหลวงอยู่ที่เว้ ใกล้เมืองดานัง อีกร้อยปีต่อมาญวนเกิดสงครามกับฝรั่งเศสและรบกันเองรวมทั้งรบกับอเมริกา จึงอพยพเข้ามาอยู่ในไทยมากขึ้น

ไทยจึงรู้จักอาหารญวนดีเพราะมากับญวนเหล่านี้ แต่เป็นอาหารญวนแบบภาคกลาง (เว้ ดานัง) และภาคใต้ (ไซ่ง่อนหรือโฮจิมินห์) เช่น ขนมเบื้องญวน (บั๊นแส่ว) ป่อเปี๊ยะญวน (ไจ๋ห่ย่อ) แหนมเนือง (แนมเหนือง) ขนมจีนกินกับหมูย่าง (บุ๋นจ่า) หมูยอ (หย่อ) ซึ่งถูกปากคนไทย ส่วนอาหารญวนภาคเหนือเช่นที่ฮานอยอร่อยสู้ไม่ได้เลย

อาหารเดินดินกินข้าวแกงในฮานอยตอนเช้าๆ คือ ขนมปังฝรั่งเศสดุ้นใหญ่ๆ เรียกว่า**ปะเต** กินกับหมูยอเรียกว่า **บุ๋นบ่อเว๋** หรือราดน้ำแกงปูเรียกว่า**บุ๋นกัว** น้ำแกงพวกนี้ไม่ใช้กะทิ คนขายตั้งหาบหรือเตาขายตามบาทวิถีตั้งม้านั่งสูงราวศอกหนึ่ง ให้ลูกค้านั่งล้อมวงพุ้ยกัน ภาพอย่างนี้มีอยู่ทั่วไปแม้ใจกลางเมืองฮานอย

ช่วงเที่ยงไปจนถึงค่ำ หาบเร่แผงลอยจะเริ่มขาย **เฝอ**หรือ**ก๋วยเตี๋ยวญวน** เส้นเล็กราดน้ำซุปเดือดๆ โปะหน้าด้วยเนื้อสดลวก เนื้อเปื่อยหรือเนื้อไก่ แต่ไม่มีเฝอหมู เฝอลูกชิ้นปลา เวลาเสิร์ฟจะโรยหน้าด้วยต้นหอมผักชีสับ

แต่ทางภาคใต้จะโรยใบโหระพา สะระแหน่ ถั่วงอกดิบ เวลากินให้บีบมะนาว เหยาะน้ำส้มพริกตำ แต่เชื่อเถอะครับว่าเฝอญวนในไทยอร่อยกินขาด!

จะว่าเฝอเป็นอาหารประจำชาติเวียดนามก็ว่าได้ คนญวนกินกันตั้งแต่เด็กจนแก่ แต่คนญวนกระซิบบอกผมว่าในเวียดนามห้ามสะกิดชวนสาวไป **"กินเฝอ"** เป็นอันขาดโดยเฉพาะมื้อเที่ยงเพราะเป็นสแลงในสำนวนญวนว่า เมียที่บ้านเหมือนข้าว สาวนอกบ้านเหมือนเฝอ

ญวนอีกคนเคยอยู่เมืองไทยอธิบายตรงๆ ว่า *"เหมือนกินข้าวต้มกลางวันไงล่ะครับ"* ผมเลยร้องอ๋อ!

พรรคพวกชวนไปกินเฝอเจ้าหนึ่งขายคู่บ้านคู่เมืองมาหลายสิบปี แม้แต่แขกเมืองระดับผู้นำยังต้องแวะไปกินเป็นห้องแถวเล็กๆ โทรมๆ จนไม่น่าย่างเข้าไป

ชื่อร้าน **"เฝอถิ่น"** เลขที่ ๑๓ ถนนโหล่ดึ๊ก ตั้งหม้อไฟลุกโชนขายเฝอเนื้อสดเนื้อเปื่อย เวลาจะสั่งต้องจ่ายก่อน ชามละ ๓๐ บาท ชิมแล้วต้องว่าอร่อยจริงสมกับที่ว่าอร่อยที่สุดในฮานอย ไปไม่ถูกถามใครก็รู้จัก

ใครที่กลัวคำร่ำลือว่าไปเวียดนามระวังเขาปนเนื้อสุนัขมาให้กิน ไม่ต้องกลัวครับเพราะราคาแพง และหากินยาก ไม่ใช่ปลอมปนกันมาได้ง่ายๆ ถ้าขายจริงทางการบังคับให้ขึ้นป้ายหน้าร้านว่า cho อ่านว่า **"จอ"** เหมือนปีจอหมานั่นแหละ เราเห็นก็เลี่ยงเสียเว้นแต่อยากลอง

ที่ต้องไปกินให้ได้ไม่งั้นเสียเที่ยวคืออาหารร้าน **"เลเจ้นท์เบียร์"** อยู่เมืองใหม่ติดกับห้างบิ๊กซีอยู่ถนน Tran Duy Hung

ของอร่อยร้านนี้คือ **สเตอร์เจียนนึ่งซีอิ๊ว** ปลานี้แหละที่ไข่ดำๆ ของมันเรียกว่า **คาเวียร์** เป็นปลาน้ำจืดอยู่ตามทะเลสาบที่น้ำเย็นจัดเท่านั้นจึงหากินยากมาก

แต่เวียดนามไปได้พันธุ์จากรัสเซียมาเพาะเลี้ยงทางภาคเหนือ เห็นจะมีแห่งเดียวในเอเชีย ตัวเอ๊าะๆ โตขนาดแขน ราคาราว ๑,๐๐๐ บาท แบ่งไปนึ่งซีอิ๊วก้างเกี้ยวกลืนกินได้ทั้งตัว ราวกับเอ็นกระดูกอ่อนของหมู เวลาเสิร์ฟจะมีขนมจีนมาให้กินคู่กัน ได้เบียร์เย็นๆ สักแก้วเข้ากันดีนัก

ยังมีเนื้อปลาแบ่งไปทำแกงส้มญวนได้อีกหม้อใหญ่ ใส่มะเฟือง สับปะรด มะเขือเทศ ผสมขมิ้นน้ำเหลืองอ่อย รสเปรี้ยวเหมือนแกงเหลืองปักษ์ใต้ยังไงยังงั้น

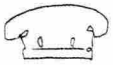
ถ้าเบื่ออาหารญวนที่โรงแรมเมเลีย โรงแรม ๕ ดาวซึ่งเคยเป็นที่จัดประชุมเอเปคมาแล้ว ข้าวต้มกินกับผัดผักบุ้ง ผัดหอยลาย ไข่เจียวไชโป๊ ยำไข่เค็ม ผัดผักฮ่องกง ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า ผัดซีอิ๊ว และเฝอผัดแห้งแบบคั่วไก่อร่อยมาก จนอดีตนายกฯ ของไทยเคยติดใจ

ภาษาญวนคำว่า **"ลุย"** แปลว่า **ถอย** คราวสงครามเวียดนาม ผบ.ญวนนำกองร้อยผสมหลายซาติซุ่มโจมตีข้าศึก พอเห็นฝ่ายตรงข้ามยกมามากก็ตกใจร้องว่า *"ลุยโว้ย"* พี่ไทยรีบผุดลุกขึ้นบุกตะลุยดะออกหน้าก่อนเพื่อน เล่นเอาเจ็บหรือตายไปหลายราย

ถ้าแวะไปลุยฮานอยคราวหน้าอย่าลืมหาของอร่อยกินตามนี้ได้ครับโดยเฉพาะเฝอ

แต่ถ้าจะชวนใครไปกินกลางวันแล้วกะลุยแบบบุกหรือลุยแบบถอยก็ลองดูตาม้าตาเรือเอาเอง

มติชนรายวัน, ๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

ของกินหลังออกจากงานศพ

หลายคนไม่ยอมกินของเลี้ยงแขกในงานศพ บางคนอ้างว่า "ปีชง" บางคนรังเกียจภาชนะของวัด หรือไม่ก็เห็นเป็นของทำแบบเอาปริมาณเข้าว่า เพื่อนผมคนหนึ่งสั่นหัวบอกว่า อายพระอายผีว่ะ! พระสวดจบสามนั่งมองเราตาแป๋ว ศพก็เพิ่งตายหงายไว้ทั้งโลง อะไร้! ไปนั่งโซ้ยกันอยู่ได้ในศาลา ๓ ศาลา ๔

ที่จริงสมัยนี้มีร้านรับจัดของเลี้ยงแขกแบบง่ายๆ เรียบๆ ถมไป แพ็กเกจจิ้งก็ดูดี วันก่อนไปงานศพคุณแม่อาจารย์ธงทองที่วัดเทพฯ เจ้าภาพจัดของว่างใส่กล่องจาก "**ร้านมณฑารพ**" ท่านอาจารย์อุกฤษและอัยการสูงสุดจุลสิงห์ยังชมว่ากล่องสวย ราวกับของชำร่วยแต่งงาน อีกคนเสริมว่าข้างในก็อร่อย สะอาด แต่พวกอาหารกล่องนั้นแขกมักเอากลับไปฝากคนรถหรือเด็กที่บ้านมากกว่าจะกินเอง

หลายคนพอพระสวดครบจบสี่ กรวดน้ำถ่ายรูปเสร็จ มักลาเจ้าภาพแล้วถอดเสื้อไปแวะหาอะไรกินแถวๆ นั้น ถ้านัดกันได้เป็นกลุ่มใหญ่ก็จองเหลาว่ากันเป็นโต๊ะๆ ยังกับเลี้ยงแชร์ ถ้าไม่กี่คนก็หาอาหารจานเดียวกินเร็วๆ เอาที่จอดรถสะดวกเข้าว่า ใกล้วัดหลายแห่งมีของอร่อยให้กินตอนสองทุ่มสามทุ่มเหมือนกันนะจ๊ะ

อย่างวัดเทพศิรินทร์ ออกจากวัดเดินข้ามถนนไปตรงห้าแยกพลับพลาไชย ที่หัวมุมตรงข้ามวัดและตรงข้ามห้างขายยาปราสาททองโอสถมีหาบข้าวต้มปลาเก่าแก่ขายอยู่บนทางเท้า ปลาสด น้ำซุปหวาน น้ำจิ้มอร่อย อดีตรองนายกฯ คนหนึ่งเคยพาผมไปเลี้ยง หรือจะข้ามไปอีกถนนข้างประตูเข้าวัดพลับพลาไชยเป็นตึกแถวชื่อ "**ร้านนายโชว**" หอยทอด หัวปลาต้มเผือกออส่วนที่นี่อร่อยมาก เคยเห็น**คุณประยอม ซองทอง** ไปกิน

ถ้าออกจากวัดฝั่งที่สวดศพต้องเลี้ยวขวาเดินรถทางเดียวจะไปชนถนนพระรามที่ ๑ หน้าโรงพยาบาลหัวเฉียว ก่อนออกถนนพระรามที่ ๑ หากเลี้ยวซ้ายเข้าซอยอะไรก็ได้อ้อมไปหาทางออกสู่ถนนพระรามที่ ๑ คือย้อนกลับไปทางแม้นศรีแล้วทำท่าตรงไปหัวเฉียวจะเห็นซอยนาคบำรุงอยู่บนถนนพระรามที่ ๑ ทางซ้ายมือปากซอยมีร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น เข้าไปราว ๑๐๐ เมตรมีร้านราดหน้าหมูหมักอร่อยอยู่ขวามือชื่อ "**พจน์ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า**" รสชาติหมูหมักและฝีมือผัดเส้นหอมควันไฟ ดูถูกไม่ได้เลยว่าอยู่ในซอกในซอย

จะสั่งผัดซีอิ๊ว ข้าวผัดกะเพรา ข้าวราดหน้าคะน้าก็ได้ แต่แปลกที่ไม่ยอมทำข้าวผัด หลายปีก่อนผมถามว่าทำไมไม่เพิ่มเมนูข้าวผัด เฮียแกตอบว่าเสียเวลาล้างกระทะ ต่อมาตอบว่าไม่ถนัด ถ้าไม่แน่ใจว่าอร่อยก็ไม่อยากทำ ล่าสุดตอบว่าแค่นี้ก็พออยู่พอกินแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงคร้าบ! ผมเลยหน้าแตกไป

เลยร้านราดหน้าต่อไปแค่ ๒๐ เมตร เป็นหาบ "**กวยจั๊บน้ำใสนายเล็กหรืออ้วน**" เจ้าเดียวกับที่ตลาดเยาวราช แต่กินที่นี่จอดรถง่าย นั่งสนุกลุกสบายกว่า น้ำซุปหอมพริกไทยจนเผ็ดร้อน ใส่เครื่องในพวกลิ้นกระเพาะ ตับ เซ่งจี๊ หัวใจ และหมูกรอบชิ้นเท่าหัวแม่มือ จะสั่งเป็นเกาหลาหรือเส้นหมี่ขาวก็ได้ ซอยนี้ถ้าตรงไปเรื่อยๆ จะทะลุถนนหน้าวัดสระเกศ

อร่อย
ธรรมา
กุศลา
กุศลา
ไปไม่กลับ
กลับไม่ตื่น

ย่านวัดธาตุทอง ปากซอยทองหล่อด้านถนนสุขุมวิท เป็น "**ร้านข้าวต้มปลา**" จะสั่งเป็นหัวปลากุ้ง หอยนางรม ปลาหมึกก็ได้ เสียแต่คนแน่นและอากาศร้อน

เมื่อ ๓๐ ปีก่อนเคยมีนักชิมระดับชาติเขียนเชียร์ว่าข้าวต้มปลาร้านนี้อร่อยที่สุดใน กทม.! แต่วันนี้ผมว่ามีอร่อยอย่างนี้หลายเจ้า วันหน้าจะพาตระเวนชิม

ถ้าออกจากวัดมกุฏฯ วัดโสมฯ วัดแค นางเลิ้งฯ วัดสระเกศ น่าแวะไปย่านประตูผีถนนมหาไชย เลยป้อมมหากาฬไปถึงหน้าวัดเทพธิดาราม เดินกินจนเช้าก็ไม่หมด เริ่มจากตึกแถวคูหาแรก "**ร้านผัดไทยลุงภา**" ติดกันเป็น "**ร้านขนมเบื้องชาววัง**" ขายโจ๊กอร่อยด้วย หน้าร้านมี "**รถเข็นบะหมี่-เกี๊ยวฮ่องกง**" ถัดจากร้านขนมเบื้องเป็น "**ร้านผัดไทยทิพย์สมัย**" เลยไป ๒-๓ ห้องเป็น "**ร้านเจ๊ไฝ**" ขายอาหารตามสั่งพวกราดหน้าข้าวผัดผัดกะเพรา มะกะโรนี ถ้าสั่งกุ้งจะใส่กุ้งตัวใหญ่ แต่ราคาแพงหน่อย สมัยก่อนตอนอยู่ทำเนียบประชุมจนดึก พวกรัฐมนตรีแวะไปกินเป็นประจำ

เลยไปถึงสี่แยกมีรถเข็นเย็นตาโฟอร่อยอยู่เจ้าหนึ่ง ดาราชอบไปนั่งกินตอนดึก

ตรงข้ามร้านเจ๊ไฝเป็นซอยไปทะลุออกศาลาว่าการ กทม. เข้าไปราว ๑๐๐ เมตร มี "**ร้านข้าวต้มเป็ดประตูผี**" ตรงหน้าประตูข้างวัดเทพธิดา สั่งลิ้น ไส้ กึ๋นมากินหรือจะตามด้วยผัดผักบุ้งไฟแดง กุยช่ายขาวผัดหมูกรอบ เต้าหู้ทรงเครื่องก็ได้

ถ้าไปทางถนนนครสวรรค์ ข้างโรงพักนางเลิ้งตรงไปสนามม้า ตลาดนางเลิ้งจะอยู่ขวามือก่อนขึ้นสะพาน กลางวันของกินคึกคักมาก อร่อยทั้งน้าน! แต่พอค่ำจะปิดไฟเงียบ จอดรถหน้า "**ร้านเป็ดย่างจิ๊บกี่**" ข้ามถนนไปฝั่งตลาดจะเห็น "**ร้านบะหมี่เกี๊ยวบุญเลิศ**" เปิดไฟขายอยู่ร้านเดียว ริมถนน เกี๊ยวปู บะหมี่หมูแดง ข้าวหมูแดงรสชาติดีมาก ผมเป็นขาประจำเวลาออกจากวัดโสมฯ วัดมกุฏฯ

เริ่มเรื่องเหมือนชวนเข้าวัดเจริญมรณานุสติ ลงท้ายกลายเป็นเรื่องหาของรับประทาน จะทำไงได้ คอลัมน์นี้ชื่อ "**เดินดินกินข้าวแกง**" นี่ครับ

แต่ถ้าจะกินไปปลงไปว่ามนุษย์นี้ดิ้นรนขวนขวายอยู่แค่ ๓ ก. คือ กิน กาม เกียรติ ตายแล้วก็เอาไปไม่ได้ ญาติมาเคาะโลงให้กินเครื่องเซ่น ยังลุกไม่ได้เลย อย่างนี้น่าจะได้ทั้งบุญและอิ่มท้องนะครับ!

มติชนรายวัน, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔

ถนนเจริญกรุง
THANON CHAROEN KRUNG
ก๋วยจั๊บน้ำข้น
โอ๊กปรินซ์
ลูกชิ้นปลา

เดินดินกินย่านบางรัก

ถนนเจริญกรุงระหว่างสีลมกับสาทรนั้นเรียกว่าย่านตลาดบางรัก เป็นบริเวณที่ผู้คนเดินกันพลุกพล่าน อาคารร้านค้าข้าวของหลากหลายเป็นทางผ่านของรถเมล์หลายสาย ที่สำคัญคือเป็นย่านหาของกินอร่อยๆ ทั้งยามทิวาและราตรี

ออกจากแยกสีลมไปนิดเดียวจะเห็นซอยศรีเวียงอยู่ทางซ้ายมือ ซอยนี้ผ่านหลังโรงพยาบาลเลิดสินไปทะลุออกถนนข้างทางด่วน จอดรถในซอยนี้แหละแล้วเดินหาของกินได้

ปากซอยศรีเวียงด้านเจริญกรุงค่ำๆ มีรถเข็นขายบะหมี่ ก๋วยเตี๋ยว ข้าวต้มปลา สุกี้ และข้าวหมูแดง ฝั่งตรงข้ามที่เป็นซอยเข้าโรงแรมแชงกรี-ลา

ปากซอยมีตึกแถวขายก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาชื่อ **"เจ้าหลง"** ใช้ปลาอินทรีไม่ผสมแป้ง รสชาติดี ผมมักซื้อไปทำแกงเขียวหวานลูกชิ้นแทนปลากรายเสมอ

กลับมาตรงข้ามร้านเจ้าหลงฝั่งเดียวกับซอยศรีเวียง มีห้องแถวขายลูกชิ้นปลา **"เจ๊หลี"** ก๋วยเตี๋ยวบะหมี่เย็นตาโฟอร่อย เรียกว่าใครชอบลูกชิ้นปลาก็ควรเดินวนอยู่แถวนี้แหละ กลางคืนหน้าร้านเจ๊หลีมีรถเข็นขายกวยจั๊บน้ำใส ต้มเลือดหมูกับผักสมุนไพรจีน คนนั่งกินเต็มฟุตปาธ

ถัดจากรถเข็นเลือดหมูที่ว่านี้เป็น **"ร้านโจ๊กปรินซ์"** จะเห็นคนเข้าคิวรอซื้อกลับบ้านแน่นราวกับรอรถเมล์ ขายทั้งกลางวัน กลางคืน นัยว่าผลัดเวรกันมาขาย

ผมติดใจโจ๊กเจ้านี้เป็นพิเศษ เนื้อโจ๊กกำลังดี น้ำซุปหวานกระดูกหมู ถ้าไม่ใส่ไข่ชามละ ๒๕ บาท ใส่ไข่ ๓๐ บาท พิเศษ ๔๐ บาท เสน่ห์อยู่ที่กลิ่นหอมไหม้ๆ ซึ่งเกิดจากความตั้งใจ อย่าไปตกใจว่าเจ๊แกเคี่ยวข้าวต้มจนไหม้

โจ๊กอร่อยชนิดยกนิ้วให้ ใน กทม.ก็มี "โจ๊กปรินซ์" เจ้านี้ "โจ๊กสามย่าน" ข้างโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ และ "โจ๊กร่วมใจ" ซอยประสานมิตร สุขุมวิท

เคยไปกินโจ๊กอร่อยที่สงขลาอีกแห่ง ตั้งหาบขายข้างถนนมาสิบๆ ปี ยังโบราณขนาดสับหมูไปปั้นไปต้มไป เวลากินได้เคี้ยวเนื้อหมูติดมันละลายอยู่ในปากเพราะสับไม่ละเอียด ไม่ใช้หมูบดด้วยเครื่อง ผู้ใหญ่คนหนึ่งชิมแล้วชมว่า *"อร่อย! ป้าแก ซื้อชั่วสับ!"*

เลยร้านโจ๊กปรินซ์เป็นร้านขายหมูแดง หมูกรอบ เป็ดย่างชื่อ **"ประจักษ์"** ขายมาจะร้อยปีแล้วมั้ง เป็ดย่างร้านนี้ขึ้นชื่อไปไกลพอกับเวลาคนไทยไปลอนดอนต้องซื้อเป็ดย่างโฟร์ซีซั่นหรือแมนดารินกลับไทย อาหารตามสั่งพวกราดหน้า อีหมี่ กระเพาะปลา ข้าวเสียโป ข้าวผัดปูก็อร่อย

ตรงข้ามร้านประจักษ์เป็น **"ร้าน ส.บุญประกอบ"** ขายข้าวเหนียวมูนซื่อดังประจำบางรัก และขนมไทยสารพัด ขายมาร่วม ๗๐ ปีแล้ว

ย้อนกลับมาทางฝั่งร้านประจักษ์เดินต่อไปทางสาทร แผงขายขนมไทยๆ ข้างทางก็มีหลายอย่างให้เลือก เช่น ขนมชั้นทองเอก ขนมขี้หนู สาคูไส้หมู ข้าวเกรียบปากหม้อ ข้าวตังหน้าตั้ง เมี่ยงลาว ปั้นสิบ เดินไปจนถึงซอยแรกชื่อถนนเจริญเวียง เลี้ยวเข้าซอยมีร้านก๋วยเตี๋ยวปลาอร่อยต้นซอย ขายกลางวัน ตรงข้ามก็เป็นร้านเป็ดย่างรสดีอีกเจ้า

ตรงเข้าไปจนใกล้สุดซอยเจอ “**ร้านข้าวขาหมูตรอกซุงต้นตำรับ**” ลูกค้านั่งจนล้นออกมาที่ทางเดิน น้ำพะโล้เขาเข้มข้นดี ถ้าผมไม่เกรงใจหมอก็มักสั่งคากิ ไส้ใหญ่ กินกับไข่พะโล้ และผักดอง มีกระเทียมสดและพริกขี้หนูแกล้ม

สุดซอยเป็นสามแยก เลี้ยวซ้ายไปทะลุซอยศรีเวียง เลี้ยวขวาไปออกสาทร ตรงสามแยกนั้นมี “**ร้านแสนยอดโภชนา**” ที่จริงยังไปเปิดฝั่งตรงข้ามเป็นร้านใหญ่อีกแห่ง จะนั่งฝั่งไหนก็ได้

เคยถามพวกแฟนานุแฟนก๋วยเตี๋ยวราดหน้าว่าเจ้าไหนอร่อยที่สุดใน กทม. พวกนักบริโภคตอบกันมาคนละ ๕-๖ ร้าน แต่ทุกคนต้องระบุร้านแสนยอดด้วยเสมอ ราดหน้าเขาอร่อยจริงๆ อาหารอื่นตามสั่งก็มีอีกหลายชนิด

วันหลังผมจะพาเดินดินกินเฉพาะราดหน้าสักวันให้ชุ่มหน้าไปเลย

เจริญกรุงย่านนี้ของกินเยอะจริงๆ ครับ **คุณชายปรีดิยาธร เทวกุล** อีกคนที่สัญญาว่าจะพาไปเลี้ยงหูฉลามแถวนี้ราคาถูก รสอร่อย เอาไว้ไปแล้วจะเล่าให้ฟัง

เมืองไทยเรานี้แสนดีหนักหนา ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ของกินสารพัดร้าน ทั้งอาหารหวานและคาว แล้วจะไปหาที่ไหนกันอีก...ปัดโธ่!

มติชนรายวัน, ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

ข้าวแกงหน้า ปชป.

ถนนพระรามที่ ๖ เลียบคลองประปานั้น ถ้าเลี้ยวเข้าถนนที่ลัดไปออกถนนกำแพงเพชร ๕ เลียบทางรถไฟจะเห็นโรงพยาบาลวิชัยยุทธและที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์อยู่ทางขวา

ฝั่งตรงข้ามพรรคเป็นทางเข้าแฟลตสวัสดิการข้าราชการกองทัพบก เลี้ยวเข้าไปเถิดครับ มีตลาดขายกับข้าวกับปลาขนมนมเนยสารพัดเจ้าให้เลือกบริโภคหรือซื้อกลับบ้าน ที่จอดรถกว้างขวาง

ลูกค้าที่ไปอุดหนุนไม่ได้มีแต่ประชาชนชาวแฟลตเท่านั้น พวกข้าราชการและคนทำงานย่านนั้น เช่น จากกระทรวงการคลัง สตง. กรมประชาสัมพันธ์ พรรคประชาธิปัตย์ หมอ พยาบาล และญาติผู้ป่วยจากโรงพยาบาลก็มาจับจ่าย

ยังไม่นับที่นายพลหรือรัฐมนตรีให้คนขี่มอเตอร์ไซค์มาซื้อใส่ถุงอีกไม่รู้เท่าไร สมัยผมยังอยู่ทำเนียบรัฐบาล รองนายกฯ คนหนึ่งเคยแนะว่า ถ้านึกเมนูอะไรไม่ออก ลองแวะไปที่ตลาดสวัสดิการ ทบ.สิ!

เยื้องตลาดมีแผงขายอาหารปักษ์ใต้อยู่หัวมุม ชื่อ **"ครัวชุมพร"** อาหารมนุษย์เดินดินกินข้าวแกงที่ยอดนิยมของร้านนี้รสปักษ์ใต้แท้แบบชาวชุมพร

แม้ข้าวเปล่าและแกงปีนี้จะขึ้นราคา แต่ครัวชุมพรยังรักษาระดับฝีมือและราคาไว้ได้ คือ**ปลาดุกทะเลแกงขลุกขลิกใส่ใบยี่หร่า แกงมัสมั่น ไข่พะโล้ หมูหวาน คั่วกลิ้ง แกงไตปลา ไตปลาแห้ง ปลาทอดขมิ้นแกงเหลือง แกงคั่วหอยขม และขนมจีนน้ำยาปักษ์ใต้แกงด้วยปลาน้ำดอกไม้**

เอกลักษณ์ของอาหารปักษ์ใต้ คือ รสจัดจ้านเผ็ดร้อน เพราะใช้เครื่องเทศ เช่น กะปิ ขมิ้น เมล็ดผักชี ยี่หร่า ข่า กระวาน และพริกขี้หนูสวน พริกแห้ง พริกไทย

เคล็ดลับคือต้องกินกับผักสด เช่น ยอดมะม่วงหิมพานต์ ยอดสมุย ยอดกระถิน ยอดมันปู ยอดมะกอก ขมิ้นขาว แตงกวา สะตอ ถั่วฝักยาว มะระ ผักดอง และกับข้าวที่มาตัดรส เช่น หมูหวาน กุ้งหวานไข่ลูกเขย แกงจืด พะโล้ ผัดวุ้นเส้น ผัดผักกาดดองกับไข่ ผัดไชโป๊หวาน

แต่บางคนยังเผ็ดไม่พอ เหยาะน้ำพริกกะปิหรือน้ำชุบ แถมเคี้ยวพริกขี้หนูสวนสดๆ ตามอีกด้วย

ร้านครัวชุมพรเปิดขายแต่เช้า พอ ๘ โมง ๙ โมงเช้าก็ร่อยหรอไปหลายถาด เพราะมีคนมานั่งกินเป็นอาหารเช้าแน่นร้าน และซื้อใส่ถุงกลับบ้าน คนปักษ์ใต้มักกินของหนัก ของเผ็ดกันตั้งแต่มื้อเช้า ชาวภูเก็ตกินขนมจีนน้ำยาปักษ์ใต้ ชาวนครฯ สงขลากินข้าวแกงรสจัดๆ ข้าวยำ ข้าวมันปักษ์ใต้ ชาวปัตตานี ยะลานราธิวาสกินปาท่องโก๋จิ้มโกปี้ (กาแฟร้อนใส่นม) ข้าวเหนียวปิ้ง ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวหน้าต่างๆ โรตี

พอ ๑๑ โมงไม่ทันเที่ยง ครัวชุมพรก็แทบไม่มีอะไรเหลือ ผมเคยถามว่ารู้อยู่แล้วว่าขายดี ทำไมไม่ทำให้มากเข้าไว้ เจ้าของร้านตอบว่าทำมากอยู่แล้ว แต่มากเท่าไรก็หมดเพราะลูกค้าซื้อใส่ถุงกลับบ้านคนละ ๕ ถุง ๑๐ ถุง

ครัวชุมพร
พรรคประชาธิปัตย์

ติดกับครัวซุมพรมีเจ้าขายกล้วยปิ้ง มันเผาโด่งดัง ชื่อ“**ร้านคุณหญิง**” มีสารพัดกล้วย เช่น กล้วยน้ำว้า กล้วยหักมุก กล้วยนางพญา สมัยก่อนเป็นของดาษดื่น เดี๋ยวนี้หากินยากโดยเฉพาะเจ้าที่อร่อย

ผมถามว่าคุณหญิงอะไร คนขายอมยิ้มตอบว่าเป็นความลับราชการทหาร เลยไม่ต้องรู้กัน แต่มีคนกระซิบว่าเป็นคุณหญิงอดีตภริยา ผบ.ทบ.คนหนึ่งมาซื้อไปเลี้ยงแขกเป็นประจำ

เดินข้ามมาฝั่งตลาดซึ่งคึกคักด้วยแผงกับข้าวสารพัด ที่ขึ้นชื่อคือ “**แผงหมูสะเต๊ะนายนะ**” เข้าไปบริการมาแล้วหลายวัง จึงเรียกกันว่า “**สะเต๊ะเข้าวัง**” แผงกับข้าว “**ร้านสมพร**” ขายอาหารแบบโบราณ เช่น แกงขี้เหล็กหมูย่าง แกงเลียง แกงเทโพ อีกเจ้าคือ “**บะหมี่ไข่ราดหน้าไก่**” ได้ข่าวว่าเป็นของโปรดเศรษฐีพันล้านหลายคน

กุยช่ายตลาดพลู ขนมไทยต่างๆ ก๋วยเตี๋ยว กวยจั๊บ ข้าวหมูแดง ข้าวมันไก่ก็มี แผงข้าวแกงอื่นๆ ก็มี ถ้าร้านครัวซุมพรหมดก็ข้ามมาพออาศัยแก้ขัดได้ ไม่ทันเสียอารมณ์

พูดถึงขนมจีนน้ำยาปักษ์ใต้ น้ำยานี้ทำคล้ายน้ำยาภาคกลาง คือละลายเครื่องแกงกับกะทิ ต้มปลาแกะเนื้อโขลกแล้วปรุงรส ความแตกต่างอยู่ที่เครื่องแกงน้ำยาปักษ์ใต้ใส่ขมิ้นแกงและพริกไทยแทนกระชาย น้ำแกงจึงเผ็ดร้อนและเป็นสีเหลือง

บางเจ้าโขลกปลาเค็มเติมลงไปด้วย และอาจใส่ส้มมะขามแขกให้พอมีรสเปรี้ยวฝาด เวลากินจะเคียงมาด้วยถาด ใส่ยอดกระถิน ถั่วงอกดิบ ผักกาดดองหั่นฝอย มะระขี้นก ใบแมงลัก ยอดผักที่มีรสเปรี้ยวฝาด แตงกวา ถั่วฝักยาว

ขนมจีนอาจยักย้ายไปราดน้ำพริก แกงไตปลา แกงเขียวหวานเนื้อสัตว์ต่างๆ แกงเผ็ดปลาดุกก็ได้ แต่ขนมจีนซาวน้ำเป็นของแปลกสำหรับคนปักษ์ใต้

ขนมจีนทุกภาคกินกับน้ำยาดูจะถูกกันที่สุด ไม่ว่าจะเป็นน้ำยาภาคเหนือ (แกงอ่อมมะระ) ภาคกลาง (ไม่ใส่ขมิ้น บางทีมีลูกชิ้นปลาลอยมาด้วย) ภาคใต้ (ใส่ขมิ้น) หรือน้ำยาป่า (ไม่ใช้กะทิแกงด้วยน้ำต้มปลา) โบราณถึงว่าเข้ากันราวกับขนมพอสมน้ำยา แต่เราเรียกเพี้ยนเป็นผสมน้ำยา

ส่วนใครที่อยู่ไปทำอะไรก็ไม่ได้ จะถูกเรียกว่าไม่มีน้ำยา

ฟังแล้วเหมือนเสียดสีรัฐบาลผสมหลายพรรค หรือเสียดสีผู้นำรัฐบาลบางสมัยเลยนะครับ!

มติชนรายวัน, ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔

เย็นตาโฟ
เล็ก 30 บ.

เย็นตาโฟ...ผักบุ้งไต่ราว

พบผู้ใหญ่ระดับอดีต ส.ว. และ สนช. หลายคนในงานแห่งหนึ่ง มีผู้ตั้งกระทู้ถามนอกสภาว่า *เย็นตาโฟเจ้าไหนอร่อยที่สุด*

พวกเราเหล่านักกินชมรมตลกบริโภคเปิดประชุมสภาฉุกเฉินแล้วลงมติเอกฉันท์ว่ามีอยู่หลายเจ้าฝีมือพอๆ กัน

เย็นตาโฟเข้ามาสมัยรัชกาลที่ ๖ เพราะในการจัดเลี้ยงของหลวงคราวหนึ่ง มีเมนูชื่อ "**เกาเหลาเย็นตาโฟหม้อไฟ**" หลังจากนั้น มีการขายกันทั่วไป แต่คนไทยเรียกว่า **ผักบุ้งไต่ราว** เพราะหน้าร้านทุกแห่งจะมีราวไม้ห้อยผักบุ้งสดไว้เป็นสัญลักษณ์

สมัยผมเด็กๆ เคยถามยายว่าจะซื้อเย็นตาโฟมาให้จะเอาเส้นอะไร ยายบอกว่าของใส่น้ำแข็งมันเย็นไปคนแก่ๆ กินไม่ดี พอผมซื้อมาให้ยายตบเข่าฉาดร้องว่า ปู่โธ่เอ๊ย! ผักบุ้งไต่ราวนี่เอง!

ส่วนผสมหลักของเย็นตาโฟที่ขาดไม่ได้ ถ้าขาดก็กลายเป็นแห้งชามน้ำชามธรรมดาไปคือ เต้าหู้พวงแบบที่ต้มพะโล้ เลือดปลาหมึกแช่ด่าง ผักบุ้ง และซอสเย็นตาโฟสีแดงๆ ทำจากเต้าหู้ยี้แดง บางทีก็ผสมมะเขือเทศและมันเทศด้วย

สมัยก่อนอาซ้อในตลาดสดตักจากขวดโหลขาย สองสลึงได้ถุงใหญ่ ซื้อไปผัดข้าวกินได้ทั้งบ้าน ตอนนั้นแคทซัพเป็นของแพง ข้าวผัดรถไฟสีแดงๆ ใส่หมูโปะไข่ดาวผัดกับซอสนี้ทั้งนั้น ถ้าไม่อยากกินบนรถไฟข้าวผัดแบบนี้ยังหากินได้ที่สโมสรสนามม้านางเลิ้ง

บางเจ้าอาจดัดแปลงใส่แมงกะพรุนแช่ด่าง เต้าหู้ยัดไส้หมูสับ ปลาหมึกสด เห็ดหูหนูขาว หนังปลากรอบ สาหร่าย ถ้าได้ลูกชิ้นปลาดีๆ ฮื่อก๊วย (ลูกชิ้นปลาแผ่น) ดีๆ น้ำซุปหวานๆ จากไขกระดูกหมูพริกเหลืองตำผสมน้ำส้ม เป็นอันว่าสะใจโก๋ทั้งนั้น!

เจ้าอร่อยที่นักชิมมีอันดับยกนิ้วให้คือ "**เย็นตาโฟวัดแขกสีลม**" เจ้านี้บุกเบิก ใช้แมงกะพรุนก่อนเจ้าอื่น ลูกชิ้นอร่อย น้ำซุปหวาน ลวกผักบุ้งกรอบกำลังดี ตอนนี้แตกสาขาไปตามศูนย์การค้า เจ้าดั้งเดิมในซอยหลังวัดศรีมหาอุมาเทวีสีลมยังอยู่พออาศัยได้

อีกเจ้าที่ติดใบประกาศนียบัตรจากนักชิมทั่วประเทศเต็มฝาร้านคือ "**ร้านวิโรจน์โภชนา**" ถนนนครไชยศรี ตรงข้ามตลาดราชวัตรและกรมสรรพสามิต **คุณสมัคร สุนทรเวช** เป็นนายกฯ ได้ไม่กี่วันยังไปนั่งกิน สมัยก่อนท่านเคยแนะผมให้จัดเจ้านี้ไปเลี้ยง ครม. แต่ดูท่าจะขนหม้อขนไหกันไปลำบากเลยงดเสีย

เสน่ห์ของร้านนี้คือปลาหมึกแช่ด่างนำเข้าจากอาร์เจนตินา น้ำเต้าหู้ยี้ก็หวานเปรี้ยวกำลังดี ผักบุ้งสด ลูกชิ้นปลาก็อร่อย จะสั่งหนังปลาแซลมอนทอดกรอบมากินฆ่าเวลาหรือโปะหน้าเย็นตาโฟมาด้วยก็ได้ ร้านนี้สมาชิกชมรมทุกคนนึกออกเป็นเจ้าที่สอง แต่ฝีมือไม่เป็นรองเจ้าแรกเลย

ถนนตะนาววิ่งรถจากศาลเจ้าพ่อเสือเหมือนจะไปกระทรวงมหาดไทย พอถึงธนาคารกรุงเทพจะเห็นซอยนาวาอยู่ทางซ้ายมือ อยู่ตรงข้ามร้านปาท่องโก๋เสวย

จอดรถริมถนนใหญ่เดินเข้าซอยไปจะง่ายกว่าเพราะเดินรถทางเดียว หรือจะขับรถเข้ามาทางข้างโบสถ์พราหมณ์หน้าศาลาว่าการ กทม. ก็ได้ **คุณบรรพต หงษ์ทอง** อดีตปลัดเกษตรฯ เคยแนะนำมา

ต้นๆ ซอยด้านถนนตะนาวมีร้านสุดยอดเย็นตาโฟชื่อ **"อ้วน"** ใส่หมูหวานหรือบะเต็งและลูกชิ้นชุบแป้งทอด น้ำเข้มข้นไม่ต้องปรุงอีก ขายผลัดเช้า ผลัดเที่ยง ผลัดเย็นคนแน่น หน้ากินเจจะเปลี่ยนไปขายเย็นตาโฟเจ

เจ้าบางลำพูชื่อ **"เม้ง"** ก็เคยแนะนำมาหลายครั้งแล้ว อยู่ตรงข้ามวัดบวรฯ ใกล้ทางเข้าตลาดบางลำพู เจ้านี้อร่อยเพราะลูกชิ้นปลา ลูกชิ้นทอด ฮื่อก๊วย วีไอพีเป็นแฟนกันตึม ดูจากรูปที่แขวนไว้ยังกับผักบุ้งไต่ราว

สมัยก่อนเคยมีอร่อยขั้นเทพอีกเจ้าหนึ่งเรียกว่าเย็นตาโฟศรีย่านอยู่ถนนพิชัย วันนี้ไม่รู้ว่าย้ายไปไหนแล้ว

เย็นตาโฟทรงเครื่องเก๋ไก๋ รสชาติดีอีกเจ้าเคยขายอยู่ที่ศูนย์การค้าเพนนินซูล่า ถนนราชดำริ พวกคุณนายแวะไปดูเพชรมักไปนั่งกินพลางกระดิกนิ้วอวดแหวนพลาง นายกฯ ทักษิณก็เคยพาครอบครัวไปกินเป็นประจำ เวลานี้ไม่รู้ว่ายังเปิดขายหรือไม่ แต่ผมเคยไปกินที่สาขาชั้น ๓ โรงหนังเมเจอร์ซีนีเพล็กซ์ รัชโยธิน

ร้านก๋วยเตี๋ยวหมูข้างวัดเอี่ยมวรนุชใกล้สี่แยกบางขุนพรหมอีกร้าน แม้ความดีเด่นดังจะอยู่ที่ต้มยำและก๋วยเตี๋ยวหมู แต่ความที่น้ำซุปหวานหอม และลูกชิ้นปลาอร่อยอยู่แล้ว จะสั่งเย็นตาโฟใส่เกี๊ยวปลามาก็จัดว่าติดอันดับ

เย็นตาโฟแท้ต้องใช้ของทะเล คือ ปลา ปลาหมึกเท่านั้น ถ้าใช้วัตถุดิบอื่นก็ต้องมาจากทะเล เช่น เห็ดหูหนู แมงกะพรุน สาหร่าย แต่ไม่ใช้เนื้อสัตว์อื่น เช่น หมู เนื้อ ไก่ ไม่งั้นเสียสถาบันเย็นตาโฟหมด

ทั้งต้องใช้ผักบุ้งอวบๆ ใครอย่าอุตริไปใช้ตำลึง ผักหวาน ผักกวางตุ้ง ดอกไม้จีน ถั่งเช่า เป็นอันขาด สั่งแห้งหรือน้ำก็ได้ และจะสั่งเส้นหมี่ เส้นใหญ่ หรือบะหมี่ก็ได้ สั่งเป็นเกาเหลาก็ได้

ที่แอลเอมีอยู่เจ้าหนึ่งใช้เส้นสปาเกตตีทำเย็นตาโฟ คงเป็นอนุสรณ์แก่มาร์โคโปโลตอนกลับจากเมืองจีน ส่วนผักบุ้งคงไม่มีให้ไต่ราว เลยใช้วอเตอร์เครสต์แทน ผมยังไม่ได้ลองชิมถ้าอร่อยน่าจะให้รางวัลโนเบล

แต่ถ้าไม่อร่อยควรส่งหวังเฉา หม่าหั่น จัดการเสียให้เข็ดไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป

มติชนรายวัน, ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ราชวัตรโภชนา

เมื่อก่อนเวลากินอะไรอร่อย ๆ ถามว่าซื้อที่ไหน มักได้คำตอบว่า *"ตรงนี้เอง นครไชยศรี"* ผมฟังแล้วก็เฉยๆ เพราะนครไชยศรีเห็นจะไม่ใช่ตรงนี้เอง โน่นแน่ะ! แถวนครปฐม

มารู้ทีหลังว่านครไชยศรีที่ว่านี้คือถนนนครไชยศรี ใกล้สถานีรถไฟสามเสนนี่เอง โดยเฉพาะช่วงที่ลงจากสะพานราชวัตร ข้ามสี่แยกถนนพระรามที่ ๕ ตรงไปจนถึงทางรถไฟ

จุดสำคัญของย่านอันควรแก่การเดินดินกินข้าวแกงคือบริเวณตลาดราชวัตร (ชื่อเต็มคือศรีราชวัตร) และหน้ากรมสรรพสามิต ร้านอร่อยช่างมาประเดประดังอยู่ย่านเดียวกันราวกับเทวดาจัดวางให้พญาน้อยออกชมตลาด

ถึงกลางวันสุริยันแจ่มประจักษ์...เลยสี่แยกพระรามที่ ๕ ไปทางราชวัตรราว ๕๐ เมตร ทางซ้ายมือมีห้องแถวเล็กๆ ขนาดพอรถเข็นผ่านได้ ชื่อ **"ร้านแม่อารีย์"** ขายข้าวเกรียบปากหม้อ สาคูไส้หมู เดิมขายอยู่แถวบางซื่อ แป้งอร่อยไส้อร่อย ซื้อไปออกงานได้ วิธีสังเกตคืออยู่ติด **ร้านราดหน้า "มะ"**

เดินลัดเลาะตรงไปเรื่อยๆ เถิดครับ ฝั่งตรงข้ามตลาดราชวัตรมี **"ร้านหอยทอดสวัสดี"** ควันโขมงหอมฉุยคนมุงเต็มร้าน เคยทอดโชว์ออกโทรทัศน์มาแล้ว ผัดไทยก็อร่อย

ใกล้ๆ กันมี **"ร้านกวยจั๊บเก๋ก๊ก!"** ชื่ออย่างนี้จริงๆ! ขายมา ๗๐ ปีแล้ว เป็นกวยจั๊บน้ำข้นรสจัด

เลยไปไม่ไกลเป็น **"ร้านก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาคุณหมวย"** ความจริงเรียกน้องหมวย พี่หมวยจะดูสุภาพและน่ากินกว่านี้อีกโข ลูกชิ้นปลาที่นี่เข้าขั้น น้ำซุปก็หวานซดคล่องคอดี

ถัดไปก็เป็น **"ร้านวิโรจน์โภชนา"** ร้านนี้ดังทางเย็นตาโฟปลาหมึกแช่ด่างนำเข้าจากอาร์เจนตินา น้ำเต้าหู้ยี้ก็หอมรสกลมกล่อม **คุณสมัคร สุนทรเวช** เคยชมว่าเย็นตาโฟร้านนี้เข้าขั้น ว่าแล้วก็ชิมไปบ่นไปว่าเสียที่ร้านมันอบอ้าวไปนิด เวลาคนแน่นๆ จะร้อนมาก

เดินต่อไปสักพัก ตรงหน้ากรมสรรพสามิตมี **"ร้านข้าวมันไก่เซ่งปู๋"** ขายมาหลายสิบปี ดูเหมือนจะย้ายมาจากที่อื่น ผมเคยเขียนเรื่องข้าวมันไก่โดยเฉพาะมาแล้ว แต่ยังหายหกตกหล่นอีกมากเพราะหน้ากระดาษจำกัด

อาจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล อดีตรัฐมนตรีสำนักนายกฯ เคยถามว่าทำไมไม่แนะนำร้านข้าวมันไก่เซนต์หลุยส์บ้าง อดีตรองนายกฯ อีกคนถามว่าคุณไม่เคยกินข้าวมันไก่ร้านซั่งไห่ ถนนพระรามที่ ๔ หรือ เขาใส่เครื่องเทศมาในข้าวด้วยนะ เอาไว้วันหลังจะสัญจรตอนข้าวมันไก่แบบไม่เกรงใจหมออีกรอบ!

ข้ามไปฝั่งตลาดราชวัตร มีร้านแป๊ะชราข้างตลาดขายก๋วยเตี๋ยวหมูเกี๊ยวหมู เกี๊ยมอี๋อร่อยมาครึ่งศตวรรษแล้ว ผมเคยเขียนถึงแล้วตามที่**คุณนิพนธ์ พร้อมพันธุ์** แนะมา

ถนนราชวัตร
ถึงกลางวัน ๗
สุริยันแจ่มประจักษ์
สี่แยกพระรามที่๖
ข้าวเตี๋ยวปากหม้อ
ราดหน้าไม่ใส่
ก๋วยจั๊บเถ้าก๋ง
เย็นตาโฟ ปลาหมึก

ถึงราตรีมีจันทร์อันอำไพ...ตกค่ำ ย้อนกลับไปเดินจากสี่แยกพระรามที่ ๕ ตามเส้นทางเดิมที่ขายข้าวเกรียบปากหม้อแม่อารีย์ติดกันเป็น "**ร้านมะราดหน้า**" ตั้งตู้ตั้งเตาผัดกันหน้าร้านนั่นเอง

ผมติดใจเส้นหมี่และเส้นใหญ่ราดหน้าเจ้านี้เอาจริงเอาจัง ไปเมืองนอกนานๆ ถ้าเครื่องบินมาถึงค่ำๆ ก็จะบึ่งไปกินทุกทีไป เพราะเขาขายยันเที่ยงคืน

ความอร่อยอยู่ที่ผัดใหม่ๆ สดๆ ไม่ใช่ใส่หม้อค้างไว้ หมูอาจจะไม่ได้หมักอย่างบางร้านแต่ก็ได้รสชาติความสด ใหม่ระคนมากับเต้าเจี้ยว และผักต้องกรอบกำลังดีไม่เปื่อยไม่ดิบ ราดหน้าเจ้านี้ถูกใจผมที่ใช้เต้าเจี้ยวแทนน้ำปลา และใช้แต่ผักคะน้าอวบๆ ทั้งก้านทั้งใบ

ไม่อุตริเหมือนบางร้านที่ใส่แครอต ข้าวโพดอ่อน กะหล่ำปลี เห็ดฟาง คงนึกว่าราดหน้าจานเดียวกะให้รักษาโรคได้ตั้งแต่ไมเกรนยันมะเร็ง!

น้ำราดหน้าร้านมะจะไม่ดำข้น แต่ค่อนไปในทางใสซดได้ ไม่เหนียวหนืบอย่างราดหน้า "**ร้านจ๊ากกี่**" อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ หรือ "**ร้านไก่ทอง**" ทางเข้าเมืองทองซึ่งเป็นสุดยอดราดหน้าใต้ฟ้าเมืองไทยอีกสไตล์หนึ่ง

เพราะรักดอกจึงติ! ผมเคยแนะทางร้านมะว่าการมีเมนูหลายอย่างก็ดีอยู่ ราดหน้านั้นยกให้ว่าชั้นครูขอคารวะ แต่ที่ขายผัดซีอิ๊ว ข้าวผัด ข้าวผัดกะเพราหมูหรือไก่ด้วยนั้นต้องรักษามาตรฐานให้ได้

ผัดซีอิ๊วต้องหอมควันแก่ไฟหน่อย ไม่ใช่ทำแบบก๋วยเตี๋ยวคลุกซีอิ๊ว และข้าวผัดที่อร่อยต้องไม่ใช้ข้าวแฉะ โบราณให้ใช้ข้าวหุงค้างคืนด้วยซ้ำ

หน้าร้านมะมีรถเข็นขายอาหารปักษ์ใต้เช่นแกงเหลือง หน่อไม้กับไข่ปลา ผัดเผ็ดปลาดุก ทอดมันหมูสับ ไตปลา หมูหวาน ผัดไชโป๊ คั่วกลิ้ง ถือว่าฝีมือดี ข้างๆ มีแผงขายไก่ฝอย หมูฝอย เนื้อฝอย คนนิยมซื้อไปกินกับข้าวต้ม หรือนำไปต่างประเทศเก็บไว้ได้นาน

ถัดไปจะมีรถเข็นก๋วยเตี๋ยวไก่ ข้าวขาหมู ผัดไทย อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ตรงหน้าร้านเซเว่น อีเลฟเว่น มีรถเข็นขนมครกเข้าวังที่ลือชื่ออีกเจ้า จะเห็นรถหรูหราคันแพงๆ จอดเป็นแถวลงไปซื้อขนมครกเสวย

ส่วนร้านอื่นๆ ที่ขายกลางวัน พอค่ำก็ปิดร้านเงียบ เพราะราชวัตรอุดมโภชนาอาหารทั้งแม่ครัวคั่วแกงพะแนงผัด สารพัดเพียญชนังเครื่องมังสาอย่างนี้เอง

จึงขอเรียกย่านนี้ว่าราชวัตรโภชนาครับ!

มติชนรายวัน, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ภูณิศาริมตาปี

นานครั้งผมจึงจะมีโอกาสลงไปสุราษฎร์ธานี และลงไปคราวใดก็จะไปเดินดินกินข้าวแกงอร่อยๆ เสมอ

คราวก่อนโน้นไปกินข้าวแกง **"ร้านป้าเขียว"** แต่มีคนทักว่าร้านป้าเขียวมีหลายแห่ง ชื่อพ้องกัน แต่ไม่ได้เป็นอะไรกัน ทีนี้ก็ยิ่งงงสิครับเพราะเกิดจะมีเขียวอ่อน เขียวแก่

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีอธิบายว่าประเด็นไม่ได้อยู่ที่เขียวไหน แต่ที่อร่อยเพราะเป็นข้าวแกงจากบ้านส้องซึ่งใช้สูตรคล้ายกัน เครื่องปรุงและวัตถุดิบเช่นกุ้ง ปู ปลา หอย ไข่เป็ดจากแหล่งเดียวกันในตัวเมืองสุราษฎร์ ใกล้โรงแรมวังใต้เห็นป้ายร้านชื่อ **"ข้าวแกงบ้านส้อง"** วันหลังจะไปลอง

คราวหนึ่งพบ**อดีตรองนายกฯ สุเทพ เทือกสุบรรณ** คุณสุเทพชวนว่าลงจากเครื่องบินให้แวะไปกินข้าวแกงที่บ้านของท่านอยู่ริมทางเข้าเมือง ขนาดจู่โจมไป แม่ครัวยังทำกุ้งแม่น้ำเผาตัวอวบอ้วนมันย่องแดงเยิ้ม แกงเผ็ดเนื้อ หมูฮ้อง (รสหวาน) ปลากระบอกทอด และน้ำชุบผักเหนาะกระจาดใหญ่ยกมาบริการทัน ได้ความว่าตั้งโต๊ะวางสำรับคับค้อนอย่างนี้ทุกวัน ใครไปใครมาแวะกินได้รสชาติอร่อยถึงใจพระเดชพระคุณแท้!

ไปสุราษฎร์ฯ คราวนี้มีคนบอกว่าจะพาไปกินอาหารดีทัศนียภาพโอฬาร บริการเยี่ยมยอด พอแดดร่มลมตกจึงชวนกันนั่งรถออกนอกเมืองไปตามถนนเหมือนจะไปภูเก็ต ออกจากสุราษฎร์ไปราว ๑๐ กิโลเมตร ถึงถนนข้างโรงไฟฟ้าสุราษฎร์ฯ ตำบลเขาหัวควาย อำเภอพุนพิน

ค่อยๆ ลัดเลาะไปตามทางขึ้นเขา ให้สังเกตป้ายชื่อ **"ร้านภูณิศา"** ไว้ ถ้างงก็จอดถามหาร้านอาหารของกำนัน แป๊บเดียวก็ถึงยอดเขา (ไม่สูงเท่าไร) ร้านอาหารใหญ่โตโอโถงโล่งแจ้งเห็นวิวรอบตัว

พอโผล่เข้าไป อุแม่เจ้า! เชิงเขาเป็นลำน้ำตาปียาวเหยียดไหลจากเคียนซาไปลงทะเล ถัดออกไปเป็นสวนปาล์มกว้างสุดลูกหูลูกตา ตัดกับท้องฟ้าสีคราม พระอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า ช่างงามเสียนี่กระไร

ร้านอาหารนี้ชื่อ **"ภูณิศา"** โทร. ๐๘-๐๕๒๙-๖๑๑๑ เปิดทุกเย็นเว้นวันที่ ๑๖ และ ๑๗ ของเดือน กำนันเจ้าของร้านเป็นหญิงชื่อ**จิดาภา** หรือ**กำนันจิ๋ม** แขกในร้านเต็มทุกโต๊ะตรงโน้นได้ยินว่ามาจากมาเลเซีย ได้ยินว่ารุ่งขึ้น เอกอัครราชทูตอังกฤษจะนำคณะมากิน

ร้านนี้ขายอาหารพื้นบ้านแบบสุราษฎร์ฯ กำนันจิ๋มแนะนำให้ลองแกงส้มปลากด แกงกับปลาน้ำจืดแล่ชิ้นเท่าครึ่งฝ่ามือชื่อปลากดซึ่งมักอยู่เรี่ยตามดิน ต้มกะทิกุ้งนางใส่หน่อไม้ตงและชะอมรสหวานแก้เผ็ดดีนัก ผัดสะตอกุ้งกับกะปิ ปลากระบอกทอดเกลือ เมี่ยงกุ้งแก้วรสเปรี้ยวเค็มหวานเผ็ดกินกับใบชะพลู หน้าตาคล้ายเมี่ยงคำ ไตปลากระดี่รสจัด ผักเหลียงผัดไข่

ที่ขาดไม่ได้คือน้ำพริกกะปิใส่ครกใบจิ๋วมาให้กินกับผักพื้นบ้าน ได้แก่ แตงกวา ถั่วฝักยาว ยอดมะกอก ใบยี่หร่าสด ยอดมะม่วงหิมพานต์ ยอดชะอม ยอดมันปู มะเขือเปราะ

ร้านนี้ไม่ได้ขายแต่วิวซึ่งที่จริงถึงรสชาติยังงั้นๆ ผมก็ให้คะแนนเกือบเต็มแล้ว นี่กับข้าวเขาแปลกและรสชาติดี ชวนเจริญอาหารอีกด้วย

วิวที่ว่าดีนั้นคือแม่น้ำตาปี สวนปาล์มเขียวชอุ่ม และชีวิตชนบท แม่น้ำสายนี้เดิมเรียกกันว่าแม่น้ำหลวง (แปลว่าใหญ่) เมืองสุราษฎร์เองก็ชื่อบ้านดอน พุนพิน และไชยา

รัชกาลที่ ๖ ทรงมีพระราชดำริว่าในอินเดียมีเมืองชื่อ**สุรัต** อยู่ริมแม่น้ำตาปปี จึงโปรดฯ ให้รวมเมืองทั้งสามเข้าด้วยกันตั้งเป็นเมืองชื่อสุราษฎร์ธานี แปลว่าเมืองคนดี และเปลี่ยนชื่อแม่น้ำหลวงเป็นแม่น้ำตาปีคล้ายในอินเดีย ส่วนปาล์มนั้นเพิ่งเปลี่ยนจากยางพาราและมะพร้าวมาปลูกเมื่อ ๑๐-๒๐ ปีมานี้

ของดีสุราษฎร์ฯ ยังมีอีกคือเกาะสมุย เกาะพะงัน หมู่เกาะอ่างทอง ไชยา สวนโมกข์ เขื่อนรัชชประภา เงาะโรงเรียนจากนาสาร หอยนางรมตัวโต และไข่เค็มไชยา คำขวัญประจำเมืองจึงมีว่า เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ

ว่าแต่ว่าอย่าลืมแวะไปดูวิวเคล้ากับข้าวพื้นเมือง คุยกับกำนันสตรีเหล็กยามอาทิตย์อัสดงที่เขาหัวควายด้วยนะครับ

มติชนรายวัน, ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔

แม้ไร้นางงาม ทุกชามยังอร่อย

สงขลาเป็นหัวเมืองชายแดนเก่ามีมาตั้งแต่ครั้งต้นกรุงศรีอยุธยา สมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ เคยจะยกให้ฝรั่งเศสปกครองแลกกับที่จะเอาธนบุรีไว้แต่ฝรั่งเศสไม่เอา ไม่งั้นป่านนี้แทนที่ชาวสงขลาจะกินข้าวยำ บูดู ไตปลา อาจจะได้กินขนมปังฝรั่งเศสดุ้นยาวกันทุกวัน

สมัยพระเจ้าทรงธรรมเคยมีโจรสลัดมุสลิมมายึด ปลายอยุธยาชาวจีนฮกเกี้ยน ไหหลำ แต้จิ๋ว อพยพเข้ามาอยู่สงขลามากจนกลายเป็นท่าเรือใหญ่ เรือฝรั่งเข้ามาจอดปีละร้อยๆ ลำ ส่วนใหญ่มาจากมะละกา สถาปัตยกรรมและขนมนมเนยจึงเข้ามาผสมผสานกับแบบจีน มุสลิม และอยุธยาจนถึงบัดนี้

ถนนในเมืองสงขลามักตั้งตามชื่อหัวเมืองใกล้ๆ เช่น พัทลุง ยะหริ่ง ยะลา ถ้าตั้งแปลกออกไปแสดงว่าถนนนั้นมี "ของแปลก" เช่น ถนนนางงาม ว่ากันว่าสมัยก่อนเวลาประกวดมิสสงขลาเหล่านางงามที่เข้ารอบสุดท้ายบ้านอยู่ถนนนี้ทั้งนั้นทางการจึงตั้งชื่อว่า **ถนนนางงาม**

เวลานี้ถนนสายนี้ไม่มีนางงามแล้ว ป้าคนหนึ่งอายุ ๘๔ นั่งห่อข้าวเหนียวหน้ากุ้งขายบอกว่าป้าก็เคยเข้าประกวด ตอนนี้นางงามถ้าไม่หง่อมก็ตายหมดแล้ว แต่ของดีถนนนางงามยังอยู่คืออาหารและขนม จนจังหวัดเคยจะขอขึ้นทะเบียนถนนสายนี้ บ้านเรือนสองข้างถนนยังคงร่องรอยเมื่อเกือบร้อยปีก่อนแบบชิโน-โปรตุเกส

เริ่มจากสี่แยกถนนนางงามตัดกับถนนพัทลุง ตอนเช้าตรู่มีเจ้าขาย ไก่ปิ้งหมก เครื่องปรุงมีมะพร้าว กะทิ และเครื่องแกงคล้ายไก่กอและแต่ห่อใบตองปิ้งเตาถ่าน สมัยผมเด็กๆ ยังหากินได้ง่าย เวลานี้น่าจะเหลือแห่งเดียวในประเทศไทย ติดกันเป็นร้านขาย ข้าวมันแกงไก่ แบบปักษ์ใต้ขนานแท้ที่ใครก็รู้จัก

เดินทอดน่องไปตามถนนนางงามถึงแยกตัดกับถนนยะลามีร้าน **"ผัดหมี่นายเปี๊ยก"** ขายเฉพาะกลางคืนมาราว ๗๐ ปีแล้ว พอ ๒ ทุ่มก็ปิดร้าน จะมีน้ำต้มกระดูกหมูใส่ชามตราไก่แถมมาให้ซดฟรีๆ เลยไปมีร้าน **"ก๋วยเตี๋ยวหางหมู"** ขายกลางวัน

พอถึงแยกตัดกับถนนปัตตานี มีร้านไอศกรีม **"อันซีนเมืองสงขลา"** ตามคำแนะนำของจังหวัดขายมาแต่รุ่นพ่อชื่อ **"ร้านนายยิวหรือนายจิว"** มีไอศกรีมไข่แข็ง วานิลลา เอกลักษณ์คือโรยโอวัลตินมาด้วย

ถัดไป ๒-๓ คูหาเป็นร้าน **"เกาะไทย"** เดิมรุ่นพ่อมาจากไหหลำ ขายอาหารจีนตามสั่ง แต่ลูกค้าชอบโจ๊กหมูมากกว่าจึงขายแต่โจ๊กมาร่วมร้อยปีแล้ว เวลาสั่งคนขายจะถามว่า *"เอาเฉาก๊วยมั้ย"* ก็อย่างง เขาถามว่าจะเอาปาท่องโก๋ทอดใหม่ๆ หั่นพอคำมาใส่โจ๊กหรือกินเล่นไหม ติดกันเป็นร้านกาแฟไฮโซของสงขลาชื่อ **"ฮับเซ่ง"** ขายขนมปังปิ้ง ทาสังขยา กินกับชาฝรั่งหอมกรุ่น สมัยก่อนเจ้าสัวนุ่งกางเกงปังลิ้นสวมเสื้อกุยเฮงมานั่งกินราวกับเรื่องเจ้าพ่อเซี่ยงไฮ้

ถนนนางงาม
ป้าเข้าประกวด
มาแล้วทุกเวที
ข้าวเหนียว

ตรงข้ามอีกฝั่งถนนเป็นร้าน “**แต้เฮี้ยวอิ๊ว**” ร้านอาหารจีนแบบปักษ์ใต้ที่โด่งดังที่สุดในเมืองสงขลา ขายเฉพาะเที่ยงและเย็น ถ้าอยากรู้ว่าวันนี้มีคนดังๆ คนไหนมาสงขลาบ้างให้โฉบไปดูที่ร้านแต้ อาหารสุดยอดคือ พื้นท้องปลากะพงมันย่องนึ่งเกี๋ยมบ๊วย ต้มยำแห้ง ยำมะม่วง ปลากระบอกทอดไข่เต็มพุง ผัดจับฉ่าย กุ้งทอดกระเทียม เต้าหู้ทรงเครื่อง เป็ดพะโล้

ตรงข้ามเป็นร้านขนมเมืองสงขลาชื่อ “**สองแสน**” ซื้อกลับบ้านได้ เลยไปเป็นศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ติดกันเป็นร้านสตูแบบจีนอายุร้อยปีที่เลื่องลือชื่อ “**เกียดฟั่ง**” เป็นสตูเครื่องในหมู ซุปหอมเครื่องเทศแบบจีน กินกับข้าวสวยร้อนๆ เหยาะพริกน้ำส้มสูตรพิเศษ สตูแบบนี้หากินที่อื่นไม่ได้ ตอนค่ำจะขายซาลาเปาลูกเท่าชาม ไส้หมูสับและไข่พะโล้ ลูกหนึ่งผ่ากินได้ ๔ คน

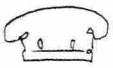
เลยไปเป็นศาลเจ้ากวนอู ฝั่งตรงข้ามมีร้านขายข้าวฟ่างกวน ข้าวเหนียวดำกวน อีกฝั่งขายขนมค้างคาวแบบโบราณ ตรงไปอีก ๒๐ เมตร เป็นร้านเต้าหู้ยี้เสวยสีเหลืองกินกับข้าวต้มและแตงกวาดอง ขายมาร่วมร้อยปี คนนิยมซื้อติดมือเป็นของฝาก

ถ้าออกนอกย่านนี้ ตอนมาจากหาดใหญ่ พอเลยสี่แยกเกาะยอไปราว ๑ กิโลเมตรจวนจะเข้าตัวเมืองสงขลา มีเพิงหลังคามุงจากอยู่ขวามือมีรถจอดเต็มชื่อ “**ร้านลุงชัย**” ขายข้าวแกงพื้นเมืองแท้ๆ อร่อยชั้นครู เช่น แกงคั่วหัวโหนดกับกุ้ง (ตาลโตนด) ต้มส้มขมิ้นปลากระบอก ปลาทูต้มกับชานอ้อย หมูฮ้อง ผัดเผ็ดไก่บ้าน ผัดสะตอ แกงเหลือง เปรี้ยวหวานสูตรสงขลาคั่วกลิ้ง

ถ้าเข้าเมืองไปแล้วอย่าลืมไปหาดสมิหลาแวะกินปูที่ร้าน “**นายหวาน**” ข้างโรงแรม บีพี. สมิหลา กินปูไป ชมเกาะหนูเกาะแมวไป จิบเบียร์เย็นๆ เพลินดีนัก ปูร้านนี้สดนึ่งสุกแล้วสับเป็นชิ้นโตๆ ใช้นิ้วสะกิดนิดเดียวเปลือกก็หลุดเนื้อปูล่อนออกมาเป็นยวงๆ

นี่กินแบบเดินดินกินข้าวแกงนะ ไม่ได้ชวนขึ้นเหลาหรูๆ เลยจ้ะ

ผัดหมี่โคราช
แกงจืดไข่น้ำ
ต้มจับฉ่ายผักบุ้งไฟแดง

ครัวเกียรติยศ รสโอชา

เดินดินกินข้าวแกงมาหลายเจ้าแล้ว นึกขึ้นได้ว่ายังมีประเภทครัวเกียรติยศ รสโอชา ราคาไม่ต้องจ่ายอีกหลายเจ้า ไม่ได้เจตนาจะแนะนำเพราะถึงขอซื้อก็ไม่ขาย ถึงจ่ายก็ไม่ทำให้กินง่ายๆ เว้นแต่จะสนิทกันหรือถูกใจ

มาดามติ้ง หรือ **พลโทหญิงพูนภิรมย์ ลิปตพัลลภ** อดีตรัฐมนตรีพลังงาน ภริยา**คุณสุวัจน์ ลิปตพัลลภ**นั้น เธอชอบชวนผมคุยเรื่องข้าวปลาอาหาร เพราะเราไม่คุยเรื่องการเมืองกัน

วันดีคืนดีก็ทำผัดหมี่โคราชแสนอร่อยสูตรคุณแม่คุณสุวัจน์ส่งมาให้ชิม เส้นหมี่จากพิมาย ผัดแบบผัดไทยแต่ไม่ใส่ไข่ ไม่ใส่กุ้งเติมรสเปรี้ยวเค็มหวานกำลังดี ทำขายได้สบาย!

คุณมีชัย ฤชุพันธุ์ กูรูทางกฎหมาย เป็นพ่อครัวสมัครเล่นตัวยง ทำต้มจับฉ่าย ผัดผักบุ้งไฟแดงอร่อยมาก เวลาไปฮ่องกงมักปลีกวิเวกจากที่ใครต่อใครเดินดูกระเป๋า นาฬิกา รองเท้า ชวนผมไปหาตังฉ่ายกระปุกรสดีๆ เอาไว้ทำข้าวต้มกระดูกหมูและหมูสับนึ่งโรยตังฉ่าย

เวลาไปสิงคโปร์เคยชวนผมไปหาซื้อซีอิ๊วจีนรสอร่อยๆ หลายปีก่อนไปลงเรือเที่ยวยุโรปกัน ข้าวปลาในเรืออุดมสมบูรณ์ดีแต่ไม่ถูกปาก คุณมีชัยลุกขึ้นแต่รุ่ง ขอปันเนื้อวัวจากเรือมาทำข้าวต้มเนื้อเลี้ยงคณะ อร่อยอย่าบอกใคร

พักนี้ท่านไปได้กระเทียมดองแซ่ซีอิ๊วญี่ปุ่นมา พอหมดก็กำลังค้นคว้าหาทางดองเอง บอกว่าเอาไว้กินกับข้าวต้มตอนเช้าๆ วันก่อนปรารภว่ากำลังหัดผัดก๋วยเตี๋ยวราดหน้าให้เส้นกรอบๆ เกรียมๆ ไม่กี่วันมานี้ไปจ่ายตลาดยังฝากปลากระบอกสดตัวเท่าแขนมาให้ผม

อ้อ! ยังมีเวลาเพาะมะนาวเองได้ผลโตเท่ากำปั้นเอาไว้ตำน้ำพริกอีกด้วย

ท่านผู้หญิงเลอศักดิ์ สมบัติศิริ เจ้าของโรงแรมปาร์ค นายเลิศ สมัยมีชีวิตมักเข้าครัวทำห่อหมกปลาและห่อหมกข้าวเลี้ยงแขกเสิร์ฟเคียงกันมาสองห่อเล็กๆ เท่าขนมใส่ไส้ รสไม่เผ็ด ไม่คาวปลา เป็นสูตรคุณหญิงสินผู้เป็นมารดา

อีกอย่างที่ขึ้นชื่อคือ**หมี่กรอบต้มยำ** ใช้เส้นหมี่ที่ทำหมี่กรอบแล้วเหลือมาปรุงด้วยน้ำต้มยำใส่ตะไคร้ใบมะกรูดหมูสับหรือกุ้ง เติมน้ำปลาบีบมะนาวโรยผักชียกมาเสิร์ฟร้อนๆ **พล.ต.อ.พจน์ บุณยะจินดา** โปรดปรานนัก เวลานี้สูตรตกทอดมาถึง**คุณพิไลพรรณ สมบัติศิริ** และ**คุณแป๊ก** หรือ**คุณสัณหพิศ โพธรัตนังกูร** สองบุตรี

ผมถามคุณแป๊กว่ามีโรงแรม มีภัตตาคารเอง ทำไมไม่เอาใส่เมนูเสีย คุณแป๊กบอกว่าเป็นของสเปเชี่ยลใครอยากกินให้มาที่บ้าน

ท่านผู้หญิงเคยจัดขึ้นโต๊ะถวายเจ้าชายอากิฮิโนแห่งญี่ปุ่น สมเด็จพระอัยยิกาแห่งภูฏาน และเลี้ยงทูตานุทูต แขกระดับวีไอพีมาแล้วหลายคน ได้รับคำชมไม่ขาดปาก

ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ก็เป็นพ่อครัวเอก เลือกหอยนางรมได้เก่งนัก สดไม่สด มาจากไหน เวลากินต้องทำอย่างไร รู้โหม้ด! เคยไปอียิปต์ด้วยกัน กลางทะเลทรายมีร้านอาหารแขก แต่กับข้าวกินไม่ได้ อาจารย์เข้าครัวหายไปแว่บเดียวลงมือเจียวไข่หอมฟุ้งออกมาจานใหญ่

ไปไหหลำ ไก่อร่อย ข้าวมันอร่อย แต่น้ำจิ้มไม่เป็นเรื่อง เข้าครัวประเดี๋ยวเดียวปรุงจนได้น้ำจิ้มซีอิ๊วหวานใส่เต้าเจี้ยวขิงสับและพริกขี้หนูสับออกมา มื้อนั้นอร่อยอีกโข

ฝีมือทำสตู แกงเขียวหวานลูกชิ้น และอาหารปักษ์ใต้ของอาจารย์ก็ไม่เบา!

คุณสมบัติ พานิชชีวะ แห่งดอนเมืองโทลล์เวย์นั้น ฝีมือทำสเต็กเนื้อ สเต็กตับ อร่อยกว่าหลายร้านในนิวยอร์ก บางทีมีต้มแซ่บรสจัดจ้านเคียงมาเป็นซุปอีกด้วย

คุณหญิงกอแก้ว บุณยะจินดา ภริยาอดีต อ.ตร.พจน์ มีสูตรทำกุ้งทอดกระเทียม (แบบไม่กรอบ) อร่อยมาก น้ำพริกปลาทู แกงเขียวหวานเนื้อ ผัดวุ้นเส้น ไข่พะโล้บ้านนี้ก็อร่อย

ดร.มาลดี วสีนนท์ ภริยา ดร.เฉลิมชัย อีกราย ท่านเป็นบุตรีเจ้าพระยาพิไชยญาติ (ดั่น บุนนาค) จึงทำข้าวบุหรี่หรือที่อาหรับเรียกว่าข้าวบุรียานีอร่อยมาก รสหอมถึงเครื่องเทศ และเป็นสูตรตำรับแท้ไม่พันทางอย่างบางแห่ง พออารมณ์ดีขึ้นมาก็ทำแจกจ่ายญาติมิตร ผมเคยขอซื้อมาเลี้ยง ครม. ท่านตอบว่า ทำแจกได้ทำขายทำไม่เป็น

ทำเป็นเล่นไป **คุณทักษิณ ชินวัตร** นี่ทำแกงจืดไข่น้ำสูตรโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพรานอร่อยนะ ผัดกะเพราไก่ ผัดผักคะน้าปลาเค็มหรือหมูกรอบก็ใช้การได้ เคยทำเลี้ยง ครม.

ท่านเล่าว่าเคยชงโอเลี้ยงขายที่สันกำแพงอีกด้วย รู้สึกว่าชีวิตนี้ทำมาหลายอย่างแล้ว น่าจะเปิดร้านอาหารเสียอีกอย่าง เอาให้รวยให้เข็ด!

แดนิชคุกกี้โรยน้ำตาลทรายเม็ดโตๆ ที่ผมเห็นว่าอร่อยที่สุดคือฝีมือ**คุณหญิงคาเรน** ภริยาท่านองคมนตรี **ธานินทร์ กรัยวิเชียร**

เมื่อถึงอนิจกรรมแล้ว ลูกชายคนโตที่เป็นนักกฎหมายชื่อ**มหินทร์** สืบทอดวิธีทำไว้ได้ เวลาคริสต์มาส ปีใหม่ลองประจบขอสั่งซื้อเอาเองเถอะ

ภริยา **ดร.โคทม อารียา** ก็มีฝีมือทางข้าวแช่ แม้นอกฤดูกาลก็สั่งซื้อได้เพราะขืนแจกฟรีคงไม่ทั่ว

ที่ว่ามานี้ฝีมือชั้นเทพทั้งนั้น ถ้านัดชุมนุมออกร้าน จัดงานการกุศลหารายได้น่าจะอิ่มท้อง อิ่มใจ อิ่มบุญแก่ทุกฝ่ายนะครับ

มติชนรายวัน, ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ข้าวหมูแดง

ข้าวหมูแดงเป็นอาหารมาแต่เมืองจีน เดิมเป็นเพียงข้าวสวยโปะหน้าด้วยหมูแดงหั่นแฉลบเป็นชิ้นๆ อย่างมากก็มีหมูกรอบ กุนเชียงทอดหั่นหนาๆ เคียงมาด้วย รับประทานกับซีอิ๊วหวาน แต่หมูจะติดมันหอมหวานซอสยิ่งถ้าได้กุนเชียงตับหมกมาในข้าวสวยร้อนๆ ราดซีอิ๊วอย่างที่ร้านไซหน่ำในมาเก๊า ทำขายเฉพาะหน้าหนาวเรียกว่าเลาะไหมฝันแล้ว อร่อยลืมการเมืองไปเลย

มาถึงเมืองไทย ข้าวหมูแดงชักมีเครื่องเครามากขึ้น นอกจากหมูย่าง หมูกรอบ กุนเชียงแล้ว ยังมีไข่ต้ม บางเจ้าเป็นยางมะตูม บางเจ้าเป็นยางมะตอย บางเจ้าใช้ไข่พะโล้ผิวดำราวกับของไหว้พระราหู

ที่สำคัญสุดยอดคือน้ำข้นๆ สีแดงรสหวาน ซึ่งต้องราดให้ชุ่มโชก เคียงมาด้วยแตงกวาซอย ต้นหอมบางเจ้ามีซุปร้อนๆ มาให้ซดพอคล่องคอ

บางคนเวลากินยังเหยาะซีอิ๊วหวานหรือไม่ก็พริกขี้หนูดองน้ำส้ม บางเจ้าไม่ใช้หมูเปลี่ยนไปใช้ไก่สับหรือเป็ดเลาะเอาแต่เนื้อ บางเจ้าเติมลิ้น ตับ ไส้ กระเพาะหมู แล้วราดน้ำแดงๆ

รวมความแล้วพันธมิตรของข้าวหมูแดงอาจแตกลูกเป็น ข้าวไก่แดง ข้าวเป็ดแดง ข้าวหมูกรอบ ข้าวเสียโปก็ได้

ข้าวหมูแดงอร่อยใน กทม.มีหลายเจ้า ฝีมือต่างกันที่วิธีย่างหมูให้หนังกรอบและน้ำราดที่รสกำลังดีไม่หวานเป็นน้ำเชื่อม จะขอแนะนำเฉพาะประเภทเปิดขายมากว่า ๕๐ ปีอัพ

เริ่มด้วย “**ร้านนายไซ**” ถนนประชาชื่น ริมคลองประปา มาจากสี่แยกประชานุกูลจะไปงามวงศ์วานก่อนเลี้ยวเข้าถนนเทศบาลสงเคราะห์จะเห็นอยู่ซ้ายมือ หมูกรอบหนังหนาพอง แต่ควรกินที่ร้านเพราะหากราดน้ำหรือถูกลมนานๆ หมูย่างจะเหนียว

สามย่านแถวจุฬาฯ ออกจากโรงเรียนสาธิตเข้าจุฬาซอย ๖ เหมือนจะไปถนนพระรามที่ ๔ ผ่านร้านโจ๊กสามย่านให้เลี้ยวซ้ายซอยแรก เข้าไป ๑๐-๒๐ เมตรเป็น “**ร้านข้าวหมูแดงนครปฐม**” ไข่ต้มยางมะตูม

ถ้าตรงไปจนเกือบถึงตลาดสามย่านเก่าที่กำลังรื้อ ใกล้หัวมุมทางขวาเป็นอีกร้านชื่อ “**ข้าวหมูแดงสามย่าน**” น้ำราดอร่อย **ดร.ไชยา ยิ้มวิไล** มักมาซื้อทีละ ๓๐-๔๐ ห่อไปเลี้ยงลูกศิษย์

ข้าวหมูแดงขาประจำ ครม.และผู้ติดตาม แทบทุกเที่ยงวันอังคารมาสักสิบรัฐบาลแล้ว เห็นจะเป็น “**ร้านนายชุน**” อยู่ถนนดินสอแยกจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปทางศาลาว่าการ กทม. จะเห็นตรอกตึกดินอยู่ขวามือ ตึกแถวห้องแรกติดปากตรอกคือร้านที่ว่านี้

ขายมาตั้งแต่รุ่นพ่อครั้งสงครามโลก พวกนักศึกษาเตรียมธรรมศาสตร์ รุ่น **ม.ร.ว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ อาจารย์สรรเสริญ ไกรจิตติ อาจารย์บัญญัติ สุชีวะ** เคยเล่าว่าแวะไปกินเป็นประจำ สมัยนั้นจานละบาทใส่ไข่ต้มด้วย

หมูแดงจาน
เอาแดง ๆ นะ
ข้าวหมูแดง
หมูกรอบ
อร่อยถึงใจ
ใหญ่-เล็ก 50

เวลานี้ลูกหลานมาขาย แต่รสชาติยังอย่างเดิม หมูย่างหอมกลิ่นซีอิ๊วรมควัน ใช้ไข่พะโล้ ถ้าชอบราดน้ำโชกๆ ให้ขอเพิ่มได้

ถนนหน้าศาลเจ้าพ่อเสือจะไปหลังกระทรวงมหาดไทย จะเห็นตรอกนาวาอยู่ซ้ายมือ ปากตรอกเป็นธนาคารกรุงเทพ ตรงเข้าไปราว ๕๐ เมตรมีร้านข้าวหมูแดงเล็กๆ สมัยเตี่ยเคยเข็นรถขายแถวแผงหนังสือสนามหลวง

สมัยก่อนต้องยืนหรือนั่งยองๆ พุ้ย จานละ ๒ บาท แถมน้ำแข็งเปล่า เวลานี้ลูกชายยกรถเข็นมาตั้งตู้ขาย นั่งกินสะดวกดี ไม่ต้องกลัวใครมาสะกิดเหมือนสมัยอยู่สนามหลวง *"โป๊มั้ยคับเพ่"*

ตรงข้ามตรอกนาวาเป็นแพร่งภูธร ลองเข้าไปวนจนจวนจะออกถนนอัษฎางค์ ผมชอบแวะกินข้าวหมูแดง "**ร้านอุดมโภชนา**" บางทีก็ให้ราดน้ำสตูแทนน้ำราดแดงๆ เพราะหมู-เนื้อสตู และแกงกะหรี่แบบจีน ร้านนี้ก็อร่อย แล้วเดินเลยไปกินต้มสมองหมูร้านไทย พอได้ที่ก็ย้อนกลับมาล้างปากด้วยไอศกรีมกะทิสดหรือนมสดร้านณัฐพรข้างๆ อุดมโภชนา

บ่อยครั้งที่ได้พบผู้พิพากษาผู้ใหญ่นั่งอยู่ไม่ร้านโน้นก็ร้านนี้ จนวันนี้เป็นอธิบดีศาลหรือประธานศาลฎีกาไปหลายคนแล้ว

ถ้ามาจากหัวลำโพงตรงไปวัดไตรมิตรหรือเจริญกรุงจะเห็นแยกซ้ายมือชื่อถนนมิตรภาพไทย-จีน ตรอกแรกซ้ายมือชื่อตรอกสุกร เลี้ยวเข้าไปจะเห็นร้านข้าวหมูแดงชื่อ "**สีมรกต**" อยู่ขวามือปลายซอย ร้านใหญ่คนแน่น อยู่ติดร้านสะเต๊ะชื่อ "**ซองกี่**" ตรอกสุกรนี้ตรงไปทะลุถนนข้าวหลาม เลี้ยวซ้ายวนกลับไปหัวลำโพงได้

ที่นับว่าไม่รองใครอีกเจ้าคือข้าวหมูแดงวังบูรพา ตรอกข้างภัตตาคาร ส.บ.ล. ที่จะไปออกร้านนวดถนอม ใจอารี ชื่อร้าน "**ข้าวหมูแดงนายฮุย**" เดิมขายอยู่ที่นาครสนุกมากว่า ๗๐ ปีแล้ว กุนเชียงร้านนี้เป็นอันว่า "สุดยอด" สั่งพิเศษเติมตับหมูด้วยก็ได้

คุณชายถนัดศรีเคยเล่าว่าถ้าวันไหนมาติดเที่ยงพอดีในย่านใกล้ๆ เป็นต้องให้คนไปซื้อจากร้านนี้มากิน แถวโรงพยาบาลกลางจะไปวรจักร ก่อนถึงสี่แยกราว ๗๐ เมตร มีร้านข้าวหมูแดงนาครสนุกอีกเจ้าอยู่ซ้ายมือ รสโบราณเข้มข้น นี่ก็เข้าขั้นพอกัน

เขียนไป น้ำลายไหลไปนะเนี่ย!

มติชนรายวัน, ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ข้าวแกงวัดไตรมิตร

วันนี้ใครไม่รู้จักวัดไตรมิตร ข้างสถานีหัวลำโพง เห็นจะน่าแปลก เพราะที่นั่นมีพระพุทธรูปทองคำซึ่งกินเนสส์บุ๊กขึ้นทะเบียนว่าองค์ใหญ่ที่สุดในโลกชื่อ "พระพุทธมหาสุวรรณปฏิมากร"

วัดนี้จีนสามคนร่วมกันสร้างขึ้น เดิมจึงชื่อ**วัดสามจีน** คำว่า**ไตรมิตร** ก็ยังแปลว่าสามสหาย แต่พระพุทธรูปทองคำมาจากไหน ใครสร้างเห็นจะยังมืดมนอยู่

มืดๆ อย่างนี้ก็ดีเหมือนกัน สมกับคำว่า "ลับ ลวง พราง" เพราะประวัติก็ลับ เมื่อแรกพบก็โบกปูนหุ้มไว้เรียกว่าพราง รูปทรงองค์เอวที่ปูนพอกก็ไม่งามกลับเทอะทะ ยกให้วัดไหนก็ไม่มีใครเอาเรียกว่าลวง พอกะเทาะออกถึงได้รู้ว่า *"พระเป็นทองทั้งองค์อร่ามตา"*

ฝรั่งไทยจีนที่ไปดูหลวงพ่อทองคำลือมาเข้าหูผมนานแล้วว่า ที่วัดไตรมิตรมีร้านข้าวแกงเล็กๆ แต่อร่อย ฟังแล้วก็เฉยๆ นึกว่าแค่ร้านอาหารขายครูขายเด็กในโรงเรียน! ถ้าไปแถววัดไตรมิตร ผมจึงมักเลยไปกินหอยทอดปากซอยโรงหมู ข้าวมันไก่กลางซอย และข้าวหมูแดงปลายซอย

วันก่อนวนหาที่จอดรถไม่ได้ต้องเข้าไปจอดในวัด ผ่านร้านกึ่งเพิงชื่อ **"ร้านคุณย่า"** อยู่ข้างโรงเรียนวัดไตรมิตร เห็นคนแน่นจึงแวะเข้าไปเดินดินกินข้าวแกงถึงรู้ว่าเจ้านี้ก็ลับ ลวง พรางเหมือนกัน

หัสเดิมเริ่มแรก**คุณย่าผึ่ง** ชาวนครชัยศรี เป็นโยมอุปัฏฐากวัดมาแต่ครั้งเจ้าคุณวิสุทธาธิบดีเจ้าอาวาสองค์ก่อนยังเป็นพระมหาไสว สามีคุณย่าเป็นช่างไม้ประจำวัด อยู่มาตั้งแต่แรกเชิญหลวงพ่อทองคำครั้งยังหุ้มปูนจากวัดพระยาไกรมาอยู่ที่นี่ วัดจึงให้ที่อาศัยทำข้าวแกงเลี้ยงพระและขายครูขายนักเรียนพออยู่ได้ ตอนนั้น**คุณพิชัย วาศนาส่ง** ยังใส่ขาสั้นเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดไตรมิตร

ขายมาขายไปก็พัฒนาฝีมือมาเรื่อยจนคุณย่าผึ่งถึงแก่กรรม ลูกสาวช่วยกันทำต่อ วันนี้มาถึงรุ่นหลาน ป้าหม่อมลูกสาวคุณย่าเล่าว่าขายมานานกว่ากึ่งศตวรรษแล้ว ได้ยินแค่นี้ก็หูผึ่งเพราะถ้าไม่ดีจริงเห็นจะอยู่ไม่ได้ และถ้าไม่รักทางนี้ป้านี้คงทำอย่างอื่นไปแล้ว

ร้านนี้ขายข้าวแกงยืนพื้น พวกพะแนง แกงเขียวหวาน แกงมัสมั่น ไก่ต้มข่า กบผัดเผ็ด แกงเนื้อผัดผักต่างๆ บางวันมีแกงคั่ว แกงขี้เหล็ก ผัดพริกขิง เริ่มขายตีห้า พอเที่ยงก็ร่อยหรอ ถ้าถึงบ่ายโมงเป็นอันว่าคว่ำถาด ปิดร้าน

แขกประจำคือครู นักเรียน คนที่มาเที่ยววัด พักหลังจะมีคนขับรถแท็กซี่ ข้าราชการ และคนทำงานแถวนั้นแวะมาสมทบ เอาว่าเจ้าสัวอาเสี่ยศิษย์เก่าโรงเรียนวัดไตรมิตรและพวกมาทำบุญมากินกันประจำ บ้างก็ซื้อใส่ถุงกลับบ้าน แต่เสาร์ - อาทิตย์ หยุดขาย ๒ วัน

เวลานี้แกงมัสมั่นกำลัง "ขึ้นหม้อ" ในสังคมโลก นับแต่โทรทัศน์ซีเอ็นเอ็นไปออกข่าวว่าเป็นอาหารอร่อยอันดับ ๑ ของโลก ผมไม่รู้ว่าซีเอ็นเอ็นไปชิมจากเจ้าไหน ถ้ากินจากร้านอาหารไทยในเมืองนอกแล้วมา

เดินดินกินข้าวแกงลองชิมมัสมั่นในเมืองไทยอาจตกใจลดชั้นก็ได้ เพราะมัสมั่นเมืองไทยถึงเครื่องเทศจึงเข้มข้นมาก มัสมั่นเมืองนอกลดเครื่องเทศไปหลายตัว เพราะใช้เครื่องแกงสำเร็จรูป จึงรสกร่อย ออกมาเป็นแกงเผ็ดใสๆ ผสมพะแนงมากกว่า

ร้านคุณย่าทำแกงมัสมั่นขายมาแต่แรก เมื่อก่อนแกงด้วยเนื้อ ภายหลังเปลี่ยนมาเป็นหมู วันนี้แกงด้วยไก่ จัดว่าเป็นเมนูยอดนิยมของร้าน

มัสมั่นที่อร่อยผมเคยไปกินที่บ้าน **ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน**หลายปีมาแล้ว แม่ครัวที่นั่นทำน้ำแกงแดงจนน่ากลัว แต่ไม่เผ็ดเลย ทำเลี้ยงฝรั่งได้เพราะใช้พริกแห้งบางช้าง

มัสมั่นบ้าน **ม.ร.ว.กำลูนเทพ เทวกุล** ก็เยี่ยมเพราะแกงด้วยเนื้อกวาง มัสมั่นแท้ต้องถึงเมล็ดผักชียี่หร่า ลูกกระวาน กานพลู แกงค้างคืนให้เข้าเนื้อ ใส่มันฝรั่ง หอมใหญ่ขนาดเขื่องหรือหอมแดงทั้งลูก ใช้ขนมปังปิ้งจิ้มน้ำแกงก็อร่อย

นอกจากข้าวแกงซึ่งขายดีอยู่แล้ว ร้านคุณย่ายังเปิดโต๊ะขายอาหารพิเศษประจำวันอีกด้วย สำหรับลูกค้าประจำที่เบื่อข้าวแกง บางวันทำขนมจีนน้ำพริก บางวันทำสลัดแขก ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า หมี่กะทิ ทอดมันปลากราย น้ำพริกกุ้งสดสลับกันไป

ป้าหม่อมลากเก้าอี้มานั่งคุย ปรารภว่าเด็กรุ่นใหม่ไม่ใคร่รู้จักเครื่องเทศ เพราะกินแต่แกงจากเครื่องปรุงสำเร็จรูป ตะไคร้ ใบมะกรูด ก็ไม่รู้จัก ใบกะเพรา โหระพา ใบแมงลักก็แยกไม่ออก

ข้างคนทำขายก็มักง่ายเอาถูกเข้าว่า จึงลดโน่นลดนี่ ตะไคร้บดทั้งต้นทั้งใบ หัวหอมกระเทียม พริกก็ไม่คัด ยิ่งใช้เครื่องบดแล้วเอาจนแหลกไม่กะสัณฐานประมาณ ทั้งที่ภาษาไทยเรามีคำว่าบุบ โขลก ตำ เคล้า คุยแล้วได้ความรู้อีกโข

ร้านคุณย่ารับจัดอาหารข้างนอกด้วย หัวละ ๒๕๐ บาท อาหาร ๖ อย่าง ผมยังไม่เคยลองจึงไม่กล้ารับรอง แต่เท่าที่สั่งกินจากร้านจัดว่ารสชาติดี ราคาไม่แพง มีห้องแอร์ให้ด้วย

ท้องอิ่มแล้วอย่าลืมแวะไปไหว้หลวงพ่อทองคำ และพระประธานในโบสถ์ หรือจะเลยไปสนทนาธรรมกับพระเดชพระคุณเจ้าคุณพรหมฯ เจ้าอาวาส หรือเจ้าคุณธงชัย เจ้ากรมพิธีคนสำคัญของไทย ก็จะพลอยอิ่มบุญอีกด้วย

มติชนรายวัน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๔

ราดหน้า

ก๋วยเตี๋ยวหรือเส้นหมี่ราดหน้าเป็นอาหารมาจากเมืองจีน แต่คงมีที่มาจากหลายมณฑลเพราะทำแตกต่างกันไป

สมัยผมยังเด็กอยู่หาดใหญ่ มีรถเข็นเจ้าหนึ่งทำขายทุกคืน หน้าตลาดกิมหยงอร่อยมาก จะสั่งเส้นใหญ่ก็ได้ เส้นหมี่ก็ได้ หมี่เหลืองที่เรียกว่าหมี่ฮกเกี้ยนก็ได้ จานละ ๑๕ บาท ใส่ผักกวางตุ้ง กุ้งเป็นตัวๆ ตับหมู เซ่งจี๊ ปลาหมึกแช่ด่าง ปลิงทะเล เรียกกันว่าผัดฮกเกี้ยน

เจ้าบ้านผ่านเมือง ผู้ลากมากดีผ่านไปมาต้องแวะไปกินกันทั้งนั้น สมัยนั้นผมไม่เคยเห็นใครใช้ผักคะน้าเลย ผักคะน้า เขาเอาไว้ลวกแล้วราดน้ำมันหอยหรือไม่ก็ผัดกับปลาเค็มหรือหมูกรอบ

ต่อมาเมื่อเข้ามากรุงเทพฯ จึงได้เห็นราดหน้าด้วยผักคะน้าผัดกับหมูก็ได้ เนื้อก็ได้ ไก่ก็ได้ และอาหารทะเลก็ได้เป็นครั้งแรก

ยังเคยไปเผลอสั่ง “ผัดแบบฮกเกี้ยนชามหนึ่ง” อาแป๊ะคนผัดยิงฟันหัวร่อตอบว่า “ม่ายมี มีแต่ผัดกวางตุ้งใช้ผักคะน้า” ผมถึงรู้มาแต่บัดนั้นว่าอย่างนี้ก็มีด้วย! มาระยะหลังราดหน้าประเภทใช้ผักคะน้าชนิดก้านอวบๆ ใบใหญ่ ก็ซักไม่ใคร่มีให้กินแล้ว เพราะหันไปใช้ยอดผักคะน้า ก้านเล็กๆ ใบอ่อนๆ กันหมด

ราดหน้าวันนี้ “แปลก” ไปมาก บางเจ้าใช้เนื้อปลาผัดกับเต้าซี่ บางเจ้าทอดเส้นจนกรอบ ถ้าอยากกินแบบฮกเกี้ยนยังพอไปหากินได้ที่เบตง หาดใหญ่ ภูเก็ต ซึ่งเรียกว่า **หมี่สะกอม** ในกรุงเทพฯ ที่ใช้ผักกวางตุ้งเคยเห็นรถเข็นขายอยู่เจ้าหนึ่งตอนกลางคืนแถวถนนข้าวหลามใกล้หัวลำโพง

ส่วนที่ผมว่า “แปลก” จนพิสดารเอามากๆ และรับไม่ได้คือประเภทใส่กะหล่ำปลี แครอต ข้าวโพดอ่อน

เสน่ห์ของราดหน้าอยู่ที่หมูหรือเนื้อที่หมักด้วยซีอิ๊วและแป้งมันไว้ก่อน จะได้นุ่ม หอม น้ำซุปต้องเคี่ยวจากกระดูกหมูจนหอมหวาน ผักต้องสดคงรูปสวยงาม เวลาผัดเส้นต้องรู้จักจังหวะไฟแรงไฟอ่อน

ราดหน้าที่ฮ่องกง มาเก๊า เมืองจีน น้ำราดหน้าจะข้น เหนียวจนเกือบแห้งขอด เคยไปกินที่โรงแรมวินน์ในมาเก๊า ใช้เนื้อเป็ดสด นุ่มลิ้นอร่อยจริงๆ ลองสังเกตดูว่าเจ้าอร่อยมักจะผัดทีละจาน ประเภทผัดเส้นใส่กะละมังผัดน้ำใส่หม้อทิ้งไว้นานๆ ผักจะสลดแป้งมันจะคืนรูป ยิ่งอุ่นอีกทีผักก็ยิ่งเหี่ยวเฉา หมูเนื้อจะแข็งกระด้างไปเลย ไม่อร่อย!

กรุงเทพฯ มีราดหน้าอร่อยหลายเจ้า แม้แต่ตามเหลาแพงๆ หรูๆ ก็มักจะตบท้ายด้วยการให้เลือกว่าจะเอาราดหน้าผัดหมี่หรือข้าวผัด โดยแบ่งใส่ถ้วยเล็กๆ มาให้คนละถ้วย แต่กินอย่างนั้นไม่จุใจหรอก ต้องสั่งเป็นจานๆ ของใครของคนนั้น

ราดหน้าเจ้าอร่อยกลางวันระดับเดินดินกินข้าวแกงคือ “**ร้านโย่งหมูอึ่ม**” ริมถนนพระรามที่ ๔ แถวคลองเตย สั่งทางอีเมลก็ได้ สมัยก่อนผมสั่งมาเลี้ยง ครม.เป็นประจำ

ของเรารสชาติหน้าของแท้
แน่นอนกว่า
ราดหน้า

นายกฯ ทักษิณเคยถามผมว่าที่ว่าอึ๋มนั้น หมูหรือคนขาย!

ราดหน้า "**ร้านจ๊ากกี่**" ซอยวัฒนโยธิน เข้าทางซอยรางน้ำไปทะลุถนนราชวิถีได้ ร้านจ๊ากกี่อยู่กลางซอย ตรงข้ามเป็นศาลเจ้ามีที่จอดรถกว้างขวาง เส้นหมี่เส้นก๋วยเตี๋ยวร้านนี้ทอดกรอบ ราดหน้าเนื้อน้ำข้นคลั่ก รสอาจเค็มไปนิด จะสั่งเกี๊ยวกุ้งมาซดด้วยก็เหมาะ

เป็นเจ้าโปรดของ**จอมพลประภาส จารุเสถียร ท่านผู้หญิงมนัสนิตย์ วณิกกุล** คนไปรอคิวแน่น ห้ามลัดคิว มาก่อนได้ก่อน ใหญ่แค่ไหนก็ต้องรอ ผมเคยเห็นทหารหิ้วหม้อไปรอกันเต็ม เห็นแล้วขำว่า *"ประชาธิปไตยเริ่มที่จ๊ากกี่นี่เอง"*

"**ร้านแสนยอดโภชนา**" ซอยจรัสเวียง ถนนสาทรเชิงสะพานตากสิน ก็เป็นยอดราดหน้าอร่อยมา ๕๐ ปีแล้ว เป็ดย่าง หมูกรอบร้านนี้ก็อร่อย ร้านอยู่ใกล้เจ้าข้าวขาหมูตรอกซุง เดินแวะกินได้ทั้งซอย โทร.๐-๒๒๓๖-๓๙๐๕

"**ร้านสงวนโภชนา**" ริมถนนสามเสนใกล้เทเวศร์ ตรงข้ามกระทรวงสาธารณสุขเก่าก็อร่อย น้ำราดหน้าหวานหอมกระดูกหมูโดยไม่ต้องเติม ใช้ยอดผักสดๆ เจ้าของร้านผัดเอง ขายมาหลายสิบปีแล้ว

"**ร้านมะยอดผัก**" ราดหน้าราชวัตร ถนนนครไชยศรี ตรงข้ามธนาคารกรุงเทพสาขาราชวัตรก็อร่อย ร้านนี้น้ำซุปใสซดได้ เพิ่งเปิดขายกลางวัน แต่กลางคืนขายยันเที่ยงคืน โทร. ๐-๒๒๔๑-๑๘๖๐

"**ร้านไก่ทอง**" ทางเข้ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นสุดยอดราดหน้าน้ำข้นแบบฮ่องกง ตับหมูชิ้นเท่าฝ่ามือ ผัดพริกไทยร้านนี้ก็อร่อย

กลางคืนราดหน้าร้านเล็กๆ ในซอยนาคบำรุง ถนนบำรุงเมือง ข้างโรงพยาบาลหัวเฉียวก็จัดว่าอร่อย ที่ตั้งโต๊ะกินริมฟุตปาธน่าหวาดเสียวว่ารถจะเฉี่ยวเอา

โปรดสังเกตว่าราดหน้าอร่อยต้องกินกับพริกเหลืองดองน้ำส้ม จะอร่อยกว่าพริกชี้ฟ้าเขียวแดง เคยเห็นบางคนสั่งไข่ดาวโปะหน้าหรือผัดเส้นใส่ไข่ด้วย

ที่จริงก็ไม่ผิดกติกาอันใด

มติชนรายวัน, ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

ข้าวหมกไก่
หมกแพะหมกปลา
หมกๆๆ

กินข้าวแกงอินเดียในไทย

ผมไปอินเดียมาหลายครั้ง แต่ไม่ค่อยถูกปากอาหารแขกเท่าไรนักโดยเฉพาะอาหารตามโฮเต็ล คงเป็นเพราะปรุงต่างกันไปตามแต่ละถิ่น เหมือนฝรั่งที่บอกว่า ชอบอาหารไทย พอมาเจอบูดูปักษ์ใต้เข้า ผงะไปหลายรายแล้ว

ข้อสำคัญคือโฮเต็ลมักปรุงให้แขกกินได้ ไทยกินดี ญี่ปุ่นกินไม่ยั้ง ฝรั่งกินไม่หยุด ลงท้ายคือไม่อร่อย! ทำอะไรก็ตามที่หวังจะเอาใจเขาไปทั่ว มันจะไม่ได้ใจใครเลย อาหารไทยที่เสิร์ฟบนเครื่องบินหรือร้านประเภทฟิวชั่นก็เข้าอีหรอบเดียวกันนี้

ไปอินเดียทีไรจึงต้องพกอาหารไทยไปด้วย สองปีก่อนไปไหว้พระกับคณะ **คุณบัญญัติ บรรทัดฐาน คุณเทอดพงษ์ไชยนันทน์ คุณหญิงกอแก้ว บุณยะจินดา** รอดมาได้ด้วยผัดสะตอ ปลาดุกฟู จับฉ่าย ไข่พะโล้ ปลาเค็ม ที่คณะขนไปจากเมืองไทย

ความจริงอาหารอินเดียที่อร่อยๆ ก็มีมากโดยเฉพาะในประเทศไทย ซึ่งแขกอินเดียเคยบอกผมว่าอีนี้ อะรอยกว่าในเดลี กัลกัตตา มุมไบนะนาย!

ก๋วยเตี๋ยวอร่อย ต้องไปกินที่ร้านลาวไทยในปารีส เป็ดปักกิ่งในนครปักกิ่งน่ะไม่เป็นเรื่อง ต้องสกาล่าในไทย มะกะโรนีในอิตาลีก็สู้ร้านเล็กๆ ตามซอกซอยถนนสุขุมวิทไม่ได้

หลายปีมาแล้ว **คุณอารีย์ วงศ์อารยะ** อดีตปลัดกระทรวง และ รมต.มหาดไทย ปรารภว่าร้านอาหารมุสลิมตำรับอินเดียที่ท่านเห็นว่าอร่อยมาก ต้องที่เจริญกรุง ซอยเดียวกับสถานทูตฝรั่งเศส

คุณอารีย์เป็นมุสลิมและเป็นนักกินจึงต้องเชื่อท่าน วันหนึ่ง**คุณมีชัย ฤชุพันธุ์ คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันทน์ พล.ต.อ.ดรุณ โสตถิพันธุ์ คุณเชาว์ สายเชื้อ คุณอาษา เมฆสวรรค์ และผม** ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาเสร็จพอดีเที่ยง จึงนัดไปประชุมตีความกันที่ร้านนั้น อร่อยจริงๆ ครับ

ร้านนี้ชื่อ **"โฮม ควิซีน"** ชื่อฝรั่งแต่ขายอาหารอิสลามสไตล์อินเดียราชวงศ์โมกุลอะไรโน่น! อยู่ซอยเจริญกรุง ๓๖ ถนนเจริญกรุง ซอยเดียวกับสถานทูตฝรั่งเศส จะเข้าซอย ๔๐ ที่เข้าโรงแรมโอเรียนเต็ล แล้วเลี้ยวไปออกซอย ๓๖ ก็ได้ โทร. ๐-๒๒๓๔-๗๙๑๑ จันทร์ถึงเสาร์ขายตั้งแต่เพลยัน ๔ ทุ่ม วันอาทิตย์ขายเฉพาะมื้อค่ำ ๖ โมงเย็นถึง ๔ ทุ่ม

ผมเคยไปกินกับคุณอารีย์มาหลายครั้ง ไปทีไรแฟนานุแฟนของคุณอารีย์นั่งกันเต็มร้าน ทักกันเกรียวกราว นัยว่าท่านจะมาบ่อย แต่ที่ผมเพิ่งเขียนถึงเพราะเพิ่งไปกินมา พาใครไปก็กลับมาชมเปาะ ขนาดฝรั่งอย่างเจ้าหน้าที่สถานทูตฝรั่งเศสยังชมว่าถูกปากชาวปาริเซียง ร้านหรูดูมีเทสต์ดี

สั่งของกินเล่นมาเรียกน้ำย่อยก่อนก็ได้ เช่น **ซาโมซาหอมเตะจมูก ป่อเปี๊ยะทอดไส้ไก่ กระบาบเนื้อย่าง ไก่ย่าง แพะย่าง** ถ้าจะกินซุปก็มี**ซุปไก่ ซุปเนื้อ ซุปหางวัว ซุปขาแพะ ซุปผัก** อ้อ! **สลัด**ก็มีทั้งแบบสลัดผักและสลัดแขก

กับข้าวกินเอาจริงเอาจังมี**ข้าวหมกกุ้ง ข้าวหมกแพะ ข้าวหมกไก่ ข้าวหมกปลา** ใช้ข้าวบิริยานีที่คนไทยสมัยก่อนเรียกว่า **ข้าวบุหรี่** หอมเครื่องเทศฟุ้ง เสิร์ฟมาในถาดใบใหญ่

ไปหลายคนควรสั่งมาทุกหมกนั่นแหละแล้วแบ่งกันหมกโน่นนิด หมกนี่หน่อย เพราะเป็นอาหารจานเดียว ให้ดีสั่งกับข้าวมาต่างหาก เช่น **แกงไก่ แพะ เนื้อ ซี่โครงแพะ**

พวกนี้คนไทยเรียกว่า**กาเลีย** แต่แขกเรียก**มาซาลา** หรือจะสั่งเป็นไก่ทอด แพะทอด ปลาทอด แกงดาล (ใส่ถั่วข้นๆ) หรือแกงกะหรี่ก็ได้ แกงพวกนี้เราคุ้นมาตั้งแต่สมัยอยุธยา

บางคนไม่ชอบกินข้าว จะสั่งแป้งชื่อ**จะปาตี**หรือ**โรตี**มาจิ้มแกงก็ได้ ได้รสชาติอาหารอินเดียที่ถึงเครื่องเทศดีแท้ หอมกรุ่นอบอวลอยู่ในปาก

ใครเข้าร้านแขกไม่อยากกินอาหารแขกก็มีอาหารไทย เช่น **ต้มข่าไก่ แกงเขียวหวาน ไข่ยัดไส้ ไข่เจียวหอมใหญ่ ปลาราดพริก**

ผมเคยถามพรรคพวกว่าพิลึกจริง แล้วมากินร้านนี้ทำไมเขาตอบหน้าตาเฉยว่า ร้านนี้หอมกลิ่นกะหรี่ดีว่ะ พวกนี้เกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง เกลียดเครื่องเทศกินกะหรี่ เกลียดข้าวบุหรี่กินข้าวหมก!

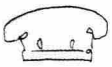
ยัง...ยังไม่หมด ของหวานที่เรียกว่า**กุหลาบยามูน** และ**รัสมาลัย**ของเขาก็อร่อยนัก เป็นของหวานขึ้นโต๊ะมหาราชา แต่ผมขอนมปั่นตามด้วยน้ำมะนาวปั่นใส่สะระแหน่อีกแก้ว

ร้านนี้ราคาระดับเดินดินกินข้าวแกงแต่อาจแพงกว่าร้านป้าละม้าย บังยี เจ๊ปุ๊ย หรือข้าวหมกไก่บางลำพูสักนิด แต่ได้รสชาติอาหารแขกแท้

เขาคุยว่าไม่ใช้ผงชูรส ใช้น้ำมันอย่างดีจากอินเดีย เครื่องเทศแท้และใหม่สด สูตรคุณท้าวเจ้าจอมของมหาราชาอะไรสักแคว้นในอินเดีย เจ้าของร้านก็มีอัธยาศัยดี ออกมาแนะนำว่าต้องสั่งอะไรคู่กับอะไรกินอย่างไร

ถ้าชอบอาหารพรรค์นี้ วันหลังจะพาไปเดินดินกินอาหารอาหรับซึ่งแปลกไปอีกอย่าง

มติชนรายวัน, ๓ กันยายน ๒๕๕๔

“ปู” ทำอะไรก็ดีไปโหม้ด!

ถ้าว่าถึงปูแล้ว ปูม้านึ่งหารับประทานได้ทั่วไป ข้อสำคัญอยู่ที่ความสด ขนาด และน้ำจิ้ม

แต่ถ้าปูม้าขนาดใหญ่ สด สับเป็นชิ้นชนิดแซะนิดเดียวเนื้อร่อนหลุดออกมาเป็นยวง ไม่ติดกระดอง (กรรมวิธีลึกลับไม่ยอมให้ใครรู้) ต้อง **“ร้านนายหวาน”** หัวมุมแหลมสมิหลาสงขลา ร้านนี้ให้คะแนนเต็มร้อย ชนะเลิศในประเทศไทย

ก้ามปูทะเลนึ่งต้อง **“ภัตตาคารผ่านฟ้า”** ถนนพระสุเมรุ อาหารจานโปรดของอดีตรัฐมนตรีกลาโหม **พล.อ.ยุทธศักดิ์ ศศิประภา**

ถ้าปูผัดผงกะหรี่ยกให้ **“สมบูรณ์ภัตตาคาร”** ถนนบรรทัดทอง อาหารจานโปรดของ **พลเอกอัครเดช ศศิประภา** น้องชายท่าน **พล.อ.ยุทธศักดิ์**

เมนูนี้สิงคโปร์และมาเลเซียเถียงกันอยู่ว่าใครเป็นเจ้าตำรับมีสิทธิจดสิทธิบัตร แต่เชื่อเถอะสูตรไทยอร่อยกว่าใครหมด

บะหมี่ปูอร่อยทั้งเส้นทั้งเครื่องไม่มีใครเกิน **“ร้านสว่าง”** ถนนพระรามที่ ๔ ใกล้ทางขึ้นทางด่วน ส่วนบะหมี่ปูแบบธรรมดาราคาขนาดเดินดิน แต่ถ้าสั่งพิเศษราคาแพงหน่อยอีกเจ้าที่อร่อยคือ **“บะหมี่ราชวิถี”** ใกล้แยกซังฮี้ ถนนสามเสน ตรงข้ามสมาคมศิษย์เก่าอุเทนถวาย โทร. ๐-๒๒๕๔-๑๓๗๕ หยุดวันอาทิตย์

ขนมจีนน้ำยาปูเป็นของดัดแปลงขึ้นใหม่ ตำรับเดิมต้องน้ำยาปลาช่อน ถ้าขนมจีนน้ำยาปูอร่อยทั้งเส้นทั้งน้ำยาต้องร้านใน**ตลาดบ้านบึง ชลบุรี** เนื้อปูลอยเป็นยวง

นายอำเภอบ้านบึงสมัยหนึ่งเคยยกหาบมาจัดเลี้ยง ครม. ตอนพักเที่ยงหลังประชุม ครม.

ร้านในตลาด อ.ต.ก.มีอยู่เจ้าหนึ่ง ไปเดินหาดูเถอะ น้ำยาปูเข้าขั้น แต่เส้นขนมจีนยังไม่อร่อยเท่าเจ้าบ้านบึง

เจ้าเดียวกันนี้บางวันทำ**หลนปูเค็ม**ด้วย แต่ผมว่าในกระบวนหลนซึ่งเป็นเครื่องจิ้มดั้งเดิมของไทย หลนปลาร้า หลนเต้าเจี้ยว หลนปลากุเราอร่อยที่สุด

หลนอร่อยๆ ทำยาก ต้องข้นด้วยกะทิ สมัยก่อนเคยมีคำประชดว่า *“เจ้าวังหน้าหลนปลาร้าใส่ไข่”* คือ ทำอย่างไรก็ข้น ไม่จุใจเลยใส่ไข่ลงไปกวน!

ยำปูดองริมถนนรัชดาภิเษกใกล้แยกเข้าศูนย์วัฒนธรรม และร้านปูดองริมถนนทางเข้าบางขุนนนท์ ทางไปวัดเจ้าอามอร่อยดี ถ้ากลางคืนแวะกินที่ร้านข้าวต้มหน้าวัดบวรฯ ได้ ของดีต้องแช่เย็นแล้วเอามายำซอยหอม พริก บีบมะนาวรสแซ่บ แต่ระวังท้องไส้เอาเอง

ยำปูดำที่อร่อยเคยกินที่ ร้านลัดดา สงขลา ข้างวัดแหลมทราย ผมไปทีไรต้องแวะไปกินทุกครั้ง ยำปูเค็มอร่อยเคยกินฝีมือ**คุณธิดา** ภริยา **ดร.ไชยา ยิ้มวิไล** ไม่ได้ทำขายแต่ลองไปจิบขอกินที่บ้านเอาเองเถิด

ปูไม่ต้อง
เหลิมจัดการเอง

ไข่เจียวใส่ปูก็เป็นของทำกินเองได้ง่ายๆ แต่ **"ร้านครัวอัปสร"** ถนนสามเสน ข้างปากทางเข้าวัดราชาธิวาสทำไข่ฟูปูอร่อยกรอบนอกนุ่มในได้รสชาติเนื้อปู

ปูใช้ทำ**แกงส้ม**ก็ได้ ใส่รวมกับปลากุ้งหอยทำโป๊ะแตกก็ได้เคยกินที่ **"ร้านแหลมเจริญซีฟู้ด"** ย่านสี่แยกเหม่งจ๋ายเดิม อร่อยดีเหมือนกัน

ข้าวผัดปูอร่อยๆ หากินไม่ง่าย ข้าวต้องผัดได้แห้งเรียงเมล็ดหอมควันไฟ เคยกินเจ้ารถเข็นปากทางเข้าเวิ้งนาครเขษมแถววังบูรพา ขายกลางคืน ผัดได้อร่อยมากแต่คิวยาวแถมเล่นผัดทีละจานคอยไม่ไหว ถ้าก๋วยเตี๋ยวผัดปูเหมือนผัดไทยต้องไปกินที่เมืองจันท์ เป็นอาหารประจำจังหวัด

ปูจ๋าก็เป็นของดัดแปลงขึ้นใหม่ เนื้อปูควักออกมาผสมเครื่องแล้วยัดกลับลงในกระดอง นำไปนึ่งแล้วทอดทั้งกระดองเด็กๆ ชอบ แถวริมน้ำท่าพระจันทร์ข้างธรรมศาสตร์มีอยู่หลายเจ้า ฝีมือพอๆ กัน

กุ้งซีแฮ้สับห่อด้วยฟองเต้าหู้นึ่งแล้วเอามาทอดจิ้มน้ำบ๊วยหวานเรียกว่า**แฮ่กึ๊น** สมัยต้นกรุงเทพฯ เรียกว่า**แฮ่กึง** เป็นของขึ้นโต๊ะเสวยของรัชกาลที่ ๒ และ ๓

แต่ถ้าปูห่อด้วยฟองเต้าหู้นึ่งแล้วทอดจิ้มน้ำจิ้ม เรียกว่า **ห้อยจ๊อ** มีขายที่ตลาดหนองมน ชลบุรี ซื้อมาทอดเองกินร้อนๆ แต่ในกรุงเทพฯ **"ร้านนิรนาม"** ถนนนาวงพัฒนา ลงทางด่วนศรีสมานเข้าถนนสรงประภา ทำได้อร่อยมากให้คะแนนเต็ม

เนื้อปูผัดพริกสดและ**ปูผัดพริกไทยดำ "ร้านเบียร์หิมะ"** ถนนเทศบาลสงเคราะห์ ทางไปวัดเสมียนนารี ข้างโรงพิมพ์มติชนก็อร่อย

ผมชอบทำเส้นหมี่ปูกินเอง ลวกเส้นหมี่ขาว คลุกกับกระเทียมเจียว โรยต้งฉ่าย ต้นหอมผักชี เหยาะน้ำตาลทราย พริกเหลืองตำใส่น้ำส้ม น้ำปลาดี โรยหน้าด้วยเนื้อปูสุกคลุกให้เข้ากัน สูตรเมืองชล อร่อยนักทำง่ายด้วย

น้ำพริกไข่ปูก็ทำกินเองง่ายๆ ตำพริกขี้หนูสวน (เม็ดเล็กๆ) กับกระเทียม ผสมพริกเหลืองบ้างก็ได้ ใส่ไข่ปูต้มสุกแล้วลงไปขยี้พอแหลก เติมน้ำปลาดี บีบมะนาวกะพอน้ำพริกข้น อย่าให้เหลว ตักขึ้นใส่ถ้วยโรยผักชี กินกับผักจิ้มพวกมะเขือเปราะ ยอดผักบุ้ง แตงกวา ข้าวโพดอ่อน กินกับข้าวร้อนๆ ได้เป็นชามๆ

สมัยนี้ปูเป็นของทันสมัยครับ ทำอะไรก็ดีไปโหม้ด!

มติชนรายวัน, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๔

หอม
หอมจัง
ข้าวต้มปลา

ข้าวต้มปลาร้อนๆ จ้า

ข้าวต้มปลาเป็นอาหารชามเดียวที่กินได้เร็ว ไม่ต้องตั้งเครื่อง พะรุงพะรังเหมือนข้าวต้มกุ๊ย ข้าวต้มกับ แต่จะว่าราคาถูกเหมือนเดินดินกินข้าวแกงก็คงไม่ใช่ เพราะเดี๋ยวนี้ชามหนึ่งอย่างน้อยๆ ก็ ๕๐ บาท ที่ขึ้นไปถึงชามละ ๓๐๐-๕๐๐ บาทก็มี แล้วแต่จะสั่งวัตถุดิบอะไร

ร้านไหนขายข้าวต้มปลามักขายข้าวต้มกุ้ง ข้าวต้มหอยนางรม ปลาหมึก ซี่โครงหมู หรือรวมมิตรพ่วงเข้าไปด้วย เคล็ดลับความอร่อยอยู่ที่ข้าวต้องเป็นเมล็ดไม่แข็งไม่แฉะ จึงไม่ควรซื้อมาทิ้งค้างคืน แม้แยกเนื้อแยกน้ำแล้วก็เถอะ! น้ำซุปต้องหวานกระดูกปลาโดยไม่ใส่ผงชูรส ของทะเลที่ใช้ต้องสด และน้ำจิ้มที่อร่อยเข้ากันดีคือเต้าเจี้ยวขาว พริกน้ำส้มถ้าจะเติมต้องเป็นพริกเหลือง และต้องกินตอนยังร้อนจัดจะได้ไม่คาว

กระบวนข้าวต้มปลาอร่อยต้องไปโน่น...สุราษฎร์ธานีแน่ะ ร้านข้าวต้มปลาข้างถนนเศรษฐภักดี อำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี อร่อยเหลือกำลัง เข้าสูตรปลาสด น้ำซุปหวาน ถ้าไปตอนพลบค่ำจะได้หัวปลาหรือเครื่องในปลากะพงด้วย จำพวกไข่ พุง ตับ กระเพาะปลา จะแยกสั่งเป็นยำก็ได้ แต่ถ้าหลังทุ่มครึ่งก็ละเลียดข้าวต้มเนื้อปลาไปก็แล้วกัน

ที่อร่อยมากอีกเจ้าคือ **"ข้าวต้มปลานายหนับ ชลบุรี"** เดิมเปิดขายอยู่ที่หน้าศาลเจ้า (เรียกว่าหน้าเก๋ง) ข้างธนาคารกสิกรไทย ถนนวชิรปราการ ต่อมาไฟไหม้จึงย้ายไปเปิดที่เมืองใหม่ ไปถามหา **"ข้าวต้มปลานายหนับเมืองใหม่"** เป็นอันไม่พลาด

หลังจากไฟไหม้หนนั้นผมตามหามาราว ๑๐ ปีจนตำรวจพาไปจึงได้รู้ว่าใช่แล้ว

ข้าวต้มปลานายหนับใช้ปลากะพง ปลาเก๋า ถ้าสั่งข้าวต้มกุ้งก็ใช้กุ้งตัวโตชนิด ๒ ตัวเต็มชาม หอยนางรมก็ตัวอวบ ไม่รู้ไปได้มาจากไหน

ในกรุงเทพฯถ้าร้านดีราคาจะสูงหน่อยต้อง **"ข้าวต้มปลาร้านวิรุฬห์"** ถนนพระรามที่ ๔ มาจากสามย่านจะไปหัวลำโพงอยู่ทางซ้ายมือ กลางคืนไฟสว่างอยู่ติดกับร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ด อร่อยอีกเจ้าก่อนถึงแยกขึ้นทางด่วน

สารรูปร้านดูเหมือนจะขายไอศกรีม แต่ข้าวต้มปลาร้านนี้ลือลั่นสนั่นเมือง เมื่อก่อนครั้ง **พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก** ยังเป็น ผบ.ตร. ผมเห็นแวะไปนั่งกินเป็นประจำ

ข้าวต้มปลาไม่มียี่ห้อ หัวถนนอำนวยสงคราม แถวบางกระบือใกล้แยกที่ตัดกับถนนสามเสนก็จัดว่าเข้าขั้น ขายมาหลายสิบปีแล้ว **คุณพินิจ อารยะศิริ** อดีตเลขาฯวุฒิสภาเชียร์มา ๕-๖ ปีแล้วเพิ่งได้ไปชิม กลางคืนคนแน่น ช้อแกทำขายกันอยู่สองคนงกๆ เงิ่นๆ เพราะฉะนั้นช้าหน่อย ลำพังพวกซื้อกลับบ้านเข้าคิวซื้อคนละ ๑๐ ถุงก็ต้องรอนานพออยู่แล้ว แต่เชื่อเถอะว่ารักแล้ว รอหน่อย ไม่ผิดหวัง

ตรงข้ามสวนรื่นฯ ติดกับสภาการศึกษา ถนนสุโขทัยกลางวันมีร้านขายก๋วยเตี๋ยว กลางคืนแปลงโฉมเป็นร้านข้าวต้มปลา พวกนักเที่ยวกลางคืนรู้จักดี เรียกว่า **"ข้าวต้มปลาสวนรื่น"** แต่เดี๋ยวนี้ย้ายไปเปิดใหม่ริมถนนราชสีมา เลยร้านโอรสของลูกสาว พล.อ.ยุทธศักดิ์ ข้ามสะพานไปทางสี่แยกร่วมจิตต์ ร้านอยู่ขวามือ *รสชาติเหมือนเดิม*

ที่ผมเป็นแฟนมากว่า ๓๐ ปีแล้วคือ **"ข้าวต้มปลาสุขุมวิท"** ปากซอยทองหล่อ สมัยก่อนมีแต่คนแต่งดำกินเต็มร้าน ล้วนเป็นพวกเลิกมาจากงานศพวัดธาตุทอง

แต่วันนี้ลูกค้ามีสารพัด เอาว่า ๔๐ ปีที่แล้ว กรุงเทพฯ ยังไม่มีเจ้าข้าวต้มปลาอร่อย ร้านนี้เป็นอันเลอเลิศประเสริฐศรีที่สุด วันนี้ยี่ห้อข้าวต้มปลาปากซอยทองหล่อยังเป็นหนึ่ง

ที่ติดอันดับ "สุดยอด" อีกเจ้าคือ **"ข้าวต้มปลา ๕ ดาวร้านฮ้อ"** จากบางรักไปตามถนนเจริญกรุงเลยวัดสุทธิวราราม จนถึงแยกถนนจันทน์ จะเอาปลากะพง ปลาดุกทะเล ปลาเก๋า ปลาอินทรี ปลาเต๋าเต้ยก็มีทั้งนั้น

หน้าร้านแขวนปลาตัวโตเท่าคนโชว์ทุกคืน รับออกร้านข้างนอกด้วย ผมเห็นกระดานรับงานจองยาวเป็นเดือนๆ ร้านนี้**คุณประดิษฐา จงวัฒนา** จากสหพัฒน์พาไปกิน ยังนึกว่าเราไปงมหอยงมปลาอยู่ที่ไหนไม่รู้จักร้านนี้ ทั้งที่ลูกค้าแน่นยังกับจะแจกฟรี โทร.๐-๒๖๗๕-๒๕๙๘

ร้านข้าวต้มปลาเหล่านี้ขายกลางคืน คงเป็นเพราะกลางวันไม่นิยมกินข้าวต้มกัน ส่วนสนนราคาจะถูกแพงอยู่ที่จะสั่งวัตถุดิบเป็นอะไร ถ้าเต๋าเต้ยก็แพง แต่ถ้าเป็นปลากะพงก็ย่อมเยาลงมา

ข้าวต้มปลาจะอร่อยจะใส่ผักตั้งโอ๋หรือไม่ก็ขึ้นฉ่ายเท่านั้น ที่ใส่ขิงฝอยนั้นไม่เข้าเรื่อง ตั้งฉ่ายกระเทียมเจียวไม่ชอบก็ไม่ต้องใส่ ส่วนข่าสับจะใส่ก็ได้เพื่อกลบคาวปลา

บางร้านใส่หมูหวานชิ้นเล็กๆ เรียกว่า**บะเต็ง** ถ้าเป็นข้าวต้มหัวปลาให้ระวังก้างและกระดูกกระเดี้ยวเด็กๆ และคนสูงอายุไม่ควรกิน

ข้าวต้มปลามาจากเมืองจีน แต่หากินยากในเมืองจีน แม้แต่ที่ฮ่องกง มาเก๊า ก็หาอร่อยๆ ยากเมืองไทยนี่แหละ หอเจี๊ยะที่สุด!

มติชนรายวัน, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๔

หอยทอด

ผัดไทยนั้นคงเป็นของไทยจึงได้เรียกว่าผัดไทย แต่ผู้รู้เคยอธิบายว่าต้นตอดั้งเดิมเป็นของจีนแต่ของจีนผัดอีกแบบ และเครื่องปรุงที่ใช้เป็นคนละอย่างกัน

เรามาดัดแปลงใส่กุ้งแห้ง ไชโป๊ หัวหอมแดง เต้าหู้ ถั่วงอก กุยช่าย น้ำส้มมะขามเปียก กินกับผักพื้นเมืองของไทย พวกใบบัวบก หัวปลี เลยกลายเป็นผัดไทย ซึ่งวันนี้มีคนเล่าว่า ฝรั่งเอาไปขึ้นทะเบียนมรดกโลก...เอ๊ย! จดสิทธิบัตรกลายเป็นของเขาไปแล้ว

เมื่อก่อนนี้ ร้านไหนขายผัดไทยมักขายหอยทอดคู่กันไปขึ้นป้ายหราว่าหอยทอดผัดไทย กระทะที่ใช้ผัดทั้งสองอย่างก็เป็นแบบกลมๆ แบนๆ ใหญ่ๆ เหมือนถาด พวกผักก็ใช้ด้วยกันได้ เช่น ถั่วงอก กุยช่าย หอยทอดนั้นก็ยังจำแนกออกเป็นหอยนางรมและหอยแมลงภู่และจะทำเป็น “**ออส่วน**” หรือ “**ออเหลาะ**” ก็ได้

ผมเคยไปกินหอยนางรมแบบออส่วนใช้แป้งเละๆ ที่เมืองชัวเถา อร่อยเหลือกำลังเพราะหอยตัวอวบอ้วนแป้งก็ผสมได้ที่ น้ำจิ้มก็กำลังดี มีอยู่เจ้าหนึ่ง คนพื้นเมืองบอกว่าใครมาเยือนต้องแวะไปกิน ขายหัวค่ำจนเที่ยงคืน ตั้งโต๊ะยาว ม้านั่งยาวราวกับนั่งประชุม

ยิ่งดึกคนยิ่งแน่นจนต้องเล่นเก้าอี้ดนตรี ถามว่าทำไมจึงมากินดึกๆ อย่างนี้ พรรคพวกที่พาไปบอกว่าลูกค้าพวกนี้เป็นผู้ใช้แรงงานร่างกำยำกำลังจะกลับบ้านไปหาอาซ้อ *“หอยทอดกินแล้วโป๊วดีครับ”*

ใครไปก็ลองถามหาเอาเองเถิด

ที่บ้านเรา หอยทอดเจ้าเล็กๆ ปากซอยสุกร ๑ ถนนมิตรภาพไทยจีน ตรงข้ามวัดไตรมิตร อร่อยเอาเรื่องคนขายเป็นญาติมหาเศรษฐีเมืองไทยคือ **เจ้าสัวเจริญ สิริวัฒนภักดี** คุณพ่อของเจ้าสัวก่อร่างสร้างตัวมาจากอาชีพขายหอยทอดแถวตลาดทรงวาด สูตรหอยทอดยังตกทอดมาจนถึงรุ่นญาติๆ เช่นเจ้าที่ว่านี้ ดูเหมือนจะชื่อ “**แดงราชาหอยทอด**” ขายกลางวัน

วันหนึ่งผมเคยฟังเจ้าสัวใหญ่ของไทยอันดับ ๑ และอันดับ ๒ สองคนสนทนากันคือ**คุณธนินท์**และ**คุณเจริญ** ทางคุณเจริญเล่าว่าท่านเองผัดหอยทอดเก่งโดยเฉพาะหอยแมลงภู่ แต่วางกระทะตะหลิวไปหลายสิบปีแล้ว ข้างคุณธนินท์เล่าว่าท่านเองไม่เคยทำขายแต่ได้สูตรหอยนางรม ออส่วนมา เคยทำกินกันเองในหมู่ญาติ ผมเสนอว่าน่าจะประชันทำขายเก็บเงินเข้าการกุศล รับรองคนกินกันตึม

คุณเจริญหัวเราะบอกว่าครั้งสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงฯยังอยู่ ก็เคยรับสั่งว่าอย่างนั้น ดูเหมือนจะเคยเสวยฝีมือคุณเจริญแล้วด้วย

เจ้าหอยทอดอร่อยโดยเฉพาะหอยนางรมที่ขึ้นเหลาเข้าร้าน และเป็นเอตทัคคะทางนี้คือ **“ร้านนายโซว”** อยู่ห้าแยกพลับพลาไชย ข้างประตูวัดพลับพลาไชย จอดรถในวัดได้ ขายจนค่ำคืน

ก๋วย
หอยทอด 30.
ธรรมด
พิ
เศษ
100

"**ร้านนายหมง หอยทอด**" อยู่สี่แยกแปลงนาม ถนนพลับพลาไชย โทร. ๐-๒๖๒๓-๑๘๙๐ เป็นอีกเจ้าที่ทำหอยนางรมทอด หอยแมลงภู่ทอด ออส่วน ข้าวผัดปูอร่อยมาก ขายมานานนมกาเล ไม่มีสาขา แต่คนชอบเอาไปอ้าง รับออกงานนอกสถานที่ ผมไม่เคยไปกินที่ร้านแต่ได้ลองตามงานหลายงาน ยังติดใจจนเดี๋ยวนี้

"**ร้านสวัสดีราชวัตร**" ถนนนครไชยศรี ข้างธนาคารนครหลวงไทย หน้าตลาดราชวัตรขายกลางวันนี่ก็ขึ้นชื่อลือชาไม่ว่าหอยทอด ผัดไทยหรือขนมผักกาดโดยเฉพาะขนมผักกาดนั้นอร่อยกว่าหลายร้านใน กทม. เพราะทำขายมาครึ่งศตวรรษแล้ว โทร. ๐-๒๒๔๑-๒๐๙๖

ที่เด็ดมากอีกเจ้าคือ "**ร้านหอยทอดใจเย็น**" อยู่ฝั่งธนฯ ไปมาหายากหน่อย ร้านเป็นแผงเล็กๆ ขายหัวค่ำอยู่ริมถนนประชาธิปกข้างสะพานพุทธ ถ้ามาจากวงเวียนใหญ่จะไปฝั่งพระนครจะถึงวงเวียนเล็ก (เดิมเป็นวงเวียนจริงๆ) อย่าขึ้นสะพานพุทธหรือสะพานพระปกเกล้า ให้เลียบๆ ข้างสะพานอ้อมใต้สะพานไปออกถนนที่อยู่ข้างวัดอนงคาราม จะเห็นย่านของกินเปิดไฟสว่างจ้าทั้งคืน

เส้นหมี่ขาวหน้าปู ข้าวหมูแดง บะหมี่ปู อร่อยทั้งนั้น ร้านหอยทอดใจเย็นอยู่ในหมู่พวกนี้แหละ ติดป้ายชัดเจน เจ้าของชื่อ**คุณรัตนา** โทร. ๐-๒๔๓๗-๔๓๘๓

หอยแมลงภู่เจ้านี้คัดมาอย่างพิถีพิถันให้ได้ขนาดโตเท่าหัวแม่โป้งแล้วยังมาขัดสีฉวีวรรณจนสะอาด น้ำจิ้มก็โอชารสดีไปหมด

เสียอย่างเดียวคือถ้ารับออกร้านข้างนอกก็จะปิดร้าน บ่อยครั้งผมไปเก้อ บางครั้งไปไม่เก้อแต่ค่ำไปหน่อยหอยหมด อ้อ! คิวยาวมากจะกินต้องใจเย็นๆ จึงขอแนะนำว่าถ้าท้องจุพอ สั่งหอยแมลงภู่ทอด ๑ จาน แล้วสั่งเส้นหมี่ขาวหน้าปู หรือเกี๊ยวปูแสนอร่อยจากรถเข็นหน้าร้านมารองท้องระหว่างรอ จะครบเครื่องเรื่องหอยเรื่องปู

หอยทอดไม่ว่าร้านใดจะอร่อยหรือไม่ให้ดูที่น้ำจิ้ม ต้องรสเปรี้ยวหวานเผ็ดกำลังดีและไม่ใช่แค่ซอสพริกศรีราชา ทั้งต้องกินร้อนๆ ถ้าซื้อกลับบ้านจะไม่ได้ของอร่อย ใครชอบกรอบมากกรอบน้อยเวลาสั่งต้องบอกด้วย เพราะจะมีวิธีทอดต่างกัน

ออส่วนใช้หอยนางรมทอดกับแป้งมันเละๆ ถ้าหอยนางรม หอยแมลงภู่ทอด แป้งจะกรอบ

พูดแล้วน้ำลายไหลนะเนี่ย!

มติชนรายวัน, ๒๔ กันยายน ๒๕๕๔

ไก่ย่าง
ไก่ย่าง
หรือไก่เผา

เดินดินกิน “เลิศรส”

วันก่อนไปประชุมแถวคลองประปา พอเที่ยงก็หันรีหันขวางไม่รู้จะไปหาข้าวเที่ยงกินใกล้ๆ ได้ที่ไหน

นึกขึ้นได้ว่าปลายซอยอารีย์สัมพันธ์หากเข้าทางถนนพหลโยธิน หรืออาจเรียกว่าต้นซอยถ้าย้อนไปเข้าทางถนนพระรามที่ ๖ ด้านคลองประปา มีร้านอร่อยเจ้าหนึ่งเคยไปกินบ่อยๆ เมื่อ ๓๐ ปีมาแล้วจึงแวะเข้าไปดู ปรากฏว่ายังอยู่และอร่อยอย่างเดิม แม่ครัวก็หน้าเดิมแต่ชราไปตามอายุ

ร้านนี้ชื่อ “**เลิศรส**” อยู่ในซอยอารีย์สัมพันธ์ ถ้าเข้าทางถนนพระรามที่ ๖ หน้าโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยจะเห็นป้ายเขตพญาไทเลี้ยวเข้าซอยไปเลย พอข้ามคลองประปา ตรงเข้าซอยผ่ากระทรวงการคลังทางซ้ายมือไปราว ๒๐๐ เมตรจะเห็นร้านเลิศรสเป็นห้องแถว ๒ คูหาอยู่ทางขวา

สมัยก่อนควันจากไก่ย่างจะฟุ้งหน้าร้านหอมไปไกลเป็นร้อยเมตร เพราะเจ้านี้เขามีชื่อทางไก่ย่างหนังกรอบ ส้มตำ เสือร้องไห้ หมูปิ้ง เนื้อปิ้งมานานแล้ว

ไก่ย่างถ้าได้จิ้มแจ่วหรือน้ำจิ้มพริกตำรสหวานอร่อยหนักหนา วันนี้ก็ยังขายอย่างเดิม กับข้าวอื่นที่ขายประจำวันมีขนมจีนน้ำพริก ขนมจีนน้ำยา ขนมจีนซาวน้ำ ผัดพริกขิงกากหมู แกงเขียวหวานไก่ แกงลูกชิ้นปลากราย ผัดไทย บางวันอาจขายอะไรแปลกๆ นอกเหนือจากนี้อีกด้วย

ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการแถวนั้นจากกระทรวงการคลัง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมประชาสัมพันธ์ พอบ่ายคล้อยก็หมด เพราะคนชอบซื้อกลับบ้าน

พอพูดถึงร้านเลิศรสก็นึกต่อไปได้ว่ายังมีร้านอาหารอีกร้านชื่อ “**เลิศรสโภชนา**” อยู่หัวถนนโยธา ตลาดน้อย ถ้ามาจากบางรักไปตามถนนเจริญกรุงผ่านไปรษณีย์กลางเก่าทำท่าจะไปหัวลำโพง พอถึงแยกหน้าวัดมหาพฤฒารามจะถูกบังคับให้เลี้ยวซ้าย

ที่จริงถ้าตรงไปก็ออกหัวลำโพงซึ่งอยู่ข้างหน้า แต่ถนนตรงนั้นบังคับเดินรถทางเดียว พอข้ามสะพานเลี้ยวโค้งนิดเดียว จะเห็นถนนโยธาอยู่ซ้ายมือระวังจะเลยไป เลี้ยวเข้าไปปั๊บร้านเลิศรสอยู่หัวมุมซ้ายมือ ที่จอดรถกว้างขวาง

ผมชอบพาเพื่อนๆ ไปกินอาหารค่ำที่ร้านนี้มาหลายปีแล้ว ฝีมือไม่ตกเลย อาหารเขาทำแปลกๆ ออกไปทางจีนผสมฝรั่ง

ย่านนั้นเคยเป็นย่านญวนอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ต่อมาฝรั่งชาติโปรตุเกสย้ายมาอยู่ด้วย และสร้างวัดแม่พระลูกประคำเป็นสถานศักดิ์สิทธิ์ประจำถิ่น

วัดนี้เดิมอยู่อยุธยา พอกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ ๒ บาทหลวงโปรตุเกสก็เชิญวัตถุมงคลประจำวัดย้ายตามพระเจ้ากรุงธนบุรีลงมาอยู่บางกอก สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดฯให้มาอยู่ย่านบ้านญวนแถวนี้ จนกลายเป็นแหล่งการค้าสำคัญมาตั้งแต่กรุงธนบุรีและต้นกรุงเทพฯ

ครั้งองเชียงสือหนีจากเมืองญวนมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมัยรัชกาลที่ ๑ ก็โปรดฯให้พักอยู่ย่านนี้ ธนาคารแห่งแรกของไทยคือ**สยามคอมเมอร์เชียล** ซึ่งสมัยนั้นเรียกว่า**สยามกัมมาจล** หรือบัดนี้คือ**ธนาคารไทยพาณิชย์**ก็ตั้งอยู่ที่นี่ เป็นอาคารอนุรักษ์เก่าแก่แต่งดงามมาก

อาหารอร่อยร้านเลิศรสชนิดไม่สั่งไม่ได้คือ**กะหล่ำปลียัดไส้หมูสับ** นึ่งจนนุ่มนิ่มทั้งหัว สตูลิ้นวัวกบผัดกะเพรา กระเพาะปลาผัดแห้งกินแล้วแยกไม่ออกว่าเป็นหูฉลามผัดแห้งหรืออะไรกันแน่ ขาหมู แฮ่กึ๊น ปลาดิบจีนหรือฮื่อแซ สลัด แกงจืด ต้มยำ ปลานึ่งซีอิ๊วหรือผัดเต้าซี่ ข้าวผัดปู

อ้อ! ทะลุเข้าถนนโยธาไปจนสุด ค่ำๆ เป็นย่านของกินประเภทรถเข็น ถ้ามีคนขับพอส่งเราแล้วจะให้ไปหากินอะไรตามชอบใจในย่านนี้ก็ได้

เส้นหมี่ผัดผักกระเฉดรถเข็นเจ้าหนึ่งอร่อยเอาการ ถ้าเข้าไปแล้วถามหาเอาเถอะ ผมก็ใช้วิธีนี้ผู้คนจึงช่วยชี้ให้จะบอกว่าร้านอะไรก็ไม่มียี่ห้อ เจ๊คนขายก็เปลี่ยนไปมาทุกวันรับรองว่าไม่ผิดเจ้าหรอก เป็นเส้นหมี่ผัดแห้งใส่ผักกระเฉดทำแบบผัดซีอิ๊ว หอมเส้นหมี่ฉุนผักกระเฉดนิดๆ แต่พอเหยาะพริกตำคลุกให้เข้ากันแล้วอร่อยเหลือหลาย เคยเห็นอีกเจ้า ขายอย่างนี้หน้าศาลาว่าการ กทม. ข้างร้านมนต์นมสด อร่อยพอกัน

เลิศรสซอยอารีย์สัมพันธ์และเลิศรสโภชนาถนนโยธา น่าลองทั้งสองร้าน เจ้าแรกหนักไปทางอาหารไทยขายกลางวัน เจ้าหลังหนักไปทางอาหารจีนและฝรั่งขายยันกลางค่ำกลางคืน

แต่ว่าอร่อย “เลิศรส” ทั้งคู่

มติชนรายวัน, ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔

ว่าด้วยสำรับเลี้ยงพระ

คนสมัยก่อนเวลาทำกับข้าวเลี้ยงพระ ไม่ใช่นึกอยากทำอะไรก็ทำ หากแต่ต้องคำนึงถึงโอกาสว่าเลี้ยงในโอกาสอะไร งานมงคลหรืออวมงคล และพระที่รับนิมนต์มาฉันมาจากไหน เพราะความอุดมสมบูรณ์และความเคยชินของแต่ละวัด พระแต่ละรูปจะผิดกัน

แม้แต่งานมงคลก็ต้องดูว่าเป็นงานแต่ง งานทำบุญอายุ งานขึ้นบ้านใหม่ หรือเลี้ยงธรรมดาไม่มีอะไรพิเศษ

อย่างงานทำบุญอายุเมนูมักเป็นอาหารเส้น เช่น ขนมจีน ผัดหมี่ ของหวานก็เป็นฝอยทอง ลอดช่องซ่าหริ่ม ชีวิตจะได้ยืนยาว หรือของหวานตระกูลทอง เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ทองพลุ ทองเอก เพราะชื่อเป็นมงคลถูกโฉลกกับงาน

ของทำบุญเลี้ยงพระนั้นมักเลือกคัดเอาแต่ของที่ดีที่สุด ฝีมือแม่ครัวก็ต้องแสดงเต็มที่ อาหารพื้นบ้านอร่อยจึงต้องหากินตามงานบุญ

คนสมัยก่อนเวลาทำบุญจะบอกไปทั้งหมู่บ้าน ใครมีปูปลากุ้งหอยสดๆ ก็ขนมาช่วย ใครมีไข่เป็ดไข่ไก่หรือมะพร้าวกล้วยอ้อยผลไม้ก็แบกมาสมทบ ใครทำขนมหวานเก่งก็ยกหาบกันมา แมลงภู่บินตอมดอมดมน้ำหวานเป็นฝูง

พอได้เวลาคนโน้นก็ลงมือสับ หั่น โขลก ตำ อีกคนตั้งเตา ตั้งกระทะ ที่ขูดและคั้นมะพร้าวก็ทำไป เสียงเรียกหาข้าวของผสมเสียงกระเช้าเย้าแหย่ล้งเล้งลั่นเรือน

ความจริงเลี้ยงพระแค่ ๗ รูป ๙ รูปไม่น่าจะโกลาหล แต่เพราะพระฉันเสร็จแล้วโยมยังกินร่วมกันยังเลี้ยงแขกเหรื่อที่มาร่วมงาน และยังต้องเจือจานแจกจ่ายแบ่งให้แขกนำกลับบ้านจึงกลายเป็นงานใหญ่ อย่างนี้แหละ “สมานฉัน” ขนานแท้ คือกินร่วมกัน

หลวงพี่รูปหนึ่งออกมาดูการลงแขกทำครัวหลังวัดแล้วบอกว่า *“อนุโมทนาด้วยนะโยม ทำแต่พอดีเถิด เรื่องฉันน่ะพระไม่ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่อยู่แล้ว”*

สีกาปากไวคนหนึ่งรีบต่อ *“นั่นน่ะสิเจ้าคะ เรื่องไม่ได้ฉันต่างหากที่เป็นเรื่องใหญ่”* ว่าแล้วก็เฮฮากันพอหายเหนื่อย!

พักหลังมานี้ คนมีฝีมือร่อยหรอลง ผู้คนก็มีภาระหรือทำงานอื่นกันมาก ไม่มีเวลาจะทิ้งงานไปช่วยกันดังแต่ก่อน งานเลี้ยงพระไม่ว่าที่วัดหรือที่บ้านจึงมักว่าจ้างให้มืออาชีพรับจัด บางทีก็ขนมาจากเหลา ถ้าจะนำอะไรไปสมทบบ้างก็ทำเอง หรือซื้อไปผสมสักอย่างสองอย่าง

ถ้าเป็นสำรับหลวงจะเป็นตะลุ่มจัดของคาวชุดหนึ่ง ของหวานชุดหนึ่ง ของคาวมักเป็นแกงเผ็ด แกงเลียง หรือแกงจืด ผัดผัก ผัดเผ็ดปลาทอด น้ำพริกผักจิ้ม แต่ละอย่างใส่ชามเล็กๆ ปิดฝา ของหวานมักเป็น

มีอีกกองชามที่ต้องล้างพระครับอาจารย์

ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ของเชื่อม วุ้นหน้าต่างๆ และผลไม้ บางทีก็มีขนมน้ำกะทิ เช่น ครองแครง ลอดช่อง ขนมอัญชัน ข้าวเหนียวเปียก

ของชาวบ้านเลี้ยงพระก็คล้ายๆ กัน แต่ถ้าเลี้ยงพระในกรุงมักจะมีเครื่องจีน เช่น ห้อยจ๊อ แฮ่กึ๊น จับฉ่าย เป็ดย่าง หมูกรอบ เครื่องฝรั่ง เช่น สลัด มะกะโรนี สตูหมู สตูไก่ หรือเครื่องแขก เช่น แกงกะหรี่ แกงมัสมั่น โรตีมะตะบะเข้าสำรับด้วย

ยิ่งถ้าญาติโยมยกสำรับมาร่วมด้วยช่วยกันได้จะเต็มโต๊ะเชียวล่ะ ทุกคนจะคะยั้นคะยอว่า *"ฉันของอิฉันหน่อยสิคะ ปลาดุกผัดเผ็ดนี่อร๊อย อร่อย! ไก่อบนี่ก็ลุกขึ้นอบเองแต่เช้ามืด ปลาตะเพียนไร้ก้างนี่ทำมา ๓ วันแล้วค่ะ นุ่มไปหมดทั้งตัว"* พระท่านได้แต่ทำตาปริบๆ คงนึกในใจว่าอาตมาจะเริ่มตรงไหนก่อนดี ที่จริงน่าจะจดแต่เมนูแล้วให้ท่านอนุโมทนาแบบทอดผ้าบังสุกุล!

ระวังก็แต่อย่าถึงขนาด *"น้ำยาปลาช่อนนี่ปลาสดทุบหัวเอง ไม่ใช้ปลาตายเด็ดขาด นกทอดนี่คุณพี่เขาจับเองกร๊อบกรอบ กระดูกกระเดี้ยวเคี้ยวได้หมด ซุปนี้ผสมโสมเขาว่ากินแล้วโป๊วดีค่ะ"*

อีกอย่างคือระวังของแปลกๆ ต้องนึกถึงอกพระอกเราบ้าง พวกตั๊กแตนทอด พล่างู บ้องตัน (จระเข้) ไข่เหี้ย สมองหมู ห่อหมก ลูกอ๊อด ถ้างดได้ก็งดเสีย

อาจารย์คึกฤทธิ์เล่าว่าท่านไปได้ตัวด้วงมะพร้าวมา วันหนึ่งจึงนำไปถวายสมเด็จพระสังฆราชเจ้าเป็นเครื่องเพล ทูลว่าพ่อชอบเสวย ขอถวายจะได้บุญส่งไปถึงท่านพ่อ

สมเด็จท่านทำหน้ากระอักกระอ่วน ตรัสว่าพระไม่ใช่ไปรษณีย์ ธรรมดาพ่อแม่ย่อมมีความสุขที่เห็นลูกกินอิ่ม แม้ตัวชอบก็สละให้ลูกได้ เอ็งเอากลับไปกินเองเถิด!

มีข้อสังเกตว่าพระท่านไม่ค่อยจะฉันอะไรมาก และไม่ฉันของแปลกไปจากที่เคยฉัน อาจเกี่ยวกับการต้องระวังสุขภาพ กับข้าว ๒๐ อย่างท่านจะตักอย่างละปลายช้อนพอเป็นบุญกิริยาให้โยมชื่นใจ

ที่ฉันบ่อยทั้งที่ได้ฉันประจำมักจะเป็นของธรรมดาพวกผัดวุ้นเส้น แกงจืด ต้มยำ ปลาทอด น้ำพริกผักจิ้ม ไม่ว่าน้ำพริกกะปิ น้ำพริกขี้กา น้ำพริกปลาร้า ปลาป่น ตาแดง น้ำพริกโจร น้ำพริกกุ้งเสียบ น้ำพริกมะม่วงมะขาม น้ำพริกไข่ปู กุ้งสด ซึ่งมักเป็นของคลุกข้าวทั้งนั้น

อีกอย่างคืออาหารหลายอย่างที่โยมชวนชิมกันตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือทางโทรศัพท์น่ะพระไม่ใคร่ได้ฉันหรอก ส่วนใหญ่โยมมักนึกเอาเองว่าไม่อยู่ท้องจึงไม่ทำเลี้ยงพระ เช่น ราดหน้า ก๋วยเตี๋ยว เย็นตาโฟ ผัดไทย บางเจ้าอร่อยเหลือหลาย แต่ทำขายเฉพาะกลางคืน ตั้งร้านขายหน้าวัดแท้ๆ พระก็ไม่เคยได้ฉัน

ถ้าทำบุญคราวหน้าสั่งเพิ่มเข้าสำรับบ้างก็น่าจะดี พระน่ะท่านมีโภชเนมัตตัญญุตาอยู่แล้ว กินก็สักแต่ว่ากิน ไม่ติดในรสหรอก แต่เมื่อตั้งใจจะถวายของอร่อยๆ ก็น่าจะให้ท่านได้ฉันบ้าง

แต่ห้ามไปขึ้นป้ายว่า *"ราดหน้าเจ้าคุณวัดโน้นชวนชิม" "ผัดไทยพระครูวัดนี้ชวนชิม"*

ผมเคยสั่งก๋วยเตี๋ยวบะหมี่กวยจั๊บไปเลี้ยงพระเณรนับร้อยๆ รูปที่วิทยาลัยสงฆ์วังน้อย เห็นท่านนั่งฉันกินเป็นแถวแล้วชื่นใจ ยิ่งพอฉันเสร็จท่านอนุโมทนาพร้อมกันเสียงกระหึ่มก้องโรงฉัน

ฟังแล้วปีติขนลุกจริงๆ

มติชนรายวัน, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔

พระราม
ช่วงนี้เราจะได้กินพระรามลงสรงของแท้

ข้าวพระรามลงสรง

คนไทยรู้จักพระราม พระลักษมณ์ นางสีดา ทศกัณฐ์ หนุมานดี จนเอาไปตั้งเป็นชื่ออะไรต่ออะไรตั้งหลายอย่าง เช่น ชื่อว่าน ชื่อต้นไม้ ท่ารำ ท่ามวย

เคยมีคนเล่าว่า พ่อครัวแม่ครัวเมืองจันท์รายหนึ่งริเริ่มเอาชื่อตัวละครเหล่านี้ไปตั้งเป็นชื่อข้าวปลาอาหารเป็นคนแรกเมื่อเกือบร้อยปีแล้ว

มีอาหารอย่างหนึ่งแซ่เดิมเป็นจีน แต่พอมาถึงเมืองไทยก็ทิ้งชื่อไซอิ๋ว สามก๊ก ลากเข้าเรื่องรามเกียรติ์ กลายเป็นชื่ออาหารแขกไป

แต่ส่วนใหญ่ที่อร่อยๆ จีนมักทำขาย เดิมเรียกว่า **"ซาแต๊"** วันนี้เรียกว่า**พระรามลงสรง**

ผมจำไม่ได้แล้วว่าในเรื่องรามเกียรติ์ พระรามไปลงสรงตอนไหน จะว่าตอนนางลอยหรือเบญจกายแปลงก็เข้าใจว่าจะไม่ทันได้สรง คงแค่ผลัดผ้าขาวม้า

กาพย์พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ บรรยายว่า ขณะเสด็จไปลงสรงสาครกับองค์พระลักษมณ์อนุชา จนเกือบใกล้จะถึงแม่น้ำ *"พระเหลือบแลชเลสินธุ์ ในวารินทะเลวน เห็นรูปอสุรกลอันกลายแกล้งเป็นสีดา"* ทรงนึกว่าศพนางสีดาลอยมาจึงโทมนัส อาลัยใจจะขาด แสดงว่าไม่ทันได้สรง

ที่จริงคำว่า "ลงสรง" จะใช้ในเวลาที่เจ้านายท่านต้องชำระสระสรงเพื่อความบริสุทธิ์ เช่น ในพระราชพิธีโสกันต์ (โกนจุก) เพราะต้องเชิญพระผู้เป็นเจ้าลงมาทำพิธี จึงต้องสะอาดสะอ้านหมดจด

แต่เอาเถอะ เมื่อจีนจะทูลเชิญพระรามให้ลงสรงก็สรงเถอะน่า อาหารนี้ใช้ยอดผักบุ้งจีนลวกแล้ววางลงบนข้าวสวยร้อนๆ ลวกเนื้อหมูแผ่นบางๆ ไม่ติดมันวางโปะหน้า ตรงนี้สำคัญถ้ารีบลวกหมูจะสุกๆ ดิบๆ กินแล้วอันตราย ถ้าลวกนานหมูจะแข็งไม่อร่อย แล้วราดน้ำแบบน้ำจิ้มสะเต๊ะหรือน้ำราดสลัดแขก

สุดท้ายโปะน้ำพริกเผาแบบจีนหรือตักวางข้างจานให้คลุกเคล้าเอง น้ำพริกเผานี้ใช้พริกแห้งคั่วแล้วตำก่อนจะเอาไปผัดกับน้ำมัน ไม่ต้องใส่กุ้งแห้งอย่างน้ำพริกเผาไทย

กินข้าวพระรามลงสรงต้องใช้น้ำพริกเผาจีนซึ่งถ้าไม่ทำเองตามตลาดจะมีขายเป็นกระป๋องใหญ่ๆ ถ้าใช้น้ำพริกเผาไทยจะเปลือง แพง และไม่อร่อย

มีอาหารอีกอย่างคู่กันเรียกว่า พระลักษมณ์ลงสรง ใช้เส้นหมี่ขาวลวกแทนข้าวสวย ผมเคยถามว่าแล้วสีดาล่ะ จะเอาแต่ลุยไฟไม่อาบน้ำบ้างหรือไง น่าจะลองใช้หมี่เหลืองหรือเส้นอย่างอื่นราดหน้าทำนองเดียวแล้วเรียกสีดาลงสรง แต่ดูจะไม่มีใครเอาด้วย

พระรามลงสรงนี้จะสั่งแบบเกาเหลาคือไม่ใช้ข้าวสวยหรือเส้นใดๆ ก็ได้ และไม่ควรใช้เนื้อสัตว์ชนิดอื่น เช่น เนื้อ ไก่ แม้กระนั้นเคยไปเห็นที่ยะลา เขาใช้กุ้งและแล่ปลาชิ้นโตๆ ลวกวางบนผักบุ้งแล้วจึงราดน้ำเหมือนหน้าสลัดแขกและหยอดหน้าด้วยน้ำพริกเผา คงทำขายชาวมุสลิม เรียกว่า **ข้าวสะเต๊ะซีฟู้ด!**

เจ้าตำรับดั้งเดิมของพระรามลงสรงคือ “**ร้านเจริญพร**” เดิมหาบขายหน้าโรงหนังแถวเยาวราช เวลานี้รุ่นภริยามาเปิดร้านหน้าตลาดสวนหลวง จุฬาฯซอย ๕ หมูสะเต๊ะร้านนี้ก็โด่งดังระดับยกหาบเข้าวังมาแล้ว ความจริงยังมีอาหารตามสั่งอีกหลายอย่าง แต่ของอย่างนี้หากินง่าย มีแต่พระรามลงสรง พระลักษมณ์ลงสรง ที่หากินยาก

ลูกชายคนหนึ่งแยกไปเปิดตึกแถวหนึ่งคูหาริมถนนพระรามที่ ๔ ถ้ามาจากสวนลุมฯ จะอยู่ทางซ้าย แถวบ่อนไก่ ใกล้ทางขึ้นทางด่วน ชื่อ “**ร้านจึงอังลัก**” ซึ่งเป็นชื่อเดิมมาแต่โบราณ ร้านนี้ขายข้าวหมูแดง กระเพาะปลาน้ำแดง ก๋วยเตี๋ยวเย็นตาโฟด้วย

แต่มาถึงนี่ควรกินข้าวพระรามลงสรง เวลาสั่งผมจะขอน้ำพริกเผาเยอะๆ รสจะได้จัดดี

อีกเจ้าที่โด่งดังคือ **ข้าวพระรามลงสรงตลาด อ.ต.ก.** เมื่อก่อนขายปากทางเข้าตลาด เวลาจะกินต้องแลกเป็นเหรียญราวกับจะขึ้นรถไฟซิตี้ไลน์ไปสุวรรณภูมิ แต่เดี๋ยวนี้เขารื้อร้านแถวนั้นหมดแล้ว เจ้านี้จึงย้ายไปเปิดขายอยู่หลังตลาด อ.ต.ก.

วิธีไปก็ขับรถผ่านประตูไปตามปกติจนวนรอบตลาดอ้อมไปข้างหลัง มีที่จอดรถเยอะดี ร้านชื่อ “**พระรามลงสรงเจ้าเก่าทรงวาด**” ชากาแฟเจ้านี้ก็อร่อย หลายคนแวะไปดื่มแต่ชาเย็นก็มี

พระรามลงสรงทำจัดเลี้ยงแขกก็แปลกดี อาจให้แขกเหรื่อลวกหมูลวกผักบุ้งเองเหมือนกินสุกี้หรือชาบู ชาบู ข้อสำคัญคือต้องกินร้อนๆ เจอข้าวสวยร้อนๆ ผักบุ้งลวกร้อนๆ น้ำราดร้อนๆ น้ำพริกเผารสจัดๆ พอคลุกเข้าด้วยกันแล้วกินเพลินเลยครับ

เพื่อนผมคนหนึ่งทำเลี้ยงฝรั่ง แหม่มถามว่า เขาเรียกอะไรตอบว่า พระรามลงสรงก็ไม่เข้าใจ รามาเทคกิ้งเซาเวอร์ก็ไม่รู้เรื่อง รามาอินอะบาธก็ยังงง

พอบอกว่า เตอร์กิช มาสซาจ วิธ พอร์ก แอนด์ วอเตอร์ เครสต์ ตาผัวทำหน้าระรื่น พอตักชิมเข้าไปคำหนึ่งก็เบ้ปากว่า “บัต ยัวร์ มาสซาจ ออยล์ (น้ำพริกเผา) อิส เวรี่ ฮอต!”

มติชนรายวัน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

เครื่องเสวยรัชกาลที่ ๕

พรุ่งนี้เป็นวันปิยมหาราช แปลว่าวันที่รำลึกถึงพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ซึ่งทรงเป็นที่รักของประชาชน อันเป็นพระราชสมัญญานามของรัชกาลที่ ๕

"ปิยะ" แปลว่าที่รัก คนเป็นที่รักของผู้อื่นเมื่อจากไปก็มีแต่ผู้ทุกข์โศกด้วยรำลึกถึงคุณงามความดี

รัชกาลที่ ๕ ทรงเป็นนักเสวยพระองค์หนึ่ง ยามว่างโปรดที่จะเข้าครัวทำกับข้าวทั้งเสวยเองและปรุงพระราชทานเลี้ยงแขก

เวลารับแขกเมืองโปรดที่จะกำหนดเมนูเองทั้งคาวหวาน อาศัยว่าได้เสด็จประพาสต่างประเทศมามากทั้งสิงคโปร์ ชวา อินเดีย หัวเมืองมลายู และยุโรป จึงทรงเข้าพระทัยสำรับกับข้าวของนานาประเทศ

ในรัชสมัยของพระองค์ **กรมพระสุทธาสินีนาฏ** พระอรรคชายาเธอ เป็นผู้มีฝีพระหัตถ์เป็นเลิศทางสำรับกับข้าวคาวหวานเป็นผู้คุมห้องเครื่องและจัดสำรับตั้งเครื่องถวายถูกพระอัธยาศัยจนมีสร้อยพระนามว่า "**ปิยมหาราชปดิวรัดดา**" แปลว่าเป็นที่รักของพระปิยมหาราช

พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ พระราชนัดดาพระองค์ใหญ่ของรัชกาลที่ ๕ ทรงเล่าว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีหลักสำคัญคือต้องเสวยให้ได้ดี และบรรทมให้หลับสนิท

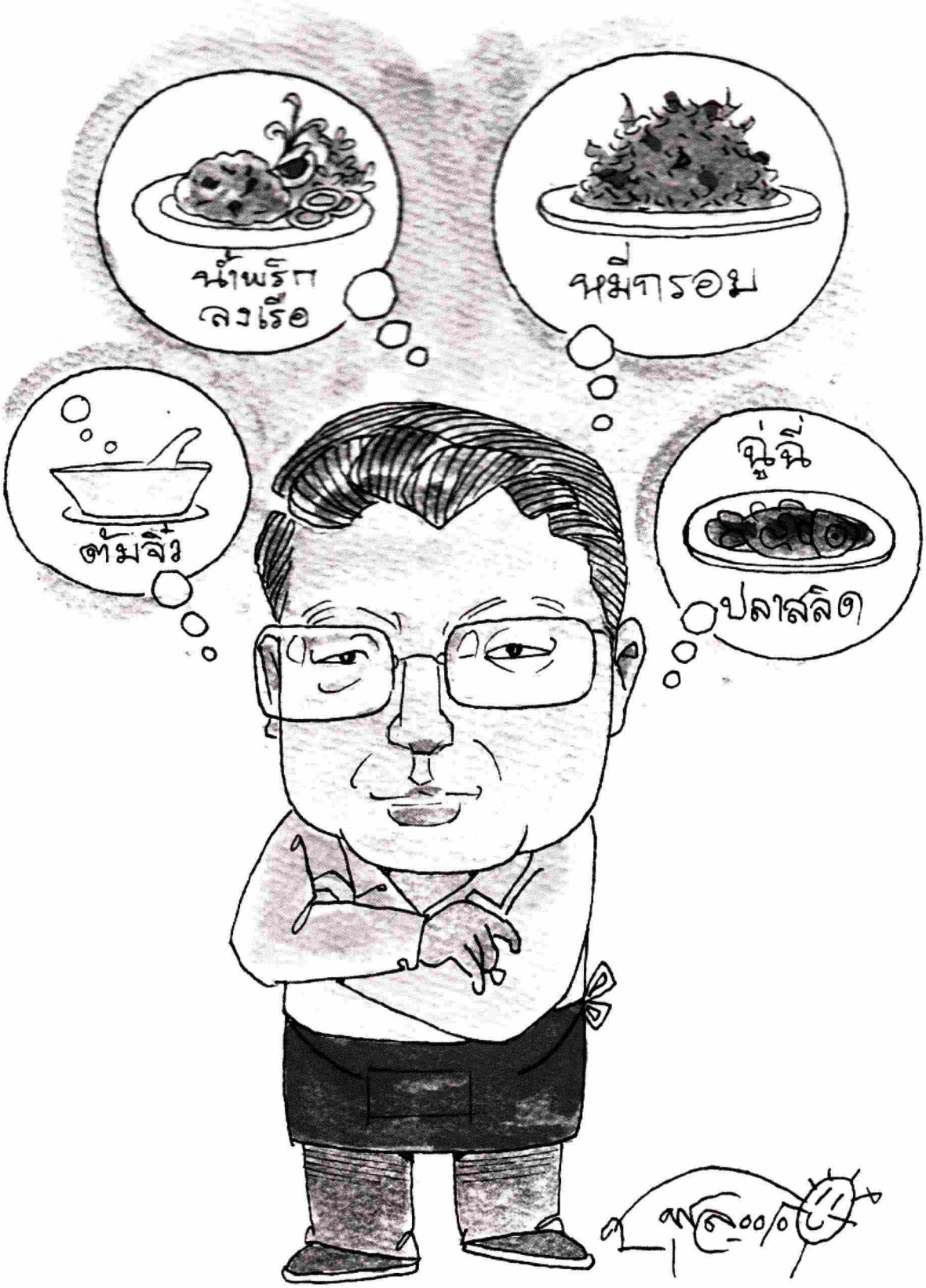
จะเข้าบรรทมดึกมากประมาณตีสาม ไม่ตื่นบรรทมก่อนเที่ยงเว้นแต่มีงานพิธี จะเสวยมื้อกลางวันแต่ลำพังพระองค์เดียวในเวลาบ่ายสามโมง

หลังจากนั้นจะเป็นการประชุมเสนาบดีหรือเสด็จประพาสข้างนอกหรือรับผู้มาเฝ้าฯ มื้อค่ำก็เสวยพระองค์เดียวตอนสองทุ่ม จะเสวยร่วมกับผู้อื่นเฉพาะเวลามีงานเลี้ยงที่เรียกว่าแบงเคว็ตเท่านั้น หลังจากนั้นจะทรงงานเรื่อยไปจนถึงตีสาม

การตั้งเครื่องถวายก็มิได้เคร่งครัดดังครั้งต้นกรุงเทพที่ต้องมีเครื่องจีน เครื่องแขก เครื่องไทย เครื่องจิ้ม ผลไม้และเครื่องหวานตามลำดับ

แต่การเชิญเครื่องมาตั้งยังต้องห่อผ้าขาวตีตราครั่งอย่างเดิมเพื่อถวายความปลอดภัย โปรดจะเสวยเครื่องจิ้มพวกน้ำพริกผักจิ้ม หมูหวานสูตรท้าววรจันทร์ซึ่งทรงเรียกว่าหมูผัดและเสวยมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ และโปรดสำรับธรรมดา เช่น ปลาทอด แกงเผ็ด ผัดผัก แกงเลียง แกงจืดลูกรอก บางครั้งก็ทรงคิดประดิษฐ์ยักเยื้องสูตรเอง

อย่าง**ต้มจิ๋ว**เป็นอาหารชนิดหนึ่งที่โปรดให้ทำถวายเวลาประชวรพระโรคหวัด ต้มเนื้อติดมันหรือเอ็นทั้งก้อนแล้วหั่นแฉลบเป็นแผ่นบางๆ หรือหั่นเป็นชิ้นขนาดจิ๋ว ปรุงรสน้ำต้มเนื้อด้วยกะปิย่างไฟ พริกขี้หนูสวนบุบ น้ำปลาดี มะนาว ใบมะกรูดฉีกฝอยเหมือนทำต้มยำ ใส่เนื้อแล้วโรยหน้าด้วยใบกะเพรา ใบโหระพา รสจะแซบเผ็ดร้อนขึ้นจมูกแก้หวัดดีนักแล ผมเคยไปกินที่บ้าน**คุณวิกรม กรมดิษฐ์** เป็นของรับแขกฝรั่งญี่ปุ่นจีนแทนซุปได้เพียงแต่ไม่เติมกะปิ

น้ำพริกลงเรือ
หมี่กรอบ
ต้มจืด
ปูนิ่ม
ปลาสลิด

คราวเสด็จประพาสต้นไปทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎรตามหัวเมืองก็โปรดให้หุงหาข้าวปลาอาหารในเรือกินกันอย่างชาวบ้าน ปูปลากุ้งหอยก็ขอซื้อเอาแถวนั้น

บางครั้งเสวยข้าวหม้อเดียวกับชาวบ้าน คราวหนึ่งโปรดให้ต้มข้าวต้มใส่อาหารทะเลแทบทุกชนิดที่หาได้แถวนั้น โรยต้นหอมผักชีพริกไทย สมเด็จกรมพระยาดำรงฯ ตรัสชมว่าไม่เคยกินอะไรอร่อยเท่านี้

ครั้งเสด็จประพาสยุโรปก็ทรงเตรียมอุปกรณ์และวัตถุดิบ เช่น พริก หอม กะปิ ปลาเค็ม ไข่เค็ม ไปพร้อม คราวประพาสหัวเมืองปราจีนบุรี **เจ้าพระยาอภัยภูเบศร**เคยขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตตั้งสำรับอาหารป่ารสจัดที่ล่าเองถวายกลางป่า เป็นพวกแกงและผัดเผ็ดสัตว์ป่าชนิดต่างๆ สูตรพรานป่าชาวป่า เวลาเสด็จต่างจังหวัดก็โปรดให้ชาวบ้านตั้งเครื่องพื้นเมืองถวาย

เมื่อทรงทราบข่าวว่าจีนหลีตลาดพลูธนบุรีผัดหมี่กรอบอร่อย เคยโปรดให้ไปซื้อมาถวาย เสวยแล้วรับสั่งว่าของเขาอร่อยจริงต่อมายังทรงสั่งมาเสวยเป็นประจำจนพระราชทานตราครุฑเป็นเครื่องหมายความชอบ

อีกคราวระหว่างประชวรรับสั่งว่าข้าวสวยในวังจืดเกินไปจนทรงเบื่อรสชาติ โปรดให้ไปซื้อข้าวแกงที่ทำขายตามตลาดนอกวังมาเสวยบ้างตรัสว่าอร่อยรสดีถูกกับลิ้น

หลายคนในสมัยนั้นก็มีฝีมือเป็นเลิศทางกับข้าว โดยเฉพาะ**ท่านผู้หญิงเปลี่ยน บุนนาค** ภริยา**เจ้าพระยาภาสกรวงศ์** เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ขนาดเขียนตำรากับข้าวเล่มแรกของไทยชื่อ *"แม่ครัวหัวป่าก์"*

เจ้าจอมสดับในรัชกาลที่ ๕ ก็เคยได้รับมอบหมายให้ทำอะไรง่ายๆ ไปกินกันในเรือ ท่านเข้าไปในครัวเห็นแต่ปลาทูทอด น้ำพริกกะปิทิ้งค้างไว้ก็แกะเอาแต่เนื้อปลาเทลงผัดรวมกับน้ำพริก เติมหมูหวานชิ้นจิ๋วๆ แล้วโปะลงบนข้าวห่อ แนมด้วยไข่แดงดิบจากไข่เค็มกินกับสายบัวที่หักเอาสดๆ จากในสระนั้นเอง เป็นที่มาของ**ข้าวผัดน้ำพริกลงเรือ**จนบัดนี้

ระยะหลังเมื่อประชวร แพทย์ถวายคำแนะนำให้ทรงควบคุมพระกระยาหาร ระหว่างเสด็จไปประทับที่พระที่นั่งอัมพรสถานทรงหันมาเสวยแต่น้ำผลไม้มากขึ้น

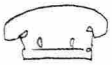
สองวันก่อนสวรรคตทรงออกพระโอษฐ์อยากเสวยขนมจีนน้ำยาปลาช่อน ผู้ฉีปลาสลิดสด น้ำพริกผักจิ้มและข้าวสวยร้อนๆ แต่เสวยได้ไม่กี่คำก็ประชวรพระนาภี (ปวดท้อง) ไม่เสวยอย่างใดอีกเลย จนเสด็จสวรรคต

สิริรวมพระชนมพรรษา ๕๗ พรรษา อยู่ในราชสมบัติ ๔๒ ปี มีพระราชโอรสธิดา ๗๗ พระองค์

สวรรคตล่วงมาแล้ว ๑๐๑ ปี

มติชนรายวัน, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

ลุยน้ำทำกับข้าวแจก

สมัยผมยังเด็กอยู่หาดใหญ่ต้องผจญกับน้ำท่วมห้าปีครั้ง คิดอย่างเด็กๆ ก็รู้สึกสนุกเพลิดเพลินเจริญใจจริงๆ ไม่ต้องไปโรงเรียน ใกล้สอบได้เลื่อนสอบ ขึ้นไปวิ่งเล่นกินนอนอยู่ชั้นสอง

ใครต่อใครนั่งเรือถ่อแพทำกับข้าวขนมนมเนยมาให้ เราแค่หย่อนเชือกลงไปผูกหูหม้อ ผูกห่อกับข้าวสาวขึ้นไปกิน ไม่รู้หรอกว่าผู้ใหญ่เขาลำบากกันขนาดไหน

คุณแม่ ดร.บวรศักดิ์ทำพะโล้หม้อใหญ่ลอยเรือมาส่ง ญาติอีกคนขนหมูแผ่น หมูหยอง ปลาสลิดทอด ไข่เค็ม หมูหวานมาให้ บางคนหอบกล้วยเป็นเครือๆ ส้มเป็นเข่งๆ ขนมอบกรอบเป็นปี๊บๆ มาแจก จนน้ำลดไปเดือนหนึ่งยังกินไม่หมด

พอโตขึ้นผมเคยร่วมคณะนำของช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วมไปแจกตามต่างจังหวัด จำได้แม่นว่าผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งยกมือไหว้ปลกๆ บอกว่าขอบคุณครับ แต่ขอเถอะครับ อย่าเอาปลากระป๋อง เครื่องกระป๋องมาแจกอีก พวกเราไม่มีที่เปิดกระป๋อง (สมัยนั้นยังไม่ทำชนิดมีที่เปิดในตัวเอง)

ที่จำได้แม่นอีกอย่างหนึ่งคือ พอตะโกนถามชายขี้เมาคนหนึ่งที่เซไปเซมาอยู่บนหลังคาว่า พี่ชายอยากได้อะไรบ้าง แกตอบว่า

"ได้คันเบ็ดสักคันพร้อมเหยื่อ มีน้องนางแก้มเรื่อนั่งเคียงตกปลา"

ราว ๑๐ ปีมาแล้ว ผมร่วมเที่ยวบินปฐมฤกษ์ของการบินไทยไปเมืองดานังในเวียดนาม เขาพาเลยไปเที่ยวเมืองเว้ เมืองหลวงเก่าสมัยองเชียงสือ ๑ คืน

การบินไทยจัดให้แขกราว ๑๐๐ คน พักที่โรงแรมใหญ่ ริมแม่น้ำหอม รุ่งขึ้นจึงจะนั่งรถกลับเมืองดานังแล้วบินกลับกรุงเทพฯ เจ้าหน้าที่การบินมาขอโทษผมว่าเสียใจที่จัดห้องริเวอร์วิวให้ไม่ได้

ตอนจะเข้านอนฝนตกพอพรำๆ ดึกหน่อยก็ตกหนักขึ้นมาตื่นเอาตอนเช้า ภาพที่เห็นคือทุกห้องในโรงแรมได้ริเวอร์วิวแบบเสมอภาค เพราะน้ำท่วมรอบโรงแรมจนไม่เห็นว่าตรงไหนคือแม่น้ำหอม เพราะ "มวลน้ำ" เดียวกันหมด ฝนก็ยังตกหนัก

ได้ข่าวว่าน้ำเหนือไหลบ่าท่วมแม่น้ำหอมทั้งคืนจนเอ่อล้นฝั่งสูงจากระดับลานจอดรถราว ๑ เมตร รถที่จอดในลานจอดรถจมน้ำหมด เรียกว่าเดินทางกลับดานังไม่ได้ ข้าวของเครื่องใช้หยูกยาก็ทิ้งไว้ที่ดานังไม่ได้เอามาด้วย

สิริรวมแล้วติดน้ำท่วมอยู่นาน ๕ วัน จนรัฐบาลไทยกำลังจะส่งเรือจักรีนฤเบศรไปรับ

คนที่ติดน้ำท่วมอยู่ด้วยกันมี **ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล คุณเฉลิมพล เอกอุรุ** เอกอัครราชทูตไทยประจำฮานอย **คุณศุภชัย** ปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดี คหบดี และวีไอพีอีกเป็นสิบๆ คน ๕ วันนั้นข้าวปลาอาหารในโรงแรมหมดลง กุ๊กโรงแรมต้มข้าวต้มแบบข้าวน้อยน้ำมากให้กินทุกเช้าเป็นอาหารเช้าหุงข้าวให้กินเป็นมื้อเที่ยงและเย็น

กับข้าวทั้ง ๓ มื้อเหมือนกันทุกมื้อและทุกวันคือ **ต้มจืดผัดกาดดองกับกระดูกหมูไม่กี่ชิ้น** กติกาคือกรุณาวักเอาแต่น้ำแล้วซดกับข้าว ถ้าจืดไปก็เหยาะเกลือ ผักกาดดองและกระดูกหมูใส่มาให้จินตนาการเท่านั้น กรุณาอย่าตักเพราะจะต้องต้มแบบรีไซเคิลทุกวันจนกว่าน้ำจะลด หมดก่อนไม่รู้ด้วย!

ผมกลับถึงบ้านต้องต้มกระดูกหมูกับผักกาดดองไหว้เจ้าอยู่หลายวัน ชีวิตนี้รอดมาได้เพราะกับข้าวนี้แหละ เจ้าประคุณเอ๋ย!

น้ำท่วมใหญ่อย่างคราวนี้ ข้าวปลาอาหารการกินเป็นเรื่องสำคัญ ที่จริงคนที่ประสบภัยเขากินไม่ใคร่ลงหรอก แต่ก็ต้องกินจะได้มีแรง ไม่เจ็บป่วย

แต่คนที่ช่วยก็ต้องระวัง ของที่ทำไปจากบ้านหรือเหมาจากร้าน เช่น ข้าวราดแกง ข้าวราดผัดผัก มักบูดเน่าหรือมีกลิ่นตุๆ

สู้ไปตั้งเตาผัดแกงแล้วแจกเดี๋ยวนั้นไม่ได้ กับข้าวแม้พื้นๆ หากทำเดี๋ยวนั้นจะได้รสชาติดี เช่น ผัดกะเพรา ไข่ดาว ผัดพริกขิง ผัดเผ็ด แกงเผ็ด ข้าวผัด ผัดผัก ถ้าจะทำไปก่อนก็ต้องแน่ใจว่าเก็บไว้ได้ และอย่าไปราดข้าว เช่น ไข่พะโล้ แกงส้ม ไข่ลูกเขย หมูหวาน ปลาทอด น้ำพริกต่างๆ ถ้าเป็นปลากระป๋องก็อย่าเปิดกินแค่นั้นอาจพลิกแพลงยำบ้าง ต้มยำบ้าง ทำเป็นลาบบ้าง

อาหารสำเร็จรูป เช่น บะหมี่ เส้นหมี่มาม่า ไวไว ยำยำ ก็เป็นของแจกให้ไปทำกินเองได้ กินเปล่าๆ ก็ได้ ถ้าเป็นถ้วยจะสะดวกกว่าเป็นซองแต่ราคาสูงกว่า

ต้องระวังอาหารที่เสี่ยงต่อท้องไส้ หน้าน้ำอย่างนี้ถ้าท้องเสียเข้าอีกเป็นอันทุกข์หนัก ขนมจีน ของหมักของดอง ของเข้ากะทิ ของไม่สด เช่น อาหารทะเล จึงอาจเป็นอันตราย

น้ำพริกนั้นเป็นกับข้าวอภิมหาอมตะนิรันดร์กาล คนไทยกินข้าวกับน้ำพริกมาแต่ไหนแต่ไร ถ้าทำไปแจกมีผักสดไปด้วยก็จะถูกปาก เช่น น้ำพริกกะปิ น้ำพริกกุ้งเสียบ น้ำพริกเผา น้ำพริกตาแดง น้ำพริกนรก น้ำพริกปลาดุกฟู น้ำพริกโจร (ไม่ใส่กะปิ)

แต่ผมเคยซื้อแจกมาแล้ว ไปเจอคุณยายประเภทแม่ครัวหัวป่าก์เข้า ชิมไปได้สองคำคุณยายก็เบ้ปาก ถามหาว่าใครทำ *"ทำไม่เป็นสับปะรด สมัยก่อนตำน้ำพริกอย่างนี้ไม่มีใครขอมาเป็นลูกสะใภ้"*

ว่าแล้วคุณยายก็แนะว่าฝานมะอึกใส่ลงหน่อย ขูดผิวส้มซ่าใส่ลงไปนิด กะปิเค็มอยู่แล้วต้องใช้หวานจากน้ำตาลปึกตัด ถ้าทำเยอะๆ ค่อยๆ บีบมะนาวเวลาจะกินก็ได้อย่าบีบใส่ทีเดียว *"ฉันว่าแล้วจะขออยู่บ้านตายในบ้าน กลัวจะออกมาเจอน้ำพริกแบบนี้แหละ"*

ลูกสาวคุณยายหัวเราะแหะๆ กระซิบว่า *"อย่าไปถือเลยค่ะ แกตำน้ำพริกกินของแกมา ๗๐ ปีแล้ว"*

ของสำหรับเด็กก็สำคัญ เพราะเด็กกินอย่างผู้ใหญ่ไม่ค่อยได้ นมกล่องนั้นดูให้ดีว่าหมดอายุแล้วยัง สมัยน้ำท่วมปักษ์ใต้ เด็กท้องเสียไปตามๆ กันเพราะกินนมกล่องหมดอายุ กับข้าวก็อย่าให้รสจัด ผมว่าหมูหวาน ไข่เจียว ไข่ดาว ไข่ลูกเขย ไข่พะโล้ และขนมใส่ซองก็พอประทังไปได้

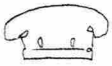
ถ้าเป็นในศูนย์พักพิงมีคนเยอะ จะชวนผู้ประสบภัยมาช่วยกันปอก หั่น สับ ผัด ตำ โขลก ก็ดูฆ่าเวลาแก้เซ็งได้ดี ชวนให้มีส่วนร่วมด้วย

ทำด้วยกัน กินด้วยกัน อิ่มด้วยกันมีความสุขออก เขาประสบภัยก็ทุกข์หนักอยู่แล้ว อย่าให้เซ็งและหิวโหยอีก

พระท่านว่า *"ชิคัจฉา ปรมา โรคา"* ความหิวเป็นโรคอย่างยิ่ง *"เนกาสี ลภเต สุขัง"* กินอิ่มคนเดียวไม่เป็นสุขหรอก

เสาร์นี้งดเดินดินกินข้าวแกงเพราะต้องเรียงถุงทรายหน้าบ้าน เลยชวนท่านลุยน้ำทำแจกดีกว่าครับพี่น้อง!

มติชนรายวัน, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๔

อาหารหลายหลาก ที่ร้านร่วมใจ

วันก่อนไปนั่งประชุมกับเพื่อนฝูงแถวโฮเต็ลย่านสุขุมวิท พอแดดร่มลมตกได้เวลาจะกลับบ้าน ฝนตกหนัก รถราติดมาก ปกติฝนไม่ตกสุขุมวิทก็รถติดเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว พอเจอฝนหนักก็เป็นว่าคงกลับไปหาอะไรกินที่บ้านไม่ทัน

พอดีพอร้ายถึงบ้านเอาดึกดื่น จึงมีผู้เสนอให้หาอะไรกินแถวๆ นั้น ปัญหาคือ คนหนึ่งอยากกินโจ๊กเบาๆ อีกคนอยากกินก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่ บางคนเปรยว่าหาสุกี้ร้อนๆ กินรองท้องดีกว่า เพราะกลับถึงบ้านก็ต้องเข้าโต๊ะกินแกงกินผัดฝีมือแม่บ้านอีก

เมื่อความเห็นแตกกันอย่างนี้ผมจึงต้องเดินแผนปรองดองแห่งชาติชวนทุกคนร่วมใจกันไปกินที่ **"ร้านร่วมใจ"** ซอยประสานมิตร เพราะจะได้ดังใจนึกของทุกคนร่วมกัน

ถ้ามาจากสี่แยกราชประสงค์ไปตามถนนสุขุมวิท ผ่านแยกอโศกตรงไปเอกมัยจะเห็นซอยแรกซ้ายมือคือสุขุมวิท ๒๓ หรือซอยประสานมิตร ปากซอยมีห้างสรรพสินค้าจัสมิน ชั้นบนเป็นฟิตเนส เซ็นเตอร์ใหญ่ ถ้าเข้าซอยไปจนสุดซอยก็เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) แต่แค่เข้าซอยประสานมิตรได้ ๒๐-๓๐ เมตรก็จะเป็นห้องแถวชื่อ **"ร้านโจ๊กร่วมใจ"** จะจอดรถในซอยหรือจะเลี้ยวขวาขึ้นไปจอดบนที่จอดรถของห้างจัสมินก็ได้

ร้านโจ๊กร่วมใจเปิดขายมาหลายสิบปีแล้ว ผมกินตั้งแต่เรียนธรรมศาสตร์ปี ๑ วันนี้มีแต่เจ๊ที่เป็นภริยาคุมร้าน ร้านนี้พี่น้องแยกไปเปิดสาขาหลายแห่งใช้ชื่อเดียวกัน ผมลองมาแล้วทุกแห่ง ไม่มีที่ไหนสู้เจ้าเก่าดั้งเดิมนี้ได้

ของดีประจำร้านมานานร่วม ๔๐ ปีคือ**โจ๊กและก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่**

แต่ใครจะสั่งอาหารตามสั่งอย่างอื่นก็มีให้เลือกมากมาย เช่น สุกี้น้ำ สุกี้แห้ง ข้าวไข่เจียวผัดมะกะโรนี ข้าวต้มกุ้ง ปลา ไก่ หมู ปูผัดผงกะหรี่ ปลากะพงผัดขึ้นฉ่าย ราดหน้า ผัดซีอิ๊ว ผัดไทย ก๋วยเตี๋ยวเซี่ยงไฮ้ ข้าวผัด ผัดกะเพรา บะหมี่อัศวิน ที่ฝรั่งชอบสั่งกินคือสลัดเนื้อสัน กลางวันมีอาหารจานด่วนพวกข้าวราดแกง เช่น แกงเขียวหวาน แกงคั่ว ขนมจีนน้ำยาขายด้วย

ของโปรดของผมที่เวลาไปร้านนี้ต้องสั่งทุกครั้งคือ **ข้าวราดเนื้อน้ำมันหอย** เข้าใจว่าจะเป็นร้านแรกที่ทำเมนูนี้ขาย เขาใช้เนื้อวัวนุ่มหมักจนหอม ผัดกับน้ำมันหอย เห็ดฟาง ต้นหอมท่อนยาวๆ เติมน้ำแป้งมันจนข้นพอเดือดก็ราดลงบนข้าวสวยร้อนๆ เวลากินให้เหยาะน้ำปลาพริกอร่อยนัก

ถ้าไม่อิ่มก็ควรตามด้วยสลัดเนื้อสันหรือไม่ก็โจ๊กหมูสับผสมเครื่องในหมูอีกชาม สนนราคาก็ไม่แพง เพื่อนผมที่บอกว่าจะกินสุกี้ชามเดียวแล้วกลับไปกินแกงส้มต้มยำต่อที่บ้านอดใจไม่ไหวสั่งคะน้าหมูกรอบราดข้าวมาเพิ่มอีกจาน และเพื่อเอาใจลูกเมียทางบ้านก็หิ้วโจ๊กและก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่กลับไปฝาก รุ่งเช้าเจอกันได้ความว่า *"ปลอดภัยว่ะ"*

สุขุมวิท
ชอยนานา
ชอยทองหล่อ
แยกอโศก
เอกมัย

ถนนสุขุมวิทตัดผ่านทุ่งผ่านนาสมัย**จอมพล ป. พิบูลสงคราม** เป็นนายกฯ จัดเป็นถนนสายยาวสายหนึ่งทำนองเดียวกับถนนพหลโยธินและถนนเพชรเกษม จอมพล ป. ยกเครดิตให้นายช่างผู้ควบคุมการก่อสร้างจึงให้ตั้งชื่อถนนตามนายช่างคือ**พระพิศาลสุขุมวิท** บุตรชาย**เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม)** ว่าถนนสุขุมวิทเป็นถนนสายยาวไปสู่ภาคตะวันออก

แม้ถนนสุขุมวิทรถราจะติดมาก จนเวลานี้ใครไปสวดศพเผาศพที่วัดธาตุทองถ้าไปด้วยรถไฟฟ้าบีทีเอสจะเร็วกว่า ถูกกว่าสบายกว่าขับรถไปเอง แต่ของกินอร่อยๆ อยู่ในซอกซอยแยกจากถนนนี้มีอยู่มาก ช่วงต้นๆ ถนนแถวซอยนานาเป็นร้านอาหารอาหรับและอียิปต์ เลยไปเป็นดงอาหารอิตาลี แต่ต้องเข้าซอย ถ้าริมถนนสุขุมวิทโจ๊กที่ใต้ถุนโรงแรมแลนด์มาร์คก็อร่อยมาก ขายจนดึกดื่นจะถึงเช้าเอาด้วยซ้ำ เลยสี่แยกอโศกก็ขอแนะร้านโจ๊กร่วมใจนี่แหละ

ไปอีกทีก็แถวซอยทองหล่อและเอกมัย อาหารเกาหลีญี่ปุ่นอร่อย ๆ มีเยอะแต่ราคาก็พลอยสูงด้วยไม่ใช่ระดับเดินดิน เอาไว้วันหลังจะพาบุกร้านอร่อยระดับเดินดินกินข้าวแกงแต่รสแปลก อร่อยและราคาถูก

ร้านนี้อร่อย
ผมกินประจำ

ข้าวขาหมู

ขาหมูเป็นอวัยวะส่วนที่ใช้ทำอาหารได้หลายอย่างถ้าทำเป็น ฝรั่งใช้ทำขาหมูแฮม ผมไปเห็นที่มาดริดในสเปน แขวนโชว์แทบทุกร้านอาหาร ยิ่งถ้าเป็นแฮมจากหมูเล็บดำ ราคาจะแพงลิบลิ่ว

ขาหมูแฮมเข้ามาเมืองไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ พร้อมกับที่ชาติยุโรปเริ่มเข้ามามาก เมนูขึ้นโต๊ะเสวยสมัยรัชกาลที่ ๕ ยังมีข้าวผัดหมูแฮม แฟชั่นยอดฮิตสมัยนั้นคือเสื้อสตรีไหล่พองๆ แขนลีบๆ เรียกว่า **"ทรงหมูแฮม"**

ขาหมูส่วนหน้าต้มให้สุกแล้วทอดทั้งขาจนหนังกรอบๆ พองๆ เป็นเมนูยอดฮิตของเยอรมนี ในเมืองโคโลญจน์ แถวหน้ามหาวิหารโคโลญจน์มีร้านหนึ่งอร่อยมาก จานหนึ่งต้องหั่นแบ่งสามคน ใครผ่านไปมาต้องแวะกิน เคยไปกินอีกร้านที่สามแยกใกล้โบสถ์เมืองมิวนิก กินกับกะหล่ำปลีดองเรียกว่า**เซาว์เคราต์**และแกล้มเบียร์สดได้รสชาติดีแท้ ในเมืองไทยถ้าให้อร่อยต้องไปที่ห้องอาหารของสถานสอนภาษาเยอรมันเกอเต้ หรือที่ **"ร้านเบียร์เยอรมันตะวันแดง"** ของคุณเสถียร!

เดี๋ยวนี้ขาหมูสดสับเป็นท่อนเล็กๆ มีขายทั่วไปตามตลาดนัดตลาดสดในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะซื้อไปทำต้มยำน้ำใสรสแซ่บ ที่ซื้อทั้งขาไปทำขาหมูเย็นก็มี ห้องอาหารลอร์ดจิมส์ โรงแรมโอเรียนเต็ล ทำขาหมูแฮมอบน้ำผึ้งอร่อยมาก เมนูขึ้นโต๊ะเสวยสมัยร้อยปีก่อนมีขาสุกรถอดสอดไส้ วิธีทำคือต้มขาหมูกับซีอิ๊วหวานให้สุกแล้วใช้มีดเจาะกระดูกออก ยัดไส้เนื้อหมูสับตับบดเครื่องเทศพวกผงพะโล้ เย็บด้วยด้ายให้ติดกันหรือพันด้วยเชือกกล้วย เอาไปนึ่งอีกครั้งจนสุกจึงหั่นเป็นแว่นๆ เสิร์ฟกับผักดอง

ที่ขึ้นชื่อและหากินง่ายคือขาหมูส่วนหลังต้มพะโล้อย่างที่เรียกว่า **ข้าวขาหมู** นั่นแหละ ขาหมูหลังจะอวบ เนื้อเยอะ และทำพะโล้อร่อยกว่าขาหมูหน้า เวลานี้ซีพีเป็นเจ้าส่งออกรายใหญ่ เมนูขาหมูพะโล้มาจากเมืองจีน เคยไปเห็นที่สิงคโปร์ สีสวยดี แต่รสชาติสู้ในเมืองไทยไม่ได้

ขาหมูพะโล้ที่ผมว่าอร่อยที่สุดเท่าที่เคยกินมาคือเจ้า **"ร้านแม่จ๋า"** หัวมุมถนนข้าวสารใกล้สี่แยกคอกวัว เคยขายมาหลายสิบปีแล้วย้ายไป ตามหาไม่พบอีกเลย มีคนบอกว่าย้ายไปอยู่แถวหน้าพุทธมณฑล ใครได้ข่าวว่าของแท้ไปอยู่ที่ไหนช่วยบอกด้วยว่าให้รีบกลับ ผมให้อภัยทุกอย่าง

ความอร่อยของขาหมูพะโล้ร้านแม่จ๋าคือน้ำต้มพะโล้รสกำลังดีและเดือดพล่าน หนังและคากิอร่อยกรุบๆ ทั้งมีเครื่องในต้มพะโล้ครบทุกชนิดไม่ว่าไส้หมูใหญ่ (เส้นตรง) กระเพาะ ปอด ม้าม ลิ้น ตับ เวลาสั่งแยกมาพร้อมข้าวเปล่าและแกงจืดเกี้ยมฉ่าย หรือสั่งเป็นข้าวหมกไก่แบบจีน (ไม่ใส่เครื่องเทศ หน้าตาค่อนไปทางข้าวมันมากกว่า) น้ำจิ้มพริกตำ กระเทียมสด พริกขี้หนู เรียกว่าลืมหมอลืมยาไปได้เลย!

พูดแล้วยังคิดถึงไม่หาย พับผ่าสิ!

วันนี้ **"ข้าวขาหมูตรอกซุง"** หน้าตลาดบางรัก จัดว่าเป็นเจ้าดังที่สุดในกรุง สำนักงานใหญ่ย้ายจากตรอกซุงใกล้ๆ กันมาอยู่ในซอยเจริญเวียง ถนนเจริญกรุง แต่ยังใช้ชื่อข้าวขาหมูตรอกซุง ถ้ามาจากถนนสีลมเลี้ยวเข้าถนนเจริญกรุง จะเห็นตลาดบางรักอยู่ขวามือ ถัดไปเป็นห้างโรบินสัน ทางซ้ายตรงกันข้ามเป็นซอยเจริญเวียง ซึ่งเป็นซอยสุดท้ายก่อนจะถึงแยกสาทรใต้สะพานตากสิน

ลูกค้ามักสั่งเนื้อๆ หนังล้วนๆ ไข่พะโล้ คากิ (ตีนหมู) แยกมาเป็นจานเล็กๆ เวลากินต้องมีน้ำจิ้มพริกตำ กระเทียมสด พริกขี้หนูมาแกล้มจะแก้เลี่ยนได้

เจ้านี้มีสาขาตามศูนย์อาหารแทบทุกแห่ง!

ข้าวขาหมูพลิกแพลงได้หลายแบบ บางเจ้าต้มกับโสม บางเจ้าน้ำข้น ขาหมูดำปี๋ บางเจ้ารสหวาน แต่ส่วนใหญ่จะเค็มหวานปนกัน

"ร้านระเบียงทอง" ถนนพระรามที่ ๔ ข้างบ่อนไก่ ต้มกับเห็ดหอม รสชาติเข้าขั้นเหมือนกัน มีสาขาตามศูนย์อาหารหลายแห่ง "ร้านขาหมูเมืองทอง" ปากทางเข้าเมืองทอง ถนนแจ้งวัฒนะ และ **"ร้านขาหมูประชาชื่น"** ริมคลองประปาประชาชื่นก่อนถึงแยกประชานุกูลก็เก่าแก่และรักษารสชาติได้ดี

ที่โด่งดังมากไม่แพ้ขาหมูตรอกซุงคือ **"ขาหมูจุฬา"** ขวัญใจนิสิตสามย่าน ร้านอยู่จุฬา ซอย ๑๕ ข้างตลาดสามย่านเดิม (วันนี้รื้อตลาดไปแล้ว) เปิดแฟรนไชส์ทั่วไป ที่จริงถัดจากร้านขาหมูจุฬาไปไม่กี่ร้านตรงหัวมุมสามแยกในซอยมีแผงขายอาหารหลายเจ้ารวมกันอยู่ในร้านหนึ่ง ขาหมูเจ้านี้ก็ไม่เลว แต่ผมมักสั่งเป็นข้าวราดไส้ใหญ่พะโล้ ข้าวเหนียวตือฮวนเกี้ยมฉ่ายเจ้านี้ก็อร่อย

ที่เปิดขายอีกแผงข้างๆ ซึ่งอร่อยมากคือ**สุกี้** เจ้าอื่นสุกี้แห้งจะผัดแต่เจ้านี้ลวกผักลวกวุ้นเส้นลวกเนื้อแล้วเทลงชาม ไอลอยกรุ่น ยกมาเสิร์ฟร้อนๆ กินกับน้ำจิ้มสุกี้อร่อยเหลือหลาย เสียแต่คิวยาวรอนานมาก เพราะเจ๊แกทำทีละชาม อ้อ! วันพุธหยุดนะจ๊ะ!

ตลาดนางเลิ้งหรือโรงหนังเฉลิมธานีเก่าริมถนนนครสวรรค์ตัดกับถนนผดุงกรุงเกษมมีของกินอร่อยหลายอย่าง ข้าวหมูแดง ก๋วยเตี๋ยวเป็ด ก๋วยเตี๋ยวเนื้อตุ๋นเอ็นตุ๋นก็ดัง ยิ่งไส้กรอกปลาแนม สาคูไส้หมูไส้ปลาขนาดเขื่อง ห่อหมกเจ้าอร่อยก็อยู่ในนี้ ในตลาดมีข้าวขาหมูโบราณเจ้าหนึ่งอยู่ตรงข้ามร้านข้าวแช่เมืองเพชร สูตรของเฮียคือต้มน้ำพะโล้กับกระเทียมเป็นกำๆ มือ รสหอมและฉุนกระเทียมให้รสชาติหอมอีกแบบ

คติสำหรับคนกินข้าวขาหมูคือ เรื่องกินเรื่องของเรา เรื่องรักษาเป็นเรื่องของหมอ ทุกคนจงทำหน้าที่ของตน!

มติชนรายวัน, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

โอ! พระเจ้าช่วย! กล้วยทอด!

เวลาประหลาดใจหรือเจอเรื่องเหลือเชื่อสุดขีด คนรุ่นใหม่มักอุทานว่า *โอ! พระเจ้าช่วย! กล้วยทอด!* สื่อนำไปใช้อยู่เหมือนกันเพื่อแสดงว่าน่าแปลก น่าตกใจ น่าพิศวงยิ่งนัก บางคนยังแถมสร้อย เสริมเติมบทต่ออีกด้วยว่า *"มันหญ่ายจริงๆ ด้วย!"*

ผมไม่รู้ว่าคำอุทานนี้มาจากไหนและเดิมเป็นภาษาอะไร ทำไมไม่อุทานว่า โอ! พระเจ้าช่วย! กล้วยแขก! ที่จริงถ้าเป็นภาษาอังกฤษแค่โอ! มายก๊อด! ก็บอกอารมณ์ได้พออยู่แล้ว ไม่น่าจะต้องเติมฟรายด์ บานาน่าอีก หรือจะเป็นการอุทานส่งเดช กลอนพาไปให้มันคล้องจองกันคล้ายๆ อุ๊ย! ว้าย! ตาเถรตกใต้ถุน หรือจะเป็นว่าขณะตกใจ ประหลาดใจนั้น เจ้าสิ่งที่เห็นข้างหน้ามีลักษณะละม้ายกล้วยทอดจริงๆ ด้วย ยิ่งคิดยิ่งปวดหัว!

พูดถึงกล้วยทอดแล้ว คนไทยเรียกว่า**กล้วยแขก** ความจริงก็คือกล้วยชุบแป้งทอดนั่นเอง กล้วยทำอะไรได้หลายอย่าง นอกจากกินเปล่าๆ หรือกินกับเนยแข็ง เช่น กล้วยไข่กินกับกระยาสารท กล้วยปิ้ง กล้วยเผา กล้วยทับ กล้วยตาก กล้วยแช่น้ำผึ้ง กล้วยบวชชีหรือนารีจำศีล กล้วยเชื่อมราดหัวกะทิ กล้วยดิบต้มยำทำแกงกะทิเป็นกับข้าวก็ได้

ต้นกล้วยปลูกทำแนวรั้วได้ สับให้หมูกินได้ หัวปลีใช้ยำหรือกินดิบๆ กับก๋วยเตี๋ยวผัดไทยก็อร่อย ทำต้มหัวปลีกับปลาช่อนก็เจริญอาหารดีนักแล ใบกล้วยหรือใบตองก็มีประโยชน์ สมัยก่อนยังไม่มีถุงพลาสติกก็ได้ใบตองนี่แหละเป็นภาชนะห่อขนมและกับข้าว ใช้ปูรองนั่งรองนอนก็ได้ มุงหลังคาได้ ทำบายศรีของสูงก็ได้ คนไทยเป็นหนี้กล้วยจริงๆ แต่พออะไรที่เป็นของง่ายของตายกลับประชดประชันดันแดกเสียอีกว่า *"ของกล้วยๆ" "ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก"*

กลับมาเรื่องกล้วยทอด การที่เราเรียกว่ากล้วยแขก เข้าใจว่าจะมาจากเมืองแขก เคยเห็นที่มลายูและอินโดนีเซียทอดขายกันเกร่อสองข้างทาง ถนนรนแคมและตามตลาด มาเลย์เรียกว่า *"ปีซัง โกเร็ง"* ทำขายหรือทำกินกันมานานแล้ว จึงน่าจะเข้ามาทางปักษ์ใต้ก่อน จนกระทั่งถึงกรุงเทพฯ และแพร่ไปทั่วประเทศ มาเลเซียใช้กล้วยนางพญาเป็นส่วนใหญ่ และแต่ละเจ้ามีสูตรต่างกันออกไป บางเจ้าผสมแป้งกับน้ำผึ้ง บางเจ้าผสมไข่ เคยเห็นที่บาหลีเหยาะผงกะหรี่เล็กน้อย

อ้อ! อาหารญวนทุกร้านพอสั่งของหวานจะมีเมนูกล้วยชุบแป้งทอด กรอบนอกเหมือนใช้แป้งโกกิแต่นุ่มใน เวลาเสิร์ฟจะโรยไอซิ่งและมักมีนมข้นหวานหรือครีมหวานๆ มาให้จิ้มด้วย มีคนบอกว่าเป็นขนมของพวกแขกจามที่อาศัยอยู่ทางภาคกลางของเวียดนามแถบเว้ ดานัง ฮอยอัน จามในเวียดนามนับถือศาสนาอิสลาม พวกนี้ไม่ได้เป็นหวัดฮัดเช้ยนะครับ ดังนั้นกล้วยแขกอาจเป็นขนมทางอิสลามเข้ามาจากพวกแขกจามก็ได้

ในมาเลเซียนิยมปอกกล้วยทั้งลูกแล้วจึงชุบแป้งทอด ไม่เหมือนในไทยที่ปอกแล้วหั่นตามยาวเป็นแผ่น เคล็ดลับความอร่อยคือแป้งต้องผสมงาจะได้หอม กล้วยต้องไม่สุกมิฉะนั้นเวลาทอดจะเละ และทอดแล้วแป้ง

กล้วยแขกของแท้นะนาย
กล้วยแขก
ถุงละ 20บ.

ต้องกรอบ เจ้าอร่อยๆ จึงชุบแป้งทอดเสียรอบหนึ่ง แล้วตักขึ้นรอสักพักจึงชุบกล้วยกับแป้งใหม่ลงทอดอีกทีหนึ่ง เศษแป้งที่หลุดร่วนอยู่ในกระทะควรตักขึ้นกองไว้ต่างหาก บางคนขอซื้อแต่เศษแป้งพวกนี้ ไม่ใช่ว่าไม่มีเงิน แต่มันอร่อยดี

น้ำมันทอดกล้วยก็เหมือนน้ำมันทอดปาท่องโก๋ ถ้าจะให้อร่อยต้องใหม่ ไม่ใช่ทอดมาแล้วนับสิบกระทะจนดำปี๋ เศษแป้ง เศษกล้วย เศษงาตกค้างไหม้แล้วเกรียมอีกน่ากลัวกินแล้วจะเป็นมะเร็ง

โดยมากเจ้าขายกล้วยทอดจะขายมันทอด เผือกทอด ข้าวเม่าทอดคู่กันด้วย ปากประตูเข้าทำเนียบรัฐบาลด้านถนนพิษณุโลกตรงข้ามสำนักงาน ก.พ. เคยมีเจ้ากล้วยทอดขายมาหลายปีแล้ว อร่อยระดับนายกฯ บางคนแอบสั่งให้เลขาฯ หน้าห้องไปซื้อมากินกับกาแฟตอนสายๆ แต่พอม็อบมาปิดถนนถี่เข้าไม่รู้ว่าขนของเข้าออกลำบากหรือพลอยผสมโรงเข้ากับม็อบไปแล้ว พักหลังจึงหายไป

แถวป้อมปราบฯ ตั้งแต่แยกหลานหลวงถึงแยกจักรพรรดิพงษ์ เดี๋ยวนี้เกิดแฟชั่นมีคนเอากล้วยแขกใส่ถุงเดินเร่ขายเวลารถติดไฟแดงยังกับเด็กขายพวงมาลัยสมัยก่อน คนขับคนโดยสารจนถึงคนบนรถเมล์ยื่นเงินทอนสตางค์ซื้อกล้วยแขกจนบางครั้งไฟเขียวแล้วยังทอนกันไม่เสร็จ รถติดขบวนการกล้วยแขกเป็นพรวนอย่างนี้แหละที่ควรอุทานว่า *"โอ! พระเจ้าช่วย! กล้วยทอด!"* แต่ก็อร่อยดีโดยเฉพาะถ้าได้เจ้าทอดใหม่ๆ ร้อนๆ แป้งกรอบๆ ระวังแต่ได้กล้วยแขกแล้วเผลอไปชนเอาท้ายรถคันหน้าเข้าก็แล้วกัน

กล้วยแขกอร่อยลือลั่นสนั่นเมืองเป็น**เจ้ารถเข็นอยู่ในซอยพหลโยธิน ๑๑** ตรงข้ามสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ เข้าซอยไปราว ๕๐ เมตร ขายตั้งแต่ ๖ โมงเช้า พอบ่ายก็หมด ผู้คนไม่รู้ไปทราบกิตติศัพท์มาจากไหนขับรถเบนซ์ วอลโว่ จากัวร์มาจอดซื้อเป็นแถว เจ้านี้ขายทั้งกล้วยทอด มันทอด เผือกทอด ฟักทองทอด และกล้วยทอดข้าวเม่า

กล้วยแขกในร้านอาหารชั้นล่างโรงแรมดิ เอมเมอรัลด์ ถนนรัชดาภิเษกของเฮียปรีชาที่มีบุฟเฟ่ต์ข้าวต้มขายตอนค่ำก็อร่อยนัก ทอดร้อนๆ แป้งกรอบ ปรุงรสดี ผมเคยเห็นผู้ใหญ่ระดับปลัดกระทรวง ผบ.ตร. รัฐมนตรีสั่งมากินหลังอาหาร ยิ่งเศษแป้งที่หลุดร่วงจะกรอบเคี้ยวกรุบกรับอร่อยนัก

กินแล้วร้อง "โอ! พระเจ้าช่วย! กล้วยทอด!" จริงๆ ด้วย

สถานีตำรวจ นางเลิ้ง

ก๋วยเตี๋ยวหมูโรงพักนางเลิ้ง

ถ้าท่านเห็นภาพ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน คุณชวรัตน์ ชาญวีรกูล พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ คุณนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ และผมนั่งล้อมวงหัวชนกันหน้าดำคร่ำเครียดในโรงแรมใหญ่กลางกรุงแห่งหนึ่ง ท่านเดาว่าพวกนี้ทำอะไรกัน เพราะดูแล้วเข้าสูตร พลเอก ส. และ ส. กับ น. ตามที่เสด็จพี่ว่าเอาไว้เสียด้วย

จะรอดตัวก็อีตรงที่ใกล้ๆ กันมีแขกนั่งรอพิธีรดน้ำแต่งงานอีกราว ๕๐ คน และที่เดินไปเดินมาแถวนั้นอีกราว ๕๐ คน พอเป็นพยานได้ว่าทีมนี้ไม่ใช่ขาประจำ

ผู้ต้องหาขอสารภาพเสียเลยครับว่ากำลังเถียงกันว่าข้าวมันไก่เจ้าไหนอร่อยและก๋วยเตี๋ยวหมูเจ้าไหนรสเยี่ยมกว่ากัน

คุณนิพนธ์อภิปรายว่าข้าวมันไก่อร่อย ข้าวต้องไม่แฉะ ไก่ต้องเป็นไก่ตัวเมีย เวลาสับต้องไม่ติดกลิ่นเขียงมาด้วย เวลาลงปังตอต้องเด้งดึ๋งๆ ถ้าตะแคงปังตอทุบไก่ต้องไม่ยุ่ยแบนแต๊ดแต๋

คำถามว่าเจ้าไหนอร่อยที่สุดนี้ **คุณสุรนันทน์ เวชชาชีวะ**เคยถามผมมาแล้ว ผมตอบไปว่าหาที่สมบูรณ์ทุกด้านยาก ข้าวหุงอร่อยต้อง **"ร้านเจ๊ยี"** หน้าวัดสระเกศ ไก่อร่อยต้อง **"ร้านมุ่ยหลี"** หน้ากองทัพเรือฝั่งธนฯ น้ำจิ้มอร่อยต้อง **"ร้านรุ่งแสง"** น้ำซุปอร่อยต้อง **"ร้านหน้าโรงเรียนสีตะบุตร"** ถนนจรัสเมือง

มันช่างหาที่เพียบพร้อมทุกอย่างไม่ได้จริงๆ แล้วจะนับประสาอะไรกับการควานหารัฐบาลที่ขยันด้วย ไม่โกงด้วย ไม่โลภด้วย มีวิสัยทัศน์คิดเก่งพูดเก่งทำงานเก่งด้วย รวมทั้งมีทีมงานดี และเข้าขากันได้เรียกว่า "เอาอยู่" ได้ทุกเรื่อง!

พล.ต.อ.สันต์เป็นนักชิมตัวยง ท่านบอกว่า สมัยก่อนข้าวมันไก่ร้านใต้ตึกจรินทร์ คลองเตยอร่อย สมัยนี้หาดีได้ยาก เพราะข้าวไม่หอมกระเทียม หากลิบกระเทียมติดเปลือกไม่เจอ ไก่เป็นไก่ตอนด้วยยาไม่ได้ใช้วิธีเฉือน ซีอิ๊วที่ทำน้ำจิ้มก็ไม่อร่อย พอทำท่าจะเถียงกัน **พล.อ.สนธิ**ก็สวมวิญญาณประธานคณะกรรมาธิการปรองดองห้ามทัพว่ารสนิยมของใครของมัน อย่าแตกแยกกันเพราะข้าวมันไก่เลยครับ

คราวนี้มาถึงระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องก๋วยเตี๋ยวหมู มีผู้เสนอร้านก๋วยเตี๋ยวหมูข้างวัดเอี่ยมวรนุช อีกคนพูดถึง**ก๋วยเตี๋ยวหมูราชวัตร** ข้างกรมสรรพสามิต คุณนิพนธ์แปรญัตติว่าเจ้าที่ชิมแล้วเห็นว่ากินขาดและเอาอยู่คือก๋วยเตี๋ยวหมูนางเลิ้ง ว่าแล้วก็บอกตำแหน่งองศาลิปดาฟิลิปดาให้เสร็จ

ที่ประชุมขอให้ประธานคณะกรรมาธิการปรองดองชี้ขาด พล.อ.สนธิสะดุ้งโหยงไม่ยอมหลงกลรีบออกตัวว่าผมเป็นมุสลิมครับ

อีกสองวันต่อมาผมย่องไปกินมาแล้วครับ กะว่าถ้าไม่อร่อยจะลงมติคว่ำเสียในวาระสาม แต่ปรากฏว่า อร่อยจริงๆ ด้วย เคยมีคนซื้อไปเลี้ยง ครม.แล้ว แต่เพราะแจ้งว่าเป็นก๋วยเตี๋ยวหมูนางเลิ้ง จึงนึกว่าอยู่ในตลาดนางเลิ้งซึ่งหาเจ้าอร่อยยากที่แท้เป็น **"ร้านป้าแตง"** ปลูกเพิงอยู่ในรั้วโรงพักนางเลิ้ง ริมถนนกระออมที่แบ่งระหว่างกระทรวงคมนาคมของท่านปลัดสุพจน์กับโรงพักนางเลิ้งนี่เอง

ถ้ามาตามถนนราชดำเนินจากลานพระรูปทรงม้าก็เลี้ยวซ้ายเข้าซอยสุดท้าย (ความจริงเป็นถนน) ข้างกระทรวงใต้ต้นหูกวาง (คมนาคม) ก่อนถึงผ่านฟ้า โรงพักนางเลิ้งอยู่ขวามือ เพิงป้าแตงอยู่ในรั้วปากทางเข้าโรงพักนั่นแหละ ที่จอดรถถมเถไป ถ้าเลยไปอีก ๑๐ เมตร "**ร้านอาหารหัวหิน**" อยู่ซ้ายมือ กุ้งเผาสะเดา น้ำปลาหวาน แกงป่า แพะตุ๋น ผัดโป๊ยเซียน ไก่ตอนผัดสะตอ เชิงปลากรายทอดร้านหัวหินอร่อยมาก ตรงไปจะทะลุถนนนครสวรรค์หน้าบ้านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี จะเลี้ยวย้อนกลับเข้ามาทางนี้ก็ได้

หากยังไปไม่ถูกอีกก็ช่วยไปวนเวียนแถวนางเลิ้งแล้ว แกล้งทำอะไรผิดสักอย่างให้ตำรวจเขาจับไป สน.นางเลิ้ง พอถึงก็ขอสั่งก๋วยเตี๋ยวสักชามมากินก่อนแล้วค่อยขอประกันตัวกลับบ้าน!

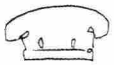
ร้านป้าแตงขายก๋วยเตี๋ยวหมูชนิดเส้นใหญ่เหนียวไม่เป็นเส้นแป้งมันอย่างหลายเจ้า ลวกหมูสับแบบโบราณใส่มาเต็มชาม ไม่มีลูกชิ้น มีแต่แป้งเกี๊ยวกรอบและตับหมูฝานบางๆ โปะหน้ามาหลายชิ้น น้ำซุปหวานกระดูกหมู หอมอร่อย ผมสั่งเส้นเล็กต้มยำ ๑ ชาม ตามด้วยเส้นใหญ่น้ำธรรมดาอีกชาม เห็นคนข้างๆ สั่งกระดูกหมูเปล่าๆ มาแทะก็สั่งด้วย ได้มาชามใหญ่เป็นกระดูกข้อต่อติดเอ็นติดเนื้อ เพราะต้มกับเจ้าพวกนี้นี่เองน้ำซุปถึงได้หวานหอมกลิ่นหมู

ป้าแตงเปิดขายตั้งแต่เช้าพอบ่ายคล้อยก็หมด ขายเฉพาะวันธรรมดาหยุดตามราชการ ตอนเที่ยงคนจะแน่นมาก

การให้ร้านอาหารอร่อยๆ ราคาถูกไปเปิดขายในโรงพักช่วยให้คนไม่รู้สึกว่าขึ้นโรงพักทีต้องรดน้ำมนต์ ๗ วัด และช่วยให้ตำรวจเป็นมิตรกับประชาชนโดยไม่ต้องสวมเสื้อยืดพิมพ์หราว่า "ตำรวจ" วันนั้นผมเห็นผู้สื่อข่าว นักธุรกิจใหญ่ และข้าราชการระดับสูงไปนั่งกินอยู่หลายคน ผมแกล้งถามว่า "มาเรื่องเซ็คหรือครับ" เสี่ยคนหนึ่งละล่ำละลักตอบจนแทบสำลักว่า "ต้มยำชามแห้งชามครับ"

ใครพบคุณนิพนธ์เมื่อไร ฝากบอกด้วยนะครับว่าวาระสาม "เอาอยู่"

มติชนรายวัน, ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ข้าวซอย บัวลอย และเจือจันทร์

ผมมีเรื่องต้องไปประชุมที่เชียงรายเดือนสองเดือนครั้งกว่าจะไปถึงก็ค่ำ รุ่งขึ้นเช้าก็เข้าประชุม บ่ายบินกลับ ไม่ได้ดูไม่ได้ชิมอะไรกับใครเขาเท่าไร มาคราวหลังนี้บินไปเที่ยวบ่าย และขากลับยังต้องนั่งรถจากเชียงรายเข้าไปประชุมอื่นต่ออีกนัดที่เชียงใหม่ จึงมีเวลามากหน่อย

ผมถามคนรถที่ไปรับว่าบ่ายๆ อย่างนี้จะหาข้าวซอยอร่อยๆ ในเชียงรายกินได้ที่ไหน พี่แกย้อนกลับทันควันว่าจะกินข้าวซอยแบบจีนฮ่อหรือแบบไทยใหญ่ คราวนี้เล่นเอาผมอึ้งไปเลยเพราะไม่มีความรู้ทางข้าวซอยวิทยา สมัยก่อนเคยนึกว่าข้าวซอยคือข้าวด้วยซ้ำ จึงได้แต่วางท่าเท่ๆ ตอบอ้อมแอ้มว่า เอาอย่างที่อร่อยๆ น่ะพี่แกจึงพาไปลองที่ **"ร้านพอใจ"** อยู่หลังโรงแรมวังคำ ใกล้ไนท์บาซาร์กลางเวียงเชียงรายนี่เอง

ก็เป็นข้าวซอยธรรมดา ชามเล็กๆ น้ำค่อนข้างใสแต่รสชาติกำลังดี ชามละ ๒๕ บาท ขาย ๗ โมงเช้าจน ๕ โมงเย็น ผมสั่งข้าวซอยไก่ แต่ร้านนี้ยังขายข้าวซอยปลาด้วย เครื่องเคราไม่มากนัก ดูท่าจะเกี่ยวดองหนองยุ่งกับ **อาจารย์เฉลิมชัย โฆสิตพิพัฒน์** ณ วัดร่องขุ่น เพราะมีรูปอาจารย์และภาพวาด (ก๊อบปี้) ของอาจารย์แขวนอยู่หลายรูป

ผมลองสุ่มถามอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายหลายคนว่าข้าวซอยเชียงรายเจ้าไหนอร่อย ผลคือ ๕ ใน ๑๐ คนตอบว่า ร้านพอใจ ๓ คนบอกว่าร้านปากทางขึ้นดอยตุงซึ่งอยู่ไกลออกไปทางแม่ฟ้าหลวง อีก ๒ คนชี้ไปทางอำเภอแม่ลาว เป็นอันว่าอยู่กลางเวียงก็เห็นจะต้องสวดว่า นัตถิ เม สรณัง อัญญัง พอใจ เม สรณัง วรัง ที่พึ่งอื่นใดของข้าพเจ้าไม่มีอีกแล้ว ข้าวซอยร้านพอใจนี่แลเป็นที่พึ่งอันประเสริฐ

ข้าวซอยคงมีหลายสูตรจริงๆ ด้วย **คุณพันธุ์พิงค์ ธรรมธัช** ภริยา **คุณอนุวัติ ธรรมธัช** อดีตเลขาธิการ สคบ. เคยทำมาให้ผมชิมบ่อยๆ สูตรของเธอเป็นข้าวซอยเส้นแบนๆ หนาๆ ใหญ่ๆ จนมีคนล้อว่าเจ้าอื่นนะเข้าซอยแต่เจ้านี้ออกถนนใหญ่เชียวล่ะ น้ำแกงก็เคี่ยวจนรสจัดข้นคลั่กซดไม่ได้ แต่น่องไก่ติดเอ็นถึงเครื่องแทะกินอร่อยนัก ผมกินได้ทุกสูตรแต่ชอบเติมน้ำมันพริกคั่ว หัวหอมแดงซอย และผักกาดดองซอยเยอะๆ

ในกรุงเทพฯ **ร้านข้าวซอยข้างธนาคารซาติ บางขุนพรหม** ใกล้กระทรวงสาธารณสุขเก่า จัดว่าเข้าขั้น ในตลาดนางเลิ้งก็มีเจ้าอร่อยเจ้าหนึ่งแต่พึ่งพาไม่ค่อยได้ วันไหนอยากขายก็มา บางทีหายไปเป็นอาทิตย์

เลยไปแถวหอนาฬิกากลางเมืองเชียงราย มีร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อชื่อรสเยี่ยม ของเขาเยี่ยมจริงๆ ดีกว่าที่กรุงเทพฯหลายเจ้าขายเช้าบ่ายหมด

ตรงข้ามโรงแรมวังคำเชียงรายเป็นไนท์บาซาร์ขายกลางคืน ปากทางเข้าริมถนนพหลโยธินมีบัวลอยขายอยู่เจ้าหนึ่ง เป็นของดีเมืองเชียงราย ถ้าไม่ได้กินจะน่าเสียดาย ชื่อ **"บัวลอยป้าอ้วน"** หรือ **"บัวลอยมือถือ"** ไม่ใช่โทรศัพท์มือถือแต่หมายความว่ายืนถือรับประทาน ไม่มีเก้าอี้ ของดีคือไอศกรีมบัวลอย บัวลอยไข่เค็ม (ใส่ไข่แดงจากไข่เค็ม) บัวลอยมะพร้าวอ่อนเป็นบัวลอยลูกเท่าปลายก้อย น้ำกะทิหวานมันร้อนจัดใส่มาใน

รอสักครู่ขอผมซอยข้าวก่อน
ข้าวซอย ลำแต้ๆ

มะพร้าวอ่อนลูกขนาดเขื่องแช่เย็น เริ่มขาย ๖ โมงเย็น พอ ๒ ทุ่มก็หมด เคยขึ้นโต๊ะเสวยบ่อยๆ หน้าร้านมีรูปนายกฯ อานันท์ ยืนถือมะพร้าวเป็นพรีเซ็นเตอร์

ในไนท์บาซาร์มีฟู้ดคอร์ตน่าแปลกใจที่แทบทุกเจ้าขายหอยแครงลวกหรือเผา มีคนบอกว่าเชียงรายหาหอยแครงกินยาก ใครอยากกินต้องมาที่นี่

ออกจากเชียงรายผมต้องนั่งรถเข้าเชียงใหม่ใช้เวลาร่วม ๓ ชั่วโมง **คุณนิพนธ์ วงศ์ตระหว่าน** และ**อาจารย์สายสมร** อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่นั่งรถมาด้วยกัน พอผ่านตลาดเวียงป่าเป้าก็ปรารภขึ้นว่าแถวนี้มีร้านอาหารเล็กๆ ร้านหนึ่งแต่อร่อย “ดุจช้างเผือกกลางเวียงป่าเป้า” น่าจะแวะชิม แม้ผมจะไม่ศรัทธาเท่าไรนักแต่เกรงว่าเย็นแล้วกว่าไปถึงเชียงใหม่จะค่ำมืดเกินไปจึงตกลง

ร้านนี้ชื่อ **“เจือจันทร์”** ขามาจากเชียงรายจะไปเชียงใหม่เลยตลาดเวียงป่าเป้าแป๊บเดียวจะเห็นบ้าน ๒ ชั้นอยู่ริมถนนซ้ายมือ หน้าบ้านตั้งโต๊ะไม่กี่ตัว สารรูปไม่เป็นร้านอาหาร มีป้ายเจือจันทร์และป้ายชวนชิมจากสำนักต่างๆ รวมทั้งป้าย “สำนักงานทนายความธนานุ” เจ้าของเดิมชื่อธนาและภริยาชื่อเจือจันทร์ ภริยาทำกับข้าวเก่ง เวลานี้ให้ลูกชายซึ่งเป็นหนุ่มหน้าตาคมสันจบกฎหมายชื่อธนานุทำแทน แต่ก็รับว่าความด้วย ภริยาและลูกก็เรียนกฎหมายแต่ทำกับข้าวไม่เป็น ได้แต่ช่วยคุณทนายเสิร์ฟ

ของดีร้านนี้คือ**ไส้หมูทอดกรอบจิ้มซีอิ๊วหวาน ขาหมูทอดกรอบ แกงป่า หลนเต้าเจี้ยว ผัดเห็ดสด แกงเผ็ด ผัดเผ็ด** แต่ที่อร่อยเหลือหลายคือ**ไข่เจียวฟูหมูสับ**และ**ไข่เจียวฟูเห็ด** คุณทนายธนานุทอดไข่ได้ฟูเป็นชั้นๆ กรอบนอกนุ่มใน อร่อยจนผมต้องขอดูตัว วันนั้นมีคนเอาผักหวานบ้านเก็บใหม่ๆ มาส่งที่ร้านเลยให้ผัดน้ำมันมาอีกจาน โต๊ะข้างๆ มีนายอำเภอสันกำแพงและครอบครัวแวะมากินอีกโต๊ะ

ต้องบอกว่าฝีมือคุณทนายเลยศรัทธาถึงขั้นปสาทะเชียวล่ะ!

จากเชียงรายไปเชียงใหม่ไกลโขอยู่ แต่ได้แวะกลางทางเดินดินกินของอร่อยราคาไม่แพงอย่างนี้ค่อยคุ้มหน่อย เพราะตลอดระยะทางและระยะเวลาจากเวียงป่าเป้าจนเข้าเชียงใหม่ ถ้าไม่อิ่มท้องจนทุกคนหลับผล็อย **ก็มีเรื่องให้ตื่นมาคุยถึงร้านเจือจันทร์ฆ่าเวลาไม่หยุดปากเชียวละครับ**

ถนนพระราม 4
ข้าวต้ม
ก๋วยเตี๋ยวเป็ด
ลูกชิ้นปลา
บะหมี่ปู

จากหัวลำโพง (วัด)
ถึงหัวลำโพง (สถานี)

ถนนพระรามที่ ๔ เริ่มจากสามแยกถนนเจริญกรุงข้ามคลองผดุงกรุงเกษมผ่านสถานีรถไฟหัวลำโพง ไปประจบถนนสุขุมวิท มีความเป็นมาอันยาวนาน

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ กงสุลทูกชาติที่อยู่ในประเทศไทยเข้าชื่อถวายฎีกาว่าเวลาน้ำหลาก แม่น้ำเจ้าพระยาจะเชี่ยวกราก เรือสินค้าลำเล็กวิ่งจากปากอ่าวเข้ามาในพระนครลำบาก ถ้ารัฐบาลตัดคลองลัดจากบางนาเข้ามาเชื่อมคลองผดุงกรุงเกษมอีกทางก็จะเป็นพระมหากรุณาธิคุณ

จึงโปรดฯ ให้**เจ้าพระยาร**วิวงศ์ **(ขำ บุนนาค)** จ้างกรรมกรจีนขุดคลองแล้วเอาดินพูนไว้ข้างคลองตลอดแนว พระราชทานชื่อคลองว่า**คลองถนนตรง** ส่วนคันดินข้างคลองนั้นเกลี่ยเป็นทางให้ชื่อว่า**ทางถนนตรง**

แต่ขุดคลองแล้วฝรั่งก็ไม่ใคร่ได้ใช้คลองกลับหันมาใช้ทางถนนตรงเป็นเส้นทางขนสินค้าบรรทุกเกวียน รถม้า รถลากเข้ามาแทน ต่อมาชาวบ้านเรียกใหม่ว่า**ถนนหัวลำโพง** เพราะผ่านทุ่งหัวลำโพง ครั้นสมัยรัชกาลที่ ๖ โปรดฯ ให้ขยายแนวถนนให้กว้างกว่าเดิมและพระราชทานชื่อใหม่ว่า**ถนนพระรามที่ ๔** จัดเป็น ๑ ในถนนที่เก่าที่สุดในประเทศไทย

ถนนพระรามที่ ๔ วันนี้กว้างขวางและเป็นเส้นทางสายสำคัญเพราะมีทางด่วนขึ้นลงมากที่สุด ข้อสำคัญคือเป็นย่านหาของรับประทานอร่อยแห่งหนึ่ง ซึ่งตั้งใจว่าจะยกมาเล่าเป็นช่วงๆ

วันนี้ขอจับเอาช่วงจากสามย่านถึงสถานีรถไฟหัวลำโพง หรือแกรนด์ สเตชั่นของไทยในยามราตรี จะว่าจากช่วงวัดหัวลำโพงถึงสถานีหัวลำโพงก็ได้ ย่านนี้เคยเรียกกันมาตั้งแต่อดีตว่า**ทุ่งวัวลำพอง**หรือ**ทุ่งหัวลำโพง** วัดหัวลำโพงอยู่ห่างสถานีรถไฟออกไปมากแต่เพราะอยู่ในทุ่งเดียวกันจึงได้ชื่อว่า**วัดหัวลำโพง**

ถ้ามาจากวัดหัวลำโพงสี่แยกถนนพญาไทตัดกับถนนพระรามที่ ๔ หรือสามย่าน ตรงไปทางสถานีหัวลำโพง จะเห็นคริสตจักรสะพานเหลืองอยู่ทางซ้ายมือ ฝั่งตรงข้ามมี **“ร้านก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาเบ๊เซียงกัง”** ร้านตือฮวนและร้านกวยจั๊บน้ำใสนายอ้วน สาขาสะพานเหลือง เผ็ดร้อนพริกไทย หมูกรอบอร่อยเปิดไฟสว่างสามร้านนี้ขึ้นชื่อลือชามาก

ถัดจากคริสตจักรไปจะเห็นตึกแถวขายอาหารเรียงรายทางซ้ายที่ทางเท้าหน้าร้านยามราตรีเนืองแน่นไปด้วยรถเข็นขายอาหารนานาชนิด **“ร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ดเลิศรสโภชนา”** เป็นร้านแรก ใกล้ๆ กันมีร้านอาหารญวนเปิดไฟสว่างไสวชื่อ **“หง่อนหลำ”** รสชาติดีรถเข็นหน้าร้านชื่อ **“เต้าทึงเจ้าเก่าตรอกโรงหมู”** กินเป็นของหวานล้างปากได้ พอเดินไปอีกนิดจะเป็นซอยเล็กๆ ชื่อซอยพระนเรศ ปากซอยมีรถเข็นขาย **“ข้าวหมูแดงโพธาราม”** หมูแดงหอมควันไฟน่ากิน ไข่ต้มเป็นยางมะตูม น้ำราดก็รสชาติดีสไตล์โพธาราม ไม่ใช่นครปฐม

ข้ามซอยพระนเรศไปคราวนี้จะเป็นพระเอกของถนนพระรามที่ ๔ คือ **“ร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ดตั้งซุ่ยเฮง”** หลายปีมาแล้ว ผมเคยถาม**คุณนิพนธ์ พร้อมพันธุ์** นักกินตัวยงว่าก๋วยเตี๋ยวเป็ดร้านไหนอร่อย คุณนิพนธ์ยกข้อมือ

ดูนาฬิกาแล้วบอกว่ายังไม่ทุ่มให้ไปตั้งซุ่ยเฮง ถ้าสองทุ่มให้ไปอีกร้านอยู่เลยคลองเตยไป บนถนนพระรามที่ ๔ เช่นกัน ขอแนะนำให้สั่งตับ กึ๋น ไส้ เลือดเป็ด ใส่จานแยกมาจิ้มพริกตำน้ำส้มต่างหาก ถ้าจะให้หรูหราก็สั่งห่านพะโล้หม้อดิน ปีก ลิ้นมาเสริมด้วยก็ได้

ทางเดินหน้าร้านตั้งซุ่ยเฮงหรือสมญาราชาก๋วยเตี๋ยวเป็ดสะพานเหลืองมี **"รถเข็นเจ๊ศรี"** ขายของยำทั้งหลาย เช่น ยำเล็บมือนาง ยำวุ้นเส้น ยำผักกระเฉด ยำดอกโสน คอหมูย่าง หอยแครงลวกหรือเผาตัวโตเท่าหัวแม่มือ กินแล้วจุใจเป็นบ้า!

ผมเคยไปงานวันเกิดบ้านนายกฯ หรือรัฐมนตรีหลายคนเห็นเจ๊ศรีไปออกร้านปรุออยู่ด้วย ได้ความว่า *"ท่านปลัดกระทรวงให้มาค่ะ"* ติดกันเป็นรถเข็นขายกุ้งชุบแป้งทอดและแฮ่กึ๊นทั้งหมดสั่งไปกินในร้านตั้งซุ่ยเฮงได้

ติดกับร้านตั้งซุ่ยเฮงเป็นแผงขายปอเปี๊ยะสด ข้างๆ เป็น **"ร้านวิรุฬห์ไอศกรีม"** แต่พระเอกของถนนสายนี้ และกรุงเทพมหานครคือ **ข้าวต้มปลาหน้าร้านวิรุฬห์** สมัยที่ **พล.ต.อ. ประชา พรหมนอก** ผู้อำนวยการ ศปภ. ยังเป็น ผบ.ตร. เคยไปนั่งกินบ่อยๆ จุดเด่นคือปลาจะสด รสชาติดี หอยนางรมเจ้านี้ก็อร่อย จุดด้อยคือถ้าเป็นข้าวต้มปลาจะละเม็ด สนนราคาจะสูงมาก

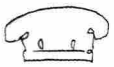
เดินเลยไปอีก ๒-๓ ร้านเป็นร้าน **"ข้าวต้มเครื่องเจ๊วิไล"** กับข้าวหน้าร้านมีสารพัดแต่ใครจะสั่งทำอะไรเพิ่มเติมก็ได้ ติดกันเป็นร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ด (อีกแล้ว) ชื่อ **"เจ๊เกีย"** บางคนชอบร้านนี้ แต่ผมติดใจร้านตั้งซุ่ยเฮงมากกว่า หน้าร้านเจ๊เกียมีรถเข็นข้าวขาหมูเลิศรส ผมยังไม่ได้ลองแต่ถามพรรคพวกแล้วได้ความว่ารสเข้มข้นสะใจดี

เลยไปอีกนิดมีรถเข็นบะหมี่ก้ามปู เกี๊ยวปูหมูแดงสไตล์กวางตุ้ง ราคาไม่แพง สุดจากนี้เป็นซอยพระยาดำรงค์และทางด่วน ถ้าเลยต่อไปจะเห็นรถเข็น**ก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาลิ่มเล่าโหงว สาขาสะพานเหลือง** เปิดไฟสว่าง เดิมอยู่เลยปั๊มคาลเท็กซ์ไปแต่เดี๋ยวนี้ขยับมาขายก่อนถึงปั๊ม นายกฯ ทักษิณเคยชอบลูกชิ้นปลาเกี๋ยวปลาเจ้านี้ แต่จะมาจากสาขาใดไม่ทราบเพราะที่ทรงวาดหน้าห้างเจียไต๋ก็มีอีกเจ้า

เลยไปเป็นสี่แยกมหานคร ถ้าเลยต่อไปทางซ้ายเป็นตึกแถวขายบะหมี่ปูชื่อ **"สว่าง"** เจ้านี้ถือว่าเป็นพระเอกบนถนนพระรามที่ ๔ อีกเจ้า เส้นหมี่เล็กเนียนเป็นฝอยทอง น้ำซุปหอมรสกำลังดี ถ้าสั่งอย่างถูกก็เป็นเนื้อปู ถ้าสั่งอย่างแพงก็เป็นก้ามปู พ้นจากนี้ก็เป็นแยกเลี้ยวซ้ายไปเจริญกรุง เลี้ยวขวาเป็นสถานีรถไฟหัวลำโพงและทางขึ้นทางด่วน

บ้านเมืองเรานี้ดีจริงหนอ ช่างมีของกินอร่อยๆ มากมายแท้ๆ เจ้าประคุณเอ๋ย!

มติชนรายวัน, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

พญาน้อยชมตลาดนางเลิ้ง

"นางเลิ้ง" เป็นชื่อชุมชนเก่าอยู่นอกกำแพงพระนครด้านทิศตะวันออก คือพ้นจากสะพานผ่านฟ้าลีลาศทุกวันนี้ออกไป สมัยรัชกาลที่ ๑ เมื่อขุดคลองรอบกรุงแล้ว บริเวณนอกคลองและกำแพงเมืองเป็นป่ารกเต็มไปด้วยสัตว์ร้าย เวลา ๖ โมงเย็นประตูเมืองปิด ใครอยู่นอกพระนครต้องรีบออกไปให้ทันก่อนมืด เลยออกไปไม่ไกลเป็นทุ่งใหญ่ใช้เป็นที่เก็บกักน้ำคล้ายๆ แก้มลิงและยังมีที่ลุ่มพอจะใช้ทำนาได้เรียกว่าทะเลตม สมัยรัชกาลที่ ๓ เคยใช้ทำนาในพิธีแรกนาขวัญ (อยู่ตรงสนามม้านางเลิ้ง)

ครั้งต้นกรุงเทพฯ โปรดฯให้ชาวมอญอพยพมาตั้งบ้านเรือนอยู่แถวนั้น มอญพวกนี้ไปรับเอาตุ่มดินเผาขนาดใหญ่จากมอญสามโคกรูปร่างใหญ่โตเทอะทะที่เรียกว่า**ตุ่มสามโคก** ลงเรือมาตั้งขายแถวนั้น ต่อมาขยายไปจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม ซึ่งขุดเพิ่มอีกสายในสมัยรัชกาลที่ ๔ คนจึงเรียกย่านนั้นว่า**บ้านอีเลิ้ง** ตามภาษามอญที่แปลว่า **ตุ่มดินเผา** ภายหลังมอญย้ายออกไปอยู่ที่อื่น ตุ่มก็ไม่มีให้เห็นอีกต่อไปแต่คำว่าอีเลิ้งยังติดปากอยู่เพียงแต่ฟังดูไม่สุภาพจึงเปลี่ยนเป็นนางเลิ้ง ทางเขตน่าจะทำตุ่มใบใหญ่วางไว้เป็นสัญลักษณ์

สมัยรัชกาลที่ ๕ โปรดฯให้สร้างวังแถวนั้นพระราชทาน**พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ (กรมหลวงชุมพรเขตรอุดมศักดิ์)** เรียกว่า**วังนางเลิ้ง** (อยู่ตรงข้ามทำเนียบรัฐบาล)

ตลาดนางเลิ้งเป็นตลาดสำคัญมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ในตลาดเคยเป็นที่ตั้งโรงยาฝิ่น ต่อมาก็มีโรงหนังเฉลิมธานี เวลานี้บริเวณตลาดจำกัดแค่ด้านถนนนครสวรรค์ตัดกับถนนกรุงเกษม ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ให้เป็นตัวอย่างของถนนเลียบคลองเหมือนในเมืองนอก บริเวณนี้เป็นเวิ้งใหญ่ มองจากถนนใหญ่จะไม่เห็น ต้องจอดรถริมถนนกรุงเกษมแล้วเดินเข้าตรอกไปจึงจะเห็นโรงตลาด ถ้าไม่นับของสดให้ซื้อไปต้มยำทำแกงกินเองแล้ว ต้องนับว่าตลาดนางเลิ้งเป็นชุมชนของกินสำเร็จรูปอร่อยราคาถูกที่คึกคักอีกแห่งใน กทม.

เดินเข้าตรอกไปราว ๕๐ เมตรก็ถึงร้านบะหมี่ ก๋วยเตี๋ยวเป็ดเจ้าแรกชื่อ **"รุ่งโรจน์"** ถัดไปชื่อ **"ร้านรุ่งเรือง"** ขายอาหารชนิดเดียวกัน อร่อยทั้งคู่ เอาว่าร้านไหนว่างพอมีที่นั่งก็แวะร้านนั้นแหละ หัวมุมร้านรุ่งเรืองเป็นสี่แยกเล็กๆ ในตลาดมีร้านข้าวแกงชื่อ **"รัตนา"** อยู่หัวมุมขายกับข้าวที่หากินในสมัยนี้ยาก จะนั่งกินในร้านหรือซื้อใส่ถุงกลับบ้านก็ได้

วันที่ผมแวะไปเห็นตั้งหม้อตั้งถาดเกือบ ๓๐ ถาด ขายผัดพะแนงเป็ด แกงกะหรี่ไก่กับอาจาด แกงปลาสับนก (ใช้ปลาสับแล้วปั้นแทนเนื้อนก) หลนปลาอินทรี หลนปูเค็ม น้ำพริกมะขาม น้ำพริกมะม่วง น้ำพริกกะปิ ผัดเผ็ดปลาดุก ผัดวุ้นเส้น ผัดเผ็ดไก่บ้านกับมะเขือเปราะ ผัดมะระกับไข่ ไข่ยัดไส้ แกงเขียวหวานไก่ แกงเผ็ดเนื้อ แกงมัสมั่น ขนมจีนน้ำพริก ปลาทูต้มสายบัว แกงป่าปลากราย ยำเนื้อ ยำปูเค็ม ห่อหมก

เลยไปเป็น **"ร้านขายข้าวแช่เพชรบุรี"** ทำแบบชาวบ้าน ซื้อกลับบ้านได้มีให้กินทั้งปี ตรงข้ามเป็นแผง **"ข้าวขาหมูนายเอี้ยง"** ต้มขาหมูกับกระเทียมเป็นกำๆ มือ จากร้านข้าวแช่ถ้าตรงไปเรื่อยๆ จะทะลุออก

ตลาดนางเลิ้ง

ซอยศุภมิตรหลังโรงแรมปริ๊นเซสหลานหลวง เลี้ยวซ้ายเจอร้านสตูหมู กะหรี่หมู เจ้าอร่อย แต่ก่อนทะลุออกไปถึงซอยศุภมิตรใครชอบกินไข่ปลาดุกจะเห็นคุณยายนั่งห่อไข่ปลาดุกขายทุกวัน ห่อละสิบบาท ซื้อไปยำกินกับมะม่วงอร่อยนัก

กลับไปตั้งต้นที่แยกหน้าร้านข้าวแกงรัตนา เดินต่อไปทางหน้าตัวตลาดซึ่งสร้างเป็นโรงเรือนมีหลังคา ขวามือมีเจ้า**ข้าวตังหน้าตั้ง ข้าวเกรียบปากหม้อ สาคูไส้หมูไส้ปลา**ลูกเท่าปลายก้อยอร่อยมาก ใกล้ๆ กันมีเจ้า**ห่อหมกพุงปลาซ่อน ไส้กรอกปลาแนม** อ้อ! ตรงข้ามเป็นเจ้า**ขนมกุยช่าย**อร่อย เดินตรงต่อไปอีกสองแยกทางซ้ายมือจะเห็นเจ้าขนมไทยปักป้ายชื่อ **"เจ๊หงส์"** ขายขนมไทยรสดีแบบโบราณ เช่น ขนมต้มแดงต้มขาว หม้อแกงเผือก หม้อแกงถั่วโรยหน้าด้วยหัวหอมเจียว ข้าวเหนียวตัดสังขยาฟักทอง

เลยไปอีกแยกถ้าเลี้ยวขวาจะไปออกถนนใหญ่คือถนนนครสวรรค์ ปากทางมีเจ้าขนมเบื้องญวนขนมเบื้องไทย บางวันมีรถเข็นขายบาเยีย หากข้ามถนนไปฝั่งตรงข้ามจะเป็น **"ร้านเป็ดย่างจิ๊บกี่"** คู่บ้านคู่เมืองขายมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย เคยเป็นเหลาชั้นสูงสำหรับไฮโซเมื่อ ๖๐ ปีก่อน เวลานี้เป็ดย่าง ไส้เป็ด หมูกรอบเป็ดตุ๋นมะนาวดองก็ยังเป็นที่นิยม

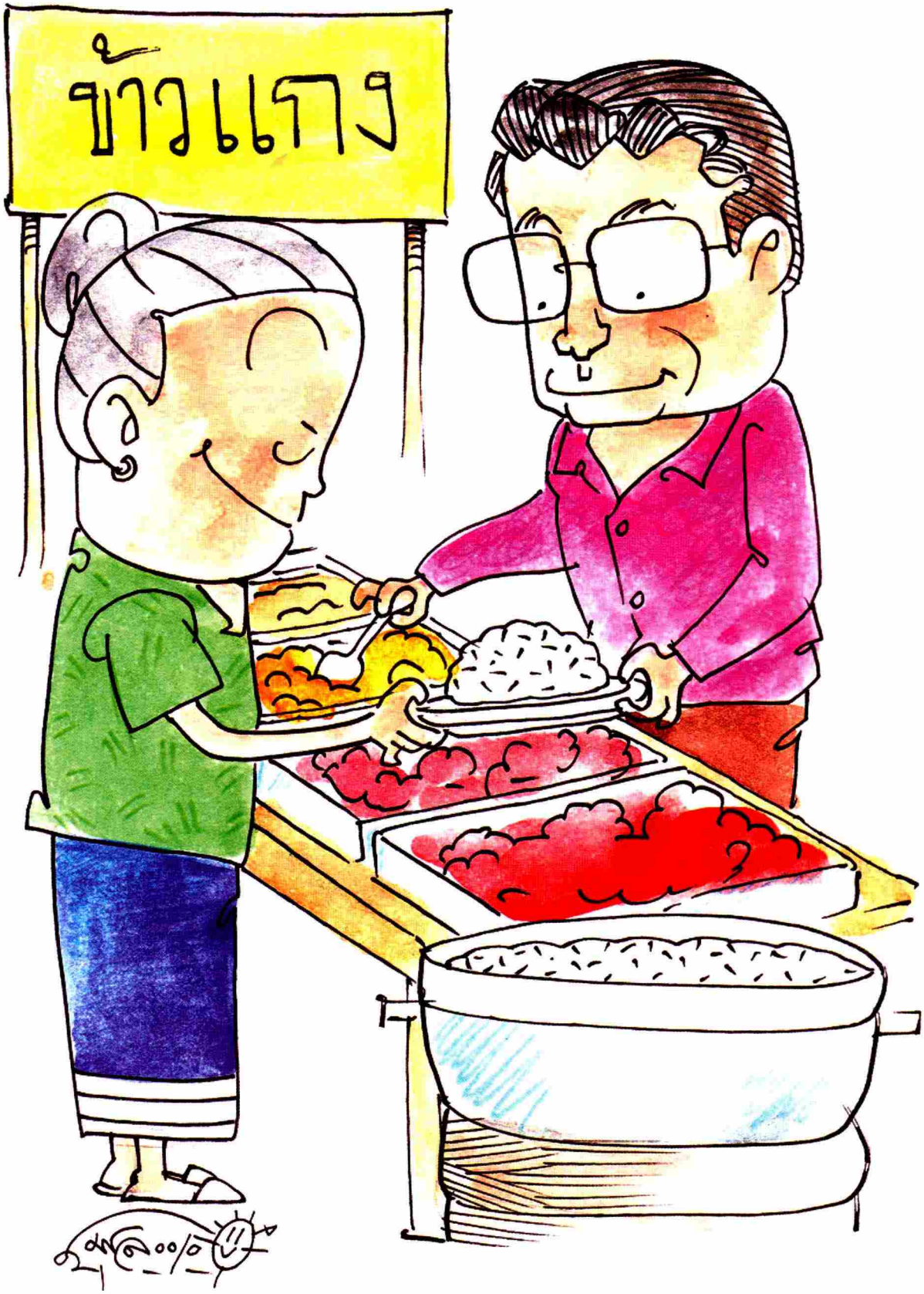
กลับเข้ามาที่แยกหน้าแผงขนมเจ๊หงส์ ตรงไปจะเห็นโรงหนังเฉลิมธานีรุ่นโบราณอยู่ซ้ายมือ พอซอยตันตรงนั้นมีร้านเนื้อตุ๋นขึ้นชื่อ จะสั่งแบบใส่เส้นหรือเกาเหลามากินกับข้าวสวยร้อนๆ ก็ได้ ถ้าให้ดีสั่งแบบ "ทุกอย่าง" จะได้เนื้อสด เนื้อตุ๋น เอ็น ม้าม ปอด ไส้ หัวใจ ขอบกระด้ง น้ำหวานหอมเนื้ออร่อยนักหนา

ถ้ายังไม่อยากจากไปลองย้อนกลับไปที่ตัวตลาด ที่เดินดินกันมานี้ฉวัดเฉวียนกระชับวงล้อมอยู่ในเวิ้งรอบตลาดเท่านั้น ในตัวตลาดยังมีแผงขายก๋วยเตี๋ยวเป็ด ข้าวซอย ข้าวราดแกง ขนมจีน ผัดไทย ขนมหวาน แต่พับผ่าสิ! ผมว่าของอร่อยอยู่ตามเวิ้งรอบโรงตลาดเป็นส่วนใหญ่

เวลาไปเดินที่นี่ผมเคยพบท่านผู้หญิงหลายคน แม้แต่ **นายกฯ สมัคร** สมัยที่ท่านมีชีวิตถ้าผมไปเดินวันเสาร์วันอาทิตย์ช่วงเพลเป็นอันได้ทักกันประจำ

ยิ่งเวลาผมจะต้องเลี้ยงแขก แวะไปที่เดียวได้ทั้งคาวทั้งหวานครบครัน พอแขกถามว่าซื้อมาจากไหนอร่อยดี ผมแกล้งทำหน้าตายตอบว่า "อีเลิ้ง" เป็นอันถูกแขกขมุบขมิบปากใส่ทุกที

มติชนรายวัน, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔

ข้าวแกง

“ธรรมะ” จากยาย ขายข้าวแกงที่สุราษฎร์

เมื่อปลายเดือนตุลาคม ผมลงไปร่วมงานพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ที่สุราษฎร์ธานี ซึ่งเลื่อนมาจากเมื่อต้นปีเพราะขณะนั้นน้ำท่วมใหญ่ภาคใต้ พอเลื่อนมาเป็นเดือนตุลาคม ภาคใต้น้ำแห้ง สุราษฎร์ปลอดโปร่งแต่กลับไปท่วมภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง และกทม. ขณะเดียวกันภาคใต้ก็ตั้งท่าเตรียมรับมือน้ำท่วมอีกรอบแล้ว อย่างนี้เองที่เรียกว่าวัฏจักร

ดังนั้น ใครที่มีอำนาจหน้าที่และปัญญาก็ต้องเร่งคิดหาทางป้องกันและแก้ไขเข้าเถิดครับ

ไปค้างอ้างแรมอยู่สุราษฎร์คราวนี้หลายวันกว่าจะเสร็จงานยามว่างก็เลยหาอะไรต่ออะไรกินไปเรื่อย ที่ขาดไม่ได้คือข้าวต้มปลา “**ร้านเจ๊หมวย**” ถนนชลเกษมตัดกับถนนเศรษฐภักดี

คราวนี้ไม่อยากพึ่งพาใครเพราะเขายุ่งกันอยู่ทั้งนั้น ตกค่ำจึงเหมารถสองแถวจากโรงแรมไดมอนด์ที่พักไปเอง คนขับเล่าว่าสุราษฎร์อยู่ติดทะเล อาหารทะเลจึงสด ร้านข้าวต้มปลาอร่อยๆ มีอยู่หลายเจ้า อย่างถัดจากโรงแรมไดมอนด์ไปนิดเดียว “**ร้านข้าวต้มปลาเศรษฐี**” ก็อร่อย ในเมืองข้างโรงหนังตรงข้ามธนาคารอะไรสักแห่งก็อร่อย

แต่พอผมบอกให้ไปส่งร้านเจ๊หมวย โชเฟอร์หนุ่มอารมณ์ดีไม่รู้จัก แถมยังแนะผมว่าคนขับรถต่างจังหวัดไม่รู้จักชื่อถนนหรอกครับ เวลาผู้โดยสารจะไปไหนต้องบอกสถานที่เช่น หน้าตลาดหน้าศาล ข้างหลักเมือง ใกล้โรงแรมวังใต้

ผมเลยบอกให้ผ่านไปดูร้านข้าวต้มดังๆ ทุกร้าน ลงท้ายก็มาถึงร้านเจ๊หมวยซึ่งไม่มีป้ายชื่อหน้าร้าน พอบอกว่าใช่แล้ว โชเฟอร์อุทานว่า อ๋อ! ร้านไอ้ตี๋ลูกเจ๊หมวย เป็นงั้นไป!

ร้านนี้เคยเดินดินกินมาแล้ว แต่กินอีกก็ยังอร่อยอีกเพราะปลาปูกุ้งหอยเขาสดจริงๆ ที่อร่อยเลิศคือเครื่องในปลาพวกพุงปลากะพง ไข่ กระเพาะ เนื้อพื้นท้องก็มันย่องน่ากิน จะใส่ข้าวต้มก็ได้ ยำมาต่างหากก็ได้ ลวกจิ้มจุ่มก็ดี หลังๆ มานี้ยังเพิ่มเมนูผัดเผ็ดและผัดฉ่าด้วยเลยอร่อยอีกแบบ

ผมถามโชเฟอร์คนเดิมว่าข้าวแกงร้านไหนอร่อย เขาตอบทันควันว่าไปไกลหน่อยก็ ข้าวแกงป้าเขียว ทางไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ถ้าเอาใกล้ๆ ก็ “**ร้านข้าวแกงป้าเอิบ**”ตรงข้ามโรงแรมสยามธานี ไม่ไกลจากโรงแรมไดมอนด์

ที่สยามธานีจำได้ว่าหัวปลาหม้อไฟและกุ้งใหญ่ผัดสะตออร่อย ตอนเช้าผมจึงเรียกรถไปเองร้านเป็นเพิงขนาดใหญ่อยู่ริมถนน ที่นั่งเยอะแต่คนก็แน่นเอาการ สังเกตว่าลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนในเครื่องแบบ

กับข้าวร้านป้าเอิบใส่ถาดเรียงเป็นแถวร่วม ๒๐ ถาด และอีกหลายหม้อ มีตั้งแต่แกงเหลือง คั่วกลิ้ง ผัดบวบ ผัดแตงกวากับไข่ ผัดถั่วฝักยาว ผัดเผ็ดไก่ ไข่พะโล้ หมูหวาน กุ้งหวานไก่ผัดขิง ผัดวุ้นเส้น ผัดผักกาดดอง พะแนง แกงไก่กับหน่อไม้ไก่ต้มข่า เปรี้ยวหวาน ปลาทอด ยำไข่เค็มไชยา ไข่เค็มไชยาทำเป็นไข่ดาว ปลาดุกนา

ผัดเครื่องแกง จนถึงต้มจืดชนิดต่างๆ รสชาติดีปรุงแบบปักษ์ใต้แท้คือถ้าเป็นแกงเป็นผัดเผ็ดก็ออกรสและกลิ่นกะปิ ขมิ้น กระเทียม พริกไทยนำหน้า ราคาก็ไม่แพง

คุยกับลูกค้าที่นั่งข้างๆ เขาแนะว่าถ้าอยากกินของอร่อยและใกล้กว่าร้านป้าเอิบก็อยู่แค่ปลายจมูกขนมจีนน้ำยาปักษ์ใต้อร่อยให้กินในโรงแรมไดมอนด์

ถ้าข้าวแกงอร่อยอีกเจ้าก็ **"ร้านยาย"** อยู่ตรงข้ามโรงแรมไดมอนด์นั่นแหละ รุ่งขึ้นอีกวันผมเลยเดินข้ามถนนไปฝั่งตรงข้ามมีร้านขายเลือดหมูร้านหนึ่ง ติ่มซำร้านหนึ่ง ติดกันเป็นเพิงขายข้าวแกงร้านยายเพิงเล็กนิดเดียวไม่น่าจะสมพระยศพระเกียรติถ้าพาใครไปเลี้ยง

ที่สะดุดตาคือบัณฑิตราชภัฏทั้งชายหญิงจากหลายจังหวัดที่จะเข้ารับปริญญาช่วงบ่ายแต่งตัวเรียบร้อยมานั่งกินกันเต็ม ผมถามว่ามาจากไกลๆ เช่น ภูเก็ต นครศรีธรรมราช รู้ได้ไงว่าร้านนี้อร่อย ทุกคนตอบเป็นเสียงเดียวกันว่ามีคนแนะนำ ไม่ญาติก็รุ่นพี่

"ยาย" ที่ว่าอายุน่าจะ ๖๐ ต้นๆ แต่ผอมเกร็งเลยดูโทรม พูดจาไพเราะ ลูกเอ๋ย หลานเอ๋ย แกมีหน้าที่อย่างเดียวคือคดข้าวใส่จาน ลูกค้าเข้าแถวรับไปตักคั่วแกงพะแนงผัดราดข้าวเอง มากน้อยตามชอบใจ

กับข้าวของยายทำแบบชาวบ้านเหมือนกินกันเองในบ้าน มีแกงเหลืองปลาทะเลกับคูน รสเปรี้ยวด้วยพืชพื้นเมืองชื่อลูกเถาคัน อร่อยมาก ฉู่ฉี่ปลา แกงเขียวหวานไก่กับฟัก มีเลือดมีตีนไก่ข้อไก่ด้วย คั่วกลิ้งผัดบวบกับกุ้ง ผัดผักพื้นบ้านพวกใบเหลียง ผักหวาน มะระ และไข่เค็มไชยา ปลาทอดขมิ้น ปลาเค็ม กุนเชียงเอาไว้แนมแก้เผ็ด

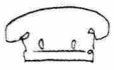
บนโต๊ะวางถาดผักราว ๑๐ ชนิด พวกแตงกวา ถั่วฝักยาว มะเขือ ยอดมะกอก ยอดมะม่วงหิมพานต์ ลูกเนียง ผักแว่น ใบบัวบก ยอดกระถิน ยอดชะอม ขมิ้นขาวเรียกกันว่า**ผักเหนาะ**ให้กินฟรี กลางถาดวางถ้วยน้ำพริกกะปิที่ปักษ์ใต้เรียกว่า**น้ำชุบ** ส่วนน้ำดื่มก็วางแก้ว ลังน้ำแข็งและเหยือกน้ำให้รินเองดื่มฟรี

วันนั้นมีลูกค้าท้องถิ่นมาซื้อใส่ถุงกลับบ้านคนละหลายถุง ใครจะตักเองน้ำแกงมากน้อยยายไม่ว่า ผมถามยายว่าให้ลูกค้าตักเองไม่กลัวขาดทุนหรือ ยายตอบว่าขาดทุนคือกำไร

ถามว่าทำขายแค่นี้พอกินหรือ ขายดีทำไมไม่ขยายกิจการให้เพิงใหญ่ขึ้น ยายตอบว่าเศรษฐกิจพอเพียงนะลูก ยายมีแรงเท่านี้ ทุนแค่นี้ ก็เสี่ยงแค่นี้พออยู่ได้แล้วลูก จะถามต่อไปว่ามีคนเบี้ยวไม่จ่ายเงินไหมก็กลัวแกเลยไปถึงธรรมาภิบาลหรือหลักนิติธรรมอะไรโน่น!

ผมได้แต่หวังว่าสิ่งที่ผมถามและยายตอบ น่าจะดังพอที่บัณฑิตใหม่ราว ๒๐ คน ซึ่งซิมไปคุยไป หยิบผักเหนาะจิ้มน้ำชุบเคี้ยวไปตามโต๊ะต่างๆ ในเพิงวันนั้นคงได้ยินบ้าง

มติชนรายวัน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๔

ข้าวเฉโป

ผมเคยอยู่จุฬาฯ จึงคุ้นเคยกับการหาร้านอร่อยๆ กินแถวถนนพระรามที่ ๔ ซึ่งเริ่มตั้งแต่แยกสุขุมวิทยาวไปจนถึงหัวลำโพง ถนนนี้มีร้านเดินดินกินข้าวแกงประเภทของดีราคาถูกเป็นสิบๆ ร้าน วันนี้ตัดตอนเอาช่วงมื้อกลางวันหน้าสนามมวยลุมพินีก่อนนะครับ

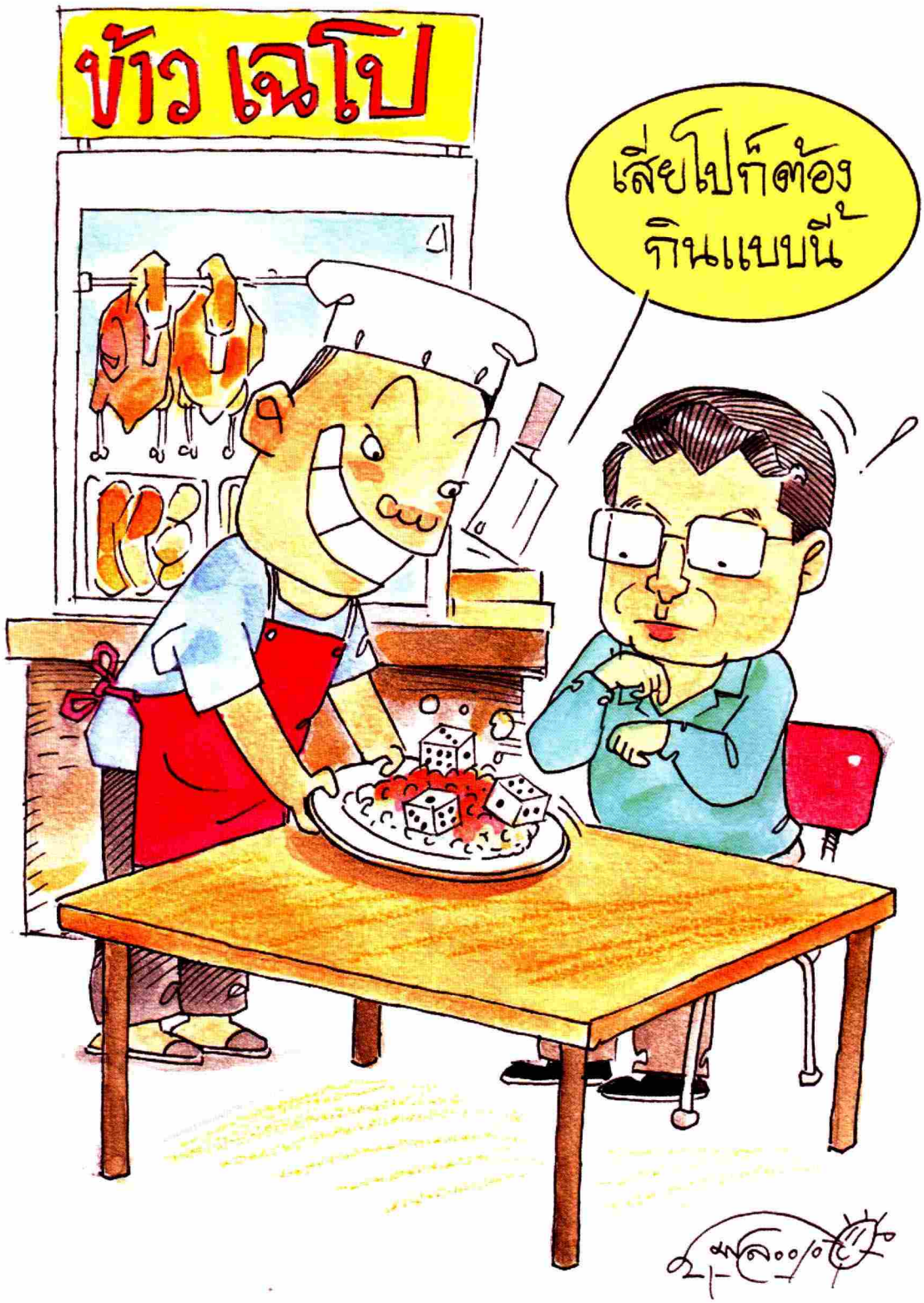
ถ้ามาจากคลองเตยมุ่งหน้าตามพระรามที่ ๔ ไปสวนลุมจะเห็นภัตตาคารจันทร์เพ็ญเจ้าเก่าแก่อยู่ซ้ายมือ เลยไปเป็นซอยสะพานคู่ มีสะพานลอยคนเดินข้ามถนนเป็นเครื่องหมาย แค่จากซอยสะพานคู่ไปซอยถัดไปชื่องามดูพลีระยะทางราว ๑๐๐ เมตรก็เป็นอันว่าเดินดินกินได้ ๗ วันแล้วล่ะครับ

ร้านอร่อยร้านแรกอยู่ปากซอยสะพานคู่ชื่อ **"ร้านใสสะอาด"** น่าจะมาจากการที่ร้านสะอาดตาขายลูกชิ้นน้ำใสรสชาติอร่อย ผมเป็นคนชอบกินลูกชิ้นน้ำใสมากกว่าน้ำข้น เอ๊ย! น้ำข้นปกติเป็นขาประจำร้านลูกชิ้นศรีย่าน ไม่อีกทีก็โน่นแน่ะร้านลูกชิ้นถนัดศรี ถนนธรรมนูญวิถี หาดใหญ่ ร้านซอยเข้าวัดอาวุธวิกสิตาราม บางพลัด ถนนจรัญสนิทวงศ์ ร้าน ก.ชวนชิม ปากซอยศุภมิตร ถนนกรุงเกษมใกล้สภาพัฒน์

ถัดจากร้านใสสะอาดไปไม่กี่คูหาเป็นร้านแผงเป็ดย่างหมูกรอบ และแผงบะหมี่เกี๊ยว ชื่อ **"ร้านเฉโป"** คำว่าเฉโปเป็นภาษาไทยเรียกเพี้ยนมาจากคำว่าเสียโป โปเป็นชื่อการพนันชนิดหนึ่งจัดอยู่ในตระกูลเดียวกับเล่นไพ่กำถั่ว สมัยก่อนเปิดเป็นบ่อนถั่วโปถูกกฎหมายมีดื่นไปแถวเยาวราชเจริญกรุงย่านวัดเล่งเน่ยยี่ พอโพล้เพล้คนจีนทั้งอาเสี่ยและจับกังนิยมมาเล่นกัน บ่อนปิดแล้วใครรวยมามากก็มักชวนกันไปกินตามเหลาหรูๆ กินสุราฮะกึ๊นหูฉลามน้ำแดง ปลาเต๋าเต้ยนึ่งเกี๋ยมบ๊วย เป๋าฮื้อน้ำแดง ถ้าใครเสียโปเงินทองชักเกลี้ยงเหลือพอแค่ค่ารถรางกลับบ้านและเงินติดกระเป๋านิดหน่อยก็ต้องหาอะไรถูกๆ กินแถวนั้น จะไปขึ้นเหลาได้ไง!

คนจีนหลายคนหัวดีจึงมักไปตั้งหาบไม้จุดตะเกียงแก๊สหน้าบ่อนรอขายข้าวราดหน้าหมูกรอบหมูแดง สิ่งละอันพันละน้อยชนิดข้าวมากๆ กับน้อยๆ ราดน้ำซุ่มๆ พออยู่ท้อง จานละไม่กี่สตางค์ อย่างมากก็จานละบาท ลูกค้าล้วนแต่เป็นพวกสูงสุดคืนสู่สามัญ หรือไม่ก็จับกังกุลีแบกหามทั้งนั้น ต่างนั่งพุ้ยยืนพุ้ยอยู่หน้าหาบนั่นเอง ข้าวอย่างนี้จะเรียกว่าข้าวหมูแดงก็ไม่ใช่ ข้าวหมูกรอบก็ไม่เชิง เพราะโปะหน้ามาหลายอย่าง กินอิ่มท้องดี น้ำแข็งเปล่าก็แถมฟรี ราคาก็ถูก บ่อยครั้งที่นักศึกษาธรรมศาสตร์สมัยก่อนสงครามยังชวนกันนั่งรถรางไปกิน นานเข้าก็เรียกติดปากทั่วบ้านทั่วเมืองว่า**ข้าวเสียโป** คงคล้ายกับขนมถังแตก ข้าวต้มจับกัง คือเหมาะกับคนถังแตกหรือจับกังเบี้ยน้อยหอยน้อย

ทีนี้เวลาอาแปะคนขายร้องเรียกลูกค้าก็จะตะโกนแข่งกันว่า *"ข้าวเสียโปคับ เสียโปอร่อยๆ หอเจี๊ยะ"* ชื่ออย่างนี้ฟังไม่เป็นมงคลและไม่มีใครกินก่อนเข้าบ่อนเพราะยังไม่ทันเล่นเลย แข่งกันเสียแล้ว จึงมีผู้เรียกให้เพี้ยนเป็น**ข้าวเฉโป** ยิ่งอาแปะคนไหนพูดไม่ชักก็จะเพี้ยนเป็นอะไรต่ออะไรอีกหลายอย่าง

ข้าวเฉโป
เสี่ยไปก็ต้องกินแบบนี้

ต่อมาการเล่นถั่วเล่นโปผิดกฎหมาย บ่อนถูกปิด เราเองก็ไม่อยากให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ติดคำว่าเสียโป คำว่าเฉโปจึงกลายเป็นศัพท์ราชการเข้ามาแทนไปโดยปริยาย ตอนนั้นหาบพวกนี้ไม่มีบ่อนจะไปตั้งขายก็ต้องยกเข้าร้านขึ้นห้างไปตามเรื่อง เจ้าไหนฝีมือดี รสชาติดี ก็โด่งดัง ส่วนใหญ่จะขายแต่ข้าวหมูแดงหรือข้าวหน้าเป็ดเป็นอันเลิกขายข้าวเฉโปเพราะเครื่องเยอะ ทำยากและคนยังติดภาพว่าเป็นของกินพวกเสียพนันชื่อนี้จึงเลือนหายไป เด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยจะรู้จัก เคยมีคนเรียกข้าวเฉไฉ ข้าวเสโป ข้าวโปเยโปโลเย หรือข้าวเฉปูก็มี!

ร้านเฉโปริมถนนพระรามที่ ๔ เจ้านี้ขายกลางวันไม่เหมือนเมื่อก่อนซึ่งหากินได้เฉพาะหน้าบ่อนตอนกลางคืนแต่ก็พัฒนามาจากหาบอาแปะรุ่นพ่อ รุ่นก๋งที่เคยจุดตะเกียงขายแถววัดเล่งเน่ยยี่นั่นเอง และดูว่าน่าจะเป็นเฉโปเต็มยศที่สุดเท่าที่จะหาได้ในยุคปัจจุบันเพราะมีเครื่องเคราครบ โปะหน้าข้าวมาด้วยหมูแดง หมูกรอบ กุนเชียงตับ ไส้หมู ตับหมู กระเพาะหมู ลิ้นหมู เป็ดย่าง ตับเป็ด กึ๋น ไส้เป็ดอย่างละชิ้นสองชิ้นจะเรียกว่าข้าวรวมมิตรก็ได้ แล้วราดด้วยน้ำพะโล้รสกำลังดี ชนิดใสไม่เข้มข้นเหนียวหนืดเหมือนบางร้าน มีผักบุ้งลวกและขิงดองวางมาด้วย การมีเครื่องในหมูและเครื่องในเป็ดครบครันอย่างนี้แหละเรียกว่าเต็มยศ จิ้มกับซีอิ๊วใส่พริกดองเป็นอันเข้ากันนัก

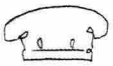
ได้ยินว่าลูกร้านเฉโปไปแต่งงานลูกร้านบะหมี่เกี๊ยวชื่อดัง เลยชวนมาตั้งร้านอยู่ด้วยกัน ฉะนั้นจะสั่งบะหมี่เป็ด บะหมี่ปู บะหมี่หมูแดง หรือเกี๊ยวมาคู่กันอีกชามก็จะทรงศักดิ์อัครฐานยิ่งขึ้นไปอีก

ร้านขายข้าวเฉโปที่อร่อยอีกแห่งคือ **“ร้านประจักษ์เป็ดย่าง”** หน้าตลาดบางรักแถวเจริญกรุง แต่เครื่องเคราไม่อะร้าอร่ามเท่าร้านเฉโปพระราม ๔ หาบเร่แถวหน้าโรงพยาบาลกลาง ขายหัวค่ำมี ๒-๓ เจ้าก็พอใช้ได้ แต่รสชาติและเครื่องไม่เหมือนร้านนี้

ติดกับร้านเฉโปเป็นร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อตุ๋น หมูตุ๋น ชื่อ **“ร้านเชลล์โภชนา”** ชื่อยังกับปั๊มน้ำมันนี่ก็ติดอันดับใต้ฟ้าบางกอกมาหลายปี

หน้าร้านเหล่านี้มีหาบเร่แผงลอยขายกับข้าวปรุงสำเร็จหลายเจ้า ส่วนใหญ่คนจะซื้อใส่ถุงกลับบ้าน จุดอ่อนของการเดินดินกินข้าวแกงแถวนี้จึงเป็นเรื่องความยากในการหาที่จอดรถ เห็นว่าจอดที่ภัตตาคารจันทร์เพ็ญได้แล้วเสียค่าบริการให้เขา

朱
殿
なんのはなし？
？！

ข้าวแกงญี่ปุ่น

อาหารญี่ปุ่นเป็นที่นิยมทั่วไปในนานาประเทศ เข้าใจว่าส่วนหนึ่งมาจากคุณค่าทางอาหารและเหมาะกับคนที่รักษาสุขภาพทั้งที่การปรุงก็มิได้วิลิศมาหรานัก

ในบ้านเราอาหารญี่ปุ่นก็เป็นที่นิยมโดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่น ยิ่งถ้าเป็นประเภทปิ้งๆ ย่างๆ เห็นยอมเสี่ยงต่อกลิ่นและควันไฟตลบอบอวลติดผมไปนั่งกินกันแน่นขนัดแทบทุกร้าน อาหารญี่ปุ่นที่คนไทยรู้จักมานานแล้วคือ**สุกียากี้** แต่พอมาถึงเมืองไทยสุกี้ก็แปลงโฉมจนญี่ปุ่นจำไม่ได้ จึงอย่าคิดอะไรมากหากฝรั่งจะแปลงโฉมแกงมัสมั่น ต้มยำกุ้ง หรือผัดไทย ทำใจเสียเถิด แล้วบอกเขาว่าของจริงของแท้ของอร่อยให้มากินที่เมืองไทย

สุกี้ญี่ปุ่นใส่ผักไม่กี่อย่าง น้ำซุปก็ขลุกขลิกไม่ท่วมชามอ่างอย่างของไทย เวลาจะกินก็ใช้ตะเกียบคีบเนื้อ (มักเป็นเนื้อวัว) จิ้มไข่ดิบในถ้วยแล้วจุ่มน้ำซุปพอดิบๆ สุกๆ ก็ใส่ปากแล้วคีบผักตาม น้ำจิ้มก็ไม่มี ผมเคยพาญาติที่มาจากต่างจังหวัดไปกิน บอกเท่าไรว่าสุกี้ก็ไม่ยอมเชื่อ

มาถึงเมืองไทยเกิดมีสุกี้แบบจีนแทรกเข้ามา จีนก็มีหลายแบบ เป็นแบบแต้จิ๋วบ้าง ไหหลำบ้าง กวางตุ้งบ้าง สูตรเหมือนกันตรงที่น้ำซุปเยอะๆ เป็นแกงจืด ผักหลายๆ อย่าง เช่น ผักกาดขาว ผักบุ้ง หอมหัวใหญ่ ต้นหอม เห็ดหอม เห็ดฟาง เห็ดเข็มทอง วุ้นเส้น ปวยเล้ง และต้มไปกับเนื้อสัตว์ซึ่งจะเป็นเนื้อวัว ไก่ หมู ของทะเลก็ได้ บางทีแถมใส่แมงกะพรุน ปลาหมึกแช่ด่าง ลูกชิ้นปลา ลูกชิ้นกุ้ง สาหร่าย เป๊าฮื้อเสียอีก ความบรรเจิดเพริศแพร้วจะอยู่ที่น้ำจิ้มสูตรใครสูตรคนนั้น

สุกี้อย่างนี้ถ้ากินตามเหลาต้อง **"ร้านโคคา"** และ **"ร้านเอ็มเค"** ซึ่งมีทั่วไป ถ้าฉบับเดินดินขอแนะนำ **"รถเข็นสุกี้มาเวอริค"** และ **"ร้านสุกี้เอลวิส"** อยู่ซอยยศเสซึ่งเป็นซอยสุดท้ายแยกจากถนนพลับพลาไชยข้างสุสานหลวงวัดเทพศิรินทร์ น้ำจิ้มสองร้านนี้อร่อยทั้งคู่ ขายตอนเย็นจนเที่ยงคืน แต่ผมไปตอน ๒ ทุ่มเครื่องเคราพร่องไปเยอะแล้ว

สุกี้แห้งส่วนใหญ่จะผัดพร้อมน้ำจิ้มลงกระทะ **"ร้านโจ๊กร่วมใจ"** ซอยประสานมิตร สุขุมวิท และ **"ร้านเต้าทึงซลธิชา"** ถนนอำนวยสงคราม บางกระบือ ทำได้อร่อยมาก แต่ผมชอบแบบลวกแห้งๆ ไม่ผัด ไม่มีน้ำ จิ้มน้ำจิ้มเอาเอง เจ้าข้างร้านขาหมูจุฬาหลังตลาดสามย่านเก่าขายเฉพาะกลางวันอร่อยมาก

ความนิยมอาหารญี่ปุ่นเวลานี้ลามไปถึงต่างจังหวัด เวลาเปิดท้ายขายของ งานวัด งานกาชาด มักมีคนมาเปิดแผงขายข้าวหน้าปลาดิบ หน้าปูอัด ยากิโซบะหรือบะหมี่ผัด ปลาซาบะย่างซีอิ๊ว ราคาถูกๆ เด็กซื้อกันแน่น ได้ความว่าถือเป็นของโก้เก๋

ในญี่ปุ่นเองอาหารญี่ปุ่นชั้นดีก็มีราคาแพง ถ้าตามร้านหรูๆ ตกมื้อละหลายพันหลายหมื่นบาทเหมือนกันเพราะเมนูวิลิศมาหรามาก ขนาดแคนตาลูปหรือแตงญี่ปุ่นนั้นถ้าชนิดดีจิ้มคำหนึ่งก็หลายร้อยบาท ผมเคยไปรับเลี้ยงร่วมโต๊ะกับ **พล.ต.อ. สันต์ ศรุตานนท์** เข้าคราวหนึ่งที่โฮเต็ลในเมืองไทยนี่แหละเป็นอาหารญี่ปุ่น

ระดับ “**อภิมหาอมตะพิสดาร**” เช่น อสุจิปลาวาฬ เนื้อแผงคอม้าดิบ แล่จนบางเฉียบจิ้มวาซาบิ ปลาโทโร่ ปลาปักเป้าดิบ ปลาหมึกยักษ์ เนื้อมัตสุซากะย่าง ปูอลาสก้า พอรู้ราคาแทบจะเป็นลม

ร้านอาหารญี่ปุ่นชั้นดีในกรุงเทพฯ ซึ่งวัดกันด้วยความสดและความแปลกจากร้านอื่น ผมเห็นที่ “**ร้านมารุ**” ซอยทองหล่อสุขุมวิท มะเขือเทศญี่ปุ่นที่นี่รสหวานราวกับองุ่น วาซาบิสดขูดกันเดี๋ยวนั้นรสชาติเหมือนน้ำพริกหนุ่ม อีกร้านคือ มาโตอิ อยู่ถนนธนิยะ หน้าร้านมีรูปก๊อดซิลลา ปลาที่นำมาปรุงก็สดและมีชื่อแปลกๆ ของสดจะเข้าร้านทั้งสองนี้ทุกวันอังคารและวันศุกร์ แต่สนนราคาก็แปลกๆ อยู่เหมือนกันนะครับ!

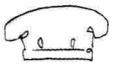
ที่จริงญี่ปุ่นก็มีร้านแบบข้าวแกงของไทย ขายตามตรอกซอกซอยบ้าง ตามสถานีรถใต้ดินบ้าง เคยมาเปิดขายในเมืองไทยหลายเจ้า ที่มีอยู่และเท่าที่เคยลองเดินดินกินดูถ้าไม่ราคาแพงเกินเหตุก็ไม่อร่อยเท่าที่ควร

ผมเคยไปรับเลี้ยงที่ภัตตาคารเชียงกรีล่า ถนนธนิยะหรือแจแปนทาวน์ที่เชื่อมระหว่างสุรวงศ์กับสีลม พวกเจ้าหน้าที่ติดตามผู้ใหญ่มักคุยกันเองว่ามีร้านอาหารญี่ปุ่นราคาถูกเปิดขายอยู่แถวนั้นพอให้เดินดินกินของอร่อยได้ระหว่างรอเจ้านาย ผมได้ยินก็หูผึ่งลองไปกิน เห็นว่าเข้าท่าเหมือนกัน เป็นร้านเล็กๆ แคบๆ อย่างร้านข้าวแกงไทยแต่ขายอาหารญี่ปุ่น มีเคาน์เตอร์ยาวเต็มร้าน ตั้งเก้าอี้หน้าเคาน์เตอร์เป็นแถว ชื่อ “**ร้านกิวโนยะ**” ถ้ามาจากสีลมเข้าถนนธนิยะจะเป็นซอยแรกขวามือเรียกว่าซอยเข้าภัตตาคารเชียงกรีล่านั่นแหละ พอเลยป้อมเก็บค่าจอดรถร้านกิวโนยะจะอยู่หัวมุมขวามือ ดูชื่อร้านให้ดี ร้านอาหารญี่ปุ่นแถวนั้นมีมาก ที่จริงแถวสุขุมวิทมีอีกสาขา

ร้านนี้เป็นอาหารตามสั่งแบบฟาสต์ฟู้ด ขายข้าวหน้าเนื้อ สุกียากี้แห้ง ข้าวหน้าเนื้อย่างเตาถ่าน ข้าวหน้าแกงกะหรี่หมูหรือเนื้อแบบญี่ปุ่น อุดงหน้าต่างๆ ข้าวหน้าปลาดิบ ข้าวหน้าหมู หรือเนื้อต้มซีอิ๊ว ข้าวหน้าเนื้อกับหอมหัวใหญ่ ข้าวหน้าหมูชุบแป้งทอด มีกิมจิหรือผักดองมาให้แกล้มแถมน้ำแข็งเปล่า จะสั่ง **มิโซซุป**มาซดด้วยก็ได้

เรียกว่าทำเร็ว รสชาติอร่อย ราคาถูก ราว ๑๐๐ บาท ก็รวมทุกอย่างอิ่มแปล้อร่อยไม่แพ้ปูขน ไฮ้!

มติชนรายวัน, ๗ มกราคม ๒๕๕๕

กระเพาะปลา ข้าวหน้าไก่ ขนมผักกาดราชวงศ์

กรุงเทพมหานครตั้งแต่พาหุรัด สะพานหัน สำเพ็ง ราชวงศ์ ทรงวาด เยาวราช เจริญกรุงเป็นย่านการค้าใหญ่มาตั้งแต่ต้นกรุงเทพฯ จะว่าเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นในสุดก็ว่าได้ แต่แม่น้ำลำคลองแถวนั้นก็ขึ้นลงพอเปียกๆ แฉะๆ แทบทุกปี ชาวบ้านใช้ไม้กระดานพาดบนลังก็พอเดินได้ ไม่ถึงขนาดท่วมขังถึงเอวเป็นเดือน เขตเศรษฐกิจวันนี้ดูจะขยายวงกว้างออกไปมาก แถวสีลม ประตูน้ำก็กลายเป็นเขตเศรษฐกิจ สองเดือนก่อนน้ำไหลมาจ่อที่จตุจักร โฆษกทุกช่องก็ประสานเสียงอื้ออึงแล้วว่าบัดนี้ "น้องน้ำ" กำลังจะเข้าเขตเศรษฐกิจย่านสะพานควาย!

เมื่อแรกสร้างกรุง ตัวพระนครชั้นในสุดเคยกินบริเวณจากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงคลองคูเมืองหน้ากระทรวงมหาดไทย ต่อมารัชกาลที่ ๑ ให้ขุดคลองรอบกรุงจากบางลำพูไปออกแม่น้ำเจ้าพระยา เขตพระนครก็ขยายตามออกไปถึงคลองรอบกรุง รัชกาลที่ ๑ ทรงเลือกที่สวนของ**พระยาราชาเศรษฐี** จีนแซ่หลิมมาสร้างวัง และโปรดฯ ให้เจ้าคุณราชาฯ ญาติและบริวารย้ายไปอยู่แถวสำเพ็ง (เดิมเรียก ซาเพ้ง) ชุมชนจีนและเขตเศรษฐกิจแห่งแรกจึงเกิดขึ้นและเติบโตจากที่นั่น

คลองรอบกรุงช่วงที่ผ่านสำเพ็งก่อนจะออกแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นย่านชาวจีนขายโอ่งอ่าง ภายหลังจึงเรียก**คลองโอ่งอ่าง**ทางการทำสะพานไม้ตรึงข้างหนึ่งจับยกหมุนให้เรือผ่านได้เรียกว่า **"สะพานหัน"** สมัยรัชกาลที่ ๔ ได้ตัดถนนสายยาวผ่านตรงนั้น ฝรั่งเรียกว่า **"นิวโรด"** พระราชทานชื่อว่า **"เจริญกรุง"** ต่อมารัชกาลที่ ๕ ให้ตัดถนนอีกสายขนานกันชื่อ **"เยาวราช"** ปากทางที่คลองรอบกรุงไหลลงแม่น้ำเจ้าพระยามีท่าเรือขนส่งผู้โดยสารและสินค้าชื่อท่าน้ำราชวงศ์จึงทรงให้ตัดถนนอีก ๒ สายไว้ขนส่งสินค้าเข้าออกจากท่าชื่อ **"ถนนราชวงศ์"** และ **"ถนนทรงวาด"**

ย่านทั้งหมดนี้เรียกว่าไชน่าทาวน์ของไทยก็ว่าได้ ๑๐๐ ปีก่อนใครอยากได้เครื่องจันอับ (ขนมแห้งของจีน) เป็ดย่าง กุนเชียง หมูแผ่น หมูหยอง ผลไม้สด ผลไม้แห้งหรือแช่อิ่มจากเมืองจีน เกาลัด หูฉลาม ผักดอง ของแห้ง สมอเมืองจีน เสื้อผ้าแพรพรรณ หยก ตุ๊กตากระเบื้อง ต้องไปหาซื้อที่นี่ จะดูงิ้วดูมหรสพจีน ดื่มสุราเคล้านารีชุดกี่เพ้าก็ต้องไปแถวนี้

คนจีนย่านนี้มีวัดเอาไว้ทำบุญ มีโรงเรียน มีตลาด มีกิจการโพยก๊วนโรงรับจำนำโรงแรมโรงยาฝิ่น โรงหนังโรงละครของตัวเอง เจ้าสัวที่ร่ำรวยในเวลานี้ล้วนเติบโต วิ่งเล่น เล่าเรียน แบกหาม ขายของส่งของตามเรือแพ หาบเร่แผงลอยหรือร้านรวงในละแวกนี้แทบทั้งนั้น นั่นแปลว่าของกินอร่อยๆ ของชาวจีนจากมณฑลต่างๆ ก็มีอยู่มากในย่านนี้ จนเมื่อเซี่ยงไฮ้เป็นปารีสตะวันออก ชาวจีนที่เคยคลุกคลีกับฝรั่งย้ายเข้ามาเมืองไทยมากขึ้น พวกนี้ก็นำเอาฝีมือทำกับข้าวฝรั่งแบบจีนหรืออาหารจีนแบบฝรั่งเข้ามาเผยแพร่ เช่น "ซีตู" "ซีเต็ก" "ซาหลัก" "ซุปหัวหอม" "หมูหัน"

ถนนราชวงศ์เริ่มจากปลายถนนเสือป่าผ่านแยกถนนเยาวราชตรงไปยังท่าน้ำราชวงศ์ สมัยต้นรัชกาลที่ ๕ ยังไม่มีรถไฟ การคมนาคมขนส่งสินค้าจากพระนครไปตะวันออกเช่นชลบุรี จันทบุรี หรือลงใต้ไปบ้านดอน สงขลา ปัตตานีต้องใช้เรือจากท่าน้ำราชวงศ์เท่านั้น ถนนราชวงศ์ทั้งสายจึงคับคั่งด้วยของกินอร่อยๆ กลางวันมีร้านดังขายข้าวหน้าเป็ด ข้าวหน้าไก่ บะหมี่อัศวิน กระเพาะปลา กลางคืนมีร้านขายหอยทอด ไอศกรีม ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า ข้าวผัดปู หัวปลาหม้อไฟต้มเผือก ข้าวต้มปลา หูฉลาม ข้าวราดหน้าเป๋าฮื้อ ขาหมูน้ำแดง ร้านสีฟ้าก็ดังมาจากแถวนี้

ขาประจำร้านพวกนี้มีตั้งแต่อัศวินแหวนเพชรยุค **พล.ต.อ. เผ่า** ทหารฝ่าย เสธ. นางงามระดับผ่านเวทีนางสาวไทย อาเสี่ยร้อยล้าน (แค่นี้ก็รวยแล้ว) นายธนาคาร พระน้ำพระยา จนถึงพลนิกรกิมหงวน บางร้านมีบริการให้จอดรถหน้าร้านแล้วเอาขาตั้งมาเสียบหน้าต่างรถสั่งกินบนรถได้

ทุกวันนี้ร้านเหล่านี้หมดไปแล้วเพราะเถ้าแก่ตาย ลูกหลานทำไม่เป็น พ่อครัวย้ายสังกัด ค่าเช่าตึกแพง และคู่แข่งมีมาก วันก่อนผมไปทำธุระแถวนั้นตอนเที่ยงวัน ยังได้เจอบางเจ้าหลงเหลืออยู่เลยพอได้รำลึกชาติบ้าง

จากสี่แยกราชวงศ์ตรงไปตามถนนราชวงศ์ราว ๕๐ เมตร ทางขวามือจะเห็นธนาคารธนชาตอยู่ปากถนนเพาะพานิชซึ่งรัชกาลที่ ๗ พระราชทานชื่อ หน้าธนาคารมีรถเข็นคนขายเป็นแป๊ะอายุราว ๗๐ ปี ผัดขนมหัวผักกาดขาย ลูกค้านั่งรอแน่น

ขนมหัวผักกาดเป็นของจีน เขาจะขูดเอาเนื้อหัวผักกาดขาวสด (ไชเท้า) มาโขลกหรือปั่นจนเป็นแป้งผสมแป้งเล็กน้อยแล้วนึ่งให้สุก พอจะผัดก็เอามาตัดเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมผัดในกระทะแบนแบบกระทะหอยทอดผัดไทย ผัดกับไข่ใส่ซีอิ๊วหวาน ถั่วงอก กุยช่าย กินร้อน ๆ กับถั่วงอกสด เติมพริกน้ำส้มจะอร่อยมาก เจ้านี้ขายมากว่า ๕๐ ปีแล้ว เดิมใส่กระทงเดี๋ยวนี้ขายจานละ ๓๐ บาท ปกติจะขายที่ตรงนี้ตอน ๑๑ โมงเช้าถึงบ่ายแล้วเข็นไปขายที่อื่น กินที่นี่จะได้ขนมผักกาดร้อนๆ ชุ่มโชกดี ถ้าซื้อกลับบ้านจะแห้งควรผัดใหม่กับซีอิ๊ว ปรุงหวานเค็มอีกนิดเติมถั่วงอกอีกหน่อยรสจะอร่อยเข้มข้นขึ้น

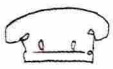
ฝั่งตรงข้ามเป็นถนนผลิตผล ปากทางมีซุ้มประตูวัดจีนชื่อ**โลกานุเคราะห์** นัยว่าซุนยัดเซนเคยมาพักอยู่แถวนี้ก่อนกลับไปปฏิวัติในจีน ปากถนนมีร้านขายข้าวต้มปลาราชวงศ์เจ้าเก่าสมัยอัศวินแหวนเพชร (ขายกลางคืน) แต่กลางวันขายก๋วยเตี๋ยวหมูรสอร่อย ใกล้ๆ กันมีหาบกระเพาะปลาราชวงศ์ระดับห้าดาว ถัดไปมีร้านข้าวหน้าไก่ บะหมี่อัศวิน ก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่ เกี๊ยวปลาเย็นตาโฟ ผัดหมี่เหลืองฮกเกี้ยน ข้าวมันไก่ไหหลำ ขาหมูพะโล้แบบแต้จิ๋ว ก๋วยเตี๋ยวแคะ กะลอจี๊ กุยช่าย จุ๊ยก๊วยที่ยังรักษาคุณภาพเมื่อ ๕๐-๖๐ ปีก่อนไว้ได้

หอยทอดราชวงศ์สมัยจอมพล ป. จอมพลสฤษดิ์เท่านั้นที่หายไป ส่วนไอศกรีมราชวงศ์ ผมนึกว่าคงหมดวาสนาได้ลิ้มชิมรสแล้ว แต่**ท่านผู้หญิงวิระยา ชวกุล** ได้ยินผมบ่นเลยเมตตาบอกว่าเธอนี่เช้ยเชย! เขาไปเปิดขายอยู่แถวจุฬาย่ะ!

แล้ววันหลังผมจะพาไปชิมครับ!

มติชนรายวัน, ๑๔ มกราคม ๒๕๕๕

ร้อน-ร้อน
ร้อน
อร่อย
อร่อย-อร่อย

ก๋วยเตี๋ยวเนื้อ-ข้าวแกง สะพานหัน

สมัยรัชกาลที่ ๑ เมื่อสร้างกรุงเทพฯ ได้ใหม่ๆ โปรดฯ ให้ขุดคลองสายใหญ่อีกสายจากริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านบางลำพูไปออกแม่น้ำเจ้าพระยาข้างวัดบพิตรพิมุข เรียกว่า "คลองรอบกรุง"

คลองนี้เมื่อผ่านบางหรือบ้านใดจะเปลี่ยนชื่อไปตามสถานที่เช่น ช่วงออกจากบางลำพูเรียกคลองบางลำพู พอถึงสะพานหันซึ่งเป็นย่านขายโอ่งอ่างเรียกว่า "คลองโอ่งอ่าง"

ถนนเยาวราชซึ่งสร้างสมัยรัชกาลที่ ๕ ขนานมากับถนนเจริญกรุงตัดกับถนนราชวงศ์ ถนนจักรวรรดิจนมาชนถนนมหาไชยหน้าวังบูรพานั้น ปลายถนนจะผ่านคลองรอบกรุงท่อนที่เรียกว่าคลองโอ่งอ่าง

สะพานข้ามคลองนี้ในสมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นสะพานไม้แผ่นเดียวให้คนข้าม ข้างหนึ่งตรึงหมุดไว้ เวลาเรือแพผ่านไปมาก็ยกสะพานไม้หมุนให้เรือลอดได้จึงเรียกว่า "สะพานหัน"

สมัยรัชกาลที่ ๔ ให้เปลี่ยนเป็นสะพานโครงเหล็กแต่พื้นปูด้วยไม้ ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ ให้ช่างฝรั่งออกแบบใหม่ตามแบบสะพานริอัลโตเมืองเวนิส และสะพานเวดดิโอเมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี เป็นสะพานสวยงามมากสมกับที่กรุงเทพฯ ได้ชื่อว่าเวนิสตะวันออก แต่บัดนี้รื้อทำใหม่เป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กแบบธรรมดาเสียแล้ว

มาตามถนนเยาวราชมุ่งหน้าจะไปวังบูรพา ก่อนขึ้นสะพานข้ามคลองโอ่งอ่าง ทางขวามือมีถนนชื่อบริพัตร เลี้ยวเข้าไป ๑๐ เมตร มีร้านข้าวหมูแดง หมูกรอบชื่อ **"แดงโภชนา"** อยู่ซ้ายมือยังไม่ได้ลองชิมแต่มีคนบอกว่าอร่อย

ตรอกเล็กๆ ตรงข้ามร้านแดงโภชนาเป็นย่านที่เคยเรียกว่า เวิ้งนาครเขษมหรือตลาดปีระกา กลางวันมีของกินหลายอย่างแต่หนักไปในทาง "มีเส้น" คือก๋วยเตี๋ยว

ของดีคู่มากับตลาดปีระกาอยู่ในตรอกแรกนี้คือ **"ร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อเจ๊ผอม"** คนแน่นร้าน คิวยาว ส่วนใหญ่จะสั่งเกาเหลาเนื้อพิเศษทุกอย่างใส่เนื้อสด เนื้อเปื่อย เนื้อตุ๋น ตับ เอ็นตุ๋น ม้าม กระเพาะ ขอบกระด้ง ลูกชิ้น

ถ้าจะให้พิเศษขึ้นไปอีกก็สั่งเป็นเนื้อโกเบกินกับข้าวสวยร้อนๆ จิ้มพริกน้ำส้มถึงใจดีแท้ เลยเข้าไปมีร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ด ตรงไปยังจะมีรถเข็นก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้นปลาอร่อยอีกเจ้า

ย้อนกลับไปที่ถนนบริพัตรถ้าไม่เลี้ยวขวาเข้าตรอกแรกร้านเจ๊ผอม แต่ตรงไปจะเห็นตรอกที่สองอยู่ขวามือ ในนั้นมีร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อไร้เทียมทานชื่อ **"เซี้ย"** เก่าแก่คู่กับร้านเจ๊ผอม น้ำซุปข้น หอมหวาน รสชาติดีกว่าร้านเจ๊ผอม

สมัยที่ผมมีหน้าที่จัดเลี้ยงมื้อกลางวัน หลังเลิกประชุม ครม. รัฐมนตรีหลายคน เช่น **คุณสรอรรถ คุณสนธยา** มักขอให้จัดจากร้านนี้ไปเลี้ยง

แม้แต่นายกฯ ทักษิณก็ชอบ แต่กินนอกร้านน่าจะสู้กินในร้านไม่ได้ เพราะของอย่างนี้ต้องซุปร้อนๆ เดือดจัดๆ และคนแน่นร้านจึงจะได้บรรยากาศ ข้อเสียของร้านเซี้ยคือเปิดบ้างปิดบ้าง จึงต้องอาศัยร้านเจ๊ผอมเป็นตัวช่วย

ย้อนกลับไปที่ถนนเยาวราช เดินข้ามสะพานหันไปอีกฝั่งคลองก่อนถึงวังบูรพาเชิงสะพานทางซ้ายมือมีแผง **"ข้าวแกงแม่อ้วน"** ขายกับข้าวปรุงสำเร็จสารพัดชนิด ชี้ๆ แล้วนั่งกินหน้าแผงนั่นแหละ นี่เรียกว่าเดินดินกินข้าวแกงโดยแท้ หลังแผงแม่อ้วนมีเย็นตาโฟและสุกี้อร่อยอยู่อีกเจ้า ถ้าไม่ชอบข้าวราดแกงจะลองดูก็ได้

ถัดจากแผงแม่อ้วนเข้าไปข้างในเป็นเจ้าก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่สะพานหัน จัดว่าเป็นของอร่อยมาแต่อดีต ถัดไปเป็นเจ้าก๋วยเตี๋ยวหลอดโบราณเจ๊จู และสุดท้ายเป็นแผง **"ข้าวแกงร้านทวี"**

เจ้านี้ขายกับข้าวสำเร็จรูปแทบทุกอย่างเหมือนร้านแม่อ้วนจนแยกยากว่าเจ้าใดอร่อยกว่า จุดเด่นของร้านแม่อ้วนคือมาก่อนถึงก่อน คนจึงมักแวะก่อน แต่จุดเด่นของร้านทวีคือขายมานานกว่าจึงมีแขกประจำมากกว่า ลูกค้าเหล่านี้กินมาตั้งแต่สมัยท่านขุน คุณหลวง คุณพระ คุณหญิงคุณนายหลายสิบปีก่อน ผมเองก็เป็นแฟนร้านนี้เพราะอยู่ลึกเข้าไปไม่พลุกพล่านนัก ไม่งั้นนั่งกินไปต้องคอยหลบคนที่เดินฉวัดเฉวียนไปมา

กับข้าวที่ขึ้นชื่อทั้งร้านแม่อ้วนและร้านทวีคือ**หมูสามชั้นเค็ม หมูสามชั้นหวาน แกงเขียวหวานลูกชิ้นปลากรายกับฟัก** น้ำจะใสหน่อยไม่เหมือนแกงทั่วไป แต่ลูกชิ้นปลากรายแผ่เป็นแผ่นหนาๆ ไม่ได้ปั้นเป็นลูก ผัดเผ็ดลูกชิ้นปลากราย ปลาทูต้มกับอ้อย ผัดวุ้นเส้น ไข่เค็มดิบทอดเป็นไข่ดาว หมูผัดสะตอ ปูจ๋า ผัดเผ็ดไก่กับหน่อไม้ ผัดพริกขิงถั่วฝักยาว แกงส้ม ผักกระเฉด แกงจืดประจำวันเวียนตั้งแต่ต้มจืดมะระ ต้มซี่โครงหมูกับผักกาดดอง ต้มไก่กับฟัก จับฉ่ายต้มไก่กับหน่อไม้ จนถึงต้มจืดเต้าหู้หมูสับ ต้มข่าไก่ ต้มยำกุ้ง จะสั่งแบบราดข้าวหรือแยกเป็นถ้วยเล็กๆ ก็ได้ จะซื้อใส่ถุงกลับบ้านก็ได้

สมัยทำงานอยู่ในทำเนียบ วันไหนผมครื้มใจขึ้นมาก็ชวนสตาฟฟ์หน้าห้อง เช่น หมวดก้อง สามีคุณลลิตา "หมิว" ไปนั่งเหงื่อแตกกินแกงเขียวหวานลูกชิ้นปลากราย หมูเค็ม ปลาทูต้มกับอ้อย เล่นเอาติดใจไปตามๆ กัน

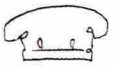
เพราะได้ทั้งรสอาหาร ได้สัมผัสอากาศที่อบอ้าวและได้บรรยากาศว่า คำว่า "เดินดินกินข้าวแกง" นั้นเป็นฉันใด

ใครพาลูกหลานไปกิน ถ้าจะให้ได้ประโยชน์ควรอธิบายเรื่องคลองรอบกรุง คลองโอ่งอ่าง และสะพานหันให้ฟังด้วย พวกนี้มีอายุถึงวันนี้กว่า ๒๐๐ ปีแล้ว

เดินออกมาถึงเชิงสะพานจะชี้ให้ดูวังบูรพาด้วยก็ได้ แล้วช่วยเล่าว่า ๒๐๐ ปีก่อนตรงนั้นเคยมีป้อมกำแพงเมืองเหมือนป้อมมหากาฬชื่อ **"ป้อมมหาไชย"** ครั้นเมื่อ ๑๐๐ ปีเศษมานี้ ย่านนั้นเรียกว่า **"วังบูรพาภิรมย์"** ตามชื่อวังของสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช พระราชอนุชารัชกาลที่ ๕ เคยเป็นศูนย์กลางสมาคมที่โก้หรู

ต่อมาขายที่ดินให้เอกชนทำเป็นศูนย์การค้าและโรงภาพยนตร์ซึ่งมีถึง ๓ แห่งคือ **แกรนด์ ควีน คิง ราว ๕๐-๖๐ ปีก่อนวัยรุ่นมาชุมนุมกันที่นี่เป็นประจำเหมือนเซ็นเตอร์พอยท์ย่านรัชดาหรืออาร์ซีเอทุกวันนี้ เป็นที่มาของคำว่าโก๋หลังวัง และ ๒๔๙๙ อันธพาลครองเมือง**

มติชนรายวัน, ๒๑ มกราคม ๒๕๕๕

หัวหิน...กินอะไรดี

เมื่อช่วงปีใหม่ที่ผ่านมา ผมไปหัวหิน คิดว่าผู้คนคงบรรเทาเบาบางลงบ้างเพราะข่าวคลื่นโถมซัดชายฝั่งเมื่อ ๔-๕ วันก่อน และเมื่อตอนน้ำท่วมกรุงเทพฯ ชาวกรุงไม่น้อยทิ้งบ้านทิ้งช่องหลบไปนอนหัวหินกันเสียมากแล้ว

แต่เอาเข้าจริงเรื่องเทศกาลวันหยุดยาวนี่ไม่เข้าใครออกใคร ผู้คนยังคงเนืองนองแน่นหัวหิน การเดินทางซึ่งเคยใช้เวลา ๒ ชั่วโมงเศษก็กลายเป็น ๓-๔ ชั่วโมงทั้งขาไปและขากลับ

อะไรก็ไม่เท่ากับที่จะกินก็ไม่มี แม้แต่จะซื้อของสดไปปรุงเองก็ขาดตลาด แม่ค้าในตลาดฉัตรไชยบอกว่าคลื่นแรงจัดมาอาทิตย์ฝ่าแล้วค่า! เรือออกไปหาปูปลากุ้งหอยไม่ได้

หัวหินหมายถึงชายทะเลที่มีหินเกลื่อนหาด มีร้านที่นั่นตั้งชื่อเป็นภาษาเขมรว่า “กบาลถมอ” แปลว่าหัวหิน เท่พิลึก!

หัวหินโด่งดังมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ คู่กับชะอำ ต่างกันที่ชะอำขึ้นกับเพชรบุรี หัวหินขึ้นกับประจวบคีรีขันธ์ ชะอำมามีชื่อเสียงขึ้นก่อนเมื่อ**กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์** ต้นราชสกุลวรวรรณทรงลงไปจับจองที่ดินริมทะเล ตัดถนนและพัฒนาภายหลังพระองค์เองยังทรงรับเชิญเป็นผู้ใหญ่บ้านชะอำอีกด้วย รัชกาลที่ ๖ ก็เคยไปทรงสร้างพระราชนิเวศน์มฤคทายวันขึ้นที่ชะอำ เมืองชะอำจึงเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว

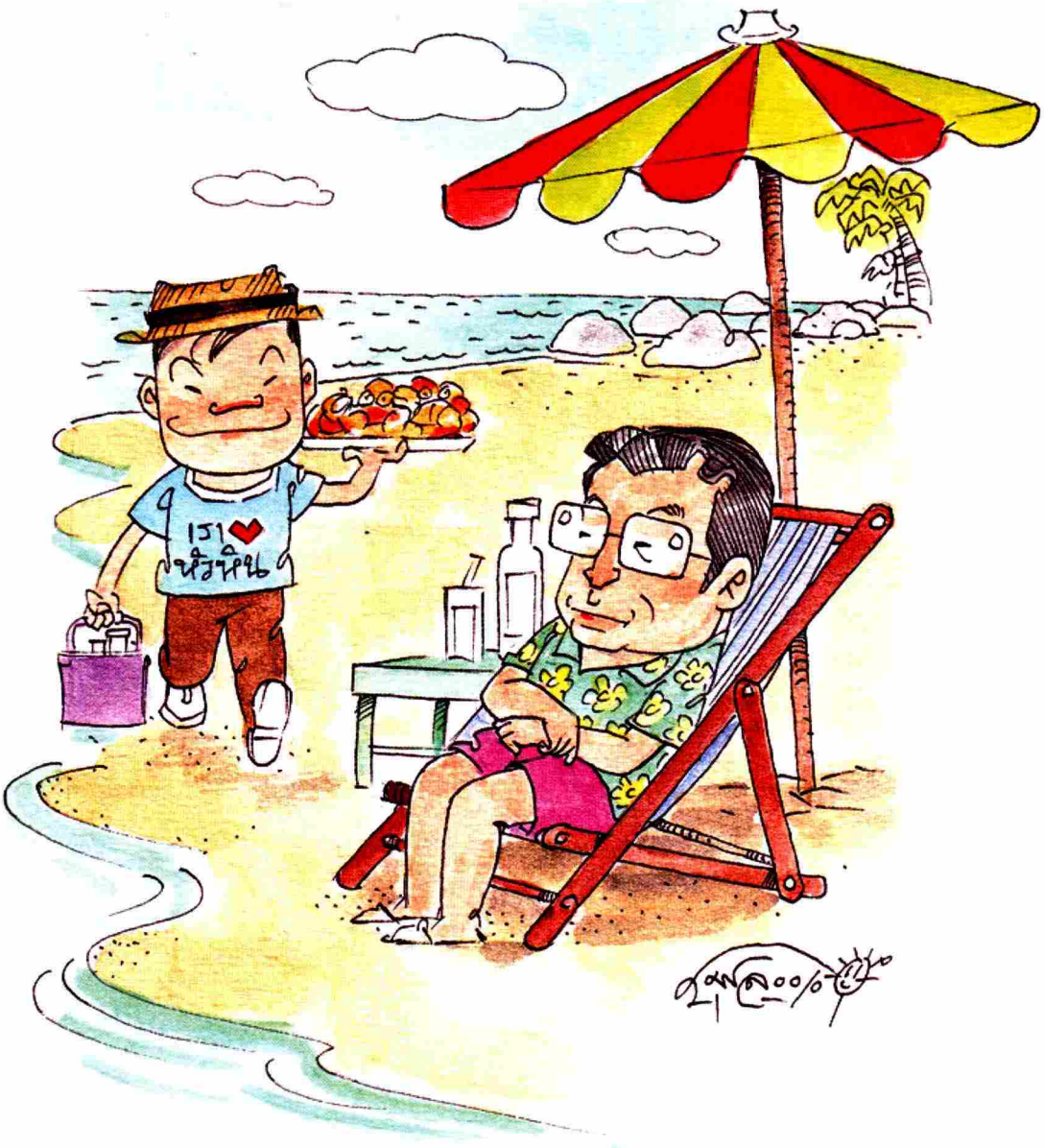
ส่วนพวกข้าราชบริพารก็ไปหาซื้อที่ดินทางหัวหินจนถึงปากน้ำปราณบุรีซึ่งสมัยนั้นราคาถูกกว่าชะอำมาก

หัวหินมาเจริญขึ้นเมื่อรัชกาลที่ ๗ โปรดฯ ให้สร้าง**วังไกลกังวล**ขึ้นเพื่อแปรพระราชฐานไปประทับในช่วงฤดูร้อน นับแต่นั้นมาเจ้านาย ข้าราชการผู้ใหญ่ เศรษฐีก็นิยมโดยเสด็จฯ ไปพักที่หัวหินมากกว่าชะอำ แต่ก็อยู่แบบเงียบๆ คลาสสิกเหมือนเมืองตากอากาศผู้ดีในต่างประเทศ

ช่วงสงคราม เรือนพักเศรษฐีเก่าเริ่มเปิดให้คนเช่าระยะยาว การเดินทางไปหัวหินเมื่อ ๖๐-๗๐ ปีก่อนถ้าได้ไปทางรถไฟแล้วถือว่าโก้มาก สถานีรถไฟหัวหินจึงเป็นที่ชุมนุมของท่านชาย ท่านหญิง หม่อมป้า ท่านผู้หญิง ฯพณฯ จนถึงตัวละครในนิยาย เช่น ปริศนา และพล นิกร กิมหงวน

ผิดกับชะอำที่ชักจะพลุกพล่านแบบชาวบ้าน มาถึงบัดนี้อยู่บนถนนเลียบชายทะเลแท้ๆ ยังแทบจะไม่เห็นหาดและทะเล เพราะระเกะระกะไปด้วยร่มชายหาด หนวกหูด้วยเสียงดนตรีจากฉิ่งฉับทัวร์ และคลุ้งด้วยควันจากปลาหมึกย่างกุ้งเผา

เมื่อคณะราษฎรเข้ายึดอำนาจในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ รัชกาลที่ ๗ อยู่ระหว่างประทับที่หัวหิน เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพักฟื้นจากพระอาการประชวรก็ทรงแปรพระราชฐานไปประทับที่หัวหินเป็นเวลายาวนาน ราชการสำคัญหลายอย่าง เช่น การถวายสัตย์ปฏิญาณของ ครม. การนำทูตถวายพระราชสาส์น หรือการเสด็จออกทรงรับแขกเมืองก็กระทำที่นั่น

เล่าไปเล่ามาชักจะเลยเถิดลงทะเลไปมากแล้ว วกกลับมาเรื่องหาของกินดีกว่า จากเพชรบุรีตรงไปชะอำราว ๔๐ กิโลเมตรนั้นมีร้านขนมเมืองเพชรอยู่ข้างทางหลายร้าน ล้วนแต่ขึ้นต้นด้วย "แม่" ทั้งนั้น เช่น แม่กิมลุ้ย แม่กิมลั้ง แม่กิมไล้ ร้านพวกนี้ขายขนมทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน ขนมหม้อแกง มันกวน เผือกกวน หลายร้านมีแผงขายข้าวแกง ขายก๋วยเตี๋ยวด้วย แต่อาหารเมืองเพชรจะยังติดหวานเหมือนขนมอยู่บ้าง

ก่อนถึงชะอำจะเห็นป้ายอำเภอท่ายาง เลี้ยวขวาเข้าไปในตัวเมืองท่ายางเถิดครับ ถามหาตลาดสด (อยู่ขวามือ) เลี้ยวเข้าไปท้ายตลาดจนถึงศาลเจ้ากวนอู ถามใครก็รู้จัก ถนนหน้าศาลเจ้ามีร้านอร่อยหลายร้านที่ลือลั่นสนั่นเมืองคือ **"ผัดไทยท่ายาง"** อยู่ติดกับศาลเจ้า จะสั่งแบบผัดกับหมูหรือกุ้งก็ได้

ที่แปลกคือโรยหน้าด้วยกะหล่ำปลีหั่นฝอย อร่อยดีเสียแต่คนแน่นร้านต้องรอนาน ระหว่างรอควรเดินข้ามถนนไปซื้อขนมไทยฆ่าเวลา ลูกจากต้มน้ำตาลโตนดราดกะทิ มันเชื่อม สาเกเชื่อมอร่อยมาก

เดินเลยผ่านศาลเจ้าไปราว ๒๐ เมตรเป็น **"ร้านช้อนทองเสวย"** ขายอย่างเดียวคือ**ข้าวแช่เมืองเพชร ตำรับแม่เล็ก สกิดใจ** (เป็นอะไรกับป๋อ ณัฐวุฒิ ก็ไม่รู้)

แต่ก่อนนี้คนเมืองเพชรทำและกินข้าวแช่ซึ่งเป็นกับข้าวมอญยังไม่เป็น เมื่อรัชกาลที่ ๔ เสด็จฯ ไปประทับที่เขาวังใคร่จะเสวยข้าวแช่ ห้องเครื่องจึงรับชาวเมืองเพชรมาฝึกหัดทำถวายทีละหมู่บ้าน

เครื่องข้าวแช่ก็หาเอาแถวนั้นจึงต่างจากเครื่องข้าวแช่ชาววังเพราะจะมีแค่ ๓ อย่าง คือ ปลายี่สกย่างแล้วโขลกจนฟูผัดกับน้ำตาลโตนดเหนียวหนึบ ลูกกะปิ และหัวไชโป๊เค็มล้างน้ำหั่นฝอยผัดกับน้ำตาลโตนด ไม่มีพริกหยวกยัดไส้ หัวหอมแดงยัดไส้ซึ่งเป็นของชาววัง และไม่มีมะม่วงดิบ กระชายจัก ซึ่งมาเพิ่มสมัยรัชกาลที่ ๕

บัดนี้ข้าวแช่เมืองเพชรเป็นที่แพร่หลายทั่วไปแข่งกับข้าวแช่ชาววังและข้าวแช่มอญซึ่งมีเนื้อเค็มหั่นฝอยและกระเทียมดองแกล้มมาด้วย

แม่เล็กสืบทอดตำรามาจากย่ายายที่เข้าไปฝึกที่พระนครคีรีครั้งโน้น เคยประกวดได้รางวัลที่ ๑ และ**ท่านผู้หญิงประสานสุข** หัวหน้าห้องเครื่อง มารดาของ **ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล** เคยนำแม่เล็กเข้าตั้งข้าวแช่ถวายมาแล้ว

ที่ชะอำถ้าอยากกินอาหารทะเลปรุงแบบไทยรสอร่อยต้องไป **"ร้านปากคลอง"** หาดชะอำข้างวัดเนรัญชราราม ปูสดๆ แกงป่าปลา ปลาหมึกแดดเดียวทอด ไข่ปลากระบอกทอด น้ำพริกไข่ปูอร่อยเข้าขั้น แต่ราคาสูงกว่าตามตลาด

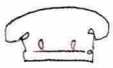
พอเข้าเขตอำเภอหัวหินเลยโรงแรมดุสิตรีสอร์ตไปไม่ไกลจะมีซอยแยกซ้ายขวา ก่อนถึงสนามบินมีซอยขวามือปักป้ายชื่อหัวหินซอย ๖ เลี้ยวเข้าไปราว ๘๐๐ เมตร มีร้านอาหารอีสานรสแซ่บชื่อ **"แซบอีหลี"** เลยไปอีกมีร้านเหมือนเพิงขนาดใหญ่อยู่ขวามือชื่อ **"ต้นสะเดา"** ปลากระบอกต้มส้ม หมูกรอบนายกไข่เจียวหมูสับเนื้อผัดพริกแกง หมูมะนาว หมูกุ้งสับผัดกะเพรา แกงจืดเต้าหู้ แกงส้มหน่อไม้ดองอร่อยมาก แต่อาหารร้านนี้รสจัดและราคาไม่แพง ร้านนี้หมึกแดงเคยแนะนำไว้ก่อนแล้ว

ถ้าเข้าเมืองหัวหิน **"ร้านโกทิ"** อยู่ตรงสี่แยกไฟแดงหน้าตลาดอร่อยมาแต่โบราณ เดี๋ยวนี้มีสาขา ๒ อยู่ทางไปเขาตะเกียบตรงข้ามโรงแรมสายลม ใครที่ชอบรำลึกถึงประวัติศาสตร์ครั้งปริศนาเจอกับท่านชายพจน์ก็ต้องไปกินข้าวเหนียวมะม่วงหน้าโรงแรมมีชัย **ลอดช่องสิงคโปร์นายดำ**ถ้วยละ ๑๐ บาท ในตลาดฉัตรไชย (ขายกลางวัน) และ**ขนมไทยร้านแม่เก็บ**ทางไปเขาตะเกียบซึ่งลูกผมเรียกว่า Madam Kept ขนมหม้อแกง ถั่วกวน ขนมซ่อนรูป ขนมชั้น ตะโก้ ข้าวฟ่างกวนของมาดามเก็บอร่อยมาตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ เลิกใหม่ๆ

ผู้ลากมากดีมักไปสั่งทำทีละ ๑๐ ถาด ๒๐ ถาด จนกลายเป็นตำนานของหัวหินไปแล้ว

มติชนรายวัน, ๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

ขนมจีนน้ำพริก
ขนมจีนซาวน้ำ
ขนมจีนน้ำเงี้ยว
ขนมจีนรถเข็น
ผัดไทยเจ้าเก่า

ของอร่อย ที่แปลงมาจากชาติอื่น

ศิลปวัฒนธรรมเป็นเหมือนสายน้ำไหลผ่านไปทางไหนใครจะตักวักกินหรือชำระสระสรงตลอดจนใช้ประโยชน์อย่างไรก็ได้ ใครพึงพอใจอย่างไรย่อมนำมาใช้ได้ ทีนี้ก็อยู่ที่การรู้จักยักย้ายถ่ายเทปรับโน่นปรุงนี่ให้เหมาะแก่ความต้องการและประโยชน์ใช้สอย

แหม! เริ่มต้นอย่างนี้หลายคนคงคิดว่ามาไม้ไหนกันเนี่ย! วันนี้จะไม่พาเดินดินกินข้าวแกงหาของถูกรสดีแล้วหรือไร ยังไปครับแต่ขอทำเท่อ้างอิงหลักวิชาให้ดูเก๋ไก๋บ้างสักวันเถิดครับ

ผมกำลังจะวกเข้าเรื่องว่ากับข้าวกับปลาขนมนมเนยก็เป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ผ่านเข้ามาจากที่โน้นที่นี้ให้เราหยิบฉวยมาใช้สอยปรับปรุงให้เหมาะแก่ความต้องการได้ อะไรอร่อยถูกลิ้นเราพอใจถูกใจก็รับมาไว้ อะไรไม่อร่อยดัดแปลงอย่างไรก็ไม่เข้าท่าก็ปล่อยให้เลยผ่านไป แม้แต่ภาษา กฎหมาย ดนตรี การเต้นระบำรำฟ้อนก็เป็นไปตามหลักเดียวกัน

ขนมจีน เป็นอาหารขึ้นหน้าขึ้นตาของไทยมาแต่โบราณกินกับอะไรได้หลายอย่าง แต่ก็ไม่ใช่ของไทยและไม่ใช่ของจีนด้วย ทั้งยังไม่ใช่ขนมอีกด้วย รากฐานเดิมเป็นอาหารมอญจัดอยู่ในประเภท **"ข้าวเส้น"** มอญเรียกว่า **"คาหนมจิน"**

มีคนอธิบายว่า "คาหนม" หมายถึงอะไรก็ตามที่เป็นเส้นๆ แล้วจับรวมเป็นกลุ่ม "จิน" แปลว่านึ่ง ไทยเรารับเอามากินกับน้ำแกงต่างๆ ได้แทบทุกชนิด

ภาคเหนือมี**ขนมจีนน้ำเงี้ยว** ภาคกลางมี**ขนมจีนราดแกงเผ็ดลูกชิ้น แกงป่า แกงอ่อม น้ำยา น้ำพริก แกงไก่ แกงเนื้อ แกงปลาดุก**

ที่ยังไม่เคยเห็นคือราดแกงส้ม แกงจืด ส่วนที่ไม่ราดน้ำแกงแต่ปรุงเสียแปลกคือ**ขนมจีนซาวน้ำ** ราดหัวกะทิขลุกขลิก โรยกุ้งแห้งป่น สับปะรดสับ กระเทียมหั่นฝอย น้ำตาลทราย น้ำปลาพริกขี้หนู

ภาคใต้มี**ขนมจีนน้ำยาปักษ์ใต้ แกงไตปลา** แกงเผ็ดมันขี้หนูกับหมู เนื้อหรือกุ้ง แกงหน่อไม้ต้มกะทิกับกุ้ง

ยายผมกินขนมจีนคลุกน้ำปลา มะม่วง ปลาเค็มด้วยซ้ำ มอญเจ้าตำรับเห็นเข้าคงกลายเป็นมอญร้องไห้!

ขนมจีนน้ำพริก น้ำยา แกงเขียวหวานเนื้อ และซาวน้ำอร่อยผมยังยกให้ **"ร้านโคโคนัท ปาล์ม"** แถวท่าเตียนตรงข้ามวัดโพธิ์ ถ้าแกงลูกชิ้นปลากรายต้อง **"ร้านครัวอัปสร"** ริมถนนสามเสนข้างหอสมุดแห่งชาติใกล้ปากทางเข้าวัดราชาฯ

ส่วนก๋วยเตี๋ยวเป็นอาหารเส้นของจีนทางใต้ เรารับเข้ามาตั้งแต่ปลายอยุธยา ธนบุรี และต้นกรุงเทพฯ แต่มาฮิตมากสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒

จอมพล ป. สนับสนุนให้คนไทยกินก๋วยเตี๋ยวแทนข้าว เพราะใช้ข้าวสารหัก ข้าวสารคุณภาพไม่ดี โม่ทำแป้งได้ ประหยัดข้าว

เราเห็นจีนทำก๋วยเตี๋ยวผัดแห้งแบบจีนก็มาดัดแปลงเป็นผัดไทยบ้าง ใช้เส้นเล็ก ใส่เต้าหู้ กุ้งแห้ง ไชโป๊ หัวหอมแดง ใส่ถั่วงอก กุยช่าย กินกับหัวปลี ใบบัวบก

ผัดไทย อร่อยยังยกให้ **"ร้านทิพย์สมัย"** ตรงข้ามวัดเทพธิดาราม เร็วๆ นี้ไปกินที่ร้านริมถนนสามเสน มาจากแยกบางขุนพรหมก่อนถึงแยกบางลำพูใกล้ร้านตัดสูทเนรมิตชื่อ **"ร้านผัดไทยซอยนานา"** เป็นห้องแถวขายกลางวันจัดว่ารสอร่อย ถ้าเป็นต่างจังหวัดเคยแนะนำ **"ผัดไทยท่ายาง"** ที่เพชรบุรีแล้ว

มัสมั่นนั้นรู้กันอยู่แล้วว่าเป็นแกงแขก เดิมเป็นของแขกอาหรับ แขกอิหร่านเชียวละ เรียกว่า **มุสซุลมาน** บางคนลากเข้าหาลิ้นไทยว่าแกงสาระหม่ำ มุสลิมในอินเดียก็นิยมจึงนำเข้ามาเผยแพร่ในไทย เราเอามาดัดแปลงใหม่จนแขกจำไม่ได้และทำเลียนแบบไม่ถูกเพราะทำยากมาก

แต่ซีเอ็นเอ็นก็อุตส่าห์เอาไปประโคมว่าเป็นอาหารยอดนิยมอร่อยที่สุดในโลก นี่ขนาดกินในเมืองนอกถ้ามากินในเมืองไทยแล้วจะยิ่งติดใจ

มัสมั่นเนื้อและไก่ **"ร้านข้าวแกงทวี"** เชิงสะพานเหล็กข้ามคลองโอ่งอ่าง พาหุรัดก็อร่อย ร้านข้าวแกงชื่อ **"เพ็ญ"** ในซอยรามบุตรี ข้างโรงแรมเวียงใต้ บางลำพูก็อร่อย ฝรั่งนั่งกินกันตึม

ขนมกุยช่าย เป็นของจีน ใช้แป้งห่อไส้ผักกุยช่ายผัดแล้วเอาไปนึ่ง ถ้าฝีมือดีแป้งต้องนุ่มบาง ไส้ต้องหอม ผักไม่เค็มไม่จืด กุยช่ายไม่ใช่ขนมแต่เรารับมาเป็นขนมกินเล่นแล้วปรุงน้ำจิ้มขึ้นใหม่

ขนมกุยช่ายที่โด่งดังคือ **"เจ้าอาม่า ตลาดพลู"** มีสาขาทั่วไป ร้านริมถนนมหรรณพที่พุ่งจากศาลเจ้าพ่อเสือไปออกศาลาว่าการ กทม. ใกล้ร้านข้าวมันไก่ลั่นฟ้าก็อร่อย

แต่ที่ผมยกนิ้วให้หมดมือเลยคือ **เจ้าพนมสารคามฉะเชิงเทรา** แป้งบาง หอมไส้กุยช่าย น้ำจิ้มอร่อย

คุณจาตุรนต์ ฉายแสง และภริยาผู้น่ารักและอดีตรัฐมนตรีอิทธิ ผ่านไปทีไรแวะซื้อส่งมาให้กินเป็นประจำ ได้ทราบว่าเป็นของโปรดขึ้นโต๊ะเสวยสมเด็จพระเทพฯ ด้วย

แผงอาม่าในตลาดสดสามย่านใหม่ใกล้สนามศุภฯ ก็อร่อยคนแน่น อีกเจ้าเป็นตึกแถวกลางกรุงริมถนนพระรามที่ ๔ คลองเตยนี่เอง ปากซอยมีร้านตัดกระจกชื่อร้านประกายแก้ว ในซอยมีร้านก๋วยเตี๋ยวข้างรั้วใต้ทางด่วน ร้านกุยช่ายเจ้านี้อยู่ปากซอยมักปิดประตูลับลวงพราง ใครจะซื้อต้องไปลงชื่อในสมุดลงทะเบียนจองคิวอีกเดือนค่อยมารับของ!

วันหนึ่ง**คุณกนกศักดิ์ ปิ่นแสง** ไปได้มาเลี้ยงพรรคพวกถาดใหญ่ ถามว่ากุยช่ายนี้ท่านได้แต่ใดมา คุณกนกศักดิ์ตอบทำนองว่าต้องถึงขั้นประกาศภาวะฉุกเฉินหรือใช้ดีเอสไอเข้าจัดการ อะไรทำนองนั้นแหละ!

ข้าวมันไก่ ก็เป็นของจีนไหหลำ แต่กินที่ไหหลำอร่อยแต่ไก่เท่านั้น ส่วนข้าวมันก็ดี น้ำจิ้มก็ดี สู้อาโกทำในเมืองไทยไม่ได้

ข้าวมันไก่ที่เบตงอร่อยจนลืมข้าวมันไก่ทั้งโลกเพราะไก่พันธุ์ดี ข้าวมันดี น้ำจิ้มดี ที่อื่นๆ แม้ขึ้นป้ายว่าไก่เบตงก็กลายพันธุ์ไปแล้วไม่ใช่ของแท้

ข้าวมันไก่เบตง **"ร้านลั่นฟ้า"** ถนนมหรรณพตัดตรงจากศาลเจ้าพ่อเสือไปเชื่อม กทม. ก็พอเข้าขั้นแม้ไม่ใช่ไก่เบตง พ่อครัวอาจมาจากเบตง

"ข้าวมันไก่เจ๊ยี" หน้าวัดสระเกศ ร้านพิชัยตรอกโรงหมูตรงข้ามวัดไตรมิตรก็เยี่ยม **"ร้านมุ่ยหลี"** หน้ากองทัพเรือ พระราชวังเดิมธนบุรี ข้างวัดอรุณฯ ก็อร่อยยอด **"ร้านเกียรติโภชนา"** ตรงข้ามศาลากลางเชียงใหม่หลังเก่าที่มีรูปปั้น ๓ กษัตริย์ก็อร่อย คนแน่นร้าน ข้าวเขาเมล็ดสวยหอมมันไก่และกระเทียม

ทุกวันนี้ข้าวราดแกงปักษ์ใต้อร่อยๆ หากินได้ง่าย แต่ที่ยังคงรสชาติปักษ์ใต้แท้ไม่เอาใจชาวกรุงมีไม่มากนัก ถ้ารสชาติแบบนครศรีธรรมราชก็ต้อง **"ร้านฉวาง"** แถวพรานนก ถ้ารสชาติแบบชุมพรต้อง

"**ครัวชุมพร**" ในตลาดสวัสดิการ ทบ. หน้าพรรคประชาธิปัตย์แถวโรงพยาบาลวิชัยยุทธ วันไหนทำปลาดุกสดผัดยี่หร่า แกงหอยแครงผัดใบชะพลู และกุ้งต้มกะทิกับยอดมะพร้าวเป็นอันว่า ๙ โมง ๑๐ โมงเช้าก็หมดเกลี้ยงถาด

อาหารแนะนำวันนี้รสดี อร่อย ราคาถูก คนโบราณเรียกว่าเป็นสรรพรส คือมีทุกรส ถ้าไม่อร่อยจะเรียกว่าไม่เป็นสรรพรสซึ่งคนสมัยนี้ฟังไม่ได้ศัพท์จับมากระเดียดเพี้ยนเป็น "ไม่เป็นสับปะรด" นั่นแหละทั้งที่ไม่รู้ว่าเกี่ยวกันอย่างไร

บางคนยังพูดเลยไปว่าไม่เป็นสับปะรดขลุ่ยหรือไม่เป็นสับปะรด...เสียอีก!

มติชนรายวัน, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

หมูกรอบ
สตูลิ้นหมู
หมูเค็ม
ไส้หมู
ต้มเลือดหมู
สมองหมู
หมูแดง
สั่งได้ทุกๆ อย่างเว้นหัวหมู

ชุมนุมเครื่องในหมู

คนกลัวอ้วน กลัวไขมันอุดตันมักชอบกินข้าวมันไก่ คนเป็นเบาหวานมักชอบขนมหวาน คนเป็นโรคเกาต์เขาห้ามกินสัตว์ปีก ห้ามกินเครื่องในสัตว์เพราะยูริกสูง แต่ก็เห็นชอบกัน

คาถาที่มักท่องปลอบใจตนเองคือ *"เอาเถอะ! นานทีปีหน"* หรือไม่ก็ *"แล้วค่อยไปกินยาลดเอา"* แต่ประเภทที่พูดชัดถ้อยชัดคำว่า *"เรื่องกินเรื่องของข้า เรื่องรักษาเรื่องของหมอ"* ก็มี

แม้หมูจะมิใช่สัตว์ปีก (ยกเว้นหมูบินได้) แต่เครื่องในหมูก็มีจึงควรกินแต่พอประมาณ นานๆ ที พ่อครัวแม่ครัวจีนแท้ๆ ในเมืองจีนและฮ่องกงจะชำแหละหมูและทำความสะอาดเครื่องในหมูเก่ง ไม่เหม็นคาว ไม่เหม็นสาบ อย่างเซ่งจี๊ถ้าทำไม่เป็นจะเหม็นคาวปัสสาวะหมู

ขนาดร้านอาหารจีนโดยคนจีนเพื่อคนจีนในยุโรปทำก็ยังเหม็นสาบ แม้แต่หมูแดง หมูย่าง หมูกรอบ หรือตับไตไส้พุงบางเจ้าก็กลิ่นตุๆ ไม่น่ากิน

คนไทยสมัยโบราณไม่นิยมกินเครื่องในหมู คงเพราะทำความสะอาดไม่เป็น ประกอบกับถือว่าหมูเป็นสัตว์ใหญ่ ล้มยาก ฆ่ายาก ภายหลังพ่อค้าจีนชำแหละขายตามตลาดเช้าตลาดเย็นมากขึ้น จึงมีผู้ลองนำมาปรุงเป็นอาหารรสไทยๆ เช่น เครื่องในหมูผัดขิง

ที่ทำยากแต่ถือว่าเป็นสุดยอดแห่งอาหารไทยโบราณคือ**แกงบวนเครื่องในหมู** สมัยก่อนถ้าจะทดสอบฝีมือแม่ครัวหัวป่าก์ต้องให้ลองทำแกงบวน (ไม่ใช่แกงบอน)

วันนี้เครื่องในหมูเอามาทำสตู ผัดต่างๆ ต้มเลือดหมู ต้มสมองหมู ต้มจืดกับเกี๊ยมไฉ่ต้มพะโล้ ใส่โจ๊ก ใส่กวยจั๊บกันอยู่ทั่วไป เครื่องในที่ว่านี้มีลิ้นหมูเป็นพระเอก ถัดมาก็หัวใจ ปอด กระเพาะหมู ตับหมู เซ่งจี๊ ม้าม สมองหมู กระดูกอ่อน ฟันอ่อน ไส้อ่อน ไส้หมู เลือดหมู คากิ (ตีนหมู)

สตูลิ้นหมูเจ้าอร่อยต้องในซอยศุภมิตร แยกจากถนนกรุงเกษมเข้าไปราว ๑๐ เมตร ข้างตลาดนางเลิ้ง เมื่อก่อนทำสตูเนื้อ แกงกะหรี่เนื้อด้วย บัดนี้หันมาทำแต่หมู สตูและแกงกะหรี่ลิ้นหมูราดข้าวสวยร้านนี้ขายตอนเช้าจนเที่ยง เวลารับประทานให้แกล้มด้วยแตงกวาซอย พริกชี้ฟ้าเขียวซอย และถ้าสั่งกุนเชียงย่างไข่ต้มยางมะตูมมาแนมด้วยอีกจานเป็นอันว่า เยี่ยม!

สตูลิ้นหมูอย่างเดียวกันที่ **"ร้านอุดมโภชนา"** ในแพร่งภูธรข้างกระทรวงมหาดไทยก็อร่อย แต่ถ้าผมแวะไปกินมักจะสั่งข้าวราดสตูเอ็นเนื้อมากกว่าเพราะหากินที่อื่นยาก ใครอยู่แถวท่าช้างใกล้มหาวิทยาลัยศิลปากร ตรงสี่แยกท่าช้างเลยไปแค่สองคูหาก็มีร้านสตูลิ้นหมูชื่อ **"ร้านห่งเฮงหลี"** ขายอยู่อีกร้านใกล้ทางไหนไปทางนั้นเถอะ

แต่ขอย้ำอีกทีว่าข้าวราดสตูลิ้นกินกับกุนเชียงย่างและไข่ต้มยางมะตูม เหยาะน้ำปลาพริกสักนิดจะเข้ากันราวกับรัฐบาลผสมชุดดรีมทีม!

พูดถึงแพร่งภูธรแล้ว ชวนชิม**ต้มสมองหมู**เสียอีกหน ถ้าเข้ามาจากถนนอัษฎางค์เลียบคลองคูเมือง (เดิมเรียกคลองหลอด) ที่ผ่านหน้ามหาดไทยจะเห็นร้านต้มสมองหมูแบบจีนอยู่ทางซ้ายมือ วางตู้ตัวเล็กๆ แป๊ะแกขายมาหลายสิบปีแล้ว น้ำซุปร้านนี้จะขุ่นขาวเพราะไขกระดูกหมู รสแซ่บมาก คนชอบรสจัดทั้งเผ็ดเค็มเปรี้ยวต้องชิมร้านนี้ แต่ร้านเล็กไปหน่อย ตั้งโต๊ะได้ไม่กี่ตัว

ฝั่งตรงข้ามทางขวามือมีร้านต้มสมองหมูแบบไทย น้ำใสเครื่องในเพียบ มีลูกชิ้น สมอง ลิ้น ไส้เต้าหู้ยัดไส้ หนังปลาทอดกรอบ ร้านก็สะอาดตา คนขายพูดจาไพเราะเรียบร้อยดูเป็นการเป็นงานดี โดยมากผมชอบกินที่ร้านนี้ ส่วนจะให้แซ่บอย่างไร ก็เติมรสเอาเอง

อีกนั่นแหละ! ต้มสมองหมูที่อร่อยต้องสั่งมากินกับข้าวสวยร้อนๆ มีกุนเชียงตับแกล้มกับซีอิ๊วหวาน แต่เวลาสั่งผมยังมีความละอายและเกรงกลัวต่อบาปอยู่บ้างจึงร้องสั่งว่า *"สมองหมูชาม ไม่เอาสมอง"*

เครื่องในหมูใส่โจ๊กมีอยู่ทั่วไป **ร้านหน้าโรงหนังปรินซ์ตลาดบางรัก**และ**ร้านโจ๊กสามย่านข้างจุฬาฯ** จัดว่าอร่อย เครื่องในหมูอร่อยวัดจากความสะอาด ต้มกำลังได้ที่ไม่เปื่อยเละและไม่เหนียวเคี้ยวไม่ออก ทั้งต้องไม่เหม็นสาบหมู

ส่วน**ต้มเลือดหมู**อร่อยจะหากินได้ตามร้านกวยจั๊บน้ำใส เจ้ารถเข็นหน้าปากทางเข้าโรงแรมเชียงกรีล่า บางรักก็อร่อย เดี๋ยวนี้นิยมใส่ผักตำลึงบ้าง ผักเจียงจูฉ่ายบ้าง

กวยจั๊บมี ๒ อย่างคือน้ำใสและน้ำข้น ถ้าน้ำใสจะคล้ายต้มเลือดหมูมีเส้นกวยจั๊บ ลิ้นหมู ตับ ปอด หัวใจ ไส้ เซ่งจี๊ หมูกรอบ เจ้าอร่อยเลิศขายอยู่หน้าวัดเล่งเน่ยยี่ ถนนเจริญกรุง แต่คิวยาวเสียเวลารอคอย

"ร้านอ้วน" หรือ **"เล็กเยาวราช"** ซึ่งมีสาขาอยู่ในซอยนาคบำรุง ข้างโรงพยาบาลหัวเฉียว และเปิดใหม่อีกร้านริมถนนพระรามที่ ๔ ตรงข้ามโรงเรียนคริสตจักรวิทยาข้างสามย่านก็เข้าขั้นยกนิ้วให้ไม่แพ้เจ้าหน้าวัดเล่งเน่ยยี่ หมูกรอบของเขาแซ่น้ำแกงนานๆ ก็ยังกรอบและซุปถึงรสพริกไทยหอมเผ็ดร้อนดีแท้

ถ้าเป็นกวยจั๊บน้ำข้นน้ำซุปจะคล้ำเป็นพะโล้ เพราะผสมซีอิ๊วเค็ม-หวาน มีเส้นกวยจั๊บ ใส่หนังหมูต้มลิ้น ตับ ปอด หัวใจ เต้าหู้พวง หมูกรอบ ไข่พะโล้ เลือด **เจ้ากวยจั๊บน้ำข้นเก๋าก๊กหน้าตลาดราชวัตร** ถนนนครไชยศรีมีชื่อเสียงเพราะขายมาแต่โบราณ

เพิ่งตามไปเจออีกเจ้า เดิมขายอยู่ตรอกรามบุตรี เวลานี้ย้ายมาอยู่ริมถนนสามเสน ข้างร้านตัดสูทเนรมิต บางลำพู ชื่อ **"กวยจั๊บอาม่า"** หมูกรอบอร่อย เครื่องในครบครัน น้ำก็หวานหอม รับออกงานข้างนอกด้วย ผมไปเดินๆ แถวนั้นมีคนเดินสวนมา คงนึกว่าผมมาเดินดินหาอะไรกินจึงแนะให้ พอลองแล้วก็ต้องชมว่าของเขาดีจริงถูกปากดีแท้

เครื่องในหมูพะโล้กินกับข้าวขาหมูก็ต้องร้านตรอกซุงในซอยหน้าห้างโรบินสัน บางรัก และข้าวขาหมูจุฬาในซอยจุฬา ๑๕ ข้างตลาดสามย่านเก่า

ไส้หมูพะโล้ที่ดีต้องเป็นไส้ใหญ่ เส้นตรง ไม่หงิกๆ งอๆ เวลาจะกินต้องสับเฉลียงชิ้นหนาๆ หน่อย บางคนชอบสั่งเนื้อขาคากิ และไข่พะโล้ด้วย ราดน้ำพะโล้ซุ่มๆ กินกับน้ำส้มพริกเหลืองตำ กระเทียมสด พริกขี้หนูสวนสด ถ้าอยากกินเป็นกับ ข้าวต้มต้องไปร้านข้าวต้มหน้าวัดบวรฯ สั่งไส้หมู เต้าหู้และเลือดปนมาในจานเดียว ถ้าไม่ชอบพะโล้จะสั่งเป็นไส้ตันทอดกระเทียมหรือยำไส้ตันเจ้าเดียวกันนี้ก็อร่อย

ว่าแต่ว่า กินพวกเครื่องในหมูแล้ว กลับถึงบ้านอย่าลืมกินยาลดอะไรต่ออะไรที่มันจุกอกอยู่นะครับ!

มติชนรายวัน, ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่-ข้าวผัดกุ้ง วรจักร

ถนนหลวงที่ผ่านหน้าโรงพยาบาลกลางไปออกถนนมหาดไทยเมื่อตัดกับถนนวรจักรนั้นเรียกกันว่าสี่แยกวรจักร ถนนทั้งสองสายนี้ตัดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ตามโครงการสร้างความเจริญของพระพุทธเจ้าหลวง คำว่าวรจักรมาจากพระนามพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนวรจักรธรานุภาพ พระราชโอรสของรัชกาลที่ ๒ ซึ่งเป็นต้นราชสกุลปราโมช เป็นปู่ของ ม.ร.ว.เสนีย์ และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช แถวนั้นเคยเป็นวังท่านและเจ้านายรุ่นพระโอรส เดี๋ยวนี้เป็นที่ขายเครื่องอะไหล่รถ แต่มีของอร่อยระดับเดินดินกินข้าวแกงรสชาติไม่ธรรมดา

เริ่มต้นหาซอยบ้านดอกไม้ ๑ บนถนนวรจักรให้พบก่อน อยู่เลยสี่แยกไปทางทิศเหนือ ๒ ซอย หรือบ่ายโฉมหน้าไปทางประปาแม้นศรีนั่นเอง พอเห็นป้ายเล็กๆ บอกชื่อว่า **“ซอยบ้านดอกไม้ ๑”** ก็ตรงเข้าไป จะเป็นทางเข้าตลาด แต่ร้านที่จะพาไปเดินดินกินของอร่อยนี้ขายเฉพาะตอนค่ำ ตลาดตอนนั้นจึงวายแล้ว มีแต่ร่องรอยความเป็นตลาด เช่น พื้นราดน้ำทำความสะอาดเปียกแฉะบ้าง มีเข่งและขยะสุมๆ รอการเก็บกวาดบ้าง เดินไปต้องอุดจมูกไป ได้บรรยากาศเดินดินจริงๆ จอดรถไว้ริมถนนวรจักรปากซอยนั่นแหละ ผมไปทีไรก็ได้ที่จอดทุกที

เข้าไปสัก ๕๐ เมตร จะเห็นห้องแถวขายก๋วยเตี๋ยวทางซ้ายมือ ไฟจากเตาลุกโชน เสียงเจ๊คนผัดเคาะกระทะดังไปถึงปากซอย จะนั่งกินในร้านหรือฝั่งตรงข้ามร้านก็ได้ ชาวบ้านแถวนี้รู้จักกันทั่วว่า **“ก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่วรจักร”** หรือ **“น้อย ก๋วยเตี๋ยววรจักร”** รุ่นเดิมขายมาร่วม ๕๐-๖๐ ปีแล้ว เวลานี้เป็นรุ่นลูก อ้อ! วันอาทิตย์ไม่ขายนะ

ร้านนี้ลูกค้ามักเป็นคนมีอายุเพราะติดใจมาตั้งแต่รุ่นเตี่ยรุ่นก๋ง แต่ทำเป็นเล่นไป ลูกค้าเหล่านี้ถ้าใส่สูทคนเรียกว่าเจ้าสัวเถ้าแก่นายแบงก์ทั้งนั้น ถ้าเป็นหนุ่มสาวก็ล้วนเคยตามพ่อแม่ปู่ย่าตายายอากงอาม่ามากินก็อยู่ในซอยออกอย่างนั้นใครที่ไหนจะพลัดหลงมาหากินเองได้

เคล็ดลับของร้านนี้คือใช้เตาถ่าน ใช้น้ำซุปเคี่ยวจากกระดูกหมูกระดูกไก่ตั้งแต่เช้าจนหอมหวาน ใครจะสั่งอะไรก็ช่างแต่เจ๊แกทำมาให้ทีละจาน และที่สำคัญซึ่งไม่รู้ว่าเป็นเคล็ดลับหรือเศรษฐกิจพอเพียงหรือประหยัดก็ไม่รู้คือ อุปกรณ์การบริโภคไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เหมือนร้านอื่น จนผมต้องสั่งตัวเองไว้ว่าถ้าไปกินร้านนี้จะต้องพกตะเกียบ และช้อนส้อมไปเอง จะว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของที่นี่ก็ได้ ฉะนั้น แม้รัฐมนตรี เจ้าสัวพันล้านหมื่นล้านไปกินก็มีช้อนคันสั้นๆ แบบที่เราใช้เป็นช้อนกลางเวลาอยู่กับบ้านมาให้คันหนึ่งเท่านั้น

ผมเคยถามอาเฮียเจ้าของร้านซึ่งเป็นญาติกันทั้งร้านว่าใจคอไม่ลงทุนอะไรบ้างเลยหรือ พี่แกหัวเราะแหะๆ ตอบว่าก็อยู่กันมาอย่างนี้ตั้งแต่รุ่นเตี่ยแล้วครับ ดีเท่าไหร่ที่เฮียแกไม่ตอบว่ากินไม่ได้ก็ไม่ต้องกิน เพราะมันอร่อยนี่แหละครับจึงต้องทน!

ขอยบ้านเถอโม้

เฮียที่ว่านี้กลางวันเป็นเจ้าหน้าที่เดินหนังสือของสำนักงาน ก.พ. แต่ตกเย็นเลิกงานแล้วขยันขันแข็งมาช่วยพี่น้องรับออเดอร์ที่ร้าน และเดินอาหารแทนทุกวัน ยังไม่เคยเห็นลงมือคั่วผัดเอง ตอนผมเป็นรองนายกฯ กลางวันเวลาเฮียแกมาส่งหนังสือให้ผมที่ทำเนียบ ทั้งผมและเจ้าหน้าที่หน้าห้องจะเอ็ด เอาๆ ตามประสาใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง คงต้องบังคับขับไส

แต่ตกเย็นทั้งเจ้าหน้าที่ซี ๗ ซี ๘ และผมเวลาไปนั่งกินที่ร้านต่างจ๋อยกลัวอาเฮียแกจะแย่อยู่แล้วว่าจะไม่ทำให้กิน เคยนึกว่าแหม! มันน่าติดสินบนเสนอเลขาฯ ก.พ. ให้ ๒ ขั้นนัก ภายใต้เงื่อนไขว่าถ้าผมมาทีไรขอให้บริการก่อน แต่เห็นแกว่าตามคิว เคร่งครัดเป๊ะแล้ว นึกว่าเอาเหอะ! นี่คือธรรมาภิบาลของการทำมาค้าขาย ขึนไปยุ่งกับแกมากๆ เดี๋ยวถูกร้อง กกต. ป.ป.ช. สตง. แลกกับก๋วยเตี๋ยวชามเดียวไม่คุ้ม! สำนวนไทยโบราณว่าลงเรือแป๊ะ ต้องตามใจแป๊ะ มาร้านนี้ต้องพูดใหม่ว่ากินร้านเฮีย ต้องตามใจเฮีย รักแล้วรอหน่อย กิงอร่อยต้องใจเย็นๆ!

ของดีดั้งเดิมร้านนี้ตั้งแต่สมัยเตี่ยคือ **ก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่** ซึ่งเป็นก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ผัดแห้งๆ เขาจะคั่วกับไข่และเนื้อไก่ชิ้นใหญ่จนหอมฉุย ถ้าสั่งแบบรวมมิตรก็จะใส่กุ้งแชบ๊วยตัวโตและปลาหมึกแช่ด่างมาด้วย แต่ของดีที่มาเพิ่มเมนูใหม่ในระยะหลังคือ ข้าวผัดใส่ผักคะน้าเล็กน้อย กุ้งแชบ๊วยตัวโต หอมควันไฟทุกคำน่ากิน เวลากินต้องเหยาะน้ำปลาพริกหน่อยหนึ่งบีบมะนาวแล้วพุ้ยกับช้อนสั้นไม่มีส้อมให้นั่นแหละ เด็ดอย่าบอกใคร

แต่ใครจะกินข้าวผัดต้องแวะไปหัวค่ำ วันไหนผมไปสายเช่นใกล้ทุ่ม เป็นว่าข้าวหมดหม้อไม่ได้กิน ถ้าเฮียแกยังพอคารวะยำเกรงบ้างก็จะวิ่งไปซื้อข้าวสวยจากร้านอื่นมาให้เจ๊ผัด ผมเคยถามว่าเมื่อรู้ว่าข้าวผัดอร่อยและลูกค้าติดทำไมไม่หุงข้าวทีละเยอะๆ เฮียแกก็ได้แต่หัวเราะแหะๆ (อย่างเดิม) ตอบว่าก๋วยเตี๋ยวเรายังมีนะครับ!

ของดีอีกอย่างคือ **ก๋วยเตี๋ยวน้ำ** หอมน้ำซุป ใส่หมูบะช่อปรุงรส จะให้ใส่กุ้งแชบ๊วยสดๆ ตัวโตก็ได้ แต่เครื่องเคราไม่มีอะไรมากกว่านี้ เขาว่าที่เมืองจีนก๋วยเตี๋ยวจริงๆ ก็ทำแบบนี้ อยากกินลูกชิ้นหรือเครื่องในกรุณาไปกินที่อื่น ที่นี่เขาโชว์น้ำซุปและกุ้งเป็นหลัก เมนูอื่นนอกจากนี้ เช่น ราดหน้า ผัดซีอิ๊ว ข้าวผัดพริกผัดกะเพรา ไม่มีทั้งนั้น

ระหว่างรอ ร้านติดกันซึ่งคงเป็นแนวร่วมเครือข่ายกัน เพราะเฮียแกก็บริการรับส่งด้วย ขายปีกไก่หมักน้ำปลาทอดกรอบร้อนๆ จิ้มซอสอร่อยดี เวลามีงาน ผมมักสั่งเป็นกิโลไปทอดเลี้ยงแขก ร้านใกล้กันขายถั่วตัด งาตัด ขนมเปี๊ยะทำใหม่ๆ สดๆ ระหว่างรอลงเรือแป๊ะ เอ๊ย! รออาเฮียอาเจ๊ ผมก็สั่งดะไปทุกอย่างดีกว่าอยู่เปล่าๆ

ขายมาอย่างนี้ อยู่มาอย่างนี้หลายสิบปีแล้ว แต่ลูกค้าก็แน่นร้าน ไม่นับที่ให้คนปั่นจักรยานหรือขี่มอเตอร์ไซค์มาซื้อทีละ ๑๐ ห่อ ๒๐ ห่อยาวเป็นหาง ถามว่าทำไมไม่ไปเปิดตึกขายให้หรูหราโต๊ะเก้าอี้มากๆ ทำไมไม่ไปขึ้นห้าง ทำไมไม่รับออกงานข้างนอก เฮียแกหัวเราะแหะๆ (อีกแล้ว) ตอบว่าพออยู่แล้วครับ กำลังเรามีอยู่น้อย จะพึ่งลูกจ้างก็กลัวฝีมือไม่ถึง ลูกค้าจะว่าเอา กลางวันเราทุกคนก็มีงานประจำกันทั้งนั้น ที่ขายนี่ก็เพื่อสืบทอดฝีมือไม่ได้หวังรวยอะไรนักหนา เออ! เศรษฐกิจพอเพียงแท้ๆ เจริญๆ เถอะพ่อคุณ ขอให้ได้เป็นเลขาฯ ก.พ.ไวๆ!

งั้นก็ตามมากินที่นี่แหละ แต่จะพกช้อนส้อมไปเอง อ้อ! ต่อไปนี้ถ้าหลังหนึ่งทุ่มผมจะพกข้าวสวยไปด้วยอีกห่อ เก็บกุ้งแชบ๊วยไว้ให้ก็แล้วกันนะเฮีย!

มติชนรายวัน, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ

นางสมใจ เพียรเลิศ ป.ม.

ณ ฌาปนสถานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วัดตรีทศเทพวรวิหาร

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๑๗.๓๐ น.

กำหนดการบำเพ็ญกุศล

วันเสาร์ ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๑๗.๐๐ น. เชิญหีบศพออกตั้งบำเพ็ญกุศล

เวลา ๑๙.๐๐ น. สวดพระอภิธรรม

วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๑๐.๐๐ น. พระพรหมดิลก ป.ธ. ๙ , Ph.D
เจ้าอาวาสวัดสามพระยาวรวิหาร และ เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร
แสดงพระธรรมเทศนา

เวลา ๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพล แล้วพระสงฆ์สวดมาติกา-บังสุกุล

เวลา ๑๕.๐๐ น. เชิญหีบศพเวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๓๐ น. พระราชทานเพลิง

ISBN : 978-616-394-783-3
ชื่อหนังสือ : ที่ระลึกในโอกาสที่
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินมาในการพระราชทานเพลิงศพ
นางสมใจ เพียรเลิศ บ.ม.
(เรื่องประกอบ: ๑. “การสืบสานอนุรักษ์ความเป็นไทย” ๒. “ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒” ๓. “เดินดินกินข้าวแกง”)
จัดทำโดย : เภสัชกรหญิง ดร.ศรีประภา เพียรเลิศ ในนามคณะทายาทของนางสมใจ เพียรเลิศ
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กันยายน ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ที่ : บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๘๕ ๔๙๓๒-๔
โทรสาร ๐ ๒๔๓๕ ๒๗๙๔
E-mail: contact@samcharoen.com

